THE BOOK WAS DRENCHED

TIGHT BINDING BOOK

TEXT FLY WITHIN THE BOOK ONLY

UNIVERSAL
LIBRARY
OU_198715
UNIVERSAL
LIBRARY

OSMANIA UNIVERSITY LIBRARY

Call No. K 801 Accession No. K2782

Author NIK

Title

This book should be returned on or before the date last marked below.

University of Mysore

Oriental Library Publications
KANNADA SERIES No. 22.

ನಾಗವರ್ಮ ವಿರಚಿತಂ

ಕಾವ್ಯಾವಲೋಕನಂ

NĀGAVARMA'S

KĀVYAVALŌKANAM

GENERAL EDITOR
M. S. BASAVALINGAYYA, M.A., B.L.
Curator, Govt. Oriental Library, Mysore.

EDITED BY
H. R. RANGASWAMI AIENGAR, M.A.
Asst. Curator, Govt. Oriental Library, Mysore

Second Edition—500 copies.

MYSORE:
PRINTED BY THE ASST. SUPDT., GOVT. BRANCH PRESS
1939

ವಿಷಯಸೂಚಿಕೆ

		ಪುಟಗಳು
	1. ಪೀಠಿಕೆ	v–xii
	2. ಪ್ರಥಮಮುದ್ರಣದ ಉಪೋದ್ಘಾತ (in English)	xiii–lxxix
I.	ಶಬ್ದಸ್ಮೃತ್ಯಧಿಕರಣಂ	೧–೭೪
	(1) ಸಂಜ್ಞಾಪ್ರಕರಣಂ	೧–೬
	(2) ಸಂಧಿಪ್ರಕರಣಂ	೬–೧೫
	(3) ನಾಮಪ್ರಕರಣಂ	೧೫–೩೫
	(4) ಸಮಾಸಪ್ರಕರಣಂ	೩೫–೫೬
	(5) ತದ್ಧಿತಪ್ರಕರಣಂ	೫೬–೬೫
	(6) ಆಖ್ಯಾತಪ್ರಕರಣಂ	೬೫–೭೪
II.	ಕಾವ್ಯಮಲವ್ಯಾವೃತ್ತ್ಯಧಿಕರಣಂ	೭೫–೮೯
	(1) ಪದಪದಾರ್ಥ ಸಂಧಿವಿನಿಶ್ಚಯಪ್ರಕರಣಂ	೭೫–೮೦
	(2) ವಾಕ್ಯವಾಕ್ಯಾರ್ಥ ದೋಷಾನುಕೀರ್ತನಪ್ರಕರಣಂ	೮೦–೮೯
III.	ಗುಣವಿವೇಕಾಧಿಕರಣಂ	೯೦–೧೪೨
	(1) ಮಾರ್ಗವಿಭಾಗದರ್ಶನಪ್ರಕರಣಂ	೯೦–೯೪
	(2) ಶಬ್ದಾಲಂಕಾರ ನಿರ್ಣಯಪ್ರಕರಣಂ ...	೯೫–೧೧೦
	(3) ಅರ್ಥಾಲಂಕಾರಪ್ರಕರಣಂ	೧೧೦–೧೪೨
IV.	ರೀತಿಕ್ರಮರಸನಿರೂಪಣಾಧಿಕರಣಂ	೧೪೩–೧೫೫
	(1) ರೀತಿಪ್ರಕರಣಂ	೧೪೩–೧೪೫
	(2) ರಸಪ್ರಕರಣಂ	೧೪೬–೧೫೫
V.	ಕವಿಸಮಯಾಧಿಕರಣಂ	೧೫೬–೧೭೯
	(1) ಅಸದಾಖ್ಯಾತಿಪ್ರಕರಣಂ	೧೫೬–೧೬೦
	(2) ಸದಕೀರ್ತನಪ್ರಕರಣಂ	೧೬೦–೧೬೩
	(3) ನಿಯಮಾರ್ಥಪ್ರಕರಣಂ	೧೬೩–೧೬೬
	(4) ಐಕ್ಯಪ್ರಕರಣಂ	೧೬೬–೧೭೯
	ಪರಿಶಿಷ್ಟ 1—ಕಾವ್ಯಾವಲೋಕನದಲ್ಲಿಯ ಸೂತ್ರೋದಾಹರಣೆಗಳಿಗೆ ಮಾತೃಕೆಗಳಾದ ಅಥವಾ ಸಂವಾದಿಗಳಾದ ಭಾಮಹ, ದಂಡಿ, ರುದ್ರಟ, ವಾಮನ ಮೊದಲಾದ ಅಲಂಕಾರಿಕರ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿಯ ಸೂತ್ರೋದಾಹರಣೆಗಳು.	೧೮೧–೧೯೬

ಪುಟಗಳು.

ಪರಿಶಿಷ್ಟ 2—ಕಾವ್ಯಾವಲೋಕನದಲ್ಲಿಯ ಸೂತ್ರೋದಾಹರಣೆಗಳಿಗೆ ಸಂವಾದಿಗಳಾದ ಕವಿರಾಜಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿಯ ಸೂತ್ರೋದಾಹರಣೆಗಳು. ೧೯೭–೧೯೮

ಪರಿಶಿಷ್ಟ 3—ಕಾವ್ಯಾವಲೋಕನದಲ್ಲಿಯ ಸೂತ್ರಗಳಿಗೆ ಸಂವಾದಿಗಳಾದ ಕರ್ಣಾಟಕ ಭಾಷಾಭೂಷಣ, ಶಬ್ದಮಣಿದರ್ಪಣ ಇವುಗಳಲ್ಲಿಯ ಸೂತ್ರಗಳು. ೧೯೯–೨೦೩

ಪರಿಶಿಷ್ಟ 4—ಕಾವ್ಯಾವಲೋಕನದಲ್ಲಿಯ ಉದಾಹರಣ ಪದ್ಯಗಳೊಳಗೆ ಕರ್ಣಾಟಕ ಭಾಷಾಭೂಷಣ, ಶಬ್ದಮಣಿದರ್ಪಣ ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಅಥವಾ ಖಂಡಶಃ ಉದಹರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವ ಪದ್ಯಗಳ ವಿವರ. ೨೦೪–೨೦೬

ಪರಿಶಿಷ್ಟ 5—ಕಾವ್ಯಾವಲೋಕನದಲ್ಲಿ ಪಂಪ, ಪೊನ್ನ, ರನ್ನ ಮೊದಲಾದ ಕನ್ನಡ ಕವಿಗಳ ಗ್ರಂಥಗಳಿಂದ ಉದಾಹರಿಸಿರುವ ಪದ್ಯಗಳು. ೨೦೭–೨೧೮

ಪರಿಶಿಷ್ಟ 6—ಕಾವ್ಯಾವಲೋಕನದಲ್ಲಿ ಉದಾಹೃತವಾದ ಪದ್ಯಗಳಿಗೆ ಮಾತೃಕೆಗಳಾದ ಅಥವಾ ಸಂವಾದಿಗಳಾದ ಸಂಸ್ಕೃತ ಶ್ಲೋಕಗಳು. ೨೧೯–೨೨೧

ಸೂತ್ರಗಳ ಅಕಾರಾದಿ ೨೧೯–೨೨೧

ಪದ್ಯಗಳ ಅಕಾರಾದಿ ೨೨೨–೨೪೧

ಸಂಕೇತಶಬ್ದಗಳ ಪಟ್ಟಿ ೨೪೨–೨೪೮

ದ್ವಿತೀಯಮುದ್ರಣದ ಪೀಠಿಕೆ

ಕನ್ನಡದ ಲಕ್ಷಣಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಚೀನವೂ ಪ್ರಮುಖವೂ ಆದ ಕಾವ್ಯಾವಲೋಕನವೆಂಬೀ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯೋಜ್ಜೀವಕರೂ ಕವಿಚರಿತೆಕಾರರೂ ಆದ ದಿವಂಗತ ರಾ. ನರಸಿಂಹಾಚಾರ್ಯರು ಶಾಸನದ ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿ ತಾವು ಅಧಿಕಾರದಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ನಾಲ್ಕು ಲಿಖಿತಪ್ರತಿಗಳ ಮತ್ತು ಗ್ರಂಥಾಂತರಗಳ ಸಹಾಯದಿಂದ ಶೋಧಿಸಿ ೧೯೦೩ ರಲ್ಲಿ ಮುದ್ರಿಸಿ ಪ್ರಕಾಶಪಡಿಸಿದರು. ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತಿಗಳಿಗೆ ಅದರಲ್ಲೂ ಭಾಷಾಭ್ಯಾಸಿಗಳಿಗೆ ಅತ್ಯುಪಯುಕ್ತವಾದ ಈ ಗ್ರಂಥದ ಪ್ರತಿಗಳೆಲ್ಲ ಮುಗಿದುಹೋದಕಾರಣ ಇದನ್ನು ಪುನಃ ಮುದ್ರಿಸುವುದು ಆವಶ್ಯಕವಾಗಿ ಕಂಡುಬಂದಿತು.

ಇದರ ದ್ವಿತೀಯಮುದ್ರಣದಲ್ಲಿ ವಂದ್ರಾಸ್ ಪ್ರಾಚ್ಯ ಕೋಶಾಗಾರದ ಮತ್ತು ಚಾಮರಾಜನಗರದ ಓಲೆಯ ಪ್ರತಿಗಳನ್ನು ಶೋಧನೆಗಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರೂ, ಶ್ರೀಮಾನ್ ರಾ. ನರಸಿಂಹಾಚಾರ್ಯರಿಂದ ಮುದ್ರಿತವಾದ ಮೂಲಪಾಠವನ್ನೇ ಇಲ್ಲಿಯೂ ಅನುಸರಿಸಿದೆ. ಮದ್ರಾಸ್ ಪ್ರತಿಯ ಪಾಠಗಳನ್ನು (ಮ) ಎಂದೂ, ಚಾಮರಾಜನಗರದ ಪ್ರತಿಯ ಪಾಠಗಳನ್ನು (ಓ) ಎಂದೂ, ಅಚ್ಚಿನ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದ ಪಾಠಗಳನ್ನು (ಅ) ಎಂದೂ, ಹಿಂದೆಯೇ ಶೋಧನಕಾರರು ಒಪ್ಪಿರುವ ಪಾಠಗಳನ್ನು (ಅ.ಇ) ಎಂದೂ ಗುರ್ತಿಸಿದೆ.

ಕಾವ್ಯಾವಲೋಕನದ ಕರ್ತನಾದ ನಾಗವರ್ಮನ ಗ್ರಂಥಗಳು, ಆತನ ಕಾಲ, ದೇಶ ಮತ್ತು ಜೀವನಚರಿತೆ ಮುಂತಾದುವುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಶ್ರೀಮಾನ್ ರಾ. ನರಸಿಂಹಾಚಾರ್ಯರು ಈ ಗ್ರಂಥದ ಪ್ರಥಮ ಮುದ್ರಣಾವಸರದಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲೀಷಿನಲ್ಲಿ ತಾವು ಬರೆದಿರುವ ಉಪೋದ್ಘಾತದಲ್ಲಿ ಕೂಲಂಕಷವಾಗಿ ಚರ್ಚಿಸಿ ಬರೆದಿರುತ್ತಾರೆ. ವಾಚಕರ ಸೌಕರ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಆ ಉಪೋದ್ಘಾತವನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಈ ಮುದ್ರಣದಲ್ಲಿಯೂ ಮುದ್ರಿಸಿದೆ. ಆದರೆ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಭಾಷೆಯ ಪರಿಚಯವಿಲ್ಲದ ಕನ್ನಡಿಗರ ಸೌಕರ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಇಂಗ್ಲೀಷಿನಲ್ಲಿರುವ ಉಪೋದ್ಘಾತದ ಮುಖ್ಯಾಂಶಗಳನ್ನೂ ಇತ್ತೀಚಿನ ಶೋಧನೆಗಳ

ಫಲವಾಗಿ ತಿಳಿದುಬಂದ ಕೆಲವು ಅಂಶಗಳನ್ನೂ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಮುಂದೆ ಕೊಡಲಾಗಿದೆ.

ಕಾವ್ಯಾವಲೋಕನದ ಕರ್ತೃವಾದ ನಾಗವರ್ಮನು ತನ್ನ ಕಾಲ, ದೇಶ, ಗ್ರಂಥ, ಇವುಗಳ ವಿಷಯವಾಗಿ ತನ್ನ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪಮಟ್ಟಿಗೆ ಹೇಳಿ ಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ. ಈತನ ಗ್ರಂಥಗಳ ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿರುವ ಸ್ತುತಿಪದ್ಯಗಳಿಂದಲೂ, ಜನ್ನನು ತನ್ನ 'ಅನಂತನಾಥಪುರಾಣ' ದಲ್ಲಿ ಈತನನ್ನು ಜೈನ ಪುರಾಣಕರ್ತರ ಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಿರುವುದರಿಂದಲೂ, ಈತನು ಜೈನಮತೀಯನೆಂದು ನಿಸ್ಸಂಶಯವಾಗಿ ಹೇಳಬಹುದು. ಈತನು ದಾಮೋದರನ ಮಗ. ೧೧೩೮ ರಿಂದ ೧೧೫೦ ರವರೆಗೆ ಆಳುತ್ತಿದ್ದ ಚಾಳುಕ್ಯ ಜಗದೇಕಮಲ್ಲನಲ್ಲಿ ಕಟಕೋಪಾಧ್ಯಾಯನಾಗಿದ್ದನು. ಈತನ ಶಬ್ದಸಂಸ್ಮರಣವನ್ನೂ, ವಾಗ್ವಿಭವವನ್ನೂ ನೋಡಿ ವಿದ್ವಾಂಸರು ಈತನಿಗೆ ಅಭಿನವಶರ್ಮವರ್ಮನೆಂಬ ಬಿರುದನ್ನು ಕೊಟ್ಟರು. 'ಕವಿತಾಗುಣೋದಯ,' 'ಕವಿಕರ್ಣಪೂರ' ಎಂಬುವು ಈತನ ಇತರ ಬಿರುದುಗಳು. ತನ್ನ ಗುಣ, ಸ್ವಭಾವ, ಕವಿತಾ ಶಕ್ತಿ ಮತ್ತು ಮೈದುಷ್ಯ, ಇವುಗಳ ವಿಷಯವಾಗಿ ನಾಗವರ್ಮನೇ 'ಕಾವ್ಯಾವಲೋಕನ'ದ ಈ ಕೆಳಗಿನ ಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳಿಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ.

ಸಾರವಿಚಾರ ಬಂಧುರಮತಿಪ್ರಸರಂ ಪರಿಪಕ್ವಶಾಸ್ತ್ರನಂ
ಸ್ಫಾರನುಮೇತ ಕೌತುಕರಸಂ ವಿದಿತಾಗಮರೋಕವೃತ್ತನು
ತ್ಸಾರಿತಮತ್ಸರಂ ಸುಜನವತ್ಸಲನೆಲ್ಲಿಯು ಮಾತನೆಂದು ಕೆ
ಯ್ವಾರದೆ ಬಣ್ಣಿಕುಂ ವಿಬುಧಮಂಡಳಿ ಪಂಡಿತನಾಗವರ್ಮನಂ ॥

ದ್ವಿಜವಂಶಾರ್ಣವ ಪಾರಿಜಾತ ಕುಜದೇಶೀಯಂ ಜಿನೇಂದ್ರಕ್ರಮಾಂ
ಬುಜ ಚಂಚನ್ನವ ಚಂಚರೀಕಯುವಲೀಲೋದ್ದಾಮನೆಂದಂ ಯುಗೀ
ನ ಜನೋದಾಹರಣಪ್ರಸಾದಿತ ಧರಿತ್ರೀಮಂಡಲಂ ಸತ್ಕವಿ
ವ್ರಜಚೂಡಾಮಣಿ ನಾಗವರ್ಮ . . . . . ॥

ಸಕಲಕಲಾವಿದಂ ಮದವಿದೂರನುದಾರಮತ್ಸರಂ ಗುಣಾ
ಧಿಕನಭಿಮಾನ ತುಂಗನವದಾತಯಶಂ ವಿಬುಧೈಕವತ್ಸಲಂ
ಸುಕವಿನರಸ್ವತೀವದನ ಮಂಗಳದರ್ಪಣನೆಂದು ಕೂರ್ತು ಕೀ
ರ್ತಿಕುಮನುರಾಗದಿಂ ವಸುಮತೀವಳಯಂ ಕವಿನಾಗವರ್ಮನಂ ॥

ಗ್ರಂಥಾಂತ್ಯದಲ್ಲಿ ಆತನೇ ಹೇಳಿಕೊಂಡಿರುವಂತೆ ' ಛಂದೋವಿಚಿತಿ ' ' ಅಲಂಕೃತಿ ' ಮತ್ತು ' ಅಭಿಧಾನಕೋಶ 'ಗಳು ಆತನು ರಚಿಸಿರುವ ಇತರ ಗ್ರಂಥಗಳು. ಇವಲ್ಲದೆ ' ಕರ್ಣಾಟಕ ಭಾಷಾಭೂಷಣ 'ವನ್ನೂ ಜೈನ ಪುರಾಣವೊಂದನ್ನೂ ಈತನು ರಚಿಸಿದ್ದಾನೆ. ' ಅಲಂಕೃತಿ 'ಯೆಂಬುದೇ ಕಾವ್ಯಾವಲೋಕನ. ' ಅಭಿಧಾನಕೋಶ 'ವೆಂಬುದು ' ವಸ್ತುಕೋಶ.' ' ಛಂದೋವಿಚಿತಿ ' ಯೆಂಬುದು ನಮಗೆ ಇನ್ನೂ ದೊರೆತಿಲ್ಲ. ಈ ಗ್ರಂಥದ ಮತ್ತು ಕವಿಯ ನಾಮಸಾದೃಶ್ಯದಿಂದ ರೆ|| ಕಿಟಲ್ ಅವರು ' ಛಂದೋಂಬುಧಿ ' ಮತ್ತು ' ಕಾದಂಬರಿ ' ಎಂಬ ಎರಡು ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಈ ಗ್ರಂಥ ಕರ್ತನೇ ರಚಿಸಿರುವನೆಂಬದಾಗಿ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ವಾಸ್ತವಾಂಶವನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸುವುದಾದರೆ ' ಕಾದಂಬರಿ ' ಮತ್ತು ' ಛಂದೋಂಬುಧಿ ' ಯ ಕರ್ತನಾದ ನಾಗವರ್ಮನು ' ಕಾವ್ಯಾವಲೋಕನ,' ' ಭಾಷಾಭೂಷಣ,' ' ವಸ್ತುಕೋಶ ' ಮೊದಲಾದುವುಗಳ ಕರ್ತೃವಾದ ನಾಗವರ್ಮನಿಗಿಂತ ಬೇರೆಯೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ. ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ಈ ಕೆಳಗಿನ ಅಂಶಗಳು ದೃಢಪಡಿಸುತ್ತವೆ.

' ಛಂದೋಂಬುಧಿ ' ಯಲ್ಲಿಯ ' ಅರಸಂ ರಕ್ಕಸಗಂಗಂ ' ಮತ್ತು ' ಗಂಡರಮೂಗುತಿಯೆನಿಸಿದ ' ಎಂಬ ಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಅಣ್ಣ, ರಾಯ ಎಂಬ ಹೆಸರೂ ಅಜಿತಸೇನ, ರಕ್ಕಸಗಂಗರ ಹೆಸರೂ ಉಕ್ತವಾಗಿವೆ. ಚಾವುಂಡರಾಯನಿಗೆ ಅಣ್ಣ, ರಾಯ ಎಂಬ ಹೆಸರುಗಳಿವೆ. ಅಜಿತಸೇನದೇವನು ಚಾವುಂಡರಾಯನಿಗೂ ರಾಚಮಲ್ಲನಿಗೂ ಗುರುವಾಗಿದ್ದನು. ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಪದ್ಯಗಳಿಂದ ಈ ಕವಿ ರಕ್ಕಸಗಂಗನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಚಾವುಂಡರಾಯನಿಂದ ಪೋಷಿತನಾಗಿಯೂ, ಅಜಿತಸೇನದೇವನ ಶಿಷ್ಯನಾಗಿಯೂ ಇದ್ದನೆಂದು ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತದೆ. ರಕ್ಕಸಗಂಗನು ರಾಚಮಲ್ಲನ ತಮ್ಮ ; ಸುಮಾರು ೯೮೪ ರಿಂದ ರಾಜ್ಯಭಾರಮಾಡಿದನು. ' ಕಾದಂಬರಿ 'ಯ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಜಾತ್ಯಶ್ವಗಳನ್ನು '' ಸತ್ಕೃತಿವನಿತೆಗೌಚಿತ್ಯಮೆಂದಿತ್ತನತ್ಯುತ್ಸವದಿಂ . . . . ಭೋಜರಾಜಕ್ಷಿತೀಶಂ '' ಎಂದು ಹೇಳಿದೆ. ಈ ಭೋಜನು ಧಾರಾಪುರದ ಭೋಜನಾಗಿರಬೇಕು. ಆತನು ಹತ್ತನೆಯ ಶತಮಾನದ ಅಂತ್ಯದಲ್ಲಿ ಆಳುವುದಕ್ಕೆ ಆರಂಭಿಸಿದಂತೆ ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ' ಛಂದೋಂಬುಧಿ ' ' ಕಾದಂಬರಿ 'ಗಳೆರಡೂ ಹತ್ತನೆಯ ಶತಮಾನದ ಅಂತ್ಯದಲ್ಲಿ

ಹುಟ್ಟಿದುವು. ಇವುಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ ನಾಗವರ್ಮನ ಕಾಲ ಸುಮಾರು ಕ್ರಿ.ಶ. ೯೯೦.

ಜನ್ನನ 'ಅನಂತನಾಥಪುರಾಣ' ದ "ಜನನಾಥಂ ಜಗದೇಕನಲ್ಲಿ" ಎಂಬ ಪದ್ಯದ ಪ್ರಕಾರ, 'ಕಾವ್ಯಾವಲೋಕನ' ದ ಕರ್ತೃವಾದ ನಾಗವರ್ಮನು ಜಗದೇಕಮಲ್ಲನಲ್ಲಿ ಕಟಕೋಪಾಧ್ಯಾಯನೂ, 'ಇದಾನೀಂತನ ಶರ್ಮವರ್ಮ' ನೆಂಬ ಬಿರುದುಳ್ಳವನೂ, ಜನ್ನನಿಗೆ ಉಪಾಧ್ಯಾಯನೂ ಆಗಿದ್ದನೆಂದು ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ. ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಜಗದೇಕಮಲ್ಲನು ೧೧೫೮ರಿಂದ ೧೧೫೦ ರವರೆಗೆ ಆಳಿದ ಚಾಳುಕ್ಯರಾಜನಾಗಿರಬೇಕು. ಹಾಗಾದರೆ ಎರಡನೆಯ ನಾಗವರ್ಮನ ಕಾಲ ಸುಮಾರು ೧೧೪೫.

ಅಲ್ಲದೆ ಈ ಇಬ್ಬರು ನಾಗವರ್ಮರ ತಂದೆಯ ಹೆಸರು, ಬಿರುದು, ಮತ ಮೊದಲಾದುವುಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ಪಷ್ಟವಾದ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳಿವೆ. 'ಛಂದೋಂಬುಧಿ'ಯನ್ನು ಬರೆದ ನಾಗವರ್ಮನು 'ವೆಣ್ಣಮಯ್ಯನ ಅಗ್ರತನೂಜ'; ಎರಡನೆಯ ನಾಗವರ್ಮನು ದಾಮೋದರನ ತನಯ. ಮೊದಲನೆಯವನ ಬಿರುದು 'ಕವಿರಾಜಹಂಸ'; ಎರಡನೆಯವನದು 'ಕವಿತಾಗುಣೋದಯ,' 'ಕವಿಕರ್ಣಪೂರ' ಮೊದಲಾದುವು. ಮೊದಲನೆಯವನು ಜೈನನೋ ಅಲ್ಲವೋ ಎಂಬ ಸಂದೇಹಕ್ಕೆ ಎಡೆಗುಡುತ್ತಾನೆ; ಎರಡನೆಯವನು ನಿಸ್ಸಂದೇಹವಾಗಿ ಜೈನ. ಮೊದಲನೆಯವನಿಗೆ 'ನಾಕಿ ಸಯ್ಯಡಿಯಾತ' ಎಂಬ ಹೆಸರುಗಳಿವೆ. ಎರಡನೆಯವನಿಗೆ ಆ ಹೆಸರುಗಳಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ಇವರಿಬ್ಬರೂ ಬೇರೆಬೇರೆ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು.

ಕವಿಚರಿತಕಾರರ ಈ ಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನು ಡಾ॥ ಎ. ವೆಂಕಟಸುಬ್ಬಯ್ಯನವರು ಖಂಡಿಸಿ, ಈ ಐದು ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನೂ ಒಬ್ಬ ನಾಗವರ್ಮನೇ ರಚಿಸಿದನೆಂದೂ, ಅವನ ಕಾಲವು ಹನ್ನೊಂದನೆಯ ಶತಮಾನದ ಪೂರ್ವಾರ್ಧವೆಂದೂ, ತಮ್ಮ "ಕೆಲವು ಕನ್ನಡಕವಿಗಳ ಜೀವನ ಕಾಲವಿಚಾರ" ಎಂಬ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ (ಪುಟ ೧೫೨–೧೮೧) ವಾದಮಾಡಿರುತ್ತಾರೆ. ಡಾಕ್ಟರ್ ಅಯ್ಯನವರ ಈ ವಾದವನ್ನು ಶ್ರೀಮಾನ್ ಟಿ. ಎಸ್. ವೆಂಕಣ್ಣಯ್ಯನವರು "ಕರ್ಣಾಟಕ ಕಾದಂಬರಿಯ ಸಂಗ್ರಹ"ದ ಉಪೋದ್ಘಾತದಲ್ಲಿ ವಿಚಾರ ಮಾಡಿ ಆಚಾರ್ಯರ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನೇ ಪುಷ್ಟೀಕರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಆಚಾರ್ಯರೂ

ತಮ್ಮ ' ಕರ್ಣಾಟಕ ಕವಿಚರಿತೆ 'ಯ ಮೂರನೆಯ ಸಂಪುಟದ ಅವತರಣಿಕೆಯಲ್ಲಿ (ಪುಟಗಳು ೫೪–೫೮) ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ಸಮಾಲೋಚಿಸಿ ತಮ್ಮ ಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಮಾಡಿರುವ ಪ್ರಯತ್ನವು ನಿಷ್ಫಲವೆಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಟ್ಟು ನಾಗವರ್ಮರಿಬ್ಬರಿದ್ದರೆಂಬ ತಮ್ಮ ಹಿಂದಿನ ಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನೇ ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿದಿದ್ದಾರೆ. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ ಆ ಸಂಪುಟದ ' ಗ್ರಂಥಶುದ್ಧಿ ' ಎಂಬ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ' ಕಾದಂಬರಿ ' ಯನ್ನು ಬರೆದ ನಾಗವರ್ಮನು 'ಛಂದೋಂಬುಧಿ 'ಯನ್ನು ಬರೆದ ನಾಗವರ್ಮನಿಗಿಂತ ಬೇರೊಬ್ಬ ನಾಗಿರಬಹುದೋ ಎಂಬ ಸಂದೇಹಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಿರುವಂತೆ ತೋರುತ್ತದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿ ನಾಗವರ್ಮನೆಂಬ ಹೆಸರಿನ ಕವಿಗಳಿರುವುದು ಇಬ್ಬರು ಮಾತ್ರವೇ ಅಲ್ಲ; ಮೂವರಿದ್ದರೂ ಇರಬಹುದೆಂದು ಸೂಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಶ್ರೀಮಾನ್ ಹೆಚ್. ಚನ್ನಕೇಶವಯ್ಯಂಗಾರ್ಯರು ಕರ್ಣಾಟಕಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ ಪತ್ರಿಕೆಯ ೧೪ನೆಯ ಸಂಪುಟದ ೩ನೆಯ ಸಂಚಿಕೆಯಲ್ಲಿ (ಪುಟಗಳು ೧೭೭–೮೧) ' ಛಂದೋಂಬುಧಿ ' ' ಕಾದಂಬರಿ ' ಗಳನ್ನು ಬರೆದವರು ಬೇರೆಬೇರೆ ಎಂದು ನಿರ್ಣಯಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಗತಿಗಳು ಹೊರಬೀಳುವವರೆಗೆ ಕಾವ್ಯಾವಲೋಕನಾದಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ ನಾಗವರ್ಮನು ಕಾದಂಬರಿ ಛಂದೋಂಬುಧಿಗಳ ಕರ್ತೃವಿಗಿಂತ ಭಿನ್ನನೆಂಬ ದಾಗಿ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬಹುದು.

ಪ್ರಾಚೀನ ಕನ್ನಡಸಾಹಿತ್ಯ ರಚನೆಗೆ ಸಂಸ್ಕೃತಸಾಹಿತ್ಯವೇ ಪ್ರೇರಕವೂ ಪೋಷಕವೂ ಆಗಿತ್ತೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಆದಿಯಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದವರೆಲ್ಲ ಉಭಯಭಾಷಾಪಂಡಿತರು. ಅವರ ಕನ್ನಡಗ್ರಂಥ ರಚನೆಯಲ್ಲಿ ಸಂಸ್ಕೃತಸಾಹಿತ್ಯದ ಪಡಿಯಚ್ಚೇ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ವಸ್ತು, ರೀತಿ, ಶೈಲಿ, ಸಂಪ್ರದಾಯ ಎಲ್ಲಕ್ಕೂ ಸಂಸ್ಕೃತವೇ ಮಾದರಿ. ಹೀಗೆ ಮೂಡಿ ಮುನ್ನಡೆದ ಸಾಹಿತ್ಯದ ವಿಷಯವಾಗಿ ಹುಟ್ಟುವ ಲಕ್ಷಣಗ್ರಂಥಗಳೂ ಮೂಲಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಸಂಸ್ಕೃತ ಲಕ್ಷಣಗ್ರಂಥಗಳನ್ನನುಸರಿಸುವುದು ಸಹಜವಾಗಿಯೇ ಇದೆ.

ಕಾವ್ಯಾವಲೋಕನದ ಗ್ರಂಥಕರ್ತನಾದ ನಾಗವರ್ಮನಾದರೋ ಗ್ರಂಥಾಂತ್ಯದ ಈ ಕೆಳಗಿನ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಗ್ರಂಥಕ್ಕೆ ಆಧಾರವಾದ ಗ್ರಂಥಗಳ ಕರ್ತೃಗಳನ್ನು ಹೇಳಿಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ.

'' ವಾಮನನುಂ ರುದ್ರಟನುಂ
ಭಾಮಹನುಂ ದಂಡಿಯುಂ ಮನಂಗೊಳೆ ಪೇೞ್ದಂ ।
ೞೀ ಮಹಿಗೆ ನೆಗೞ ಪೇೞ್ದಂ
ದಾಮೋದರತನಯನೀ ವಚೋಲಂಕೃತಿಯಂ ॥ ''

ಮೇಲಿನ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧರಾದ ನಾಲ್ಕು ಸಂಸ್ಕೃತ ಲಾಕ್ಷಣಿಕರ ಹೆಸರನ್ನು ಮಾತ್ರ ನಾಗವರ್ಮನು ಸೂಚಿಸಿದ್ದರೂ, ತನ್ನ ಕಾಲದವರೆಗೆ ಇದ್ದ ಇತರ ಸಂಸ್ಕೃತ ಲಕ್ಷಣಗ್ರಂಥಗಳ ಪ್ರಭಾವವು ಕಾವ್ಯಾವಲೋಕನದಲ್ಲಿ ಕಾಣದೇ ಇಲ್ಲ. ಈಗ ಉಪಲಬ್ಧವಾಗಿರುವ ಸಂಸ್ಕೃತ ಲಕ್ಷಣಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ಪರಮಪ್ರಾಚೀನವಾದ ಭರತನ 'ನಾಟ್ಯಶಾಸ್ತ್ರ'ದ ಛಾಯೆಯನ್ನು ಕಾವ್ಯಾವಲೋಕನದಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ನೋಡಬಹುದು. ಉದ್ಭಟನ 'ಅಲಂಕಾರ ಸಾರಸಂಗ್ರಹ,' ರಾಜಶೇಖರನ 'ಕಾವ್ಯಮೀಮಾಂಸಾ,' ಅಮರಚಂದ್ರನ 'ಕಾವ್ಯಕಲ್ಪಲತಾ' ಇವುಗಳಿಂದಲೂ ನಾಗವರ್ಮನು ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಆದರೆ ನಾಗವರ್ಮನಿಗಿಂತ ಹಿಂದೆಯೇ ಆನಂದವರ್ಧನನ ಧ್ವನ್ಯಾಲೋಕವು ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿದ್ದರೂ ಅವನು ಅದರ ವಿಷಯವಾಗಿ ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸದೇ ಇರುವುದನ್ನು ನೋಡಿದರೆ, ಇವನಿಗೆ ಪ್ರಾಚೀನಾಲಂಕಾರಿಕರಾದ ಭಾಮಹ, ದಂಡಿ, ವಾಮನ ಮೊದಲಾದವರ ಅಲಂಕಾರ ಅಥವಾ ರೀತಿಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿಯೇ ಹೆಚ್ಚು ಆದರವಿತ್ತೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ.

'ಕಾವ್ಯಾವಲೋಕನ'ವು ಮೇಲೆಹೇಳಿದ ಸಂಸ್ಕೃತ ಲಕ್ಷಣಗ್ರಂಥಗಳ ಸೂತ್ರೋದಾಹರಣೆಗಳ ಛಾಯೆಯಿಂದ ತುಂಬಿದೆ. ನಾಗವರ್ಮನು ತನ್ನ ಗ್ರಂಥದ ಅಧಿಕರಣಗಳ ವಿಭಜನೆಯಲ್ಲಿಯೂ, ಅವುಗಳಿಗೆ ಹೆಸರನ್ನಿಡುವುದರಲ್ಲಿಯೂ ವಾಮನನನ್ನೇ ಅನುಸರಿಸಿರುತ್ತಾನೆ. ಆದರೆ ಇವನ ಗ್ರಂಥದ ಎರಡು ಮೂರನೆಯ ಅಧಿಕರಣ ಮತ್ತು ನಾಲ್ಕನೆಯದರ ಕೆಲವು ಭಾಗಗಳನ್ನು ರುದ್ರಟನ ಗ್ರಂಥದೊಡನೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ, ಈತನು ರುದ್ರಟನ ಮತವನ್ನೇ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಅಂಗೀಕರಿಸಿರುವಂತೆ ಸ್ಪಷ್ಟಪಡುತ್ತದೆ. ಈತನ ಕವಿಸಮಯಾಧಿಕರಣವು ರಾಜಶೇಖರನ ಕಾವ್ಯಮೀಮಾಂಸೆಯ ಕವಿಸಮಯಾಧಿಕರಣದ ಅನುವಾದವಾಗಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಕಾವ್ಯಮೀಮಾಂಸೆಯ ಹತ್ತನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯದ ಆದಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ ಕಾವ್ಯವಿದ್ಯೆಗಳಾದ ನಾಮಪಾರಾಯಣ, ಧಾತುಪಾರಾಯಣ, ಛಂದೋವಿಚಿತಿ, ಅಲಂಕಾರ

ತಂತ್ರ ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ನಾಗವರ್ಮನು ಪ್ರವೀಣನೆಂಬುದನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುವುದ ಕ್ಕಾಗಿಯೂ, ಆ ಕಾವ್ಯವಿದ್ಯೆಗಳನ್ನೇ ತಾನು ಲೋಕಕ್ಕೆ ಉಪದೇಶಿಸು ತ್ತಿರುವನೆಂದು ಸೂಚಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿಯೂ, ಇವನು ತನ್ನ ಗ್ರಂಥಗಳಿಗೆ ಅದೇ ಹೆಸರನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿರಬಹುದೆಂದು ಊಹಿಸಲು ಅವಕಾಶವಿದೆ.

ಆದರೂ ನಾಗವರ್ಮನ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಕವಿಯ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯವೂ ವ್ಯಕ್ತಿ ತ್ವವೂ ಗೋಚರವಾಗದೇ ಇಲ್ಲ. ಅವನು ಸಂಸ್ಕೃತ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲದಿಂದ ತನ್ನ ಕಾಲದವರೆಗೆ ಇದ್ದ ಎಲ್ಲ ಲಕ್ಷಣಗ್ರಂಥಗಳ ಸಾರವನ್ನು ಹೀರಿ, ಕನ್ನಡಭಾಷೆಯ ಕಂದಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಆ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನೊರೆದು, ಲಕ್ಷಣ ಗಳಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾದ ಲಕ್ಷ್ಯಗಳನ್ನು ಪ್ರಾಚೀನ ಕನ್ನಡ ಕವಿಗಳಾದ ಪಂಪ, ಪೊನ್ನ, ರನ್ನ, ಗುಣವರ್ಮ, ಹಂಸರಾಜ ಮೊದಲಾದವರ ಗ್ರಂಥಗಳಿಂದಲೂ ಶಾಸನಗಳಿಂದಲೂ ಆಯ್ದು ತೋರಿಸಿ, ಕಾವ್ಯಶಾಸ್ತ್ರಾಭ್ಯಾಸಿಗಳಿಗೆ ಮಹೋ ಪಕಾರವನ್ನು ಮಾಡಿರುತ್ತಾನೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರವೇ ಸೇರಿರುವ ಮೆಲ್ಪಾಡು, ಬೆದಂಡೆ, ಬಾಜನೆಗಬ್ಬ ಮೊದಲಾದ ಕಾವ್ಯಭೇದ ಗಳನ್ನೂ ಅವುಗಳ ಲಕ್ಷಣವನ್ನೂ ನಿರೂಪಿಸಿರುತ್ತಾನೆ.

ಕನ್ನಡ ಅಲಂಕಾರ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ಕಾವ್ಯಾವಲೋಕನಕ್ಕೆ ಒಂದು ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯದ ಸ್ಥಾನವಿದೆ. ನಾಗವರ್ಮನಿಗೆ ಹಿಂದೆಯೂ ಅವನ ಅನಂತರವೂ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಲಕ್ಷಣಗ್ರಂಥಗಳು ಹುಟ್ಟಿವೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ನೃಪತುಂಗನ ' ಕವಿರಾಜಮಾರ್ಗ 'ವೇ ಪ್ರಾಚೀನವಾದುದು. ಇದು ಬಹುಮಟ್ಟಿಗೆ ಸಂಸ್ಕೃತಾಲಂಕಾರಿಕರಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಚೀನನಾದ ದಂಡಿಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ಬರೆ ದುದಾಗಿದೆ. ಕಾವ್ಯಾವಲೋಕನದಿಂದೀಚೆಗೆ ಹುಟ್ಟಿದ ಕನ್ನಡ ಲಕ್ಷಣಗ್ರಂಥ ಗಳಲ್ಲಿ ಉದಯಾದಿತ್ಯನ ' ಉದಯಾದಿತ್ಯಾಲಂಕಾರ 'ವೇ ಮೊದಲನೆಯದು. ಇದಕ್ಕೂ ' ಕಾವ್ಯಾದರ್ಶ 'ವೇ ಮೂಲ. ಎರಡನೆಯದು ಸುಮಾರು ೧೫೦೦ ರಲ್ಲಿ ಮಾಧವನು ಬರೆದ ' ಮಾಧವಾಲಂಕಾರ '. ಇದು ' ಕಾವ್ಯಾ ದರ್ಶ 'ದ ಸಂಪೂರ್ಣಾನುವಾದವಾಗಿದೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲದೆ ರಸ, ಧ್ವನಿ ಇವುಗಳ ವಿಚಾರವನ್ನು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ತಿಳಿಯಪಡಿಸುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಕವಿ ಕಾಮನು ' ಶೃಂಗಾರರತ್ನಾಕರ 'ವನ್ನೂ, ಸಾಳ್ವನು ' ರಸರತ್ನಾಕರ ' ವನ್ನೂ ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಇವರ ತರುವಾಯ ೧೭ನೆಯ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ

ತಿರುಮಲಾರ್ಯನು ' ಅಪ್ರತಿಮವೀರಚರಿತೆ 'ಯನ್ನೂ, ೧೯ನೆಯ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಲಿಂಗರಾಜನು ' ನರಪತಿವಿಜಯ 'ವನ್ನೂ ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಇವು ಯಾವುವೂ ' ಕಾವ್ಯಾವಲೋಕನ ' ದಷ್ಟು ವಿಸ್ತಾರವೂ ವಿಷಯಪರಿಪ್ಲುತವೂ ಆಗಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ಕಾವ್ಯಾಭ್ಯಾಸಿಗಳಿಗೆ ' ಕಾವ್ಯಾವಲೋಕನ ' ವು ಅತ್ಯಾವಶ್ಯಕವಾದ ಪ್ರಮಾಣಗ್ರಂಥವಾಗಿದೆ.

ಮಹಾರಾಜಾ ಕಾಲೇಜು ಕನ್ನಡ ಉಪಾಧ್ಯಾಯರಾದ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಡಿ. ಎಲ್. ನರಸಿಂಹಾಚಾರ್ಯರು ಹಿಂದೆ ಈ ಲೈಬ್ರರಿಯಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಪಂಡಿತರ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದ್ದಾಗ, ಈ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಪುನರ್ಮುದ್ರಣಮಾಡುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಮದ್ರಾಸಿಗೆ ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿನ ಪ್ರತಿಗಳ ಪಾಠಗಳನ್ನು ಗುರ್ತಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದುದಲ್ಲದೆ, ಈ ಗ್ರಂಥವು ಅಚ್ಚಾಗುತ್ತಿರುವಾಗ ಪ್ರೂಫುಗಳನ್ನು ಶೋಧಿಸುವುದರ ಮೂಲಕವೂ ವಿಶೇಷ ಸಹಾಯಮಾಡಿರುತ್ತಾರೆ.

ಮೈಸೂರು,
9–8–39.

ಎಂ. ಎಸ್. ಬಸವಲಿಂಗಯ್ಯ,
ಜನರಲ್ ಎಡಿಟರ್.

INTRODUCTION

(TO THE FIRST EDITION)

Of the two works that appear in this volume, namely, the *Kâvyâvalôkana* and the *Karṇâṭaka-Bhâshâbhûshaṇa*, the first has never before been published as a whole, though a small portion of it, treating of *Artthâlankâra* (*Ornaments of Sense*), was published at Mysore in 1882 with a Kannada Commentary by Mr. B. Mallappa. Of the second work there have been two editions published, the earlier one (1880), got up in poor style, by Pandit Pustakam Alasingarâchârya of Mysore and the later (1884), printed also in the Roman character for the use of European scholars, with an Introduction and translation of the *Sûtras*, by Mr. Rice. As both the above editions of the *Karṇâṭaka-Bhâshâbhûshaṇa* appear to be now out of print, it has been thought desirable, in the light of the new manuscripts that have been procured of the work and of its pretty old Kannada Commentary, to issue a new edition with the above Kannada Commentary. Being too small to form a volume by itself, the work has been appropriately included in this volume along with the *Kâvyâvalôkana* by reason of identity of authorship, and especially, of identity, though in part, of the subject-matter, being thus very useful for comparison. Both the works are by the Jaina author Nâgavarma who belongs to the middle of the 12th century. The *Karṇâṭaka-Bhâshâbhûshaṇa*, which is written in the Sanskrit language, treats more exhaustively of the subject of Kannada grammar than the first chapter of the *Kâvyâvalôkana* which is devoted to but a brief exposition in Kannada of the same

subject. These two are the earliest extant Kannada and Sanskrit works on the grammar of the Kannada language and they have been expanded by the later grammarians *Kêśirâja* (about the middle of the 13th century) and *Bhaṭṭâkalaṅka* (beginning of the 17th century) in their monumental works, the *Śabdamaṇidarpaṇa* and the *Karṇâṭaka-Śabdânuśâsana*[1] respectively.

Before proceeding to give an idea of the nature and contents of the works included in this volume, it is very necessary to remove a misconception that has taken a rather firm hold of the minds of Kannada scholars with regard to the author of the above works. It is generally believed that Nâgavarma who, in addition to the above works, has also written a Sanskrit-Kannada dictionary called *Vastukôśa* was also the author of the *Chhandômbudhi*, the earliest Kannada work on prosody, and the *Kâdambari*, a metrical translation into Kannada of the Sanskrit work of the same name. There is, however, strong evidence to prove that there were two poets of this name, separated from each other by an interval of about 150 years, and that it was the earlier Nâgavarma, who flourished at the close of the 10th century. that wrote the *Chhandômbudhi*, and probably the *Kâdambari* also. It is a matter to be deeply regretted that Rev. Kittel, who is one of the pioneers in the field of Kannada language and literature and to whose labours we owe the first publication of the *Chhandômbudhi* as of several other important works, has, in his solicitude for leaving out everything that savoured of superstition and contained any allusion to Hindu mythology, omitted in his edition of the above work, not only the invocatory verses but also several others occurring at the beginning and the close of the work, which contains very valuable information relating to the author and his times. It is not likely that the manuscripts he had before him did not contain any of these verses, since in every one of the many palm-leaf manuscripts

1. Edited by Mr. B. L. Rice, C.I.E., in 1890.

of the work that have been procured from different places the following verses do occur :—

ಅರಸಂ ರಕ್ಕಸಗಂಗಂ
ಗುರುಗಳ್ ನೆಗಳ್ದಜಿತಸೇನದೇವರ್ ದಯೆಯಿಂ ॥
ಪೊರೆವ ನೃಪನಣ್ಣನೆನೆ ಮ
ಚ್ಚರಿಸುವರಾರ್ ನಾಕಿಯಿರುಳೊಳೇಂ ಪುಟ್ಟಿದನೆ ॥

ಗಂಡರ ಮೂಕುತಿಯೆನಿಸಿದ
ಮಂಡಳಿಕರ ಮಂತ್ರಿ ಸಂಧಿವಿಗ್ರಹಿ ರಾಯಂ ॥
ಕೊಂಡಾಡಿ ಪೊರೆದನೆನೆ ಧರೆ
ಕೊಂಡಾಡದೆ ಕೊಂಡು ಕೊನೆಯದೇ ನಾಕಿಗನಂ ॥

"His king being Rakkasa-Ganga, his *guru*, the renowned Ajitasênadêva, his kind patron, Aṇṇa,—who rivals him? Was Nâki born in obscurity? When it is said that Râya, of *maṇḍalikas* the *mantri*, minister for peace and war, known by the title of *Gaṇḍara mûkuti* (nose-jewel of champions), has extolled and cherished him, will not the world extol Nâkiga and feel proud of him?"

From this passage it is clear that the author of the *Chhandômbudhi*, who calls himself *Nâki* and *Nâkiga*, which are merely the vernacular equivalents of the Sanskrit word Nâgavarma, lived during the reign of Rakkasa-Ganga, that his *guru* was Ajitasênadêva and that he was patronised by some minister for peace and war known as Aṇṇa and Râya. We learn from inscriptions[1] that Rakkasa-Ganga was the younger brother of Râchamalla who ruled from 974 to 984 A.D., and that he was a governor in Coorg in 977 A.D. and finally succeeded to the throne. Ajitasêna was also the *guru* of king Râchamalla and of his minister and general Châmuṇḍarâya[2], who wrote the *Châmuṇḍarâya-purâṇa* in 978 A.D. He was likewise the *guru* of the poet Ranna[3], who was patronised by Châmuṇḍarâya and wrote the *Ajita-purâṇa* in 993

1. Coorg Inscriptions, No. 4.
2. See the *Châmuṇḍarâya-purâṇa*.
3. See the *Ajita-purâṇa*.

A.D. Lastly, the minister for peace and war known as Râya, who patronised Nâgavarma, the author of the *Chhandômbudhi*, is none other than the above-mentioned Châmuṇḍarâya, since we learn from the *Bhujabali-charita* that king Râchamalla having been pleased with the munificence displayed by Châmuṇḍarâya in setting up the colossal statue of Gômaṭa at Śravaṇa Belgoḷa, conferred upon him the title Râya. There are also some inscriptions[1] in which Châmuṇḍarâya is referred to merely by this title. Thus, the above passage, which is left out in Rev. Kittel's edition, supplies us with the important information that Nâgavarma, the author of the *Chhandômbudhi*, was a contemporary of Rakkasa-Ganga and Châmuṇḍarâya. He therefore belongs to the close of the 10th century. It will be convenient to call him Nâgavarma I, and his namesake, who wrote the *Kâvyâvalôkana* and other works and who will be shown to have lived about 150 years later, may be called *Nâgavarma II*.

At the end of the *Chhandômbudhi* there are some verses[2] which are written in praise of the author himself. Most of these, again, are not found in Rev. Kittel's edition. In one[3] of the verses, Nâgavarma I, by a play upon words, names some of the poets that preceded him and says that he is superior to them all. The poets named are Bâṇa, Mayûra, Mâgha, Guṇâḍhya, Daṇḍi and Dhananjaya. Of these, Guṇâḍhya belongs to the first or the second century,[4] Daṇḍi to the 6th century, Bâṇa and Mayûra to the 7th century and Mâgha to the close of the 8th

1. Sr. Bel. Inscriptions, No. 137.

2. One of these, beginning with *Hara-hâsakke* is quoted in the *Śabdānuśâsana*, p. 63.

3. ಜಿತಬಾಣಂ ಹರಿಯಂತಧಃಕೃತಮಯೂರಂ ತಾರಕಾರಾತಿಯುಂ ।
ತತಿಮಾಘಂ ಶಶಿರಾಂತ್ಯದಂತೆ ಸುರಪಪ್ರೌಢೇಚ್ಛಂಡಕೋದಂಡದಂ ॥
ತೆ ತಿರೋಧೂತಗುಣಾಢ್ಯನಬ್ಜವನದಂತಾವಿರ್ಭವದ್ದಂಡಿ ಧಾ ।
ರತ ಂತಾತ್ಮಧನಂಜಯೈಕಪಿಧವಂ ವಾಗ್ಗುಂಫದೊಳ್ ನಾಕಿಗಂ ॥

4. Bûhler's Kâshmir Report, p. 47.

century'. Dhananjaya[2] must be the Jaina poet who wrote the Dvisandhâna-kâvya. He has been identified[3] with Śrutakîrti who, we learn from the *Pampa-Râmâyaṇa*, wrote a Râghava-Pâṇḍavîya and been assigned to the early part of the 12th century. If this identification be correct, it would be difficult to account for Nâgavarma I, who belongs to the close of the 10th century, mentioning the Dhananjaya as one of the poets that preceded him. The only reason, however, for this identification appears to be that the Dvisandhâna-kâvya of Dhananjaya is also known by the name of Râghava-Pâṇḍavîya.[4]. But it has to be observed that the description of Srutakîrti's work given in the *Pampa-Râmâyaṇa*, namely, that it is a *gatapratyâgata-kâvya*, *i.e.*, a poem the verses in which when read one way give the history of Râma and when read the other way the history of the Pâṇḍus, does not at all apply to Dhananjaya's Dvisandhâna-kâvya. The latter, though giving the history of Râma and the history of the Pâṇḍus by its susceptibility, through a play upon words, to two interpretations, is not a *gatapratyâgata-kâvya*. Again,

---

1. Mr. Pâthak's paper on the date of the poet Mâgha, in J. Bo. Br. R.A.S. for 1900.

2. There is also a Brahman author by name Dhananjaya who wrote the Daśa-rûpa, in which he says he was a court-poet of king Munja of Dhârâ. He thus belongs to the 10th century and may have been a contemporary of Nâgavarma.

3. *Indian Antiquary*, XIV, 14.

4. Durgasimha, the author of the Kannaḍa *Panchatantra*, who was a contemporary of the Châlukya king Jagadêkamalla (1138-1150), says in the following verse that Dhananjaya acquired great fame by composing the Râghava-Pâṇḍavîya :—

ಅನುಪಮ ಕವಿವ್ರಜಂ ಜೀ ।
ಯೆನೆ ರಾಘವಪಾಂಡವೀಯಮಂ ಪೇೞ್ದು ಯಶೋ ॥
ವನಿತಾಧೀಶ್ವರನಾದಂ ।
ಧನಂಜಯಂ ವಾಗ್ವಧೂಪ್ರಿಯಂ ಕೇವಲನೇ ॥

There is also an earlier work of this name by Kavirâja, who is supposed to have flourished at about 800 A.D. Macdonell's *Sans. Literature*, p. 331.

Dhananjaya who, besides the above Dvisandhâna-kâvya, has also written[1] the Sanskrit dictionary called Dhananjaya-kôśa or Dhananjaya-nighaṇṭu, is praised[2] by Râjaśêkhara, the author of the Bâla-Râmâyaṇa and other works, who quotes Ânandavarddhana (about 850 A.D.) and is quoted by Sômadêva in his Yaśastilaka written in 959 A.D. Dhananjaya must therefore have lived before Râjaśêkhara who belongs to about 900 A.D.[3] Consequently, Dhananjaya mentioned as an earlier poet by Nâgavarma I, is quite different from Śrutakîrti of the 12th century.

At the close of the Kannaḍa *Kâdambari*, the author, Nâgavarma, makes the statement that king Bhôjarâja, admiring the poem, made him a present of horses. It is not unlikely that this Bhôjarâja is identical with king Bhôja of Dhârâ, the celebrated patron of literary men, who ruled from 997 to 1053 A.D.[4] and it is very probable that Nâgavarma I, the author of the *Chhandômbudhi*, is also the author of the Kannaḍa *Kâdambari*.

It may not be out of place here to notice an interesting fact recently brought to light in Professor Śêshagiri Śâstri's Report (No. 1) on the search for Sanskrit and Tamil manuscripts in the Madras Presidency. We learn from the Report[5] that Guṇasâgara,

---

1. This is clear from the following verse which occurs at the end of the first *parichchêda* of the Dhananjaya-nighaṇṭu :—

ಪ್ರಮಾಣಮಕಲಂಕಸ್ಯ ಪೂಜ್ಯಪಾದಸ್ಯ ಲಕ್ಷಣಂ ।
ದ್ವಿಸಂಧಾನಕವೇಃ ಕಾವ್ಯಂ ರತ್ನತ್ರಯಮಪಶ್ಚಿಮಂ ॥

2. The following verse in praise of Dhananjaya is ascribed to Rajaśêkhara in the Sûktimuktâvaḷi and the Subhâshita-hârâvaḷi :—

ದ್ವಿಸಂಧಾನೇ ನಿಪುಣತಾಂ ಸ ತಾಂ ಚಕ್ರೇ ಧನಂಜಯಃ ।
ಯಯಾ ಜಾತಂ ಫಲಂ ತಸ್ಯ ಸತಾಂ ಚಕ್ರೇ ಧನಂಜಯಃ ॥

3. Macdonell's *Sans. Literature*, p. 366.

4. Dutt's *Ancient History of India*, Vol. II, p. 320. It is' however, stated in *Ind. Ant.*, Vol. VI, p. 51, that he ruled from 1004 to 1059 A.D.

5. Page 34.

the Jaina commentator on the *Yâpparungalakkârigai*, a work on Tamil prosody by Amritasâgara, a Jaina author who lived before the 11th century,[1] refers in his opening lines, among other works, to *Gunakânkiyam*, which, he says, is a work on Karṇâṭaka prosody and has the peculiarity of being addressed to a woman. From the name it is conjectured[2] that this work was dedicated to Guṇakânka Vijayâditya, the Eastern Chalukya king who ruled from 844 to 888. A.D. As no trace has as yet been discovered of the work, it is difficult to say anything definitely regarding the above conjecture. It is possible there was a work on Kannaḍa prosody composed during the reign of the above king. But, as far as we know, the *Chhandômbudhi* is the earliest work on Kannaḍa prosody that has come down to us, and it answers to the description given above of *Guṇakânkiyam*, inasmuch as its verses are addressed by the author to his wife. It is well-known that in Tamil there are no separate marks to denote the surds and the sonants, and that the same mark is according to its position in a word either the one or the other. The letter *k* in *Guṇakânkiyam* may as well be a sonant in which case the word becomes *Guṇagângiyam* which is capable of bearing the interpretation—dedicated to Guṇa-Ganga or Guṇa-Gânga. This may have been a title of the Ganga king Rakkasa during whose reign Nagavarma I, flourished. Though Nagavarma I, says that his great-grandfather was a resident of the village of Vengipaḷu in the Vengi country, still, he speaks of himself as a resident of Saiyaḍi,[3] which, we learn from Durgasimha's *Panchatantra*[4], was an *agrahâra* in the Kisukâḍu province of the Karṇâṭaka country. It is just possible that the name of the Kannaḍa work referred to by Guṇasâgara contains no reference to the Eastern Chaḷukya king,

---

1. Page 50. 2. Page 34.

3. ಸೈಯಡಿಯ ನಾಗವರ್ಮ, verse 27 ; ಸೈಯಡಿಯಾತಂ, verse 151.

4. Kavyamanjari Series, p. 8.

and the conjecture is hazarded that the work is none other than the *Chhandômbudhi* itself.

Turn we now to Nâgavarma II, who has written the *Kâvyâvalôkana*, the *Karṇâṭaka-Bhâshâbhushaṇa* and the *Vastu-kôśa*.

The following are some of the facts which help us in determining the time of Nâgavarma II :—

(1) Under Sûtra 88 of the *Karṇâṭaka-Bhâshâ-bhûshaṇa* Nâgavarma quotes the first part of a verse[1] from the *Pampa-Râmâyaṇa*[2] which belongs to about 1100 A.D. (2) In Sûtra 73 of the same work Nayasêna is referred to by name as an authority on Kannaḍa Grammar. Nayasêna wrote the Kannaḍa work *Dharmâmṛita* in 1112. (3) The Jaina poet Janna who was a contemporary of the Hoysaḷa king Ballâḷa II (11[illegible]) and of his successor Nârasimha II (1220-1235), who received from the former the title of *kavi-chakravarti* (emperor of poets) and who composed, besides two inscriptions[3] dated in 1191 and 1197 respectively, the *Yaśôdhara-charite* in 1209 and the *Anantanâtha-purâṇa* in 1230, says[4] in the latter that that Nâgavarma who was the *Kaṭakôpâdhyâya* of king Jagadêkamalla and who was verily the Śarvavarma of modern times (*idânintana-Śarvavarma*) *was* his teacher. Śarvavarma was the celebrated author of the *Kâtantra* which is said to have been written for one of the Sâtavâhana kings of the Dekhan. From verse 423 of the *Kâvyâvalôkana* we learn that Nâgavarma II was known as the modern Śarvavarma (*abhinava-Śarvavarma*). It is therefore clear that the Nâgavarma who was Janna's teacher and the *Kaṭakôpâdhyâya* of king Jagadêkamalla is identical with Nâgavarma II. This Jagadêkamalla must be

---

1. ಬಹು ತಾಪಕ್ಕೆ ಬಿಗುರ್ತು ವಿಷ್ಣು ಪಡೆದಂ ಮತ್ಸ್ಯಾವತಾರಕ್ಕೆ॥
2. 7–98.
3. Chenrayapaṭṭaṇa 179. and Tarikere 45.
4. ಜನನಾಥಂ ಜಗದೇಕನಲ್ಲಿ ಕಟಕೋಪಾಧ್ಯಾಯನಾ ನಾಗವ ।
ರ್ಮನಿದಾನೀಂತನಶರ್ವವರ್ಮನೆ ಗಡಂ ಜನ್ನಂಗುಪಾಧ್ಯಾಯಂ ।

the Western Châlukya king who ruled from 1138 to 1150.

These facts lead us to the conclusion that Nâgavarma II, flourished about the middle of the 12th century.

There are also other facts besides the interval in time to prove that Nâgavarma, the author of the *Chhandômbudhi*, is quite different from Nâgavarma, the author of the *Kâvyâvalôkana* and other works. (1) The first was the son of Venṇamayya,[1] while the second, as we learn from his *Vastu-kôsa*[2] and *Kâvyâvalôkana* (verse 961), was the son of Dâmôdara. (2) The distinctive title of the former was *Kavirâjahamsa* while that of the latter was *Kavitâguṇôdaya*. (3) The expressions *Saiyaḍiya Nâgavarma* and *Saiyaḍiyâta* (a native or resident of Saiyaḍi[3]) occur in connection with the earlier author, whereas no such expression is found in connection with the later in any of his works. (4) The first was not a strict Jaina as is evidenced by his invocatory verses at the beginning, and, according to some manuscripts, by the colophons at the end, of the several chapters in the *Chhandômbudhi*, as also by the invocatory verse in the *Kâdambari*. In these portions he writes as if he were a follower of the *Advaita* school of philosophy. From the *Châmuṇḍarâya-purâṇa* we learn that Châmuṇḍarâya had a younger brother named Nâgavarma, and that he acquired the title *Chalaḍanka-Ganga* for having killed the latter.[4] It is highly probable that this Nâgavarma is identical with Nâgavarma I, since he describes himself as a great warrior (a characteristic quite becoming in a brother of the general Châmuṇḍarâya) by comparing himself to Arjuna[5] and by

1. Nâgavarma's Canarese Prosody, p. 4.
2. *Ibid.* p. XXXVI.
3. See page xix.
4. ತನ್ನ ತಮ್ಮನಂ ನಾಗವರ್ಮನಂ ಕೊಂದ ಪಗೆಗೆ ಫಲದಂಕಗಂಗನುಂ ॥
5. ಕುಂತೀಪುತ್ರಂ ಪೊಣರ್ದ ರಣದೊಳ್ ।

invoking Pârvati, the destroyer of the demon Mahishâsura, to abide in his sword as the goddess of heroism.[1] His use of the word *aṇṇa* (elder brother) in speaking of Châmuṇḍarâya[2] might be looked upon as conclusive evidence of the relationship between the two but for the fact that the word *aṇṇa* also occurs as a title of Châmuṇḍarâya in some portions[3] of his Purâṇa. Fratricide is no doubt a crime, heinous in the highest degree, and especially so in the eyes of the Jains, whose cardinal doctrine is *ahimsa*; yet it was perhaps deemed pardonable when committed in the interests of religion to put down heresy. Châmuṇḍarâya, who was one of the greatest upholders of the Jaina faith, must have felt the greatest pain and indignation when he found his own brother an avowed heretic[4] and, in a paroxysm of religious frenzy, may have killed[5] him. The mention by the heretic Nâgavarma I, of Ajitasêna, *guru* to Râchamalla and Châmuṇḍâraya as his *guru*, is perhaps to be accounted for by the fact that he was his teacher and the *guru* of the family. On the other hand, every one of the works of Second Nâgavarma gives unequivocal evidence of the author having been a staunch Jaina. Further evidence is supplied by the fact that he has also written a Jaina-Purâṇa, though the work has not yet been discovered,

---

1. ಭಗವತಿ ಕೂರ್ತು ವೀರಸಿರಿಯಕ್ಕೆ ಭುಜಾಸಿಗೆ ನಾಗವರ್ಮನಾ ॥

2. See page xv.

3. Vs. 21 and 24.

4. We have an exactly similar instance in Mangarasa and his brother Nanjunḍa who lived at the beginning of the 16th century. The former was very orthodox as a Jain and wrote, among others, several works relating to Jainism and Jaina saints, while the latter turned a Saiva, changed his former name into Nanjunḍa and wrote the *Kumâra-râma-charite*, making a Saiva his hero.

5. Dévachandra, the author of the *Râjâvali-kathe*, a compendium of Jaina history, legends and chronology, written in 1838 A.D., says (p. 215 of the MS.), however, that Nâgavarma was banished from the kingdom. This is apparently an attempt to absolve Châmuṇḍarâya from the guilt of fratricide.

for, the poet Janna[1] in his *Anantanâtha-purâṇa*, includes him among the Kannaḍa poets[2] who have written Jina-Purâṇas.

Lastly, in verse 185 of the *Kâvyâvalôkana*, reference is made to three schools in Kannaḍa as represented by Nâgavarma, Guṇavarma and Śankhavarma respectively, which are said to have been acknowledged by the learned. This verse being apparently a quotation from some earlier work, the Nâgavarma mentioned in it must be the earlier author of that name.

I hope sufficient evidence has been adduced to convince the reader of the existence of two Nâgavarma's in Kannaḍa literature. I may also add that recent research has brought to light a Brâhman poet named Nâgavarmâchârya, who has written a small work called *Chandrachûḍâmaṇi-śataka*, a centum of verses in the Mattêbha metre, each ending with the word Chandrachûḍâmaṇi, which is a name of Śiva, the subject treated of being *vairâgya* or renunciation of the world. This author seems to have flourished about 1070 A. D. as he says he was the minister for peace and war of Udayâditya, most probably the general of the Châlukya king Bhuvanaikamalla (1069-1076).[3]

It will be convenient if all the available information about our author, Nâgavarma II, is put together in one place. He was a strict Jaina, as is clear from the invocatory verse, which is in praise of Jina, in each of his works—the *Kâvyâvalôkana*, the *Vastu-kôśa*[4] and the *Karṇâṭaka-Bhâshâbhûshaṇa* —and from the fact that he wrote a Jina-Purâṇa.[5]

1. See page xx.
2. ಎನಗನುಕೂಲಮಕ್ಕೆ ಗುಣವರ್ಮನ ಜಾಣ್ಮುಡಿ ಪಂಪನಿಂಪು ಪೊ ।
ನ್ನನ ಬಗೆ ನಾಗವರ್ಮನ ಬಹುಜ್ಞತೆ ರನ್ನನ ಕಾಂತಿ ನಾಗಚಂ ॥
ದ್ರನ ರಸಭಾವಮಗ್ಗಳನ ವಕ್ರತೆ ನೇಮಿಯ ದೇಸೆ ಪುಷ್ಪಬಾ ।
ಣನ ಮೃದುಬಂಧಮಾ ಕವಿಗಳೆಲ್ಲ ಜಿನೇಂದ್ರಪುರಾಣಕರ್ತೃಗಳ್ ॥
3. See Inscription 129, Shikarpur Taluq.
4. Nâgavarma's Canarese Prosody. p. XXXVIII.
5. See p. xx.

His father was Dâmôdara.[1] He was the teacher of the Kannaḍa poet Janna and the *Kaṭakôpâdhyâya*[2] in the kingdom of the Châlukya king Jagadêkamalla[3] (1138-1150). He was known as *Abhinava-Śarvavarma* (*Kâvyâvalôkana*, V. 423) by reason of his approved works on grammar, his astonishing and far-famed eloquence and the foremost place of honor assigned to him in the assemblies of learned men. He had also the titles *Kavitâguṇôdaya* and *Kavikarṇapûra*.[4] He describes himself (*Kâvyâvalôkana* Vs. 497, 960 and 962) as a Jaina Brâhman well read in the arts and sciences, versed in spiritual and worldly lore, free from pride and envy, self-respecting, of wide fame, a friend of the learned, a crest-jewel of good poets, an auspicious hand-mirror to the face of Sarasvati (or the goddess of learning) and an example for others to follow in the *Kali-yuga*. In Kav. 779 he compares

---

1. See p. xxi.

2. It is not clear what is meant by the term *kaṭakôpâdhyâya*. The word *kaṭaka* may mean a metropolis, an army or camp, or a bracelet of gold. It is not likely that the expression is used in the sense of a teacher in the army or a teacher adorned with bracelets of gold. It apparently means a teacher in the royal capital or metropolis; but this does not give us an idea of the nature of the post. Whatever may be the exact signification of the term, there is no doubt that the office denoted by it was one highly honored and held in great respect, as there appears to have been only one such appointment in the whole kingdom. Similarly, Janna, in his *Anantanâtha-purâṇa*, says of his father Sumanôbâṇa, who was also a Kannaḍa poet, that he was the *kaṭakôpâdhyâya* in the kingdom of the Hoysaḷa king Narasimha I (1136–1171); and this statement is borne out by Kêśirâja, the daughter's son of Sumanôbâṇa, who describes the latter as *Yâdava-kaṭakâchârya*. Though this expression contains the word *âchârya* in the place of *upâdhyâya*, the meaning conveyed appears to be the same. The *Kaṭakôpâdhyâya* may have answered in some degree to the *Mahâ-mahôpâdhyâya* and the poet-laureate of modern times.

3. See p. xxi.

4. Nagavarma's Canarese Prosody, p. XXXVI.

himself to Brahma [1] by describing himself as possessed of four faces in each of which Sarasvati delights to reside. He is honorably mentioned by many of the later Kannaḍa poets, among others, by Âchaṇṇa better known by his *nom de plume* Vâṇîvallabha, the author of the *Vardhamâna-purâṇa*, who refers to him as the purifier of the earth, [2] by Guṇavarma, the author of the *Pushpadanta-purâṇa*, and by Janna, the author of the *Anantanâtha-purâṇa* and other works; as also by subsequent writers on Rhetoric and authors of *nighaṇṭus* or metrical dictionaries.

According to Kav. 965 his works are *Chhandôvichiti*, *Alankṛiti* and *Abhidhânakôśa*. Of these, *Alankṛiti* is the *Kâvyâvalôkana*; *Abhidhânakôśa* is the *Vastu-kôśa*; and *Chhandôvichiti* must be some work on prosody which has not come down to us. It is probably on account of this statement by our author that he has written a work on prosody that the authorship of the *Chhandômbudhi* is wrongly attributed to him. To the above list have to be added the works which he wrote after the *Kâvyâvalôkana*, viz., the *Karṇâṭaka-Bhâshâbhûshaṇa* and a Jina-Purâṇa. That he wrote the latter is clear [3] from Janna naming him along with Guṇavarma, Pampa, Ponna, Ranna, Nâgachandra, Aggaḷa, Nêmi, and Pushpabâṇa and saying that all of them were authors of Jina-Purâṇâs.[4] The first four of the above belong to the 10th century and the rest, to the 12th. Of these poets, Guṇavarma

---

1. Malla, the author of the *Manmathavijaya*, who flourished about 1600 A. D., calls him a new Brahma (*nûtana-Brahma*).

2. a jagatpavana-Nâgavarmam.

3. The praise bestowed on Nâgavarma by authors of Jina-Purâṇas such as Âchaṇṇa and Guṇavarma is to be taken as further evidence of his having written a Jina-Purâṇa, though it has not come down to us, for, among the Jains, however high his proficiency in secular subjects, an author is not held in much respect unless he has written on some sacred theme.

4. See p. xxiii.

wrote a *Harivamśa*[1] or *Nêminâtha-purâṇa* on Nêminâtha, the 22nd Tîrthankara; Pampa, the *Âdi-purâṇa* on Âdinâtha, the first Tîrthankara; Ponna, the *Śânti-purâṇa*, on Śântinâtha, the 16th Tîrthankara; Ranna, the *Ajita-purâṇa* on Ajitanâtha, the 2nd Tîrthankara; Nâgachandra, better known as Abhinava-Pampa, the *Mallinâtha-purâṇa* on Mallinâtha, the 19th Tîrthankara; Aggaḷa, the *Chandraprabha-purâṇa* on Chandraprabha, the 8th Tîrthankara; and Nêmichandra, the *Nêminâtha-purâṇa*[2] on Nêminâtha, the 22nd Tîrthankara. We are not in a position to say on which of the Jinas the remaining poets, Pushpabâṇa or Sumanôbâṇa the father of Janna, and Nâgavarma, our author, have written their *purâṇas*, as their works have not yet been discovered. We have thus only three of the works of our author left to us, namely, the *Kâvyâvalôkana*, the *Karṇâṭaka-Bhâshâbhûshaṇa*, both included in the present volume, and the *Vastu-kôśa*.

We shall now proceed to examine each of these works.

The *Vastu-kôśa* is a Sanskrit-Kannaḍa *nighaṇṭu* or dictionary, composed in various metres, giving the meanings of Sanskrit words in Kannaḍa. It is the earliest extant work of its kind in Kannada. The work is divided into three chapters which are named respectively the *Èkârtha-kâṇḍa*, the *Nânârtha-kâṇḍa* and the *Sâmânya-kâṇḍa*. In its compilation the author says he made use of Vararuchi, Hâlâyudha, Śâśvata, Amarasimha and other authorities. The opening verse is in praise of Vardhamâna-Jina and the seventh, in praise of Sarasvati. Kâv. 497 occurs as the last verse of the *Sâmânya-kâṇḍa*. At the end of the work the author says—"When it is stated that Nâgavarma, the neck-ornament of poets, has composed it (the Nighaṇṭu) in Kannaḍa and so clearly that even

1. *Śabdamaṇidarpaṇa*, p. 144.
2. Called *Ardhanêmi* as the author has left it incomplete.

a dull person may understand it, who would not like it?"[1]

Of later writers who have compiled *nighaṇṭus*, Abhinava-Mangarâja,[2] who wrote his Nighaṇṭu in 1398, mentions Nâgavarma and calls his own work *abhinava-nighaṇṭu* (or the new Nighaṇṭu) probably after the Nighaṇṭu of Nâgavarma; and Dêvôttama, the author of the *Nânârtharatnâkara*, who probably belongs to the 16th century, states that he has made use of Nâgavarma's work.

The *Kâvyâvalôkana* is a standard Kannaḍa work on Poetics. It is the only comprehensive work in the Kannaḍa language, that deals more or less fully with almost every subject relating to poetical composition. The *Sûtras* or rules are in Kannaḍa verse; and they are copiously illustrated by stanzas which are mostly quotations from former or contemporary Kannaḍa poets. The opening verse is in praise of Vardhamâna, and the second, in praise of Sarasvati. The work is divided into five *adhikaraṇas* or chapters, each chapter being again sub-divided into *prakaraṇas* or sections. The following table gives the names of the chapters and the sections into which they are sub-divided:—

I. Śabda-smṛity-adhikaraṇam.

(i) Sandhi-prakaraṇam.[3]
(ii) Nâma-prakaraṇam.
(iii) Samâsa-prakaraṇam.
(iv) Taddhita-prakaraṇam.
(v) Âkhyâta-prakaraṇam.

---

1. Nâgavarma's Canarese Prosody, p. XXXVIII.

2. He calls himself Abhinava (new) Mangarâja after an earlier poet, Mangarâja, who was a contemporary of Harihara I (1336–1350) and wrote the *Khagêndramaṇidarpaṇa*, a medical treatise on antidotes to different kinds of poison, especially snake-poison.

3. It is not clear why Samjñâ-prakaraṇam with which the first chapter opens is not named in verse 6.

II. Kâvya-mala-vyâvritty-adhikaraṇam.
(i) Pada-padârtha-sandhi-dôsha-vinischaya-prakaraṇam.
(ii) Vâkya-vâkyârtha-dôshânukîrtana-prâkaraṇam.

III. Guṇa-vivêkâdhikaraṇam.
(i) Mârga-vibhâga-darśana-prakaraṇam.
(ii) Śabdâlankâra-nirṇaya-prakaraṇam.
(iii) Arthâlankâra-prakaraṇam.

IV. Rîti-krama-rasa-nirûpaṇâdhikaraṇam.
(i) Rîti-prakaraṇam.
(ii) Rasa-prakaraṇam.

V. Kavi-samayâdhikaraṇam.
(i) Asad-âkhyâti-prakaraṇam.
(ii) Sad-akîrtana-prakaraṇam.
(iii) Niyamârtha-prakaraṇam.
(iv) Aikya-prakaraṇam.

As stated above, the first chapter is devoted to a brief exposition of the grammar of the Kannaḍa language. It may be looked upon as the earliest Kannaḍa work extant on the grammar of the language, though incidentally a few grammatical points are touched upon in the earlier work *Kavirâjamârga*,[1] which was probably[2] written by the Râshṭrakûṭa king Nripatunga or Amôghavarsha (815-877). The introductory portion of the first chapter deals with grammatical terminology. The subjects treated of in the following

1. Published in Mr. Rice's *Bibliotheca Carnatica* Series, edited by Mr. K. B. Pathak, 1898. See I-113, 116 and 118; II-15, 18 and 21.

2. In spite of the arguments adduced by Mr. Pathak on p. 3 of his Introduction, there is room for supposing that Śrîvijaya may have written the work in the name of his royal patron. See the verses and colophons at the end of each of the three chapters and also verses III, 219–223. It may also be noted here that verses 231–235 on p. 79 do not belong to the work. This is shown not only by their being out of place, the conclusion of the work being clearly indicated on the previous page, but also by verse 233 being a quotation from Nêmichandra's *Lîlâvati* (3–42), a work which belongs to the 12th century.

five sections are respectively euphonic combination, nouns, compounds, derivatives, and verbs.[1]

The second chapter treats of faults in composition. The first section deals with faults in words and in the meaning of words, while the second points out faults in sentences and in the meaning of sentences. A list is given of both kinds of faults and each is defined and illustrated by examples.

The third chapter is concerned with the merits or excellences of composition. The first section enumerates and defines the ten merits of words and sense, exemplifying each by quotations from earlier authors. The second deals with Verbal Ornaments (*Śabdâlaṅkâra*) which are classed under four heads, namely, Rhyme (*yamaka*), Alliteration, (*anuprâsa*), Fancy Ornament (*chitra*) and Crooked Speech (*vakrôkti*). Under Alliteration three kinds are named—the melodious (*madhura*), the delicate (*lalita*) and the harsh (*parusha*). Under Fancy Ornament come, among others, stanzas so composed that the letters in them, under a particular arrangement, resemble in shape a lotus, a sword, a drum, a wheel or some such thing; stanzas from which certain classes of letters are on purpose excluded; and stanzas which are the same whether read forwards or backwards. The last section treats of Ornaments of Sense (*Arthâlaṅkâra*) which are divided into four broad classes—Natural Description (*vâstava*), Simile (*upame*), Hyperbole (*atiśaya*) and Paronomasia (*slêsha*)—each of them including a large number of ornaments.

The fourth chapter deals with the Styles (*rîti*) and Flavours[2] (*rasa*) in composition. The first

---

1. Kêśirâja adopts the same order in his *Śabdamaṇidarpaṇa*.

2. I have generally adopted the renderings given in the Translation of Sâhitya-darpaṇa, begun by Dr. Ballantyne and continued by Mr. Pramada-Dasa-Mitra, and in the Translation of the Bhâshâ-bhûshana of Jaswant Singh in Hindi (*Ind. Ant*, XXIII) by Dr. Grierson.

section, after defining and illustrating by examples the three Styles—*Vaidarbhî*, *Pâñchâlî* and *Gauḍî*—names the Flavours to which each of the Styles is appropriate. The second section is taken up with an explanation and exemplification of the eight Flavours, and an account of their origin, their mutual incongruity and their colours. It also enumerates and in some cases defines Underlying Emotions (*sthâyi-bhâva*), Accessory Emotions (*sañchâri-bhâva*), Involuntry Expressions of emotion (*sâttvika-bhâva*), Excitants (*vibhâva*) and Ensuants (*anubhâva*), and concludes with an account of the four Styles in composition (*vṛittis*)—*Bhâratî*, *Sâtvatî*, *Kaiśikî* and *Ârabhatî*—and the Flavours appropriate to each.

The fifth chapter is devoted to a consideration of Poetical Conventions (*Kavi-samaya*). The first section deals with those conceits which, though they have no foundation in fact, are still embodied in poetry as if they were true—e.g., the *Chakôra* bird drinking the moon-light, lotuses growing in rivers, swans and other birds haunting all receptacles of water. The second treats of those things which, though they undoubtedly exist, are considered as non-existent for poetical purposes—e.g., the fruit in the Aśôka tree, Jâti flower in spring, the blooming of lilies during the day. The third speaks of the limitation with regard to time or place which the convention of the poets imposes upon certain things, though no such limitation exists in nature. For example, the sandal tree is described as growing only in the Malaya mountain; and the cuckoo is supposed to cry only in spring. The last section refers to the identity assumed by poets between things which are different from each other. For instance, identity is assumed between the hare and the antelope in the description of the moon's spot; and between the fish and the *makara* in describing the crest of the God of Love.

After making a few remarks on the use of certain words and expressions, the author concludes the work

with an account of the different kinds of composition and their peculiarities and an enumeration of the subjects to be treated of in poems, of the five *sandhis* or divisions in the plot of a drama and of the five *sandhyangas* or the means of the accomplishment of the principle object in a drama.

The author says of this work (V. 4) that it is a hand-mirror for poets, the source of prosperity to the art of poetry and a treasure-house giving birth to the noble speech-goddess; wishes (V. 964) that it may endure as long as the Mandara mountain, the celestial Ganges, the sun, the moon, the stars, &c., and begs (V. 963) of the learned who are free from jealousy and fault-finding, to correct any mistakes that may have crept into it through hurry or ignorance.

The *Kâvyâvalôkana* is by no means the earliest work on Poetics in the Kannaḍa language. There are two earlier works on the same subject: the *Kavirâjamârga* which belongs to the early part of the 9th century and the *Udayâdityâlankâra* which probably belongs to the close of the 11th century. The latter is so named because it was written by the Chôḷa king Udayâditya,[1] the son of king Sôma. The *Kavirâjamârga* is in three chapters: the first treats mainly of faults in composition; the second, of Verbal Ornaments; and the third, of the Ornaments of Sense. Udayâditya's work is a very small treatise consisting of only 72 verses, all told. It deals very briefly with the three styles and the ten merits of composition and exemplifies about thirty Ornaments of Sense. Both the above works have laid under contribution the Kâvyâdarśa of Daṇḍi, inasmuch as a large number of the verses in both are either translations or adaptations from that work. Mr. Pâthak has already shown[2]

1. His time is fixed by his mentioning king Bhôja of Dhara, and by his being quoted by Mallikârjuna, a contemporary of the Hoysaḷa king Sômêśvara (1233–1254).

2. Introduction to *Kavirâjamârga*, pp. 18 and 19.

by a few examples that this is the case with the *Kavirâjamârga*, and a few more examples from the same work will be given later on in another connection. We may here give one or two instances from Udayâditya's work.

The Ornament *lêśa* or *lava* (Concealment) and its illustration.

ಲವರೂಪವಿಕೃತಮಂ ಮು
ಚ್ಚುವುದು ಲವಂ ರಾಜಸುತೆಯನೀಕ್ಷಿಸಿ ಮೆಯ್ದೋ ॥
ಱುವ ಪುಲಕಮನಱುವರ್ಗಿಂ
ತು ವಿಟಂ ವನದತುಲ ಶೀತಪವನನಿನೆಂದಂ ॥

ಲೇಶೋ ಲೇಶೇನ ನಿರ್ಭಿನ್ನವಸ್ತುರೂಪನಿಗೂಹನಂ ।
ರಾಜಕನ್ಯಾನುರಕ್ತಂ ಮಾಂ ರೋಮೋದ್ಭೇದೇನ ರಕ್ಷಕಾಃ ॥
ಅವಗಚ್ಛೇಯುರಾಜ್ಞಾತಂ ಅಹೋ ಶೀತಾನಿಲಂ ವನಂ ॥

—ಕಾವ್ಯಾದರ್ಶ, II. 265 ಮತ್ತು 266.

The Ornament *sûkshma* (or the Subtle) and its illustration.

ಇಂಗಿತಲಕ್ಷ್ಮಂ ಸೂಕ್ಷ್ಮಂ
ನಂಗಮವಾವಾಗಳೆಂದು ನೋಡುವ ನಲ್ಲಂ ॥
ಗಂಗನೆ ಮುಗಿಯಿಸಿದಳ್ ಜನ
ನಂಗದೊಳಿರುಳೆಂಬುದರ್ಕೆ ಹನ್ನಾಂಬುಜಮಂ ॥

ಇಂಗಿತಾಕಾರಲಕ್ಷ್ಯೋರ್ಥಾಃ ಸೂಕ್ಷ್ಮಾಖ್ಯಾತ್ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಇತಿ ಸ್ಮೃತಃ ।
ಕದಾ ನೌ ಸಂಗಮೋ ಭಾವೀತ್ಯಾಕೀರ್ಣೆ ವಕ್ತ್ರಮೀಕ್ಷಮಂ ॥
ಅವೇಕ್ಷ್ಯಕಾನ್ತಮಬಲಾ ಲೀಲಾಪದ್ಮಂ ನ್ಯಮೀಲಯತ್ ॥

—ಕಾವ್ಯಾದರ್ಶ, II. 260 ಮತ್ತು 261.

Strange as it may appear, Nâgavarma makes no allusion to the earlier work *Kavirâjamârga*, nor does he quote a single verse from it. The following verse from the *Kâvyâvalôkana* (V. 521) is supposed to contain an allusion to the *Kavirâjamârga* :—

ಇವು ನಿಯತಂ ದಕ್ಷಿಣದೇ
ಶವರ್ತಿ ಕವಿರಾಜಮಾರ್ಗದೊಳ್ ನೆಗಱ್ದಂ ಮ ॥
ತ್ತವಱಿ ವಿಪರ್ಯಯವೃತ್ತಿಯೆ
ಬವರಿನುಗುಮುದೀಚ್ಯಮಾರ್ಗದೊಳ್ ಪ್ರಚುರತೆಯಿಂ ॥

The context, however, clearly shows that the expression *kavirâjamârga* does not refer to any work of that name; but that it simply means the path of

excellent poets. Nor does the verse allude, as is generally supposed, to the two schools *in Kannaḍa*[1] —the northern and the southern. The reference is to the *Gauḍa* or the northern and the *Vaidarbha* or the southern, schools *in Sanskrit*. The above verse has to be taken along with verse, 500 which enumerates the ten merits of composition–*ślêsha* (or compactness) &c.—and its meaning is that these merits occur as a rule in the composition of the chief poets of the south while the reverse is the case with that of the poets of the north. The same idea is expressed in the following verses of the *Kavirâjamârga* :—

ನಮಮಧುರನಿಬಿಡಕಾಂತ ಸು
ಕುಮಾರ ಸುಸಮಾಹಿತಪ್ರಸನ್ನೋದರ ॥
ಪ್ರಮಿತಗಾಮ್ಭೋಜಸ್ವಿ
ಕ್ರಮದಿಂ ದಶಭೇದಮಲ್ಲಿ ದಕ್ಷಿಣಮಾರ್ಗಂ ॥
ಅವಱಿ ವಿಪರ್ಯಯಮೃತ್ತಿ
ಪ್ರಪಿಧಕ್ತವಿಕಲ್ಪಮಕ್ಕುಮುತ್ತರಮಾರ್ಗಂ ॥ II. 52; 53.

And both the passages quoted above are merely translations of the following verses from Daṇḍi :—

ಶ್ಲೇಷಃ ಪ್ರಸಾದಸ್ಸಮತಾ ಮಾಧುರ್ಯಂ ಸುಕುಮಾರತಾ ।
ಅರ್ಥವ್ಯಕ್ತಿರುದಾರತ್ವಮೋಜಃ ಕಾನ್ತಿ ಸಮಾಧಯಃ ॥
ಇತಿ ವೈದರ್ಭಮಾರ್ಗಸ್ಯ ಪ್ರಾಣಾ ದಶಗುಣಾ ಸ್ಮೃತಾಃ ।
ಏಷಾಂ ವಿಪರ್ಯಯಃ ಪ್ರಾಯೋ ದೃಶ್ಯತೆ ಗೌಡವರ್ತ್ಮನಿ ॥

—ಕಾವ್ಯಾದರ್ಶ, I. 41, 22.

Though the *Kâvyâvalôkana* does not allude to the *Kavirâjamârga*, still there occur in the two works many striking coincidences[2] which cannot be due to

1. The *Kavirâjamârga*, no doubt, refers to the two schools in Kannaḍa, but the distinction that it draws between the two is apparently a distinction without a difference, inasmuch as it is made to consist mostly in the use of one of the recognised duplicate forms of certain words in preference to the other. See pp. 38 and 39.

2. For a complete list, see Appendix II.

mere chance. Some of them may be the result of the identity of subject-matter, but there are others which cannot be so accounted for. A few of the latter kind are given below :—

Rule about the use of expletives.

ಮಿಗೆ ದಲ್ ವಲಂ ವೆಱಂ ಮ
ತ್ತೆ ಗಡಂ ಗಲ ಕೆನ್ನವೆಂಬನರ್ಥಕಪದಮಂ ॥
ನೊಗಯಿಸೆ ವಾಕ್ಯಾಲಂಕೃತಿ
ನೆಗಪ್ಪೆಡೆಯೊಳ್ ಪೇೞ್ದ ಪೇೞದಿರ್ಕುಟಿದೆಡೆಯೊಳ್ ॥
—ಕಾವ್ಯಾವಲೋಕನಂ, 485.

ಇನ್ನಂತೆ ಮತ್ತೆ ಬಟಿ ಮಿಗೆ
ಮುಂ ನಿಲೆ ತಾಂ ಪೇೞ್ ವೆಱಂ ಗಡಂ ಗಳಮಾದಂ ।
ಕೆನ್ನಂ ನಿರ್ಲ್ಲಿಂದಿವನೆಂ
ದುಂ ನಿಱಿಸಲ್ಕಲ್ಲದೆಡೆಗಳೊಳ್ಕಲ್ಲದರಿಂ ॥
—ಕವಿರಾಜಮಾರ್ಗ, II. 12.

Illustration of the ornament *paryâya* (or Periphrasis).

ಬನದೊಳಗೆ ನೋಡಿ ಪೊಸಪೂ
ವಿನ ಗೊಂಚಲಕ್ಕ ನಿನಗೆ ತಂದಪ್ಪೆಂ ನೀ ॥
ನಿನಿತೊಂದು ಬೇಗಮಂ ನಿ
ನ್ನಿನಿಯನ ಪಕ್ಕದೊಳಿರೆಂದು ನಖಿ ತೊಲಗುಪುದುಂ ॥
—ಕಾವ್ಯಾವಲೋಕನಂ, 622.

ನೀಮಿರ್ಬರುಮನ್ನೆಗಮಿಂ
ತೀಮಾಡ್ಕೆಯೊಳೆನಿಸುಪೊೞ್ತು ನುಡಿಯುತ್ತಿರಿಮಾ ॥
ನಾ ಮೋದಕುಸುಮಸಮಿತಿಯ
ನಾ ಮರಗಳೊಳಾಯ್ದು ಕೊಯ್ದುಮಿಲ್ಲಿಗೆ ಬರ್ಪೆಂ ॥
—ಕವಿರಾಜಮಾರ್ಗ, III. 132.

Illustration of the ornament *samâhita* (or the Convenience).

ಕಡುಗಬ್ಬುಲೆಯೊಳ್ ಪ್ರಿಯನಿ
ರ್ದೆಡೆಗಾಗಿಯೆ ಪೋಗಲೆಂದು ಮನೆಯಂ ಪೊಱಮ ।
ಟ್ಟಡಿಯಿಡಲಱಿಯದೆ ಮಱುಗುವ
ಮಡದಿಗೆ ಬಗೆ ತೀರೆ ಮಿಂಚು ಮಿಂಚಿದುದಾಗಳ್ ॥
—ಕಾವ್ಯಾವಲೋಕನಂ, 653.

ತಡೆತಡೆದು ಕಾನ್ತನ್ಲ್ಲಿಗೆ
ನಡಯುಲ್ಕ ಗೆದೆನಗೆ ಕಾರಕಾರಿರುಳೊಳ್ ನ ।
ತ್ತಡವಡಿಕೆಗಳಂ ತೊಡೆದ
ತ್ತೆಪವಱಿಯದೆ ಪೊಳೆವ ಮಿಂಚು ಮುಗಿಲೆಡೆಯೆಡೆಯೊಳ್ ॥
—ಕವಿರಾಜಮಾರ್ಗ, III. 125.

From these examples it may reasonably be presumed that the above verses in the *Kâvyâvalôkana* were suggested by the corresponding ones in the earlier work. On the other hand, it is also possible that the coincidences are the result of the identity of the source from which both the works have derived their ideas. The latter supposition derives considerable corroboration from the following instances which testify to the fact that both Nâgavarma and Nripatunga have translated from Daṇḍi:—

(1) Illustration of *vyartha* (or Contradiction), a fault in composition.

ಎಱಗಿನು ಭುಜವಿಜಯದಿನಣ
ಮುಱಿದೆ ಬಿಗುರ್ತ್ತಿರ್ಪರಾತಿನೃಪರಂ ಧರ್ಮ ।
ಕ್ಕೆಱವಟ್ಟಾಗಿರ್ದಯ್ ನೀಂ
ಪೆಱರಾರುಂ ನಿನಗೆ ಪಗೆವರೆಂಬರುಮೊಳರೇ ॥
—ಕಾವ್ಯಾವಲೋಕನ, 146.

ಅರಿನೃಪಬಲಮಂ ಗೆಲ್ದಂ
ಪರಾಕ್ರಮಕ್ರಮದೆ ಶೌರ್ಯಮಂ ಪ್ರಕಟಿಸು ನೀಂ ।
ನರಮಹಿತಾ ನಿನಗೇನಹಿ
ತರುಮೊಳರೇ ಸತತಪರಹಿತಾಚಾರಪರಾ ॥
—ಕವಿರಾಜಮಾರ್ಗ, I. 81.

ಜಹಿ ಶತ್ರುಬಲಂ ಕೃತ್ಸ್ನಂ ಜಯ ವಿಶ್ವಂಧರಾಮಿಮಾಂ ।
ತಪ ನ್ಯೈಕೋಪಿ ವಿದ್ವೇಷ್ಟಾ ಸರ್ವಭೂತಾನುಕಂಪಿನಃ ।
—ಕಾವ್ಯಾದರ್ಶ, III. 132.

(2) Illustration of the ornament *samayôga* (or Equal Pairing).—

ಮೃಗನಯನೆಯೆಱೊಲವುಂ ಬ
ಳ್ಳಿಗೊಂಡು ತಳ್ತಡರೆ ಪೊಳೆದು ಮಿಂಚುವ ಮಿಂಚುಂ ॥
ಬಗೆವಾಗಳ್ ನಿಲ್ಲವದೊಂ
ದು ಗಟಿಗೆಯುಂ ಘನನಿಬದ್ಧಮೆನೆ ಸಂದಿರ್ದುಂ ॥
—ಕಾವ್ಯಾವಲೋಕನಂ, 720.

ಜಲದದ ನೆಲುಂ ಪರೆಪುಂ
ವಿರಾಶಮುಂ ಬೆಳಗುವುದಿತವಿದ್ಯುಲ್ಲತೆಯುಂ ॥
ನೆಲನವು ಚಲಂಗಳಾದಂ
ವಿಲಾಸಿನೀಜನದ ನಲ್ಮೆಯುಂ ಸಂಗಮಮುಂ ॥

—ಕವಿರಾಜಮಾರ್ಗ, III. 97.

ಸಂಗತಾನಿ ಮೃಗಾಕ್ಷೀಣಾಂ ತಡಿದ್ವಿಲಸಿತಾನಿ ಚ
ಕ್ಷಣದ್ವಯಂ ನ ತಿಷ್ಠಂತಿ ಘನಾರಬ್ಧಾನ್ಯಪಿ ಸ್ವಯಂ ॥

—ಕಾವ್ಯಾದರ್ಶ, II. 332.

The following is the only striking parallelism that has been met with in the *Kâvyâvalôkana* and the *Udayâdityâlaṅkâra* :—

Illustration of the ornament *sahôkti* (or Connected Description).—

. . . . . .
. . . . . ಮುಗಿದುವು ನಿ
ಶ್ಚಲಯೋಗನಿರತ ಸಂಧ್ಯಾಂ
ಜಲಯುಂ ಸರಸಿರುಹವನಮುಮೊಡನೊಡನಾಗಳ್ ॥

—ಕಾವ್ಯಾವಲೋಕನ, 614.

ಮುನಿಕರಮುಂ ಕಮಲಂಗಳ
ಮನುನಯದಿಂದೊಡನೆ ಮುಗಿದುವಾಸಂಜೆಯೊಳೆಂ ॥

—ಉದಯಾದಿತ್ಯಾಲಂಕಾರ, 61.

Among later writers on Poetics, Îśvara-kavi, the author of the *Kavijihvâbandhana*, mentions our author; and Sâḷva, the author of the *Rasaratnâkara*, states that he has made use of Nâgavarma's work. Both the above authors belong to the 16th century.

We shall next proceed to consider the Sanskrit writers on Poetics whom Nâgavarma took as his authorities in writing the *Kâvyâvalôkana*. In verse 961, he supplies us with the important information that in writing his work he followed in the footsteps of Vâmana, Rudraṭa, Bhâmaha and Daṇḍi. In verses 617 and 798, there occur respectively the expressions *muni-matadim* and *Bharataśâstra-kramadim* which

apparently refer to Bharata-muni, the author of the Nâṭyaśâstra. There is evidence to show that our author has also made use of Udbhaṭa's Alaṅkârasârasaṅgraha and Amarachandra's Kâvyakalpalatâ, though he does not name them among his authorities.

Of the above authors, Bharata is the oldest, his Nâṭya-śâstra being the earliest work on Poetics in the Sanskrit language. Next to him in point of time comes Bhâmaha, whose priority to Daṇḍi is proved by the latter criticising his views in the first chapter of the Kâvyâdarśa.[1] He is one of the greatest authorities on Poetics, his views being quoted by almost all the subsequent writers of note on the subject. His work has not, however, been hitherto discovered, though Sanskrit scholars have made every effort to trace out a copy of it. In fact, Dr. Bühler believed that the work was lost, and other orientalists have also been under the same impression. In these circumstances, it will no doubt be welcome news to students of Sanskrit literature that Professor Rangachâryar, M.A., of the Madras Presidency College has had the good fortune to come upon a manuscript of this valuable and long-sought-for work. At my request he was so kind as to lend me the manuscript for a few days, and I take this opportunity to thank him heartily for his kindness and courtesy. The manuscript contains some mistakes and there are also a few gaps here and there. In the opening verse,[2] the author calls the work Kâvyâlaṅkâra. It is a short treatise consisting of about four hundred verses, mostly in the *Anushṭubh* metre, and is divided into six *parichchhêdas* or chapters, the subjects treated of being—kinds of composition and their peculiarities, rhetorical ornaments, faults in composition and some points in logic and grammar, a knowledge of which is indispensable

1. *Kavirâjamârga*, Introduction, p. 16.
2. ಪ್ರಣಮ್ಯ ನಾರ್ವಂ ನರ್ವಜ್ಞಂ ಮನೋವಾಕ್ಕಾಯಕರ್ಮಭಿಃ ।
ಕಾವ್ಯಾಲಂಕಾರ ಇತ್ಯೇಷ ಯಥಾಬುದ್ಧಿ ವಿಧಾನ್ಯತೆ ॥

for correct composition. The only information that the work gives about the author is that he was the son of Rakrila-Gômin.[1] According to Dr. Bühler he was a Kâshmîrian.[2] The work bears no date, but the author probably belongs to the early part of the 6th century. We may here add that Bhâmaha was also the author of a commentary on Vararuchi's Prâkṛit *sûtras*.

Next to Bhâmaha comes Daṇḍi, the author of the Kâvyâdarśa, who flourished at the close of the 6th century.[3] He is particularly interesting to Kannaḍigas as his name is associated with the antiquity of Kannaḍa literature. From one of the inscriptions[4] at Śravaṇa Belgoḷa, dated in 1128 A.D., we learn[5] that Śrîvarddha-dêva, the Jaina author of a voluminous Kannaḍa commentary, named *Chûḍâmaṇi*, on the Tattvârtha-mahâ-śâstra, was praised by Daṇḍi. So, Śrivarddha-dêva must have lived at least in the 6th century, and it is only reasonable to suppose, as Mr. Rice has done,[5] that a voluminous Kannaḍa work such as his could neither have been produced nor required had there not pre-existed a considerable literature in Kannaḍa, and a wide-spread cultivation of the language. Thus it will be seen that Daṇḍi has indirectly borne witness to the fact that the literature of Kannaḍa is of far greater antiquity than that of any other Indian vernacular, excepting perhaps that of Tamil.

Dr. Peterson, however, has expressed[6] the opinion that the Daṇḍi who is stated in the inscription referred

---

1. ನುಜನಾವಗಮಾಯ ಭಾಮಹೇನ
ಗ್ರಥಿತಂ ರಕ್ರಿಲಗೋಮಿ ನೂನುನೇದಮ್ ॥

2. Kashmir Report, p. 75.
3. Macdonell's *Sanskrit Literature*, p. 434.
4. No. 54.
5. Introduction to *Śabdânuśâsana*, p. 19.
6. Introduction to Daśakumâracharita, Part II, pp. 8 and 9.

to above to have praised Śrîvarddha-dêva was not the author of the Kâvyâdarśa, but a later Daṇḍi who was the author of the Mallikâmâruta, a play written in rivalry of Bhavabhûti's Mâlatîmâdhava. But the author of the Mallikâmâruta is nowhere known as Daṇḍi: he calls himself Uddaṇḍa-kavi. It is difficult to imagine how the name Uddaṇḍa can be identified with the name Daṇḍi. The inscription clearly says[1] that Daṇḍi, and not Uddaṇḍa-kavi, praised Śrîvarddha-dêva; and, as far as our present knowledge goes, there is only one Daṇḍi in Sanskrit literature. We have, therefore, to conclude that the reference in the inscription is to none other than the Daṇḍi of the 6th century.

The next writer is Vâmana, the author of the Kâvyâlaṅkârasûtras. According to tradition in Kashmir he was a minister of Jayâpîḍa, the well-known king of Kâshmir, who ruled from 779 to 813. Some scholars are of opinion that he was also the joint author with Jayâditya of the Kâśikâvṛitti.

The next author that claims our attention is Udbhaṭa, the Kâshmîrian poet who wrote the Alaṅkârasârasaṅgraha.[2] We learn from Kalhaṇa's Râjataraṅgiṇi that Udbhaṭa was king Jayâpîḍa's *sabhâpati*. He also wrote a commentary styled Bhâmahavivaraṇa on Bhâmaha's work on Poetics the name of which, as we now know, is Kâvyâlaṅkâra. The Alaṅkârasârasaṅgraha of Udbhaṭa, from which Nâgavarma has borrowed, is a short treatise on Poetics, in which the author illustrates the rules by examples taken from his own poem styled Kumârasambhava. The work has a commentary by Indurâja, placed by Dr. Pischel in the middle of the 10th century, who quotes frequently from the author's Bhâmaha-vivaraṇa.

Next comes Rudraṭa, the author of the Kâvyâlaṅkâra. With regard to his time, Dr. Bühler was at

1. ya êvam upaślôkitô Daṇḍinâ.
2. Published in J. R. A. S. for 1897, pp. 830-847.

first disposed to put him in the second half of the 11th century,[1] but subsequently thought that he could not be placed later than the 10th century, and might be even earlier.[2] In his edition of Rudrabhaṭṭa's Śṛiṅgâratilaka, Dr. Pischel identifies Rudrabhaṭṭa with Rudraṭa, the author of the Kâvyâlaṅkâra, and adduces arguments to show that it is impossible to give Rudraṭa a later date than the middle of the 9th century. According to him, Indurâja, whom he assigns to the first half of the 10th century, quotes from Rudraṭa in his commentary on Udbhaṭa's Alaṅkârasârasaṅgraha. Colonel Jacob[3] and Professor Macdonell[4] are also disposed to put Rudraṭa in the 9th century. One more observation may be added to what has been stated above with regard to Rudraṭa's time. Namisâdhu, the Śvêtâmbara Jaina who wrote his commentary on Rudraṭa's Kâvyâlaṅkâra in 1068, states in his opening lines that in writing his work he follows the commentary or commentaries written by older writers.[5] He also gives us to understand that his commentary is more succinct than the earlier ones. From this it is clear that there were other commentaries on Rudraṭa's work before 1068, and the work itself may have preceded them by a pretty long period of time.

With regard to Dr. Pischel's identification of Rudrabhaṭṭa with Rudraṭa, it may be interesting to note here a remarkable passage occurring in a Kannaḍa inscription[6] dated in *Saka* 1151. At the time of this inscription, the Raṭṭa king of Saundatti, Lakshmîdêva, the

---

1. Kashmir Report, p. 67.
2. Peterson's Introduction to Vallabhadêva's Subhâshitâvaḷi, p. 105.
3. J. R. A. S. for 1897, p. 292.
4. *Sanskrit Literature*, p. 434.
5. ಪೂರ್ವಮಹಾಮತಿವಿರಚಿತ ವೃತ್ಯನುಸಾರೇಣ ಕಮಪಿ ರಚಯಾಮಿ ।
   ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತತರಂ ರುದ್ರಟಕಾವ್ಯಾಲಂಕಾರ ಟಿಪ್ಪಣಕಂ ॥
6. J. Bo. Br. R. A. S., Vol. X, No. XXIX, Ins. VII, p. 260.

son of Kârtavîrya IV (1202–1220), was ruling Kûṇḍi in the Kuntaḷa country, holding his residence in Vêṇugrâma. His minister and former teacher was the Jain Munichandra, described as the *guru* and the establisher of the Raṭṭa kings, and, curiously enough, as a warrior and the ruler of the Sugandhavartti (Saundatti) 12, situated in the Kûṇḍi 3000, under whose orders the brothers Mallikârjuna and Mâdirâja governed the principality. This Mâdirâja was the composer of the present inscription which records a grant by his father Kêśirâja for the god Mallinâtha, which was set up by the latter in the name of his own father Mallikârjuna. In describing the descent of Mallikârjuna, the inscription states that the progenitor of the family was the great Brâhman poet Rudrabhaṭṭa, of the Atri-gôtra, whose unparalleled poetical powers procured for him from king Kannara the rulership of 18 villages, of which Banihaṭṭi was the chief; that after him the family became known as the *Sâmâsiga* family; and that from him, after many intervening ancestors, was descended Kalidêva, from whom Mallikârjuna was the fifth in descent. The passage referred to above is as follows:—

ಅದ[1] ರೊಳ್ ನಿಜನಾಮಾಕ್ಷರ
ವಿಡೆ ನಾನಿರ ಪ್ಪೊಂಗೆ ಕೊಟ್ಟುದಂ[2] ಬಿಡಿಪನಿತು ದಿನಂ ।
ಪಡೆದಂ ರುದ್ರಟನೆಂಬೀ
ಪಡೆಮಾತಂ ರುದ್ರಭಟ್ಟನುರ್ವೀಜನದಿಂ ॥

From this we gather the important information that the poet Rudrabhaṭṭa, having mortgaged one letter (*i.e.*, *bha*) of his name for one thousand pieces of gold, was, till he redeemed it, known among the people as *Rudraṭa*. This makes it quite plain that Rudrabhaṭṭa and Rudraṭa are identical.

---

1. There must be some mistake here: the alliteration requires a ಡ for the second letter.

2. ಕೊಟ್ಟುದಂ is too much for the metre; ಕೊಟ್ಟುಂ by itself makes it all right.

Nor can there be any doubt as to this Rudrabhaṭṭa being the author of the Śṛingâratilaka and the Kâvyâlaṅkâra. As regards his time, the inscription tells us that he was a contemporary of king Kannara, who must be either of the two Râshṭrakûṭa kings Kṛishṇa II and Kṛishṇa III. Had Mâdirâja, who composed the inscription in 1229 A. D., given us all his ancestors from Rudrabhaṭṭa downwards, we should have been able to find out, with tolerable certainty, which of the above two kings was his progenitor's patron. There is, however, a great probability that the reference is to Kṛishṇa II (884-913), as the inscriptions of the same line of kings (Raṭṭa kings of Saundatti), which precede the one in question, refer to grants made by that king. This period agrees with that assigned to Rudrabhaṭṭa[1] on other evidence by Dr. Pischel. Further in his commentary on verses 12 to 14 of the Kâvyâlaṅkâra, Namisâdhu gives the following verse which contains some information about Rudraṭa:—

ಶತಾನಂದಾಪರಾಖ್ಯೇನ ಧಟ್ಟವಾಮುಕನೂನುನಾ
ನಾಧಿತಂ ರುದ್ರಜೇನೇದಂ ನಾಮಾಜಾ ಧೀಮತಂ ಹಿತಂ ॥

The word *Sâmâjâ* occurring in the above verse is said to mean a reciter of the Sâma-Vêda.[2] The explanation appears to me to be rather far-fetched. Whatever the expression may mean, there can be no doubt that it is the same as *Sâmâsiga* which occurs in connection with Rudrabhaṭṭa in the inscription referred to above.

I may add here that the Kannaḍa poet Sâḷva, who belongs to the 16th century, states in his *Rasaratnâkara* that he has made use of the Rasakalike of

---

1. The Kannada poet Rudrabhaṭṭa, who wrote the *Jagannâthavijaya*, an adaptation of the fifth *aṃśa* of the Sanskrit Vishṇu-purâṇa, was a contemporary of the Hoysaḷa king Ballâḷa II (1172-1219).

2. ನಾಮಾಜಾ ನಾಮಗೀತಿ ವಿಶೇಷಂ, ಅಜತಿ ಪ್ರಾಪ್ನೋತಿ ನಾಮಾಕ್ತೇನ ನಾಮಾಜಾ ನಾಮವೇದಪಾಠಕೇನೇತ್ಯರ್ಥಃ.

Rudrabhaṭṭa.[1] So, this has to be added to the already known works of Rudrabhaṭṭa or Rudraṭa.

The only remaining Sanskrit writer on Poetics whom Nâgavarma has most probably followed in writing his work is Amarachandra, the Jaina author of the Kâvyakalpalatâ. His period is not definitely known.

We shall now proceed to examine how far Nâgavarma is indebted to each of the Sanskrit writers on Poetics mentioned above.

For the section on Flavours (*rasa*) in chapter four of his work, Nâgavarma has undoubtedly used the Nàṭya-śâstra of Bharata-muni. The following examples out of many that occur in the work will make this clear :—

Source of Flavour (or *rasa*).

ಭಾವಂ ವಿಭಾವಮೆಸೆವನು
ಭಾವಂ ನಂಚಾರಿಭಾವಮೆಂದಿಂತಿವಱಿಂ ।
ದಾವಿಷ್ಕೃತಮಕ್ಕುಂ ರಸ
ಮಾವುದುಮೆಂದಱಿಗೆ ಭರತಶಾಸ್ತ್ರಕ್ರಮದಿಂ ॥

—ಕಾವ್ಯಾವಲೋಕನಂ, ೬೯೮

ತತ್ರ ವಿಭಾವಾನುಭಾವವ್ಯಭಿಚಾರಿಸಂಯೋಗಾದ್ರಸನಿಷ್ಪತ್ತಿಃ ॥

—ನಾಟ್ಯಶಾಸ್ತ್ರಂ, ೬–೩೨ ರ ಮುಂದಿನ ಗದ್ಯ.

Definition of *hāsya-rasa* or the Comic Flavour.

ವಿಕೃತಾಂಗವೇಷಭಾಷಾ
ಪ್ರಕಾರಕೃತ ಹಾಸಹೇತುಕಂ ಹಾಸ್ಯಂ ॥

—ಕಾವ್ಯಾವಲೋಕನಂ, ೮೦೯

ವಿಕೃತಾಚಾರೈರ್ವಾಕ್ಯೈ ರಂಗವಿಕಾರೈಶ್ಚ ವಿಕೃತವೇಷೈಶ್ಚ ।
ಹಾಸ್ಯತಿ ಜನಂ ಯಸ್ಮಾತ್ತಸ್ಮಾತಜ್ಞೈಯೋ ರಸೋ ಹಾಸ್ಯಂ ॥

—ನಾಟ್ಯಶಾಸ್ತ್ರಂ, ೬–೫೦

Definition of the *Kaiśikî* style.

ನಗರಾದಿವರ್ಣನಂ ನೃ
ತ್ಯ ಗೀತ ವಾದ್ಯ ಪ್ರಯೋಗಮಬಳಾವಿಷಯೋ ।

---

1. There is not the least doubt that the writer referred to is the author of the Śṛiṅgâratilaka.

ಪಗಮುವ್ಯವಹೃತಿಯೆಂಬಿವು
ನೆಗಟ್ಟುಂ ಮೃದುಮಧುರ ರಚನೆಯಿಂ ಕೈಶಿಕಿಯೊಳ್ ॥
—ಕಾವ್ಯಾವಲೋಕನಂ, ೮೪೦

ಯಾ ಶ್ಲಕ್ಷ್ಣನೇಪಥ್ಯವಿಶೇಷ ಚಿತ್ರಾ
ಸ್ತ್ರೀಪುಂನಯುಕ್ತಾ ಬಹುನೃತ್ಯಗೀತಾ ।
ಕಾಮೋಪಭೋಗಾ ಪ್ರಥಮೋಪಚಾರಾ
ತಾಂ ಕೈಶಿಕೀಂ ವೃತ್ತಿಮುದಾಹರನ್ತಿ ॥
—ನಾಟ್ಯಶಾಸ್ತ್ರಂ, ೯—೪೭

The next Sanskrit writer is the celebrated Bhâmaha whom our author names as one of the authorities he has followed. Before I received the manuscript of Bhâmaha's Kâvyâlaṅkâra from Professor M. Rangacharyar, M.A., I had been able to discover in Nâgavarma's work only two verses (712 and 777) which are translations from Bhâmaha. That their originals were in Bhâmaha's work, I learnt from the first of them being quoted as a verse of Bhâmaha's in Vallabha-dêva's Subhâshitâvaḷi (verse 1644) and the second being similarly quoted in Indurâja's commentary on Udbhaṭa's Alaṅkârasârasaṅgraha.[1] So, I gave only the above two verses with their originals from Bhâmaha in Appendix I, though I had a strong suspicion that Nâgavarma's indebtedness to Bhâmaha must be much more than this. On the receipt of the manuscript of Bhâmaha's work, however, I was able to make up a pretty long list of Bhâmaha's *sûtras* and examples which Nâgavarma has either translated or adapted. This list is given as Appendix I*a*. A glance at this list will show clearly that our author has derived from Bhâmaha a few of his ideas relating to poetry, faults in composition, the Gauḍî and the Vaidarbhi styles, and several Ornaments of Sense. A few examples[2] are given below :—

Learning without poetical powers is of little value.

ಮದವಿಲ್ಲದಿರ್ದಂ ಮಧುವಿ
ಲ್ಲದ ಕುಸುಮಂ ಚಂದ್ರನಿಲ್ಲದಿರುಳಾಳಾರ್ಪಿ ।

1. J. R. A. S. for 1897, p. 285.
2. For a complete list, see Appendix I.

ಲ್ಲದ ನೃಪತಿ ಕವಿತೆಯಿಲ್ಲದ
ವಿದಗ್ಧತಾಗುಣಮದೇಂ ಮನಂಗೊಳಿಸುಗುಮೇ ॥
—ಕಾವ್ಯಾವಲೋಕನಂ, ೪೨೬.

ವಿನಯೇನ ವಿನಾ ಕಾ ಶ್ರೀಃ ಕಾ ನಿಶಾ ಶಶಿನಾ ವಿನಾ
ರಹಿತಾ ಸತ್ಕವಿತ್ವೇನ ಕೀದೃಶೀ ವಾಗ್ವಿದಗ್ಧತಾ ॥
—ಭಾಮಹನ ಕಾವ್ಯಾಲಂಕಾರ, I-೪.

There is no distinction between the Gauda and the Vaidarbha styles.

ವೈದರ್ಭಗೌಡಮಾರ್ಗವಿ
ಭೇದಂ ಬಗೆವೊಡೆ ಗತಾನುಗತಿಕಮಿದೆಂದೊ ।
ರ್ದಾದರಿಪರ್ ಕೆಲಬರ್ ಸಂ
ವಾದದೊಳೆರಡುಂ ಸಮರ್ಥಮಪ್ಪುದಱಿಂದಂ ॥
—ಕಾವ್ಯಾವಲೋಕನಂ, ೫೨೨.

ಗೌಡೀಯಮಿದಮೇತತ್ತು ವೈದರ್ಭಮಿತಿ ಕಿಂ ಪೃಥಕ್
ಗತಾನುಗತಿಕನ್ಯಾಯಾದ್ ನಾನಾಖ್ಯೇಯಮಮೇಧಸಾಮ್ ॥
—ಭಾಮಹನ ಕಾವ್ಯಾಲಂಕಾರ, I-೩೨.

Illustration of *hînôpama* (or comparison with an inferior).

ಎರಲೆಯ ಪಿಂಡುಗಳಂದೆಸೆ
ವರಿವರಿವಿನಮಳಿ ತಗುಳ್ವ ನಾಯಂತೆ ರಣಾ ।
ಜಿರದೊಳಿದಿರ್ಚಿದ ಬಲವ
ದ್ವಿರೋಧಿಸೈನಿಕಮನಾ ನೃಪಂ ಬೆಂಕೊಂಡಂ ॥
—ಕಾವ್ಯಾವಲೋಕನಂ, ೬೮೧.

ಕ್ವಚಿದಗ್ರೇ ಪ್ರಸರತಾ ಕ್ವಚಿದಾಪತ್ಯ ನಿಷ್ಪತಾ
ಶುನೇವ ನಾರಂಗಕುಲಂ ತ್ವಯಾ ಭಿನ್ನಂ ದ್ವಿಷಾಂ ಬಲಂ ॥
—ಭಾಮಹನ ಕಾವ್ಯಾಲಂಕಾರ, II-೫೪.

Illustration of the ornament *vibhâvanâ* (or peculiar causation).

ಅಕೃಪಿತಕಲುಷಿಜಲಮಪಾ
ನಕಪ್ರಮತ್ತಂ ಶಖಂಡಿಸಂತಾನಮಹೇ ।
ತುಕನುರಭಿನೀಪವಿಪಿನಂ
ನಕಲಮಹೀತಳದೊಳಾದುದಂದೊರ್ವೆದರೊಳ್ ॥
—ಕಾವ್ಯಾವಲೋಕನಂ, ೬೩೮.

ಅಪೀತಮತ್ತಾ ಶ್ಯಖಿನೋ ದಿಶೋನುತ್ಕಂಠಿತಾಕುರಾಃ
ನೀಪೋ ವಿಲಪ್ತನುರಭಿರಧ್ಯಷ್ಟ ಕಲುಷಂ ಜಲಮ್ ॥
—ಭಾಮಹನ ಕಾವ್ಯಾಲಂಕಾರ, II-೬೮.

Nâgavarma has largely used Daṇḍi's Kâvyâdarśa for those sections in his work that treat of faults in sentences, merits of composition, Verbal Ornaments including Enigmas (*prahêḷike*), and Ornaments of Sense, and for the concluding portion of the work which enumerates and defines different kinds of composition. He has adopted the title of the first chapter of Daṇḍi's work, namely, Mârgavibhâga, for the first section, which treats of the same subject, of his third chapter. Of the varieties of Enigma (*prahelike*), Nâgavarma mentions seven[1] (v. 594) while Daṇḍi gives sixteen (III, 98-106), the *nusuḷ* and the *ornuḍi* of the former corresponding respectively to the *vañchitâ* and the *samânasabdâ* of the latter. That our author does not follow Daṇḍi implicitly in all cases is evident from the fact that his definitions of some of the ornaments are different from those of the latter. For instance, his definition of the ornament *lêsa* (v. 639) does not agree with what Daṇḍi considers as the right definition (II, 265), but with the alternative one given by the latter (II, 268). The following examples[2] will suffice to show Nâgavarma's indebtedness to Daṇḍi:—

Definition of *sama* (or evenness), a merit of composition.

ನಮಮೆಂಬುದು ಬಂಧದೊಳವಿ
ಷಮಂ ಮೃದುಸ್ಫುಟವಿಮಿಶ್ರವಿನ್ಯಾನಪದ ।
ಕ್ರಮದಿಂ ಮೂಱು ತೆಱಂ ಬಂ
ಧಮುಂ ಯಥಾರ್ಥಾನುವೃತ್ತಿಯಿಂ ವರ್ತಿಸುಗುಂ ॥

—ಕಾವ್ಯಾವಲೋಕನಂ, ೫೦೧.

ನಮಂ ಬಂಧೇಷ್ವವಿಷಮಂ ತೇ ಮೃದು ಸ್ಫುಟ ಮಧ್ಯಮಾಃ ।
ಬಂಧಾ ಮೃದು ಸ್ಫುಟೋನ್ಮಿಶ್ರ ವರ್ಣವಿನ್ಯಾನಯೋನಯಃ

—ಕಾವ್ಯಾದರ್ಶಂ, I–೪೭.

Definitions of the ornaments *prêyaḥ* (or the Lovely) and *ûrjasvi* (or the Impetuous).

---

1. Four of these are found in the *Kavirâjamârga* also, II—142.

2. For a complete list, see Appendix I.

ಪ್ರೇಯಂ ಪ್ರಿಯತರವಚನಾ
ಖ್ಯೇಯಮಹಂಕಾರಗರಿಮಮೂರ್ಜಸ್ವಿ ॥
—ಕಾವ್ಯಾವಲೋಕನಂ, ೭೭೨.

ಪ್ರೇಯಃ ಪ್ರಿಯತರಾಖ್ಯಾನಮೂರ್ಜಸ್ವಿ ।
—ಕಾವ್ಯಾದರ್ಶಂ, II–೨೭೫.

Illustration of *vyartha* (or contradiction), a fault in composition.

ಪರದಾರಗಮನಮಾರ್ಯಾ
ಚರಿತಂಗೆನಗೆಂತು ಯುಕ್ತಮಕ್ಕುಂ ತತ್ಸುಂ ।
ದರರುಚಿರಮಧುರವನಿತಾ
ಧರಪಾನಂ ತಾನದೆಂತು ಪೇೞ್ ಕೂಡುಗುಮೇ ॥
—ಕಾವ್ಯಾವಲೋಕನಂ, ೪೭೭.

ಪರದಾರಾಖಿಲಷೋ ಮೇ ಕಥಮಾರ್ಯಸ್ಯ ಯುಜ್ಯತೇ ।
ಪಿಬಾಮಿ ತರಲಮ್ ತಸ್ಯಾಃ ಕದಾ ನು ದಶನಚ್ಛದಮ್ ॥
—ಕಾವ್ಯಾದರ್ಶಂ, III–೧೩೪.

Illustration of *âgama-virôdha* (or Opposition to Scripture), a fault in composition.

ಉಪನಯನಂ ಗೆಯ್ದೆಯುಂ
ಸ್ವಪೂರ್ವವಾಸನೆಯೆ ಬಲದಿನಿಂತೀತಂ ವೇ ।
ದಪುರಾಣವೇದಿಯಾದಂ
ವ್ಯಪೇಕ್ಷೆಗೆಯ್ಗುಮೆ ವಿಶುದ್ಧಮಣಿಸಂಸ್ಕೃತಿಯಂ ॥
—ಕಾವ್ಯಾವಲೋಕನಂ, ೪೭೮.

ಅನಾವನುಪನೀತೋಪಿ ವೇದಾನಧಿಜಗೋ ಗುರೋಃ
ಸ್ವಭಾವಶುದ್ಧಸ್ಫಟಿಕೊ ನ ಸಂಸ್ಕಾರಮಪೇಕ್ಷತೆ ॥
—ಕಾವ್ಯಾದರ್ಶಂ, III–೧೭೮.

Our author has borrowed from Vâmana not only a few ideas with regard to faults and merits of composition, style and the use of certain words and expressions, but also most of the titles of his chapters and sections. Vâmana's work is divided into 5 *adhikaraṇas*; the same is the case with that of Nâgavarma. The former sub-divides his chapters into *adhyâyas*; the latter has done the same with regard to his first chapter. The word *Śabda-smṛiti* used in the sense of grammar by the former[1] is made the title of the first chapter by the latter. The names of the second chapter and its

1. Śabda-smṛitêḥ śabda-śuddhiḥ, I. iii. 4.

sub-divisions in the first work, *viz.*, Dôsha-darśanam, Pada-padârtha-dôsha-vibhâgaḥ and Vâkya-vâkyârtha-dôsha-vibhâgaḥ, are almost identical with *Kâvyamala-vyâvṛitti*, *Pada-padârtha-sandhi-dôsha-viniśchaya-prakaraṇam* and *Vâkya-vâkyârtha-dôshânukîrtana-prakaraṇam*, which are the titles of the corresponding portions of the second work. The third chapter in the former work is styled *Guṇa-vivêchanam* while that in the latter is called *Guṇa-vivêkam*, though it includes rhetorical ornaments treated of in the fourth chapter, called *Âlaṅkârikam*, of Vâmana. Lastly, Vâmana calls the first *adhyâya* of his fifth chapter *Kâvya-samaya*, while Nâgavarma styles the whole of his fifth chapter, *Kavisamaya*. A few instances[1] are given below to show that Nâgavarma has used Vâmana's work:—

When Pleonasm allowable.

ಕರಿಕಳಧಮೆನೆ ಶರಶ್ಯೀ
ಖರಮೆನೆ ನವಪುಷ್ಪಮಾಲೆಯೆನೆ ಮೌಕ್ತಿಕಧಾ ।
ನುರಹಾರಯಷ್ಟಿಯೆನೆ ಪೌ
ನರುಕ್ತ್ಯಮಾಗದು ವಿಶೇಷನಂಧಾವನೆಯೊಳ್ ॥

—ಕಾವ್ಯಾವಲೋಕನಂ, ೪೬೨.

ನವಿಶೇಷಶ್ಚೇತ್ ।
ಕರ್ಣಾವತಂಸಶ್ರವಣಕುಂಡಲ ಶರಶ್ಯೀಖರೇಷು ಕರ್ಣಾದಿ
ನಿರ್ದೇಶಃ ನನ್ನಿಧೇಃ ।
ಮುಕ್ತಾಹಾರಶಬ್ದೇ ಮುಕ್ತಶಬ್ದಃ ಶುದ್ಧೇಃ ।
ಪುಷ್ಪಮಾಲಾಶಬ್ದೇ ಪುಷ್ಪಪದಂ ಉತ್ಕರ್ಷನ್ಯ ।
ಕರಿಕಳಧಶಬ್ದೇ ಕರಿಶಬ್ದನ್ತಾದ್ರೂಪ್ಯನ್ಯ ।

—ಕಾವ್ಯಾಲಂಕಾರನೂತ್ರಂ, II. ii. 12, 14, 15, 16, 17.

Definition of Merits of Composition.

ನಿರತಿಶಯ ಕಾವ್ಯಶೋಭಾ
ಕರಂಗಳಾಗಿರ್ಪ ಧರ್ಮಮವು ಗುಣಮಕ್ಕುಂ ॥

—ಕಾವ್ಯಾವಲೋಕನಂ, ೪೯೯.

ಕಾವ್ಯಶೋಭಾಯಾಃ ಕರ್ತಾರೋ ಧರ್ಮಾ ಗುಣಾಃ ।

—ಕಾವ್ಯಾಲಂಕಾರನೂತ್ರಂ, III-i. ೧.

Definition and sub-divisions of *rîti* (or Style).

1. For a complete list, see Appendix I.

ಪದರಚನಾತಿಶಯಂ ರೀ
ತಿದಲದುವುಂ ನಿಯತವರ್ಣಗುಂಫನಗುಣದೊಂ ।
ದೊದವಿಂ ಮೂದೆಱನಕ್ಕುಂ
ವಿದರ್ಭ ಪಾಂಚಾಲ ಗೌಡವಿಷಯನಿಬದ್ಧಂ ॥

—ಕಾವ್ಯಾವಲೋಕನಂ, ೭೮೧.

ವಿಶಿಷ್ಟಾ ಪದರಚನಾ ರೀತಿಃ ।
ವಿಶೇಷೋ ಗುಣಾತ್ಮಾ ॥
ಸಾ ತ್ರಿಧಾ ವೈದರ್ಭೀ ಗೌಡೀಯಾ ಪಾಂಚಾಲೀ ಚ ॥

—ಕಾವ್ಯಾಲಂಕಾರಸೂತ್ರಂ, I–ii. ೭, ೮ ಮತ್ತು ೯.

Use of the genitive and the elliptical compound.

ಸಂಬಂಧದ ಸಂಬಂಧದೊ
ಳಂ ಬಹುಳಂ ಷಷ್ಠಿಯಕ್ಕುಮೊಂದಿರೆ ನೆಗಬ್ಗುಂ ।
ಬಿಂಬಾಧರಾದಿಶಬ್ದಮೊ
ಡಂಬಟ್ಟಿರೆ ಮಧ್ಯಪದವಿಲೋಪಿಸಮಾಸಂ ॥

—ಕಾವ್ಯಾವಲೋಕನಂ, ೯೪೧.

ಸಂಬಂಧಸಂಬಂಧೇಪಿ ಷಷ್ಠೀ ಕ್ವಚಿತ್ ॥
ಬಿಂಬಾಧರ ಇತಿವ್ಯತ್ರ್ಯ ಮಧ್ಯಮಪದಲೋಪಿನ್ಯಾಂ ॥

—ಕಾವ್ಯಾಲಂಕಾರಸೂತ್ರಂ, V-i. ೧೨, V–ii. ೧೫.

Our author does not seem to have largely used Udbhaṭa's Alaṅkârasârasaṅgraha for his work, but at any rate it is certain that he has derived from that work his ideas about certain Ornaments of Sense and, especially, about the three kinds of *anuprâsa* (or alliteration). The latter are named *madhurâ* (or the melodious), *parushâ* (or the harsh) and *lalitâ* (or the delicate). Udbhaṭa calls the first and the third *upanâgarikâ* and *grâmyâ* respectively; and these occur as alternative names in the *Kâvyâvalôkana* also. Mammaṭa, the author of the Kâvyaprakâśa, who flourished about 1100 A. D.,[1] also calls the first *upanâgarikâ*, but his name for the third is *kômalâ*, though the alternative name *grâmyâ* is also given.[2] He also

1. Macdonell's *Sanskrit Literature*, p. 434.

2. ಮಾಧುರ್ಯವ್ಯಂಜಕೈರ್ವರ್ಣೈರುಪನಾಗರಿಕೇಷ್ಯತೇ ।
ಓಜಃಪ್ರಕಾಶಕೈಸ್ತೈಸ್ತು ಪರುಷಾಕೋಮರಾಪರೈಃ ॥
ತಾಮೇವ ಕೇಚಿತ್ ಗ್ರಾಮ್ಯೇತಿ ವದಂತಿ ।

—ಕಾವ್ಯಪ್ರಕಾಶ, ಉಲ್ಲಾಸ IX.

tells us that according to Vâmana and others these three kinds of alliteration are the same as the three kinds of style known as *Vaidarbhî*, *Gauḍî* and *Pâñchâlî*.[1] The reason why *lalitâ* is called *grâmyâ* is that owing to absence of elegance (*kânti*) it resembles a rustic woman.[2] Rudraṭa mentions five kinds of alliteration,[3] adding the two more kinds, *praudhâ* and *bhadrâ*, to the three given above. A few examples[4] are given below to show that Nâgavarma is indebted to Udbhaṭa:—

Definition of *madhurâ* or *upanâgarikâ* (the melodious alliteration).

ತಂತಮ್ಮ ವರ್ಗದಂತ್ಯದೊ
ಳಂತಾವರ್ಗಂಗಳಮಳ್ಳಿಗಾಗಿರೆ ಮೇಣ।
ತ್ಯಂತಂ ಸರೂಪಸಂಯೋ
ಗಾಂತರಮಮದೊದವೆ ಮಧುರೆಯೆಂಬುದದಕ್ಕುಂ ॥
—ಕಾವ್ಯಾವಲೋಕನಂ, ೫೬೨.

ಸರೂಪಸಂಯೋಗಯುತಾಂ ಮೂರ್ಧ್ನಿವರ್ಗಾಂತ್ಯಯೋಗಿಭಿಃ
ಸ್ಪರ್ಶೈರ್ಯುತಾಂ ಚ ಮನ್ಯಂತ ಉಪನಾಗರಿಕಾಂ ಬುಧಾಃ ॥
—ಅಲಂಕಾರಸಾರಸಂಗ್ರಹಃ, I-೯.

Illustration of the use of expletives.

ಪಗಲೊಪ್ಪದು ಶಶಿ ನಿಶಿಯೊಳ್
ಸೊಗಯಿಸದರವಿಂದಮದಱಿನಂತೆರಡುಮನೆಂ।
ತು ಗಡ ಸಮನೆಂದೆನಾ ಶಶು
ಮೃಗನಯನೆಯ ಪಗಲುಮಿರಳುಮೊಪ್ಪುವ ಮೊಗಮಂ ॥
—ಕಾವ್ಯಾವಲೋಕನಂ, ೪೯೧.

ಪದ್ಮಂ ಚ ನಿಶಿ ನಿಶ್ಶ್ರೀಕಂ ದಿವಾ ಚಂದ್ರಂ ಚ ನಿಷ್ಪ್ರಭಮ್
ಸ್ಫುರಚ್ಛಾಯೇನ ಸತತಂ ಮುಖೇನಾಧಃಪ್ರಕುರ್ವತೀಮ್ ॥
—ಅಲಂಕಾರಸಂಗ್ರಹಃ, II-೧೫.

---

1. ಏತಾಸ್ತಿಸ್ರೋ ವೃತ್ತಯೋ ವಾಮನಾದಿನಾಂ ಮತೇ ವೈದರ್ಭೀ ಗೌಡೀ ಪಾಂಚಾಲ್ಯಾಖ್ಯಾ ರೀತಯೋ ಮತಾ ಉಚ್ಯಂತೇ.

2. ಅತಿಶಯಿತ ಕಾಂತಿರಾಹಿತ್ಯೇನ ಗ್ರಾಮ್ಯಸ್ತ್ರೀಸಾಮ್ಯಾತ್ ಗ್ರಾಮ್ಯೇತಿ ವದಂತಿ. ಕಾವ್ಯಪ್ರದೀಪ, p. 341.

3. ಮಧುರಾ ಪ್ರೌಢಾ ಪರುಷಾ ಲಲಿತಾ ಭದ್ರೇತಿ ವೃತ್ತಯಃ ಪಂಚ.
—ಕಾವ್ಯಾಲಂಕಾರ, II-19

4. For a complete list, see Appendix I.

Now we come to Rudraṭa to whom our author is most indebted. For his second and third chapters and a portion of the fourth, which together make up nearly a half of the book, Nâgavarma has largely drawn upon the Kâvyâlaṅkâra of Rudraṭa. Not only are his divisions and sub-divisions of Verbal Ornaments and the Ornaments of Sense almost identical with those of Rudraṭa but also most of his definitions and illustrations. Here and there we no doubt meet with a slight difference of opinion with regard to the classification and nomenclature of certain ornaments, and with regard to some other unimportant particulars, but on the whole there is abundant evidence to prove that our author has closely and faithfully followed in the footsteps of Rudraṭa. For a detailed examination of Rudraṭa's rules and illustrative examples which Nâgavarma has either translated or adapted, the reader is referred to Appendix I. Here, however, a few examples must suffice:

The means of ascertaining the correct meaning of a word.

ಪ್ರಕರಣದಿಂ ಶಬ್ದಾಂತರ
ದ ಕೂಟದಿಂದಭಿನಯಂಗಳಿಂದಿಷ್ಟಾರ್ಥ ।
ಪ್ರಕಟನಮಕ್ಕುಮನೇಕ
ಪ್ರಕಾರಮರ್ಥಂ ಪದಕ್ಕೆ ಸಂಧಿವಿಸುವೊಡಂ ॥

—ಕಾವ್ಯಾವಲೋಕನಂ, ೪೫೧..

ಶಬ್ದಾನಾಮತ್ರ ಸದಾನೇಕಾರ್ಥಾನಾಂ ಪ್ರಯುಜ್ಯಮಾನಾನಾಂ
ನಿಶ್ಚೀಯತೇ ಹಿ ಸೋಽರ್ಥಃ ಪ್ರಕರಣಶಬ್ದಾಂತರಾಭಿನಯೈಃ ॥

—ಕಾವ್ಯಾಲಂಕಾರಃ, VI–೯.

Definition of the ornament *avayava* (or the Limb).

ಅವಯವಮುಖದಿಂ ಸಮುದಾ
ಯವಿಶೇಷಣಮನ್ಯವಸ್ತುಗಮಕಮದಾದಂ
ದವಯವಂ —ಕಾವ್ಯಾವಲೋಕನಂ, ೭೫೯.

ಯತ್ರಾವಯವಮುಖಸ್ಥಿತ ಸಮುದಾಯವಿಶೇಷಣಂ ಪ್ರಧಾನಾರ್ಥಂ
ಪುಷ್ಯಂ ಗಮಯೇತಾನ್ಯಃ ಸೋಽಯಂ ಸ್ಯಾದವಯವಶ್ಲೇಷಃ ॥

—ಕಾವ್ಯಾಲಂಕಾರಃ, X–೧೮.

Sânta (or the Quietistic Flavour).

[1] ನಮನಿಸಿ ನಮ್ಯಗ್‌ಜ್ಞಾನಂ
ತಮಮಂ ರಾಗಮುಮೆನರೆದು ತೊಲಗಿಸೆ ಮನದಿಂ ॥
—ಕಾವ್ಯಾವಲೋಕನಂ, ೮೨೮.

ನಮ್ಯಗ್‌ಜ್ಞಾನಂ ವಿಷಯೆ ತಮಸೋ ರಾಗಸ್ಯಾಪಗಮಾತ್ ॥
—ಕಾವ್ಯಾಲಂಕಾರಃ, XV–೧೫.

Illustration of *abhinaya* (or Gesture).

ಇನಿವಿರಿಯುವಪ್ಪ ಮೊಲೆಯುವ
ಳಿನಿವಿರಿಯುವೆನಿಪ್ಪ ಕಣ್ಗಳಾಕೆ ಮನಂಗೆ ।
ಚ್ಚಿನಿತು ದೆವನಂಗಳಂ ತ
ನ್ನಿನಿಯನಗಲ್ದಿಂ ಬಿಟಿಕ್ಕಮಿಂತಿಂತಾದಳ್ ॥
— ಕಾವ್ಯಾವಲೋಕನಂ, ೪೩೪.

ನಾ ನುಂದರ ತವ ವಿದಹೇ ನುತನುರಿಯನ್ಮಾತ್ರಲೋಚನಾ ನಪದಿ ॥
ಏತಾವತೀಮವನ್ಯಾಂ ಯಾತಾ ದಿವಸ್ಯರಿಯನ್ಮಾತ್ರೈಃ ॥
—ಕಾವ್ಯಾಲಂಕಾರಃ, VI–೧೦.

Illustration of the ornament *nimîlanam* (or the Loss).

ಮದಿರಾಮದಧರಪಾಟಲ
ವದನೆಯ ಮನದೊಳ್[1] ಪೊದಳ್ದು ಕೋಪಂ ತಾನಂ ।
ತದು ಲಕ್ಷಿಸಲ್ಕೆ ಬಂದಿ
ರ್ದುದಿಲ್ಲ ಕೃತದೋಷನಾಗಿಯುಂ ಕಾಮುಕನಿಂ ॥
—ಕಾವ್ಯಾವಲೋಕನಂ, ೬೬೩.

ಮದಿರಾಮದಧರ ಪಾಟಲಕಪೋಲತಲಲೋಚನೇಷು ವದನೇಷು
ಕೋಪೋ ಮನಸ್ವಿನೀನಾಂ ನ ಲಕ್ಷ್ಯತೇ ಕಾಮಿಭಿಃ ಪ್ರಥವನ್ ॥
—ಕಾವ್ಯಾಲಂಕಾರಃ, VII–೧೦೮.

Illustration of the ornament *drishtânta* (or Exemplification).

ಥವದಾರೋಕನದಿಂದಾ
ಯ್ತುವಳ್ಗೆ ಪಿರಿದುಂ ಮನೋವಿಕಾಸಮದೀಗಳ್
ಕುವಲಯಬಂಧುವಿನಾರೋ
ಕವೆ ಮಾಡುವುದರ್ತೆ ಕುಮುದವನವಿಕಸನಮಂ ॥
—ಕಾವ್ಯಾವಲೋಕನಂ, ೭೦೫.

---

1. Compare this verse with the following which is quoted on p. 40 of Hêmachandra's Kâvyânuśâsana and on p. 54 of the Kâvyapradîpa:—

ಎದ್ದಾಹಮೆತ್ತಥನಿಯಾ ಎದ್ದಾಹಮೆತ್ತೇಹಿ ಅಚ್ಛಿವತ್ತೇ ಹಿಂ ।
ಏ ಆವತ್ಥಂ ಪತ್ತಾ ಎತ್ತಿಯಮೆತ್ತೇಹಿ ದಿ ಅ ಏಹಿಮ್ ॥
[ಏತಾವನ್ಮಾತ್ರ ನ್ತನಿಕಾ ಏತಾವನ್ಮಾತ್ರಾಭ್ಯಾಮಕ್ಷಿಪತ್ರಾಭ್ಯಾಂ ।
ಏತಾವದವನ್ಯಾಂ ಪ್ರಾಪ್ತಾ ಏತಾವನ್ಮಾತ್ರೈರ್ದಿವಸ್ಯೈಃ ॥]

ತ್ವಯಿ ದೃಷ್ಟಏವ ತಸ್ಯಾ ನಿರ್ವಾತಿ ಮನೋಮನೋಭವಜ್ವಲಿತಂ ।
ಆಲೋಕೇ ಹಿ ನಿತಾಂಶೋರ್ವಿಕಸತಿ ಕುಮುದಂ ಕುಮುದ್ವತ್ಯಾಃ ॥
—ಕಾವ್ಯಾಲಂಕಾರಃ, VIII-೬೫.

It is worthy of note that none of the Sanskrit works on Poetics that we have been considering deals with *kavi-samaya* (or Poetical Conventions) which forms the main subject of the fifth chapter of Nâgavarma's *Kâvyâvalôkana*. It is no doubt true that the first *adhyâya* of the fifth chapter of Vâmana's work is styled *kâvya-samaya*, but the subject treated of is the use of certain words and expressions and not Poetical Conventions. Nor does the Kannaḍa work *Kavirâjamârga* touch upon the subject. To which authority, then, is our author indebted for this portion of his work? As far as I know, only three Sanskrit writers on Poetics have dealt with the subject at any length: Amarachandra, the author of the Kâvyakalpalatâ;[1] Hêmachandra, the author of the Kâvyânuśâsana[2]; and Vâgbhaṭa, the author of another Kâvyânuśâsana.[2] Of these three authors, who are all Jains, Hêmachandra was the celeberated teacher of king Kumârapâla of Aṇahillapura, who died in 1172; and Vâgbhaṭa probably flourished in the 13th century as he mentions his namesake, the author of the Vâgbhaṭâlaṅkâra, who is said to have lived during the reign of king Jayasiṃha (1093-1154) of Aṇahillapura.[3] Amarachandra appears to have been an early authority on Poetics, though his time is not definitely known. He probably belongs to the 10th century. The portion of his work which treats of Poetical Conventions is copied *verbatim* by Kêśavamisra in his Alaṅkâraśêkhara,[4] which he says he wrote at the instance of king Mâṇikyachandra. Our author, who is anterior[5] to Hêmachandra and Vâgbhaṭa, has most probably

1. Published in Benares.
2. Published in the Kâvyamâlâ Series.
3. J. R. A. S. for 1897, p. 308.
4. Kâvyamâlâ Series, p. 55.
5. This is the reason why Nâgavarma does not mention Hêmachandra in his *Vastukôśa*.

taken Amarachandra as his authority for the subject of Poetical Conventions. That he has followed him is evident from the few examples[1] given below :—

Fame and laughter described as white in colour, sin and infamy as black, and anger and love as red.

ಹಸಿತಯಶಃಪ್ರಭೃತಿಯೊಳು
ಲ್ಲಸಿತಂ ಸಿತಭಾವಮಯಶದೊಳ್ ಪಾಪದೊಳಂ ।
ತಸಿತ ರುಚಿ ಕೋಪ ರಾಗ
ಪ್ರಸರದೊಳಾರಕ್ತವರ್ಣಮಭಿವರ್ಣಿಸುಗುಂ ॥
—ಕಾವ್ಯಾವಲೋಕನಂ, ೮೬೧.

ಶುಕ್ಲತ್ವಂ ಕೀರ್ತಿಹಾಸಾದೌ ಕಾಷ್ಣ್ಯಂ ದುಷ್ಕೀರ್ತ್ಯಘಾದಿಷು।
ಪ್ರತಾಪೇ ರಕ್ತತೋತ್ಪನ್ನತ್ವೇ ರಕ್ತತ್ವಂ ಕ್ರೋಧರಾಗಯೋಃ ॥
—ಕಾವ್ಯಕಲ್ಪಲತಾ (ಕಾಶಿಯ ಮುದ್ರಣ), ಪುಟ ೩೦.

Flowers described as white, gems as red and clouds as black.

ಅವಿಶೇಷದಿನುದ್ಗಮದೊಳ್
ಧವಳತೆ ಮಾಣಿಕ್ಯನಿಕರದೊಳ್ ಶೋಣತೆ ಮೇ।
ಘವಿತಾನದೊಳ್ ವಿನೀಲತೆ
ವಿವಿಕ್ತವರ್ಣವ್ಯವಸ್ಥೆಯಿಂದೊಂದಿರ್ಕುಂ ॥
—ಕಾವ್ಯಾವಲೋಕನಂ, ೮೬೪.

ಸಾಮಾನ್ಯಗ್ರಹಣೆ ವಾರಿಮುಚಾಂ ಕೃಷ್ಣತ್ವಮೇವ ಹಿ
ರಕ್ತತ್ವಮೇವ ರತ್ನಾನಾಂ ಪುಷ್ಪಾಣಾಂ ಶೌಕ್ಲ್ಯಮೇವ ಚ ॥
—ಕಾವ್ಯಕಲ್ಪಲತಾ (ಕಾಶಿಯ ಮುದ್ರಣ), ಪುಟ ೩೦.

Though Nâgavarma is indebted more or less to each of the Sanskrit writers mentioned above, it will be a mistake to suppose that the *Kâvyâvalôkana* is a mere compilation. A large portion of the work bears the impress of the author's originality, while the arrangement and the mode of treatment of the subjects are all his own.

As has been stated above, the *Kâvyâvalôkana* forms a comprehensive hand-book of rules for poetical composition. In giving a short *resumê* of Kannaḍa grammar in his work, our author appears to have followed Bhâmaha and Vâmana, both of whom devote the last chapters of their works to a discussion of

1. For a complete list, see Appendix I.

grammatical points. Among other things, a knowledge of grammar, prosody and vocabularies was considered as an indispensable equipment for a poet.[1] Accordingly, our author, who has written the *Vastukôśa* and, according to his own statement (v. 965), a *Chhandôvichiti* also, has thought it fit to enunciate the rules of Kannaḍa grammar in the introductory chapter of his work, as apparently there was at the time no separate standard treatise on Kannaḍa grammar written in the Kannaḍa language. His other work on Kannaḍa grammar, the *Karṇâṭaka-Bhâshâbhûshaṇa*, which is in Sanskrit and which contains more details than the *Śabdasmṛiti*, is a later production. It may be observed that none of the subsequent Kannaḍa works on Poetics deals with grammar, which is doubtless due to the existence at the time of separate works on the subject. Kêśirâja, the author of the *Śabdamaṇidarpaṇa*, who came about a century after our author, has made very good use of the *Śabdasmṛiti* in writing his work. He has closely followed Nâgavarma in the treatment of the subject,[2] though in certain points he has gone beyond him, and has largely availed himself of the quotations occurring in the *Kâvyâvalôkana* for illustrating his rules. An idea may be formed of the amount of trouble that Kêśirâja must have been spared when it is said that nearly 130 stanzas[3] which are given as examples of certain rules in the earlier work are transferred wholly or in part to illustrate the very same rules in the later work. It may be added here that Kêśirâja has also

---

1. ಲೋಕೋ ವಿದ್ಯಾ ಪ್ರಕೀರ್ಣಂ ಚ ಕಾವ್ಯಾಂಗಾನಿ—
ಶಬ್ದಸ್ಮೃತಿ–ಅಭಿಧಾನಕೋಶ–ಛಂದೋವಿಚಿತಿ–ಕಲಾಕಾಮಶಾಸ್ತ್ರ–ದಂಡನೀತಿ–
ಪೂರ್ವಾ ವಿದ್ಯಾ.—ವಾಮನನ ಕಾವ್ಯಾಲಂಕಾರಸೂತ್ರ, I–iii, 1 ಮತ್ತು 3.

2. Appendix III gives the corresponding *sûtras* from the *Śabdamaṇidarpaṇa* and the *Karṇâṭaka-Bhâshâbhûshaṇa* to those in the *Śabdasmṛiti*.

3. For details see Appendix IV.

quoted two *sûtras* from the *Kâvyâvalôkana* (vs. 336 and 519) and one verse from the *Vastu-kôśa*.[1]

Our author's treatment of the faults and merits of composition is pretty exhaustive. His account of Rhetorical Ornaments is fuller than that given either in the *Kavirâjamârga* or in any subsequent Kannaḍa work on the subject. He gives about 25 varieties of *chitra* (or Fancy Ornament), though it is to be regretted that owing to mistakes that have crept into them several of the illustrative examples do not satisfy the necessary conditions. He is unique in devoting a separate chapter to the subject of Poetical Conventions. The information contained in his work about *rasa* (or Flavours) and *rîti* (or Style) is, though brief, pretty complete. That he has merely touched upon the subject of emotions and has omitted altogether an account of heroes, heroines, &c., is perhaps to be accounted for by supposing that he formulated rules chiefly for the composition of what is called audible poetry (*śravya-kâvya*) and that he did not contemplate giving minute directions for dramatic composition (*dṛiśya-kâvya*) also The reason, however, for ignoring *dhvani*[2] (or suggested meaning) altogether is not apparent, unless it be that suggestive poetry is rare in Kannaḍa.

We shall now consider the several species of composition which Nâgavarma names and defines at the close[3] of his work. He begins with the statement that composition is of three kinds, namely, prose, poetry and both combined, and tells us that a work written in prose is called *kathâ* (or tale) or *âkhyâyikâ*

---

1. The verse referred to is the one that gives the synonyms of *svasti*. It is one of the two benedictory verses with which Nâgavarma concludes the *êkârtha-kâṇḍa* of his Dictionary. See Nâgavarma's Canarese Prosody, p. XXXVII.

2. In the *Kavirâjamârga* there occurs only one verse (III. 208) in which *dhvani* is defined and illustrated.

3. Verses 949 to 955.

(or narrative), that when composed in verse and continued in a number of cantos (*sarga*) it is styled a (great) poem, and that when written in prose and verse it is termed *champu*. Again, a piece of poetry, complete in a single stanza, is called *iḍukuṅgabbam*; when complete in a number of stanzas (usually five), it is known as *kuḷaka*; and when it consists of a number of independent stanzas, it is termed *kôśa*. Further, a poem which may extend to twelve stanzas, some of which are in the *kanda* metre interspersed with some in the metre of one of the well-known *vṛittas*, is styled *melvâḍu*; that which consists of 15 or 25 stanzas is called *pâḍu*; that which is made up of a number of *pâḍu* is known as *pâḍu-gabbam* (song-poetry), to which class likewise *melvâḍu* and *bedaṇḍe-gabbam* belong; and lastly, that which consists of stanzas composed in a variety of metres is termed *bâjane-gabbam*.

Of the above, *melvâḍu*, *bedaṇḍe-gabbam* and *bâjane-gabbam*, which are peculiar to Kannaḍa, appear to have been sung with or without the accompaniment of a musical instrument, as is evident from the words *pâḍu* (song) and *bâjane* (playing upon a musical instrument). In the *Kavirâjamârga*, two kinds of composition, called respectively *chattâṇa* and *bedaṇḍe*, are mentioned [1] with the remark that they were recognised by early poets. As Nâgavarma's definition of *bâjane-gabbam* nearly agrees with that of *chattâṇa* given in the *Kavirâjamârga* [2] it may be concluded that they are identical. Besides, a comparison of Nâgavarma's definition of *melvâḍu* with that of *bedaṇḍe-gabbam* found in the *Kavirâjamârga*, [3] leads one to suspect that *bedaṇḍe* (Sanskrit *vaidaṇḍika* ?) [4] is only another name for *melvâḍu*. Be this as it may, it is, however, certain that the above kinds of composition have not largely survived to our times.

---

1. I. 32. 2. I. 35. 3 I. 34.
4. *Śabdamaṇidarpaṇa*, p. 405.

Among the extant Kannaḍa works, Janna's *Yaśôdharacharite*, written in 1209 A. D., is perhaps the only one that seems to answer to the description of *melvâdu*.

Some of our author's observations on poets and poetry are interesting: Though men may reach the farther shore of the sea of learning, it is only the fortunate among them that become the possessors of the world-famed gem of poetical power (v. 425). A poet ought to exercise as great care in the selection and use of words and expressions as a garland-maker in the selection and use of flowers [1] (v. 498). However slight the blemish in the body of the woman poetry, the fame acquired through her will also become sullied, just as a mirror is obscured by a shadow (v. 428). Therefore, he who is desirous of acquiring unsullied fame cannot be too scrupulous in avoiding blemishes in his composition (v. 429).

Reference has been made more than once in the foregoing pages to Kannaḍa works on Poetics written subsequently to the *Kâvyâvalôkana*. It may not be out of place to mention all of them together here. The work that heads the list in point of time is the *Śṛiṅgâraraatnâkara* of Kâma, who flourished about 1200 A. D. This work, which is also called *Rasavivêka*, deals exhaustively with the subject of Flavours (*rasa*). It also gives some information about heroes, heroines, emotions, &c. After Kâma's work, come the *Mâdhavâlaṅkâra* of Mâdhava, a chief of Hiriyûr in the Kuntaḷa country, and the *Śâradâvilâsa*. The former is a translation of Daṇḍi's Kâvyâdarśa and the latter, of which only a fragment is available in manuscript, is unique among the works of its kind, inas-

1. Compare:
ಏತದ್ಗ್ರಾಹ್ಯಂ ಸುರಭಿಕುಸುಮಂ ಗ್ರಾಮ್ಯಮೇತನ್ನಿಧೇಯಂ
ಧತ್ತೇ ಶೋಭಾಂ ವಿರಚಿತಮಿದಂ ಸ್ಥಾನಮನ್ಯೇತದನ್ಯ
ಮಾರಾಕಾರೋ ರಚಯತಿ ಯಥಾ ಸಾಧು ವಿಜ್ಞಾಯ ಮಾರಾಂ
ಯೋಜ್ಯಂ ಕಾವ್ಯೇಷ್ವವಿಹಿತಧಿಯಾ ತದ್ವದೇವಾಭಿಧಾನಮ್ ॥
—ಭಾಮಹನ ಕಾವ್ಯಾಲಂಕಾರ, I-59.

much as it devotes a chapter to the subject of *dhvani*. These works probably belong to the 15th century. The works that come next are the *Rasaratnâkara* of Sâḷva, the *Navarasâlaṅkâra* of Tipparasa and the *Kavijihvâbandhana* of Îśvara Kavi. Of these, the first is a complete treatise on *rasa*, the second treats besides of Rhetorical Ornaments also, while the third is a miscellaneous treatise on a variety of subjects such as prosody, rhetoric, the science of love, &c. These three works belong to the 16th century. After them comes the *Apratimavîra-charita* of Tirumalârya, who was the minister of the Mysore king Chikadêvarâya (1672-1704). This is mostly an adaptation of the Chandrâlôka and the Pratâparudrîya. The last in the list is the *Narapati-vijaya*, written in 1867 by Liṅgarâja Urs in honor of King Kṛishṇarâja Odeyar, the grandfather of H. H. the present Mahârâja of Mysore. This work, which treats of both Verbal Ornaments and the Ornaments of Sense, is mostly based on the Chandrâlôka.

The above works when added to the *Kâvyâvalôkana* and the two works that preceded it form a respectable list of works on Poetics in the Kannaḍa language. They compare very favorably with the works relating to the same department of literature in the sister languages of Tamil and Telugu, not only with regard to their antiquity but also with regard to their extent. If we omit treatises on the composition of erotic poems (*agapporuḷ*), the only work of note on Poetics in the Tamil language is the Daṇḍiyalaṅkâram, which is a translation of the Kâvyâdarśa of Daṇḍi, by Daṇḍiyâśiriyar, the son of Ambikâpati, who probably flourished in the 10th century, as he is referred to by Buddhamitra in his work on Tamil grammar, named Vîraśôḷiyam in honor of Vîra-Śôḷa, the son of Kulôttuṅga I. (1063-1118), who was the viceroy of Veṅgi.[1] If the Ambikâpati mentioned above is identical with his namesake who was the son

1. South Ind. Inss.. Vol. III, p. 120.

of Kambar, the celebrated author of the Tamil Râmâyaṇa, then the period of Daṇḍiyâśiriyar is pretty well fixed as the 10th century. Buddhamitra has also devoted a chapter of his work to the exposition of Rhetorical Ornaments. Both the above works are subsequent to the *Kavirâjamârga*. The Kâvyâlaṅkâra-chûḍâmaṇi of Vinnakôṭa Peddanna, who belongs to the early part of the 14th century,[1] appears to be the earliest work on Poetics in the Telugu language. Among subsequent works may be mentioned the Kavichintâmaṇi of Vellaṅki Tâtambhaṭṭu, who belongs to the 16th century,[2] the Narasabhûpâlîyam of about the same period and the Sulakshaṇasâra of Lingamagunṭa Timmanna, who flourished about 1620 A.D.[3]

We shall now examine the remaining work of our author, the *Karṇâṭaka-Bhâshâbhûshaṇa*, which is included in this volume. As has been stated already, it is the earliest extant Sanskrit work on the grammar of the Kannaḍa language. The work is in Sanskrit *sûtras* or aphorisms, each *sûtra* being accompanied by a *vṛitti* or explanatory gloss, also in Sanskrit, and by illustrative examples. It contains 269 *sûtras*, arranged in 10 *parichchêdas* or chapters. The opening verse is in praise of Jina and the concluding one tells us that Nâgavarma composed the *sûtras*. The names of the chapters are—1. Samjñâvidhânam, 2. Sandhi-vi., 3. Vibhakti-vi., 4. Kâraka-vi., 5. Yushmadâdi-vi., 6. Sámâsa-vi., 7. Taddhita-vi., 8. Âkhyâta-vi., 9. Avyaya-vi., 10. Nipâta-vi., the subjects treated of in them being respectively terminology, euphonic combination, declension, uses of the cases, forms of pronouns and other words, compounds, derivatives, verbs, indeclinables, and particles. The order of the subjects dealt with is the same as that in the *Sabda-*

1. Vîrêśaliṅgam's Telugu Poets, Part I, p. 42.
2. *Ibid.* Part II., p. 57.
3. *Ibid.* p. 139.

smṛiti, though the present work contains more detailed information about nouns and verbs and additional chapters on indeclinables and particles. In *sûtra* 73, our author mentions Nayasêna by name and says that according to that authority the final vowels of nouns in the vocative case are to be lengthened, from which it is reasonable to conclude that Nayasêna was a writer on Kannaḍa grammar, though his work,[1] which must have been in existence at the time of our author, has not come down to us, the only work of Nayasêna that we have now being the *Dharmâmṛita* which was composed in 1112 A.D. It is doubtful whether *sûtra* 65, which is not found in some of the manuscripts, belongs to the present work. The *sûtra* in question authorises the optional use of such forms as *adake* and *idake* (to that and to this) instead of the regular forms *adaṛke* and *idaṛke*. Such forms are recognised neither in the *Śabdasmṛiti* nor in the later grammars *Śabdamaṇidarpaṇa* and *Śabdânuśâsana*, though Kêśirâja seems to sanction the optional use of *êtake*[2] for *êtaṛke* (for what?). The last verse in the present work, which is in praise of Nâgavarma, appears to be a later addition by some admirer, as it does not occur in the manuscripts of the text though found in the Kannaḍa commentary. The quotations in this work, which are mostly identical with those in the *Kâvyavalôkana*, will be considered later on along with the latter.

Bhaṭṭâkalaṅka, the author of the *Śabdânuśâsana*, a voluminous Sanskrit work on Kannaḍa grammar written in 1604 A.D., mentions[3] our author and his work and quotes some[4] of his *sûtras*.

---

1. Written probably in the Sanskrit language.
2. P. 140. This does not occur either in the *sûtra* or the *vṛitti*, but only as an afterthought under the *prayôga*. Nor is an example given of its use.
3. PP. 8 and 211.
4. *Sûtras* 2 and 198.

We must say a few words as regards the Kannaḍa commentary on the *Karṇâṭaka-Bhâshâbhûshaṇa*, which is published in this volume. The name of the author of the commentary is not given. The commentary is written in pretty old Kannaḍa and may be a work of the 17th century. It explains the *sûtras* clearly, and quotes, where necessary, *sûtras*[1] from the *Kavirâjamârga*, the *Kâvyâvalôkana* and the *Śabdamaṇidarpaṇa*, to corroborate the statements made. It is not known from which work the *sûtra*[2] containing the definition of *lôpa* (or elision) is taken, seeing that it does not occur in any of the existing grammars. The same is perhaps to be said with regard to the *sûtra*[3] on the affix *gâṛa*, which, though stated to be quoted from the *Kâvyâvalôkana*, is not found in that work. The explanation and exemplification of every step in the declension of nouns and pronouns may be looked upon as a peculiar feature of the commentary. Many[4] of the illustrative examples that occur in the commentary are taken from the *Kâvyâvalôkana*, but, of the rest,[5] it has not been possible to determine the source.

We shall now proceed to examine what light the works included in this volume throw on Kannaḍa and Sanskrit literature and on the history of the times.

Though the two works—the *Kâvyâvalôkana* especially—abound with quotations from many Kannaḍa authors, Nâgavarma has favoured us with the names of only three of them. These are Pampa,[6] Guṇavarma[7] and Haripâla.[8] That he has quoted a

---

1. These are indicated in every case either in the body of the text or in the foot-notes.
2. P. 9.
3. P. 68
4. PP. 4, 5, 20, 22, 32, 65 and 70.
5. PP. 5, 18, 22, 33, 41 and 43.
6. *Bhâshâbhûshaṇa*, p. 68
7. Ibid. pp. 30 and 64.
8. Ibid. p. 30.

verse (Kav. 284) from Hamsarâja we learn from the *Śabdamaṇidarpaṇa*.[1] Some of the other unnamed authors to whom a number of quotations has been traced are Ponna, Ranna and Nâgachandra. Of the above poets, Guṇavarma is probably the earliest in point of time. It is indeed strange that as in the case of Nâgavarma there should be a misconception in the case of Guṇavarma also. The general belief is that there was only one Guṇavarma in Kannaḍa literature and that he was the author of the *Pushpadanta-purâṇa* and a *Harivamśa*. The fact, however, is that there were two poets of this name, the later one being the author of the *Pushpadanta-purâṇa*. In this *purâṇa*, the author Guṇavarma mentions another Guṇavarma[2] along with Pampa, Ponna, Ranna, Aggaḷa, Nâgavarma, Nêmi, Janniga and Nâgachandra, as a poet that preceded him. His naming Janniga or Janna, who wrote the *Yaśôdharacharite* in 1209 A.D., gives us a clue to his time. Further, his being quoted in the *Sûktisudhârṇava*, a work which belongs to the middle of the 13th century, enables us to fix his time as about 1230 or 1235. Nor is corroborative evidence wanting in the work itself. The author informs us that his *guru* was Munichandra and that his patron Sântivarma was a feudatory under king Kârtavirya. These persons are no doubt identical with the Munichandra, Śântinâtha and Kârtavîrya mentioned in the Saundatti inscription of 1229 A.D., referred to above.[3] On the other hand, the earlier Guṇavarma, from whom our author quotes,

---

1. P. 377.

2. ಅನುಗುಣಮಾಗಿ ಕೂಡೆ ಗುಣವರ್ಮನ ಪೆಯ್ನುರಿ ಪಂಪನೋಜೆ ಪೊ
ನ್ನನ ಪೊನದೇಸೆ ರನ್ನನ ಗುಣೋನ್ನತಿಯಗ್ಗಳನೊಬ್ಬು ನಾಗವ
ರ್ಮನ ಬಹುರೀತಿ ನೇಮಿಯ ಚಮತ್ಕೃತಿ ಜನ್ನಿಗನಿಂಪು ನಾಗಚಂ
ದ್ರನ ರಸವೃತ್ತಿ ರಂಜಿಸುಗೆ ನಿರ್ಣಯಮೆನ್ನಯ ನವ್ಯಕಾವ್ಯದೊಳ್ ॥

3. See page xli.

must have lived before 1112 A.D., as he is praised by Nayasêna who wrote the *Dharmâmṛita* in that year. This gives us the lower limit in time and we shall now try to determine the upper limit. That this Guṇavarma was the author of a *Harivaṃśa* we learn from the *Śabdamaṇidarpaṇa*[1] and the *Pârśvanâthapurâṇa*[2] (written in 1222 A.D.). The verse beginning with *enitt-enittu* which is said to be from Guṇavarma and is quoted once in the *Kâvyâvalôkana*[3] and twice in the *Karṇâṭaka-Bhâshâbhûshaṇa*[4] is, we learn from the *Kâvyasâra*,[5] taken from his *Harivaṃśa*. We also learn from the same work[6] that Guṇavarma has also written another work named *Śûdraka*. In the extracts from the *Śûdraka* given in the *Kâvyasâra*, many of which are found in the *Sûktisudhârṇava* also, we meet with praises of some Ganga king with the titles Ganga-Chakrâyudhâṅka, Gangar-Arjuna, Mahêndrântaka, Taḷa-prahâri, Sangarârjuna, Pratirûpa-Śûdraka and Śrîrûpa-Kandarpa. The name or title Kâmada also seems to occur in connection with the above king, and the name of his wife is given as Vinayavati. From the above it is clear that Guṇavarma, in writing his *Śûdraka*, has, as was the fashion with Jaina poets,[7] taken the above Ganga king, who was his patron, for his hero and identified him with the ancient king Śûdraka. We learn from inscriptions[8]

---

1. P. 144 on which a quotation also is given.
2. ಗುಣವರ್ಮಂ ನತ್ಕವಿತಾ
   ಗುಣಮುಂ ಭವ್ಯತ್ವಗುಣಮುಮಾತ್ಮ ಯಶೋರ ।
   ಕ್ಷಣಮೆನೆ ಮೆಱೆದಂ ಪೆನರಿಂ
   ಪ್ರಣೂತಮೆನೆ ಪೇೞ್ದು ನೇಮಿನಾಥಾನ್ವಯಮಂ ॥

   Among the Jains Nêminâtha-purâṇa is a synonym for Harivaṃśa.
3. Verse 359.
4. PP. 30 and 66.
5. Kâvyamanjari Series, p. 224.
6. P. 17.
7. Pampa and Ranna have done the same.
8. Mr. Rice's *Mysore*, Vol. I, page 315.—Nagar 35.

that Mahêndrântaka was the distinctive title of the Gaṅga king Ereyappa on account of his enmity to the Noḷamba king Mahêndra.[1] Consequently, the Gaṅga king in whose honour Guṇavarma wrote his *Śûdraka* must be Ereyappa who is supposed to have ruled from about 908 to 938. This gives us the upper limit and fixes the time of Guṇavarma as the early part of the 10th century. Nâgavarma appears to have largely quoted from the *Śûdraka*, though, with the help of the *Kâvyasâra*, it has been possible to identify only a few verses.[2] Verses 261 and 351 of the *Kâvyâvalôkana*, which refer to Kâmada[3] and Mahêndrântaka respectively, are no doubt quotations from the *Śûdraka*, as is also the verse,[4] quoted on page 64 of the *Karṇâṭaka-Bhâshâbhûshaṇa*, which mentions a Gâṅga-Chakrâyudhâṅka and is stated to be taken from Guṇavarma. The next author who is mentioned by name is Pampa, the famous poet who was patronised by king Arikêsari of the Châḷukya family and wrote the *Âdi-purâṇa*[5] and the *Vikramârjuna-vijaya*,[6] better known as the *Pampa-Bhârata*, in 941 A.D. Though the verse beginning with *mada-gaja*,[7] which is quoted on page 68 of the *Bhâshâbhûshaṇa* and is said to be taken from the *Pampa-Bhârata*, is not found in the printed work, [8] it has been possible to trace, among the quotations in the *Kâvyâvalôkana*, forty to the *Âdi-purâṇa* and nine to the *Vikramârjuna-vijaya*.[9] The next poet who is quoted, though not named, is

1. Epi. Ind. VI, 47.
2. See Appendix V.
3. here is also a quotation on p. 293 of the *Śabdamaṇi-darpaṇa* which mentions Kâmada.
4. This is probably the opening verse of the *Śûdraka*.
5. Published by the Government Oriental Library, Mysore, 1900.
6. Published by Mr. Rice, 1898.
7. The verse is also quoted in the *Śabdamaṇidarpaṇa*, p. 91.
8. Nor is a variant of this verse, which is given in the Kannaḍa Commentary (p. 68) and is said to be quoted from Pampa, found in the printed work.
9. For details see Appendix V.

Ponna, the author who received the title of *Ubhaya-kavi-chakravarti* (emperor of poets who can write in both languages, *i.e.*, Sanskrit and Kannaḍa) from the Râshṭrakûṭa king Kṛishṇa III[1] (939-968) and wrote among other works, the *Śânti-purâṇa*. Nâgavarma has quoted ten verses from this work.[2] The next in chronological order is the poet Ranna, also unnamed, who received the title of *Kavi-chakravarti* from the Châlukya king Tailapa II[3] (973–997) and composed, among other works, the *Ajita-purâṇa* (in 993 A.D.) and the *Sâhasa-Bhîma-vijaya*, better known as the *Ranna-Gadâyuddha*.[4] Our author has cited nine verses from each of the two works[5] to illustrate his rules. From each of the remaining authors—Nâga-chandra, Hamsarâja and Haripâla—of whom the last alone is named, he has apparently quoted only once. Of the above three authors, Nâgachandra or Abhinava-Pampa is the well-known poet who wrote the *Pampa-Râmâyaṇa*[6] and the *Mallinâtha-purâṇa*[7] and who flourished about 1100 A D. The verse beginning with *bahu-tâpakke*, quoted on page 37 of the *Bhâshâbhûshaṇa*, is taken from the *Pampa-Râmâyaṇa*.[8] Nothing

---

1. ಭುವನದ ಕನ್ನಡನಕ್ಕದ
ಕವಿಗಳ್ ನಲೆ ನಾಲೆ ನೋಲೆ ನವಣಂಗಿತ್ತಂ ।
ನವಿವೇಕನುಭಯಕವಿಚ
ಕ್ರವರ್ತಿವೆನರಂ ನಿಜಾಹಿತೋಷ್ಣಂ ಕೃಷ್ಣಂ ॥

—Savaṇa was a cognomen of Ponna. *Śânti-purâṇa.*

2. See Appendix V. It is curious that one of these verses (893) is a translation of Raghuvaṁśa VI. 51.

3. ಪಡೆಯೆಡೆಯು ಕಡೆಯು ಬಡವರ್
ಕುಡೆ ಪಡೆದನೊ ಚಕ್ರವರ್ತಿಯೊಳ್ ತ್ಯೆಲಪನೊಳ್ ।
ಪಡೆದಂ ಮಹಿಮೋನ್ನತಿಯಂ
ಪಡೆದಂ ಕವಿಚಕ್ರವರ್ತಿವೆನರಂ ರನ್ನಂ ॥

—ಅಜಿತಪುರಾಣಂ.

4. Published in the Kâvyamanjari Series.
5. Appendix V.
6. Published by Mr. Rice, 2nd Edition, 1892.
7. Kâvyamanjari Series.
8. VII, 98.

is known of Haripâla or of his work from which a fragment of a verse (?) is quoted in the *Bhâshâbhûshaṇa*.[1] As to Hamsarâja, the verse[2] quoted from him (Kav. 284) inclines one to the supposition that he was probably a contemporary of the Chalukya king Vikramâditya VI (1076–1126) and the author of a work in honor of that king.

Again, twelve[3] of Nâgavarma's quotations also occur in the *Sûktisudhârṇava*, a poetical anthology of the middle of the 13th century, made up of quotations[4] from Guṇavarma, Janna, Pampa, Ponna, Guṇanandi and Gajâṅkuśa-râja. Of these poets, the last two we have not met with before, and the above quotations may be, for aught we know, from their works. Guṇanandi is mentioned as a Kannaḍa poet in the *Śabdamaṇidarpaṇa*[5] also. He seems to have been a celebrated author and probably flourished about 900 A.D., as his disciple Dêvêndra-muni[6] was the *guru* of Pampa who wrote his works in 941 A.D. Gajâṅkuśa or Gajaga[7] must have been a very famous poet as he is honourably mentioned by almost all the subsequent Kannaḍa poets of any note. Durgasimha calls him *daṇḍa-nâyaka* and says he was a hundredfold of Brahma in eloquence.[8] As he is praised by

1. P. 30.
2. It extols the munificence of a certain king, Vikramâṅka by name.
3. Appendix V.
4. ಜನ್ನನ ದೇಸಿ ಪಂಪನಗುಣಂ ಗುಣನಂದಿಯ ತೊಂಡು ಪೊನ್ನನೊಳ್
ಸನ್ನಿದಮಾದ ನಾಣ್ಣುಡಿ ಗಜಾಂಕುಶರಾಜನ ಚಿತ್ತಭಿತ್ತಿ ತಾ ।
ನುನ್ನತಮಾಗಿ ನಂದ ಗುಣವರ್ಮನ ಜಾತಿ ಸಮಾನುರಕ್ತಿಯಿಂ
ದಂ ನೆಲಸಿರ್ಪುವೀ ಸುಕವಿಮಲ್ಲನ ಕಾವ್ಯವಿಲಾಸಗೇಹದೊಳ್ ॥
—ಸೂಕ್ತಿಸುಧಾರ್ಣವಂ, ೧–೨೬.
5. P. 4.
6. Sr. Bel. Inss. 42, 43 and 47.
7. *Śabdamaṇidarpaṇa*, p. 4.
8. ತ್ರಿಜಗನ್ನುತವಾಗ್ವಿಭವದಿ
ನಜಂಗೆ ನೂರ್ಮಡಿಯೆನಿಪ್ಪ ಪೆಂಪಂ ತಳೆದಂ ।
ವಿಜಿತಾರಿದಂಡನಾಯಕ ····
ಗಜಾಂಕುಶಂ ·····
—ಪಂಚತಂತ್ರ (ಕಾವ್ಯಮಂಜರಿ), ಪುಟ 5–6.

Nayasêna, he must have flourished before 1112 A.D. the year in which the latter composed his *Dharmâmṛita*. It is very likely that verses 577 and 758, two of Nâgavarma's quotations, refer to this poet and chief.

Kêśi, who is praised in v. 757, may be identical with the Kêśi-daṇḍanâyaka who is stated by Ranna to have corrected his *Gadâyuddha*. From the *Pârśvanâtha-purâṇa* (written in 1222 A.D.) we learn that Kêśi was the author of a work called Simhaprâyôpagamana. It is doubtful whether Durga in v. 578 refers to Durgasimha, the author of the *Pañchatantra*, the latter being a contemporary of Nâgavarma seeing that both of them served under the same king, *viz.*, Jagadêkamalla (1138–1150) of the Chalukya dynasty. Verses 89 and 188 are in praise of the Jaina *gurus* Guṇabhadra or, according to another reading, Guṇachandra, and Vâdirâja. Guṇabhadra was the author of the Uttara-purâṇa which he finished in 898 A.D. We learn from Nayasêna that Guṇachandra was honoured by the Chalukya king Bhuvanaikamalla (1068–1076), and inscription 42 at Śravaṇa Belgoḷa informs us that he was a colleague of Mêghachandra who died in 1115 A.D. Vâdirâja is the celebrated controversialist who was, according to Belur 17, *guru* to the Chalukya king Jayasimha (1018–1042) and was known as Jagadêkamalla-Vâdirâja (Arsikere 141). The Châlukya chakrêśvara-kaṭaka mentioned in connection with him in Śravaṇa Belgoḷa 54 must therefore be Jayasimha's.

Verse 49 occurs in inscription 38 at Śravaṇa Belgoḷa,[1] dated in 973, and is in praise of the Gaṅga king Mârasimha (963–974). It is not easy to say

1. Lines 15 and 16. The inscription has been republished in Epi. Ind. V. 176-178. The verse referred to occurs in line 99. Its translation given on page 180 does not appear to be quite correct. I think it ought to be as follows :—Has he spoken of giving you protection ? Do not fear. It is the protection of Yama. Has he spoken of making a gift to you? Yes, it is in your hand. Does what the crest-jewel of the Gangas has spoken ever fail?

whether the verse is quoted from the inscription or from some work in honor of the king, for we have many instances of verses from poems being quoted in inscriptions : *e.g.*, Nâgachandra's verses[2] in praise of Mêghachandra, Vîraṇandi, Srutakîrti and Bâlachandra are quoted respectively in inscriptions 47, 50, 40 and 69 at Śravaṇa Beḷgoḷa ; Guṇavarma's verse[3] describing the sea is quoted in Channarâyapaṭna 197.[4] Verse 810 of the *Kâvyâvalôkana*, which appears to be the invocatory verse of some work that we do not know, is quoted in Srirangapatam 64[5] dated in 1722 A.D.

Of the remaining quotations, thirty-seven[6] seem to have been cited from some *Bhârata*, thirteen[7] from some *Râmâyaṇa*, eighteen[8] from some *Harivaṁśa* or *Nêminâtha purâṇa*, four[9] from some work relating to Paraśurâma and thirteen[10] from some work on the marriage of Śiva and Pârvati. From the *Vikramârjuna-vijaya* (I. 11) we learn that there were many *Bhâratas* in Kannaḍa before the time of Pampa, and the above citations may be from some of them. Ponna tells us that he wrote a *Râma-kathe* or *Bhuvanaikarâmâbhyudaya*; v. 173 which extols the liberality of some Bhuvanaikarâma[11] as well as the others may be from his work. We know that Guṇavarma wrote a

2. *Pampa-Râmâyaṇa*, I, 20, 19, 26, 27, 24, 25 and 18.
3. *Kâvyaśâra*, 73.
4. Lines 40–42.
5. Lines 9–12.
6. Vs. 25, 27, 33, 78, 122, 133, 169, 178, 224, 235, 254, 277, 280, 308, 329, 341, 347, 349, 362, 363, 372, 380, 382, 384, 385, 393, 404, 489, 540, 544, 598, 628, 630, 715, 849, 928 and 948.
7. Vs. 100, 106, 168, 189, 288, 301, 319, 461, 730, 742, 815, 817 and 946.
8. Vs. 14, 69, 121, 132, 198, 269, 303. 529. 530, 575, 576, 583, 716, 740, 810. 897, 911 and 933.
9. Vs. 373, 803, 818 and 835.
10. Vs. 19, 57, 137, 295, 387. 458, 545. 553, 610, 659, 724, 804 and 936.
11. There is also quoted in the *Śabdamaṇidarpaṇa* (p. 146) a verse which mentions Bhuvanaikarâma.

Harivaṁśa and Ranna a *Paraśurama-charita*.[1] The quotations are perhaps from these works.

Further, v. 215 is apparently a quotation from some work on astrology; vs. 268, 271, 470 and perhaps 561, from some treatise on medicine; v. 241, from some work on cookery; v. 256, from some manual of palmistry; v. 72 from some treatise on prosody; and vs. 814 and 900, from a work similar to the Nâgânanda. V. 41 which contains a moral precept and ends in *Sarasvatî-mukha-tilakâ* may be a quotation from an ethical work by an author with the above title.[2] The alternative reading *Sarasvatî-maṇihâra*, was a title of Pampa. It is to be regretted that nothing is known at present about any of the above works.

Vs. 55, 65, 205, 209 and 299, which contain interesting observations on poets and poetry, are perhaps taken from the introductory portions of some works. V. 55 condemns the combination of Kannaḍa and Sanskrit words in composition, comparing it to the stringing together of pearls and black pepper. Nṛipatunga and Nayasêna have also condemned the practice, characterising it respectively as a pouring of buttermilk into boiling milk[3] and as a mixing together of clarified butter and oil.[4] From this it is evident that from the earliest times purism in the use of Kannaḍa has been advocated and insisted on by the leading writers in that language, who were by no means behindhand in their knowledge of Sanskrit. According to v. 65 there is as much difference between good and bad poetry as there is between a lute and a wooden

1. ಕರಮೆಸೆದುವು ರತ್ನತ್ರಯ
ಪರಿಕಲ್ಪದೆ ಪರಶುರಾಮಚರಿತಂ ಚಕ್ರೇ ।
ಶ್ವರಚರಿತಮಜಿತತೀರ್ಥ್ಯೇ
ಶ್ವರಚರಿತಂ ರತ್ನನಿಂದೆ ಭುವನತ್ರಯದೊಳ್ ॥
—ಅಜಿತಪುರಾಣಂ.

2. Compare verses ending with *Chûḍâratna*, *Sujanôttamsa*, *Vidagdhalalâma*, &c.

3. *Kavirâjamârga*, 1, 57.

4. ತಕ್ಕುದೆ ಬೆರಸಲ್ಕೆ ಘೃತಮುಮಂ ತೈಲಮುಮಂ.

stool. In v. 209 we meet with the statement that the heart which is not captivated by elegant poetry is a stony heart which it is impossible even for the arrow of the god of Love to pierce. V. 299 asks the question—is he to be reckoned a poet whose obscure effusions require for their comprehension a number of glosses and commentaries?

V. 185 which has already been referred to[1] supplies us with the important information that Nâgavarma, Guṇavarma and Śaṅkhavarma were the leaders of three famous schools (of composition or grammar) in Kannaḍa, and that these schools were recognised and accepted by the learned. It is a matter for regret that nothing is known to us at present about these schools. Probably they were marked off from each other by certain peculiarities, a knowledge of which would be of the highest value. Of these writers, Guṇavarma is no doubt the author of the *Śûdraka* and the *Harivaṁśa*. Nâgavarma must be the author of the *Chhandômbudhi* and the *Kâdambari*. It is highly probable that the Nâgavarma who is praised in v. 547 is identical with this author, for, it is very unlikely that our author, Nâgavarma, has made a departure from the usual course adopted by him all through in this solitary instance by giving a verse in praise of himself in illustration of one of his rules. Verses in praise of our author do occur at the end of the chapters, but none in illustration of the rules. The verse in question is, in all probability, a quotation from some earlier work. Śaṅkhavarma is named as an early poet by Rudrabhaṭṭa, the author of the *Jagannâtha-vijaya*, who flourished about 1180 A. D. The prince Śaṅkhavarma of the Kâlachûrya dynasty mentioned in an inscription[2] dated about 1160 A. D., may perhaps be identical with the above author.

---

1. See page xxiii.
2. Dâvaṇagere 42. Mr. Rice's *Mysore Inscriptions*, No. 33.

Besides the translations mentioned above[1] from Bhâmaha and other Sanskrit writers on Poetics, there occur in the *Kâvyâvalôkana* about fifty illustrative examples which are either translations or adaptations from Sanskrit poets. Most of these have been identified but a few, it has not been possible to trace to their source. Of the former, one[2] is from Vâlmîki's Râmâyaṇa; eleven from Kâḷidâsa—eight[3] from his Raghuvaṁśa, two[4] from his Kumârasambhava and one[5] from his Vikramôrvaśîya; four[6] from Bhâravi's Kirâtârjunîya; one[7] from Bhavabhûti's Mâlatîmâdhava; two[8] from Bhaṭṭi's Kâvya; and five[9] from Mâgha's Śiśupâlavadha. Further, according to the Subhâshitâvaḷi, v. 635 is from Vikramâditya,[10] v. 751 from Argaṭa[11] and v. 872 from Bhaṭṭâdityaka[12]; according to the Śârṅgadhara-paddhati, v. 376 is from Śrîpala-kavirâja[13] and v. 857 from Chandraka[14]; and according to the Subhâshita-ratnâkara,[15] v. 763 is from Trivikrama's Nalachampu. Of the originals of some of the illustrative examples which have not been traced to their source, seven[16] occur in the

---

1. See Page xliii.
2. V. 24.
3. Vs. 158, 249, 480, 815, 818, 893, 907 and 920.
4. Vs. 659 and 895.
5. V. 42.
6. Vs. 102, 480, 628 and 924.
7. V. 695.
8. Vs. 189 and 624.
9. Vs. 164, 469, 706, 879 and 925.
10. Subhâshitâvaḷi, 1165.
11. Ibid. 2277.
12. *Ibid.* 793.
13. Śârṅgadhara-paddhati, 3789.
14. *Ibid.* 3596.
15. P. 33.
16. The originals of 565, 660, 699, 722, 723, 827 and 902.

Subhâshitâvaḷi, [1] two [2] in the Subhâshita-ratna-bhâṇḍâgâra[3] and one[4] in the Śârṅgadhara-paddhati; [5] one [6] is quoted in the Dhvanyâlôka,[7] one[8] in the Alaṅkâraśêkhara[9] and four[10] in Hêmachandra's Kâvyânuśâsana.[11] The above gives us a good list of Sanskrit poets from whom our author has translated or adapted for the purpose of illustrating some of his rules. With regard to those poets in the above list about whose period nothing is definitely known, the *Kâvyâvalôkana* enables us to make the broad statement that they all flourished before the middle of the 12th century. For details as to the identification mentioned above, the reader is referred to Appendix VI. Here, however, a few examples must suffice:

(೧) ಆರಯ್ಯೆ ಸರ್ವಧೂತಾ
ಧಾರಂ ಮಡಿಯುಂ ನೃಪೇಂದ್ರನುಂ ಮಡಿಗಾಲಂ ।
ಬಾರದೊಡಂ ನಿರ್ವಹಿಸುವ
ರಾರುಂ ನೃಪನಿಲ್ಲದಂದು ನಿರ್ವಹಿಸುವರೇ ॥
—ಕಾವ್ಯಾವಲೋಕನಂ, ೩೧೩.

ಪರ್ಜನ್ಯ ಇವ ಧೂತಾನಾಂ ಆಧಾರಃ ಪೃಥಿವೀಪತಿಃ
ವಿಕಲೇಪಿ ಹಿ ಪರ್ಜನ್ಯೆ ಜೀವ್ಯತೇ ನ ತು ಧೂಪತೌ ॥
—ಶಾರ್ಙ್ಗಧರಪದ್ಧತಿ, ೧೨೮೩.

(೨) ಸರಿಗೆಗೆ ಕೊರರ್ ಕೊರಲ್ಲಂ
ಸರಿಗೆಯಲಂಕರಿಸೆ ಸರಿಗೆವೆಂದುದು ಮುಯ್ಯಂ ।
ಚ್ಚೆರಡಱಿ ಬೆಡಂಗುಮೆಂಬಂ
ತಿರೆ ಕರವೊಪ್ಪಿದುದು ಕೊರಲಗೇಂದ್ರಾತ್ಮಜೆಯಾ ॥
—ಕಾವ್ಯಾವಲೋಕನಂ, ೬೫೯.

ಕಂಠಸ್ಯ ತನ್ಯಾಸ್ತನಬಂಧುರಸ್ಯ ।
ಮುಕ್ತಾಕಲಾಪಸ್ಯ ಚ ನಿಸ್ತಲಸ್ಯ ॥

---

1. 1689, 1453, 1116, 646, 870, 2470 and 1981.
2. The originals of 192 and 860.
3. PP. 257, 392 and 512.
4. The original of 313.
5. 1283.
6. The original of 616.
7. P. 105.
8. The original of 654.
9. P. 35.
10. The originals of 877, 881, 910 and 922.
11. PP. 11, 13 and 14.

ಅನ್ಯೋನ್ಯಶೋಧಾ ಜನನಾದ್ಭುವ
ನಾಧಾರಣೋ ಭೂಷಣಭೂಪ್ಯಭಾವಃ ॥
—ಕುಮಾರಸಂಭವ, I–೪೨.

(೩) ಮರಕತತ್ವಿಷಮಾ ಯಮುನಾಜಳಂ
ಸ್ಫುರದುರುಸ್ಫಟಿಕೋಪಳಕಾಂತಿಯೊಳ್ ।
ದೆರಸಿ ಗಂಗೆಯ ವಾರಿಯೊಳೊಪ್ಪುಗುಂ
ಹರಿಹರದ್ವಯನಂಗಮದಂದದಿಂ ॥
—ಕಾವ್ಯಾವಲೋಕನಂ, ೯೨೨.

ಮರಕತಸದೃಶಂ ಚ ಯಾಮುನಂ ।
ಸ್ಫಟಿಕಶಿಲಾವಿಮಲಂ ಚ ಜಾಹ್ನವಮ್ ॥
ತದುಭಯಮುದಕಂ ಪುನಾತು ಪೋ
ಹರಿಹರಯೋರಿವ ಸಂಗತಂ ವಪುಃ ॥
—ಹೇಮಚಂದ್ರನ ಕಾವ್ಯಾನುಶಾಸನದಲ್ಲಿ ಉದಹರಿಸಿದೆ, ೧೩.

About forty of the quotations refer to kings and chiefs either by their names or titles, and are probably cited from the works of poets that may have lived under them. Nine of the quotations refer to the Châlukyas, five to the Râshṭrakûṭas and two to the Gangas. Among the Châlukyas, Polakêśî-vallabha is praised (v. 488) as a king of great heroic valour; Tailapa is described as of pure descent (v. 211), as a terror to his enemies (v. 827) and as having subjugated Bûtuga, Biruga and Gôyeya, the chiefs respectively of Toṛagele, Raṭṭahaḷḷi and Âjiragôḷa, whom former emperors had found it impossible to conquer (v. 212); Jayasinga-bhûpa is stated to have led his single victorious elephant against the four-fold army of the enemy (v. 68); and Vikramâṅka is said to have ordered gifts of various kinds to be made to the poor (v. 284). Besides the above Châḷukya kings, two more are referred to by the titles Chaḷukya-kaṇṭhîrava (v. 286)[1] and Châḷukya Chakrêśvara (v. 77). Among the Râshṭrakûṭas, Nṛipatuṅga is praised in v. 339 and Kṛishṇa in vs. 749 and 766. Some king or chief is also referred to by the title Raṭṭara-Mêru, whose elephant is described as chasing the elephant of the

1. This is a quotation from Ranna's *Gadâyuddha* and the reference is to Satyâśraya (997-1009).

enemy (v. 620)[1]. Singaṇa-dêva, a tributary chief under Trailôkyamalla, had the title Raṭṭara-Mêru[2]. Lastly, among the Gangas, Kongulivarma is described as gaining victory over a body of horsemen (v. 285) and Mârasimha, referred to simply as Gangachûḍamani, is praised as an unfailing keeper of promise (v. 49).[3] Besides, v. 442 mentions a Kaliṅgâdhirâja and v. 321 a Chôḷa and Kêraḷa-dhâtrîpâla. Further, some of the titles by which king or chiefs are alluded to are Śrî-gaṇḍa-mârtaṇḍa (vs. 731 and 853), Vîramârtâṇḍa-dêva[4] (v. 657), Kîrti-Nârâyaṇa (v. 358), Vikrama-tuṅga (v. 775), Aṅkamuḷḷara-dêva (v. 202), Negaḷteyadaṭara-Bhîma (v. 70), Ahita-Kṛitânta (v. 75), Âhava-simha (v. 693), Kali-kâla-sûdana (v. 401), Iḷeg-Indra (v. 747), Vipra-mârtaṇḍa[5] (vs. 803 and 835), and Sâhasa-Vainatêya[6] (v. 644).

There are many authors in Kannada who have written excellent poems and several authors who have written either on the grammar, poetics, vocabulary or prosody of the language. But it must be said to the credit of our author, Nâgavarma, that he made it his

---

1. Mr. Pâṭhak (Introduction to the *Kavirâjamârga*, p. 4) seems to have made a mistake in supposing that this verse contains a reference to the Râshṭrâkûṭa king Dantiga. The word *dantiyam* which occurs twice in the verse, is simply the dative of *danti*, elephant.

2. Chitaldrug 78.

3. This verse is also found in inscription 38 at Śravaṇa Belgoḷa where it refers to Mârasimha. See above, p. 46.

4. We learn from the *Châmuṇḍarâyâ-purâṇa* that Châmuṇḍarâya had this title. Viramârtaṇḍa was a title of Śrî-Vishṇuvardhana-mahârâja-Vijayâditya-dêva. a tributary chief under Trailôkyamalla, (Dâvanagere 11), as also of the Hoysaḷa king Vinayâditya (Tarikere 76) and of the Ganga king Śrîpurusha, the father of Śivamâra (Nagar35).

5. Refers perhaps to Paraśurâma, on whom Ranna says he has written a poem. See p. 47. The verse beginning with *muyyêḷ-sûḷ* which is quoted on p. 223 of the *Śabḍamaṇidarpaṇa* may also be from Rann's work on Paraśurâma.

6. Barmarasa, a tributary chief under Tribhuvanamalla, had this title (Shikârpûr 44).

duty to write almost all his works on the language—on its grammar, poetics, vocabulary and prosody—thus proving not only his love for it but also his solicitude for its propagation. In the whole field of Kannada literature, he stands alone in this respect. His works are standard authorities and their importance for the study of the language is acknowledged by all. His valuable services to the Kannada language are indicated in the following verse, perhaps composed by an admirer which concludes the *Karṇâtaka-Bhâshâbhûshaṇa* :—

ಜೀಯಾದನೌ ಮಹಾಪ್ರೌಢ್ಯೀಕ್ಕಾ ನಾಗವರ್ಮಬುಧೋತ್ತಮಃ ।
ಯತ್ಪ್ರಜ್ಞಯಾ ಜಗತ್ಯುಚ್ಚೈರ್ಯಾತಿ ಕರ್ಣಾಟಲಕ್ಷಣಮ್ ॥

A word has to be said with regard to the Appendices to the *Kâvyâvalôkana* and the *Karṇâṭaka-Bhâshâbhûshaṇa*. Appendix I of the former work contains the *sûtras* and examples from Sanskrit works or Poetics which Nâgavarma has either translated or adapted. Appendix II gives references to parallel *sûtras* and examples in the *Kavirâjamârga*. Appendix III gives the corresponding *sûtras* from the *Bhâshâbhûshaṇa* and the *Śabdamaṇidarpaṇa*. Appendix IV points out the quotations in the *Kâvyâvalôkana* which are also made use of in the *Bhâshâbhûshaṇa* and the *Śabdamaṇidarpaṇa*. Appendix V gives details about the verses quoted from Kannada poets. Appendix VI contains the Sanskrit originals of some of the verses which are given for illustration. Lastly, Appendix I*a* gives the *sûtras* and examples from Bhâmaha's Kâvyâlankâra, which our author has translated or adapted. Of the two Appendices to the *Bhâshâbhûshaṇa*, the first contains an alphabetical list of all the *sûtras* and the second gives the corresponding *sûtras* from the *Kâvyâvalôkana*, the *Śabdamaṇidarpaṇa* and the *Śabdânuśâsana*.

Besides the other readings given in the foot-notes, there are also given at the end of the *Kâvyâvalôkana*, a few readings as found in the works from which

Nâgavarma has quoted. To facilitate reference, each of the works included in this volume is supplied with a complete index.

The present edition of the *Kâvyâvalôkana* is based on a collation of the following manuscripts :—

(1) A copy of the work in the Archæological Office, made many years ago with a view to editing it. Mr. Rice, who was otherwise engaged, made over the manuscript some years ago to Mr. Kittel, who had undertaken to edit it. But the latter laid it aside for the preparation of his Dictionary, on the completion of which he left India in ill-health, restoring the manuscript to Mr. Rice. This manuscript is pretty accurate but defective with regard to the last chapter.

(2) A copy on paper kindly lent by Mr. B. Mallappa of Mysore. This copy is complete in the latter part though defective in the earlier parts.

(3) A plam-leaf manuscript for the loan of which I am indebted to Mr. M. A. Ramanuja Iyengar, Assistant Master, Wesleyan High School, Mysore. This is complete though inaccurate.

(4) A copy on paper kindly lent by Mr. B. Srinivasaiyangar, late Senior Pandit of the Archæological Office. This is complete and pretty accurate.

It is, however, unfortunate that owing to mistakes that occur in the above manuscripts in that portion of the work which treats of *chitra* (or Fancy Ornament), several of the illustrative examples do not satisfy the necessary conditions.

For the present revised edition of the *Karṇâṭaka-Bhâshâbûshaṇa* the following manuscripts have been collated :—

(1) An incomplete copy of the work in the Archæological Office.

(2) A palm-leaf manuscript written in Malayâlam characters obtained on loan from the Mysore Oriental Library. This is accurate and has been generally followed.

(3) A palm-leaf manuscript written in Grantha characters obtained on loan from the same institution. This is complete but not very accurate.

For the Kannada commentary on the *Bhâshâbhûshaṇa*, two palm-leaf manuscripts have been consulted. One of them was in the Archæological Office, having been kindly lent by Mr. B. Mallappa of Mysore, and for the other, I am indebted to Mr. S. G. Narasimhachar of the Mysore Oriental Library.

In writing this Introduction, I have derived considerable help from a number of works which are mostly indicated in the foot-notes. One work, however, has not been so indicated though constantly used for those portions of the Introduction which relate to Kannada literature. This is the *Karṇâṭaka-kavicharite*[1] (Lives of Kannada Poets) which, with Mr. S. G. Narasimhachar of the Mysore Oriental Library for my collaborateur, I am writing in Kannada for the benefit, chiefly, of the Kannada people who are ignorant of English.

In conclusion, I have to thank Mr. Rice for kindly entrusting me with the work of editing this volume and for his valuable advice and guidance during the course of the work. I have also to express my acknowledgments to the late Mr. B. Srinivasaiyangar, the Senior Pandit of this office, for having read some of the proofs with me. I am fully conscious that the

1. The first part of the work is in the press and will soon be out. It is hoped that it will throw much light on many obscure points in Kannada literature and add considerably to the present knowledge regarding it.

following edition is not quite free from mistakes, but I have endeavoured to make it as accurate as the manuscripts at my disposal rendered it possible. If this volume should in any degree become the means of promoting among the Kannaḍigas the culture of their pithy and expressive language, I shall deem my labours amply rewarded.

R. NARASIMHACHAR.

Archæological Office, Bangalore,
16th October 1902.

ಕಾವ್ಯಾವಲೋಕನಂ

ಶ್ರೀ ವರ್ಧಮಾನ[1]ನಾನತ[1]
[2]ದೇವಾಧಿಪ[2]ಮಕುಟಕೋಟಿಘಟ್ಟಿತಚರಣಂ।
ಕೇವಲ[3]ದೋಧವಿಲೋಚನ[3]
[4]ನಾವಗವೊಲ್ದೀಗೆ ಕಾವ್ಯದೊಳ್ ನಮಗಱುವಂ[4] * ॥ ೧

ಪರಮಾಗಮಮೂರ್ತಿ ಚರಾ
ಚರಲೋಕಾಲೋಕಸಂಪ್ರದಾಯಿನಿ ವಿಬುಧೋ।
ತ್ಕರಮಾನನಾಬ್ಜವಾಸಿನಿ
ನರನ್ಯತೀದೇವಿ ವರದೆಯಕ್ಕೆಮಗೆಂದುಂ ॥ ೨

ಸಕಲಬುಧಸಮಿತಿ [5]ನೆಱೆ ಕೊಂ
ಡುಕೊನೆದು[5] ನಲವಿಂದೆ ಕೀರ್ತಿಸುತ್ತಿರೆ ಮುದದಿಂ ।
ಸುಕರಮದಾಗಿರೆ ಕರ್ಣಾ
ಟಕದಿಂ ಕಾವ್ಯಾವಲೋಕಮಂ ವಿರಚಿಸುವೆಂ ॥ ೩

ಕವಿಗಳ್ಗಿದು ಕೆಯ್ಗನ್ನಡಿ
ಕವಿತೆಗೆ ಬಾಡ್ದೊದಲುದಾತ್ತವಾಗ್ದೇವತೆಗು।
ದ್ಭವಹೇತು ಕೋಶಗೃಹಮೆನೆ
ಭುವನದೊಳಿದು ಪರೆದು ನಿಲ್ಪುದೊಂದಚ್ಚರಿಯೇ ॥ ೪

ಸಮುಚಿತಶಬ್ದಸ್ಮೃತಿ [6]ಕಾ
ವ್ಯ[6]ಮಲವ್ಯಾವೃತ್ತಿ ಗುಣವಿವೇಕಂ ರೀತಿ ।
ಕ್ರಮ ರಸ ನಿರೂಪಣಂ ಕವಿ
ನಮಯಮಿವಿಂತಯ್ದು ಮಿದಱೊಳಧಿ[7]ಕರಣಂಗಳ್[7] ॥ ೫

ಪರಮಾರ್ಥಂ ಪೇೞಪಟ್ಟಿರ್ದಧಿಕರಣಮಿವಿಂತಯ್ದು ಱೊಳ್ ಶಬ್ದಸಿದ್ಧಿ
ಸ್ಮರಣಕ್ಕಾ [8]ದ್ಯಕ್ಕುದಾತ್ತ [8]ಪ್ರಕರಣಗಣನಾ[9]ವೃತ್ತಿಯಿಂ[9] ಪೊರ್ದಿ ನಿಲ್ಕುಂ ।
ತರದಿಂದಂ ನಂಧಿ ನಾಮಸ್ಥಿತಿ ವಿತತಸಮಾಸಕ್ರಮಂ ತದ್ಧಿತಂ ವಿ
ಸ್ತರರೂಪಾಖ್ಯಾತಮಾಖ್ಯಾತಮುಮೆನೆ ದೊರೆವೆತ್ತಯ್ದುಮಧ್ಯಾಯವರ್ಗಂ॥ ೬

---

1 ನವನತ (ಅ). 2 ದೇವಾಸುರ (ಅ). 3 ವಿಬೋಧಲೋಚನ (ಇ). 4 ನಾವಿ ಪ್ಕೃತನಕಲತತ್ಪನೀಗೆಮಗಱುವಂ (ಅ). * ಸದ್ಮಪ್ರಭನ ವಿಂಶತಿಪ್ರರೂಪಣೀ ಟೀಕೆಯ ಆದಿಯಲ್ಲಿ ಈ ಪದ್ಯವಿದೆ. 5 ಕೆಱೆಯ್ಕೊಂಡು [ಕೊಂಡು] ಕೊನೆದೆಯ್ದೆ (ಅ). 6 ಪಾಕ್ಯ (ಅ). 7 ಕಾರಂ (ಅ). 8 ದಕ್ಕುಪಾತ್ತ. 9 ವೃತ್ತಿಯಂ (ಮು).

೧. ಶಬ್ದಸ್ಮೃತ್ಯಧಿಕರಣಂ

ಸಂಜ್ಞಾಪ್ರಕರಣಂ

ಸೂತ್ರಂ ೧

ಸ್ವರಮೆಂದುಂ ವ್ಯಂಜನಮೆಂ
ದೆರಡಕ್ಕುಂ ವರ್ಣಭೇದಮಾದ್ಯಕ್ಷರದಿಂ ।
ಬರೆ ಪದಿನಾಲ್ಕುಂ [1]ಸ್ವರಮಿಂ[1]
[2]ಪರಿಶೇಷಂ[2] ವ್ಯಂಜನಂಗ[3]ಳರೆ[3]ಮಾತ್ರಿಕೆಗಳ್ ॥ ೬

ಉದಾಹರಣೆ—

ಸ್ವರಕ್ಕೆ॥

ನಿರುಪಮರ[4]ಮೇಯ[4]ಮಹಿಮರ್
ಚರಿತಾರ್ಥರ್ ಸ್ವಪ್ರಧಾನರಾದಿಪ್ರಥವರ್ ।
ಸ್ವರದಂತಿರೆ ಪದಿನಾಲ್ವರ್
ಪರಿವಿಡಿಯಿಂ ಮನುಗಳಾದರಲ್ಲಂ [5]ಬಟಿಯಂ[5] ॥ ೮

ವ್ಯಂಜನಕ್ಕೆ॥

ಉದ್ಯೋತಿತವಿಶ್ವರ್ ಕೃತ ।
ವಿದ್ಯರ್ ಸೋಷ್ಮಪ್ರತಾಪರಖಿಲಾಂತಪದ ॥
ಕಾದ್ಯರ್ ವ್ಯಂಜನದಂತನ ।
ವದ್ಯರ್ ಮೂವತ್ತುಮೂವರಾದರ್ ದೇವರ್ ॥ ೯

ಸೂತ್ರಂ ೨

ಸ್ವರದೊಳಗಮೇಕಮಾತ್ರಾ
ನಿರತಂ ಹ್ರಸ್ವಂ ದ್ವಿಮಾತ್ರಮಂತದು ದೀರ್ಘಂ ।
[6]ಪರಿವಿಡಿ[6]ಯಿಂ ಮಾತ್ರಾತ್ರಯ
ಪರಿಗತಮಪ್ಪುದೆ ವಲಂ ಪ್ಲುತಂ [7]ತಾನಕ್ಕುಂ[7] ॥ ೧೦

---

1 ಸ್ವರದಿಂ (ಓ), ಸ್ವರಮಿಂ (ಮು), ಸ್ವರಮುವು (ಅ). 2 ಪರಿಶೇಷ (ಓ). 3 ಳಱು (ಅ). 4 ರಮ್ಯಯ (ಅ). 5 ಬಟಿಯಿಂ (ಅ.ಓ). 6 ಪರಿಮಿತಿ (ಅ). 7 ತಾನೆನಿಕುಂ (ಅ)

ಉದಾಸ್ಸರಣೆ—

ಮೊಕ್ಕಳಮೆಸದಿರ್ಪಿನಮೊಳ
ಪೊಕ್ಕುಚಿತಂ ಹ್ರಸ್ವದೀರ್ಘಸಹಿತಂ ಪ್ಲುತಮೆ ।
ಕ್ಕೆಕ್ಕೆಯೆ ನೆಗಪ್ಪೊರ್ಮೊದಲೊಳೆ
ಕು ಕ್ಕೂ ಕೂಷಿ ಎಂದು ಕೋಟಿ ಕೂಗಿದು[1]ವಾಗಳ್[1] ॥ ೧೦

ಸೂತ್ರಂ ೩

ಪರಿಹರಿಸೆಯವರ್ಣಮನಾ
ಸ್ವರಂಗಳವು ನಾಮಿಯೆಂಬುವಕ್ಕುಂ ಸಂಧ್ಯಕ್ಷರಮೆನೆ ಯಥಾರ್ಥದಿಂ ವ್ಯವ
ಹರಿಸುಗುಮೇಕಾರಮಾದಿಯಾಗಿರೆ ನಾಲ್ಕುಂ ॥ ೧೨

ಅವರ್ಣಾನುಕ್ರಮಪ್ರಯೋಗಂ ॥

ಅವರ್ಣವಾದಕ್ಕೆಡೆಯಾಗದೊಳ್ಪಿಂ
ದವರ್ಣಿಕಾಮರ್ ಗುಣವೃದ್ಧಿ[2]ಧಾಮರ್[2] ।
ದಿವಾಕರರ್ ವ್ಯಾಕೃತಿನಾಮಿಗಳ್ವೋಲ್
ದಿವಕ್ಕೆ ಪನ್ನಿರ್ವರೆ ಮುಖ್ಯರಾದರ್ ॥ ೧೩

ವರಸಂಧ್ಯಕ್ಷರದಂತಿರೆ
ಗುರು ದೀರ್ಘಂ ಗೂಢಸಂಧಿಯೆನೆ ತೋಳ್ ನಾಲ್ಕುಂ ।
ಕರಮೆಸೆದಿರ್ಕುಂ ಪದ್ಮೋ
ದರಂಗೆ ಚಕ್ರಾಸಿಶಂಖಶಾರ್ಙ್ಗಸಮೇತಂ ॥ ೧೪

ಸೂತ್ರಂ ೪

ಎಯ್ದೆ ಕಕಾರದಿನಿರ್ಪ
ತ್ತಯ್ದಕ್ಕರಮೆಯ್ದುವನ್ನೆಗಂ ಪರಿವಿಡಿಯಿಂ।
ದಯ್ದಯ್ದುಗೆಯ್ದು ವರ್ಣದಿ
ನಯ್ದುಂ ವರ್ಗಂಗಳಕ್ಕುಮುಟಿದುವವರ್ಗಂ ॥ ೧೫

ಉದಾಹರಣೆ—

ವರ್ಗಾಕ್ಷರಮೆಂತಂತೆ ನಿ
ಸರ್ಗಕೃತಸ್ಪೃಷ್ಟಕರಣಮಳವಡೆ ಹೃದಯಾಂ ।

---

1 ದಾಗಳ್ (ಅ. ಮು). 2 ಕಾಮರ್ (ಅ).

ತರ್ಗತಮಾದುವು ಮನಸಿಜ
ಮಾರ್ಗಣಮಯ್ದುಂ ನೃಪಂಗೆ ತತ್ಸನ್ನಿಧಿಯೊಳ್ ॥ ೧೬

ಸೂತ್ರಂ ೫

ಅನುನಾಸಿಕಮಕ್ಕುಂ ಙಞ
ಣನಮಂಗಳೆ ಯವರ್ಲ್ಲಮನನುನಾಸಿಕಮುಂ ಮ।
ತ್ತನುನಾಸಿಕಮುಮವಕ್ಕುಂ
ಜನೋಕ್ತಿಯಿಂದಱಿವುದವಱಿ ವಿಷಯಾಂತರಮಂ॥ ೧೭

ಉದಾಹರಣೆ—
ಅನುನಾಸಿಕಕ್ಕೆ ॥
ಬಿಙ್ಕಮ್ಬೆತ್ತಿಸ[1] ವಞ್ಚ[1]ಯ
ನಙ್ಕಳಮುಂ ತೊಣ್ಡುಗೆಡೆವ ಶುಕಶಾರಿಕೆಯುಂ ।
ಸೊಙ್ಕಿ ಬಲವನ್ದು ತೀಡುವ
ತೆಙ್ಕಣಗಾಳಿಯು[2] ಮಿದೇಂ[2] ಮನಙ್ಗೊಳಿಸಿದುವೋ ॥ ೧೮

ಯವಲಂಗಳ್ಗೆ ॥
ಅಯ್ಯನೆನೆ ಬಿಳ್ಕಿ ತಾಮೆಂ
ದೊಯ್ಯನೆ ನುಡಿ[3]ದೆಟ್ಟು[3] ಗಿರಿಜೆ ಪೋಪುದುಮಿ[4]ತ್ತೇ ।
ನಯ್ಯ[4] ನವಜಲದ[5]ಕಂಠನ[5]
ಜಯ್ಯಾತ್ಮಂ ನೆನೆದನಮಳಸುರಮುನಿವರರಂ ॥ ೧೯

ಶ್ರುತಿಪದ್ಧತಿವೆರನು ಸರ
ಸ್ವತಿಗಾ ಗಾಯತ್ರಿವೆರನು ಸಾವಿತ್ರಿಗರುಂ ।
ಧೃತಿವೆರನು ನಪ್ತ ಋಷಿಯರ
ಕುತ[6]ಪಕ್ಕೇಂ[6] ಸೇವೆ ಸಾಮರವಮುಖರಮುಖಾ ॥ ೨೦

ಕರ್ಲ್ಲೆನ್ನದೆ ಬೆಳೆದ ಪನು
ರ್ವುರ್ಲ್ಲೆಂದಾಸೆಯೊಳೆ ಸಾರ್ದು ಮರಕತದೊಡ್ಡುಂ
ಗಲ್ಲನೆ [7]ಕಾರ್ದು[7] ಮೃಗಂಗಳ್
ಕಲ್ಲನೆ ಕನಲುತ್ತುಮಿರ್ಪುವೀ ಗಿರಿವರದೊಳ್ ॥ ೨೧

ಸೂತ್ರಂ ೬

ಲರಡಗ್ರಹಣದೆ ಳಱಬಾ
ಕ್ಷರಮಕ್ಕುಂ ಪೀಡನಪ್ರಯತ್ನಾಶ್ರಯದಿಂ ।

---

1 ವಂಕೆ (ಓ). 2 ಮದೇಂ (ಅ). 3 ದಟ್ಟಿ (ಓ. ಮ. ಅ). 4 ತ್ತಾವಯ್ಯ (ಮ), ತ್ತಾಕಯ್ಯ (ಅ. ಓ). 5 ಕಂಠುವ (ಓ.ಮ). 6 ಪಕ್ಕಂ (ಅ). 7 ಕಾಯ್ದು (ಇ).

ದೊರೆಕೊಂಡ ಸಂಖ್ಯೆಯೊಳಮನು
ಕರಣದೊಳಂ ವರ್ತಿಕುಂ ಮಹಾಪ್ರಾಣಂಗಳ್[6] ॥ ೨೨

ಉದಾಹರಣೆ—
ಪೂರ್ವಾರ್ಧಕ್ಕೆ ॥

ಬೆಳಗುಗಳ ಬಳೆದ ಬಳಗದ
ಬಳಸುಗಳೊಳಗೊಳಗ ತೊಳಗಿ ಪೊಳೆಪೊಳೆದೊಳಗು ।
ಚ್ಚಳಿಸಿ ತಳತಳಿಸಿ ದೆಸೆಗಳ
ನಳು[1]ರ್ದುಸಿರೊಳ್[1] ಕೆಳರ್ದು ಮಿಳಿರ್ದು ತಳರ್ದತ್ತಾಗಳ್[6] ॥ ೨೩

ತೊಱೆಗಳ ಪುಳಿನತಳಂಗಳ
ತೆಱಪುಗಳರೆದೆಱೆದು ಪ್ರೋಲ್ತು[2] ವೆರ್ದೆದೆಱೆ[2]ದಿರೆ ನಾ ।
ಣೆಱಕದಿನರೆದೆಱೆದೆದೋಪಳ
ಮಿಱುಗುವ ಘನಜಘನತಳದ ತೆಱಪಿನ [3]ತೆಱನಂ[3] ॥ ೨೪

ಮೊರೆದೆಱಗುವರಿಯ ಮಿಱುಗುವ
ಸರಲಂ [4]ಮೊನೆವಿಡಿದು ಗಱುವರಂ[4] ನರನೆಡೆಯೊಳ್[6] ।
ಪಱುದು ಕಿಱುಕಿಱುದೆ [5]ಕೆದಱುರೆ[5]
ನರರೊಳೆ ಕೊಱುಕೆಕೊಱುದು ನೆಱುಯೆ ಕುಱುದಱುದಱುದಂ ॥ ೨೫

ಕಬರೆ ನುಡಿದಬರೆ ಬಗ್ಗಿಸಿ
ಘಬಿಲನೆ ನಡೆಯೆಂದು ಜಡಿದು ಸಾರಥಿಯಂ ಪಾಂ ।
ಗಟಿದು ನಿಲಲೀಯ[6]ದಲ್ಲಿಂ[6]
ದೆದಮುಯ್ಯಂತುಯ್ದಳಾತ್ಮವರನಂ [7]ನರನಂ[7] ॥ ೨೬

ಅಪರಾರ್ಧದೊಳ್[1] ಸಂಖ್ಯೆಗೆ ॥

ನೇಸಱುಂ ಪೆಱುಗುಮಾಡಿ ಜಯಾವಹಮೆಂಬಿನಂ
ಬೀಸೆ ಬೆಂಬಟಿಯನೊಯ್ಯನೆ ಗಾಳಿ ರಣಾಜಿರೋ ।
ದ್ಭಾಸಿ ಫಲ್ಗುಣನ ಚೋದಿಸೆ ಭೋಂಕೆನೆ ನೂಱಿನೂ
ರ್ವಾಸಿರಂಗಳಪ್ಪೊರಾಯ್ತು ರಥಂ ಕಡುವೇಗದಿಂ ॥ ೨೭

ಅನುಕರಣಕ್ಕೆ ॥

ತ್ಯಂಬಕಲೋಚನಾರ್ಚಿಗಮಿದಗ್ಗಳಮೆಂಬಿನಮೇಱ್ಗೆಯೊಳ್ ಶಖಾ
ಡಂಬರಮೆಯ್ದೆ ನೀಳ್ದೊಳಗುಮಾಡೆ ನಿಶಾಟರನುಂಡನಗ್ನಿ ಧು

---

1 ರ್ದುಸಿರೊಳೆ (ಓ), ನಳರ್ದುಸುರರ್ಕ್ಕೆಳದು, ನಳನಳರ್ದುಮಿಳಿರ್ದು(ಅ). 2 ವೆಡೆ ತೆಱೆ (ಅ). 3 ತೆಱದಿಂ (ಓ). 4 ಗಱುವಿಡಿದುಮೊನೆವರಂ (ಇ). 5 ಕೆದರಿರೆ (ಅ). 6 ದಳ ಎಂ (ಅ). 7 ಸ್ಮರನಂ (ಅ).

ಮ್ಮೆಂಬ ಧಟಚ್ಚಟಿಂಬ [1]ಧಗಯೆಂಬ ಧಗದ್ದಗಯೆಂಬ[1] ಧಟ್ಟುಪೊ
ಪ್ಪೆಂಬ ರವಂ ಕಱುತ್ತಡಸಿ ಮೆಲ್ವ ನರಕ್ಕನುನಾರಿಯಪ್ಪಿನಂ ॥ ೨೮

ಸೂತ್ರಂ ೭

ನಿರತಂ ಪ್ರಕೃತಿಪ್ರತ್ಯಯ
ಮೆರಡುಮೊಡಂಬಟ್ಟು ತೋಱೆ ಪದಮೆನೆ ಪಡೆಗುಂ ।
ಪರವರ್ಣದೊಳೆಳಸಿರ್ಕುಂ
ಸ್ವರರಹಿತವ್ಯಂಜನಂ[2]ಗಳಾ[2]ಸಂಹಿತೆಯೊಳ್ ॥ ೨೯

ಲಕ್ಷ್ಯಂ ॥
[3]ಇದ್ಧಂ । ಶುದ್ಧಂ ॥
ಸಿದ್ಧಂ । ಬುದ್ಧಂ[3] ॥ ೩೦

[4]ಎನ್ನೊಲ್ದು ಬೇಟ್ಪು । ದಂ ನೆಟ್ಟನೀ ॥
ಗುಂ ನಾಲ್ಬರೆಣ್ಬ । ರುಂ ನಾಗರೊಳ್[4] ॥ ೩೧

ಇದು ಶಬ್ದಸ್ಮೃತಿಯೊಳ್ ಸಂಜ್ಞಾಪ್ರಕರಣಂ

ಸಂಧಿಪ್ರಕರಣಂ

ಸೂತ್ರಂ ೮

ಸ್ವರಮಿರೆ ಪರದೊಳ್ ಪೂರ್ವ
ಸ್ವರಲೋಪಂ ಕೃತವಿಭಕ್ತಿಗಕ್ಕುಂ ಪ್ರಕೃತಿ ।
ಸ್ವರದೊಳುದೇದಂತಕ್ಕಾ
ಚರಿಸುವರವಿನಷ್ಟನಾಮಭಾಗಸ್ಥಿತಿಯೊಳ್ ॥ ೩೨

---

1 ಧಗಲ್ಧಗರೆಂಬ. 2 ಗಳವು (ಅ.ಓ). 3 ಇದಂ ಶುದ್ಧಂ ಸಿದ್ಧಂಎವೇತ್ಯುಕ್ತೇ ಸೌಚೇತ್ಪದ್ಧಂ (ಅ). 4 ಎನ್ನೊಳ್ (ರ್) ಬೇಟ್ಪುದುಂ ನೆಟ್ಟನುನೆನುಂ ನಾಪರೆಣ್ಬರುಂ ನಾಗರೊರ್ (ತ್), (ಅ.ಓ.ವಿ).

ಪ್ರಯೋಗಂ--

ಪೂರ್ವಾರ್ಧಕ್ಕೆ ॥

ಎನ್ನಯ್ಯಂಗಕ್ಕುಮೆನ್ನಂ ನಡಪಿದತಿರಥಂಗಕ್ಕುಮೆನ್ನಾನೆಗಕ್ಕುಂ
ಮುನ್ನಾವೊಂ ಗಂಡನಿಂತಣ್ಮಿದನಿನಿತು ಧರಂಗೆಯ್ದನಿಂತೊಳ್ಳಿತೆಚ್ಚಂ ।
ತನ್ನೊಂದಾಯಕ್ಕೆ ಮಕ್ಕಳ್ಗಿನಿತು ಮುನಿದನೆಂದೆಲ್ಲಮಂ [1]ಪೆಚ್ಚಿ ಸುತ್ತುಂ
ತನ್ನಂ[1] ಪಾಯ್ವಂಬನಂಬಿಂ ಕಡಿದನೊಡನೆ ಮಾರ್ಕೊಂಡು ಗಾಂಡೀವಧನ್ವಂ ॥

ಅಪರಾರ್ಧದೊಳುಕಾರಾಂತಕ್ಕೆ ॥

ಸೊವಡೊಂದೊಯ್ಯನೆ ಬಂದು ಪೊಯ್ಯೆ ಮುನಿಸಿಂದಾರಯ್ದು ಕೆಂಪುಣ್ಮಿ ಪೊ
ಣ್ಮು ಪಿನಂ [2]ಬಿಚ್ಚ[2]ನೆ ಬಿಟ್ಟು ದಿಟ್ಟಿಗಳಿನಿಯ್ತಂದೋವದಾವೇಗದಿಂ ।
ಕಿವಿಯಂ ನಿಚ್ಚಳಮಪ್ಪಿನಂ ತೆಱೆದು ನಿಂದೋರೊಂದಱೊಳ್ ತಾಗಿ ಪೋ
ರ್ವುವು ಕಾಡಾನೆಗಳೊರ್ಮೆಗೊರ್ಮೆ ಶಬರರ್ ಜೀಯಯ್ಯ [3]ಭಾಪ್ಪೆಂ[3]ಬಿನಂ ॥

ಎಕಾರಾಂತಕ್ಕೆ ॥

ಪೊಗಟಲಾದುವು ನಾಲಗುಳ್ಳರ ಬಾಯ್ಗಳೀತನ ಚಾಗಮಂ
ಪೊಗಟದಿರ್ಪವೆ ಪೆಚ್ಚಿದಾಂತ ಚತುರ್ಬಲಂಗಳ ಪೆಯ್ಗಳೊಳ್[4] ।
ಬಗಿದನುಂಗೊಳೆ ನುಯ್ದು ಕೆತ್ತುವ ಪುಣ್ಣ ಬಾಯ್ಗಳೆ ಬೀರಮಂ
ಪೊಗಟ್ಪ ಬಾಯ್ಗಳೆನಿಪ್ಪವಣ್ಮಿನ ಪೆಂಪು ಬೀರರ ಬೀರನಾ ॥ ೩೫

ಅವಿನಷ್ಟನಾಮಭಾಗಕ್ಕೆ ॥

ಪಟುವೇಕವಾಕ್ಯನಮಳಂ
ದಿಟಕ್ಕೆ ಕುದರಾರ್ಪ[4]ನೆನಿಸದವನೀತಳದೊಳ್[4] ।
ಅಟಮಟಿಗಂ ಗಾಳುವಿವಂ
ಕುಟಿಲಂ ಲಂಪಟನೆನಿ[5]ಪ್ಪವಂ[5] ಮಾನಸನೇ ॥ ೩೬

ಸೂತ್ರಂ ೯

ಸವನಿಕುಮಾಕಾರಂ ಮೇ
ಣಿವರ್ಣಮೇಕಾರಮೆಂಬಿವರ್ಕೆ ಯಕಾರಂ ।
ವ್ಯವಧಾಯಕಂ ವ್ಯವರ್ಣ
ಕ್ಕೆ ವಕಾರಂ ಸ್ವರಮವಿದಿರೊಳಾಗೆ ಯಥೇಷ್ಟಂ ॥ ೩೭

ಉದಾಹರಣೆ—

ಪೂರ್ವಾರ್ಧಕ್ಕೆ ॥

ಆಯಿರ್ದ ಮಾದ್ಕಯೊಳೆ ಪರ
ಮಾಯುಷ್ಯಾಂತಂಬರಂ ನಿರಾಕುಳಮಾಗಿ ।

1 ಮೆಚ್ಚುತುಂ ನಂಧನ್ನಂ (ಓ.ಅ). 2 ಬೆಚ್ಚನೆ (ಇ). 3 ಭಾಪೆಂ (ಅ). 4 ನೆನೆ ಜನಂಬಡೆಗೆಳೆಯೊಳ್ (ಅ). 5 ಪ್ಪನುಂ (ಅ.ಓ.ಮ).

ರ್ಪಾಯಿರವಿನ ಜ್ಯೈನಾಭಿ
ಪ್ರಾಯಂ ಪ್ರಾಯೋಪಗಮನ[1]ದಿಂ ತೊಱೆಯಿಸಿದಂ[1] ॥ ೩೮

ಸುರಕರಿಯಿಲ್ಲಿಯಲ್ಲದವಗಾಹಮಿರಲ್ ಬಗೆದಾರದಾ ದಿಶಾ
ಕರಿಕುಳಮಿಲ್ಲಿಯಲ್ಲದೆ ವಿಹಾರಿಸಲೊಲ್ಲವು ದಿವ್ಯವಾಹನಂ ।
ಹರವ್ಯಷಮಿಲ್ಲಿಯಲ್ಲದುಣಲೊಲ್ಲದು ನೀರನೊಱಲ್ದು ಮಾಮಹೇ
ಶ್ವರರೊಸೆದಿಲ್ಲಿಯಲ್ಲದಿರರೀ ತೆಱದಿಂ ನದಿ ದೇವತಾತ್ಮಕಂ ॥ ೩೯

ಸ್ತ್ರೀಯೆಂಬನಾಥೆಯೆಂಬ
ನ್ಯಾಯದ ಕೊಲೆಯೆಂಬ ದುರ್ಬಲನ್ಯ ಬಲಂ ರಾ ।
ಜಾಯೆಂಬ ವಾಕ್ಯಮಂ [2]ಮಱಿ
ದೀ[2] ಯುವತಿಗೆ ಬಾಳನಿಂತು ಕೀಱ್ಪುದೆ ಮರುಳೇ ॥ ೪೦

ಉರ್ವರ್ ಋವರ್ಣ ವಕಾರಕ್ಕೆ ॥
ವಿಧುವಿಲ್ಲದಿರುಳ್ ಕೆಲದೊಳ್
ವಧುವಿಲ್ಲದ ಲೀಲೆ ಮಧುರಮಧುವಿಲ್ಲದ ಪೂ ।
ದಧಿಯಿಲ್ಲದುಣಿಸದೇವುದೊ
ಬುಧರಿಲ್ಲದ ಸಭೆ ನರಸ್ವತೀಮಣಿಹಾರಾ ॥ ೪೧

ಇವಳಂ ಶೃಂಗಾರನಾರಂ ಕುಸುಮಶರನೆ ಮೇಣ್ ಮಾಡಿದಂ ಪ್ರೌಲ್ಲಸತ್ಪ
ಲ್ಲವಪುಷ್ಪಂ ಮೇಣ್ ಬನಂತಂ ಬಯಸಿ ಪಡೆದನೆತ್ತಂ ಸುಧಾಸಾರಮಂ ಸೂ ।
ಸುವ ಚಂದ್ರಂ ತಾನೆ ಮೇಣ್ ಪುಟ್ಟಿಸಿದನತಿಜಡ ಧಾಂದನಂ ಪದ್ಮಜಂ ನಿ
ಕ್ಕುವಮಲ್ಲಂ ಕರ್ತೃವಾದಂದಿನಿತತಿಶಯಮಂ [3]ತಾಳ್ವುದೇ[3] ಕನ್ನೆಯಂದಂ॥೪೨

ಯಥೇಷ್ಟಗ್ರಹಣಕ್ಕೆ ॥
ಅತನಯೆ ತೋರದೊಡೆಗಳಿ
ವಾತನ ನಿಡು[4]ದೋಳೆ ನಡೆಯುಮಾತನ[4] ನಡೆ ದರ್ ।
ಮಾತೇನೊ ನೆಗಟ್ಟ ನರನೆಂ
ಬಾತಂ ಪೆಱನಲ್ಲನೀತನಾಗರೆ ವೇಱ್ಕುಂ ॥ ೪೩

ಉರ್ವಿಯೊ[5]ಳೆಲ್ಲಯುಂ[5] ನೆಗಟ್ಟ ನಾಯಕನಂ ಗುಣರಕ್ತಚಿತ್ತಗಂ
ಧರ್ವಕುಮಾರಿಕೋದಿತಯಶೋನಿಧಿಯಂ ತ್ವರಿತಪ್ರಯಾಣದಿಂ ।
ದೊರ್ವನೆ ಪೋಗಿ ಕಂಡು [6]ಚಲದಗ್ಗಳೆಯಂ[6] [7]ಮಗುೞ್ದಂ[7] ಮದಿಷ್ಟಮಂ
ನಿರ್ವಿವರನ್ತನೀ ಬಗೆಗೊಡಂಬಡುವಪ್ಪೊಡೆ ಪೋಗಿ [8]ಬಾರೆ[8]ನ್ನೇ ॥ ೪೪

ಪೋಗದಿರೆಂದು ನೀಂ ತಡೆವೆಯಪ್ಪೊಡೆ ಪೋಗೆನವೋಘಮತ್ತ ನೀ
ಡಾಗದೆ ಬರ್ಪುದೆಂದು ನುಡಿಯರ್ ಬಗೆವಪ್ಪೊಡೆ ಪೋಪುದರ್ಕೆ ತ ।

---

1 ಮುಂ ನೋನಿಸಿದಂ (ಅ.ಓ.ಮು). 2 ಬಿಸುಟೀ (ಅ). 3 ತಾಳ್ವುದೀ (ಮು).
4 ದೋಳ್ಗಳೊಳುಮಾತನ. 5 ಳಾಯುಗಂ (ಓ.ಮು). 6 ಬಲದಗ್ಗಳೆಯಂ (ಅ).
7 ಮಗುೞ್ದುಂ (ಅ). 8 ಬಾರ (ಓ.ಮು).

ಳ್ವಾಗದೆ ಪೋಗಲತ್ತುದೆ [1]ಮಗುಬ್ಬರ[1]ವಿಂಗೆ ನಿಮಿತ್ತಮಕ್ಕುಮಂ
ತಾಗದೆ ತೂಗುವುಯ್ಯಲ ಮಗುಬ್ಬರವಿಂಗೆ ನಿಮಿತ್ತಮಪ್ಪವೋಲ್ ॥ ೪೫

ಸೂತ್ರಂ ೧೦

ಅರಮೆ ಎಲೇ ಏ ಓಹೋ
ಅರೆ ಎಂಬ ನಿಪಾತಮುಂ ವಿಶಂಕಾಪರಮುಂ ।
ದೊರೆ[2]ವೆತ್ತ ವ[2]ಧಾರಣಮುಂ
ಸ್ವರೂಪದಿಂ ನಿಲ್ಕುಮವಿಕೃತಂಗಳವೆಂದುಂ ॥ ೪೬

ಪ್ರಯೋಗಂ ॥

ಅರಮೆ ಅರಲ್ದ ಬಯಲ್ದಾ
ವರೆಗಳ ಪುದುವುಗಳೊಳರಮೆ ಎಳದ[3]ಳಿರ[3]ಲತಾಂ ।
ತರದೊಳು[4]ಳಿದುಳಿದು[4] [5]ಕಾಡುಗು[5]
ಮಿರುಳಪ್ಪಿನಮಱಿನುವಿನಿಯಳಂ ಚಕ್ರಾಹ್ವಂ ॥ ೪೭

ಗಗನಾಭೋಗಮನೆಯ್ದೆ ನೀಳ್ದೊಗೆದ ಗೌರಚ್ಛಾಯೆ ಶುಭ್ರಾಭ್ರಲೀ
ಲೆಗಡರ್ಪಾಗಿರೆ ಪರ್ವಿ ತೋಪ್ಪು[6]ದಿದು ತಾಂ[6] ಮತ್ತಾಪುದತ್ಯದ್ಭುತಂ ।
ಬಗೆ ಪೋಯ್ತಾಗಳೆಲೇ ಇದಲ್ತೆ ತುಹಿನಕ್ಷೋಣೀಧ್ರದುತ್ತುಂಗಸಾ
ನುಗ[7]ಳೊಳ್[7] ಭೋರೆನೆ ಬಂದು [8]ಪಾಯ್ವುದದೆ[8] ನೋಡಾಕಾಶಗಂಗಾಜಲಂ॥

ನುಡಿದನೆ ಕಾವುದನೇ ಎರ್ದೆ
ಗಿಡದಿರು ಜವನಿಟ್ಟ ರಕ್ಕೆ ನಿನಗೀವುದನೇಂ ।
ನುಡಿ[9]ದನೆ[9] ಏ ಅದು ಕೆಯ್ಯದು
ನುಡಿದುದು [10]ತಪ್ಪುಗುಮೆ[10] ಗಂಗಚೂಡಾಮಣಿಯಾ ॥ ೪೯

* ಓಹೋ ಇರಲಿಂ ಪೆಱವಱಿ
ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯ [11]ಮುಮಂಬು[11]ನಿಧಿಯ ವಾರಿಯೆ ತನಗಂ ।
ತಾಹಾರಮೆಂದೊಡಿನ್ನ
ತ್ಯಾಹಿತಮನದೆಂತು ಪೊಗಬ್ಪುದೌರ್ವಾನಲನಾ ॥ ೫೦

---

1 ಮರುಳ್ತನ (ಓ.ಮ). 2 ಕೊಂಡವ (ಓ.ಮ). 3 ಳಿಪ (ಓ.ಮ). 4 ಟಿದು ಟಿದು (ಇ). 5 ನೋಡು. 6 ದಿದೆದಲ್ (ಅ). 7 ಗಳಿಂ (ಅ). 8 ಪಾಯುತಿರ್ಪ್ದುದು, ಪೊಯ್ಯುತಿರ್ಪ್ದುದಿದು (ಅ). 9 ದನೊ (ಓ.ಮ). 10 ತಪ್ಪುಗುಮೊ (ಓ). 11 ಮನಂಬು (ಓ.ಮ).

* ಈ ಪದ್ಯಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ಒಂದು ಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿ, ಒಂದೆರಡುಮೂಱು ನಾಲ್ಕು । ಯ್ದೊಂದೇಣಿನುತ್ತಾಗಳಂತೆ ನಡೆತಂದಿರ್ಪ । ತ್ತೊಂದಾದೊಡಾಗಳೋಹೋ ! ಎಂದಂ ಗೆಡ ಪರಶುರಾಮನತಿಕುಪಿತಮನಂ—ಎಂಬ ಪದ್ಯವಿದೆ

ಅರೆ ಎಡೆ ಹಸ್ತಶಿಕ್ಷಣವಿಚಕ್ಷಣರಿಂದರೆ ಅಶ್ವಶಿಕ್ಷೆಯಿಂ
ದರೆ ಉಚಿ ಮುಲ್ಲಮೋಷಮಹಿಷೋದ್ಧುರಯುದ್ಧರಸಪ್ರಿಯರ್ಕಳಿಂ ।
ದರೆ ಎಡ ಕಾರ್ಮುಕವ್ಯಸನಕರ್ಮತಧನ್ವಿಜನಪ್ರವೇಕರಿಂ
ದರೆ [1]ಎಡೆಯೊರ್ವೆ[1]ಯೊಂದು ಪರಿಯಿಂ ಪುರಬಾಹಿರವೊಪ್ಪಿ ತೋಱುಗುಂ॥೫೧

ವಿಶಂಕೆಗೆ ॥

ಇನಿಯನೆ ಬೆಲ್ಲದಿಂದಿನಿಯನೀವನೆ ಆಃ ಪಿರಿದೀವನಿತ್ತುದಂ
ನೆನೆವನೆ ಚಿಃ ಅದಂ ನೆನೆಯನುಕ್ಕೆವಗೆಯ್ತುದ [2]ಗಾಳುಗೆಯ್ದೆ[2] ಕೂ .
ರ್ಪನೆ ಕಳೆ ಕೂರನೇಳಿ[3]ದಿಕೆಗಂಡು[3] ಬಿಸುಬ್ಪನೆ [4]ಉಃ[4] ಬಿಸುಬ್ಪನಿಂ
ತಿನಿತು ವಿವೇಕಮಿಲ್ಲದವ[5]ನೆಬ್ಬುವನಂ[5] ಬೆಲೆವೆಂಡಿರೊಲ್ಪರೇ ॥ ೫೨

ಅವಧಾರಣಕ್ಕೆ ॥

ಏತಱಿ ಮಾತೊ ಭೂತಳದೊಳರ್ಥವಿಹೀನನ ಶೌಚಮಱ್ಕು ಪೆ
ರ್ಮಾತು ಕುಲಂ ನೆಗಪ್ತ್ತಯಿನಿತುಂ ವಿಫಲಂ ಧನಮುಳ್ಳನಾವೊನಂ ।
ತಾತನೆ ಶೂರನಾತನೆ ಕುಲೋದ್ಭವನಾತನೆ ಶುದ್ಧವೃತ್ತನಂ
ತಾತನೆ ಇಂದ್ರನಾತನೆ [6]ಮನೋಧವ[6]ನಾತನೆ ಅಂಬು[7]ಜೋದ್ಭವಂ[7] ॥ ೫೩

ಸೂತ್ರಂ ೧೧

ಪದವಿಧಿಯಿಂ ನೆರೆದುತ್ತರ
ಪದದಾದಿಯೊಳೊಂದಿ ನಿಂದ ವರ್ಗಪ್ರಥಮ ।
ಕ್ಕದಱಿ ತೃತೀಯಾಕ್ಷರಮ
ಪ್ಪುದದಕ್ಕುಂ ಬಹುಳಮುಟಿಯೆ ಚಟವರ್ಗಂಗಳ್[8] ॥ ೫೪

ಉದಾಹರಣೆ॥

ಪಟಗನ್ನ[8]ಡಂ[8] ಪುದುಂಗೊಳೆ
ಕೊಡಿನಕ್ಕದಮಂ ತಗುಳ್ಚಿ ಜಾಣ್ ಕಿಡೆ ಮುತ್ತಂ ।
ಮೆಟಸಂ ಕೋದಂತಿರೆ ಪೇ
ಟ್ಪಟಿಗವಿಗಳ ಕವಿತೆ ಬುಧರನೆರ್ದೆಗೊಳಿಸುಗುಮೇ ॥ ೫೫

ಪಂದಲೆಯೋಳಿದೋರಣದ ಸೀಯದರಂ ಪೊಸ[9]ದೂವೆ ದೂಪ ತೂ[9]
ಗುಂದರೆ ಬಾಷ್ಪಣಂ ಪೊಡರೆ ಬಳ್ಕುವ ನಮ್ಮನ ನೂಲಮಾಲದೊಳ್ ।
ನಂದಣಿಯಾಗಿ ನೇಲ್ವ ಪೆಣನೊಂದಿರೆ ನಿಂದುರಿಯುಯ್ಯಲೇಱಿ ಕೈ
ರಂದಱಿಯಲ್ಕೆ ಮಾಡಿದಡೆ[10]ಮಂಚಿಕೆ[10] ಮಿಂಚಿದುದಾ ಶ್ಮಶಾನದೊಳ್ ॥ ೫೬

---

1 ಎಡೆಪೆರ್ವೆ (ಓ.ಮ). 2 ಡಾಳಿಗೆಯ್ದೆ (ಓ.ಮ). 3 ದಕೆಡಂಗು (ಓ). ದಕೆಗಂಡು (ಇ). 4 ಏ (ಓ.ಮ). 5 ನೆನ್ನನುವಂ (ಓ.ಮ). 6 ಗುಣೋನ್ನತ (ಓ.ಮ). 7 ಜೋದರಂ (ಓ.ಮ). 8 ಡದ (ಅ.ಓ.ಮ). 9 ದಂಬೆತೂಪತೂ (ಓ.ಮ). 10 ದಡಮುಂಚಿಗೆ (ಓ)

ಎಬಲದೆನಸುಂ ಕಾಮವ್ಯಾಮೋಹದಿಂದಿರೆ ನೀಳ್ದ ತ
ಣ್ಬುಬಿಲ ತಳದೊಳ್ ರುದ್ರಂ ಕಂಡಲ್ಲಿ ಕಣ್ಮೊಬಲನಾಗಿ ಕೆ ।
ಯ್ಗಟ್ಟಿದ[1] ಮುಳಿಸಿಂ ಪೆರ್ವಾವಾಗೆಂದು ಶಾಪಮನಿತ್ತ[2]ನಂ
ದಟಲೆ[2] ಮನದೊಳ್ ತಾಪಂ[3]ಬೆತ್ತೆಂ[3]ವಿಯೋಗ[4]ವಿಷಣ್ಣನೆಂ[4] ॥ ೫೭.

ಬಹುಳಗ್ರಹಣಕ್ಕೆ ॥
ಒರ್ಕೆಯಿಸ್ಸ[5]ಬಿಲ್ಲನಂಬುಮ[5]
ನುರ್ಕಾಳ್ಗಳ್ ಸುರಿಗೆಗಿಬ್ಬು ಮಾಣ್ದಿರದಾ ಗೋ ।
ವರ್ಕಳಿದಿರ್ಚಿದ ಘೋಷಾ
ಯ್ಲರ್ಕಳೊಳಿಕ್ಕತುಳಮಿಱುದು ಕುಱುದಱುಯಾದರ್ ॥ ೫೮

ನೆಗೆದಂಭೋದಪಥಕ್ಕೆಱುಂಕೆವೆರಸೊಂದದ್ರೀಂದ್ರಮಾಕಾಶಮಂ
ಬಗಿದತ್ತಿರ್ಬ್ಬಗಿಯಾಗೆ ಪಾಱುದಪುದೆಂಬಾಶಂಕೆಯಂ ಮಾಡಿ ತೊ ।
ಟ್ಟಗೆ [6]ತದ್ಗಾಹ[6]ಮುಮಂ ಗಜೇಂದ್ರಮುಮನೊರ್ತ್ತಂಬಿನಂ ತುತ್ತಿ ದೇ
ವಗಣಕ್ಕಚ್ಚರಿಯಾಗೆ ಪಾಱು ಸುರರಾಜಾವಾಸಮಂ ಮುಟ್ಟಿದಂ ॥ ೫೯

ನಡುವನಾಟಿಸದುಂತೆ ನೋಡಿದೊಡಂ ವಳಿತ್ರಯಮಧ್ಯದೊಳ್
ನಡುವ ದಿಟ್ಟಿಯನಾಗದಾರ್ಗಮಗಲ್ಚಲೆಂಬಿನಿತೊಪ್ಪುವೊ ।
ಳ್ಪಿಡಿಯೆ ತೀವಿ ಪೊಗಡ್ತ[7]ಗಾದ[7]ಮಳುಂಬುಮಾಗಿಯುಮಂತುಮೊ
ರ್ಪಿಡಿಯೆ ದಲ್ ನಡು ನೂತವಾತಚಲಲ್ಲತಾಲಲತಾಂಗಿಯಾ ॥ ೬೦

ಚಟವರ್ಗಪ್ರತಿಷೇಧಕ್ಕೆ ॥
ಅತಿಶಯಮಾಯ್ತು [8]ಕಾಲ್ದುಱು[8]ಗಲಟ್ಟಳವಾಯ್ತು ರಚಲ್ಲಿ ಕೊಂದು ಕೂ
ಗಿತು [9]ಕಟಿಚಲ್ಲ[9] ನೂನಕದ ನೂಪುರದಬ್ಬರಮಾದುದಬ್ಬರಂ ।
ಮತಿಗಿಡಿಸಿತ್ತು ದಿಟ್ಟಿ ನೆಱೆಗೆಯ್ದುದು ಪುರ್ವಿನೊಳಾದ ಜರ್ವು ತಾಂ
ದ್ರುತತರಮಾದ್ರುತಂ ನವೆದ ತಾಣದೊಳಾಡುವ ಗಾಡಿಕಾರ್ತಿಯಾ ॥ ೬೧

ಕಡುಟಕ್ಕು [10]ಗೊಂಡಪ್ಪೊಲ್ ಮೆಯ್[6][10]
ನಡುಗೆ ಮನಂ ವಿಕಳಮಾಗೆ ನುಡಿಗಳ್ ಮೊದಲಿಂ ।
ದಡಿಗಿಡೆ ಕಾಲ್ ತಡತಡವರೆ
ತೊಡರ್ದಳಿಪಿಂದೆಳಸಿ [11]ನೋಲ್ಪ[11] ಮೃಗ[12]ಲೋಚನೆಯಂ[12] ॥ ೬೨

ಸೂತ್ರಂ ೧೨

ಸ್ವರದಿಂ ಯಲದಿನನಾದಿ
ಷ್ಟರೇಫದಿಂ ಪರದೊಳಮರ್ದು ತೋಱಿ ಪವರ್ಗಂ ।

---

1 ಯೆ (ಅ). 2 ನಿಂತಟಲೆ (ಅ). 3 ಬೆತ್ತಂ (ಬಿ). 4 ವಿಷಣ್ಣನೇ (ಬಿ.ಮು). 5 ಬಿಲ್ಲುಮಂಬು (ಅ.ಬಿ.ಮು). 6 ತದ್ಗಾಹ (ಅ). 7 ನಾಡೆ (ಬಿ.ಮು). 8 ಕಾಧಃಱು. (ಬಿ.ಮು). 9 ತಱುಚಲ್ಲ (ಅ). 10 ಗೊಂಡನರ್ಮೆಯ (ಬಿ.ಮು). 11 ನೋಡ್ಪ (ಬಿ). 12 ಲೋಚನೆಯಾ (ಬಿ.ಮು).

ದೊರೆಕೊಳ್ಗುಂ ವಾದೇಶಮ
ದರೆ ಉಟಿ ವಾಕ್ಯದೊಳಮನ್ವಿತಾ[1]ರ್ಥದೊಳಕ್ಕುಂ[1] ॥ ೬೩

ಪ್ರಯೋಗಂ--
ಸ್ವರಕ್ಕೆ ॥
ಎಳವೆಱೆ ದಾಡೆ ಕೆಂದಳಿರೆ ನಾಲಗೆ ಮಾಮರದಳ್ಳಿಗೊಂಬಿನೊಳ್
ಮಿಳಿರ್ವೆಳವಳ್ಳಿ ಬಾಲಮಲರ್ದೊಂಗಲೆ ಕೇಸರವೆಂಬಿನಂ ಮನಂ ।
ಗೊಳೆ ಮಧುಮಾನಕೇಸರಿ ವಿಯೋಗಿಗಳೆಂಬ ಮೃಗಂಗಳಂ ಭಯಂ
ಗೊಳಿಸಿದುದುದ್ಯಕೀರಮದಕೋಕಿಲಗರ್ಜಿತತರ್ಜಿತಂಗಳಿಂ ॥ ೬೪

ಮರವಣಿಗಂ ಬೀಣೆಗಮಂ
ತರಮಾವುದೊ ಸುಕವಿರಚಿತಮೃದುಲಲಿತಪದ ।
ಸ್ಫುರಿತಸರಸೋಕ್ತಿಗಂ ನಿ
ಷ್ಠುರಕುಕವಿಕಟೂಕ್ತಿಗಳ್ಗಮೇನಂತರವೋ ॥ ೬೫

ಯಲಾವಿಗೆ ॥
[2]ಸುರಿಗೆ[2] ಶುಭಂಕರಗತ್ತಿಗೆ
ಕರಗಂ ತಲೆಮಂಡೆ ಮರುಳ ಬಾಯ್ಪೞೆ ಪೞೆಯಾ ।
ಗಿರೆ ಕಳದೊಳಿಱಿಯಲರ್ದುವು
ನೆರೆದು ನಿಶಾಚರರ ತಕ್ಕನೆಕ್ಕತುಳಂಗಳ್ ॥ ೬೬

ಮೆಯ್ವೆಸದಿಂ ಕೆಯ್ವೆಸದಿಂ
ಬಾಯ್ವೆಸದಿಂ ಮಂತ್ರತಂತ್ರದಿಂ[3]ದಂ ಸುಖಮಂ[3] ।
ಮೆಯ್ವಡೆ ಮನಿತೆಗೆ [4]ಪಡೆದಾ[4]
ಮೆಯ್ವೋಗ[5]ಕ್ಕೆಳಸಿ[5] ನೋಲ್ಪನೆಬ್ಬುಪೊಜಂಗಂ ॥ ೬೭

ಬರ್ಪೆಣ[6]ನುರ್ಚಿ[6] ಕೋಡೊಳಿರೆ ನೆತ್ತರುರೋಮಣಿಯಿಂ ನೆಲಕ್ಕೆ ಬಾ
ನಲ್ಪರಿವನ್ನೆಗಂ ಪ್ರಹತದಿಂದಿಱಿದೆತ್ತಿದೊಡಗ್ರಹಸ್ತದೊಳ್ ।
ನೆಲ್ಲ ಪೆಣಕ್ಕೆ ಪರ್ದೆಱಗೆ ಪೈರಿಯ ನಾಲ್ಕು ಬಲಕ್ಕಮೊಂದೆ ಬಂ
ಬಲ್ಪರಿಯುತ್ತು [7]ಮಿರ್ದುದು[7] ಜಯದ್ವಿರದಂ ಜಯಸಿಂಗಭೂಪನಾ ॥ ೬೮

ಬಲ್ಪಲಕೆಯಿಂದಿದಿರ್ಚಿದ
ಬಿಲ್ಪಡೆ ತನ್ನೆಚ್ಚ ನಿಶಿತಶರಸಂಹತಿಯಿಂ ।
ದೆಲ್ಪಡಗಾಯ್ತು ನಿತುಮದೆನೆ
ಬಿಲ್ಪಲ್ಮೆಯ ಮಾತಮಾನುಷಂ ಮಾಧವನಾ ॥ ೬೯

---

1 ರ್ಥಂಗಳೊಳಕ್ಕುಂ (ಓ.ವ.) 2 ಸುರಗಿ (ಓ.ಮ). 3 ಮುಂಶುಭಮಂ (ಓ.ಮ).
4 ಪಡೆವುದು (ಓ. ಮ). 5 ಕೆತಾನೆ (ಓ. ಮ). 6 ನುರ್ಪಿ (ಅ). 7 ರ್ಪುದು (ಅ. ಮ).

*ಧರೆಯೊಳ್ ಬೀರದ ಪೆಂಪಿಂ
ನರನಿಂದಿರ್ಮಡಿ ಬಕಾರಿಯಿಂ ಮೂವಡಿ ಭಾ ।
ಸ್ಕರನುತನಿಂ ನಾಲ್ವಡಿ ಶಂ
ಕರನಿಂದಯ್ವಡಿ ನೆಗಪ್ಪ್ತಿಯದಟುರ ಭೀಮಂ ॥ ೭೦

ಅನಾದಿಷ್ಟಾದೇಶಕ್ಕೆ ॥
ಬೇರ್ವೆರಸು ಕಿಬ್ತು ಪಲವುಂ
ನೀರ್ವೂಗಳನೊಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಬರ್ಪ [1]ಗಜೇಂದ್ರಂ[1] ।
ಸೋರ್ವ ಮದ[2]ಧಾರೆ[2] ಕಟದೊಳ್
ನೇರ್ವಟ್ಟಿರೆ ಸುರಕರೀಂದ್ರಮೆನಿಸಿದುದಾಗಳ್ ॥ ೭೧

ವಾಕ್ಯಕ್ಕೆ ॥
ಕಮನೀಯವಿಭ್ರಮಗುಣಾನ್ವಿತೆಯರ್
ಪ್ರಮಿತಾಕ್ಷರಾಭರಣಭೂಷಿತೆಯರ್ ।
ತಮರೂರ್ಗೆ ಪೋಪ ಕುಲಜಾಂಗನೆಯರ್
ಕಮಲೋದರಂಗೆ ಪಡೆದರ್ ಮುದಮಂ ॥ ೭೨

ಸೂತ್ರಂ ೧೩

ಯಲರಹಿತವ್ಯಂಜನದಿಂ
ನಿಲೆ ಮುಂದೆ ಸಕಾರಮಲ್ಲಿ ಬಹುಳಂ ಚತ್ವಂ ।
ಕೆಲಕೆಲವೆಡೆಯೊಳ್ ಜತ್ವಂ
ನೆಲೆಗೊಳ್ಗುಂ ಸಂಖ್ಯೆಯಾದೊಡಕ್ಕುಂ ಧತ್ವಂ ॥ ೭೩

ಉದಾಹರಣ—
ಚತ್ವಕ್ಕೆ ॥
ನೆರಪೆ ತುಂಬಿಗಳನಾತ್ಮಮುಖೋದ್ಯ
ತ್ಪರಿಮಳಂ ಕಮಳಬಂಧುರಗಂಧಂ ।
ಪರಪೆ ಕೇಕಿಗಳ ತಾಂಡವಮಂ ನು
ಣ್ಚರದ ತಿಣ್ಪು ಘನಘೋಷಗಭೀರಂ ॥ ೭೪

ಬಹುಳಗ್ರಹಣಕ್ಕೆ ॥
ಕಣ್ಸೂಲಮನಱಿಯಂ ಪರ
ವೆಣ್ ಸುರವಧುಗೆಣೆಗೆ ವರ್ಪೊಡಂ ತೊಡರ್ದಾತಂ ।
ಮೇಣ್ ಸುರನಕ್ಕೆಮ ಚಲದ ಪ
ವಣ್ಸರಿ ಕೀಲ್ವರಿಗೆ ವಾರನಹಿತಕೃತಾಂತಂ ॥ ೭೫

---

* ಈ ಪದ್ಯಕ್ಕೆ ಹಿಂದೆ ಒಂದು ಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿ ' ಆದೇಶರೇಫಕ್ಕೆ ' ಎಂದಿದೆ.
1 ಗಜಮುಂ (ಓ. ಮು). 2 ವಾರಿ (ಓ. ಮು).

ಜತ್ವಕ್ಕೆ ॥

ಕರೆಪೆರಸಿದ ಪೊನದುಗುಲದ
ತೆರಳ್ಕೆವೆತ್ತುಡೆ ಪಟತ್ಕಟೀಸೂತ್ರಪರಿ ।
ಸ್ಫುರಿತದೊಳಂ ಕಟ್ಟಿದ ಪೊಂ
ಜುರಿಗೆಯೊಳಂ ಜನಮನೇಂ ಮನಂಗೊಳಿಸಿ[1]ದುದೋ[1] ॥ ೭೬

ಘತ್ವಕ್ಕೆ ॥

ಪದಿನೆಣ್ಭಾಸಿರಲೋಹವಕ್ಕರೆಯ ಜಾತ್ಯಶ್ವಂಗಳಿರ್ಭಾಸಿರಂ
ಮದಮಂ ಮುಕ್ಕುಳಿಸಿರ್ದ ದಂತಿಘಟೆಗಳ್ ಪತ್ತೆಂಟು ಲಕ್ಕಂ ರಣೋ ॥
ನ್ಮದಪತ್ತಿವ್ರಜಮೆಂಬ ಸೈನ್ಯಮದದಿಂ [2]ಬಂದರ್ ಪಲರ್[2] ಕಾದಿಯೋ
ಡಿದೊಡೆಬ್ಬಟ್ಟಿದನಟ್ಟಿ ಮುಟ್ಟಿ ಪಿಡಿದಂ ಚಾಳುಕ್ಯಚಕ್ರೇಶ್ವರಂ ॥ ೭೭

ಯಲಪ್ರತಿಷೇಧಕ್ಕೆ ॥

ವೀರಶ್ರೀ ವಿಜಯನ ಕೆ
ಯ್ಸಾರೆ ಸುರಾಂಗನೆಯರೊಸೆದು ಪರಸುವ ರವಮುಂ ।
ಭೋರೆಂದೆಱಗುವ ಕುಸುಮಾ
ಸಾರದ ಬಲ್ಸರಿಯುಮೆಸೆದುವಂಬರತಳದೊಳ್ ॥ ೭೮

ಸೂತ್ರಂ ೧೪

ಸ್ವರಮಮರ್ದಿರೆ ಮುಂದೇಕ
ಸ್ವರದೊಳ್ ನಣಲಯಳಕಾರಮನಿತುಂ ಹ್ರಸ್ವಾ ॥
ಕ್ಷರಪೂರ್ವಮಾಗೆ ಪೀನಂ
ಸ್ವರೂಪದಿಂ ದ್ವಿತ್ವವೃತ್ತಿಯಂ ತಾಳ್ದಿರ್ಕುಂ ॥ ೭೯

ಪ್ರಯೋಗಂ ॥

ಪೊನ್ನುಳ್ಳವನೆ ಕುಲೀನಂ
ಚೆನ್ನಂ ಕಲಿ ಸತ್ಯವಾದಿಯೆನಿಸುಗುಮ[3]ದಱಿಂ ।
ದಿನ್ನುಂ ಪೊನ್ನನೆ[3] ಪಡೆವುದು
ಪೊನ್ನಿಂ ಸಮನಿಸುಗುಮಲ್ತೆ ಪೆಣ್ಣುಂ ಮಣ್ಣುಂ ॥ ೮೦

ಕಲ್ಲೆಲ್ಲಂ ಕಿಸುಗರ್ ಮರ
ನೆಲ್ಲಮವಿಮ್ಮಾವು ಬಳ್ಳಿಯೆಲ್ಲಂ ಲತೆ ಮು ।
ಳ್ಳೆಲ್ಲಂ ಕೇದಗೆ ಬೆಳೆಗೆ
ಯ್ಯೆಲ್ಲಂ ಫಲಶಾಲಿಯೆಂದೊಡೇ[4]ಪೊಗಟ್ಪುದದಂ[4] ॥ ೮೧

---

1 ದನೋ (ಅ). 2 ಬಂದುಪ್ಪಳಂ (ಅ.ಓ.ಮಾ.) 3 ಮಿನ್ನುಂ, ಮುನ್ನಂ, ಪೊನ್ನಂ, (ಓ.ಮ). 4 ಪೊಗಟ್ಟಪುದೋ.

ಪೀನಗ್ರಹಣಕ್ಕೆ ॥

ಪುಲಿಗಳ ಮಾಸೆಯನುಯ್ಯಲಾಡಲೆ ನಂಜನೆಂ
ಜಲಿಸಲು[1]ಮಟ್ತಿಯೆ[1] ಕಾಳಕೂಟಮನೆನ್ನ ದೋ ।
ರ್ವಲಮನತಿಕ್ರಮಿಸಲ್ಕಮಾಟಿಸಿ ಬಂದನೊ
ಳ್ಗಲಿ ದಲಿವಂ ಜವನಲ್ಲಿಯುಂಡಿಗೆದಂದನೋ ॥ ೮೨

ಅನೇಕಸ್ವರನಿಷೇಧಕ್ಕೆ ॥

ಸರಣಾರುಮೊಳರೆ ಖಳನಂ
ಸರಣದೊಳದವಟಲನೆಯ್ದಿ ನಮೆ[2]ವರ್ಗೆ[2] ಜಿನೇ ।
ಶ್ವರಧರ್ಮಮೊಂದೆ ತಾನದು
ಶರಣಂ ಭವಹರಣಮಲ್ಲಿ [3]ನಂದೆ[3]ಯಮುಂಟೇ ॥ ೮೩

ಇದು ಶಬ್ದಸ್ಮೃತಿಯೊಳ್ ಸಂಧಿಪ್ರಕರಣಂ

ನಾಮಪ್ರಕರಣಂ

ಸೂತ್ರಂ ೧೫

ಧಾತುವಿವರ್ಜಿತಮರ್ಥೋ
ಪೇತಂ ಲಿಂಗಂ ಮವಿಂಕೆಯದದೊ[4]ಳ್[5] ಎಂದಿಂ[4] ।
ತೀ ತೆಱದಿಂದೇಟಕ್ಕುಂ
ಖ್ಯಾತವಿಭಕ್ತಿಗಳ್[5]ದರ್ಕೆ[5] ಕಾರಕವಶದಿಂ ॥ ೮೪

ಸೂತ್ರಂ ೧೬

ಪರಿವಿಡಿಯೆ ಕರ್ತೃ ಕರ್ಮಂ
ಕರಣಾಖ್ಯಂ ಸಂಪ್ರದಾನಮಪನಯ[6]ನಾಖ್ಯಾ[6] ।
ನಿರತಮಪಾದಾನಮುಮಧಿ
ಕರಣಮುಮೆನೆ ಕಾರಕಂಗಳಾಱುಂ ನೆಗಟ್ಟುಂ ॥ ೮೫

ಪ್ರಯೋಗಂ ॥

ನೆಲನಿದು ನೆಲನಂ ಪಾಲಿಸು
ನೆಲದಿಂ ಪುರುಳಕ್ಕುಮಾರ್ ನೆಲಕ್ಕೆಱಗದವರ್ ।

---

1 ಮತ್ತಿಯೆ, ತುಳ್ಳಿಯೆ (ಅ). 2 ವಂಗೆ (ಅ), 3 ಪೇಱ್ ತೊದಳುಂಟೆ (ಅ)
4 ಳಿಂದಿಂ (ಓ.ಮು). 5 ವರ್ಕೆ (ಓ.ಮು). 6 ಮಭಿದಾ (ಓ.ಮು).

ನೆಲದತ್ತಣಿನುಱದರಿಯಂ
ತೊಲಗಿಸು ನೆಲದೆಱೆಯ ನೆಲದೊಳೊ[1]ದವಿಸು[1] ಜನಮಂ ॥ ೮೬

ಸೂತ್ರಂ ೧೭

ಅವಱೊಳ್ ದ್ವಿತ್ವಬಹುತ್ವಂ
[2]ಬವರಿಸೆ[2] ತಳ್ತಿರ್ಕು[3]ಮಲ್ಲಿ[3] ಗಳ್ ಶಬ್ದಂ ಮು ॥
ತ್ತವು ಸರ್ವನಾಮಗುಣವಚ
ನವೃತ್ತಿಯಂ [4]ತಾಳ್ದೆ[4] ನೆಗಟ್ಗುಮವು ಬಹುಳತೆಯಿಂ ॥ ೮೭

ಪ್ರಯೋಗಂ ॥

[5]ಅಲರ್ಗಣ್ ಮಾಮ್ಬೊಣರಂತಿರೆ
ನೆರೆಮೊರೆಗಳ್ ಚಕ್ರಯುಗಲಮಂ ತಿವಳಿಗಳು ॥
ಚ್ಚಲತತರಂಗಂಗಳನಿಳಿ
ಸೆ ಲತಾಂಗಿಯರಂಬುಜಾಕರಕ್ಕೆಣೆಯಾದರ್[5] ॥ ೮೮

ಕಿಡಿಗಳ್ ಜಾತಿಜರಾದಿಗಳ್ಗೆ ದುರಘ[6]ವ್ರಾತಾಯುಧಕ್ಕಳ್ಕ[6]ದು
ರ್ಮಡಿಗಳ್ ಪುಣ್ಯದ ಬೀಡುಬಿಟ್ಟ ಗುಡಿಗಳ್ ಧರ್ಮಾರ್ಥಿಗಳ್ಗಪ್ಪ ಕೆ।
ಯ್ಪಿಡಿಗಳ್ ಜೈನಗೃಹಕ್ಕೆ ನಿಲ್ತ ಪಡಿಗಳ್ ಸಂಸಾರವಾರಾಶಿಯಾ
ತಡಿಗಳ್ ಶ್ರೀಗುಣ[7]ಭದ್ರ[7]ದೇವರಡಿಗಳ್ [8]ನಿರ್ಕೆಮ್ಮ[8] ಹೃತ್ಪದ್ಮದೊಳ್ ॥ ೮೯

ಅವು ಪಿರಿಯವು ಭಾವಿಪ್ರೌಢಿಂ
ತಿವು ಕಿಱಿಯವೆನಿಪ್ಪುದಿದುವೆ ಭೇದಂ ಪೆಱಿತಿ ।
ಲ್ಲವ[9]ಱವ[9]ಱಿಂತರಮೆನಿ[10]ಸಿದು
ವವನೀ[10]ಧರದಣಿಯ ಪುಲಗಳುಂ ಬೆಕ್ಕುಗಳುಂ ॥ ೯೦

ಬಹುಳಗ್ರಹಣಕ್ಕೆ ॥

ನೀಂಗಳ ಕಾಲ್ಗರ್ಚಿದ ನೀ
ರುಂ ಗಂಗೆಯ ನೀರುಮೆಂ[11]ಬವೀ[11]ನಿಳಿಜಗ ।
ನ್ಮಂಗಳ[12]ಕರಂ[12]ಗಳೆನಗೊ
ರ್ವಂಗಂ ಸಮನಿಸಿದುವಿಂತು ನೋಂತರುವೊಳರೇ ॥ ೯೧

---

1 ಧಗಿಸು (ಓ.ಮ). 2 ಬವಳಿಸೆ, ಜವಳಿಸೆ (ಅ). 3 ಮೆಯ್ದೆ (ಅ). 4 ತಾಳ್ದು, ತಾಳ್ದಿ (ಅ.ಓ.ಮ). 5 ಈ ಪದ್ಯವು ಒಂದೇ ಪ್ರತಿಯಲ್ಲುದೆ. 6 ವ್ರಾತಾದಿಗಳ್ಗಳ್ಕ, ವ್ರಾತಾ ಸಿಗುಳ್ಕಳ್ಕ (ಅ). 7 ಚಂದ್ರ (ಅ). 8 ನಿರ್ಕೆನ್ನ (ಅ), 9 ಱವ (ಓ.ಮ). 10 ಸಿವು ವವನೀ (ಮ), ಸಿವುದವನೀ (ಓ). 11 ಬವಂ (ಓ) ; ಬನಂ (ಮ). 12 ಪದಂ (ಅ).

ಸೂತ್ರಂ ೧೮

ಪುರುಷಸ್ತ್ರೀವಾಚಕಮಾ
ಗಿರೆಯುಂ ಮತ್ತಲ್ಲಿ ಸರ್ವನಾಮಂ ಸಯ್ತೊಂ ।
ದಿರೆಯುಮಿರರ್ ದಿರ್ ವಿರ್ ಕಳ್
ದೊರೆಕೊಂಡನುಸರಿಸುಗುಂ ಜನೋಕ್ತಿಕ್ರಮದಿಂ ॥ ೯೨

ಲಕ್ಷ್ಯಂ ॥
ಆರಾಗೆರ್ ಪೆಂಡಿರೊಡವುಟ್ಟಿದರೆಂಬರಾರಾ
[1]ರ್ಗಾರಾಗೆರ್[1] ತಂದೆವಿರತಿಪ್ರಿಯಪುತ್ರರಾರಾ
[2]ರ್ಗಾರಾಗೆರ್[2] ತಾಯ್ಬೆರಡಿಲ್ಲದೆ ಕೂರ್ಪರಾರಾ
[3]ರ್ಗಾರಯ್ಯೆ[3] ತಾನೆ [4]ತನಗಿಂ[4] ನೆರಮಲ್ಲರಾರುಂ ॥ ೯೩

ಇವಳ್ದಿರೊಳಿವಂದಿರಂ ವಿಕೃತರೂಪರಂ ಕೂಡುವಂ
ತವಶ್ಯಮನುರೂಪರೂಪರನೆ ಕೂಡಲೇಂ ಕೂಡದೋ
ವಿವೇಕ[5]ಮಿನಿತೇಕೆ[5] ಪುಟ್ಟದೊ ಪಿತಾಮಹಂಗೆಂಬ ಚಿ
ತ್ತವಿಧ್ರಮಮನಾಗಿಪರ್ ನುಡಿವ ಬೇಡರಾ[6]ಬೆಟ್ಟ[6]ದೊಳ್ ॥ ೯೪

ಕಳಂತಕ್ಕೆ ॥
ಅಱಿಯಲಾಗದು ನೆಟ್ಟನೆಂದು ಬಿಸುಟ್ಪುದುಂ ನಯಮಲ್ತು ಪಾಂ
ಗಱಿವ ವಿಪ್ರವರರ್ಕಳಿಂ ಚರರಿಂ ವಿಚಾರಪರರ್ಕಳಿಂ ।
ಪೆಱಿರುವು[7]ನ್ನರಿ[7]ನಿನ್ನು ಮಾರಯಿಸಿಂ ವಿದಗ್ಧರಿನೊಯ್ಕನೆ
ತ್ತಱಿಯಲಱಕ್ಕುಮೊ ಸಯ್ಪಿನಿಂ ಸಮ[8]ನಿಕ್ಕು[8]ಮಲ್ತೆ ಸಮಾಹಿತಂ ॥ ೯೫

ಸೂತ್ರಂ ೧೯

ಅಕ್ಕುಮನುಸ್ವಾರಮದಂ
ತಕ್ಕೆ ಸಮಂತೆಲ್ಲಿಯಾದೊಡಂ ಮತ್ತದಱಿಂ ।
ಮಿಕ್ಕುವಱೊಳ್ ಲೋಪಂ ತಾ
ನಕ್ಕುಂ ಪ್ರಥಮೈಕವಚನ[9]ಮಂತೊಂ[9]ದಕ್ಕುಂ ॥ ೯೬

ಪ್ರಯೋಗಂ ॥
[10]ಬಗಿದು[10] ಪುಗಲ್ಕರಿದೆಲ್ಲಿಯುಂ
ಮೊಗೆದ ಮರಂ ಪೊದಱು ಬಳ್ಳಿ ಗಿಡುವೆಂಬಿವಱಿಂ ।
ಮಿಗಿಲೆನಿಪ ಬಲ್ಲೆ ನಗಸಾ
ನುಗಳೊಳದಂತಾವ ಮೆಯ್ಯೊಳಂ ಪುದಿದಿರ್ಕುಂ ॥ ೯೭

---

1 2 ರಾರಾರ್ಗೆರ್ (ಓ.ಮ). 3 ರಾರಯ್ಯೆ (ಓ.ಮ). 4 ತನಗಂ (ಅ). 5 ಮುನಿತೇಕೆ (ಅ). 6 ಬೇಟ (ಅ). 7 ನ್ನರ (ಆ). 8 ನಕ್ಕು (ಓ). 9 ಮತ್ತೊಂ (ಅ.ಮ). 10 ಬಗೆದು (ಅ).

ಸೂತ್ರಂ ೨೦

ಕೇವಲಮದಂತಲಿಂಗದೊ
ಳಾವರ್ಜಿತಮಪ್ಪ ಮಾಗಮಂ ಗಳ್ಗಕ್ಕುಂ ।
ತಾವೊಂದಿ ಬಿಂದುಗಳ್ಗಂ
ದ್ಯಾವಿಸಿ ನೆಗಟ್ಗುಂ ಮ ನಂ ಸ್ವರಂ ನಿಲೆ ಪರದೊಳ್॥ ೯೮

ಪ್ರಯೋಗಂ ।

ಪೂರ್ವಾರ್ಧಕ್ಕೆ ॥

ಪೊಂಗಳಸಂಗಳಿನೆಸೆವು
ತ್ತುಂಗಧ್ವಜತೋರಣಂಗಳಿಂ ಸೊಗಯಿಪ ಕೂ ।
ಟಂ[1]ಗಳಿನೆಲ್ಲಂ[1]ನಾಡೆ ಮ
ನಂಗೊಳಿಪುವು ಪುರದ ರಮ್ಯಹರ್ಮ್ಯಚಯಂಗಳ್ ॥ ೯೯

ಅಪರಾರ್ಧಕ್ಕೆ ॥

ಹರನಗಮಿಂತಿದು ಲಂಕೇ
ಶ್ವರನೀ ಗಿರಿವರಮನೊತ್ತಿ ಕಿಪ್ತೊತ್ತಿದನ ।
ಚ್ಚರಿವಟ್ಟು ಸುರವಿಯಚ್ಚರ
ಗರುಡೋರಗಸಮಿತಿ ನೆರೆದು ನಡೆ ನೋಡುವಿನಂ ॥ ೧೦೦*

ಸೂತ್ರಂ ೨೧

ಅಘ ಪರಮಾಗಿರೆ ಲಿಂಗಾಂ
ತವರ್ಣಲೋಪಂ ಗುಣೋಕ್ತಿಗಕ್ಕುಂ ಪ್ರಾಯಂ ।
ಸ್ವವಿಭಕ್ತ್ಯಾದ್ಯಕ್ಷರಮಾ
ಗಿ ವರ್ತಿಕುಂ ಸರ್ವನಾಮದೊಳ್ ಮತ್ತದುವುಂ ॥ ೧೦೧

ಪ್ರಯೋಗಂ ॥

ಇನಿಯವು ವಿಷಯಸುಖಂ ನಂ
ಜಿನ ನವಿವೊಲ್ ತತ್‌ಕ್ಷಣಂ ವ್ರತಾಚರಣಂ ಮ ।
ರ್ದಿನ ಕಯ್ವೆಯಂತೆ ಪೆರಸಂ
ಮನಕ್ಕವೆರಡುಂ ವಿಪಾಕವಿಪರೀತಂಗಳ್ ॥ ೧೦೨

---

1 ಗಳವೆಲ್ಲಂ, ಗಳಿವೆಲ್ಲಂ (ಓ.ಮ). * ಈ ಪದ್ಯವನ್ನು ಪುನಃ ೨೩ನೆಯ ಸೂತ್ರದ ಕೆಳಗೆ ನೋಡಬಹುದು.

ಪ್ರಾಯೋಗ್ರಹಣಕ್ಕೆ ॥

ಬಂಡಣದೊಳೆನ್ನನೋಡಿಸಿ
ಕೊಂಡುಯ್ದಂ ನಿನ್ನನಾ ಸರಿತ್ಸುತನಾನುಂ ।
ಪೆಂಡತಿಯೆನಾದೆನದಱಿಂ
ಪೆಂಡಿರ್ ಪೆಂಡಿರೊಳದೆಂತು ಕೂಡುವರಬಲೇ ॥ ೧೦೩

ಸೂತ್ರಂ ೨೨

ಸ್ವರಮಿದಿರೊಳಕಾರಾಂತ
ಕ್ಕಿರೆ ನಾಗಮಮಕ್ಕುಮಲ್ಲಿ ಪುಲ್ಲಿಂಗ[1]ದೊಳಿ ।
ನ್ನೆರಡನೆಯ[1] ವಿಭಕ್ತಿಯನ
ತ್ತಿರಲಿತ್ತು ನಪುಂಸಕಕ್ಕೆ ದಾಗಮಮಕ್ಕುಂ ॥ ೧೦೪

ಪ್ರಯೋಗಂ ॥

ಇವನಧಿಕಪುಣ್ಯಸೀತನ
ನವಶ್ಯಮ್ಮೋಲಗಿಸೆ [2]ತೀರ್ಗು[2]ಮಭಿಮತಮಿವನಿಂ ।
ಭುವನವಿಶೇಷಕರಾರೆಂ
ದವನವನತನಾದನಾ ಧರಾಧಿಪನಡಿಯೊಳ್ ॥ ೧೦೫

ಮನದಿಂ ಬೇಗಂ ಮುಟ್ಟಿದ
ನನೂನಫಲಕುನುಮಪಲ್ಲವಭ್ರಾಜಿತಮಂ ।
ಬನದೊಳಗೆ ಪವನನಂದನ
ನನಿಂದ್ಯಗುಣನೆಸೆವಶೋಕಧಾತ್ರೀರುಹಮಂ ॥ ೧೦೬

ಸೂತ್ರಂ ೨೩

ಮತ್ತಾ ದ್ವಿತೀಯೆಗಂ ಮನ
ಪೊತ್ತರಿಸಿರ್ಕುಂ ವಿಭಾಷೆಯಿಂ ನಿಧನದೊಳಂ ।
ಪತ್ತಿ ನಿಮಿರ್ದಮರ್ದು ನಿಲ್ಕುಮು
ದಾತ್ತತೆ ಮಿಗೆ ದಂ ತೃತೀಯೆಗೇದಂತಂ ಮೇಣ್ ॥ ೧೦೭

ಪ್ರಯೋಗಂ ॥

ದ್ವಿತೀಯೆಗೆ ॥

ನೆಲನಂ ನುಂಗಲುಮಂಬುಧಿ
ಜಲಮಂ ತವೆ ತುಳ್ಕಲುಂ ಕುಲಾಚಲಕುಲಮಂ ।
ನೆರೆಯಿಂ [3]ಕಿಬಲುಂ[3] ತಾರಾ
ವಲಯನುದಿರ್ಚಲುಮೊಡರ್ಚಿದಂ ಚಕ್ರಧರಂ ॥ ೧೦೮

---

1 ದೊಳಂ ॥ ಎರಡನೆಯ ವಿಭಕ್ತಿಯಿಂ (?). 2 ತೋರ್ಗು (ಮ). 3 ನೆಗವಲ್ (ಅ).

ಹರನಗಮಿಂತಿದು ಲಂಕೇ
ಶ್ವರನೀ ಗಿರಿವರಮನೊತ್ತಿ ಕಿಡ್ತತ್ತಿದನ ।
ಚ್ಚರಿವಟ್ಟು ಸುರವಿಯಚ್ಚರ
ಗರಣಡೋರಗನಮಿತ ಮೆಚ್ಚಿ ತಲೆದೂಗುವಿನಂ ॥ ೧೦೯ *

ತೃತೀಯೆಗೆ ॥
ಧಯದಿಂದಂ ಮುಳಿಸಿಂದಂ
ನ್ಮಯದಿಂದಂ ರಾಗದಿಂದಮಳಿಪಿಂದಂ ದು ।
ರ್ಜಯಮಂ ಭಾವಿಸದೆ ಯದ್ಯ
ಚ್ಛೆಯಿಂದೆ ನೆಗಳ್ವಂಗೆ ತೀರ್ವ ಕಜ್ಜಮುಮೊಳವೇ ॥ ೧೧೦

ಬಗೆದಂತಾಗೆ ಸುರೇಂದ್ರರಿಂ ಕ್ರಮದೆ ಕಲ್ಯಾಣದ್ವಯಂ ಜೈನದೀ ।
ಕ್ಷೆಗೆ ಪೂಣ್ದಕ್ಷಯಪುಣ್ಯನುಗ್ರತಪಮೆಂಬುಗ್ರಾಸಿಯಿಂ ಕೂಡೆ ಘಾ
ತಿಗಳಂ ಘಾತಿಸಿ ತದ್ಯುಗಂಧರಮಹಾಯೋಗೀಶ್ವರಂ ತಾಳ್ದಿದಂ
ನೆಗಡ್ದಾರ್ಹಂತ್ಯಮನೇನನೀಯೆದೊ ಶುಭಧ್ಯಾನೋಪಯೋಗೋದಯಂ॥ ೧೧೧

ಸೂತ್ರಂ ೨೪

ಅಕ್ಕುಂ ಬಹುಳಮುಕಾರಾಂ
ತಕ್ಕೆ ತೃತೀಯಾದಿ[1]ಗಳೊಳಿನಾ[1]ಗಮಮಱುವೆಂ ।
ದಕ್ಕುಮವು ಸರ್ವನಾಮದ
ಪಕ್ಕದೊಳಿರೆ ಮೊದಲೊಳಿರ್ದುಕಾರದ ನೆಲೆಯೊಳ್ ॥ ೧೧೨

ಉದಾಹರಣೆ॥
ಪೂರ್ವಾರ್ಧಕ್ಕೆ॥
ಮನುವಿನ ಮಾರ್ಗಂ ಸುರಗುರು
ವಿನಱುವು ಪವಮಾನನೂನುಪೊಂದಾಯತಿ ಪೆಂ ।
ಪಿನೊಳೆಸವ ಕರ್ಣನೊ[2]ರ್ನುಡಿ[2]
ತನಗವು ನಿಜಮಾಗೆ ನೆಗಟ್ದನಾ ವಿಭುವಿಳೆಯೊಳ್ ॥ ೧೧೩

ಅಪರಾರ್ಧಕ್ಕೆ ॥
ಅದಱಿಂದಾನೊಂದಂ ಬೇ
ಡಿದಪೆಂ ಮಾರ್ಕೊಳ್ಳದೀಪ್ಪದೆಂಬುದುಮದಱೊಳ್ ।
ಪುದಿದನುರಾಗಂ ಮಾಣ್ದಿರೆ
ತದನ್ತುವೆಂದಿತ್ತನಮಳವಸ್ತುವ[3]ನಾತಂ[3] ॥ ೧೧೪

* ಈ ಪದ್ಯವು ಒಂದು ಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿಲ್ಲ. 1 ಗಳ್ಗನಾ (ಅ). 2 ಳ್ನುಡಿ (ಓ.ಮ). 3 ನಾದಂ (ಮ).

ಸೂತ್ರಂ ೨೫

ಮೊದಲೊಳನುಸ್ವಾರಂ ಬೆರೆ
ಸದಂತಪುಲ್ಲಿಂಗದೊಳ್ ಗೆಯಕ್ಕುಂ ದ್ವಿತ್ವಂ ।
ವಿದಿತನಪುಂಸಕದೊಳ್ ಪ
ಕ್ಷದಿಂ ತೃತೀಯಂ ಚತುರ್ಥಿಗಂತುಟಿದುವಱೊಳ್ ॥ ೧೧೫

ಪ್ರಯೋಗಂ॥
ಆತಂಗಮಾಕೆಗಂ ವಿ
ಖ್ಯಾತಯಶಂ ಪುಟ್ಟಿದಂ ಕುಲಕ್ಕಂ ಚಲಕಂ ।
ಭೂತಳದೊಳಾರ್ಗಮಧಿಕಂ
ನೀತಿಪರಂ ಪರಬಲಾಬ್ಧಿಗೌರ್ವಪ್ರತಿಮಂ ॥ ೧೧೬

ಸೂತ್ರಂ ೨೬

ಅತ್ತಣ್[1]ಮೆಂದನುಸಂಧಿಸಿ[1]
[2]ಯೊತ್ತಂಬರದಿಂ[2] ತಗುಳ್ಚುವರ್ ಪಂಚಮಿಯೊಳ್ ।
ಬಿತ್ತರಿಸುವರ್ ತೃತೀಯಾ
ವೃತ್ತಿಯುಮಂ ಪಂಚಮಿಪ್ರಯೋಗದೊಳರೆಬರ್ ॥ ೧೧೭

ಉದಾಹರಣೆ ॥
ಕವಡಿಕೆ ಬಂದು[3] ದೋಪ[3] ಳುಟಿದಟ್ಟಿದಳಾಳ್ವನ ನಂಟ[4] ರತ್ತಣಿಂ[4]
ದವದಳಮಾಯ್ತು ಪೋಯ್ತು ರವಣಂ ಪೊರೆವಾವುಗೆ[5] ನೆಂಬ[5] ನಾದನಿ ।
ನ್ನವಧರಿಸಲ್ಕಮಾಱುನೆನುತುಂ [6]ಮಗುಳಾ ಡುವ[6] ನಿಲ್ಲಜಂಗೆ ತಾಂ
ಕವಡಿಕೆ ಕಯ್ಯೊಳಿರ್ದುಮವು [7]ಮುಂದಲೆ[7]ಯೊಳ್ ನೆಲಸಿರ್ದುವಲ್ಲವೇ ॥ ೧೧೮

ಮತ್ತಹಸ್ತಿಗಳ ಮಸ್ತಕದಿಂ ಬಿದಿರಿಂ ಫಣೀಂ
ದ್ರೋತ್ತಮಾಂಗದಿನಗುರ್ವಿಪ ಪಂದಿಯ ಕೋಳ್ಕುಳಿಂ ।
ಪತ್ತುವಿಟ್ಟಿಗ[8]ನಿಕುಂಜ[8]ದೊಳೊಕ್ಕೆಳಮುತ್ತನಾ
ಯುತ್ತುಮಿರ್ಪ ಶಬರಪ್ರಿಯಕಾಮಿನಿಯರ್ಕ[9]ಳಂ[9] ॥ ೧೧೯

ಸೂತ್ರಂ ೨೭

ಆದಿವಿಭಕ್ತಿಯೊಳಂ ಸ್ವಾ
ಮ್ಯಾದಿಯೊಳಂ ಷಷ್ಠಿ ತಾನದಕ್ಕುಂ ಕೆಲರು ।

---

1 ನೆತ್ತನುಬಂಧಿಸಿ (ಓ.ಮ). 2 ಕ್ರುತ್ತುಂಬುದನಂ (ಓ). 3 ಪೋಪ (ಓ). 4 ನತ್ತಣಿಂ (ಓ.ಮ). 5 ವೆಂಬ, ನಂಬ (ಅ). 6 ಮಗುಡ್ಪೋಡುವ (ಅ). 7 ಮೂದರೆ (ಮ). 8 ನಿಕಾಯ- (ಅ.ಓ.ಮ). 9 ಳಿಂ (ಅ).

ತ್ಪಾದಿಸುವರ್ ಸ್ವಾಮಿತ್ವದೊ
ಳಾದಮಭೇದದೆ ಚತುರ್ಥಿಯಂ ಷಷ್ಠಿಯುಮಂ ॥ ೧೨೧

ಲಕ್ಷ್ಯಂ॥

ಕವಿಗಾದ ಸಂತಸಂ ಕ
ಣ್ಗವತರಿಸಿದುದೀಗಳೆಮಗೆ [1]ಕಾಮಾಂಧಕಿ[1]ಗ ।
ಳ್ಗವದಾತಮಂತ್ರಸಿದ್ಧಿಯು
ಮವಯವದಿಂದಾಯ್ತು ನಿನ್ನ ಬರೆ [2]ಮುರ[2]ಮಥನಾ ॥ ೧೨೧

ಅದಲ್ಲದೆಯುಂ॥

ತೆಂಕ[3]ವಂಕದೊ[3]ಳಸಂಖ್ಯಬಲಂ ನಿ
ಶ್ಶಂಕೆಯಿಂ ನೃಪನ ಪೇಜೆ ವಿರುದ್ದಾ ।
ತಂಕನಳ್ಕಱೆ ಸುಶರ್ಮನೃಪಂ ವೀ
ತಾಂಕುಶಂ ತುಱುಗೊಳಲ್ [4]ಪೊಱಮಟ್ಟಂ[4] ॥ ೧೨೨

ಸ್ವಾಮ್ಯಾದಿಗೆ॥

ಮದನನ ಕೆಯ್ವುವೆಲ್ಲದನನಂಗನ ಕೆಯ್ಪಿಡಿಯೆಲ್ಲದಂ ವಿರಾ
ಸದ ಕಣಿಯೆಲ್ಲದಂ ಚದುರ[5]ನೆಲ್ಲದನೆ[5]ಲ್ಲದನೆಲ್ಲದಂ ವಿನೋ ।
ದದ ಪೊದರೆಲ್ಲದಂ ಸೊಬಗಿನಾಗರಪೆಲ್ಲದನಿಚ್ಚೆಯಾಣ್ಮನೆ
ಲ್ಲದನೆರ್ದೆಗಾಣ್ಮನೆನ್ನರಸನೆಲ್ಲದನೋ ಲಲಿತಾಂಗವಲ್ಲಭಂ ॥ ೧೨೩

ಅಪರಾರ್ಧಕ್ಕೆ॥

ಈತನೀ ನೆಲನನಾಳ್ವರಸಂ ಕೇ
ಳೀತನೀ ಧರಣಿಗೀಶ್ವರನೇಮಾ
ತೀತನೀ ವಿಷಯನಾಯಕನೀ ತೋ
ರ್ಪಾತನೀ ದೆಸೆಯ ನಾಲ್ಕುಧಿನಾಥಂ ॥ ೧೨೪

ಸೂತ್ರಂ ೨೮

ಗುಣದಿಂ ಕ್ರಿಯೆಯಿಂ ನಿರ್ದಾ
[6]ರಣೆಯೊಳ್[6] ಸಪ್ತಮಿಯುಮಕ್ಕುಮಾದಿಯದಾಮಂ ।
ತ್ರಣದೊಳ್ ನೆಗೞ್ದಂ ಸಾಧಾ
ರಣದೊಳ್ ಲೋಪಂ ತದೇಕವಚನಕ್ಕಕ್ಕುಂ ॥ ೧೨೫

---

1 ಕಾಮುಂದಕಿ (ಅ). 2 ಮಧು (ಅ). 3 ವಕ್ಕ (ಓ.ಮ). 4 ಪೆಱಮಟ್ಟಂ (ಅ). 5 ಪುಟ್ಟದ (ಓ.ಮ). 6 ರಣಿಂ (ಓ.ಮ).

ಲಕ್ಷ್ಯಂ॥

ಪೂರ್ವಾರ್ಧಕ್ಕೆ॥

ಸುರರೊಳಗೆಂತು ವಜ್ರಿ ಧಗಣಂಗಳೊಳೆಂತು [1]ಸುಧಾಕರಂ[1] ಮಹಾ
ಗಿರಿಗಳೊಳೆಂತು ಮೇರು ಭುಜಗಂಗಳೊಳೆಂತು ಭುಜಂಗನಾಯಕಂ।
ನರರೊಳಗೆಂತು ಚಕ್ರಿ ವಿಹಗಂಗಳೊಳೆಂತು ಗರುತ್ಮನಂತೆ ನೀಂ
[2]ಪಿರಿಯೆ[2] ಜಿನೇಂದ್ರ ದೇವರೊಳಗಿಂದ್ರ[3]ನರೇಂದ್ರಫಣೀಂದ್ರ[3]ವಂದಿತಾ ॥

ಅಪರಾರ್ಧಕ್ಕೆ॥

ಚತುರಂತಕ್ಷಿತಿಕಾಂತೆ ಕೇಳ್[4] ಜಲಧಿ ಕೇಳ್[4] ಸಪ್ತಾರ್ಚಿ ಕೇಳ್[4] ತಾತ ಮಾ
ರುತ ಕೇಳ್[4] ಮಾರುತಮಾರ್ಗ ಕೇಳ್[4] ಪಗೆವನಂ ಕೊಂದೆನ್ನ ಕೋಪಾಗ್ನಿಗಾ।
ಹುತಿಮಾಡ್ಪಂ ಕೊಲರಾಜಿದಂದು ತಱಿಸಂದಾನೆನ್ನನಿಂದಗ್ನಿಗಾ
ಹುತಿಮಾಡ್ಪಂ [4]ಗಡಿ[4]ಮೆಂದು ಪೂಣ್ದೊ[5]ದಱಿದಂ[5] ಕೌರವ್ಯ[6]ಕೋಳಾಹಳಂ[6] ॥

ಸೂತ್ರಂ ೨೯

ಭಾಷೆಯೊಳೇಕತ್ವಕ್ಕವಿ
ಶೇಷದಿನೇದಂತಮಲ್ಲಿ ವರ್ತಿಸುಗುಮಿರಾ ।
ಶ್ಲೇಷಂ ತಾನಕ್ಕುಂ ಪರಿ
ಶೇಷದ್ವಿಬಹುತ್ವವಿಷಯಮೆನಿತನಿತರ್ಕಂ ॥ ೧೨೮

ಪ್ರಯೋಗಂ॥

ಎಳಮಾವೇ ತಳಿರುಯ್ಯಲೇ ಕೊಳೆ ತಗುಳ್ದಿಂದೋಳವೇ ಕೋಗಿಲೇ
ಗಿಳಿಯೇ ತುಂಬಿಯ ಬಂಬಲೇ ಪುಳಿನವೇ ಬೆಳ್ದಿಂಗಳೇ ಚಂದ್ರನೇ ।
ಕೊಳನೇ ನಂದನವೇ ಲತಾಭವನವೇ ನುಗ್ಗೀ ಕರಂ ಬರ್ದಿದೆಂ
ಗಳ ನೀವೆಲ್ಲರುಮೆನ್ನ ಬರ್ದುಗೆಯನಾನಲ್ಲಂಗೆ ಪೇಟಿಂ[7]ಗಡಿಂ[7] ॥ ೧೨೯

ಸುರತರುನಂದನಂಗಳಿರ ರತ್ನಪಿನದ್ಧವಿಮಾನಕುಟ್ಟಿಮಾಂ
ತರ ಸುರತಾಲಯಂಗಳಿರ ಚಾರುವಿಲೋಲಕಟಾಕ್ಷಪಾತನುಂ ।
ದರಪರಿವಾರದೇವಿಯರಿರಾ ಕಡುಕೆಯ್ದು ಕೃತಾಂತನಿಂತು ನಿ
ರ್ದೆರಮೆಸೆದುಯ್ಯೆ ಬಾರಿಸದೆ ಕೆಮ್ಮನುಪೇಕ್ಷಿಸಿ ನೋಡು[8]ತಿರ್ಪುದೇ[8] ॥ ೧೩೦

ಸೂತ್ರಂ ೩೦

ಎಸೆದಿರೆ ನಿಲ್ಕುಂ ಸಂಬೋ
ಧಿಸುವೆಡೆಗಳೊಳಮರ್ದು ದೇಸೆಯಿಂ ಮಾರ್ಗದೊಳಂ ।
ನಿಸದಂ ಕ್ರಮಗತಿಯೊಳತಿ
ಪ್ರಶಸ್ತಿಯಿಂ ಹ್ರಸ್ವದೀರ್ಘಕಾಕುಗಳೆರಡುಂ ॥ ೧೩೧

---

1 ನಿಶಾಕರ (ಅ). 2 ಪಿರಿಯ (ಓ.ಮ). 3 ಮುನೀಂದ್ರನರೇಂದ್ರ (ಅ).
4 ಗಡ (ಅ). 5 ಳಱಿದಂ (ಓ.ಮ). 6 ಕಾಲಾನಲಂ (ಓ.ಮ). 7 ಗಡಾ (ಅ).
8 ತಿರ್ಪರೇ (ಅ).

ಪ್ರಯೋಗಂ ॥
ಹ್ರಸ್ವಕ್ಕೆ ॥
ಕೇಳ ಮಾಧವ ಧವನ್ಮಥಿತವ್ಯಾ
ಳೋಳದಾನವಕುಲಾಂಬುಧಿಲಬ್ಧೋ
ನ್ಮೀಳನಂ [1]ಧುವನಸಂಹೃತಿ[1]ಮೂಲಂ
ಕಾಳಕೂಟಮೆನೆ [2]ಪುಟ್ಟಿ[2]ನಿಶಾಟಂ ॥ ೧೩೨

ದೀರ್ಘಕ್ಕೆ ॥
ವಾರಣೇಂದ್ರಮಣಿಹೇಮವರಸ್ತ್ರೀ
ಸಾರವನ್ತು ಚಯಮಂ ಕ್ರಮದಿಂ ಕೆ ।
ಯ್ಸಾರರಾಟಿನು[3]ಪೊಡಿಂ ತಡವರ್ತ್ತೇ[3]
[4]ಕಾರಣಂ[4] ಕುರುಪತೀ [5]ಎಮಗೀಗಳ್[5] ॥ ೧೩೩

ಸೂತ್ರಂ ೩೧

ಸ್ವರಸಂಜ್ಞಿಕಂಗಳಮರ್ದೊಂ
ದಿರೆ ಮುಂದೆ ವಿಕಲ್ಪದಿಂ ದ್ವಿತೀಯೆಗೆ ದೀರ್ಘಂ ।
ದೊರೆಕೊಳ್ಗುಮೆಲ್ಲಯಾನುಂ
ಪುರಾತನೋಕ್ತಿಗಳೊ[6]ಳಂತದಲ್ಲಿ[6] ಯಥೇಷ್ಟಂ ॥ ೧೩೪

ಪ್ರಯೋಗಂ ॥
ದಿವಾಕರನ ಪುಟ್ಟಿ ಪೋದ ದಿತಿಜಾಂಡಖಂಡಂಗಳಾ
ನವಂ ಪಿಡಿದು ಪದ್ಮಜಂ ತಗುಳೆ ಪಾಡಿ [7]ನಾಮಂ[7]ಗಳಂ ।
[8]ಸುವರ್ಷಜಲ[8]ಜಾತಿಗಂಧಮದಕೋಪನತ್ವಂಗಳಾ
ನವಂ ಪಡೆದನಿಂದ್ರಜಾಲಗನಪೋಲೆ ಕಣ್ಗೊಪ್ಪಿದಂ ॥ ೧೩೫

ಸೂತ್ರಂ ೩೨

ತುದಿಯೊಳ್ ದೀರ್ಘಾದೇಶಂ
ಪೊದಬ್ದು ಷಷ್ಠೀವಿಭಕ್ತಿಗರೆಬರ ಮತದಿಂ ।
ಪುದಿದಿರ್ಕುಂ ಕೆಲಬರ್ ಖೇ
ದದೊಳಂ ಸಂಭ್ರಮದೊಳಂ ಪ್ರಯೋಗಿಸುವರದಂ ॥ ೧೩೬

ಪ್ರಯೋಗಂ ॥
ಷಷ್ಠಿಯ ದೀರ್ಘಕ್ಕೆ—
ಮೃಡನಾ ಗಂಗಾಂಬುಧಾರಾಜಟಿಲಿತಜಟಿನಾ ಪಾದ[9]ಪದ್ಮಕ್ಕೆ[9] ಮುನ್ನಂ
ಪೊಡೆವಟ್ಟಿಂದ್ರಂ ಬಟಿಕ್ಕೀಕೆಗೆ ಪೊಡೆವಡೆ ತನ್ನೌಲರತ್ನಪ್ರತಾನಂ ।

---

1 ಯವನಸಂಹತಿ (ಅ). 2 ಪುಟ್ಟಿ (ಮ), ಪುಟ್ಟಿತುಶಾಪಂ (ಅ). 3 ಷ್ಟದಿಂತಡ ಮರ್ತ್ತೆ (ಅ). 4 ವಾರಣಂ (ಓ). 5 ನಮಗೀಗಳ್ (ಅ.ಇ). 6 ಳಜುವುದಲ್ಲಿ (ಅ). 7 ನಾಮಂ (ಓ.ಮ). 8 ಸುವರ್ಷಜಲ (ಓ.ಮ). 9 ಯುಗ್ಮ (ಓ.ಮ).

[1]ಪೊಡರ್ದು[1]ದ್ಯದ್ಯೋತಿ ತಟ್ಟುತ್ತ ಡಿದಳಿರ್ಗ[2]ಳವಿನ್ನೊಡಿದಂತಪ್ಪುವೀಗಳ್[2]
ಮುಡಿದತ್ತಿಂದ್ರಂಗಮುಗ್ರಾಸುರಬಲಮಥನೋದ್ಯೋಗಯೋಗಪ್ರಯೋಗಂ ॥

ಖೇದಸಂಭ್ರಮಂಗಳ್ಗೆ ॥

ಪೊಂಬೆಸದಿಂದಮೆಯ್ದೆ ನಮೆದಂತೆಸೆದೊಪ್ಪುವ ಬಣ್ಣಮುಂ ಕರಂ
ಪಂಬಲಿನಲ್ಕೆ [3]ತಕ್ಕವಚಲ್ಕುಗಾಗಿ[3]ಸದೋಗರಗಂಪುಮಾವ ಪೂ ।
ವಿಂ ಬಗೆವಾಗಳಿಂತಿವಱೊಳಗ್ಗಳಮಾದೊಡಮಕ್ಕಟಾ ಮರು
ಳ್ದುಂಬಿಗಳೇಕೆ ನಂಪಗೆಗಳೊಳ್[4] ಪಗೆಗೊಂಡುವೊ ನಿರ್ನಿಮಿತ್ತದಿಂ ॥ ೧೩೮

ಪುಗಿಲಂ ಕ್ರೀಡನಶೀಲನಕ್ಕರಿಗನಾದಂ ಪಲ್ಲವಗ್ರಾಹಿ ವಾ
ಸುಗಿ ನಮ್ಮಾದುದನಾಗಲುಂ [4]ನಮೆ[4]ಯಲುಂ ಪೆಯ್ದರ್ಕುಮೇ ತಾರನೆಂ ।
ಬೆ ಗಡಾ [5]ವೇಳೆ[5]ಯೆನೆಂಬ ಡೊಂಬನಱಯೆಂ [6]ಕುತ್ತಂ[6] ನೆಲಕ್ಕಿ [7]ಕ್ಕಿದಂ[7]
ದಗಲೆಂ [8]ರಾಜಿಗ[8] ನಿನ್ನನೆನ್ನೊಡಲೊಳೆನ್ನಿಪ್ರಾಣಮುಳ್ಳನ್ನೆಗಂ ॥ ೧೩೯

ಸೂತ್ರಂ ೩೩

ಮೊದಲ ವಿಭಕ್ತಿಯೆ ವಾಕ್ಯದ
ಮೊದಲೊಳ್[9] ಪುದಿದಿರೆಯುಮುರುವಿಶೇಷಣಗತಿಯಿಂ ।
ಪದಸಂತಾನಂ ತಾನದು
ತುದಿಯ ವಿಭಕ್ತಿಯೊಳೆ ಕಾರಕಾನ್ವಿತಮಕ್ಕುಂ ॥ ೧೪೦

ಪ್ರಯೋಗಂ ॥

ನಂಗತನ[9]ತ್ವಂ ಕು[9]ರುರಾ
ಜಂಗಂ ಕರ್ಣಂಗಮೇಱುಸಲ್ಕರಿದನಿದಂ ।
ತಾಂ ಗಡಮೇಱುಪನೀ ಪಾ
ರ್ವಂಗಕ್ಕಟ ಮೆಯ್ಯೊಳೊಂದು ಮರುಳುಂಟಕ್ಕುಂ ॥ ೧೪೧

ನರಪರೊಳಗೊಂದು ಕೋಟಿಯು
ಮರೆ ಚಾಪ[10]ಬಲಕ್ಕಧೀಶನಂ[10] ದುಂದುಭಿಯಂ ।
ಬರಿಸಿ [11]ಮದವ[11]ರಜನೆಂದಂ
ತಿರೆ ನೆಗಪಂದಾಹವಕ್ಕೆ ಪೇೞ್ದಂ ಬೆಸನಂ ॥ ೧೪೨

ಸೂತ್ರಂ ೩೪

ಕಾರಕಮುಂ ಕ್ರಿಯೆಯುಂ ಕ್ರಿಯೆ
ಕಾರಕದಿಂದನ್ವಿತಾರ್ಥಮಾಗಿರ್ಪಿನಮ ।

---

1 ತೊಡರ್ದು (ಓ.ಮ). 2 ಳವಿಂ ನೂಡಿದಂತಕ್ಕುಮಿಾಗಳ್ (ಅ). 3 ತಕ್ಕವಚ ಮಾಗಿ (ಓ.ಮ). 4 ನಮೆ (ಅ). 5 ವೇಳೆಯ (ಅ). (6) ಮತ್ತಂ (ಅ). 7 ಕ್ಕಲೆಂ (ಅ). 8 ದಾಜಿಗ (ಓ.ಮ)· 9 ತ್ವಕ್ರು (ಓ.ಮ). 10 ಬಲಕ್ಕಮಧಿಕನಂ (ಅ.ಮೆ). 11 ದುದ. (ಓ.ಮ).

ಧ್ಯಾರೋಪಮೆಯುಂ ತ
ತ್ಕಾರಕಗತಿಯೊಳ್ ವಿಭಕ್ತಿ ಪರಿಣತಮಕ್ಕುಂ ॥ ೧೪೩

ಪ್ರಯೋಗಂ ॥

ಅಮೃತದ ಕಂಡಸಕ್ಕರೆಯ ಕೂಟಮು[1]ಮೊಲ್ವಳ[1] ಕೂಟಮುಂ ನಮಾ
ನಮೆ ವಲಮೊಲ್ಲದಳ್ಗೆ ವಿಟ[2]ನೇಟ[2]ವಿಟಂ [3]ಬರೆ ಕೂಟ[3]ಮಿಂಪನೀ ।
ಗುಮೆ ಬೆರೆಗೊಂಡೆನಾ ಬೆರೆಗೆ ಮೆಯ್ವೆರೆ ಮೆಯ್[4]ನಿನ [4]ತಿತ್ತೆ[4]ನೆಂಬ ಕೂ
ಟಮನದನೊಂದು ಕೂಟಮೆನಲಕ್ಕುಮೆ ನಂಜಿನ ಕಾಳಕೂಟಮಂ ॥ ೧೪೪

ಪಿಡಿಯೆ ಮೆಲರ್ ಪಿಡಿ ಸ್ಪಕ್ಪದೊ
ಳಡಸಿದ ಪಲ್ಲವಕೆ ಪಲ್ಲಮಱು ನಿಳ್ಕುವುದುಂ ॥
ಕಡೆಗಣ್ಣೊಳ್ ಕಂಡೊಂದಿಥ
ಮುಡಿದಿತ್ತುದು ಸಾರ್ದ್ರನಲ್ಲಕೀಪಲ್ಲವಮಂ ॥ ೧೪೫

ವಿಭಕ್ತಿಪರಿಣಾಮಕ್ಕೆ ॥

ಅಸುಹೃತ್ಸೀನೆಗೆ ಸಾಲ್ವನೊರ್ವನೆ ಗಡಂ ರುದ್ರಾವತಾರಂ ಗಡಂ
ನೊಸಲೊಳ್ ಕಣ್ ಗಡಮೆಂದು [5]ನಂಬಿ[5] ಪೊರೆದೆಂ ತಾನಕ್ಕೆ ತಮ್ಮಮ್ಮನ ।
ಕ್ಕಿಸಲಂಬಂ ತಿರುವಾಯ್ಗೆ [6]ತಂದಱುವರೇ[6] ತಮ್ಮಿರ್ವರುಂ ಕೆಯ್ದುವಂ
ಬಿಸುಟರ್ ಜೋಳದ ಪಾಟಿಯಂ ಬಗೆದರಿಲ್ಲಾ[7]ದ್ಯೋಣಿಯುಂ ದ್ರೋಣನುಂ[7] ॥

ಸೂತ್ರಂ ೩೫

ಜಾತಿಯೊಳಂ ಸಂಖ್ಯಾ[8]ನಾ[8]
ಖ್ಯಾತಿಯೊಳಂ ಕೂಡಿ ನೆಗಟ್ಗುಮೇಕಬಹುತ್ವೋ ।
ದ್ಯೋತನಪರಮೇಕತ್ವಂ
ಮಾತೇಂ ಭಾವದೊಳಮೇಕವಚನಮೆ ಅಕ್ಕುಂ ॥ ೧೪೬

ಪ್ರಯೋಗಂ ॥
ಜಾತಿಗೆ ॥

ಕರಿ[9]ಯಿವು[9] ಕರಿಯಲ್ಲಿವು ಗಿರಿ
ಗಿರಿಯಲ್ಲಿವು ಕರಿ [10]ಕರೀಂದ್ರಮಲ್ಲಿವು[10]ಗಿರಿ ಪೋ ।
[11]ಕರಿಗಿರಿಯೆಂ[11]ದಿನಿಸಪ್ಪೊಡ
ಮರಣ್ಯದೊಳಗಱಿಯಲಾಗ ಕರಿಯಂ ಗಿರಿಯಂ ॥ ೧೪೭

---

1 ಮೋಪಳ (ಓ). 2 ನಾಟ (ಓ.ಮ). 3 ಬಗೆಗೂಟ (ಅ). 4 ಗಿತ್ತೆ (ಅ). 5 ನಚ್ಚಿ (ಅ). 6 ದಂದವರಿದಂ (ಓ). 7 ದ್ರೋಣನುಂ ದ್ಯೋಣಿಯುಂ (ಓ.ಮ). 8 ನು (ಓ). 9 ಯಿವು (ಓ). 10 ವರ್ಂಗಳಲ್ಲಿವು ಕರಿ (ಓ). 11 ಗಿರಿವರಮೆಂ (ಓ).

ಸಂಖ್ಯೆಗೆ ॥

ದೆಸೆ ಪತ್ತು ಜಲಧಿ ನಾಲ್ಕಾ
ಗಸವೊಂದು ಕುಲಾದ್ರಿಯೇಱು ತಾಮೆನೆ ಮತ್ತೀ ॥
ವಸುಧಾಮಧ್ಯದೊಳೆತ್ತಲ್
ಮಿಸುಕುವನಿನ್ನೆತ್ತಲುಳಿವನಹಿತಕ್ಷಿತಿಪಂ ॥ ೧೪೯

ಭಾವಕ್ಕೆ ॥

ನಡುವಣ ಕರ್ಪುಂ ಕಡೆಯಣ
ಕಡುವೆಳ್ಪುಂ ತುದಿಯ ಕೂರ್ಪುಮೆಸೆದಿರೆ ಮಿಱರಂ ।
ಬಿಡ[1] ದಿನರೆ[1] ತೆಗೆದ ಮದನನ
ನಿಡಿಯಲರ್ಗಣೆಗಳನೆ ಪ್ರೋಲ್ತುವಾಕೆಯ ಕಣ್ಗಳ್ ॥ ೧೫೦

ಸಂಖ್ಯಾಜಾತಿವ್ಯತ್ಯಯಕ್ಕೆ ॥

ಸಂತಮಿರ್ಪುದೆ ನವಗ್ರಹಮಾಶಾ
ದಂತಿಗಳ್ ಪದುಳವೇ ದಿವದೊಳ್ ನಿ ।
ಶ್ಚಿಂತಮಿರ್ಪರೆ ಸುರರ್ ದಿತಿಪುತ್ರಾ
ಕ್ರಾಂತಿ[2]ಯಿಲ್ಲ[2] ವಲಮೆಂಬುದುಮಾಗಳ್ ॥ ೧೫೧

ಸೂತ್ರಂ ೩೬

ನೀನಾಂ ತಾನೆನಿಕುಂ ಪ್ರಥ
ಮಾನಿರ್ದೇಶಕ್ಕೆ ನಿನಗೆಯೆನಗೆ ತನಗೆಯೆಂ ।
ಬೀ ನುಡಿ ಚತುರ್ಥಿಯೊಳ್ ಸಲೆ
ತಾನಕ್ಕುಂ ಯುಷ್ಮದಸ್ಮದನ್ಯೋಕ್ತಿಗಳೊಳ್ ॥ ೧೫೨

ಉದಾಹರಣ ॥

ಆನುಂ ದುಶ್ಶಾಸನನುಂ
ನೀನುಂ ಮೂವರೆ ದಲಾತನುಂ ಕಟಿದ ಬಟೆ ।
ಕ್ಕಾನುಂ ನೀನೆ ದಲೀಗಳ್
ನೀನುಮಗಲ್ದೆತ್ತಪ್ಪೋದಯಂಗಾಧಿಪತೀ ॥ ೧೫೩

ತಾನೆ [3]ಗಡಳಿಪಂ[3] ಮೂರ್ಖಂ
ತಾನೆ ಗಡಂ ತೊಡರ್ದು ಮುಡಿಗೆಗಂ [4]ಬೋವ[4]ಕ್ಕಂ ।
ತಾನೆ ಗಡ ಬರ್ಪನೆನಿಸುವೊ
ಡಾ ನರನಯ್ದಾಱು ದೆವಸಮಂ ಬಟ್ಟಪನೇ ॥ ೧೫೪

---

1 ದೆನರೆ (ಓ.ಮು). 2 ಯಲ್ಲ (ಓ). 3 ಗಳಿದಪಂ (ಓ.ಮು). 4 ಜೋವ, ಚೌವ (ಅ.ಓ).

ವೈ॥ ಎನಗೆ ಕೂರ್ಪುದನಾ ಘಟಸಂಭವಂ
ನಿನಗೆ ಕೂರನಱರ್ ನಿನತಲ್ತು ಕೇ।
ಳೆನತು ತಂದೆಯ ಶೋಕಮ[1]ನಿರ್ವೆಮುಂ[1]
ಮುನಿವರಂ ತವೆ [2]ಕೊಂದೊಡನೀಗುವಂ[2] ॥ ೧೫೫

ತನಗೆ [3]ಮೇಗಿನಿ[3]ನೆಂಬನಿತಾದೊಡಾ
ವನುಮನಾವನುಮೊಲ್ಲುಮೆ ಮೆಚ್ಚಲಂ।
ತಿನಿತು ಮೆಚ್ಚದರೆಲ್ಲಮನೆನ್ನು ಮೆಂ
ದನಿತಱಿಂ ಪಟಿ ಸಾರ್ಗುಮೆ ಗಂಡರಂ ॥ ೧೫೬

ಸೂತ್ರಂ ೩೭

ಅವನಾತನೆಂಬ ಮಾತುಗ
ಳವು ಪುಲ್ಲಿಂಗಪ್ರಯೋಗದೊಳ್ ಸ್ತ್ರೈಣದೊಳಿ।
ನ್ನವಳಾಕೆಯೆಂಬ ನುಡಿ ಸಂ
ಭವಿಕುಂ ಶೇಷದೊಳದೆಂಬ ಮಾತನೆದಿರ್ಕುಂ ॥ ೧೫೭

ಪ್ರಯೋಗಂ ॥
ಅವನಾಕೆಯನಂತಾತನ
ನವಳುಮಗರೊಂದು ಪೊಱ್ತು ಮಿರಲಾಱರ್ ಕೂ।
ರ್ಪವರನಿತುವರೆಗಮಾರನೆ
ಭವಾಂತರಸ್ನೇಹಮವರೊಳಾದುದಳುಂಬುಂ ॥ ೧೫೮

ಆದು ಸುಖದೊಂದು ಪಿಂಡಮದು ಪುಣ್ಯದ ಪುಂಜಮದಂಗಜಂಗೆ ಬಾ
ದ್ಮೊದಲದು ಚಿತ್ತಜಂಗೆ ಕುಲದೈವಮದಂಗಜಚಕ್ರವರ್ತಿಗೆ।
ತ್ತಿದ ಪೊಸವಟ್ಟಮಂತದು ಮನೋಜನ ಕೆಯ್ಪಿಡಿಯೆಂದೆ [4]ಮಾಣ್ಬೆ[4]ನಾ
ನುದತಿಯ ರೂಪನಿಂ ಪೆಱತನೆಂದೊಡೆ ಚಿಃ ಕರಮೆಗ್ಗನಾಗೆನೇ ॥ ೧೫೯

ಸೂತ್ರಂ ೩೮

ನಿತ್ಯಂ ನಪುಂಸಕತ್ವಮ
ಪತ್ಯಕಲತ್ರಾದಿಶಬ್ದದೊಳ್ ಸ್ತ್ರೀಪುಂಸ।
ವ್ಯತ್ಯಯಮಕ್ಕುಂ ಕರುಣೋ
ಪತ್ಯಕೆಗಳೊಳಂ [5]ವಧಾ[5]ಭಿಲಾಷಾದಿಯೊಳಂ ॥ ೧೬೦

---

1 ನಿರ್ವರುಂ (ಓ). 2 ಕೊಂದೊಡೆನೀಗುವೆಂ (ಅ.ಮ). 3 ಮೇಲನಿ (ಅ). 4 ಮಾಣ್ದೆ. 5 ತಥಾ (ಓ.ಮ).

ಪ್ರಯೋಗಂ ॥

ತದಪತ್ಯಂ [1]ಚಾಗದ[1] ಪೆಂ
ಪೊದವಿರೆ ನೆಗಳ್ದಳ್ ಜಗಕ್ಕೆ ವಿನಯಗುಣ್ಯಿಕಾ ।
ಸ್ಪದೆ ನುಗ್ಗಿಯಬ್ಬೆ ತನಗೊಂ
ದಿದ ಚಾಗವೆಡಂಗಿಯೆಂಬ ಪೆಸರೆಸೆವಿನೆಗಂ ॥ ೧೬೧

ಸರಸತಿಗಂ ಸಿರಿಗಂ ಮ
ಚ್ಚರಿಸುವ ವಿದ್ಯಾವಿಶೇಷವಿಭವೋನ್ನತಿಯಿಂ ।
ಸುರಮಾನವಲಲನೆಯ[2]ರೇ[2]
ದೊರೆಯರುಮಾ ನೃಪಕಳತ್ರಮಂ ಪೊಲ್ತಪರೇ ॥ ೧೬೨

ಆದಿಗ್ರಹಣಕ್ಕೆ ॥

ಒರ್ವಳೆ ಪೆರ್ಮಗಳ್ ಬಗೆಪೊಡಿನ್ನೆಮಗೀಕೆಯೆ ಗಂಡುಗೂಸು ತಾಂ
ಸರ್ವಕಲಾವಿದಗ್ಗೆ ಪೆಱತೇನೊ ಸರಸ್ವತಿಗತ್ತಮತ್ತೆ ಪ ।
[3]ನ್ನಿರ್ವೆರಲಗ್ಗಳಂ[3] ಶ್ರುತದೊಳಾದೊಡಮೇನಿನಿಸೂನಮುಂಟು ಗಾಂ
ಧರ್ವಮನೊಂದುಮಂ ನೆಱಿಯೆ ಕಲ್ಲಳೆ ಕಲ್ಪಿಪು[4]ದಂತದಂ[4] ನೃಪಾ ॥ ೧೬೩

ಅಪರಾರ್ಧಕ್ಕೆ ॥

ಕರುಣದಿಂ ಮೃಗಮಂ ನಿಜಾಂಕದೊಳಿಟ್ಟೊಡಾ ಕಱಿಯಾದೊಡೀ
ಧರೆ ಮೃಗಾಧಿಪನೆಂದುದಿಲ್ಲ ಮೃಗಾಂಕನೆಂದುದು ಚಂದ್ರನಂ ।
ಕರುಣಮಿಲ್ಲದ ಸಿಂಗಮಂ ಮೃಗರಾಜನೆಂದುದು ಭೂಪರೊಳ್
ಧರೆಗಧೀಶ್ವರನಕ್ಕುಮೇ ಪರಚಕ್ರಕರ್ಕಶನಲ್ಲದಂ ॥ ೧೬೪

ಎಳನೀರೊತ್ತಿನೊಳೊತ್ತಿ ಬರ್ಪ ಪೊನಲೊಳ್ ಸಾಂದ್ರೋಂದುಕಾಂತೋಪಳೋ
ಚ್ಚಳಿತಾಚ್ಛಾಚ್ಛಜಳಪ್ರವಾಹಧರದೊಳ್ ಮಂದಾನಿಳಾಂದೋಳನಾ ।
ಕುಳಿತಾರಾಮಫಳಾಮೃತೋಪಮರಸಸ್ಯೋತಂಗಳೊಳ್ ಸಾಲ್ವಿನಂ
ಬೆಳೆದೋರಂ[5]ತೊಱಗಿರ್ದ[5] ಶಾಲಿವನದಿಂ ಸೇವ್ಯಂ ನಗೋಪತ್ಯಕಂ ॥ ೧೬೫

ಅವಳುಮನೊಲಿಸಿ ಕಂಟಿಸಿ
[6]ಗೋವರ ಗುಗ್ಗುರಿಗೆ[6]ಮಾಡಿಯುಂ ತಣಿಯಯ್[6] ಪೆ ।
ರ್ಮಾವುಲಿಗ[7]ನಯೋ[7] ಪೇೞೀಂ
ಸ್ತ್ರೀವಧೆ ನಿನಗಶ್ವಮೇಧಮೋ ಸಂಬಳಮೋ ॥ ೧೬೬

ಎನಗದಱಖಿಲಾಷೆ ತಾನದೇನುಂ
ಮನದೊಳಗಿಲ್ಲ ವಿವೇಕಶೂನ್ಯನಾದಂ ।
ತನಗನುಚಿತಮಪ್ಪುದೊಂದಕೃತ್ಯ
ಕ್ಕೆನಿತುವರಂ ಬಗೆದಂದನೂಹೆಯೆಂದಂ ॥ ೧೬೭

---

1 ಭಾವದ. 2 ರೀ (ಓ.ಮ). 3 ನ್ನಿರ್ವರೊಳಗ್ಗಳಂ. 4 ದಂತುಮಂ. 5 ತೊಸೆದಿರ್ಪ, ತೆಸೆದಿರ್ಪ (ಓ.ಮ). 6 ಗೋವರು ಗುಗ್ಗುರಿಕೆ (ಓ.ಮ). 7 ನೆಯೋ, ನೆಯಂ(ಓ).

ಗ್ರೀವಾದಿಯೊಳ್ ವಿಕಲ್ಪಕ್ಕೆ ॥--

ಕೈಲಾಸಾದ್ರಿಯನೆತ್ತಿ ನೊಂದ ಭುಜಸಂದೋಹಂಗಳಂ ಕೃಷ್ಣಕೀ
ರಾಲಂ ನೋರ್ವಿನಮೆಯ್ದೆ ನೀಳ್ದನಿತುಮಾ ಗ್ರೀವಂಗಳಂ ರಾಗದಿಂ ।
ನೀಲಗ್ರೀವನಳುಂಬುಮಪ್ಪ ದಯೆಯಿಂದಂ ನೀವಿ ರಾಗಾಬ್ಧಿಕ
ಲ್ಲೋಲಂ ಪೆರ್ಚೆ ದಶಾನನಂಗೆ ಪಿರಿದೊಂ[1]ದುತ್ಸಾಹಮಂ[1] ಮಾಡಿದಂ ॥ ೧೬೮

ಗ್ರೀವೆ ಪೊಗಮಂಸಮಳಿಕಂ
ಭ್ರೂ ವಕ್ಷಂ ತೋಳ್ ತೊಳಂಕು ತೊಡೆಯೆಂಬೆಡೆಯೊಳ್ ।
ತೀವಿದುವು ಭೀಮನಿನೆ ವಿಶಿ
ಖಾವಲಿ ಮಾಱುತಾಂತರಾತಿನೇನೆಯ ಮೆಯ್ಯೊಳ್ ॥ ೧೬೯

ಸೂತ್ರಂ ೩೪

ಆಕಾರಕ್ಕೆ ಲಘೂಕೃತ
ಮೇಕಾರಂ ಬಹುಳಮಕ್ಕುಮಾದೂದಂತ ।
ಕ್ಕೇಕಾಕ್ಷರಪದಮುಟಿಯೆ ನಿ
ರಾಕುಳದಿಂ ಹ್ರಸ್ವಮಕ್ಕುಮೆಲ್ಲೆಡೆಗಳೊಳಂ ॥ ೧೭೦

ಪ್ರಯೋಗಂ ॥

ಧರೆಯಂ ಕ್ಷಮೆಯಿಂ ಹಿಮವ
ದ್ಗಿರಿಸುತೆಯಂ ಪೆಂಪಿನಿಂ ಸುರಾಪಗೆಯಂ ಬಿ ।
ತ್ತರಿಸುವ ಜಸದೆಸಕದಿನನು
ಕರಿಸುವಳಾ ಕಾಂತೆ ಕಾಂತಿಯಿಂ ಶಶಿಕಳೆಯಂ ॥ ೧೭೧

ಬಹುಳಗ್ರಹಣಕ್ಕೆ—

ಕಮಲಂದೊರ್ ಮೊಗಮುತ್ಪಲಂಬೊಲಲರ್ಗಣ್ ಚಕ್ರಾಹ್ವಯಂಬೊರ್ ಕುಚಂ
ಭ್ರಮರಂಬೊಲ್ ಕಡಮಿಕ್ಷುಚಾಪದಳಿನೀಜ್ಯಾಯಂತೆವೊಲ್ ಬಾಸ ಕ ।
ಣ್ಗಮರ್ದಿಂಬಾಗಿರೆ [2]ಲಕ್ಕ[2]ಸೂದ್ ಪರಸುತುಂ ಶ್ರೀ[3]ಗಾತ್ಮ[3]ವನ್ತೂಪಮೋ
ಪಮೆಯರ್ ದ್ಯೆವದಗಣ್ಯಪುಣ್ಯವಧುವರ್ ಸೇಸಿಕ್ಕಿ ಬಂದಾಡಿದರ್ ॥ ೧೭೨

ಅಂತುಮಲ್ಲದೆಯುಂ ॥

ಉದಯಾನ್ತ್ರೋನ್ನತಶೈಲಸೇತುಹಿಮವತ್ಕುಕ್ಷೀಳಪರ್ಯಂತ ಸಂ
ಪದೆಯಂ ವಾರ್ಧಿತರತ್ತರಂಗ ನಿನದತ್ಕಾಂಚೀಕಳಾಪಾಂಚಿತಾ ।
ಸ್ಪದೆಯಂ ಸಾಧಿಸಿ ಕಬ್ಬಿಗಂಗೆ ನೆ[4]ಲನಂ[4] ನಿರ್ವ್ಯಾಜದಿಂದಂ ನಿಮಿ
ರ್ಚಿದ ಗೆಲ್ಲಂ ಭುವನೈಕರಾಮಮಹಿಪಂಗಕ್ಕುಂ ಪೆಱರ್ಗಕ್ಕುಮೇ ॥ ೧೭೩

---

1 ದಾಹ್ಲಾದಮುಂ. 2 ಲಕ್ಕೆ (ಓ.ಮ). 3 ಗೋತು. 4 ವಲಂ.

ಅಪರಾರ್ಧಕ್ಕೆ॥

ಮದನವಿಭ್ರಮಲಕ್ಷ್ಮಿಗೆ ಮೂಲಂ ವಾಗ್ವಧುಗಾಯತಿ ಲೀಲೆಗಾ
ಸ್ಪದಮಳುರ್ಕೆಗೆ ತಾಯುರುಸೌಭಾಗ್ಯಕ್ಕೆ ವಿಳಾಸನಿಕೇತನಂ ।
ಮದಗಜಾಲಸಗಾಮಿನಿ ತಾನಾ ಕಾಮಿನಿ ಗೋಮಿನಿಯಿಂ ಮಿಗಿಲ್
ಚದುರ ಪಾಟಿಯ ಸೀಳದ ಪೆಂಪಿಂದಾ ಸತಿಗಾರ್ ದೊರೆ ಧಾತ್ರಿಯೊಳ್ ॥ ೧೭೪

ಏಕಾಕ್ಷರಪದಕ್ಕೆ ॥

ಆಗಳ್ ಜನಂ ಕೆಯ್ದುವನಿಕ್ಕಿ ವೀರ
ಶ್ರೀಗಾಣ್ಮನಯ್ ಪಾಣ್ಬ[1]ತನಕ್ಕೆಳ[1]ಪ್ಪಯ್ ।
ಪ್ರೋಗೇಕೆ ನೀಂ ಮೆಯ್ಗರೆದಿರ್ಪಯೆಂದಾ
ಭೋಗೀಶ್ವರಂಗಂದು ವಿನಮ್ರನಾದಂ ॥ ೧೭೫

ಸೂತ್ರಂ ೪೦

ಧಾತುವಿಹಿತಂ ತೃಶಬ್ದಂ
ಖ್ಯಾತವಿಭಕ್ತ್ಯಂತರಂಗದೊಳ್ ನಿಲ್ಕುಂ ತಾ ।
[2]ನಾ ತೆಱದೆ ನಿಲ್ಲದಂದುಪ[2]
ಜಾತಾರಾದೇಶಮಾಗಿ ನಿಯತಂ ನೆಗಟ್ಕುಂ ॥ ೧೭೬

ಲಕ್ಷ್ಯಂ ॥

ಹೋತೃವೆನಾನಧ್ವರಿಯಯ್
ಭ್ರಾತೃವೆ ನೀನುಟಿದ ಋತ್ವಿಜರ್ ಯಾದವರು ।
ದ್ಧಾತೃ ಶುಚಿಸಚಿವನೆನೆ ಸುರ
ಜೇತೃವೆ ಪಶುವಾಗೆ[3]ಯಾಮೆ[3] [4]ಬೇಳೆವೆ[4]ಮುನ್ನಂ ॥ ೧೭೭

ಅನ್ನೋಡರ್ಜುನನೆಂಬೆನಂತಕಸುತಂ ಭರ್ತಾರನೆಂಬಾತನ
ಕ್ಕುಂ [5]ನಾನಾನ್ನವಿಪಾಕಿ ವಲ್ಲಲ[5]ನವಂ ಭೀಮಂ ಹಯಾಧ್ಯಕ್ಷತಾ ।
ಸನ್ನದ್ಧಂ ನಕುಲಂ ಗವಾಧಿಕೃತನಾ ಸಾದೇವನಂದಾವಳಿಂ
ದನ್ನರ್ ಕೀಚಕರಳ್ಕಿದರ್ ಮಗಳಪೊಳ್ ಸ್ಯೈರಂಧ್ರಿ ಪಾಂಚಾಲನಾ ॥ ೧೭೮

ಸೂತ್ರಂ ೪೧

ಬಿದಿಗಭಿಧಾನಂ ತಾನಂ
ತದಾದೊಡಕ್ಕುಂ ವಿಧಾತೃಶಬ್ದಂ ರಾಂತಂ ।

---

1 ತಳಕ್ಕೆನ. 2 ನೇತಱದಿಂದಲ್ಲಜೊಡುಪ (ಓ). 3 ನಾವೆ (ಓ:ಮ).
4 ಬೇಳ್ಪೆವು (ಅ). 5 ನಾನಾಜ್ಯವಲ್ಲವ (ಓ), ನಾನಾಭುಜ್ಯವಿಪಾಕಪಲ್ಲಲ (ಮ).

ತ್ರಿದಿವಸ್ಥಿತರೊಳರಾದೇ
ಶದಿಂದಮೊಡಗೂಡಿ ವರ್ತಿಕುಂ ಪಿತೃಶಬ್ದಂ ॥ ೧೭೯

ಉದಾಹರಣೆ ॥
ಪೂರ್ವಾರ್ಧಕ್ಕೆ ॥
ಕೆಯ್ವಾರಮೇಂ ಪೊಗಟ್ಟ್ತೆಯೆ
ಮುಯ್ವಾಂಪನಿತಂದವೊಂದೆ ಸುಂದರಿಯೆರಡುಂ ।
ಮುಯ್ವಂ ಪಡೆದಗ್ಗಳಿಕೆಗೆ
ಮೆಯ್ವೆರ್ಚಿ ವಿಧಾತ್ರ್[1]ನಿರದೆ ಮುಯ್ವಂ ನೋಟ್ಪಂ[1] ॥ ೧೮೦

ಅಪರಾರ್ಧಕ್ಕೆ ॥
ಉಡುವಮರುಮನುಣ್ಬರುಮಂ
ನಡೆ ನೋಡಿ ಕನಲೊದ್ದನಲ್ದು ಮುನ್ನಿನ ಭವದೊಳ್ ।
[2]ಕುಡದರ್[2] ಕಣ್ಣಡಿನೊಳ್ ಧೃತಿ
ಗಿಡೆ ಬಡವರ ಪಿತರರಂತೆ ಮಱುಗುತ್ತಿರ್ಕುಂ ॥ ೧೮೧

ಸೂತ್ರಂ ೪೨

ಶ್ವಯುವಾರ್ಧ್ವಸಖಿಯನ್ಯ
ತ್ಯಯಮನ್ಯಂತಂ ಬಹುತ್ವವಿಷಯಕೃತಾದೇ ।
ಶಯುತಂ ವಿಕಲ್ಪದಿಂದಂ
ಪ್ರಯೋಗಿಸಲ್ಪಡೆಗುಮೆಸೆವಿನಂ ಕನ್ನಡದೊಳ್ ॥ ೧೮೨

ಪ್ರಯೋಗಂ ॥
ಶ್ವಾನಂಗಳ್ [3]ಗಂಧ[3]ಮಾರ್ತಂಡನನತಿಹಿತದಿಂ ಕಾಪುಗೊಂಡಿರ್ದುವುಗ್ರ
ಶ್ವಾನಂಗಳ್ ಕಂಡು ದೂರಾಂತರದೊಳಿವರ ಬರ್ಪಂದಮಿಂಬ[4]ಲ್ತದ[4]ಸ್ಮ ।
ದ್ಭೂನಾರೀನಾಥನೊಳ್ ತಳ್ತಿಱುವ ಬವಸೆಯಂ [5]ಪೂಣ್ದು[5] ಬಂದಪ್ಪರೀತಂ
ಗೀ ನಿದ್ರಾಭಂಗಮಂ ಮಾಟ್ಪುದು ಪದನಣಮಲ್ತೆಂದು ನಿಂದಾಂತುವಾಗಳ್ ॥

ಈ ಯುವಾನರನವದ್ಯವಿದ್ಯರಾ
ಮ್ನಾಯಶುದ್ಧರವದಾತಕೀರ್ತಿಗಳ್ ।
ತೋಯಜಾಕ್ಷಿ ನಡೆ ನೋಡ ಮನ್ಮಥ
ಶ್ರೀಯನಾದರಿಸಿ ನಿಂದರಿಂತಿವರ್ ॥ ೧೮೪

ಪ್ರಣುತಗುಣರೆನಿಪ ವಿಬುಧಾ
ಗ್ರಣಿಗಳ್ ಕೆಯ್ಕೊಂಡು ಪೊಗಡೆ ನರೆ ನೆಗಟ್ಟುವು ಧಾ ।

---

1 ನರಮೆಮುಯ್ವಾಂತಿರ್ಪಂ (ಓ.ಮ). 2 ಕೆಡೆದಂ (ಓ). 3 ಕಂಡು (ಓ.ಅ). 4 ಲ್ಲಮ (ಓ.ಮ). 5 ಮಾಣ್ದು (ಓ), ಸ್ಸಾರ್ದು (ಮ).

ರಿಣಿಯೊಳಗೆ ನಾಗವರ್ಮನ
ಗುಣವರ್ಮನ ಶಂಖವರ್ಮನಧ್ವಾನಂಗಳ್ ॥ ೧೮೫

ಸಮವಯಸಂ ಸಮಸತ್ವಂ
ಸಮಾನವಿಭವಂ ಸಮಾನಶೀಲವ್ಯಸನಂ ।
ಸಮವಿದ್ಯಾವಿಭವಯುತಂ
[1]ಸಮಸುಖದುಃಖಂ[1] ಸಹಾಯನಕ್ಕೆ ಸಖಾಯಂ ॥ ೧೮೬

ಈಯಲ್ಬಂದತ್ತು ಕಲ್ಪಾಂಪ್ರಿಪಮಭಿಮತಮಂ ಪೂರ್ವಪುಣ್ಯಾರ್ಜಿತಂ ಕೇ
ೞೀಯಲ್ಬಂದತ್ತದೊಂದಕ್ಷಯನಿಧಿಯೆನುತುಂ ತನ್ನನೊಲ್ಪಾತ್ರಿರೋ[2]ಕ[2] ।
ಶ್ರೀಯೆಲ್ಲಂ ಪೊರ್ದಿದಂತೇನೊಸದನೊ ಮನದೊಳ್ ಸೂಕ್ತಿಕರ್ಣಾವತಂಸಂ
ಶ್ರೇಯಾಂಸಂ ಪ್ರೋನ್ನತಾಂಸಂ ಸುಕವಿಜನಮನೋಮಾನಸೋತ್ತಂಸಹಂಸಂ॥

ಅದ್ವೈತವಾದಿನಿವಹಮ
ದದ್ವಿರದಘಟಾವಿಪಾಟನೈಕಪಟಿಷ್ಠಂ ।
ನ್ಯಾದ್ವಾದಾಚಲಸಿಂಹಂ
ವಿದ್ವಾಂಸರ್ ಪೊಗಪ ವಾದಿರಾಜಂ ನೆಗಬ್ದಂ ॥ ೧೮೮

ವಿಕಲ್ಪಗ್ರಹಣಕ್ಕೆ ॥
ಜ್ಯಾಯನರಣ್ಯದೊಳ್ ನೆಲಸು[3]ಗುಂ[3] ಗಡ[4]ಮಯ್ಯ ಕನೀಯನನ್ವಯ
[5]ಶ್ರೀಯೊಳಧಿಷ್ಠಿತಂ[5] ಗಡವಿನಾನ್ವಯಜಾತರೊಳಿನ್ನವಿನ್ನವ ।
ನ್ಯಾಯಮವಿನ್ನವಿನ್ನಬಳಾಮುಖರತ್ವಮವಿನ್ನವಿನ್ನವ
ಶ್ರೇಯಮವಿನ್ನವಿನ್ನವಕೃತಕ್ರಮವೃತ್ತಿಯನಾರೊ ಸೈರಿಪರ್ ॥ ೧೮೯

ಸೂತ್ರಂ ೪೩

ಪಡೆಗುಂ ವಿಭಾಷೆಯಿಂದಂ
ಕಡೆಯೊಳದಂತತೆಯನಸ್ವರಂ ವೃದ್ಧನವೋಲ್ ।
ಪಡೆಗುಮದರ್ಶನಮಂ ಮೇಣ್
ಪಡೆಗುಂ ದ್ವಿರ್ಭಾವವೃತ್ತಿಯಂ ಮೇಣ್ [6]ಶ್ರುತಿವೋಲ್[6] ॥

ಪ್ರಯೋಗಂ ॥
ಪರಿಣತವಯಸರೆಮಿಕ್ಕ್ಕ
ಣ್ಗುರುಡರೆವೆಮಗಿಂಬುಕೆಯ್ವುದುಚಿತಂ[7]ನಿನ್ನೀ[7] ।

---

1 ಸಮದುಃಖಸುಖಂ (ಮ). 2 ಕೀ (ಅ). 3 ವಂ (ಅ). 4 ಮೆಯ್ಯೆ, ಮಯ್ಯೆ (ಅ). 5 ಶ್ರೀಯೆಕದಿಳದಿಕ್ಷಿತಂ (ಅ). 6 ಕೃತಿವೋಲ್, ಕೃತಿಯೊಳ್ (ಅ). 7 ನೀನೀ (ಅ).

ಗುರು ನುಡಿದ ನುಡಿಗೊಡಂಬುಡು
ಗುರುವಚನಮ[1]ಲಂಘನೀಯ[1]ಮೆಂಬುದು ಮಗನೇ॥ ೧೬೦

ಮೊದಲೊಳ್ ಚಪಲಂ ಮರ್ಕಟ
ನದು ವೃಶ್ಚಿಕದಷ್ಟನೆಂಬವೋಲ್ [2]ನವವಯದು[2] ।
ನ್ಮದ[3]ಮಂತೆ[3] ಸುತಂ ಪಿತೃಧನ
ಮೆದಮತ್ತಂ ಮೂರ್ಖನೆಂದೊಡೇನಱಿಸುವುದೋ ॥ ೧೬೨

ವ್ಯವಸ್ಥಿತಪಿಭಾಷೆಗೆ ॥
ಇವಂಬುನಿಧಿಕೂಪದಿಂದಮರನಂದನಕ್ಕೇತಮೆ
ತ್ತುವಲ್ಲಿ ಗದೆಯಾಗಲುಂ ಕಡಲ ಗುಣ್ಬನಾರಯ್ಯಲುಂ ।
ದಿವಕ್ಕಡರಲೇಣಿಯುಂ ನಮೆಯಲುಂ [4]ವಲಂ[4] ಬಾಪ್ತೆಯೆಂ
ಬವೊಲ್ ಬೆಳೆದು ನಿಂದ ಪೆರ್ವಿದಿರ ಸುರ್ವಗುರ್ವೆಲ್ಲಿಯುಂ ॥ ೧೬೩

ರೋಪಕ್ಕೆ ॥
ನರಿವದ[5]ಗಱು[5]ವಂತಿರೆ ಭೋ
ರ್ಗರೆದೊರ್ಮೊದಲೆಱಗಿ ದೆಸೆಗಳೆಲ್ಲಮನೊಡನಾ ।
ವರಿಸಿ ತರತರದೆ ನಸು ಮನು
ಳ್ದಿರೆ ಪುದಿದುವು ನಭವನಭವನಂಬುಗಳೆತ್ತಂ ॥ ೧೬೪

ದ್ವಿರ್ಭಾವಕ್ಕೆ ॥
ದಿಕ್ಕನಿತುಂ ತೋಱುದುವು ಜ
ಲಕ್ಕನೆ ಮೂಕಾದಿಗಳ್ಗಮಂದತಿಲಲಿತಂ ।
ವಾಕ್ಯಾದುವು ಕುನುಮಿಸಿದುವು
[6]ಮಿಕ್ಕಿಸೆವಾಕ್ಷು[6]ಪಕುಜಾತ[7]ವೀರುತ್ತು[7]ಗಳುಂ ॥ ೧೬೫

ಸೂತ್ರಂ ೪೪

ಅನುಸಂಧಿಸಿ ಕೃತ್ಸ್ನವ್ಯಂ
ಜನಂಗಳಿರೆ ಮುಂದೆ ಬಿಂದು ಪರಿವರ್ತಿಸುಗುಂ ।
ಮನದೊಳ್ ವರ್ಗಂ ಪರಮಾ
ಗಿ ನಿಲೆ ವಿಕಲ್ಪದೆ ತದೀಯಪಂಚಮಮಕ್ಕುಂ ॥ ೧೬೬

ಪ್ರಯೋಗಂ ॥
ಪೂರ್ವಾರ್ಧಕ್ಕೆ ॥
ಕುಲಮಂ ಚಲಮಂ ವಿದ್ಯಾ
ಬಲಮಂ ಶೌರ್ಯಾವಲೇಪಮಂ ಪೊಗದೆ ನೆಲಂ ।

---

1 ಲಂಘ್ಯನಿಯತ (ಓ.ಅ). 2 ನವಯವಮು, ನವಯವ್ಯನಮು (ಅ.ಮ).
3 ಮಂತ್ರ (ಓ). 4 ಡೆಲರ (ಓ.ಮ). 5 ಕಱು (ಅ). 6 ಮಿಕ್ಕಿನವಾಕ್ಷಪ (ಓ.ಮ).
7 ನೀರೊತ್ತು (ಓ.ಮ).

ನೆಲಕೆಲ್ಲಂ ನೆಗಟ್ಟಿಂ ದ್ವಿ
ಟ್ಕುಲಕುಲನಗದಳನಪಟುಪವಿಪ್ರತಿಮಭುಜಂ ॥ ೧೯೭

ಅಪರಾರ್ಧಕ್ಕೆ ॥
ಪಂನಗತಳ್ಪಡ್ಡಂನಹ
ರಂ ನಗಧರನಸುರಮರ್ದನಚ್ಚಕ್ರಿ ಮುಕು ।
ನ್ವಂ ನಳಿನನಾಭ[1] ನೇಗೊಳ
ಲೆನ್ನಂ[1] ಬಲಗರ್ವದಿಂದಿದಿರ್ಚುವನಾವಂ ॥ ೧೯೮

ಇದು ಶಬ್ದಸ್ಮೃತಿಯೊಳ್[5] ನಾಮಪ್ರಕರಣಂ ದ್ವಿತೀಯಂ.

ಸಮಾನ ಪ್ರಕರಣಂ

ಸೂತ್ರಂ ೪೫

ಸಂಗತಿಯಿಂದಂ ನಾಮಪ
ದಂಗಳವೇಕಾರ್ಥಗತಿಯೊಳಾಗೆ ಸಮಾನಂ ।
ಸಂಗಳಿಸುಗುಂ ವಿಭಕ್ತಿಗ
ಣಂಗಳ್ಗಂತರದೊಳಲ್ಲಿ ಲೋಪಮುದಕ್ಕುಂ ॥ ೧೯೯

ಅದೆಂತೆನೆ ॥
ಕಡುಗಾಡಿ ನಾಡೆಯುಂ [2]ಕ
ಣ್ಗೆಡಱಿ[2] ಮನಂ ಬೆರ್ಚೆ ಸುತನ ಬರ್ಪಂದುಂ ಚೆ ।
ಲ್ವೊಡರಿಸಿ [3]ಬಲ್ಪಡಿ[3]ವಿಡಿದುದು
ತೊಡರ್ದಳಿಪಿಂ ನೋಲ್ಪ ನೋಟಕರ್ಕಳ ಮನಮಂ ॥ ೨೦೦

ಕಟಿದ ಮನಃಪ್ರಿಯವಿರಹದಿ
ನಟಲ್ದು ಬಸವಟಿದು ಮೋದೆ [4]ತನ್ನುರ[4]ದೊಳ್ ಬಾ ।
ಸುಟ ತಳ್ಪ ಶೋಕಶಿಖಿಯಂ
ಕಟಲ್ಚಲೆಂದೊಟ್ಟಿದನುಗೆದ್ದಳಿರಂ ಪೊಲ್ಕುಂ ॥ ೨೦೧*

ಅಂತುಮಲ್ಲದೆಯುಂ ॥
ಬಲಿಯ ಮಾಂತದ ಬೇಟದೊಳ್[5] ಪೊಲಗೆಟ್ಟು [5]ಬಿಚ್ಚನೆ[5] ಬಿಟ್ಟ ಕ
ಣ್ಮಲರ್ಗಳಂ ಮರೆ[6]ದಿಟ್ಟಿ[6]ನೆಯ್ತರೆ ಕಾಯ್ದನುಂಗೊಳೆ ದೈತ್ಯನಂ ।

---

1 ನಿನಗೊಳನೆನ್ನಂ (ಓ.), ನೀಗೋವಳನಂ (ಮ.), ನೆಲಗೊಳಲೆನ್ನಂ (ಅ). 2 ಕಣ್ಗೆದಱಿ, ಕಣ್ಗೆಡಪೆ (ಅ). 3 ಬಲ್ಪಕೆ, ಬಲಪೀ (ಅ). * ಈ ಪದ್ಯಕ್ಕೆ ಹಿಂದೆ–ಅಲ್ಲಿ ಗಮಕತ್ವಕ್ಕೆ–ಎಂದು ಕೆಲವು ಪ್ರತಿಗಳಲ್ಲಿ ಇದೆ. 4 ತಮ್ಮುರ (ಅ). 5 ಬೆಚ್ಚನೆ (ಅ.ಇ). 6 ದಿಟ್ಟಿ (ಓ.ಮ).

ಪೊಲಸು ನಾರ್ಪಿನೆಗಂ ತ್ರಿಶೂಲದಿನೊತ್ತಿ ಕೊಂದ ಕುಮಾರಿ ಕೂ
ರ್ತಲನದಿರ್ಕೆ ಭುಜಾಸಿಧಾರೆಯೊಳಂಕಮುಳ್ಳರದೇವನಾ ॥ ೨೦೨

ಆ ಜಂಬೂದ್ವೀಪ ಮಹಾ
ರಾಜಕಿರೀಟಾನುಕಾರಿ ಚಾಮೀಕರವಿ ।
ಭ್ರಾಜಿತಕಟಕ[1]ಮಗೇಂದ್ರ[1]ಸ
ಮಾಜಚಮೂಚಕ್ರವರ್ತಿ ಮಂದರಶೈಲಂ ॥ ೨೦೩*

ಸೂತ್ರಂ ೪೬

ಉತ್ತರಪದದರ್ಥಂ ಮೆ
ಯ್ಪೆತ್ತಿರೆ ತತ್ಪುರುಷಮಂತದೇಕಾಶ್ರಯಮಾ ।
ಗುತ್ತುಮಿರೆ ಕರ್ಮಧಾರಯ
[2]ಮೆತ್ತಂ[2] ದ್ವಿಗುಸಂಜ್ಞಮದುವೆ ಸಂಖ್ಯಾದಿಪದಂ ॥ ೨೦೪

ಪ್ರಯೋಗಂ ॥

ತತ್ಪುರುಷಕ್ಕೆ ॥

ಅರಮನೆಗಲ್ತು ಸೂಳೆಮನೆಗಲ್ತು ಸವಣ್ಮನೆಗಲ್ತು ಕೂಡೆ ಬ
ಲ್ಲರ ಬಗೆಗಲ್ತು ಪನ್ನುಕೃತಿಯಂ ಸರೆ ಪೇಳ್ವುದು ಕಲ್ತು ಪೇೞದಂ ।
ದರಮನೆಗಲ್ತು ಸೂಳೆಮನೆಗಲ್ತು ಸವಣ್ಮನೆಗಲ್ತು ಕೂಡೆ ಬ
ಲ್ಲರ ಬಗೆಗಲ್ತದಾವೆಡೆಗಮಲ್ತದು [3]ಕಲ್ಪಿ[3] ವಲಂ ಕವೀಂದ್ರರಾ ॥ ೨೦೫

ಕರ್ಮಧಾರಯಕ್ಕೆ ॥

ಅಲರ್ಗಣ್ ಪೊಂಗಿದ [4]ಲೋಳೆ[4]ವಾಯ್ ನಗೆಮೊಗಂ ತೊಂಗಲ್ಗುರುಳ್ ಕೆಂದಳಂ
ಸುಲಿವಲ್ ನೋರ್ಮುಡಿ ತೆಳ್ವಸಿಱುಂ ಪೆಱುನೊಸಲ್ ಪೊಂಬಾಳೆ ಪಚ್ಚೊಲೆ ನೇ।
ಱಿಲ ಪಣ್ಣಂ ತಿಳಿಯೆನ್ನೆಯೊಳ್ ಬಯಸಿ ತೊಯ್ದಂತಪ್ಪ ನುಣ್ಗಪ್ಪು ಪೆ
ರ್ಮೊಲೆ ಚೆಲ್ವಾಗಿರೆ ನಿಂದ ಬೇಡಿತಿಯರಂ ಕಂಡಂ ಮಹೀವಲ್ಲಭಂ ॥ ೨೦೬

ದ್ವಿಗುವಿಂಗೆ ॥

ಇರ್ವಾಳ್ ಮೂವಾಳಿಕ್ಕಿ
ರ್ದುರ್ವರೆಯೊಳ್ [5]ಬೆಳಿಗೆ ನಾರೆ[5] ಕೊಳೆ ಪದವಡೆಗಳ್ ।
ಕರ್ವಿನ ಪುಡಲಂತೆ ಕವ
ಲ್ತುರ್ವಿದ ಕೆಯ್ವೊಲಗಳಿಸೆ[6]ಗುಮೋ[6]ರೊಂದೆಡೆಯೊಳ್ ॥ ೨೦೭

ಸೂತ್ರಂ ೪೭

ದ್ವಿಪದಂ ಮೇಣ್ ಬಹುಪದಮ
ನ್ಯಪದಾರ್ಥದೊಳೊಂದಿ ನಿಲೆ ಬಹುವ್ರೀಹಿ ಸಮ ।

---

* ಈ ಪದ್ಯವು ಕೆಲವು ಪ್ರತಿಗಳಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲ. 1 ಮೃಗೇಂದ್ರ (ಓ.ಮ). 2 ಮತ್ತಾ (ಓ.ಮ). 3 ಕಬ್ಬು. 4 ಲಾಳೆ (ಅ.ಇ). 5 ಬೆದಗೆಸಾರೆ (ಅ). 6 ದುಪೋ. (ಅ).

[1]ನ್ತ ಪದಾರ್ಥ೦[1] ದ್ವಂದ್ವಂ ಪೂ
ರ್ವ ಪದಪ್ರಾಧಾನ್ಯಮವ್ಯಯಿಾ[2]ಭಾವಾಖ್ಯಂ[2] ॥ ೨೦೮

ಪ್ರಯೋಗಂ ॥

ಬಹುವ್ರೀಹಿಗೆ ॥

ಕುಡುವಿಲ್ಲನೆಚ್ಚ ಸರಲುಂ
ನಡದು ದಲಂದೊರ್ವನೆರ್ದೆಯನೊಳ್ಕಬ್ಬಮುಮೊ ।
ಳ್ನುಡಿಯುಂ ಗೇಯಮುಮುರ್ಚದ
ಕಡುಗರ್ಗೆರ್ದೆಯೆರ್ದೆಯನಂಬು ಮೇಣುರ್ಚುಗುಮೇ ॥ ೨೦೯

ಪಟ್ಟುಕಮೂಗಿನ [3]ಮರವುಲಿ
ಪೊಚ್ಚೆಯ[3] ಕುಸಿಗೊರಲ [4]ಕೆಂಚುದಲೆ[4]ನವಿರ [5]ಕರಂ[5] ।
ಕೆಟ್ಟೊಡೆದ [6]ನರ[6]ದವಂ [7]ಕಡೆ
ಪಟ್ಟು[7] ಮನಂಗೆಟ್ಟು ನಾಡುನಾಡಂ ತಿರಿಗುಂ ॥ ೨೧೦

ದ್ವಂದ್ವಕ್ಕೆ ॥

ಕಱುಮಱುಗಳೊಳವು ನೋಪ್ಪೊಡೆ
ಪೆಱಪೆಱರ ಕುಲಕ್ಕೆ ಕೊಂಡಕೊಟ್ಟೆಡೆಗಳೊಳಂ ।
ಕಱುಯಿಲ್ಲ ತ್ಯೆಲನಲ್ಲದೆ
ಪೆಱನಾಪೊಂ [8]ಪಿಕ್ಕಿ[8] ನೋಪ್ಪೊಡಿರ್ತಲೆ[9]ಗೋಜಂ[9] ॥ ೨೧೧

ತೊಱಗೆಲೆ ಱಟ್ಟಹಳ್ಳಿ ನೆಗಪ್ಪಾ ಜಿರಗೋಳವೆನಿಪ್ಪಗುರ್ವುವೆ
ತ್ತಱುಕೆಯ ಬೇಡವಟ್ಟುಗಳ[10]ಬೂತುಗ[10]ಬೀರುಗ[11]ಗೋಯೆ[11]ಯರ್ಕಳಂ ।
ನೆಱಯರೆನಿಪ್ಪೊಡಂ ಕಿಡಿಸಲಂಕದ ಮುನ್ನಿನ ಚಕ್ರವರ್ತಿಗಳ್
ಪೆಱರಳವಲ್ತುವಂ [12]ಕಿಡಿಸಿತೊಟ್ಟಜೆ[12] ತ್ಯೆಲಪಚಕ್ರವರ್ತಿಯಾ ॥ ೨೧೨

ಅವ್ಯಯಾಭಾವಕ್ಕೆ ॥

ಸಂತಂ ಕಿಕ್ಕೆಱಿಗಳೊಳೋ
ರಂತಿರೆ ಕೆಯ್ಗಾವವಳ್ಳಿರಂ ನೋಱ್ಪವರಂ ।
ಮಿಂತಲೆವಾಯ್ತುರೆ ಪೊಱಮು
ಯ್ಪಂ ತಾಗಿರೆ ತೆಗೆದು ಮದನನಾರ್ದಿಸುತಿರ್ಪಂ ॥ ೨೧೩

ಸೂತ್ರಂ ೪೮

ಪತ್ತಿರೆ ಕಾರಕದೊಳ್ ಮುಂ
ದೊತ್ತಿ ಸಮರ್ಥಕ್ರಿಯಾಪದಂ ಪದವಿಧಿ ತಾ ।

---

1 ಪದಪದಾರ್ಥ (ಅ). 2 ಭಾವಾರ್ಥಂ (ಅ). 3 ಮರದುಲದೊಚ್ಚೆಯ (ಅ). 4 ಕೆಂದಲೆಯ (ಅ). 5 ಕರ್ವಂ (ಅ). ಕಲಂ (ಮು). 6 ಕರೆ. 7 ಬಗೆಗೆಟ್ಟು (ಓ.ಮು). 8 ಬಕ್ಕೆರ್. 9 ಗೊಲಜಂ (ಓ.ಮು). 10 ಬೂತಗ (ಓ). 11 ಗೋಲೆ (ಓ.ಮು). 12 ಕೊಡಿಸಿದೊಟ್ಟಜೆ (ಓ). ಕೆಡಿಸಿದೊಟ್ಟಜೆ (ಅ.ಮು).

ನೊತ್ತರಿಸುಗುಮದಱೊಳ್ ತ
ೞ್ತೆತ್ತಮದಂತಕ್ಕೆ ಬಿಂದು ಸಂದಿಸಿ ನಿಲ್ಕುಂ ॥ ೨೧೪

ಪ್ರಯೋಗಂ ॥
[1]ಊರೇಱಲ್[1] ಮನೆಮಾಡ
ರ್ಕಾರಂಬಂಗೆಯ್ಯಲೆಬ್ಬುಗೊಳಲಾಳಾ[2]ೞ್[2] ।
ರ್ಕಾರಾಮಮಿಡಲ್ಕೆಂದುಂ
ದಾರುಣತಾರೆಗಳನುಟಿಯೆ ಪೆಱವಱೊಳುಚಿತಂ ॥ ೨೧೫

ಸೂತ್ರಂ ೪೯

ಉತ್ತರಪದಂ ವಿಶೇಷ್ಯದೊ
ಳೊತ್ತರಿಸಿರೆ ಪೂರ್ವಪದದುಪಾಂತ್ಯಸ್ವರದಿಂ ।
[3]ದತ್ತಿರ್ದುವರ್ಕೆ[3] ಲೋಪಂ
ಮತ್ತಮಿಕಾರಕ್ಕೆ ಬಹುಳಮಕ್ಕುಮೆಕಾರಂ ॥ ೨೧೬

ಪ್ರಯೋಗಂ ॥
ಪೆರ್ಮರನನಡರ್ದ [4]ವನಲತೆ[4]
ಕಾರ್ಮುಗಿಲಂ ತಳ್ತ ಮಿಂಚು ವಿಂಧ್ಯಾಚಲಮಂ ।
ನೆರ್ಮಿದ ನರ್ಮದೆಯೆನಿಸಿದ
ಳೊರ್ಮೆಯೆ ವನಚರನನಪ್ಪಿ ವನಚರಿಯೊರ್ವಳ್[5] ॥ ೨೧೭

ಬಹುಳಗ್ರಹಣಕ್ಕೆ ॥
ಪ[5]ಣ್ಣಾಯ ತಳ್ತ ತುಱುಗಲ[5]
[6]ಬಿಣ್ಗೊನೆ[6]ಯಿಂ ತೂಗಿ ತೊನೆವ ಕೌಂಗಂ ತನ್ನ ।
ತ್ತಣ್ಗೆ ಬರೆ ತೆಗೆವ ತೆಱದಿಂ
ಕಣ್ಗೊಳಿಸಿದುದೆಳಸಿ ನಾಗಲತೆ ದಾಂಗುಡಿಯಿಂ ॥ ೨೧೮

ಸೂತ್ರಂ ೫೦

ಸ್ವರಮಾದಿಯಪ್ಪವವು ಮುಂ
ತಿರೆ ದೀರ್ಘಂ ಮೊದಲೊಳಗುರುಗಕ್ಕುಂ ತದವಾಂ ।
ತರದೊಳ್ ಣ ಟ ಳ ನ ತಂಗಳ್
ದೊರೆಕೊಳೆ ತಳೆಗುಂ ದ್ವಿರುಕ್ತಿಯಂ ಬಹುಳತೆಯಿಂ ॥ ೨೧೯

---

1 ಊರತಱಲ್ (ಓ.ಮ). 2 ಗ (ಅ). 3 ದೆತ್ತಿರ್ದುದಕ್ಕೆ (ಓ.ಮ). 4 ನವ ಲತೆ (ಓ). 5 ಣ್ಣಾಯ್ . . . . ತುಱುಂಗಲ (ಅ.ಇ). 6 ಬಿಣ್ಗೊಲೆ.

ಪ್ರಯೋಗಂ ।।

ಪೂರ್ವಾರ್ಧಕ್ಕೆ ॥

ಕಾರೊನಡುಂ ಕರ್ಬಾಯುಂ
ಮೇರೊಡಲುಂ ತೊಳಪ ದಾಡೆಯುಂ ಪೆರ್ಬಸಿಱುಂ ।
ಕ್ರೂರೇಕ್ಷಣಮುಂ ದನುಜಾ
ಕಾರ[1]ಮನೊಡರಿಸೆ[1] ನಿಶಾಟರರ್ವಿಸಿ ತೋರ್ಪರ್ ॥ ೨೨೦

ಅಗುರುಗ್ರಹಣಕ್ಕೆ ॥

ಮೇಲುದಂ ಮಱೆದು ಮೆಯ್ಮಱೆದೊರ್ವಳೊಱಲ್ದು ಮುಂ
ಬಾರೆಯಂ ತಿರಿಪಿ ನೂಂಕಿ ಪವಿತ್ರಮನಿಟ್ಟು ಪ ।
ಚ್ಚೋರೆವಚ್ಚದೊಳೊಡಂಬಡೆ ಬಂದು ವಿದಗ್ಧೆ ಭೂ
ಪಾಲನಂದನನನಂದರುಣಾಧರೆ ನೋಡಿದಳ್ ॥ ೨೨೧

ಣಕಾರಕ್ಕೆ ॥

ಪಣ್ಣನೆ ತೊಱಲ್ದು ತೀಡುವ
ತಣ್ಣೆಲರೊಳೆಲರ್ಚಿ ವನಚರವ್ರಜಮದಱೊಳ್ ।
ತಣ್ಣನೆ ತಣಿದಿರೆ [2]ಬನದೊಳ್[2]
ಪಣ್ಣನೆ ತಿನುತಿರ್ಪುವೆಳಸಿ ತರುಚರಕುಳಮುಂ ॥ ೨೨೨*

ಟಕಾರಕ್ಕೆ ॥

ನಿಟ್ಟೆಯ್ದಿಯಾಗು [3]ಪತಿಯೊ[3]ಳ್
ತೊಟ್ಟನುವಳೆಯಾಗು ಶೀಲವತಿಯಾಗು ಚಿರಂ ।
ನಿಟ್ಟಾಯುವಾಗು ನೀನೆಂ
ದಿಟ್ಟರ್ ಸೇಸೆಯನಗಣ್ಯಪುಣ್ಯಾಂಗನೆಯರ್ ॥ ೨೨೩

ಳಕಾರಕ್ಕೆ ॥

ಅಳ್ಳಾಡೆ ನರನ ಕೂರ್ಗಣೆ
ಯಳ್ಳೇಱುಂಗಳ್ಕಿ ಬಳ್ಕಿ ಕುರುಬಲಮೆಲ್ಲಂ ।
ಬೆಳ್ಳೋಟ[4]ಮೋಡೆ[4] ನಕ್ಕಿನಿ
ಸೊಳ್ಳಾಳೆಡೆಗೋದನೊದಱು ಚಟ್ಟನೊಳೊವಜಂ ॥ ೨೨೪

---

1 ಮುಮೊಡರಿಸೆ (ಅ).

* ತೀಡುವ ತಣ್ಣೆಲರೊಳಲ
ರ್ಚಾಡುವ ವನಚರವ್ರಜಮುದಱೊಳ್ ತ ।
ಣ್ಣಾಡನೆ ದಣಿದಿರೆ ಪೀನಂ
ಪಣ್ಣಾಡನೆ ತಿಂದಿರ್ಪುವೆಳಸಿ . . . . . ॥
(ಎಂದು ತಿದ್ದಬೇಕು ಎಂದು ಮು. ಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿ ಬರೆದಿದೆ).

2 ಪೀನಂ (ಅ). 3 ಸತಿಗೋ (ಓ.ಮು). 4 ಮಾಡೆ (ಮು).

ನಕಾರಕ್ಕೆ ॥

ಇನಿಯಳ [1]ತನಿಸೊಂಕಿನ್ನುಣ್[1]
ನೆನೆ ಮಾರ್ಯಾಧರಣಲೇಪನಂ ತಂಬುಲಮೆಂ ।
ಬಿನಿತುಂ [2]ರಾಗಮನಾಗಿನೆ
ಮನ[2]ದೊಳ್ ದಿವಿಜೇಂದ್ರವಿಭವದಿಂ ಸುಖಮಿರ್ದಂ॥ ೨೨೫

ತಕಾರಕ್ಕೆ ॥

ಮಡದೊಳೊಂದುವುದೆತ್ತ ಕಿತ್ತಡಿಗಳ್ಗೆನಿಪ್ಪ ತೊಳಪ್ಪುವಾ
ಮಡದೊಳೊಂದಿಯೆ ನಿಂದ ಕಿತ್ತಡಿಗಳ್ಗೆ ನಿತ್ಯನಿಯಾಮದಿಂ ।
ಪೊಡೆವಡಿಂ ಗಡಿಮೆಂದು ನೀಱುರನೂಱಿ [3]ಸಾಱುವ[3] ಮಾಡ್ಕೆಯಿಂ
ಪೊಡೆವ ಡಿಂಡಿಮಮೆಂಬಿನಂ ಕಳನೂಪುರಧ್ವನಿ ಪೊಣ್ಮುಗುಂ ॥ ೨೨೬

ಬಹುಳಗ್ರಹಣಕ್ಕೆ॥

ಅಂಚೆಯರಗಿಳಿಯ ಪುರುಳಿಯ
ಕೊಂಚೆಯ ಕೋಗಿಲೆಯ ನವಿಲ ಪಾರಾವತದೊಂ ।
ದಿಂಚರದಿಂದಂ ಶಬ್ದಾ
ತ್ಮಂ ಚರಮಚರಂ ಜಗಂ ದಲೆನಿಸಿದುದು ಬನಂ ॥ ೨೨೭

ಸೂತ್ರಂ ೫೧

ಕಡಿದು ನಿಡಿದೆಂಬಿವೆರಡಱ
ಕಡೆಯೊಳ್ ಟತ್ವಂ ತಕಾರಮಕ್ಕುಂ ಕಿಱಿವೆಂ ।
ಬೆಡೆಯೊಳ್ ಸ್ವರಮಿರೆ ತಾಮವು
ಪಡೆಗುಮುಕಾರಾಂತಭಾವಮಂ ವ್ಯಂಜನದೊಳ್ ॥ ೨೨೮

ಪ್ರಯೋಗಂ ॥

ಕಟ್ಟಾಯದ ಕಣಿ ಪೆಂಪಿನ
ಕಟ್ಟಳೆ [4]ಚೌಟದ ಮೇರು[4] ನನ್ನಿಯ ತವರೂರ್ ।
ನೆಟ್ಟನೆನಿಸಿದ ಜನಂ ನೇ
[5]ರ್ವ[5]ಟ್ಟಿ[6]ರೆ ನಿಟ್ಟಾಯುವಕ್ಕೆ[6] ದುಟ್ಟ[7]ತಳಕ್ಕಂ[7] ॥ ೨೨೯

ಬಾಡೆಯ ಖರ್ಜೂರದ ಕಿ
ತ್ತೀಡೆಯ ಕರ್ಮುರದ ಮಾವಿನರನೇಱಿಲ ಕಂ ।
ಚೀಡೆಯ ಪಲಸಿನ ಮರದಿಂ
ನೂಱುದುಮೆನೆದಿರ್ಕುಮದಱ ಬಹಿರುದ್ಯಾನಂ ॥ ೨೩೦

---

1 ತಳಸೊಂಕಿನ್ನುಣ (ಅ). 2 ತುಗಮನಾಗಿಸಿತಾ ಮನ್ಮನ (ಮ). 3 ನೂಱುವ (ಅ). 4 ಚೌತನದ, ಮೇಗು (ಓ.ಮ). 5 ರ್ಪಟ್ಟಿ. (ಓ.ಮ). 6 ರನಿಟ್ಟಾಯತಕ್ಕೆ (ಓ.ಮ), ರೆದಿಟ್ಟಾಯವಕ್ಕೆ (ಅ). 7 ತುಳಕ್ಕುಂ, ತಳಕ್ಕುಂ (ಅ).

ಉದಂತಕ್ಕೆ ॥

[1]ತೊಡೆಯಿಂ[1] ಕಡುಗುದುರೆಗಳಂ
ಮಡದಿಂ [2]ನಡು[2]ಪಟ್ಟ ದಂತಿಯಂ ನಿಡುದೋಳಿಂ ।
ಕಡುವಾಳಂ ಕೂರಸಿಯಿಂ
ಕಡಂಗಿ[3]ದಣ್[3]ಯಂ ಸಮಂತು ಬಸದಾಗಿಸುವಂ ॥ ೨೩೧

ಕಿಱುನೆರೆಯ ಲತಾಲಲಿತೆಗೆ
ತಿಱಿದುಕೊಳಲ್ಕಪ್ಪ ನಾರ್ಕೆಯೊಳ್ಗೊಂಬುಗಳೊಳ್ ।
ತುಱುಗಿದ ತಳಿರಿಂ ನನೆಯಿಂ
ಕಿಱುಮಿಡಿಯಿಂದೆನೆದುದನದಳಂ ಮಾಕಂದಂ ॥ ೨೩೨

ಸೂತ್ರಂ ೫೨

ಪಚ್ಚನೆಯುಂ ಕೆಚ್ಚನೆಯುಂ
ಬೆಚ್ಚನೆಯುಮೆನಿಪ್ಪ ಶಬ್ದದಂತಕ್ಕಕ್ಕುಂ।
ಬೆಚ್ಚಂತಿರೆ ಮತ್ವಂ ಕೆಲ
ರಿಚ್ಚಯಿಪರ್ ಸ್ವಂತಮುಮ[4]ನೆಕಾರೇತ್ವ[4] ಮುಮಂ ॥ ೨೩೩

ಪ್ರಯೋಗಂ॥

ಮತ್ವಕ್ಕೆ ॥

ಪಂದಳಿರ ತೋರಣಂ ತ
ಳ್ತೊಂದಿದ ಕೆಂಗುಡಿಯ ಪುದಿವು ಮುತ್ತಿನ [5]ಕಡೆ[5] ಚೆ ।
ಲ್ವಂದೆಸೆವ ಮಂಗಳಾನಕ
ದೊಂದು ರವಂ ಬಗೆಗೆ ವಂದುದಂದರಮನೆಯೊಳ್ ॥ ೨೩೪

ಎನಿತುಂ ಕಾಯ್ದುಂ ಬೆಂನೀರ್
ಮನೆಸುಡದೆಂಬಂತೆ ನಿನಗವರ್ ನಿಲೆ ಕಾಯ್ದುಂ ।
ಮನದೊಳ್ [6]ಪೊಲ್ಲದ[6]ನೆಂತುಂ
ನೆನೆಯರಿದಂ ನಂಬು ಕುರುಕುಲಾಂಬರಭಾನೂ ॥ ೨೩೫

ಸ್ವಂತಕ್ಕೆ ॥

ಪನುವ್ರೊನ್ನ ಜಗಲಿ ಪಚ್ಚೆಯ
ಪನುರ್ವಂದರ್ ಮುತ್ತಿನಕ್ಕಿ ನೀಲದ ಜಾಗಂ ।
ಕಿನುಗಲ್ಲರುಣಸರೋರುಹ
ಮೆನೆದಿರ್ದುವು ರಾತ್ರಿಮತಿಯ ಬೀಡಿನೊಳೆತ್ತಂ ॥ ೨೩೬

---

1 ಉಡೆಯಿಂ (ಓ.ಮ). 2 ನಡೆ (ಅ). 3 ದರಿ (ಮ). 4 ನೆಕಾರತ್ವ (ಅ), ನಿಕಾರೆತ್ವ (ಅ.ಇ). 5 ಕೊಡೆ. 6 ಪೊಲ್ಲಮ (ಅ).

[1]ವಾಸರ[1]ಪತಿ ಬಿಸುಗದಿರಿಂ
ಪೇಸದೆ ತವೆ ಪೀರ್ಗುಮೆಂಬ ಮಱುಕದೊಳಂಭೋ ।
ಜಾಸನನಂಬುಜವನಮಂ
ಬಾಸಣಿಸಿದನೆನಿಪು[2]ವಿಡಿದ[2] ತಾವರೆಯೆಲೆಗಳ್ ॥ ೨೩೭

* ಏತ್ಪಕ್ಕೆ ॥

ಬೇಸಱಿಸುವಂಗಜಾಗ್ನಿಯ
ಕೇಸುರಿ ಕೊಳೆ ಕಟಿದ ಪತಿಯ ವಿರಹದಿನಾಗಳ್ ।
ಕೀಸುಗಳೆ[3]ದಂತೆ[3] ಕಡಗಮ
ನಾ ಸತಿ ಕಳೆದಿತ್ತಳಾತ್ಮಕರಪಲ್ಲವದಿಂ ॥ ೨೩೮

ಸೂತ್ರಂ ೫೩

[4]ಪ್ರೊಸತು[4] ಪಟದೆಳದು ಪ್ರೊಱಗೊಳ
ಗು ಸಮ[5]ಮೆನಿಪ್ಪಿ[5]ವಱೊಳತ್ಪಮಂತಕ್ಕೆ ನಿಪಾ ।
ತಿಸೆ ಪಡೆಗುಮವಱೊಳೊಳಗಿಂ
ಗನಂಗದಿಂ ಸಮನಿಸಿರ್ಕುಮುಳ್ಳಾದೇಶಂ ॥ ೨೩೯

ಪ್ರಯೋಗಂ ॥

ಪ್ರೊಸದೇಸೆಯಂ ಬೆಡಂಗಂ
ರಸಪುಷ್ಟಿಯನರ್ಥಸೃಷ್ಟಿಯಂ ಬಗೆವರೆ ಭಾ ।
ವಿಸುವರೆ [6]ಸಾರಣಿಗೆಯಪ್ರೊಲ್[6]
ಕಸವನೆ ಪಿಡಿವರ್ ಕೆಲರ್ ಮಹಾಪುರುಷರ್ಕಳ್ ॥ ೨೪೦

ತುಟಿಕಲಡುಗೆಗಳೊಳೇಂ ಪಟ
ಗಟವೆಯ ಕೂಡ್ ತಿವುಡುಗಳೆದ ತೊವರಿಯ ತೊವೆ ಕಾ ।
ಯ್ದಿಟಿಪಿದ ತುಪ್ಪಂ ಕೋಡುವ
ಕಟಲಲ್ಲದೆ ದಿವ್ಯಭೋಜನಂ ಪೆಱತುಂಟೇ ॥ ೨೪೧

ಎಳದಳಿರ ತುಱುಗಲೊಳ್ ನೆಱೆ
ದಳದಳಿಪೆಳಮಾವಿನಳ್ಳಿಗೊಂಬಂ ತಳ್ಪೊ ।
ಯ್ದೆಳಸಿದ ವಸಂತದೂತಿಯ
ಮಿಳಿರ್ವುಯ್ಯಲನಾಡುವಬಲೆ ಪಾಡಿದಳೊರ್ವಳ್ ॥ ೨೪೨

---

1 ವಾಸವ (ಓ.ಮ). 2 ಪೆಸೆವ (ಅ). * ಯೋಗಭಾವದಿಂ–(ಯೋಗ ವಿಭಾಗದಿಂ) ಕೇವಲ ಸ್ವಂತಕ್ಕುದಾಹರಣೆ–ಎಂದು,-(ಓ.ಮ.) ಪ್ರತಿಗಳಲ್ಲುಜೆ. 3 ವಂತೆ (ಓ.ಮ). 4 ಪೊಸದು (ಅ). 5 ಮೆನಿಪ್ಪ (ಅ). 6 ಸಾರಣಿಯಂತಿರೆ (ಓ.ಮ).

ಅಳವಿಗಟಿದುರುನಿತಂಬ
ಸ್ಥಳಭಾರಮನಾಂತ ಕಾರ್ಗೆ ಪೊಱ[1]ಅಡಿ[1]ಗಳೊಳೀ ।
ಲಳಿತತುಳಾಕೋಟಿಗಳಂ
ತಳೆವುದದೇವಿರಿದೊ ಮದಗಜಾಲಸಗತಿಯಾ ॥ ೨೪೩

ಒಳಕೆಯ್ಯೊಳಿರ್ದು ಪಲ್ಲರಿ
ದೊಳವಾಲಂಗೊಂಡು ಪೊರೆವ [2]ಭಷಕನ[2] ತೆಱದಿಂ ।
ದೊಳಪೊಕ್ಕು ದುರ್ಗಮಂ [3]ಸಂ
ಚಳ[3]ಚಿತ್ತಂ ನುಡಿಗುಮೆಮಗೆ ಬಲ್ಗಂಡಿಕೆಯಂ ॥ ೨೪೪

ಸಮ[4]ಸುತಿ[4]ಯೊಳೊಂದಿದೊಳ್ಪಿನ
ರಮಣೀರಮಣೀಯಗೇಯಮಾನಾಖ್ಯಿಕೆಯೊಳ್ ।
ಸಮಸಂದಮರ್ದಿನ ಸರಿವಪೆ
ಸಮಂತು ಕಱು[5]ದಪ್ಪುದೆಂ[5]ಬಿನಂ ರಂಜಿಸುಗುಂ ॥ ೨೪೫

ಒಳಗುಳ್ಳೋವಣಮಮರ್ದಿರೆ
[6]ಚಳನಂ[6] ಪೊಱಗೆಸೆಯೆ ಬೆಳಪನೆಯ್ದುವ ಬೆಳಗಂ ।
ಪೊಳೆವ ಸುಲವಲ್ಲಿ ಮಸುಳಿಸೆ
ವಿಳಾಸದಿಂ ದರ್ಭಶಯನತಳಗತನಾದಂ ॥ ೨೪೬

ಸೂತ್ರಂ ೫೪

ತತ್ಪುರುಷಸಮಾಸದೊಳು
ದ್ಯತ್ಪೂರ್ವಪದಾಂತ್ಯಲೋಪಮಕ್ಕುಂ ಪ್ರಚುರಂ ।
ವ್ಯತ್ಪಾದಿಸಲ್ಕೆ ಪಡೆಗುಂ
ತತ್ಪರದೊಳ್ ಬಟಿಯಮುಚಿತವರ್ಣಾಗಮಮುಂ ॥ ೨೪೭

ಪ್ರಯೋಗಂ ॥
ಅರನೇಱುಲ ಪೊಂಬಾಡೆಯ
ಸುರಯಿಯ ಮಾಮರದ ಬಕ್ಕೆವಲಸಿನ ಪುದುವಿಂ ।
[7]ಪರೆ[7]ದುರ್ಬಿದ ಕಬ್ಬುಲೆ ದಿನ
ಕರಾಂಶುಗಳ್ಗಂ ವಿಭೇದಿಸಲ್ಕರಿದದಱೊಳ್ ॥ ೨೪೮

ಪ್ರಚುರಗ್ರಹಣಕ್ಕೆ ॥
ಅರನುಗುಣಂಗಳನತಿಭೀ
ಕರಕಾಂತಂಗಳನವಂ ವಿಯಚ್ಚರರಾಜಂ ।

---

1 ಮಡಿ (ಅ). 2 ಭಷಕವ (ಓ.ಮು). 3 ಚಂಚಳ (ಓ.ಮು). 4 ನ್ಯತಿ, ಶ್ರುತಿ (ಅ). 5 ದಪ್ಪುವೆಂ (ಓ.ಪು). 6 ಚಳಪ್ಪೋಂ (ಅ). 7 ಪರಿ (ಅ).

ಧರಿಯಿಸಿದಂ ಜಳನಿಧಿ ಜಳ
ಚರಚಯಮಂ ರತ್ನಚಯಮುಮಂ ಧರಿಯಿಪಪೊಲ್ ॥ ೨೪೯

ಅಪರಾರ್ಧಕ್ಕೆ ॥

ಮಾಂಗಾಯಗೊಂಚಲೊಳಗುಳಿ
ದಿಂಗೊರಲಂದುಲವ ಗಂಡುಗೋಗಿಲೆ[1]ಗಳರ ।
ಲ್ಲೊಂಗಲ[1] ನಿಱಿದಳಿರೊಳಗೆ ಜಿ
ನುಂಗುವ ಪೆಣ್ದುಂಬಿಗಳುಮಳುಂಬಂ ಬನದೊಳ್ ॥ ೨೫೦

ಸೂತ್ರಂ ೫೫

ಪ್ರಾಯಿಕಮಕ್ಕುಂ ದೀರ್ಘಾ
ಮ್ನಾಯಮದಂತೆಲ್ಲ ಶಬ್ದದೊಳ್ ವೃತ್ತಿಗತಂ ।
ಮಾಯೆಂಬುದು ಮಹಿಮಾಭಿ
ಪ್ರಾಯದೊಳೊಂದಿರ್ಕುಮೊಂದಿ [2]ಮಹತೆಂ[2]ಬುದಱೊಳ್ ॥ ೨೫೧

ಬಲ್ಲಂತೆಂತುಂ ಗುಣಮನೊಳ[3]ಕೆಯ್ದಾರ್ಪ[3]ನಾರ್ಪಂದದಿಂದಿ
ನ್ನೆಲ್ಲರ್ದುಂ ಪೊಲ್ಲಮೆಯನುಗುಗೆಂಬುಕ್ತಿಯಂ ನನ್ನಿಮಾಟ್ಪಂ ।
ತಲ್ಲಾ [4]ರತ್ನಂಗಳು[4]ಮನೊಳಕೊಂಡೊಳ್ಪನಂಭೋಧಿ ಲೋಕ
ಕ್ಕೆಲ್ಲಂ ಬೀಱರ್ ಪೊಱಗೆ ಕಸಮಂ ನಿಚ್ಚಮಾಡಾಡುತಿರ್ಕುಂ ॥ ೨೫೨

ಪ್ರಾಯೋಗ್ರಹಣಕ್ಕೆ ॥

ಎಲ್ಲಂಗಮೆಲ್ಲ ಧನಮುಮ
ನೆಲ್ಲಿಡೆಯೊಳಮೆಲ್ಲ ತೆಱದೊಳಂ ಕುಡುಗೆಮ ನಿ ।
ಲ್ಕಲ್ಲದೆ ಬವರದೊಳೀಂ ಗಳ
ಗೆಲ್ಲಂ[5]ಗುಡದಿರ್ಕೆ[5] ಪ್ರೌಢರ್ದೊಡಾಗರ್ಗಂ ಗಂಡಂ ॥ ೨೫೩

ಉತ್ತರಾರ್ಧಕ್ಕೆ ॥

ಮಾದೇವನುಮಾದೇವಿಗೆ
ನಾದರದಿಂ ಪೇೞ್ದನೀತನುತ್ತಮಸತ್ವಂ ।
ಮಾದಾನಿ [6]ಶೌರ್ಯಧನ[6]ನುದಿ
ತೋದಿತಪುಣ್ಯಂ ಹರಿಪ್ರಿಯಂ ನರನೆಂಬಂ ॥ ೨೫೪

---

1 ಯಮಲರ್ದೊಂಗಲ (ಅ). 2 ಮಹದೆಂ, ಮಹಪೆಂ (ಅ). 3 ಕೊಳ್ವಾರ್ಪ (ಅ). 4 ಲೋಕಂಗಳು (ಓ.ಮು). 5 ಕುಡದಿರ್ಕೆ (ಮು). 6 ಶೌರ್ಯಪರ (ಆ), ಶೌರಿಧನ (ಮು).

ಸೂತ್ರಂ ೫೬

ಪರಿಗದಿತಬಹುವ್ರೀಹಿಗೆ
ಚರಮದೊಳಕ್ಕುಂ ಯಥಾ[1]ಪ್ರಯೋಗ[1]ಮಕಾರಂ ।
ಪರಪದಮಿಲ್ಲೆಂ[2]ಬೊಂದಿದು[2]
ದೊರೆಕೊಂಡಿರೆ ಲಿತ್ಪಮಂತ್ಯವರ್ಣಕ್ಕಕ್ಕುಂ ॥ ೨೫೫

ಪ್ರಯೋಗಂ ॥

ಬಲ್ಪಲೆಯಂ ತೋಳ್ನೀಳ್ದನ
ಗಲ್ಪುರದಂ ಬಟ್ಟದೊಡೆಯವಂ ಕೆಂಗಣ್ಣಂ ।
ನೇಲ್ದ ಕವಿಯಾತನೆನಿಸುವ
ನೊಲ್ದೊಲಿಸುಗುಮೆಸೆವ ವೀರಸಿರಿಯಂ ಧುರದೊಳ್ ॥ ೨೫೬

ಉತ್ತರಾರ್ಧಕ್ಕೆ ॥

ಸೊಗಯಿಸುಗುಮೆ ಪಲ್ಲಿಲಿವಾ
[3]ಯಗಿಲಲಿಗಂಧಂ[3] ಸಮಂತು ಕೂರಿಲಿಕುಡುಗೋಲ್ ।
ಮಿಗೆ ನಾಣಲಿಯೆನಿಸುವ ವಧು
ನಗೆಗೆಡೆಯಕ್ಕುಂ ಸಮಸ್ತ ಜಗತೀತಳದೊಳ್ ॥ ೨೫೭

ಸೂತ್ರಂ ೫೭

ಒಂದೆಂಬುದರ್ಕೆ ರೇಫಂ
ಸಂದಿಸುಗುಂ ಕಡೆಯೊಳೆರಡೆನಿಪ್ಪುದಱೊಳ್ ತಾ ।
ನೊಂದಿ ನೆಲಸುಗುಮಿರಾದೇ
ಶಂದಲ್ ಮೇಣ್ ಮೇಣುಕಾರಲೋಪಮದಕ್ಕುಂ ॥ ೨೫೮

ಪ್ರಯೋಗಂ ॥

ಓರೆಂಜಲ್ಗೊರ್ಪಂತಿಗೆ
ವಾರದ ಖಳರೊಡನೆ ಬೆರಸಿ [4]ಮೇಳಂ[4]ಗೊಂಡಂ ।
ದಾರುಂ ಲಘುವಪ್ಪರ್ ಪ್ರ
ಸ್ತಾರದೊಳಮರ್ದಿಂಬ ಶಿಥಿಲಸಂಯೋಗದಪೊಲ್ ॥ ೨೫೯

[5]ಇರ್ಮೆಯ್ಗುಂ[5] ಹಿತಮಂ ಜಿನ
ಧರ್ಮಮನಿಂಬಾಗಿ ತಿಳಿದು [6]ನೆಗಟ್ಟಿಂ[6]ಗಕ್ಕುಂ ।

---

1 ಪ್ರಕಾರ (ಅ). 2 ದಿಂತಿವು (ಓ.ಮ). 3 ಪಗಿಲಲವರ್ಣಂ (ಅ), ಯಗಿಲಲ ವರ್ಣಂ (ಅ), ಯಗಿಲಲವರ್ಣಂ (ಮ). 4 ಪೆಳ್ತಂ (ಅ). 5 ಇರ್ಮೆಯ್ಯುಂ (ಓ.ಮ)· 6 ನೆಗಟ್ಟುಂ (ಓ.ಮ).

ಸ್ವರ್ಮೋಕ್ಷಸಿದ್ಧಿ ಬಗೆವಂ
ದಾರ್ಮಂ ಪೆಱತಿಲ್ಲ ದೇಹಿಗೀ ಸಂನ್ಯತಿಯೊಳ್ ॥ ೨೬೦

ಉಕಾರಲೋಪಕ್ಕೆ ॥

ಗೆಲವಂ ಕೊಂಡಭಿಮಾನಿಯಾದನೊಳಕೊಂಡನ್ಯಾವನೀಕಾಂತೆಯಂ
ಸಲೆ ಶೌಚವ್ರತಿಯಾದ[1]ನಿತ್ತಿಱಿದೆರಟ್ಟಾತಾಡಿ[1] ಬಿಟ್ಟುಂ ಜಗ ।
ದ್ವಲಯಕ್ಕೊರ್ಮಡಿಕಾಱನಾದ[2]ನನಯ[2]ಕ್ಕುಳ್ಳಿಳ್ಕಿ ಸಂಗ್ರಾಮದೊಳ್
ಕಲಿಯಾದಂ ವಿಪರೀತಜಾತಚರಿತಂ ಭೂಪಾಲರೊಳ್ ಕಾಮದಂ ॥ ೨೬೧

ಸೂತ್ರ ೫೮

ಅದಿದೆನ್ನದೆ ಮೂಱಿಂಬೀ
ಪದದಂತಂ ಲೋಪಮೆಯ್ದುಗುಂ ಕಪವರ್ಗಂ ।
ತುದಿಯೊ[3]ಳ್ ತಗುಳ್ದು[3] ಪುದಿದಿರೆ
ತದಾಗಮಂ ಹ್ರಸ್ವಪೂರ್ವಮಕ್ಕುಂ ಬಹುಳಂ ॥ ೨೬೨

ಪ್ರಯೋಗಂ ॥

ನೆಲಸಿರ್ದಪ್ಪುದಧಸ್ಥಳಂ[4]ಬಿಡಿದಧೋ[4]ಲೋಕಂ ಸಮಂತೆಯ್ದೆ ಸು
ತ್ತಲುಮಿರ್ದಪ್ಪುದು ಮಧ್ಯಲೋಕಮೆಸೆದಿರ್ದಾಚೂಲಿಕಾಭಾಗದಾ ।
ದಲೆಯೊಳ್[5] ನಿಂದಪುದೂರ್ಧ್ವಲೋಕಮೆನೆ ಮೂಲೋಕಕ್ಕೆ ಪೆಂಪಿಂದಗುಂ
ದಲೆಯಾಗಿರ್ದುದು ದೇವದಂಪತಿರತಶ್ರೀಸುಂದರಂ ಮಂದರಂ ॥ ೨೬೩

ಅಪರಾರ್ಧಕ್ಕೆ ॥

ಮುಕ್ಕೊಡೆ ಪುಷ್ಪವೃಷ್ಟಿ ಸುರದುಂದುಭಿ ಕೇಸರಿಪೀಠ[6]ಮೊಂದಿದಂ
ತಿಕ್ಕುವ[6] ಚಾಮರಂ ಮಿಱುಪ ಪೂಗಳ ಗೊಂಚಲಶೋಕೆ [7]ಭಾನುವಂ[7] ।
ಮಿಕ್ಕು [8]ತೊಳಪ್ಪ[8] ಭಾವಳಯವೊಪ್ಪುವ ಪನ್ನೆರಡುಂ [9]ಗುಣಾಳಿ[9] ಲೋ
ಕಕ್ಕೆ ವಿನೂತವೀರಜಿನಪಾಶ್ರಯಮೆಂ[10]ಬಿವು[10] ಸರ್ವಮಂಗಳಂ ॥ ೨೬೪

ಅನವರತದಾನದಿಂ ಮಿ
ಕ್ಕನೂನಸೂನೃತದಿನಸಮಶೌರ್ಯೋನ್ನತಿಯಿಂ ।
ವನ[11]ನಿಧಿಪರೀತ[11]ಸಕಲಾ
ವನಿಯೊಳ್ ಮುಪ್ಪರಿವೊಲಾದುದಾನ್ಯಪನ ಗುಣಂ ॥ ೨೬೫

ಬಹುಳಕ್ಕೆ ॥

ತೀವಿರ್ದತ್ತು ಮೊದಲ್ ಮೊದಲ್ಗೆ ಪಣಿಯುಂ ಮೂಗಯ್ಯಮೂಗಯ್ಯನಿ
ತಾ ತಾವಕ್ಕೆಯ್ದೆ ಕವಲ್ಕವಲ್ತು ಪಲವುಂ ಕೊಂಬಾದುವೊಳ್ಗೊಂಬುಮಂ ।

---

1 ನಿಸ್ತಱಿದೆರಟ್ಟಾತಾಗೆ (ಅ), ನಿರ್ತಱದೆ . . . (ಅ.ಇ). 2 ನಯಶ (ಅ.ಮ). 3 ಳೆಪ್ಪೊದಱ್ದು (ಅ). 4 ಬಿಡದಧೋ (ಅ). 5 ನಿಂದುದದೂ (ಅ). 6 ಮೊಂದೆ ತಂದಿಕ್ಕುವ (ಅ). 7 ಭಾಷಣಂ (ಓ.ಮ). 8 ಬೆಳಪ್ಪ (ಓ.ಮ), 9 ಗಣಾಳಿ (ಅ). 10 ದಿವು (ಓ.ಮ). 11 ವೀಧಿಪತಿತ (ಮ).

ತೀವಿರ್ದತ್ತು ತಳಿರ್ ಮೊದಲ್ ಪಣೆ ಕವಲ್ಕೊಂಬೆಂಬುವೀ ಕೆಂದಳಿರ್
ಮಾವಿಂಗಲ್ಲದೆ ಮಾವುಗಳ್ಗೆ ಪೆಱವ[1]ರ್ಕಿಂತೇಂ[1] ಬೆಡಂಗಕ್ಕುಮೇ ॥ ೨೬೬

ಸೂತ್ರಂ ೫೪

ಉಪಹತಿ ನಾಲ್ಕಯ್ದೆಂಬಿವ
ಱುಪಧೆ[2]ಯೊಳಾ[2]ಱುಂಬಿದರ್ಕೆ ಮೊದಲೊಳ್ ಹ್ರಸ್ವಂ ।
ಸ್ವಪರಸ್ವರಲೋಪಂ ವ
ರ್ತಿಪುದೇಱಱೊಳಂತ್ಯಲೋಪಮೆಂಬರ್ಕಕ್ಕುಂ ॥ ೨೬೭

ಪ್ರಯೋಗಂ ॥

ಉರಗಂ ಕೊಂಡಲ್ಲಿಂ ನಾ
ಲ್ಕೆರ[3]ಲನಿತಂ[3] ಕಳೆದು ಕಟ್ಟಿ ಮೇಗಂ ಬೇಗಂ ।
ನೆರೆವಿಡುಗೆ ನುಡುಗೆ ಕಡಿದಿರ
ದರಿದಿಕ್ಕುಗೆ [4]ನೀವಿ ಕಳೆಗೆ[4] ನಿರ್ವಿಷಮಕ್ಕುಂ ॥ ೨೬೮

ಕೀಱಿ ಪುಗಲೆನೆಯುಮೆಂತುಂ
ಮಾಱು[5]ದನಂ[5] ಪೊಕ್ಕು ಶಾಲೆಯಂ ಶಾಙ್ರ್ಗಮ[6]ನಂ।
ದೇಱಿಸಿದಪನಹಿಶಯ್ಯೆಯ[6]
ನೇಱಿದನಯ್ಯಾಯ ಶಂಖಮಂ ಪೂರಿಸಿದಂ ॥ ೨೬೯

ಅಱುದಿಂಗಳಾಯುವುಂಟೆನೆ
ಮಱುಗುವುದುಂ ನಲ್ಲರಲ್ಲಿ ತಮ್ಮಿಂ ಮುನ್ನಂ ।
ಪಱಿವಟ್ಟು ಬರೆ ಕನಲ್ವುದು
ಮಱುಪದೆ ನಾಲ್ವರ್ಗೆ ನರಕದುಃಖದ ತೆಱನಂ ॥ ೨೭೦

ಪರಿಮರ್ದಿಸುವುದು [7]ದುತ್ತೂ
ರರಸಮನಿಂಬಾಗಿ[7] ಪಿರಿದು ನೆಲದೊಳ್ ಲವಣಂ ।
ಬೆರಸೊರಸಿಕೊಂಡು ಪೂಸು[8]ಗೆ
ಕರಗುಗುಮೇಱ್ಪೊರೆಯೆನಿಪ್ಪ ಕುರುವುಂ ಕ್ಷಣದೊಳ್ ॥ ೨೭೧

ಕಣ್ಗೆದಱಿದೊಡನೆ ನಾಲ್ವ
ತ್ತೆಣ್ಗಾಪುದವರೆಗಮುಗಿದೊಡಂಬುಧಿ ಕಡಲ ।
ತ್ತಣ್ಗೆ ಹರಿ ಬಂದು[8]ದಂ ಕಡು[8]
ಜಾಣ್ಗೆಡದಱಿದಾಗಳವಧಿಬೋಧೋದಯದಿಂ ॥ ೨೭೨

---

1 ಕ್ಕೆಂತೇಂ (ಮ). 2 ಯಿನಾ (ಅ.ಮ). 3 ಲನಿವಂ (ಓ.ಮ). 4 ನಿಗಳಿಗೆ (ಓ.ಮ), ಗಿವಿಯಗಳಿಗೆ (ಅ). 5 ದಿನಂ (ಅ). 6 ನೊಲ್ದೇಱಿಸಿದನಹಿಪಶಯ್ಯೆಯ (ಮ). 7 ದುತ್ತೂರಸ್ವರಸಮನಿಂಬಾಗೆ (ಅ). 8 ಕಂಡೊಡೆ (ಓ.ಮ).

ಸೂತ್ರಂ ೬೦

ಒಂಬತ್ತು ದಶಾಹತಿ[1]ಯಿಂ[1]
ತೊಂಬತ್ತೆನೆ ಸಲ್ಗು ಮಗ್ರದೊಳ್ ನೂಱಿರೆ ಮ !
ತ್ತೊಂಬಯ್ನಾದೇಶಮನವ
ಲಂಬಿಸುಗುಮದಂತೆ ಮುಂತೆ ಸಾಸಿರಮಿರೆಯುಂ ॥ ೨೯ ೩

ಪ್ರಯೋಗಂ ॥

ಸಾಸಿರಯೋಜನಮಬ್ಬು ಸು
ರಾಸುರಸಂಸೇವ್ಯಮಾಗಿ ತೊಂಬತ್ತೊಂಬ ।
ಯ್ನಾಸಿರಯೋಜನಮಂ ನೆಗೆ
ದೀಸುರಗಿರಿ [2]ಪೆಂಪನೇಂ[2] ಪುದುಂಗೊಳಿಸಿದುದೋ ॥ ೨೭೪

ಸೂತ್ರಂ ೬೧

ಒಂದೆರಡೆಂಬಿವು ಪರದೊಳ್
ನಂದಿಸೆ ಪತ್ತರ್ಕೆ ಪನ್ನೆನಿಕ್ಕುಂ ರೂಪಂ ।
ಮುಂದೆ ಪೆಱ[3]ವೊಂದಿ[3] ನಿಲೆ ಪದಿ
ಯೆಂದಕ್ಕುಂ ಸ್ವರದೊಳಮರ್ದು ನಾಗಮಮಕ್ಕುಂ ॥ ೨೭೫

ಪ್ರಯೋಗಂ ॥

ಎನಗಿದು ಚೋದ್ಯಂ ಪನ್ನೊಂ
ದನೆಯದು ನೆರೆ ತನ್ನ ನೆಗಟ್ಟುದಂತದು ಪದಿನಾ ।
ಱನೆಯ ನೆರೆಗುಯ್ದನೆಂಬುದ
ನೆನೆ ಸುವಿಧಿನರೇಂದ್ರನಚ್ಯುತೇಂದ್ರನುಮಾದಂ ॥ ೨೭೬

ಸಾರಲ್ಸಲ್ಲದು ಪನ್ನೆರಬ್ಬರಿನಮಂ ನಾ[4]ಡಂತ[4]ಡಂಗಿರ್ಪುದು
ಗ್ಯಾರಣ್ಯಂಗಳೊಳೆತ್ತಮೊಂದು ಬರಿಸಂ ಮೆಯ್ದೋಱಲಾಗಾರ್ಗಮಂ ।
ದಾರಯ್ದಾ[5]ರ್ತಡೆಮಾಡಿದಂದು[5] ಮಗುಳ್ದತ್ತೀರಾಱುವರ್ಷಂಬರಂ
ಸಾರಲ್ಸಲ್ಲದು ನಾಡನೆಂಬ ಸಮಕಚ್ಚಿಂತಾದೊಡೆಂತಕ್ಕುಮೋ ॥ ೨೭೭

ಸೂತ್ರಂ ೬೨

ಸಾಸಿರಮಿರೆ ಮುಂದೊತ್ತಿ ಸ
ಮಾಸದೊಳಕ್ಕುಂ ಪಯಿನ್ನದರ್ಕೆ ಯಥೋಕ್ತಂ ।

---

1 ಯೊಳ್ (ಅ). 2 ಪೆಂಪುವೇಂ (ಓ.ಮು). 3 ಕೊಂದಿ (ಓ.ಮು), ತೊಂದು (ಅ).
4 ಡತ್ತ (ಅ). 5 ತಡೆದಂದು, ತಂದು (ಓ.ಮು).

ಶಾಸಿಸುವರ್ ನೂಱಿರ್ಕಂ
ಸಾಸಿರಕಂ ಪ್ರಾಂತಲೋಪಮಂ ಕೆಲವೆಡೆಯೊಳ್ ॥ ೨೭೮

ಪ್ರಯೋಗಂ ॥

ಪಿಡಿಯೆಂ ಚಕ್ರಮನೆಂಬ ಚಕ್ರಿಯನಿರಾಚಕ್ರಂ ಭಯಂಗೊಳ್ವಿನಂ
ಪಿಡಿಯಿಪ್ಪೆಂ [1]ವರ[1]ಚಕ್ರಮಂ ನರರಥಂ ತೂಳ್ದಾ ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರದಿಂ ।
ಪಡುವೆಣ್ಗಾವುದವೋಗೆ [2]ಪೋಗಲಸುವೆಂ[2] ನಿಚ್ಚಂ ಧರಾಧೀಶರಂ
ಪಡಲಿಟ್ಟಂತಿರೆ [3]ಮಾಪ್ಪ [3]ನೋವದೆ ಪಯಿಂಜಾಸಿರ್ವರಂ ಯುದ್ಧದೊಳ್॥ ೨೭೯

ಅಪರಾರ್ಧಕ್ಕೆ ॥

ಒರ್ವಂ ಬಂದೊಂದೆ ತೇರೊಳ್ ನೆರೆದ ಕುರುಬಲವ್ಯೂಹಮಂ ಕೀಳು [4]ಬೆಂಕೊಂ
ಡುರ್ವೀಶಂ[4] ನೋಡೆ ಮಾಱಾಂತೆನಗಮರಿಯನಾಗಿರ್ದನೀ ಮಿಟ್ಟುಗೊಡ್ಡಂ ।
ಸರ್ವಗ್ರಂ ನಲ್ಲದೆಂದೆಂದೊವಜನೊದಱು ನಿಂದೊರ್ವನುಂ ನೂಱಿನೂರ್ಬ್ಬರ್
ಸಿರ್ವದ್ರೌಣಿರ್ಕಳಾ[5][ಟಂದಿಸೆ] [5] ಮೊಗಸಿ ಸರಲ್ ಪಾಯ್ದು ವಂದತ್ತ ಮಿತ್ತಂ॥

ಸಾಸಿರ್ವರ್ ವನಿತೆಯರ
ಯ್ವಾಸಿರ್ವರ್[6] ಪ್ರಿಯತನೂಜರಱುಕೆಯ ಪದಿನೆ ।
ಣ್ಪಾಸಿರ್ವರರನುಗರ್ಪೆರ
ಸಾ ಸಾಸಿಗನುಚಿತದೀಕ್ಷೆಯಂ ಕೆಯ್ಕೊಂಡಂ ॥ ೨೮೧

ಸೂತ್ರಂ ೬೩

ಬೆರಸಿ ಸಮಸಂಸ್ಕೃತಂಗಳ್
ಬರೆ ಕನ್ನಡ[6]ದೊಳಗೆ[6] ಸಮತೆಯಿಂದಂ ಸಲ್ಗುಂ ।
ನಿರವದ್ಯಮಾಗಿ ಪದವಿ
ವಿರುದ್ಧಮಕ್ಕುಂ ತದನ್ಯಥಾವೃತ್ತಿಗಳೊಳ್ ॥ ೨೮೨

ಪ್ರಯೋಗಂ ॥

ಅರಸುಗುಣಂ ಪಟಿಯನಣಂ
ಬರಲಿತ್ತುದೆ ಶೌಚದಳವು ಪರವೆಣ್ಗಳಿಪಂ ।
ತರಲಿತ್ತುದೆ ಅಟಿಜನದೊ
ಳ್ಕಿರ[7]ಸಿರಲಿತ್ತುದೆ[7] ಮಹಾನುಭಾವಂ ನೃಪನಾ ॥ ೨೮೩

ವಿರುದ್ಧಕ್ಕೆ ॥

ತರವೇಱ್ಪಾಣಿಕ್ಯಭಂಡಾರದ ಪುಡಿಕೆಗಳಂ ಪುಂಜಿಸಲ್ಬೇಟ್ಟುವರ್ಣೋ
ತ್ಕರಮಂ ತೋಱಿಲ್ಕೆವೇಟ್ಟಂತಿಗಳನಿರಿಸವೇಟ್ಟುಂದೆ ವಾಹಂಗಳಂ ಬಿ

1 ಕರ (ಓ.ಮ). 2 ಪೋಗಡಿಸುವೆಂ (ಅ). 3 ನೋಡ್ಪ (ಓ.ಮ). 4 ಮಾಱಾಂ ತುರ್ವೀಶಂ (ಓ.ಮ). 5 ದಂತಿರೆ (ಅ), ದಂತಿಸೆ. 6 ದೊಡನೆ (ಓ.ಮ). 7 ಸಲ್ಮ ತ್ತುದೆ (ಓ.ಮ).

ತ್ತರಿಸಲ್ವೇಟ್ಟಿತ್ರಚೀನಾಂಬರಪರಿಕರಮಂ ಮಾಣದೆಂದೋಳಿಯಿಂ ಲೆಂ
ಕರನಾಗಳ್ವೇಟ್ಟ[1] ನೀಯಲ್ಕೆರೆದವರ್ಗೆ[1] ಮಹಾದಾನಮಂ ವಿಕ್ರಮಾಂಕಂ॥೨೮೪

ವ॥ ಇಲ್ಲಿ ಕೆಲರ್ತುರಗಾಸಿ ಶಬ್ದಂಗಳೊಳ್ ಸಮತೆಯನಿಚ್ಛೈಸುವರವರ್ಕೆ ಲಕ್ಷ್ಯಂ ॥

ತುರಗದಬಂಗಳ್ಕವಿತರೆ
ತುರಂಗಮಾರೂಢನಾಗಿ ತನ್ನಯ ಹಯಮಂ ।
ಪರಿಯಿಸಿ ಕೊಂಗುಳಿವರ್ಮಂ
ಕರಾಸಿಯಿಂದಿಱಿದು ತವಿಸಿದಂ ಹಯಬಲಮಂ ॥ ೨೮೫

ಕೂರಿಸಿ ವೀರಶ್ರೀಯಂ
ಕೂರದರಂ ಕೊಂದು ಸಮರಜಯಮಂ ಮಾಡ ।
ಲ್ಯೂರಸಿಯೊಳ್ನಿಲಸುಗೆ ಕಂ
ಠೀರವವಾಹನೆ ಚಳುಕ್ಯಕಂಠೀರವನಾ ॥ ೨೮೬

ಸೂತ್ರಂ ೬೪

ಚಾಪಲವೀಪ್ಸಾಭೀಕ್ಷ್ಣ್ಯ ಸ
ಮ್ಮಾಪಾನುಕೃತಿ ಕ್ರಿಯಾನಮಭಿಹಾರಾದಿ ।
[2]ವ್ಯಾಪ[2]ನೆಯೊಳ್ ಪದಕಕ್ಕುಂ
ರೂಪದ್ವಿತ್ವಂ ಯಥಾಪ್ರಯೋಗಾನುಗತಂ ॥ ೨೮೭

ಪ್ರಯೋಗಂ ॥

ಚಾಪಲಕ್ಕೆ ॥

ಅದಱಿಂದಮೊಪ್ಪಿಸೊಪ್ಪಿಸು
ನುದತಿಯನಣ್ಮಣ್ಮ ನಾರ್ಚು ನಾರ್ಚೆರೆ ಎಲೆ ನೀ ।
ನದಿರದೆ ನಿಲ್ನಿಲ್ನೀನಿ
ಲ್ಲಿದಿರ್ದಿರ್ದಿನೆ ಜಟಾಯು ರಾವಣನೆಂಗುಂ ॥ ೨೮೮

ವೀಪ್ಸೆಗೆ ॥

ಮುದಮೂರೂರಬಲಾಜನಕ್ಕೆ ಪರಿನೀರೂರೂರ ತೋಂಟಕ್ಕೆ ಸಂ
ಪದಮೂರೂರ ಗೃಹಕ್ಕೆ ಪಂಕಜದ ಬೆಲ್ವೂರೂರ ಗುಯ್ಯರ್ಗೆ ಸಂ
ಮದಮೂರೂರ [3]ಮದಾಳಿ[3]ಗಂಚೆಗಳ ಚೆಲ್ವೂರೂರ ಷಂಡಕ್ಕೆ ಪಾ
ಲೊದವೂರೂರ ದನಕ್ಕತರ್ಕ್ಯಮದಱಿಂ [4]ರಮ್ಯಂ[4] ತದುರ್ವೀತಳಂ ॥ ೨೮೯

ಅಭೀಕ್ಷ್ಣ್ಯಕ್ಕೆ ॥

ಗಿಳಿಯೊಡನೋದಿಯೋದಿ ನುಡಿಗಲ್ತು ಮದಾಲಸರಾಜಹಂಸಮಂ
ಡಳಿಯೊಡನಾಡಿಯಾಡಿ ನಡೆಗಲ್ತು ಕಳಾಪಿಗಳಾಟಮಂ ಮನಂ ।

---

1 ರ್ಕಾರವರ್ಗೆ (ಓ), ಲ್ಯವರವರ್ಗೆ (ಪು). 2 ವ್ಯಾಪನೆ (ಓ.ಮು).
3 ಬುಧಾಳಿ (ಓ.ಮು). 4 ರಯ್ಯಂ (ಅ).

ಗೊಳೆ ನಡೆ ನೋಡಿನೋಡಿ ಕುಣಿಯಲ್ಕೆಱಿ ಕಲ್ತು ಕಲಾಗುಣಂ ಪೊದ
ೞ್ದಳವಡೆ ಬಾಲಭಾವದೊಳೆ ಬಾಲಕಿಯರ್ಬಳೆವ[1]ರ್ನಿರಂತರಂ[1] ॥ ೨೯೦

ಸಮೀಪಕ್ಕೆ ॥
ಅಟಿಪು ಕೊಲೆ ಕಳವು ಪುಸಿಯುವ
ಗಟಿಯಂ ಪಟಿಯೆಂಬ ದೋಷದೊಳ್ಪೊರೆದ ನರಂ ।
ಕೆಟುಕೆಟುಗೆ ನರಕಬಿಲದೊ
ೞ್ಗಟಗಟನಿಟಿಗುಂ ರಸಾಂತಮಂ [2]ತಾಪಿನೆಗಂ[2] ॥ ೨೯೧

ಅನುಕೃತಿಗೆ ॥
ವಿನುತಕ್ರೌಂಚಾಚಳ ರಂ
ಧ್ರನಿಕಟದಿಂ [3]ಮೊಗಸಿ[3] ಬರ್ಪ ಹಂಸಾಳಿಯನಂ ।
ದನುಕರಿಸಿ ಪರಿದು ಭೋರ್ಭೋ
ರೆನೆ [4]ಪಾಯ್ದುದು[4] [5]ಹಿಮನಗಕ್ಕೆ[5] ಗಂಗಾಸ್ರೋತಂ ॥ ೨೯೨

ವ॥ ತ್ರಿಪ್ರಯೋಗವ ೞಿಲ್ಲ [6]ಸಾಧುವಕ್ಕುಂ[6] ॥
ಬೆಳಗೆಯ್ಗೊಳಿರ್ದೆತ್ತಂ
ಕಳರವದಿಂ ಕೆಯ್ಯನೆತ್ತಿ [7]ಹಯಲಲ್ಲೆನುತುಂ[7] ।
ಬಳೆಗಳ್ಪಲ್ಪಲ್ಲೆನೆ
ಗಿಳಿಸೋವಾಕೆಗಳಿನೊಪ್ಪುಗುಂ ಕೆಲವೆಡೆಯೊಳ್ ॥ ೨೯೩

ಕ್ರಿಯಾಸಮಭಿಹಾರಕ್ಕೆ ॥
ಅಡವಿ ಬಯಲಾಗೆ [8]ನದಮೊ
ಬ್ಬುಡುಗೆ[8] ತೆಮರ್ನರಿನಮಾಗೆ ಬಚ್ಚೆಯೊಳೆಲ್ಲಂ ।
ನಡೆನಡೆಯೆಂದೇಂ ನಡೆದುದೊ
ಪಡೆ ಪಡೆದಚ್ಚರಿಯನಾನುರಾಪಗೆವರೆಗಂ ॥ ೨೯೪

ಆದಿಗ್ರಹಣಕ್ಕೆ ॥
[9]ಅಂತಂತೆನೆ[9] ಪರಿಚಾರಕಿ
ಗಿಂತೆಂದಂ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿ ಕಳೆಕಳೆ ಸಿತಗಂ ।
ಗಿಂತು ಕಿಡಿಸುವುದೆ ತಪಮನ
ದೆಂತು[10]ಗ[10] ಗಿರಿ [11]ಸುತೆಯ[11] ಬಯಸಲಾತಂ ದೊರೆಯೇ ॥ ೨೯೫

ಸೂತ್ರಂ ೬೫

ಪಲ್ಲಟಿಸಿ ಡಕಾರದ ನೆಲೆ
ಯಲ್ಲಿ ಟಕಾರಂ ಱಕಾರದೊಳ್ ರೇಫಂ ತಾ ।

---

1 ರ್ನಿರಾಕುಳಂ (ಓ.ಮ.) 2 ತಾಗುವಿನಂ (ಓ.ಮ). 3 ಮೆಳಸಿ (ಮ). 4 ಪಾಯ್ವುದು (ಮ). 5 ಹೇಮನಗಕೆ (ಅ). 6 ಸಾರ್ಥಕ (ಅ). 7 ಚಲಲಲೆಯೆ (ಓ.ಮ). 8 ನವೊಳ್ಕುಡಿಯ್ಯ (ಅ). 9 ಅಂತೆಗೆಯೆನೆ (ಓ ಅ). 10 [ಗೆ]. 11 ಸುತೆಯೆ (ಅ).

ನೆಲ್ಲಯುಮಕ್ಕುಂ ಪದವಿಧಿ
ಯಲ್ಲಿ ಪರಂ ವ್ಯಂಜನಾದಿಯಾಗಿರೆ ಬಹುಳಂ ॥ ೨೯೬

ಅದೆಂತೆಂದೊಡೆ ॥

ಕಾಡುಂ ಕೋಡುಂ ನಾಡುಂ
ನೀಡುಂ ನಾಮಂಗಳೊಳ್ ಕ್ರಿಯಾರ್ಥಂಗಳೊಳಂ ।
ಮಾಡುವುದುಂ ನೋಡುವುದುಂ
ಬೇಡುವುದುಂ ಬತ್ಪವಿಧಿಗೆ ಪರಿಗಣಿತಂಗಳ್ ॥ ೨೯೭

ಅನಿತರ್ಕಂ ಯಥಾಕ್ರಮದಿಂ ಪ್ರಯೋಗಂ ॥

ಕಾಟಿಕ್ಕಚ್ಚು ತಗುಳೆ ತಮ್ಮೊಳ್
ಕೋಟ್ಯುಟ್ಟಿ ವನದ್ವಿಪೇಂದ್ರಚಯಮತಿಭಯದಿಂ ।
[1]ನೀಟ್ಕರಿಸಿ[1] ನಿಲ್ಲದೆನಸುಂ
[2]ನಾಟ್ಕಡೆ[2] ಪೋಪಂತೆ ಪೋಪುದೀ ನಗತಟದಿಂ ॥ ೨೯೮

ಕಾಟ್ಯುರಮಾಗೆ ಕಾವ್ಯರಸಮರ್ಥಮುಮಕ್ಕರಮುಂ ಪ್ರತೀತಿಯಂ
ಮಾಟ್ಪಿನೆಗಂ ಜಲಕ್ಕನಿರೆ [3]ಪೇಟದೆ[3] ಕೆಮ್ಮ[4][ನೊಗಂಟು][4]ವೇಟ್ಪು ಚಿಃ ।
ನೋಟ್ಪುದೆ ಮುಯ್ಯನಾಕೃತಿಗೆ ಪಂಚಿಕೆವೇಟ್ಪುದದರ್ಕೆ ಟಿಪ್ಪಣಂ
ಬೇಟ್ಪುದು ಟೀಕುವೇಟ್ಪುದೆನೆ ಪೇಟ್ದವ[5]ನುಂ ಕವಿಯೆಂಬ ಲೆಕ್ಕಮೇ[5] ॥ ೨೯೯

ಮಾರ್ಪಿಡಿಯೆ ಮಾಣನೀ ಭಟ
ನೇರ್ಪನ[6]ವಿಗ[6]ನೀತನಿದಿರ್ಗೆ ಬರಲಾರ್ಪವರಾರ್ ।
ಮಾರ್ಪಡೆಯೊ[7]ಳೆನ್ನ ಘನದೋ[7]
ರ್ದರ್ಪಮನಾವರಿಸಿ ನೆಗಟ್ಟ ಕಲಿ ರಣವಜ್ರಂ ॥ ೩೦೦

ಬಹುಳಗ್ರಹಣಕ್ಕೆ ॥

ಪೇಱಿರ್ದಿರ್ಪ್ಪತ್ತು ತೋಳುಂ ದಶಮುಖ[8]ಮುಖರಾ[8]ಜೋಪಮುಂ ಮಿಟ್ಟು ರೂಪಂ
ತೋಱಿರ್ದಂ[9]ತಿರ್ದ[9] ರೂಪುಂ ಹರನಿದಿರೊಳಗುರ್ವಪ್ಪಿನಂ ಪೊಣ್ಮಿದಣ್ಮಂ ।
ಬೀಱುತ್ತುಂ ದೇವನಂ [10]ಪೂಜಿಸ[10]ಲವಯವದಿಂದೊಂದೆರಟ್ಟುಂ ಕುನಾಲ್ಕ
ಯ್ದಾಱೆಂದಂಜೊಂಬತೆಂದಿಂತರಿಗುಮೆ ತಲೆ[11]ಯೊಂಬತ್ತುಮಂ[11]ದೈತ್ಯರಾಜಂ॥

ಸೂತ್ರಂ ೬೬

ಕೆಲಬರುಪಾಂತ್ಯದಕಾರದ
ನೆಲೆಯೊಳೊಕಾರಂ ವಯದ್ವಯಕ್ಕೌ ದೈತ್ಯಂ ।

---

1 ಕಟ್ಕಲಿಸಿ. 2 ನಾಟ್ಕುಡಿ (ಅ.ಇ), ನಾಟ್ಕಡಿ (ಮ). 3 ಪೇಟ್ಪುದು (ಓ.ಮ). 4 ನೆಗಂಟು (ಓ.ಮ), ನೊಱಂಟು (ಅ.ಇ). 5 ನಂ ಕವಿಯೆನ್ನಬಕ್ಕುಮೆ (ಅ). 6 ದಿಗೆ (ಅ). 7 ಳೆನ್ನಪದದೋ (ಅ). 8 ಕುಹರಾ (ಓ.ಮ). 9 ತಪ್ಪ (ಓ.ಮ). 10 ಪೆಚ್ಚಿನ (ಓ.ಮ). 11 ಯುಂಪತ್ತುಮಂ (ಅ).

ನಲೆ ಕೂಡೆ ಣಕಾರಂ ಕೇ
ವಲಂ ನಕಾರಕ್ಕೆ ಣತ್ವಮಕ್ಕುಮದೆಂಬರ್ ॥ ೩೦೨

ಪ್ರಯೋಗಂ ॥
ಆವೊಂ ಕಾವೊಂ ಲೋಕಮ
ನಾವೊನಿನಮರರ್ಕಳಮರರೆನಿಸಿದರೊಲವಿಂ ।
ದಾವೊನುರಸ್ಥಳದೊಳ್ ಲ
ಕ್ಷ್ಮೀವಧು ನೆಲಸಿರ್ಪಳಾ ಮುರದ್ವಿಷನೀತಂ ॥ ೩೦೩

ವಕಾರದೌತ್ವಕ್ಕೆ ॥
ಕನವರದಾಸೆಯಿಂ [1]ಪದಪು[1]ದೋರ್ಪಟಿವೆಂಡಿರ ನಲ್ಮೆಯೆಂದು ಭಾ
ವಿಸದಿರು ನೀಂ ಮನೋನಯನವಲ್ಲಭ ಕೂರಿಸಿ ಕೂರ್ತ ನಿನ್ನ ಪೆಯ್[1]।
ಕನವರಮೆನ್ನನಿನ್ನುಸಿರ[2]ದೌದಲೆಗಾ[2]ಣ್ಬಿನಮೆಂದೆ ನಂಬು ಚಿ
ಕನವರಬೇಟಮೆಂಬುದೆರೆಕೊಳ್ವರ ಬೇಟಮದೆನ್ನ ಬೇಟಮೋ ॥ ೩೦೪

ಯಕಾರದೈತ್ವಕ್ಕೆ ॥
ಅಸಿತೇಂದೀವರಲೋಲಲೋಚನೆಯನಂದಂತಾ ನಭಾಮಧ್ಯದೊಳ್
ಪಸುವಂ ಮೋದುವವೋಲೆ ಮೋದೆಯುಮದಂ ಕಂಡಂತೆ ಪಲ್ಗರ್ಚಿ ಸ್ಯೈ।
ರಿಸಿದೆಂ ನಿನ್ನಯ ನನ್ನಿಗಿನ್ನೆವರೆಗಂ ದುಶ್ಶಾಸನೋರಃಸ್ಥಲೋ
ಚ್ಛ್ವಸಿತಾಸ್ಯೃಗ್ಜಲಪಾನಮಂ ಬಯಸಿ ಬಾಯ್[3] ತೇರ್ಕೈಸ [3]ಸ್ಯೈತಿರ್ಪೆನೇ[3] ॥ ೩೦೫

ನಕಾರಣತ್ವಕ್ಕೆ ॥
ಕಣ್ಣಾರೆ ನೋಡಿ ಮಾವಿನ
ತಣ್ಣೆಲೆಯೊಳ್ ನಲವ ಸಿದ್ಧಚಾರಣಗಣಮಂ ।
ಪಣ್ಣನೆ ಬಂದೆಳಗಾಯರೆ
ಪಣ್ಣನೆ ಪಱುಪಱುದು ತಂಬ ಬಲಮುಖಕುಲಮಂ ॥ ೩೦೬

ಸೂತ್ರ ೬೭

ಪೊಯ್ ಬಯ್ ಮತ್ತಾರಯ್ ಗೆಯ್
ನಯ್ಯೆಂದು ವಿಕಲ್ಪದಿಂ ಯಸಂಯೋಗದೊಳಾ ।
ಶ್ರಯಿಸಿರ್ಕುಂ ಗುರುಲಘು[4]ಗತಿ[4]
ನಿಯಮಮದೇದೋದ್ವ್ಯಕ್ಕಮಕ್ಕುಂ ಪ್ರಾಯಂ ॥ ೩೦೭

---

1 ಪೊಳ್ಪದಪ್ಪ (ಅ). 2 ದ್ದೌತರೆಕಾ (ಅ). 3 ಸ್ಯೆರಿಪ್ಪೆ .(ಮು).
4 ತತಿ (ಓ.ಮು).

ಪ್ರಯೋಗಂ ॥
ನಡೆ ಕೋಲ್ವರಮಂದಂಬುರ
ದೆಡೆಯಂ [1]ಪುಣ್ಗುರ್ತು[1] ಕಾಳವಟ್ಟದ [2]ಕೊಪ್ಪಂ[2] ।
ಪಿಡಿದು ನೆಲಲ್ಕರ್ಕಸುತಂ
ಗಿಡಿಗಂ ಪ್ರಾಯೆ ನೊಂದ ಭುಜಗನಿರ್ಪಂತಿರ್ದಂ ॥ ೫೦೮

ಮೆಯ್ಯ ಮಸಿ ಕೊರಲ [3]ಬಕ್ಕಳೆ[3]
ಪೊಯ್ಯೆ [4]ಪುಗಿಲ್ಗರೆವ[4] ಕೆಯ್ಯ ಕಂಕರಿಕೆ ಕರಂ ।
ರಯ್ಯಮೆನೆ ಪಾಡುತಿರ್ದಳ
ನೊಯ್ಯನೆ ಕಡೆಗಣ್ಣೊಳಡರೆ ಚಪ್ಪರಿಸುತ್ತುಂ ॥ ೫೦೯

ಪಿಡಿದು [5]ಮೆಚ್ಚದೆ[5] ನೋವದೆ ಪೆಂಡಿರಂ
[6]ಜಡಿಯೆಯುಯುಂ ಬಯೆಯುಯುಂ[6] ಬಲಗರ್ವದಿಂ ।
ಮಿಡುಕಲಣ್ಮದೆ ನೋಡಿದ ನಾಸಿಗಂ
ನುಡಿಯದಿರ್ಕುಮೆ ಬೀರಮನಾರೊಳಂ ॥ ೫೧೦

ನುಯ್ಯ ನಿಡು[7]ಪುಡು[7]ಗದಿರೆಯುಂ
[8]ಮೆಯ್ಯೆರೆ ಮಬ್ಗದೆ[8]ಯುಮಿಂತು ನಂದಂದಿನಿಬರ್[9] ।
ಬಯ್ಯಲೆ ಪ್ರಾಯ್ಯಲೆ [9]ಕುರುಳಂ[9]
ಕೊಯ್ಯಲೆ ಪ್ರೋಯ್ತುಂತು ವಿನಯವತಿಗಂ ಪತಿಗಂ ॥ ೫೧೧

ಆರಯೆ ಜಡನಾದೊಡಮಧಿ
ಕಾರಿಯ ಮಾಡಿದುದೆ ಪವಣದಂತಿಂತೆನವೇ ।
ಡೂರೂರೊಳುಱುಗನಾದೊಡ
[10]ಮೂರಡಿ[10] ಪವಣೆಂಬುದಲ್ತೆ ನಾಣ್ಣುಡಿ ಜಗದೊಳ್[11] ॥ ೫೧೨

ಆರಯ್ಯೆ ಸರ್ವಭೂತಾ
ಧಾರಂ ಮಡಿಯುಂ ನ್ಮಪೇಂದ್ರನುಂ ಮಡಿಗಾಲಂ ।
ಬಾರದೊಡಂ ನಿರ್ವಹಿಸುವ
ರಾರುಂ ನೃಪನಿಲ್ಲದಂದು ನಿರ್ವಹಿಸುವರೇ ॥ ೫೧೩

ಏಳಿದಂಗೆಯಲಮಿಾಗಡೆ ನವೊ
ಳ್ಳಾಳನೊಳ್ಗುದುರೆಯಂ ರಥ[12]ಕರ್ಟ್ಯಾ[12] ।
ವ್ಯಾಳದಂತಿಕುಲಮಂ ನಮಕಟ್ಟಿಂ
ಕಾಳೆಗಕ್ಕೆ ತಡೆ[12]ದಿರ್ಪು[12]ದಯುಕ್ತಂ ॥ ೫೧೪

---

1 ಪುಣ್ಗುರ್ತು (ಅ). 2 ಕೊಳ್ವಂ (ಓ.ಮಾ). 3 ಒಕ್ಕಂ (ಅ). 4 ಕನಲ್ಗರೆವ, ಘರಿಲ್ಗರೆವ. 5 ಪೆಚ್ಚದ (ಅ). 6 ಜಡಿಯಲುಂ ಬಯಲುಂ (ಅ). 7 ಕಡು (ಅ). 8 ಮೆಯ್ಯಡಗಡನಾಗಿಮಡ್ಗ (ಅ). 9 ತರೆಯುಂ (ಅ.ಮಾ). 10 ಮಾಱಡಿ (ಅ). 11 ಪತ್ತಿ (ಅ). 12 ದಪ್ಪು (ಓ).

ನಿಮ್ಮಿಂ ಪಿಂಬಡಿನೊಳದೇ
ಸಮ್ಮದಮೆಮಗಂ ಧರಿತ್ರಿಗಂ ರಾಜ್ಯದ ಮೋ ।
ಹಮ್ಮಱಿದುಪೊಂದದೆಮ್ಮೊಳ್
ಕೆಮ್ಮನೆ ನೀಮಿನಿತುಮಾಗ್ರಹಂಗೆಯ್ಯದಿರಿಂ ॥ ೩೧೫

ಆಯತಿ ನಿಮಿರ್ವಂತು ಗುಣಾ
ಮ್ನಾಯಮನೊಳಕೊಂಡು [1]ಬಪ್ಪೊಡದು[1] ಬಾಡೆನಿಕುಂ ।
ನ್ಯಾಯಮನೊ[2]ಕ್ಕೆಳೆ[2] ಪಟಿವಿನ
ಮಾಯಂ ಸಯೆ ಬಿಟ್ಟುದೊಂದು ಬಾಟುಂ ಬಾಡೇ ॥ ೩೧೬

ಕಾಯದೆ ಚಲಮಂ ಪಲರುಂ
ಚೀಯೆನೆ ಪತಿ ಸಾಯೆ [3]ಸಯ್ಯ[3]ಲಂಜಿದ ನಾಯಂ ।
ನಾಯೆಂಬೆ[4]ನಾಳ್ದನಂ ಕಾ
ದಾ[4]ಯತಿ ನಿಲೆ ಸತ್ತ ನಾಯನಾಂ ನಾ[5]ಯೆನ್ನೆಂ[5] ॥ ೩೧೭

ಏಕಾರಕ್ಕೆ ॥

ಕುಡಿದಂಭೋಧಿಗಳೇಟುಮಂ ತವಿಪುದೇ ಗೋತ್ರಾದ್ರಿಸಂಘಾತಮಂ
ಪಿಡಿದೇಂ ಕೀಟ್ಟುದೆ ದಿಗ್ಗಜೇಂದ್ರಚಯಮಂ [6]ಮಾರ್ಪೊ[6]ಯ್ವುದೇ ಕಟ್ಟಿ ನಿ ।
ಮ್ಮಡಿಗೊಪ್ಪಿಪ್ಪುದೆ ಲೋಕಪಾಲಕರನಾ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡಮಂ ಚಂಡುವಿಂ
ದೊಡೆದೀಡಾಡುವುದೇ ವಿಹಂಗಮಮಿದೆಂದೇಕಬ್ಬ ನೀಮೇಳಿಪಿರ್ ॥ ೩೧೮

ಓಕಾರಕ್ಕೆ ॥

ತಂದೆಯ ನನ್ನಿಗಿತ್ತನನುಜಂಗೆಳೆಯಂ ರಘುವಂಶನೆಂದು ಜೀ
ಯೆಂದಪುದೀ ಜಗಜ್ಜನಮಿದಂ[7]ಸಿರಿ[7]ಗೆಂಬುದೊ ಲೋಭಮೆಂಬುದೋ ।
ಪಂದೆತನಕ್ಕೆ ಮೊತ್ತಮೊದಲೆಂಬುದೊ ಮಿತ್ರನ[8]ನೆಂಬೊಡೂನ[8]ನೆಂ
ಗುಂ ದೊರೆವೆತ್ತನೆಂಗುಮೊ ಕುಲೋದ್ಧತನೆಂಗುಮೊ ತಕ್ಕನೆಂಗುಮೋ ॥ ೩೧೯

ಪ್ರಾಯೋಗ್ರಹಣಕ್ಕೆ ॥

ಎರೆವಳ್ಳಿಯ ತಳ್ಪಿಂದೇ
ದೆರೆವಾಪೆಯ ಪೆರೆಪಿನಿಂದಶೋಕೆಯ ಪೊದಱಿಂ ।
ಮರೆವಾಯ್ವ ಲತೆಯ ಪುದುವಿಂ
ತೊಲಗದು ಬನದೊಳಗೆ [9]ಬಳೆದ[9] ಕಬ್ತಿಲೆ ಪಗಲುಂ ॥ ೩೨೦

ಓಲೆಯನೋಲೆಯೊಳಿಕ್ಕಿದ
ನಾಲೀಢಮನಿಟ್ಟು ಬೇಱೆ [10]ನುಡಿ[10]ದಟ್ಟಿದನೇಂ ।

---

1 ಬಾಬ್ಪುದದು (ಅ). 2 ಕ್ಕಳೆ (ಮ). 3 ಸಾಯ (ಓ.ಮ). 4 ನಾಳ್ವನಂ ಕೊಂಡಾ (ಅ). 5 ಯೆಂಬೆಂ (ಅ.ಇ). 6 ಮಾಪರ್ಾ (ಅ). 7 ಸೆರ (ಅ). 8 ನೆಂಬು ದೂನ (ಅ). 9 ಪೊಳೆದ (ಓ.ಮ). 10 ನಡು (ಅ).

ಜೋಳನೆ ಕೇರಳಧಾತ್ರೀ
ಪಾಲಂ ನುಡಿದಂತೆ ನಾಳೆ ನಿರ್ವಾಹವದೊಳ್ ॥ ೩೨೧

ಇದು ಶಬ್ದಸ್ಮೃತಿಯೊಳ್ ಸಮಾಸಪ್ರಕರಣಂ ತೃತೀಯಂ.

ತದ್ಧಿತಪ್ರಕರಣಂ

ಸೂತ್ರಂ ೬೮

ಇವು ಪಣ್ಯಮಿವರ್ಗೆ ಮೇಣಂ
ತಿವು ಶಿಲ್ಪಂ ಮೇಣ್ ನಿಯೋಗಮಿವನಱಿವಂ ಮೇ ।
ಣಿವನಾಚರಿಸುವನೆಂದಿಂ
ತಿವಱೊಳಿಗಪ್ರತ್ಯಯಂ ಯಥೋಕ್ತಮಿನಕ್ಕುಂ ॥ ೩೨೨

ಪ್ರಯೋಗಂ ॥
ಗಂದಿಗನೆರವಣಿಗಂ ಸರ
ವಂದಿಗನಾಪಟ್ಟನಾಲಿಗಂ ಬಾಣಸಿಗಂ ।
[1]ಮಾಂದ[1]ರಿಗಂ ಜೋಯಿಸಿಗಂ
ನಂದಱಿಕೆಯ ಕಬ್ಬಿಗಂ ಸಮಂಜಸನೊಳನೇ ॥ ೩೨೩

ಸೂತ್ರಂ ೬೯

ಇದಱೊಳಿವಂ ವ್ಯಾಪೃತನೆನೆ
ತದಗ್ರದೊಳ್ ಕಾಱಿಶಬ್ದಮಕ್ಕುಂ ಕೆಯ್ಕೊಂ ।
ಡಿದನೀತಂ ನಡೆಯಿಪನೆನೆ
ತೊದಳೇಂ ವಳಮೆಂದು ವಳ್ಳಮೆಂದಿವು ನೆಗಟ್ಟುಂ ॥ ೩೨೪

ಪ್ರಯೋಗಂ ॥
ನಗೆವಡಿಕಾಱಿಂ ನೀಱಿಂ
ಬಗೆಕಾಱಿಂ ಪಾಟಕಾಱಿ[2]ನೊಳ್ನುಡಿ[2]ಕಾಱಿಂ ।
ಪಗೆಕಾಱಿನಾಗಿಯುಂ ಕೆ
ಯ್ಮಗೆ ತಕ್ಕಂ ಕೆಯ್ದುಕಾಱನೆನಿಸಲ್ಕಾಱಿಂ ॥ ೩೨೫

---

1 ಮಂದು (ಓ), 2 ನೊಳ್ಮಗೆ (ಓ.ಮ).

ಅಡಪವಳಂ ಪಡೆವಳ್ಗಂ
ಮಡಿವಳ್ಗಂ ಸೆಜ್ಜೆವಳ್ಗನಜ್ಜಂ ಬೆಜ್ಜಂ ।
[1]ಅಡ ವಳ[1]ನೆಂದಿಂತಿವರಂ
ಕಡಂಗಿ ಬಿಡೆ ಜಡಿಯದಿರ್ಕೆ ನಯಮಱುವರನಂ ॥ ೩೨೬

ಸೂತ್ರಂ ೭೦

ಇದನೀತಂ ಮಾಬ್ಪನೆನಿ
ಪ್ಪುದಱೊಳ್ ಗಾಱಿಪ್ರಯೋಗಮಕ್ಕುಮಪಭ್ರಂ ।
ಶದೊಳಮದೆ ವರ್ತಿಕುಂ ಮ
ತ್ತದರ್ಕೆ ಕರ್ಮಾದಿಯಾದೊಡಾದಿಗೆ ಲೋಪಂ ॥ ೩೨೭

ಪ್ರಯೋಗಂ ॥
ಱಣಿಯರಮೆನೆದೊಪ್ಪಿರ್ಪುಪು
ಮಣಿಗಾಱಿರ ಕಂಚಗಾಱಿರೊಱೆಗಾಱಿರ ತಿಂ ।
ತಿಣಿಯೆನಿಪ ಮಾಲೆಗಾಱಿರ
ಗಣನಾತೀತಂಗಳಾಪಣಂಗಳೆ ಪೊಬಲೊಳ್ ॥ ೩೨೮

ಅದಿವರ್ಣಲೋಪಕ್ಕೆ ॥
ಅಱಿದು ನರ[2]ನೊವಜರೆನ್ನಂ[2]
ಕುಱುಗೋಣ್ಡಱು[3]. . .[3]ನದಱುನೊಡ್ಡಿಸಿದಂ ಕ ।
ಮ್ಮಱನಂಬು ಕಮ್ಮಱಿಂಗೆಂ
ದಱಿಯದೆ ನುಡಿವಂತು ನಾಡವರ್ ಗಾವಿಲರೇ ॥ ೩೨೯

ಸೂತ್ರಂ ೭೧

ಈ[4]ಪೇಳ್ದ[4]ನಿತುಂ ಶಬ್ದಕ
ಳಾಪಂ ಸ್ತ್ರೀವಿಷಯಮಾ[5]ದೊಡಿತಿ[5]ಪರಮಕ್ಕುಂ ।
ರೂಪಾನ್ಯತ್ವದೊಳಾದಿಗೆ
ಲೋಪಂ ತತ್ಪ್ರತ್ಯಯಕ್ಕೆ ಸಂಭವಿಸಿರ್ಕುಂ ॥ ೩೩೦

ಪ್ರಯೋಗಂ ॥
ಮಡಿಯಂ ಮಡಿವಳ್ತಿಯವೋಲ್
ಬಿಡದಮ್ಯತಾನ್ನಮನೊಱಲ್ದು ಬಾಣಸಿಗಿತಿವೋಲ್ ।
ಕುಡು[6]ತಿರ್ದಳ್[6] ಪೂಮಾಲೆಯ
ನೆಡೆಯುಡುಗದೆ ಮಾಲೆಗಾರ್ತಿವೊಲ್ ಮತ್ತೊರ್ವಳ್ ॥ ೩೩೧

1 ಅಡಬಳ (ಓ.ಮು). ಅಡೆಬಳ (ಅ). 2 ನೋದಜನ್ನಂ (ಅ). 3 [ದಱುದ]. 4 ಪೇಟ್ದ (ಓ). 5 ದೊಡಂ (ಅ). 6 ತಿರ್ಪಳ್ (ಅ).

ಸೂತ್ರಂ ೭೨

ಇಂತಿದು ವಿಭಾಷೆಯಿಂ ವ
ರ್ಣಾಂತರದೊಳಮಕ್ಕುಮುಚಿತ ಗುಣವಚನಮುಕಾ ।
ರಾಂತಮ[1]ಳಂ[1]ತಂ ಸ್ತ್ರೈಣದೊ
ಳಂತವಱಿಂ ಪೆಱವು ಪುಂಸ್ತ್ವದೊಳ್ [2]ಸಮರೂಪಂ[2] ॥ ೭೨

ಪ್ರಯೋಗಂ ॥
ಒಕ್ಕಲಿತಿ ಜೋಡೆಯಾದಂ
ತಕ್ಕ[3]ಮವಳ್[3] ಸಿತಗೆ ಪತಿಗೆ ಮಿಗೆ ಕಾಯ್ವಳ್ ನೋ ।
ಟಕ್ಕೆ ಕಡುಸೊಂದಿ ನಾಣಿಲಿ
ಬಕ್ಕಂಬಯಲೊಳಮದಾರುಮಂ [4]ಬಂಚಿ[4]ಸುವಳ್ ॥ ೭೨

ಸೂತ್ರಂ ೭೩

ಅಲ್ಲಿಯೆ ಪುಟ್ಟಿದನಿಂತಿವ
ನಲ್ಲಿಯೆ ತಾಂ ಬಳೆದನೆಂದು ಪೇೞ್ವರ್ಥದೊಳಂ ।
ತೆಲ್ಲಮಿಚಪ್ರತ್ಯಯಮಿಂ
ತಲ್ಲಿ ಯಥಾಲಕ್ಷ್ಯಮಾದಿಗಕ್ಕುಂ ಹ್ರಸ್ವಂ ॥ ೭೩

ಪೊಱಲಿಂದ್ರಪುರಂ ಕಾಲೂರ್
ಪೊಱಲಿಂದ್ರರ್ ಪೊಱಲ ಮಾನನರ್ ಕಾಲುರಿಚರ್ ।
ಪೊಱಲಿಚರೆನೆ ಸೂಗಯಿಸುವುದು
ಪೊಱಲಿಂ ಕಾಲೂರ್ಗಳಿಂದಮಂತಾವಿಷಯಂ ॥ ೭೩

ಸೂತ್ರಂ ೭೪

ಅಲ್ಲಿ ಇದುಂಚೆಂಬರ್ಥದೊ
ಳೆಲ್ಲಯುಮುಳ್ಳೊಡೆಯವಂತಶಬ್ದ [5]ಮವಕ್ಕುಂ[5] ।
ಎಲ್ಲಂದದೊಳಂ ಪೋಲಿಸು
ವಲ್ಲಿ ಗುಣಾಧಿ [6]ಕರೊ[6]ಳಂತೆ [7]ವೋಲ್ ತಾನಕ್ಕುಂ[7] ॥ ೭೪

ಪ್ರಯೋಗಂ ॥
ಸಿರಿಯೊಡೆಯಂ ಸಿರಿಯುಳ್ಳಂ
[8]ನ[8]ರೂಪಿ ಗುಣವಂತನಧಿಕದಾನಿ [9]ಮಹೇಚ್ಛಂ[9] ।

---

1 ದಂ (ಅ). 2 ಸ್ತ್ರೀರೂಪಂ (ಅ). 3 ದವಳ್ (ಅ). 4 ಭಂಜಿ. 5 ಮುಮಕ್ಕುಂ (ಅ). 6 ಕದೊ (ಅ). 7 ವೋಲೆನಲಕ್ಕುಂ (ಅ). 8 ಸು (ಅ). ಸ್ವ (ಮು). 9 ಮಹಾಂತಂ (ಅ).

ನರರೊಳಿವನೆನಿಸಿ ಬಾಬ್ಪುದು
ಪುರಾತನೋದಾತ್ತಪುಣ್ಯಪರಿಪಾಕಫಲಂ ॥ ೫೩೭

ಅಪರಾರ್ಧಕ್ಕೆ ॥
ನುರಪತಿಯಂತೆ ವಿಸ್ಫುರಿತನೇತ್ರಸಹಸ್ರವಿರಾಜಿತಂ ನರೇ
ಶ್ವರಥವನಾಗ್ರದಂತೆ ದೃಢವೇತ್ರಲತಾಶತದುಷ್ಪ್ರವೇಶಮಂ ।
ಬರತಳದಂತೆ ಋಕ್ಷಮೃಗಲುಬ್ಧಕಸಂಗತಮಂಬುರಾಶಿಯಂ
ತಿರೆ ತತವಿದ್ರುಮದ್ಯುತಿ ನಿರಂತರವೊಪ್ಪುಗುಮಾ ವನಾಂತರಂ ॥ ೫೩೮

ಕರಿವೋಲ್ ಭದ್ರಗುಣಂ ಕೇ
ನರಿವೋಲ್ ನಿರ್ವ್ಯಾಜಶೌರ್ಯನಂಭೋನಿಧಿವೋಲ್ ।
ಶರಣಾಗತರಕ್ಷಣಪಟು
ಗಿರಿವೋಲ್ ನಿಷ್ಕಂಪಚಿತ್ತನಾ ನೃಪ[1]ತುಂಗಂ[1] ॥ ೫೩೯

ಸೂತ್ರಂ ೬೫

ಅವಱೊಳ್ ವ್ಯೋಲ್ಗಕ್ಕುಂ ಹ್ರ
ಸ್ವವಿಧಾನಂ ಪಾಕ್ಷಿಕಂ ಮಕಾರಾಗಮದಿಂ ।
ವ್ಯವಧಾನಮವರ್ಣಕ್ಕ
ಕ್ಕುವಲ್ಲಿ ಬಶ್ರುತಿ ವಕಾರದೊಳ್ ನೆಲೆಗೊಳ್ಗುಂ ॥ ೫೪೦

ಪ್ರಯೋಗಃ ॥
ಪೂರ್ವಾರ್ಧಕ್ಕೆ ॥
ಶ್ರೀಯ ಜವ್ವನ [ದ] ರೂಪಿನ ಗಾಡಿಯ ಪೆಂಪಿನೊಂ
[2]ದಾಯು[2] ತಾನೆ ನಡೆತರ್ಪವೊಲೊಪ್ಪಿರೆ ಬಂದಭ ।
ಪ್ರಾಯಸಿದ್ಧಿಯನೆ ಚಿಂತಿಸುತುಂ ಮನದೊಳ್ ಜಯ
ಶ್ರೀಯ ದೂದವಿವೊಲಾ ಸತಿ ಕಂಡು ಶಿಖಂಡಿಯಂ ॥ ೫೪೧

ಅಪರಾರ್ಧಕ್ಕೆ ॥
ನಿಗಳಂಬೊಲ್ ತೊಡರ್ದಿರ್ದ ಮೋಹನಿಗಳಂ ನಿರ್ವ್ಯಾಕುಳಂ ಪಿಂಗೆ ಮ
ತ್ತಗಜೇಂದ್ರಂಬೊಲಲರ್ಗಳಂ [3]ವನ[3]ಮನಂದಾನಂದದಿಂ ಹೊಕ್ಕನಾ ।
ವಗಮಾದಬ್ಕಿಯಳುರ್ಕೆಯಿಂ ಮಕುಟಬದ್ಧರ್ ನೂರ್ವರಂತಲ್ಲಿ ದೀ
ಕ್ಷೆಗೊಳರ್ ತನ್ನೊಡವೋಗೆ ನಿಶ್ಚಿತಮನಂ ಶ್ರೀಚಂದ್ರಭೂವಲ್ಲಭಂ ॥ ೫೪೨

ಸೂತ್ರಂ ೬೬

ತನಮಿಕೆಯುಮೆಂಬಿವುಂ ಚೇ
ತನಭಾವದೊಳಕ್ಕುಮುಟಿದ ಭಾವಾರ್ಥದೊಳಂ ।

---

1 ಪುತ್ರಂ (ಅ). 2 ದಾಯ (ಓ.ಮ). ; ಸರ (ಓ).

ತನಿತಱೊಳಂ ಪು ಕೆ ಯೆಂಬಿವು
ಜನಿಯಿಕುಮಂತಲ್ಲಿ ಕದ್ವಿರುಕ್ತ ವಿಕಲ್ಪಂ ॥ ೩೪೩

ಪ್ರಯೋಗಂ ॥

ಕಡುಗಲಿತನಮುಂ ಛಾಗದ
ಪೊಡವ್ರುಪೊಳ್ನುಡಿಯೊಳಾದ ಮಾನಸಿಕೆಯುಮು ।
ರ್ಕುಡುಗದ ಶೌಚಮುಮಾಯದ
[1]ಪಡೆವಾತುಂ[1] ಪೆರ್ಮೆ[2]ವಡೆದುವ[2]ನಿಂದಿಳೆಯೊಳ್ ॥ ೩೪೪

ಅಪರಾರ್ಧಕ್ಕೆ ॥

[3]ವಾರಿಧಿಯದೊಂದು[3] ಗುಣ್ಪುಂ
ಧಾರಿಣಿಯ ಪೊಗಟ್ತೆವೆತ್ತ ಪೆಂಪಿನ ತಿಣ್ಪುಂ ।
ಮೇರುವಿನ ಬಿಣ್ಪುಮಾ ನೃಪ
ಧೀರನೊಳೊಂದಾಗಿ ನಿಂದುವೆನ್ನದರೊಳರೇ ॥ ೩೪೫

ನಮಿತಾರಿಗೆ ದಮಿತಾರಿಗೆ
ಸಮಸ್ತ ಧಾತ್ರೀವಿಭಾಗದೊಳ್ ಭಾವಿಸೆ ವಿ ।
ಕ್ರಮದ ನಿಮಿರ್ಕೆಗಮಾಯತಿ
ಯಮರ್ಕೆಗಂ [4]ಪೇಱ ಪೋಲ್ಕೆ[4]ಗಾವಂ ಬರ್ಪಂ ॥ ೩೪೬

ಕಕಾರದ್ವಿತ್ವಕ್ಕೆ ॥

ದೇಸಱುದಾಸಱುದೆ ವನಾ
ವಾಸಂಗಳೊಳುನ್ನತಿಕ್ಕೆ [5]ನಿಲೆ[5] ನಮೆದವರೊಳ್ ।
[6]ನೇ[6]ಸುನ್ನಿಕೆಯಿಂ ಕುರುಪತಿ
ಬೀಸರಮಂ ನುಡಿಯದೊಳ್ಳಿತಂ ನುಡಿದಪನೇ ॥ ೩೪೭

ಸೂತ್ರಂ ೭೭

ಒಂದೆರಡು ಮೂಱು ನಾಲ್ಕ
ಯ್ದೆಂದಿನಿತರ್ಕಂ ಬಹುತ್ವವಾಚಿಗಳ್[7]ಮರ್ದಂ ॥
ತೊಂದಿ[7] ನೆಗಟ್ಟುಂ ವಿಕಲ್ಪಂ
ಸಂದಿಸಿ ನೆಲಸಿರೆ ಮೆ ಯೆಂಬುದಕ್ಕುಂ ಸೂಱೊಳ್ ॥ ೩೪೮

---

1 ಪಡೆಮಾತುಂ (ಓ.ಮು). 2 ವಡೆಗುಮು (ಅ). 3 ವಾರಿನಿಧಿಯೊಂದು, ವಾರಿಧಿಯೊಂದು (ಓ.ಮು). 4 ಪೇಱ್ವೋರ್ಕೆ (ಓ.ಮು). 5 ಗಿಡೆ (ಅ). 6 ನೀ (ಓ.ಮು). 7 ಮರ್ದತೊನ್ದಿ (ಓ.ಅ).

ಪ್ರಯೋಗಂ ॥

ಶಯುದಂಷ್ಟ್ರಾವಿಷದಂಶವೊಂದೆ ಜತುಗೇಹೋದ್ದೀಪನಂ ತಾನದೊಂ
ದೆ ಯಥೇಷ್ಟಪ್ರಕೃತಂ ದುರೋದರಜಯಂ ಮತ್ತೊಂದೆ ಕಷ್ಟಪ್ರತಿ ॥
ಕ್ರಿ[1]ಯೆಯಪ್ಪಾ[1]ವಿಷದೂಷಿತಾಶನಮದಂತೇನೊಂದೆ ಹೇಟ್ಟಾಗಳೊ
ರ್ಮೆಯೊ [2]ಮೇಣ್[2]ರ್ಮೆಯೊ ಮೂರ್ಮೆಯೋ ಕುರುಕುಳಪ್ರಾರಬ್ಧದುರ್ವೃತ್ತಕಂ ॥ ೩೪೯

ನೂರ್ಮೆ ಪಶು ಕಱುವುದಂ ತಾ
ನೊರ್ಮೆಯೆ ಕಱುವೆರ್ಮೆಯಲ್ಲದಱಿಯೆರ್ಮೆಗಳೀ ॥
ಯೆರ್ಮೆಗಳೊಳಗಿರ್ಪೆನಿಸಿ
ರ್ದೆರ್ಮೆಯ ಪಿಂಡುಗಳಿನೊಪ್ಪುಗುಂ ಕೆಲವೆಡೆಯೊಳ್ ॥ ೩೫೦

ವಿಕಲ್ಪಕ್ಕೆ ॥

ತನಗಿಂಬಪ್ಪುದನಾಯ್ದು ನೋಡಿ ಪಲವುಂ ಬಿಲ್ವಿಲ್ಗಳೊಳ್ ಬಿಲ್ಲನೊಂ
ದನೆ ಕೊಂಡೇಱಿಸಿ ನೀವಿ ಜೀವೞಡೆದಡುರ್ತೊಂದಂಬಿನಿಂದೊಂದು [3]ನೂ ॥
ಬ್ಬಿ[3]ನೆಯಂ ಪಾವಿನ ಬೆನ್ನೊಳಾದುವನತಿಪ್ರಾರಂಭದಿಂದೇಱುಮಂ
ಜನಕಾಧೀಶತನೂಜೆಯಾಣ್ಮನಿಸುವಂತೆಚ್ಚಂ ಮಹೇಂ[4]ದ್ರಾಂತಕಂ[4] ॥ ೩೫೧

ಸೂತ್ರಂ ೭೮

ಆಳಿಪ್ರತ್ಯಯಮಕ್ಕುಂ
ಶೀಳಾದ್ಯರ್ಥಂಗಳಂ ವಿವಕ್ಷಿಸೆ ಪೆಱತೊಂ ॥
ದಾಳಾಪಮಂತದೇನೊ ಯ
ಥಾಳೋಕನಿರೂಪಿತೋಕ್ತಿಗಳ್ಗನುಸಾರಂ ॥ ೩೫೨

ಮಾಱಾಳಿಯುಮೋದಾಳಿಯು
ಮೇಱಾಳಿಯುಮಪ್ಪನಾಗಿ [5]ಪಡೆ[5]ಪಾಳಿಯೆ ಕೇಳ್ ॥
ನೀಱಿಂ ಜೂದಾಳಿ ಕರಂ
ನೀಱಿಂ ಮಾತಾಳಿ ಕರೆಯೆ ಸಿಗ್ಗಾಳಿ[6]ಯಿವಳ್[6] ॥ ೩೫೩

ಸೂತ್ರಂ ೭೯

ಅದುವಿದುವುದುವೆಂಬಿಂತೀ
ವಿದಿತಾರ್ಥದ ಸರ್ವನಾಮಶಬ್ದಕ್ಕಕ್ಕುಂ ॥
ತದುಪಾಧಿವಿಹಿತ ಪರಿ[7]ಮಾ
ಣ[7]ದೊಳನಿತಿನಿತೆನಿತೆನಿಪ್ಪ ರೂಪನಿಪಾತಂ ॥ ೩೫೪

---

1 ಯಮಪ್ಪಾ (ಓ.ಮ). 2 ಪೇಟಿ (ಅ). 3 ಸೂಟಿ (ಅ). 4 ದ್ರಾತ್ಮಕಂ (ಅ).
5 ಪಡ (ಓ.ಮ). 6 ಳಿಯವಂ (ಓ), ಳಿಯಿವಂ (ಅ), ಳೆಯವಂ (ಮ). 7 ಣಾಮ (ಅ).

ಅನಿತೊಂದಣ್ಮನಿತೊಂದು ದರ್ಪಮನಿತೊಂದೌದ್ಧತ್ಯಮುಂ ಮುನ್ನ [1]ಮಾ
ದ[1]ನೊಳಿನ್ನಪ್ಪನೊಳುಂಟೆ ದಾನವರೊಳೆಂಬುದ್ಯೃತ್ತನಂ ನಾರಸಿಂ ॥
ಹನ ರೂಪಿಂ ನಖದೊಳ್ ವಿದಾರಿಸಿ ಕುನುಂಭಾರಕ್ತಮಂ ಪಟ್ಟಗಾ
ಱಿನೆ ಪಾನಂ [2]ತವೆ[2] ತೋಡುವಂತೆ ಕರುಳಂ ನೀಂ ತೋಡಿದ್ಯೆ ದೈತ್ಯನಾ ॥

ಇನಿತಱಲುಮಿನಿತು ಮಱುಕಮು
ಮಿನಿತು ಮನಃಕ್ಷತಮುಮಾವನಿಂದಾದುದವಂ ॥
ಗಿನಿತಱಲನಿನಿತು ಮಱುಕಮ
ನಿನಿತು ಮನಃಕ್ಷತಮನ[3]ಬ್ಬ[3] ಮಾಡದೆ ಮಾಣಿಂ ॥ ೩೫೬

ಜನನೀಜನಕನಹೋದರ
ವನಿತಾನುತ[4]ಪೌತ್ರಮಿತ್ರ[4]ಸಂಬಂಧಮದಂ ॥
ತೆನಿತೆನಿತು ಭವದೊಳಾಯ್ತು
ರ್ಗ್ಗೆನಿತೆನಿತಂ ನೆನೆವುದೆನಿತನವಧರಿಸುವುದೋ ॥ ೩೫೭

ವ॥ ಇವರ್ಕೆ ದ್ವಿತ್ಯಪ್ರಯೋಗವುಂ ಸೂತ್ರನಿರ್ದೇಶದೊಳ್ ಜ್ಞಾಪಕ[5]ಸ್ಥಿತ[5]ಮಕ್ಕುಂ ॥
ಕಾಯಲುಂ ಬಲಗರ್ವದಿಂ ನೆಲನೆಲ್ಲಮಂ ನೆಲಕೆಲ್ಲಮಾ
ತ್ರಿರ್ಗ್ಗೀಯಲುಂ ತನಗಾ ಚತುರ್ಭುಜಮುಂ ಭುಜದ್ವಯಮಾದನಿ ॥
ತ್ತಾತ್ತಯದಾಯತಿ ತೋಳೊಳೊಪ್ಪಿರೆ ಮಿಕ್ಕ ಪೆಂಪಿನ ಕೀರ್ತಿನಾ
ರಾಯಣಂ ದಯೆಗೆಯ್ದೆ [6]ಚಾಗ[6]ಚತುರ್ಭುಜಂ ಗರುಡಧ್ವಜಂ ॥ ೩೫೮

ಎನಿತ್ತೆನಿತ್ತಂಬುಜಪತ್ರನೇತ್ರೆಯಾ
ಘನಸ್ತನಂಗಳ್ ಬಳೆಗುಂ ಕಿರಾತೆಯಾ ॥
ಅನಿತ್ತನಿತ್ತಂ ವನದೊಳ್ ವನೇಚರಂ
ತನತ್ತು ಬಿಲ್ಲಾನದನಂತು [7]ಕೀಸುಗುಂ[7] ॥ ೩೫೯

ಸೂತ್ರಂ ೬೦

ಮತ್ತಮವರ್ಕ್ಕುಂ ಸಮು
ಪಾತ್ತ ನಕಾರಂ ಪ್ರಕಾರಕಾಲಾರ್ಥಂ ಮೆ ।
ಯ್ವೆತ್ತಿರೆ ತುದುವೆಂಬಿವು ವಿ
ದ್ಯೋತ್ತಮರೀ ತೆಱದಿನಱುಗೆ ಪೆಱವುಮ[8]ನಿದಱೊಳ್[8] ॥

---

1 ಮಾರ (ಓ.ಮು). 2 ತನೆ, ತಸೆ (ಅ). 3 ಬೆ (ಅ). 4 ಮಿತ್ರಪುತ್ರ (ಓ). 5 ಸಿದ್ಧ (ಅ). 6 ಭಾಗ (ಅ). 7 ಕೀಸುವಂ (ಅ.ಮು). 8 ನಿವಱೊಳ್ (ಅ).

ಪ್ರಯೋಗಂ ॥

ಪ್ರಕಾರಾರ್ಥಕ್ಕೆ ॥

ಅಂತು ಕಾಡುಗುಮೆ ಲೋಕಮನಿಂದ್ರಂ
ಗಂತು ಮಾಡುಗುಮೆ ಬನ್ನಮನೋಪ್ಪೋ ।
ಅಂತು ನೂಡುಗುಮೆ ಕೇಸುರಿಯಂ ಪೇ
ಱಂತು ಕೂಡುಗುಮೆ [1]ಬೀರಮದಾರ್ಗಂ[1] ॥ ೩೬೧

ಇಂತಿಂತೆ ಪಲಬರುಂ ತ
ತ್ಸಂತತಿಯೊಳೆ ಕಟಿದು ಪೋಗೆ ಜನಿಯಿಸಿದಂ ದು ।
ಷ್ಯಂತಂ ದುಷ್ಯಂತಂಗಮ
ನಂತಗುಣಂ ಭರತರಾಜ[2]ನಾದಂ[2] ತನಯಂ ॥ ೩೬೨

ಎಂತೆಡಱಿದಯೆಂತುರ್ಕಿದ
ಯೆಂತೊದವಿದಯೆಂತು ಮಗುಬ್ದಯೆಂತೊದಱಿದಯಾ ।
ಯ್ತೆಂತೆನಗಿದಿರ್ಚಿದಯ್[6] ಮಗು
[3]ಟ್ಟಿಂ[3] ತೊಡರದಿರೆನೆ ಸಿತಾಶ್ವನೆಂದಂ ಕರ್ಣಂ ॥ ೩೬೩

ಕಾಲಾರ್ಥಕ್ಕೆ ॥

ಮುನಿಸಿಂ ಮೇಲೆತ್ತಿ ಬರ್ಪಂದಿನ ವಿಪುಳಶಿಲಾಸ್ತಂಭಮಂ ಕೀಱಿ ಕೀಲ್ಪಂ
ದಿನ ದೆಂಕೊಂಡಟ್ಟಿ ಕೊಲ್ಪಂದಿನ ತಿರಿಪಿ ಕಪಿತಾತ್ಥವನೀಜಾತದಿಂದಂ ।
ಬನದೊಳ್ ಮೆಯ್ವೆರ್ಚಿ ಪೊಯ್ವಂದಿನ ನಿಜಭುಜವಿಕ್ರಾಂತಮೇನಾದುದಿಂತೀ
ಜನಮೆಲ್ಲಂ ನೋಡೆ ಚೌವಟ್ಟಿದ ಬಿನುಪುಡಿಯೊಳ್ ಬಿಱ್ದು ಸಾವಂತುಟಾಯ್ತ್ತೀ ॥

ಇಂದು ಪಿಂಗಿದುವೆಮ್ಮ [4]ಪೀಡೆ[4]ಗಳಿಂದು ಸಾರ್ದುವು ಸಯ್ವು ತಾ
ವಿಂದಮೋಘಫಲಂಗಳಾದುವು ಯಜ್ಞದಾನನಮಾಧಿಗಳ್ ।
ಇಂದು ನಂಬಿದೆವಾವುಮೆಮ್ಮ ನೆಗಪ್ತೆಯೊಳ್ಪನದಲ್ಲದೆ
ಮ್ಮಿಂದುವಂಶಮುಮಿಂದು ನಿರ್ಮಳಮಾದುದಿಂದುಧರೋಪಮಾ ॥ ೩೬೫

ಎಂದಮರರನಱಿಯಟ್ಟುವೆ
ನೆಂದಮರಾವತಿಯನೀಬ್ದುಕೊಳ್ವೆಂ ಶಕ್ರಂ ।
ಗೆಂದಭಿಭವಮಂ ಮಾಡುವೆ
[5]ನೆಂದಲ್ಲಿ[5] ಪಲುಂಬಿ ಚಿಂತಿಕುಂ ದನುತನಯಂ ॥ ೩೬೬

ಅಲ್ಲಿ ಪೆಱವು ಗ್ರಹಣಕ್ಕೆ ॥

ವಿರಹದೊಳಾದ ವೇದನೆಯನಾಱಿಸಲಾಮರನೊಳ್ಳಿತೆಂದು ಮಾ
ಮರದ ನೆಲರ್ಗೆ ಪ್ರೋಪೆ ಗಡ ಕಾಮನ ಡಾಮರಮಲ್ಲಿ ಕೋಕಿಲೋ ।

---

1 ಸಾಹಸಮಾರ್ಗಂ (ಓ.ಮ). 2 ನೆಂಬಂ(ಓ). 3 ಱ್ದಿಂ. 4 ಜೇಸೆ, ಸೇದೆ (ಮ). 5 ನೆಂದೆಂದು (ಮ).

ತ್ಕರ[1]ರವಮಲ್ಲಿ[1]ಚಾವಳಿಪ ರಾಜಶುಕವ್ರಜಮಲ್ಲಿ ಕಾಯ್ದು ಪ
ಲ್ಮೊರೆವ ಮದಾಳಿಯಲ್ಲಿ ಸಖಿ ಸಾರದಿರಾ ಮರನಂ ವನಂತದೊಳ್ ॥ ೩೬೨

ಸೂತ್ರಂ ೮೧

ಗಣನಾವಿಶೇಷಪರಿಪೂ
ರಣದೊಳಮನಿತಿನಿತೆನಿತ್ತು ಶಬ್ದಂಗಳ ಪೂ ।
ರಣದೊಳಮನೆಯಪ್ರತ್ಯಯ
ಮೊಣರ್ದು ಸಮಂತೊಂದಿ ತೋಱುಗುಂ ತದ್ಧಿತದೊಳ್ ॥

ಪ್ರಯೋಗಂ ॥

ಜಿನಮದನರೊಳಗೆ ಪದಿನಾ
ಱನೆಯಂ ತತ್ಸಕಲಚಕ್ರವರ್ತಿಗಳೊಳಗ ।
ಯ್ದೆನೆಯನೆನೆ ಪುಣ್ಯಪುಂಜಾ
ರ್ಜನಕ್ಕೆ ಶಾಂತೀಶನಂತು ನೋಂ[2]ತರುವೊಳರೇ[2] ॥ ೩೬೯

ಇನಿತನೆಯ ಭವದೊಳಿಂತಾ
ಯ್ತಿನಿತನೆಯ ಭವಾಂತರಂಗಳೊಳ್ ಮತ್ತಂ ಮೇ ॥
[3]ಲನಿತು[3] ಸುಖದುಃಖಫಲಮುಂ
ಜನಿಯಿಕುಮೆಂದಱಿವುದರಿದು ಸಂಸೃತಿಗತಿಯೊಳ್ ॥ ೩೭೦

ಸೂತ್ರಂ ೮೨

ಇರೆ ತದ್ಧಿತಪ್ರಯೋಗಂ
ಪರದೊಳ್ ಚರಮಸ್ವರಕ್ಕೆ ಲೋಪಮದಕ್ಕುಂ ।
ನಿರವಿಸಿ ಮುನ್ನೆ ಸಮಾಸಾಂ
ತರದೊಳ್ ಪೇೞ್ದೊಂದು ಕಾರ್ಯಮುಂ ಬಂದಿರ್ಕುಂ॥೩೭೧

ಪ್ರಯೋಗಂ ॥

ತೊಟ್ಟು ತೀವಿ ಬಳೆಯಂ ನಿಡುದೋಳ್ಗಳೊಳೊಂದುವಂ
ತುಟ್ಟು ಪೆಣ್ಣುಡೆಯ[4]ನಾಡಿಸಿ[4] ಬಾಬ್ಬ ಶಿಖಂಡಿ ಮುಂ ।
ನೆಟ್ಟನರ್ಜುನನ ಸಾರಥಿಯೆಂಬುದನೀಗಳೀ
ಘಟ್ಟವಳ್ತಿ ನುಡಿದಳ್ ತಿಳಿವಂತೆಮಗೆಲ್ಲಮಂ ॥ ೩೭೨

ಒರ್ಮೆ ಪೋಗಿ ಮೃಗಯಾನಿಮಿತ್ತದಿಂ
ಧರ್ಮಮಂ ಮಱೆದು[5]ನೋಡ[5] ಬೇಡಿದೊಂ ।

---

1 ವಳಮಾರೆ (ಅ). 2 ತವತೊಳರೇ (ಓ.ಮ). 3 ಗಿನಿತು (ಅ). 4 ನಾಟಿಸಿ (ಅ). 5 ನೋಡಿ (ಅ.ಓ).

ಪೆರ್ಮೆಗೆಟ್ಟು ಜಮದಗ್ನಿಯಂ ನೃಪಂ
ದುರ್ಮದಂ ಸುರಭಯಂ ವಿಮೋಹದಿಂ ॥ ೩೭೩

ಇದು ಶಬ್ದಸ್ತ್ರೀಯೊಳ್ ತದ್ಧಿತಪ್ರಕರಣಂ ಚತುರ್ಥಂ

ಆಖ್ಯಾತಪ್ರಕರಣಂ

ಸೂತ್ರಂ ೮೩

ಭೂತವತಿ ವರ್ತಮಾನಂ
ಖ್ಯಾತಭವಿಷ್ಯಂತಿ ಸರ್ವಸಾಧನಿ[1]ಯೆಂಬಾ[1] ।
ಖ್ಯಾತವಿಭಕ್ತಿಗಳಕ್ಕುಮ
ತೀತಭವದ್ಭಾವಿಕಾಲವಿಧ್ಯಾದಿಗಳೊಳ್ ॥ ೩೭೪

ಪ್ರಯೋಗಂ ॥

ಭೂತವತಿಗೆ ॥

ತ್ರಿಭುವನರಾಜ್ಯಪಟ್ಟದೊಡವುಟ್ಟದನಾವಿಭು ಪುಟ್ಟಿ[2]ದಂತೆ ತಾಂ[2]
ರಥನದೆ ಸಿಂಹವಿಷ್ಟರಮನೇಱಿದನೆತ್ತದೆ [3]ತಾಮೆ[3] ಮುಂದೆ ಬಂ ।
ದಭಮತಮಪ್ಪ ಬೆಳ್ಗೊಡೆಗಳುಂ ನೆಗೆದೊಪ್ಪಿದುವಿಂ[4]ತೆ[4] ದಲ್ ಜಗ
ತ್ಪ್ರಭುತೆ ಜಗತ್ತ್ರಯಂಗಳೊಳಗಗ್ಗಳಮಾದುದು ದೈತ್ಯರಾಜನಾ ॥ ೩೭೫

ವರ್ತಮಾನಕ್ಕೆ ॥

ಎನಗಿದುದೀಗಳೀಗಳಿನಿಸೊಯ್ಯನೆ ತೆಂಕಣ ಗಾಳಿ ಕೋರಕ
ಪ್ರಸರ[5]ದಿನೀ[5]ಗಳೀಗಳೆನೆ[6]ದಪ್ಪುದು[6] ಚೂತಮಹೀಜಮೆಯ್ದಿ ರಾ ।
ಗಿಸಿ ದೆಸೆಗೀಗಳೀಗಳುಲಿದಪ್ಪುದು ಕೋಗಿಲೆ ಕಂತು ಬಿಲ್ಲನೇ
ಱಿಸಿದಪನೀಗಳೀಗಳೆಲೆ ಸುಗ್ಗಿಯದೊಂದು ಪೊಡರ್ಪಿದಾಗದೇ ॥ ೩೭೬

ಭವಿಷ್ಯಂತಿಗೆ ॥

ಕಡುಕೆಯ್ದಾಂತನ್ಯಸೈನ್ಯಂಗಳನಳಱಿ ಭರಂಗೆಯ್ದು ನಿಮ್ಮೊಂದೆ ಮೆಯ್ಯೊಳ್
ಕಿಡಿನಲ್ [7]ಸಾಲ್ವರ್[7] ಸಮಾಸಾದಿತರಣರಸಿಕರ್ ನಿಮ್ಮ ಮುಂದಾದಮಣ್ಮಂ ।

---

1 ಯೆಂದಾ. 2 ದನ್ತಿರಾ (ಅ). 3 ತಾನೆ (ಮ). 4 ತು (ಓ.ಮ).
5 ದೊಳೀ (ಅ). 6 ದಿರ್ದುದು (ಅ). 7 ಸಾರ್ವಿರ್ (ಅ).

ನುಡಿವಾಗಳ್ [1]ನಾಡೆ[1] ಲಜ್ಜಾಕರಮದಱಿನದಂತಿರ್ಕೆ ಜೀಯೆಂಬಿನಂ ಮಾ
ರ್ಪಡೆಗೆನ್ನೀ ಬಾಳಕೇಳೀವಿಳ[2]ಸನ[2]ಮನದಂ ಯುದ್ಧದೊಳ್ ನಾಳೆ ತೋರ್ಪೆಂ ॥

ಏಧ್ಯಾದಿಗೆ ॥

[3]ಮರ್ಚದಿರು[3] ಬಸನಮಂ ಗಿಳಿ
ಗರ್ಚದಿರು ಖಳಸ್ಪ[4]ಭಾವಮಂ[4] ಮನೆಯತ್ತಲ್ ॥
ನಾರ್ಚು ಹಿತರಪ್ಪರಂ ನಲೆ
ವೆರ್ಚಿಸು ತಳವರ್ಗಮಂ ಮನಂಗೊಳೆ ಮಗನೇ ॥ ೩೭೮

ಸೂತ್ರಂ ೮೪

ಕವದಿನಮರಯಿರೆನೆವೆನಿ
ಪ್ಪವು ವರ್ತಿಕುಮನ್ಯಯುಷ್ಮದಸ್ಮದ್ವಿಷಯ ।
ವ್ಯವಹೃತಿಗಳ್ಗೀಕಾನೇ
ಕವಚನದಿಂ ಪ್ರತಿವಿಭಕ್ತಿ ಪುರುಷಾಖ್ಯಂಗಳ್[6] ॥ ೩೭೯

ಪ್ರಯೋಗಂ ॥

ಪ್ರಥಮಪುರುಷಕ್ಕೆ ॥

ತೊಟ್ಟಂ ಸಂಮೋಹನಮಂ
[5]ತೊಟ್ಟನೆ[5] ಭುಜವಿಜಯಶಾಲಿ ಫಲ್ಗುಣನಾಗಳ್ ॥
ಪುಟ್ಟಿದ ನಿದ್ರಾ[6]ಭರದಿಂ[6]
ದೊಟ್ಟೈಸಿ ವಿರೋಧಿಭೂಭುಜರ್ ಮೆಯ್ಮಱೆದರ್ ॥ ೩೮೦

ಮಧ್ಯಮಪುರುಷಕ್ಕೆ ॥

ನುಡಿದಯ್ [7]ಪೊಚ್ಚ[7]ಮಾತಂ
ಬಿಡದೆನ್ನೊಳ್ ಜಱುಚುತಿರ್ಪುದಾವುದು ಗಂಡು ॥
ಕೈಕೊಡೆ ಮೊನೆಗಿದಿರ್ಚಿ ಬರವೇಟ್
ತೊಡ[7]ರ್ದಾಗಳ್[7] ಕಾಣ್ಬೆರೆಮ್ಮ ನಿಮ್ಮೊಂದಳವಂ ॥ ೩೮೧

ಉತ್ತಮಪುರುಷಕ್ಕೆ ॥

ಅನುರಹರಂ ತೇರಂ ನ
ಯ್ತೆನಗುವನಾಂ ಕೀಱಿ ನಿಂದು ಬಿಲ್ಗೊಳ್ವೆನೆನಲ್ ॥
ವಿಸನನಮದಾವುದರಿದ
ರ್ಕನೂನುವಂ ಕೊಂದೆವೆಂದು ನಿಶ್ಚಿಂತಮಿರಿಂ ॥ ೩೮೨

---

1 ನೋಡೆ (ಅ). 2 ಸಿತ (ಓ.ಮ) 3 ಮಚ್ಚರಿಸು (ಮ). 4 ಭಾವ ದೊಳ್ (ಓ.ಮ). 5 ನೆಟ್ಟನೆ (ಮ). 6 ಭರಮಿರ (ಓ.ಮ). 7 ರ್ದಾಗಡೆ (ಅ)

ಸೂತ್ರಂ ೬೫

ಮಿಗದಾನ್ಯಾರ್ಥದೊಳಂತವು
ನೆಗಟ್ಟುಂ ತಂತಮ್ಮ ಸಾಧನಂಗಳೊಳನಿತುಂ ।
ಯುಗಪತ್ಪ್ರಯೋಗಮಾದಂ
ದು ಗಣನೆಯೊಳ್ ಮುಂದೆ ನಿಂದುದಾವುದದಕ್ಕುಂ ॥ ೬೬೩

ಪ್ರಯೋಗಂ ॥
ಸ್ವಾರ್ಥಕ್ಕೆ ॥
ಎಂದಿಂತಾತನನಂದು ನಂಬಿಸಿದೊಡಾ ಮತ್ಸ್ಯಾತ್ಮಜಂ ನಂಬಿ ಸಾ
ನಂದಂ ಬಂದು ಸುರೇಂದ್ರಸೂನುಗೆ ತುಟಿಲ್ಗೆಯ್ದುಂದನಾನಿನ್ನೆಗಂ ॥
[1]ಬಂದಯ್[1] ನೀಂ ದಯೆ[1]ಯಿಂದಮಾನಱಿದೆನಿಲ್ಲೀಗಳ್ ಮನಂದಂದೆನಿ
ನ್ನೊಂದುಂ ಸಂದೆಯಮಿಲ್ಲ ತೇರನೆಸಪೆಂ ನೀಂ ಕಾದಿ ಗೆಲ್ ಫಲ್ಗುನಾ ॥ ೬೬೪

ಯುಗಪತ್ಪ್ರಯೋಗಕ್ಕೆ ॥
ಆಮುಂ ದ್ರೋಣ[2]ರು[2] ಮಶ್ವ
ತ್ಥಾಮನುಮಂಗಾಧಿರಾಜನುಂ ಕೃಪನುಂ ಸಂ ॥
ಗ್ರಾಮದೊಳಾಂಪೆವರಾತಿಯ
ನೇಮಾತಡಿಯೆತ್ತು ತಡೆಯದಿರ್ ಭುವನಪತೀ ॥ ೬೬೫

ಸೂತ್ರಂ ೬೬

ದದಪವಕಾರಂಗಳ್ ಮೂ
ಲದೊಳಕ್ಕುಂ ಭೂತವರ್ತಮಾನಭವಿಷ್ಯ ।
ದ್ವಿದಿತವಿಭಕ್ತಿತ್ರಿತಯ
ಕ್ಕದೆಲ್ಲ ವಚನಂಗಳೊಳ್[3]ಮಿದಾಗಮ[3]ಮಕ್ಕುಂ ॥ ೬೬೬

ಪ್ರಯೋಗಂ ॥
ಭೂತವತಿಗೆ ॥
ಆಡಿದನಿಂದ್ರನಿಂದ್ರಗಣಿಕಾ[4]ಗಣ[4]ಮಟ್ಟಱಿಯೊಳ್ಳು ಮಂಗಳಂ
ಬಾಡಿದುದಬ್ಜಜಂ ಪರಿ ಸೇನೆಯನಿಕ್ಕಿದನದ್ರಿ ತಾನೆ ಮುಂ ॥
ಡಾಡಿ ವಿಭೂತಿಯಿಂದೊನಗೆಮಾಡಿದನಂಗಜನಂಗಲಕ್ಷ್ಮಿಯೊಳ್
ಕೂಡಿದನೆಂದೊಡೇವೊಗಟ್ಟುದೋ ಭವಶ್ಯೆಲಭವಾವಿವಾಹಮಂ ॥ ೬೬೭

---

1 ಬಂಧದೊಳಂತವುಯಿಂನಿಂದಯೆ (ಅ). 2 ನು (ಬಿ). 3 ಗಿದಾಗಮ (ಅ).
4 ಜನ (ಅ).

ವರ್ತಮಾನಕ್ಕೆ ॥

ಮಾಡಿದಪಂ ಖಳನಮಿತಿಗೆ
ಕೇಡಂ ತಕ್ಕರನುದಾತ್ತಮಹಿಮೋನ್ನತಿಯೊಳ್ ॥
ಕೂಡಿದಪಂ ನೀಡಿಲ್ಲದೆ
ನೀಡಿದಪಂ ಬೇಟ್ಟುವಂಗೆ ಬೇಟ್ಟುದನಿಂದ್ರಂ ॥ ೩೮೮

ಭವಿಷ್ಯಂತಿಗೆ ॥

ಬರ್ಪೆನಮೋಘಮಬ್ಜನಮಯಕ್ಕೆ ಪಲುಂಬದೆ ಪಾರುತಿರ್ಪುದಾಂ
ಬರ್ಪುದನೆಂದು ಪೋದನಿನಿಯಂ ಜಲದಾಳಿಗಳಿಂತಿವೀಗಳೇ ॥
ಬರ್ಪುವೆ ಬಂದನಿಲ್ಲ ತಡೆದಂ ಪರದೇಶದೊಳಾದ ಮರ್ಚಿನಿಂ
[1]ಕೂರ್ಪೊಡೆ[1] [2]ಬರ್ಪರಲ್ಲ[2]ದೊಡೆ ಬರ್ಪರೆ ಕಲ್ಲೆರ್ದೆ[3]ಯಪ್ಪ[3] ಮಾನಸರ್॥ ೩೮೯

ಸೂತ್ರಂ ೬೭

ಭಾವಿಭವತ್ಕಾಲಂಗಳೊ
ಳಾವಿಹಿತವಿಧಕ್ತಿಯಾದಿಗಳೊಳಾಗಮದಿಂ ।
ತಾವೊಲ್ವರ್ ಕೆಲಬರ್ ಭಾ
ಷಾವಿದರುದ್ಭಾದಿಯಕ್ಕಮದುವುಂ ಪ್ರಾಯಂ ॥ * ೩೯೦

ಸೂತ್ರಂ ೬೮

ಅವಱೊಳಗೆ ನಪುಂಸಕಲಿಂ
ಗವಿಷಯಮಾದಲ್ಲಿ ಮೊದಲ ಪುರುಷಂ[4]ಗುದುವೆಂ ।
ಬು[4]ವೆ ದಲ್ ಸಮನಿಸುಗುಂ ಸ್ತ್ರೀ
ವಿವಕ್ಷೆಯೊಳ್ ನೆಗಳ್ದುಮೇಕವಚನಮಳಂತಂ ॥ ೩೯೧

ಪ್ರಯೋಗಂ ॥

ಊದಿದುದು ತಣ್ಣೆಲರ್ ಕಳ
ನಾದಂ [5]ನಾದರ[5]ದೊಳೊಂದಿ ನೆಗಳ್ದುದು ಪದ್ಮಾ ।
ಮೋದ[6]ಮಿನಿಸುಂ[6] ತೊವರ್ತೊವ
ರಾದುದು ಕೂಗಿದುವು ತಾಮ್ರಚೂಡಕುಳಂಗಳ್ ॥ ೩೯೨

---

1 ಕೂರ್ಪರೆ (ಓ.ಮ). 2 ಪರ್ಬರಲ್ಲ (ಅ.ಇ). 3 ಯಾದ (ಓ.ಮ). 4 ಗದು ವೆಂದುವೆ (ಓ ಮ). 5 ಗಾಂದರ (ಓ.ಮ). 6 ಮಿನಿಸಂ (ಓ.ಮ).

* ಒಂದು ಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿ ಈ ಸೂತ್ರವೇ ಇಲ್ಲ.

ಅಱಿವಳ್ ಪಾಂಡುತನೂಜರ
ತೆಱನೆಲ್ಲಮನೀಕೆ ನುಡಿವಳಲ್ಲಳ್ ತಪ್ಪಂ ।
ಮಱಸಿ ಪುಸಿನುಡಿವ ಜಱುಚರ
ತೆಱನಂ ಕಂಡಱಿಯದಂತು ಕುಳಿಯರುವೊಳರೇ ॥ ೬೯೩

ಸೂತ್ರಂ ೮೪

ಅರೆಬರ್ ತದೇಕವಚನಾಂ
ತರಂ ನಪುಂಸಕದೊಳಾಗೆ ತುತ್ತ್ವನ್ಯತರಂ ।
ದೊರೆಕೊಳ್ಗುಮೆಂಬರವು ಮುಂ
ತಿರೆ [1]ಪೊರ್ದುಗುಮರ್ದಿಕಾರಮಕ್ಕೆ ಯಕಾರಂ[1] ॥೬೯೪

ಪ್ರಯೋಗಂ ॥

ಮುಟ್ಟಿತು ಮುಟ್ಟಿದು ದಿವಮಂ
ಪೆಟ್ಟಿತು ಪೆಟ್ಟಿದು ರಸಾತಳಾಗ್ರಮನೆಂಬೊ ।
ಳ್ಪಿಟ್ಟಳಮಾಗಿರೆ ದಿವಿಜರ
ದಿಟ್ಟಿಗೆ ಸೊಗಯಿಸಿತು ಮುಂದೆ ಮಂದರಶೈಲಂ ॥ ೬೯೫

ಉರಗರಗಿದರ್ ದೈತ್ಯರ್ ಬೆಳ್ಕುತ್ತರಳ್ಕಿದನಿಂದ್ರನೀ
ಶ್ವರನ ಮನಮ[2]ಪ್ಯಾಡಿತ್ತೊಡಿತ್ತು[2] ಕಿನ್ನರಸ್ತ್ರೀಯಮಾ ।
[3]ನರಲ ಬರಮಂ[3] ಕಂಡಿಂ ಕೆಟ್ಟಿತ್ತು ಭಾರತಮೆಂದು ತಾ
ವರೆಯೆರೆಯ ನೀರಂತಾಯ್ತೆತ್ತಂ ಸುರಾಸುರಮಂಡಲಂ ॥ ೬೯೬

ಸೂತ್ರಂ ೮೦

ಅವಿಶಿಷ್ಟಲಿಂಗವಚನ
ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಿಂದೊಂದಿ ಗುಂ ಕುಮಾದೇಶಂಗಳ್ ।
ಬವರಿಸುಗುಂ ಸಂಪ್ರತಿಗಂ
ಭವಿಷ್ಯದರ್ಥದೊಳಮನ್ಯವಚನೋಕ್ತಿಗಳೊಳ್ ॥ ೬೯೭

ಮಾಱುಗುಮಲ್ಲಿ ದೇವರೆಡೆವೊಕ್ಕೊಡಮಾತ್ಮಭುಜಪ್ರತಾಪಮಂ
ತೋಱುಗುಮುರ್ಕಿ[4]ದನ್ಯ[4]ನೃಪನಂದನರಂ ತವೆ ಕೊಂದು ನಾಯ್ಗುಳಂ ।
ತೀಱುಗುಮಾಗ [5]ಳಲ್ಲಿ[5] ತೊಡರ್ದಾರುಮನುಗ್ರಪತತ್ರಿಭಾರಮಂ
ಪೇಱುಗುಮಂತುಮಾಂತೊಡವರಂ ಬಡಿಯೊಳ್ ಪುಡಿಗುಟ್ಟಿ ತೂಱುಗುಂ ॥ ೬೯೮

---

1 ಪೊರ್ದುಗೆಯಮರ್ದಕಾರಮಕ್ಕುಮಿಕಾರಂ (ಅ). 2 ಳ್ಪಾಡಿತ್ತೊತ್ತಿತ್ತು (ಅ.ಡ).
3 ನರನಬಲಮಂ (ಓ). 4 ದಂದು (ಅ). 5 ಮುಲ್ಲಿ (ಅ).

ಅರ್ಕೇಂದುಗಳಂ ತವೆ ನುಂ
ಗಿರ್ಕುಂ ಕಟ್ಟರೆ ಸಿಡಿಲ್ಗಳೆಱಗುಗುಮಂತುಂ ।
ಬರ್ಕುಂ ನಿನ್ನೋಪಳ್[6] ಭಯ
ಮಿರ್ಕುಮೆ ನೀನಿರ್ಪ ಮನದೊಳುಗ್ರ[1]ತುಳಾಕರ್ಾ[1] ॥ ೩೯

ಸೂತ್ರಂ ೯೧

ಉಗೆಕೆವಿಕಲ್ಪಿತಮನ್ಯಾ
ರ್ಥಗತಿಯೊಳುತ್ಪೇತ್ಪ[2]ಯುಕ್ತಿ[2]ಯುಷ್ಮತ್ಸಂಜ್ಞೋ ।
ಕ್ತಿಗ[3]ಳೊಳಮ[3]ನ್ಮದ್ಬಹುವಚ
ನಗತಿಯೊಳಂ ನೆಗಟ್ಟಿ ಸರ್ವನಾಧನಿಗಕ್ಕುಂ ॥ ೪೦೦

ಪ್ರಯೋಗಂ ॥
ಅನ್ಯಾರ್ಥಗತಿಗೆ ॥
ಮೇದಿನಿ ಸಾಗರಾಂತಮದು ನಿನ್ನನೆ ಪತ್ತುಗೆ ನಿನ್ನ ವಕ್ಷದೊಳ್
ಶ್ರೀ ದೊರೆಕೊಂಡು ಪೆರ್ಚುವೆರಸಿರ್ಕೆ ಸಮಂತು ನವಗ್ರಹಂಗಳೇ ।
ಕಾದಶಮಕ್ಕೆ ಕೀರ್ತಿ ಪರೆದಿರ್ಕೆ ಜಯಾಂಗನೆ ಕೂರ್ಕೆ ನಿಚ್ಚಲುಂ
ವೇದದೊಳೋದಿದಾಯು ನಿನಗಕ್ಕೆ ಚಿರಂ ಕಲಿಕಾಲನೂದನಾ ॥ ೪೦೧

ಯುಷ್ಮತ್ಸಂಜ್ಞೋಕ್ತಿಗೆ ॥
ವಾಯಸದಂತೆ ನೋಡು ಬಕದಂತಿರೆ ಮೆಲ್ಲನೆ ಮೆಟ್ಟು ಕಚ್ಚಪೋ
ಪಾಯದಡಂಗಿ ನಿಲ್[5] ಭ್ರಮರಿಯೊಳ್ ಭ್ರಮಿಯಂತಿರೆ ಬೆಚ್ಚರಾಗು ಖ ।
ಪ್ಲಾಯುಧ[4]ಚಾಮರಂ[4] ಪೊಳೆವ ಮಿಂಚನೆ ಪೋಲ್ತಿರೆ ಬೀಸು ನೀಂ ಖಳ
[5]ನ್ಯಾಯದಿ[5]ನೆಲ್ಲಮಂ ನೆಱಿಯೆ ಕಲ್ತುಪದೇಶಕನಾಗು ಲೋಕದೊಳ್ ॥ ೪೦೨

ಕಂ॥ ಹರಿ ನುಡಿಯೆ ನುಡಿಯಿ[6]ಮುಲಿ[6]ಯಲ
ಮಿರಿಮುಸಿರ[7]ಲಮತ್ತ[7]ಸಾರಿವೆರೆಮಿಡುಕದಿರಿಂ ।
ಪಿರಿದುಂ [8]ಗಱಪಲಮೆಡೆ[ಗೋ
ದಿ]ರದಿರಿ[8]ಮೆನುತಿರೆ ಕಡಂಗಿ ಪಡಿಯಱಿರೆತ್ತಂ ॥ ೪೦೩

ಅನ್ಮದ್ಬಹುವಚನಗತಿಗೆ ॥
ನೆನೆಯದೆ ಕಜ್ಜದ [9]ಬಿಣ್ಪಂ[9]
ಮುನಿವಯ್ ನೀನೊರ್ವನೆಂಬ ಹರಿಗಮಸಾಧ್ಯಂ ।

---

1 ತಳಕರ್ಾ (ಓ.ಮ). 2 ಯುಕ್ತ (ಓ.ಮ). 3 ಳಿಂದ (ಓ.ಮ). 4 ಚಾಪಮಂ (ಓ.ಮ). 5 ನ್ಯಾಯಮು (ಓ.ಮ). 6 ಮಾಲ (ಓ.ಮ). 7 ಲುಮಿತ್ತ (ಓ.ಮ). 8 ಗಳಪರಿಮೆದೆಗೋದಿರದಿರಿ (ಅ); ಗಱಪಲಮೆಡೆಗೊಂಡಿರದಿರಿ (ಅ.ಇ). 9 ಬಿಣ್ಪಿ (ಓ.ಮ).

ಮನುಜಪ್ರಾಕಾರಾಂ[1]ಕನೊ[1]
ಳಿನಿಬರುಮೊಂದಾಗಿ ತಾಗುವಂ ಫಲ್ಗುಣನೊಳ್ ॥ ೪೦೪

ಸೂತ್ರಂ ೯೨

ತದುಪಗತಮಧ್ಯಮೈಕ
ತ್ವದೊಳಕ್ಕು ಪ್ರಾಯದಿಂದಿಕಾರಮುಕಾರಂ ।
ವಿದಿತಸ್ವರೂಪಲೋಪಮು
ಮದಂತೆ ಪೆಱವುಳಿಯೊಳಂ ಪ್ರಕೃತ್ಯಂ[2]ತದೊಳಂ[2] ॥ ೪೦೫

ಪ್ರಯೋಗಂ ॥

ಬಿಗಿ ಪುಗು ಬಿಟ್ಟು ಕೂಡು ಜಡಿ ಬಗ್ಗಿಸು ಪೊಯ್ವೆಲೆನೋಡು ಸಾಯೆ ಸಾ
ರ್ದುಗಿ ಕೊಳೆ ನೂಂಕು ಸಾರ್ಚು [3]ಕಡೆ[3]ದೋಱೊಡಸಂದಿಸು ಸಾರ್ದು
[4]ದಂಡೆ[4]ಗೊಳ್ ।
ಪುಗದೆಡಮಾಡು ಚಪ್ಪರಿಸು ರೂಪಿಡು[5]ಕೂಪಿಡು[5] [6]ಕೂರ್ಪು[6]ದೋಱು ಪಾ
ಱಿಗಿಯದೆ ಕೂರ್ಮೆಮಿಕ್ಕು [7]ತಗೆ[7] ತೊಂಗಲನಿಂಬೆನೆ ನೂಂಕು [8]ಯುದ್ಧಮಂ[8]॥

ಸೂತ್ರಂ ೯೩

ಕ್ರಿಯೆ ತಾಂ ಕ್ರಿಯಾರ್ಥಮಪ್ಪ
ಲ್ಲಿಯಲಕ್ಕುಂ ವರ್ತಮಾನಗತಿಗುತ್ತಮುತುಂ ।
ದ್ವಯಮಕ್ಕುಂ ಪೂರ್ವಭವ
ಕ್ರಿಯೆಯೊಳಿದುತ್ಪ್ರತ್ಯಯಂಗಳಕ್ಕುಂ ಪೀನಂ ॥ ೪೦೬

ಪ್ರಯೋಗಂ ॥

ತಿಂಗಳನಪ್ಪಿಕೊಳಲ್ [9]ಪಾ[9]
ವಿಂಗಂ [10]ಬೆಲೆಯಿಕ್ಕ[10]ಲಮರಗಿರಿಶಿಖರಕ್ಕಂ ।
ಲಂಗಿಸರೊಡರಿಸುವರ್ ಪ
ರ್ವಂಗಳ್ ಪತ್ತೆಂಟು ದಿವಸಮೆನೆ ಬೆಲೆವೆಣ್ಗಳ್ ॥ ೪೦೭

ಕೆದಱುತ್ತುಂ ಮಣಲಂ ತೆಮಳ್ದಿಕೊಳುತುಂ ಭೂರೇಣುವಂ ಸೂಸುತುಂ
ನದನದ್ಯಚ್ಛಜಲಂಗಳಂ ಮುಱುಯುತುಂ ಭೂಜಂಗಳಂ ನುರ್ಗುತುಂ ।

---

1 ತನೊ (ಅ). 2 ತರದೊಳ್ (ಅ). 3 ಕಡಿ (ಓ). 4 ಡಂಗೆ (ಓ).
5 ಕಾಪಿಡು (ಓ). 6 ನೋರ್ಪು (ಓ). 7 ನೆಗೆ (ಓ). 8 ಬರ್ದನಂ (ಓ).
9 ಹಾ (ಓ). 10 ಬೇವಿಕ್ಕ (ಅ).

ಪೊದಱಿಂ ಸೀಳುತುಮೆಯ್ದಿ ವಂಶವನಮಂ ಕಾಡಾನೆಯಂ ಪೋಲ್ತು ಪೊ
ಕ್ಕುದು ಬೀಡಂ ಲಯಕಾಲಕಾಲ[1] ಏಱಲ[1]ದ್ಭೀಮಾರುತಂ ಮಾರುತಂ ॥ ೪೦೯

ನಡುಗಿ ತಡ[2]ವರಿಸಿ[2] ಬೆಂಕೆಯ
ಕಡುಗಾಯ್ಪಿಂಗಗಿದು ಜೆಡೆಗಳಿಡುವಿನೊಳಹಿಗಳ್ ।
ತೊಡರ್ದು ನುಸುಳ್ದೊಡಿ ಗಂಗೆಯ
ಮಡುಗಳನಡಹಡಿಸಿ ಪುಗುವಿನಂ ಭಯವಶದಿಂ ॥ ೪೧೦

ಸೂತ್ರಂ ೪೪

ಪ್ರತಿಷೇಧದೊಳಂ ಕೆಲಬರ
ಮತದಿಂದಲ್ ವರ್ತಿಕುಂ ಪದಾಂತರದಿಂ ಸಂ ।
ಗತಿಯಾ[3]ಗಲ್ಲೋಪಂ[3] ಮೇಣ್
ಚತುರ್ಥಿ ಸಮಸಲ್ಗುಮೆಂಬರದಱೊಳ್ ಕೆಲಬರ್ ॥ ೪೧೧

ಪ್ರಯೋಗಂ ॥

ನಗೆಯೊಳಮಪ್ಪೊಡಮಿಂತೀ
ತಗಬು ದುರುಕ್ತಿಗಳನೆಮ್ಮೊಳಿಂ ನುಡಿಯಲ್ ನೀಂ ।
ಬಗೆಯೊಳ್ ಬೇಱೊಂದನಣಂ
ಬಗೆಯಲ್ ಗಡ ನಿನಗೆ ಸುಮತಿ ಬೇಱಾಂ ಬೇಱೇ ॥ ೪೧೨

ಅಪರಾರ್ಧಕ್ಕೆ ॥

ತರವೇಡ್ ಮದವಾರಣಮಂ
ಬರವೇಡ್ ಸನ್ನದ್ಧವಾಜಿನಾಥನಮಂ ಬಿ ।
[4] ತ್ತರಿಸಲ್ಕೆ[4]ವೇಡ್ ವರೂಥೋ
ತ್ಕರಮಂ ಬಲದೊಡ್ಡವೇಡ್ ಪದಾತಿಯನೀಗಳ್ ॥ ೪೧೩

ಸೂತ್ರಂ ೪೫

ಎಸೆಗುಂ ಭಾವದೊ[5]ಳಮರ್ದೀ
ಕಸಂಜ್ಞ[5]ವಚನಂ ಕ್ರಿಯಾಸಮಭಿಹಾರಂ ವ ।
ರ್ತಿಸುತಿರೆ ತಾನಕ್ಕುಂ ಸ
ರ್ವನಾಧನೀಮಧ್ಯಮೈಕವಚನಮದೆಂದುಂ ॥ ೪೧೪

---

1 ಏಲಸ (ಓ.ಮ). 2 ದಡಿಸಿ (ಓ.ಮ).. 3 ಗೆರೋಪಮಂ, ಗಲುರೋಪಂ (ಓ.ಮ). 4 ತ್ರದಸಿಬರ (ಓ). 5 ಳವಱೀಕ ಸಂಖ್ಯೆ (ಓ.ಮ).

ಪ್ರಯೋಗಂ ॥

ಭಾವಾರ್ಥಕ್ಕೆ ॥

ಸಿಡಿಲಂ ಪೊಸೆವುದು ಶೇಷನ
ಪೆಡೆಯೊಳ್ ಪಟ್ಟಿರ್ಪುದೆಂಟುಮಾನೆಯ ಕೋಡಂ ।
ಪಿಡಿದೊತ್ತಿ ಕೀಲ್ವುದೇಟುಂ
ಕಡಲೊಳಗೋಲಾಡುತಿರ್ಪುದವನ ವಿನೋದಂ ॥ ೪೧೫

ಕ್ರಿಯಾಸಮಭಿಹಾರಕ್ಕೆ ॥

ಕೊಳ್ಕೊಳ್ಳೆಂದೊಡನೊಡನೆಯೆ
ತುಳ್ಕುವ ಯುವತಿಯರ ಕರಪರಿಚ್ಯುತನಲಿಲಂ ।
ಗಳ್ಕೊಳೆ ಬಿಡೆ ಕೆದಱುವ ಕಿಂ
ಜಳ್ಕದಿನಾದುದು ಸರೋವರಂ ಕಪಿಶಜಳಂ ॥ ೪೧೬

ಸೂತ್ರಂ ೯೬

ಧಾತುಗನೇಕಾಕ್ಷರಕಾ
ಖ್ಯಾತವಿಭಕ್ತಿಗಳಮೊದಲೊಳಿಸು ತಾನಕ್ಕುಂ।
ಹೇತುಪ್ರಯೋಗದೊಳ್ ತ
ಜ್ಜಾತಿಯೆ ಕಣರ್ಾಟಧಾತುಗಳ್ಗ[1]ಮರ್ದಿಕರ್ುಂ[1] ॥ ೪೧೭

ಪ್ರಯೋಗಂ ॥

ಎಸೆಗುಂ ಋಜ್ವಾಗತಂ ಕಣ್ಗೊಳಿಸುಗುಮಳವಟ್ಟರ್ಧಋಜ್ವಾಗತಂ ಶೋ
ಭಿಸುಗುಂ ಪಾರ್ಶ್ವಾಗತಂ ನೋಟ್ಪರನೆಱಗಿಸುಗುಂ ಸಾಚಿ ತದ್ವಿದ್ಯರಂ ರಂ ।
ಜಿಸುಗುಂ[2]ದ್ವ್ಯರ್ಥಾ[ಕ್ಷಮೆಂ][2]ಬಂತೆವೊಲರೆ[3]ನೆಗಟ್ಟಿರ್ದಂ[3]ಗನಾಭಂಗಿಯಂ ಚಿ
ತ್ರಿಸಿ ಚಿತ್ರಕ್ಕಾಯುವೊಯ್ದಂ ಮದನನೆನೆ ಕರಂ ಕಾಂತೆ ಕಣ್ಗೊಪ್ಪಿ ತೋರ್ಕುಂ॥

ಇಲ್ಲಿ ಉಪಾಂತ್ಯಕ್ಕೆ ಲಘ್ವೇಕಾಕ್ಷರಕ್ಕಿದಂತ ಪ್ರಯೋಗಂ ॥

ಸುರರೊಸೆಯೆ [4]ಸಕಳ . . . ಮ[4]
ಸುರನಿಕರಮತರ್ಕ್ಯಮಪ್ಪ ವಿಕ್ರಮಗುಣಮಂ ।
ಧರಿಯಿಸಿ ನಂದಿರ್ದಂ ಧಾ
ಸುರತೇಜನುದಾತ್ತಕೀರ್ತಿನಿಳಯಂ ಕೃಷ್ಣಂ ॥ ೪೧೮

ಪ್ರಕೃತಿಗಳಂ ಧಾತ್ವರ್ಥದ
ವಿಕಲ್ಪದಿಂದಱಿದು ಸಮಱಿಕೊಳ್ವುದು ಬಹುರೂ ।

---

1 ಮವಕ್ಕುಂ (ಅ.ಮ). 2 ದೃಶ್ವಕ್ಷಮೆಂ, (ಮ), ವ್ಯರ್ಥಾಕ್ಷಮೆಂ (ಅ), ದ್ವ್ಯರ್ಥಾಕ್ಷಿಯೆಂ (ಅ.ಇ). 3 ಬರೆದಿರ್ದಂ (ಅ). 4 ಕಳಿಸಿಯೇಳು ಕಳಮು (ಅ).

ಪಕಮ[1]ನದಂ ಪೇೞಲ್ಕಾ[1]
ಸಕಳಂ ವಾಕ್ಪತಿಯುಮಾಱಿನುಬಿದವರಳವೇ ॥ ೪೨೦

ಪ್ರತಿಬುದ್ಧರಂ ಕುಱಿತ್ತೀ
ಸ್ಥಿತಿಯಿಂದಂ ಕಿಱಿದು ಮಾರ್ಗಸೂಚನೆಗೆಯ್ದಂ ।
ಮತಿವಂತರಱಿದು ಪೇೞ್ವುದು
ವಿತರ್ಕದಿಂ ಮತ್ತಮುಕ್ತಶೇಷಮನಿದಱೊಳ್ ॥ ೪೨೧

ಇದು ಶಬ್ದಸ್ಮೃತಿಯೊಳ್ ಆಖ್ಯಾತಪ್ರಕರಣಂ ಪಂಚಮಂ.

ಗೀತಿಕೆ ॥

ಇಂತಿರೆ ಶಬ್ದಂ ಸಂದೇಹ
ಧ್ವಾಂತೌಘಂ ಪಿಂಗಿರೆ ಜಲಕನಾಗೆ ಬುಧ ।
ಸಂತತಿಗಪ್ಪಂತು ಪೇೞ್ದನಿದಂ
ಶಾಂತಮನಂ ಕವಿತಾಗುಣೋದಯಂ ॥ ೪೨೨

ಅಭಿಮತಶಬ್ದಸಂಸ್ಮರಣದಿಂ ಜನಮಂ ತಿಳಿವಂತು ಮಾಡಿ ವಾ
ಗ್ವಿಭವಮದಪ್ರತರ್ಕ್ಯಮೆನೆ ಸಂದೆಸಕಂ ದೆಸೆಯಂತನೆಯ್ದೆ ತ ।
ತ್ಪಥೆಗಳೊಳಗ್ರಪೂಜೆವಡೆದೊಂದು ಮಹಾಮಹಿಮಾನುಭಾವದಿಂ
ದಭಿನವಶರ್ವವರ್ಮನಿವನೆಂದಪುದುರ್ವರೆ ನಾಗವರ್ಮನಂ ॥ ೪೨೩

[2] ಇದು ಸಕಳನುಕವಿಜನಮನಸ್ಸರೋಜಿನೀರಾಜಹಂಸಾಯಮಾ
ನಾನೂನಕವಿತಾಗುಣೋದಯಂ[2] ಶ್ರೀನಾಗವರ್ಮ
ಪ್ರಣೀತಮಪ್ಪ ಕಾವ್ಯಾವಲೋಕನದೊಳ್
ಶಬ್ದಸ್ಮೃತಿ[3]ಯೆಂಬುದು
ಪ್ರಥಮಾಧಿಕರಣಂ[3]

---

1 ನವಕೆಂಬಿಸಲ್ಕಾ (ಅ). 2 ಇದು (ಓ.ಮ), ಪ್ರತಿಗಳಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲ. 3 ಯೊಳ್ಪ್ರಥಮಾಧಿಕಾರಂ (ಓ.ಮ).

ಕಾವ್ಯಮಲವ್ಯಾವೃತ್ತ್ಯಧಿಕರಣಂ

ಪದಪದಾರ್ಥ ಸಂಧಿದೋಷವಿನಿಶ್ಚಯ ಪ್ರಕರಣಂ

ಪ್ರತಿ[1]ಭಾನಂ[1] ಕಾವ್ಯವಿದ್ಯಾಪ್ರಚಯಪರಿಚಯಂ ವೃದ್ಧಸೇವಾನುರಾಗಂ
ಸತತಾಭ್ಯಾಸಪ್ರಯತ್ನಂ ಕವಿತೆಗೆ ನಿಯತಂ ಕಾರಣಂ ಪೇೞ್ವುಡಂತಾ ।
ಪ್ರತಿ[2]ಭಾನಂ[2] ಶಕ್ತಿ ಲೋಕಾಗಮಸಕಲಕಲಾವೇದನಂ ವಿದ್ಯೆ ಶಾಸ್ತ್ರಾ
ನ್ವಿತನಪ್ಪಂ ವೃದ್ಧನಾಲಸ್ಯಮನುಟಿದೆನಪುದ್ಯೋಗಮಭ್ಯಾಸಕರ್ಮಂ ॥

ಶ್ರುತವಾರಿನಿಧಿಯ ಪಾರಮ
ನತಿಪ್ರಬಂ[3]ಧಾಭಿಯೋಗ[3]ರಾರೆಯ್ದಿದೊಡಂ ।
ಕೃತಪುಣ್ಯಂಗಲ್ಲದೆ ವಿ
ಶ್ರುತಕವಿತಾರತ್ನಮಲ್ಲಿ ಸಂಭವಿಸುಗುಮೇ ॥ ೪೨೫

ಮದಮಿಲ್ಲದಿಭಂ ಮಧುವಿ
ಲ್ಲದ ಕುಸುಮಂ ಚಂದ್ರ[4]ನಿಲ್ಲದಿರುಳಾಪ್ಯಿ[4] ।
ಲ್ಲದ ನೃಪತಿ ಕವಿತೆಯಿಲ್ಲದ
ವಿದಗ್ಧತಾಗುಣಮದೇಂ ಮನಂಗೊಳಿಸುಗುಮೇ ॥ ೪೨೬

[5]ಪರಮ[5]ಪ್ರೀತಿನಿಮಿತ್ತಂ
ನಿರತಿಶಯಯಶೋ[6]ನಿದಾನ[6]ಮಪ್ಪುದಱಿನಿಹಂ ।
ಪರಮೆಂಬೆರಡರ್ಕಂ ಬಂ
ಧುರ[7]ಕಾವ್ಯ[7]ನಿಬಂಧದಿಂ ಹಿತಂ ಪೆಱತುಂಟೇ ॥ ೪೨೭

ಕೃತಿಸತಿಯ ಮೆಯ್ಯೊಳೆಳ್ಳನಿ
ತು ತಾನದೊಂದಱಿಯೆ ದೋಷಮಾಗೆ ತದಾವ ।
ರ್ಜಿತಮಪ್ಪ ಕೀರ್ತಿಯುಂ ನಿಂ
ದಿತಮಕ್ಕುಂ ದರ್ಪಣಾರ್ಪಿತಚ್ಛಾಯೆಯವೊಲ್ ॥ ೪೨೮

1-2 ಭಾವಂ (ಓ.ಮ). 3 ಧಾನುರಾಗ (ಅ.ಮ). 4 ನಿಲ್ಲದೊಂದಿರುಳಾರ್ಪಿ (ಅ.ಮ). 5 ಪರಱಿ (ಮ). 6 ವಿಧಾನ (ಮ). 7 ವಾಕ್ಯ (ಅ.ಮ),

ಅದಱಿಂದುಪೇಕ್ಷೆಗೆಯ್ಯದೆ
ಸದಭಿಮತೋದಾತ್ತ ಕೀರ್ತಿಯಂ ಬಯಸುವವಂ ।
ಪದವಾಕ್ಯಾರ್ಥಂಗಳೊ[1]ಳೊಂ
ದದಂತು[1] ಪಿಂಗಿಸುಗೆ ದೋಷಮಂ [2]ಕೃತಿಯಿಂದಂ[2] ॥ ೪೨೯

[3]ಪ್ರಯೋಜನ[3]ನ್ಯಾಪನಂ

ಸೂತ್ರಂ ೯೭

ಇರೆ ಶಬ್ದಾರ್ಥಂಗಳ್ ತ
ತ್ಪರತೆಯಿನದುಕಾವ್ಯಮದಱೊಳುಚಿತೈಕಾರ್ಥಾಂ ।
ತರವಾಚಿ ಶಬ್ದ [4]ಮವ[4]ಭಾ
ಸರೂಪಮಾಹ್ಲಾದಕಾರಿಯಪ್ಪುದದರ್ಥಂ ॥ ೪೩೦

ಸೂತ್ರಂ ೯೮

ಪ್ರಕರಣದಿಂ ಶಬ್ದಾಂತರ
ದ ಕೂಟದಿಂದಭಿನಯಂಗಳಿಂದಿಷ್ಟಾರ್ಥ ।
ಪ್ರಕಟನಮಕ್ಕುಮನೇಕ
ಪ್ರಕಾರಮರ್ಥಂ ಪದಕ್ಕೆ ಸಂಭವಿಸುವೊಡಂ ॥ ೪೩೧

ಪ್ರಕರಣಕ್ಕೆ ॥

ಏನೇನುಂ ಮದನುಜರೆನ
ಗಾನತರಣಮಾಗದಿರ್ದರುಂಮದಮವರ್ಗಂ ।
ತೇನೇತಱೊಳಾಯ್ತು ದನಿನಿ
ಸಾನುಂ ಬೇಗದೊಳೆ ಕಳೆದು ತೋಱಿನೆ ರಣದೊಳ್ ॥ ೪೩೨

ಶಬ್ದಾಂತರ ಸಂಸರ್ಗಕ್ಕೆ ॥

ಹರಿ ಪೊಯ್ಯೆ ಬಿರಿದ ಮದವ
ತ್ಕರಿಕುಂಭದಿನಗದೊಳೊಕ್ಕ ರಕ್ತಾರಕ್ತ ।
ಸ್ಫುರಿತನವಮೌಕ್ತಿಕಂಗಳ
ನರೆ[5]ಗುಳಿ[5] ವನಚರಿಯರೆರದ ಪಣ್ಗೆತ್ತಾಯ್ದರ್ ॥ ೪೩೩

---

1 ಳ್ಪೊಂದದಂತು (ಮ). 2 ಕ್ರಮದಿಂದಂ (ಓ.ಮ.ಅ). 3 ಪ್ರಯೋಗ (ಅ). 4 ಮುದ (ಅ). 5 ಉಗಿ (ಮ).

ಅಭಿನಯಕ್ಕೆ ॥

ಇನಿವಿರಿಯವಪ್ಪ ಮೊಲೆಯವ
ಳಿನಿವಿರಿಯವೆನಿಪ್ಪ ಕಣ್ಗಳಾಕೆ ಮನಂಗೆ ।
ಟ್ಟಿನಿತು ದೆವಸಂಗಳಂ ತ
ನ್ನಿನಿಯನನಗಲ್ದಂ ಬಟಿಕ್ಕಮಿಂತಿಂತಾದಳ್ ॥ ೪೩೪

ಸೂತ್ರಂ ೯೯

ಅಸಮರ್ಥಮಪ್ರತೀತಂ
ವಿನಂಧಿ ವಿಪರೀತಕಲ್ಪನಂ ಕಷ್ಟಂ ನೀ ।
ರಸಮೆಂದು ದೋಷಮಿವು ಸಮ
ನಿಸುಗುಂ ಪದದೊಳ್ ಪದಾಗಮಜ್ಞರ ಮತದಿಂ ॥ ೪೩೫

ಸೂತ್ರಂ ೧೦೦

ತೆಱೆದಿರೆ ತದ್ವಾಚಕತೆಯ
ನಱುಪಲ್ ನೆಱೆಯದುದೆ ಕೃತಿಯೊಳಸಮರ್ಥಪದಂ ।
ಪೆಱತೇಂ ಪ್ರತೀತಿ ಬಗೆಗೇ
ತಱೊಳಂ ತೋಱಿದುದದಪ್ರತೀತಂ ಗೂಢಂ ॥ ೪೩೬

ಉದಾಹರಣೆ ॥

ಅಸಮರ್ಥಕ್ಕೆ ॥

ಉರ[1]ಗಾಳಿ[1] ನಂದನಾವಳಿ
ತರತರದಿಂದೆಱಗಿ ಜಳಧೃದಂತಿಕದೊಳ್ ಮಾ ।
ಣ್ಡಿರದೆ ಕುಡಿ[2]ದುಪ್ಪು[2]ನೀರಂ
ಧರೆಗಿನಿದಂ ಕಱುವುದಿಂ[3]ತಿದೇಂ[3] ವಿಸ್ಮಯವೋ ॥ ೪೩೭

ಅಪ್ರತೀತಕ್ಕೆ ॥

ಅಸಿ[4]ತರ್ಧಿ[4] ವಯಸ್ಯಾಧ್ವದೊ
ಳೆಸೆವ ನವಾಬ್ಜನ್ಮಶೋಭೆ ಪೇಚಕದೂಷ್ಯ ।
ಪ್ರಸರದ ಮೆಯ್ಯೊಳ್ [5]ಪರ್ವಿರೆ[5]
ಪನರಿಸಿದ ಗುಣಂಗ[6]ಳವನನೇ[6]ನಟಿಸಿದು[7]ಪೋ ॥ ೪೩೮

---

1 ಗಾದಿ (ಅ.ಮು), ಗಾದಿ (ಆ). 2 ದಿರ್ಪ (ಮು). 3 ತದೇಂ (ಮು).
4 ತರ್ತ್ರಿ (ಅ). 5 ಪರ್ಚಂ (ಅ). 6 ಳವನನೇ. 7 ದೋ (ಓ.ಮು).

ಸೂತ್ರಂ ೧೦೧

[1]ಅವಿಹಿತ[1]ಸಂಹಿತೆ ಮೇಣ್ ಸಂ
ಧಿವಿರೂಪಂ ಬಗೆಯೆ ತಾಂ ವಿಸಂಧಿಯೆನಿಕ್ಕುಂ ।
ಸ್ವವಿ[2]ಕಲ್ಪಿತ[2]ದೊಳನಿಷ್ಟಾ
ರ್ಥವಾಗೆ ವಿಪರೀತಕಲ್ಪನಂ ತಾನಕ್ಕುಂ ॥ ೪೯

ಉದಾಹರಣೆ ॥

ವಿಸಂಧಿಗೆ ॥

ಅಸಿಯ ಒಱೆ ಬೆಸದ [3]ಪಟ್ಟಿಗೆ[3]
ಮಿಸುಗುವ ಆರಂ ತೊಳಪ್ಪ ಕನ್ನಪುರಂ ಜೆ ।
ಲ್ಪೆಸೆದಿರೆ ಬಲವರ್ಪ ವಿಟರ್
ಕುಸುಮೇಷುವ ಮೇಳದವರ್ಗಳಿನಿಸಿದ[4]ರದಱೊಳ್[4] ॥ ೪೯೦

ವಿರೂಪಸಂಧಿಗೆ ॥

[5]ಪಸರಂಗುಡದೆಸಪ ಮಳೀ
ಮಸಗರ್ಗೆಂ[5]ದುದಿತೋಡುರಾಜನಂ ನಯದಿಂ ಕ ।
ಲ್ಪಿಸಿ ಜಲಧಿ ನುಡಿವ ಮಾಡ್ಕೆಯಿ
ನೆಸೆದತ್ತು ರ್ಲೋಲಬಹಲಕಲ್ಲೋಲರವಂ ॥ ೪೯೧

ವಿಪರೀತಕಲ್ಪನಕ್ಕೆ ॥

ಬಳವದರಿಭೂಪದಾವಾ
ನಳಂ ಕಳಿಂಗಾಧಿರಾಜ ನಿನ್ನುಗ್ರಶರಾ ।
ವಳಿವಿಳಸಿತೋರುಧಾರಾ
ಜಳ[6]ಸಿತಕರನಿಂ[6]ದಮೆಯ್ದಿ ಮಬ್ಬುಗೆ [7]ಧುರ[7]ದೊಳ್ ॥ ೪೯೨

ಸೂತ್ರಂ ೧೦೨

ಶ್ರುತಿವಿರಸಪದಕ್ಷೇಪ
ಸ್ಥಿತಿ ಕಷ್ಟಂ ಗ್ರಾಮ್ಯಶಬ್ದ ಸಂದರ್ಭಸಮ ।
ನ್ವಿತಮುಮನರ್ಥ್ಯಾರ್ಥಕೃತಿ
ಸ್ಮೃತಿಯುಂ ನೀರಸಮೆನಿಪ್ಪುದಕ್ಕುಂ ದೋಷಂ ॥ ೪೯೩

---

1 ಅವಿದಿತ (ಅ). 2 ಕಲ್ಪನ (ಅ). 3 ಪೆಟ್ಟಿಗೆ, ಕಟ್ಟಿಗೆ (ಅ). 4 ರವ ರೊಳ್ (ಅ). 5 ಪಸುರಂಬಿಡದೆಸಪಮಳೀಮಸರ್ಗೆಂ (ಅ.ಇ). 6 ಸೀಕರದಿಂ (ಓ.ಮ). 7 ಧರೆ (ಓ.ಮ).

ಉದಾಹರಣ ॥

ಕಪ್ಪಕ್ಕೆ ॥

ಇದಿರ್ವರ್ಪವೊಲಾಯ್ತು ಪವನ
[1]ವಿದಳತ್ತರ್ವಾದ್ವಿಪೋಢ[1]ಪುಷ್ಪರಜಸ್ಸ ।
ಕ್ತದಿನೊದವಿ ಮಾರುತಂ ಭ್ರಾ
ಮ್ಯದತ್ಯುದಗ್ರಾಳಿಝಂಕೃತೋಚ್ಚೈರ್ಧ್ವಾನಂ ॥ ೪೪೪

ನೀರಸಕ್ಕೆ ॥

ಅಂಗನೆಯೊಳ್ ಕಳ್ದಿರ್ಪುದ
ನಂಗಾಕಿಯನಱಿದು [2]ಪೇೞ್ದು ಪೊಡೆಯಂ ಕಡುಪಿ[2] ।
ನ್ನಂಗಂ ದೊರೆಕೊಂಡಿರೆ ಕೊಂ
ಡಂ ಗಡಮೆಲೆ [3]ತ್ಯೆಗ ಹುಯಿಲ[3]ದೇಂ ಚೋಜಿಗಮೋ ॥ ೪೪೫

ತಲೆಮಟ್ಟು [4]ಪಾಯ್ದು [4] [5]ವೀರ್ಯಾ
ವ[5]ಲೇಪದಿಂದಿಱಿದು ಬಿಟ್ಟು ಮೆಟ್ಟುಂ ಮತ್ತಂ ।
ಚಲ[6]ಚಲದಿಂ[6]ದೊಡನಿಕ್ಕಿದ
ನೊಲೆದಿದಿರೊಳೆ ಮಣಿಯದಾಂತ ಪರವಾಹಿನಿಯಂ ॥ ೪೪೬

ಸೂತ್ರಂ ೧೦೩

ಮಱಿಸುಂದು ನೂಱಿಸುಂದೆನೆ
[7]ಪಿಱಿತಿನಿಯೆನೆ ಪೂಱಿಯೆನೆ[7] ಪದಾಂತರದಿಂದಂ ॥
ನೆಱೆದು ನಿಲೆ ದುಷ್ಪ್ರತೀತಿಯ
ನಱಿಪುವ ಪೆಱಿಪೆಱಿವುಮಿನ್ನವೇ ಗ್ರಾಮ್ಯಂಗಳ್ ॥ ೪೪೭

ಅದಂತೆನೆ ॥

ನೆಱೆಗೊಂಡು ತೊನೆವ ಸರಲಿಂ
ನೆಱಿಲ್ದು ರಥದೊಳಗೆ ಬಿಟ್ಟು ಚಕ್ರಧರಂ ಮೆ ॥
ಯ್ಮಱೆದು ಗುಹಾಂತರದೊಳ್ ಮಿಗೆ
ಮಱಿಸುಂದಿದ ಪುಲಿಯನಾಗಳಿನಿಸಂ ಪ್ರೋಲ್ತಂ ॥ ೪೪೮

ಮಚ್ಚರದ ನೂಱ[8]ಸುಂದಿನ[8]
ಪೊಚ್ಚಱಿ[9]ನಾಂತಿರ್ದು[9] ಬಿರುದಿನೆಸಕದ ಪೆಱಿವುಂ ।

---

1 ವಿದಳತ್ತರ್ವಾದ್ವಿಪೋದ (ಅ), ದೆಳದತ್ತದ್ವಾದ್ವಿರ್ಪೋದ (ಮಾ). 2 ಪೊರ್ದು ಪೊಡೆಯುಂಕುಱುಪಿ (ಅ). 3 ತ್ಯೆಗುಹುಃಯದೇಂ (ಅ), ತ್ಯೆಗಹುಲಲದೇಂ (ಅ.ಇ). 4 ಪೊಯ್ದು (ಅ). 5 ನಿರ್ಯಾಸರೆಪ್ಪದಿಂ (ಓ.ಮ). 6 ಚಲನಿಂ (ಅ). 7 ಪೆಱಿತಿನಿ ನಿಂಪಿಱಿಯದೆನೆ (ಓ.ಮ). 8 ನುಂದಿದ (ಅ). 9 ನಾಂತಿರ್ದ (ಓ), ಕಾಂತಿರ್ದ (ಅ.ಮ).

[1]ಕಚ್ಚ[1]ಕಳಿಗಳ ತೊಡರ್ಪಿನ
ಮೆಚ್ಚವಣಿಗೆಯಂಕಮಂ ಮಹೀಶಂ ನೋಲ್ಕುಂ ॥ ೪೪

ಕೊಱಿವರ್ [2]ಬತ್ತಿದ[2] ಕಾಲ್ [3]ಪಿಂ
ಬಱು[3] ಗೇಸಂ ನೆಕ್ಕ ಕದಪು ಪೊಕ್ಕಿರ್ದ ಬಸಿಱಿ[4] ॥
ತೆಱೆದ ಮುಖಕುಹರ[4]ವರ್ಬಿನ[4]
ಪಿಱುತಿನಿಗಳ ಬಳಗವೆಯ್ದೆ [5]ತಂದುದು[5] ಮುನಿಯಂ ॥ ೪೫

[6]ಮತ್ತ[6]ರು ಡಂಗೆಗೊಂಡು ಬಡಿಯಲ್ ಚಲದಿಂದೆನಸುಂ ದುರಾಗ್ರಹಂ
ಚಿತ್ತದೊಳಾಗೆ ನಿನ್ನ ಬಟಿಯಂ ಬರಲೀ ಮುಳಿ[7]ಸೇಂ ಟ[7]ಮಾಳದಿಂ ।
ಸುತ್ತುವರ್ಗಲ್ಲದೊಲ್ಲೆ ಬಿಡು ನೀನೆನಗಿಲ್ಲಳ ಪೂಱು [8]ತೋಱು[8] ಪೇ
ಱುತ್ತಿರರಾಸೆಯಂ ಬಿಸುಟು ನೀಂ [6]ಕಳೆ[9] ಪಾಂಟಿ ಮತಕ್ಕೆ ಸ್ಯೆರಿಸೆಂ॥ ೪೬

ಇಂತೀ ಪೇಱ್ದುವುಮನಱಿದು ಪೆಱಪೆಱವುಮನಱಿದುಕೊಳ್ವುದು ॥

ಅನುಕರಣ[10]ದೊಳೊಂ[10]ದಿದ ಮಾ
ತಿನಲ್ಲಿ ನಿರ್ದೋಷಮಾಗೆ ಸಲ್ಗುಂ ಪೇೞ್ದಿಂ ।
ತಿನಿತುಂ ಸ್ವರೂಪಕಥನದೊ
ಳನುವಾದಂ ಭಿನ್ನಶಬ್ದಮಪ್ಪುದಱಿಂದಂ ॥ ೪೭

ಇದು ಕಾವ್ಯಮಲವ್ಯಾವೃತ್ತಿಯೊಳ್ ಪದಪದಾರ್ಥ ಸಂಧಿದೋಷ
ವಿನಿಶ್ಚಯ ಪ್ರಕರಣಂ ಪ್ರಥಮಂ.

ವಾಕ್ಯವಾಕ್ಯಾರ್ಥ ದೋಷಾನುಕೀರ್ತನ ಪ್ರಕರಣಂ

ಸೂತ್ರಂ ೧೦೪

ವಿದಿತಾರ್ಥಂ ಕ್ಷೋದಕ್ಷಮ
ಮುದಾತ್ತಶಬ್ದಂ ಪರಸ್ಪರಂ ಸಾಪೇಕ್ಷಂ ।
ಪದಸಮುದಾಯಂ ವಾಕ್ಯಂ
ವ್ಯೆದನ್ತಕಾಂಕ್ಷಂ ತದೇಕವಸ್ತುನಿಬದ್ಧಂ ॥ ೪೮

---

1 ನರ್ಚಿ (ಓ). 2 ಪತ್ತಿದ (ಅ). 0 ಸಿಂಪಿಱಿ (ಅ.ಮು). 4 ಮುರ್ಬಿಸೆ (ಅ). 5 ಬಂದವು (ಅ.ಮು). 6 ಪೆತ್ತ (ಅ.ಮು). 7 ಸಿಂತ (ಅ). 8 ತೋಱು (ಓ.ಮು) 9 ಕಟಿ (ಅ.ಮು). 10 ದಿನೊಂ (ಅ.ಮು).

ಲಕ್ಷ್ಯಂ ॥

ಅನವನದಿಂ ಪಟುಗೆಯ್ಯಂ
ಕನಮಂ ನೋದಿನದೆ ಬಿತ್ತಿದೊಕ್ಕಲಿಗನವೋಲ್ ।
ನಸಿಯಂ ನೋಡಿ ತಳೋದರಿ
ಬಿಸುಸುಯ್ಗುಂ ಬಯ್ಗು[1] ಮಂತೆ[1] ಮಾಡಿದ ಬದಿಯಂ ॥ ೪೫೪

ಸೂತ್ರಂ ೧೦೫

ವ್ಯವಹಿತಮೇಕಾರ್ಥಂ ವ್ಯ
ರ್ಥವಪಕ್ರಮಮಖಿಳಲೋಕಶಾಸ್ತ್ರವಿರುದ್ಧಂ ।
ಸುವಿದಿತಯತಿಭಂಗಂ ಭಿ
ನ್ನವೃತ್ತಮೆಂದಿಂತು ವಾಕ್ಯದೋಷಮಿವಕ್ಕುಂ ॥ ೪೫೫

ಸೂತ್ರಂ ೧೦೬

ವ್ಯತಿಕೀರ್ಣಪದಕ್ರಮಮನು
ಚಿತಾನ್ವಯಂ ವ್ಯವಹಿತಾನ್ವಯಂ ತಾನದು ದಲ್ ।
ಮತಿಸಮ್ಮೋಹಮನಿದಿರವ
ರ್ಗೆ ತೊಡರ್ಚಲ್ವೇಡ್ವೊಡಲ್ಲಿ[2]ಗಲ್ಲದು[2] ದೋಷಂ ॥ ೪೫೬

ಅಪಕರ್ಷ ಲಕ್ಷ್ಯಂ ॥

ಒಳಕೊಳ್ ಮುಂ ನಿನಗಿಲ್ಲದ
ಮುಳಿಸಂ ಕಾಲ್ಗೆಱಗಿದೋಪನಂ ತೊಱೆ ದಯೆಯಿಂ ।
ತಳ[3]ಮಳಗು[3]ತ್ತನುನಯದಿಂ
ತಿಳಿಪಲ್ಕೆಂದೆಱಗದನ್ನಮೆನ್ನರುಮುಟಿಗುಂ ॥ ೪೫೭

ಪತ್ರಂ ಧುಜಂಗಸಮಿತಿ ಕ
ಳತ್ರಂ ದಕ್ಷಾರಿ ವಿಧೂಷಣಾವಳಿ ಧೂಧ್ರ ।
ತ್ಪುತ್ರಿ ಗವಾಧಿಪನಜಿನಂ
ನೇತ್ರಂ ನಿವನನಮೆನಿಪ್ಪನೊಸೆಗೆಮಗಭವಂ ॥ ೪೫೮

---

1 ಮಿಂತು (ಓ.ಮ.ಅ). 2 ಗೆಲ್ಲಂ (ಅ). 3 ಮಳುಕು (ಅ).

ಸೂತ್ರಂ ೧೦೭

ಅವಧಾರಿಸದುಕ್ತಾರ್ಥಮ

ನವಿಶೇಷದೆ ಮಗುಟ್ಟು [1]ನುಡಿದೊಡೇ[1]ಕಾರ್ಥಂ ಕ್ರೋ ।
ಧವಿಷಾದಖೇದಭಯಹ
ರ್ಷವಿಸ್ಮಯಾದಿಗಳೊಳಿನ್ನವಿಪ್ಪಮದುಪ್ಪಂ ॥ ೪೫೯

ಪ್ರಯೋಗಂ ॥

ಪೂರ್ವಾರ್ಧಕ್ಕೆ ॥

ಉನ್ಮನಮೆ ಮಾಟ್ಟುಮುತ್ಕೆಯ
ನುನ್ಮದಬರ್ಹಿಣಶಿಖಂಡಿಕೇಕಾವಿರುತಂ ।
ತನ್ಮಧುರಧ್ವನಿಯುಂ ಜಳ
ಧ್ವನ್ಮೇಘನಿನಾದವೊದವೆ [2]ದೆಸೆದೆಸೆ[2]ಗೆಸಗುಂ ॥ ೪೬೦

ಅಪರಾರ್ಧಕ್ಕೆ ॥

ಗಗನಾಧ್ವರ್ ಶರಣಾಗಿಮಾಗಿಮಮರರ್ ನಿಂದಾನಿಮಾನಿಂ ದಿಶಾ
ಳಿಗಧೀಶರ್ ನೆರೆದೊಡ್ಡಿ ಪೊಡ್ಡಿ ಮುರಗರ್ ಬಂದೆಯ್ದು ಮೆಯ್ದುಂ ಮನ ।
ಸ್ವಿಗಳೀ ದೈತ್ಯನನಿಕ್ಕಿವಿಕ್ಕಿಮದಟುರ್ ಪೂರ್ಣಣ್ಮಿಮಣ್ಮಿಂ ಯಶೋ
ರ್ಥಿಗಳೆನ್ನಂ ನೆಲೆ[3]ಗುಯ್ಯಮುಯ್ಯ[3]ಮೆನುತುಂ ತನ್ವಂಗಿ ಪುಯ್ಯಲ್ಚಿದಳ್ ॥ ೪೬೧

[4]ಸೂತ್ರಂ[4] ೧೦೮

ಕರಿಕಳಭಮೆನೆ ಶರಶ್ಯೀ
ಖರಮೆನೆ ನವಪುಷ್ಪಮಾಲೆಯೆನೆ ಮೌಕ್ತಿಕಭಾ ।
ಸುರಹಾರಯಷ್ಟಿಯೆನೆ ಪೌ
ನರುಕ್ತ್ಯಮಾಗದು ವಿಶೇಷಸಂಭಾವನೆಯೊಳ್ ॥ ೪೬೨

ಪ್ರಯೋಗಂ ॥

ಆ ರಾಜಶರಶ್ರೀಖರ
ನಾರಿಂದಂ ಪಿರಿಯನಳವಿಯೊಳ್ ಬಳವದಹಂ ।
ಕಾರದೆ ಬರೆ [5]ತಗೆವಂ[5] ಸ್ತ್ರಂ
ದೀರಮಕಳಭಮ[6]ನುಪಾತ್ತವಾಲಧಿ[6]ಮೂಲಂ ॥ ೪೬೩

---

1 ಪಿಡುವುದೇ, ಬಿಡುವುದೇ (ಓ.ಮ). 2 ದಶದಿಶೆ (ಓ.ಮ). 3 ಗೊಯ್ಯು ಮೊಯ್ಯು (ಓ). 4 "ಇಲ್ಲ ವಿಶೇಷಗ್ರಹಣಕ್ಕೆ" ಎಂದು ಕೆಲವು ಮಾತೃಕೆಗಳಲ್ಲಿದೆ. 5 ತಗೆದಂ(ಓ). 6 ಉದಾತ್ತವಾರಿಧಿ (ಮ).

ನವಕುನುಮಮೂಲೆ ಮೌಕ್ತಿಕ
ವಿವಿಕ್ತಹಾರಾನುಕಾರಿ [1]ಕರ[1]ಮೊಪ್ಪಿರ್ಕುಂ ।
ನವಿರಾಸದನ್ಯುವನಿತಾ
ನಿವಹಘನನ್ತನತಟಾಂತರವ್ಯಾಲಗ್ನಂ ॥ ೪೬೪

ಸೂತ್ರಂ ೧೦೯

ವ್ಯರ್ಥಂ ಪೂರ್ವಾಪರವಿಹಿ
ತಾರ್ಥವ್ಯಾಘಾತದಿಂ ವಿರುದ್ಧಾರ್ಥಪದಂ ।
ನಾರ್ಥಕಮಕ್ಕುಮನರ್ಥಕ
ದರ್ಥಿತಜನದುಕ್ತಿವಿಷಯದೊಳ್ ಮತ್ತದುವುಂ ॥ ೪೬೫

ಆಯೆರಡರ್ಕಂ ಲಕ್ಷ್ಯಂ ॥

ಎಱಗಿಸು ಭುಜವಿಜಯದಿನಣ
ಮುಱದೆ ಬಿಗುರ್ತಿರ್ಪರಾತಿನೃಪರಂ ಧರ್ಮ ।
ಕ್ಕೆಱವೆಟ್ಟಾಗಿರ್ದಯ್ [2]ನೀಂ[2]
ಪೆಱರಾರುಂ ನಿನಗೆ ಪಗೆವರೆಂಬರುಮೊಳರೇ ॥ ೪೬೬

ಪರದಾರಗಮನಮಾರ್ಯಾ
ಚರಿತಂ[3]ಗೆನಗೆಂತು[3] ಯುಕ್ತಮಕ್ಕುಂ ತತ್ಸಂ ।
ದರರುಚಿರಮಧುರ[4]ವನಿತಾ[4]
ಧರಪಾನಂ ತಾನದೆಂತು ಪೇೞ್ [5]ಕೂ[5]ಡುಗುಮೋ ೪೬೭

ಸೂತ್ರಂ ೧೧೦

ಮೊದಲೊಳ್ ಮುಂ ಪೇೞ್ದುದ್ದೀ
ಶದಂದಮನುದೇಶಮಾಗದಂದಕ್ರಮಮಿ ।
ನ್ನದುವುಂ ಸಂಬಂಧಕ್ಕಾ
ವುದಾನು[6]ಮವ[6]ಬೋಧಹೇತುವಾ[7]ದೊಡ[7]ದೋಷಂ॥ ೪೬೮

ಉದಾಹರಣೆ ॥

ಸತ್ಪರಜನ್ತಮೋಗುಣವಿಭಾಗದಿನೀ ತ್ರಿಜಗಕ್ಕೆ ತಾನೆ ಕ
ರ್ತೃತ್ವದೊಳೊಂದಿಯುಂ [8]ನೆಱೆಯೆ[8] ಸಂಹರಿಸಲ್ [9]ನೆಱೆದುಂ[9] ಸಮಂತು ನಿ ।

---

1 ಕಳ (ಓ). 2 ನಿನಗೆಂತು (ಅ). 3 ವ್ಯತ್ತಾ (ಅ). 4 ಮೂ (ಅ).
5 ಮನು (ಅ.ಇ). 6 ದೊಡ (ಓ). 7 ಬೆಱೆಯೆ (ಅ). 8 ಮೆಱೆದುಂ (ಅ).

ತ್ಯತ್ವಮನಾಂತುವಿಶನಜನಚ್ಯುತನೆಂಬಿನೆಗಂ ವಿಭಿನ್ನಮೂ
ರ್ತಿತ್ವಮನಪ್ಪುಕೆಯ್ದು ಪರಮೇಶ್ವರನೀಗೆವುಗಾಪ್ತತತ್ವಮಂ ॥ ೪೬೯

ವಾತಂ ಪಿತ್ತಂ ಕಫಮೆಂ
ಬೀ ತೆಱದಿಂ ಮೂಱು ದೋಷಮಾದ್ಯಂತನಮಾ ।
ಖ್ಯಾತಂಗಳಪುಷ್ಣದಿನತಿ
ಶೀತದಿನುಪಶಮಿಕುಮಲ್ಲಿ ಮಧ್ಯಮದೊಂದುಂ ॥ ೪೭೦

ಸೂತ್ರಂ ೧೧೧

ಕಾಳಸ್ವಭಾವದೇಶನ
ಮಾಳಕ್ಷಿತವಸ್ತು ರೂಪವಿಪರೀತಮ[1]ದಂ ।
ತಾ[1]ಳೋಕ[2]ವಿರುದ್ಧಂ ಗುಣ
ದೋಳಿಗೆ ವಂದಿರ್ಕುಮರಮೆ[2] ಕವಿಕೌಶಲದಿಂ ॥ ೪೭೧

ಅನಿತರ್ಕಂ ಲಕ್ಷ್ಯಂ ॥

ವಿಕಚಾಂಭೋರುಹಷಂಡಮುನ್ಮದಮರಾಳಾನೀಕಮುತ್ಫುಲ್ಲ ಚಂ
ಪಕಮಾಕಂದಮಹೀಜಮುಜ್ಜ್ವಳವಿಯದ್ರಂಗಂ ಸ್ಫುಟತ್ಕೋಕಿಲ ।
ಪ್ರಕಟಾರಾವಪರಂಪರಾಪರಿಗತಾಶಾಕುಂಜಮಕ್ಷೀಬ ಕೇ
ಕಿಕದಂಬಂ ಜಗತೀಜನಕ್ಕೆ ಪಡೆದತ್ತಧ್ಯಾಗಮಂ ರಾಗಮಂ ॥ ೪೭೨
ಇದು ಕಾಲವಿರುದ್ಧಂ ॥

ಕೋಡುಳ್ಳ ತುರಂಗಂ ಖಂ
[3]ಡಾಡುವ[3] ನವಕರ್ಣಿಕಾರಮತಿಮಧುರತೆಯೊಳ್ ।
ಕೂಡಿದ ನಿಂಬಾರಾಮಂ
ನಾಡೊಳಗೊಳವೆಂದೊಡಿನ್ನದೇವರ್ಣಿಪುದೋ ॥ ೪೭೩
ಇದು ಸ್ವಭಾವವಿರುದ್ಧಂ ॥

ಕರ್ಪೂರಧೂರುಹಾರಾಮೋ
ತ್ಸರ್ಪದ್ಧೂಳೀ [ವಿ]ಧೂಸರಂ ।
ತೋರ್ಪುದಾತಿಥ್ಯಮಂ[4]ಮಾಡಲ್
ಬರ್ಪಂತೀ ಮಲಯಾನಿಲಂ[4] ॥ ೪೭೪
ಇದು ದೇಶವಿರುದ್ಧಂ ॥

---

1 ದಿನಾ (ಅ). 2 ವಿರುದ್ಧಗುಣಂಲಾಲಸದೊಳ್ಕೆಗೆ ಮಧುರ (ಓ), ವಿರುದ್ಧಂ ಗುಣಲಾಲಸದೊಳಿಸುಗೆ (ಮ). 3 ಡೋಡಿದ (ಅ.ಮ). 4 ಮೆನೆಮಾಡಲಾರ್ಪಂ ಬರ್ಪಂತಿರೆ ಬಂದುದಂದುಮಲಯಾನಿಲನಿಂ (ಓ.ಮ).

ದೇಱುಂದದ್ಯುತರಸಮಂ
ಬೀಱುತ್ತುಮನೇಕವಿವಿಧಫಲಪರಿಣತಿಯಿಂ ।
ದಾಱುಂ ಋತುಗಳುಮೊಡನೆಯೆ
ತೋಱುದುವು ತಪಃಪ್ರಭಾವದಿಂ [1]ಮುನಿಪತಿಯಾ[1] ೪೭೫

ಇದು ಕವಿಕೌಶಲಂ

ಸೂತ್ರಂ ೧೧೨

ನ್ಯಾಯಾಗಮನ್ಯಪವಿದ್ಯಾ
ಮ್ನಾಯಕಲಾಕಾಮತಂತ್ರವಿಷಯವಿರೋಧ ।
ಪ್ರಾಯಂ ಶಾಸ್ತ್ರವಿರುದ್ಧಂ
ಶ್ರೇಯಮದಂತೆಲ್ಲಯಾನುಮುಕ್ತಿಕ್ರಮದಿಂ ॥ ೪೭೬

ಉದಾಹರಣ ॥

ಅವಿನಶ್ವರಗತಿ[2]ಸಂನ್ಯಾ[2]
ರವೆಂಬ [3]ನುಗತೋಕ್ತಿ[3] ಸತ್ಯಮಂತಲ್ಲದೊಡಾ ।
ನವನೀಲನೀರಜಾಕ್ಷಿಯ
ನವಿರಾನಾರೋಕಮಿನ್ನುಮಿರ್ಕುಮೆ ಮನದೊಳ್ ॥ ೪೭೭

ಉಪನಯನಂಗೆಯ್ಯದೆಯುಂ
ಸ್ವಪೂರ್ವವಾಸನೆಯ ಬಲದಿನಿಂತೀತಂ ವೇ ।
ದಪುರಾಣವೇದಿಯಾದಂ
ವ್ಯಪೇಕ್ಷೆಗೆಯ್ಗುಮೆ ವಿಶುದ್ಧಮಣ್ [[4]ಸಂಸ್ಕೃತಿ[4]]ಯಂ ॥ ೪೭೮

ಉಟಿದುವರ್ಕುಮಾ ತೆಱದಿ[5]ನಱುದುಕೊಳ್ವುದು[5]

ಸೂತ್ರಂ ೧೧೩

ನಿಯತಸ್ಥಾನಂ ಪದವಿನ್ಯ
ತಿಯೊಳಾದ ವಿರಾಮಮಱುಗೆ ಯತಿಯಕ್ಕುಮದ ।
[6]ರ್ಕಯಥಾಗತಿ[6] ಯತಿಭಂಗಂ
ಪ್ರಯುಕ್ತಸಮಭರವಿಭಾಗದೊಳ್ [7]ನಿರ್ದೋಷಂ[7]॥ ೪೭೯

---

1 ತನ್ಮುನಿಯಾ (ಅ). 2 ಸಂನಾ (ಅ). 3 ಸಂಗೋಕ್ತಿ (ಅ.ಮ). 4 ಸಂನ್ಯತಿ (ಅ.ಇ). 5 ನಱುಪುದು (ಓ.ಮ). 6 ರ್ಕಯಥಾರ್ಥಗತಿ (ಅ). 7 ನಿರ್ದುಷ್ಟಂ (ಅ).

ಪ್ರಯೋಗಂ ॥

ಅತಿಮೃದುವನಿಟಿಸುಗುಂ ಮ
ತ್ತತಿತೀವ್ರನನಣಮೆ ಜನಮದೆಳನದದೆಂತುಂ ।
ಮತಿವಂ[1] ತನಂತಱಿಂದೀ[1]
ಕ್ಷಿತಿಯಂ [2]ಬನದಾಗಿ[2] ಮಾಡ್ಕೆ ಮಧ್ಯಮಗತಿಯಿಂ ॥ ೪೮

ಇಂತೀ ಪೇೞ್ದಾನ್ಮಪಗುಣವಿಭೇದಂಗಳಂ ತಾಳ್ದಿ ನಿಂದಾ
ತಂ[3] ತನ್ನೊಳ್[3] ತಾಳ್ದುಗುಮಖಿಳಲೋಕೈಕಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಮಂ ವಿ ।
ಭ್ರಾಂತೇಂ ಭೂಮ್ಯಂತರರಿಪುಗಳಂ ಗೆಲ್ದು ವಿಕ್ರಾಂತದಿಂ ಕ
ರ್ಪಾಂತಸ್ಥಾಯಿಪ್ರಕಟವಿಹಟತ್ಕೀರ್ತಿಗಂ ಕಾಂತನಕ್ಕುಂ ॥ ೪೯

ಸೂತ್ರಂ ೧೧೪

ಗುರುಲಘುರಚನೆಗೆ ನಿರ್ದಿ
ಷ್ಟರೂಪಹೀನಾಧಿಕಾಕ್ಷರಂ ಛಂದದೊಳೊಂ ।
ದಿರೆ ಭಿನ್ನವೃತ್ತಮೆಂಬು[4]ದು[4]
ದುರುಕ್ತಮತ್ಯಂತದೋಷಮಕ್ಕುಂ ಕೃತಿಯೊಳ್ ॥ ೪೯

ಲಕ್ಷ್ಯಂ ॥

ಜೀಮೂತಕೇತುಗಣ್ಣಂ
ಗೆ ಮೇಘವಾಹನನದೆಂತು ಮುಂ ಬೆಸಕೆಯ್ದುಂ ।
ನಿಮ್ಮಣ್ಣಂಗೆ ಮತಂಗಂ
ಗಾ ಮಾಡ್ಕೆಯೆ ವಿನಯದಿಂದೆ ನೀಂ ಬೆಸಕೆಯ್ಯಿಂ ॥ ೪೯

ಪಣಮು[5]ನೀಯನಂ[5] ಪ್ರಿಯಂ ನುಡಿದೆಂತುಂ
ಮಾಣೆ ಮತ್ತವನ ಪಂಬಲನೆಂತುಂ ।
ಕೇಣಕಾಱನನದೇ[6]ಕೆಗ ಕಾವ್ಯೆ[6]
ನಾಣಪುತ್ತ ನಗೆಯಂ ನೀಂ ಬಗೆಯ್ಯೆ ॥ ೪೯

ಸೂತ್ರಂ ೧೧೫

ಮಿಗೆ ದಲ್ ವಲಂ ವೆಱಿಂ ಮ
ತ್ತೆ ಗಡಂ ಗಳ ಕೆನ್ನಮೆಂಬನರ್ಥಕಪದಮಂ ।

---

1 ತರದಱಿವುದಿಂತೀ (ಓ), ತರದಱಿನಿಂತೀ (ಅ), ತರಱಿವರಿಂತೀ (ಮು). 2 ವಶ ಮಾಗಿ (ಅ). 3 ತಮ್ಮೊಳ್ (ಅ.ಓ). 4 ದಾ (ಓ). 5 ನೀಯಿನೆಂ (ಓ.ಮು). 6 ಗಣ್ ಕೆವ್ಯೆ (ಓ).

ಸೊಗಯಿಸೆ [1]ವಾಕ್ಯಾ[1]ಲಂಕೃತಿ
ನೆಗಪ್ಪೆಡೆಯೊಳ್ ಪೇೞ್ದ ಪೇೞದಿರ್ಪುಟಿದೆಡೆಯೊಳ್ ॥ ೪೮೫

ವಿರಹಿ ಮೃಗಂ ದಲಂ[2]ಜಿನುವವಂ ಮಧು ದರ್[2] ಬಲೆಗಳ್ ಲತಾಳಿ ದರ್
ಕರಿಕು ಕನಲ್ದು ಕಾಯ್ದು ವಿರಹಾಗ್ನಿ ದಲೊಪ್ಪುವ ಕೆಯ್ಯೊಳಂ ದಲಾ ।
ಗುರಿ ಪವನಂ ದಲೆಂಬಿನಮನಂಗನ ಬೇಂಟೆಯು [3]ಬಿಂದದಂತೆ ಬಂ
ದಿರೆ[3] ಪೊಸಸುಗ್ಗಿ ಕೆಯ್ಗಟಿಯೆ ಕಣ್ಗೆಸೆದಿರ್ದುವು ನಂದನಾಳಿಗಳ್ ॥ ೪೮೬

ಮಾವಿನ ಕೊನೆ ಮಾವಿನ ನನೆ
ಮಾವಿನ ಪೂ ಮಾವಿನೆಳೆಯ ಮಿಡಿ ಮಾವಿನ ಕಾಯ್[4] ।
ಮಾವಿನ ಪಣ್ಣಿಂದು ಜನಂ
ಭಾವಿಸೆ ಸರ್ವಾಂಗಸುಂದರಂ ಮಾವೆ ವಲಂ ॥ ೪೮೭

ವಿಕ್ರಮವಹ್ನಿ ಮುನ್ನಳುರ್ದುಕೊಂಡುದು ತನ್ಮಿನಿಯಂ ಗಡಶ್ವಮೇ
ಧಕ್ರತು ಧೂಮವಾದುದು ಗಡಂ ಬಟಿಯಂ ಶಿಖಿ ಧೂಮಯೋನಿಯೆಂ ।
ಬೀ ಕ್ರಮಮೆಂತು ಪೇೞಮೆನೆ ವಿಕ್ರಮಯಜ್ಞವಿಧಾನಮಂ ಧರಾ
ಚಕ್ರಮೆ ಮೆಚ್ಚಿ ಬಣ್ಣಿಸೆ ಜಸಂಬಡೆದಂ ಪ್ರೌಲಕೇಶವಲ್ಲಭಂ ॥ ೪೮೮

ತೊಳಗೆ ಪೊನ್ನರಥಂ ರಥವಾಜಿ[4]ಗಳ್[4]
ಕಿಳಿಱು ವೀರರಸಂ ಕರೆಗಣ್ಮೆ ಕಂ ।
ಟಳಿಸೆ ಮೆಯ್ಯವಿರಗ್ಗಳವೊಪ್ಪಿದಂ
ಗಳ ನರಿತ್ಸುತನಾಹವಲಂಪಟಂ ॥ ೪೮೯

ಅಂಕುರದಿಂ ಪ್ರವಾಳಚಯದಿಂ ನವಕುಟ್ಮಲಶೋಭೆಯಿಂ ಬೆಡಂ
ಗಂ ಕುಡುಶಿರ್ಪ ಪುಷ್ಪರುಚಿಯಿಂ ವಿಳಸತ್ಪಳನಂಕುಳಂಗಳಿಂ ।
ಪಂಕರುಹಾಸನಂ ಬರೆದು ಬರ್ಚಿಸಿದಂತಿರೆ ನೋಡ್ಪೊಡೆತ್ತಲುಂ
ತಾಂ ಕರವೊಪ್ಪಿ ತೋಱು[5]ವುದು[5] ಬಂದ [6]ಬಸಂತದೊಳೊಂದು ಮಾಮರಂ[6] ॥

ಪಗರೊಪ್ಪದು ಶಶಿ ನಿಶೆಯೊಳ್
ಸೊಗಯಿಸದರವಿಂದಮದಱಿನಂತೆರಡುಮನೆಂ ।
ತು ಗಡ ಸಮನೆಂದೆನಾ ಶಿಶು
ಮೃಗನಯನೆಯ ಪಗಲುಮಿರುಳುಮೊಪ್ಪುವ ಮೊಗಮಂ ॥ ೪೯೧

---

1 ಕಾವ್ಯಾ (ಅ.ಮ). 2 ಲಾಡಿನುವವಂ ಮದನಂ (ಓ). 3 ಬೀಜದಂದದಿಂ ಬರೆ (ಓ.ಮ). 4 ಪೊಳ್ (ಓ.ಮ). 5 ವುವು (ಓ.ಮ). 6 ಬಸಂತದ ನಂದನಾಳಿಗಳ್ (ಓ.ಮ)

ಕೀಱು ಪೌರುಷಮನಾತ್ಮ ಪುಣ್ಯದಿಂ
ಬೇಱೆ ಮಾಡ[1]ದೆಸೞ್ಪೊಂ[1] ವಿರೋಧಿಯಂ ।
ಮಾಱುಗುಂ ವೆಱಪೆಱುಂಕೆಯೊಂದಱುಂ
ಪಾಱಿರಾರ್ಕುಮೆ ಪತತ್ರಿರಾಜನುಂ ॥ ೪೯

ಆ ಕಥೆ ಮತ್ತೆಂತೆಂದೊಡೆ

ಭೀಕರಕರಿಮಕರನಿಕರಭಿನ್ನತರಂಗಾ ।
ನೀಕಲವರ್ಣಾಂಬುರಾಶಿವ್ಯ
ತಾಕೃತಿ ಕಮನೀಯಮುಂಟು ಜಂಬೂದ್ವೀಪಂ ॥ ೪೯

ಬಿಚ್ಚತಮಿರ್ದು ಕಣ್ಣ ಪಸವೋಡುವಿನಂ ನರೆ ನೀನೆ ನೋಡ ಪೆ
ರ್ಮಚ್ಚರನಿಕ್ಕರೆನ್ನ ಭುಜದಂಡಮೆ ಸಾಲದೆ ಕೆನ್ನಮೆಲ್ಲಿಯುಂ ।
[2]ಮಚ್ಚದೊನಿಲ್ಲ[2] ನಿನ್ನಳವನಿನ್ನದಱುಂ ಗಳ ನೀನೆ[3]ಯಾನಕ
ವ್ಯಚ್ಚಿತನಯ[4][3] ತ್ರಿಶಕ್ತಿಯುತನಯ[5] ವಿಜಿಗೀಷುವಯಸ್ತವ್ಯೆರಿಯಯ್ ॥ ೪೯
ಮತ್ತಮುಟಿವುವರ್ಕ್ಕಮಿಾ ತೆಱದಿಂ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುದು ॥

ಇದು ಕಾವ್ಯಮಲವ್ಯಾವೃತ್ತಿಯೊಳ್ ವಾಕ್ಯವಾಕ್ಯಾರ್ಥದೋಷಾನು
ಕೀರ್ತನಪ್ರಕರಣಂ ದ್ವಿತೀಯಂ

———————

ಗೀತಿಕೆ ॥

ಈ ಪೇೞ್ದ ಮಾಡ್ಕೆಯಿಂ ದೋಷಾ
ಲೇಪಂ ಪೊರ್ದದಂತಿರೆ ಸನ್ನಿಬಂಧ ।
ವ್ಯಾಪೃತನಕ್ಕೆ ಗುಣವದರ್ಥಂ
ವ್ಯಾಪಕಮಾಗೆ ಕವಿತ್ವ ತತ್ವದೊಳ್ ॥ ೪೯

[4]ಸಮುಚಿತ[4]ಕೃತಿದೋಷದೂಷ್ಯಮಾರ್ಗ
ಕ್ರಮಪರಿಭಾವಿತ ಚಿತ್ತವೃತ್ತಿಯಪ್ಪೊಂ ।
ಗಮಿಸಿನ ಕವಿತಾಗುಣೋದಯಶ್ರೀ
ಸಮನಿಸುಗುಂ ಸತತಾಭಿಯೋಗದಿಂದಂ ॥ ೪೯

ಸಾರವಿಚಾರ [5]ಬಂಧುರ[5]ಮತಿಪ್ರಸರಂ ಪರಿಪಕ್ವಶಾಸ್ತ್ರಸಂ
ಸ್ಕಾರನುಪೇತಕೌತುಕರಸಂ ವಿದಿತಾಗಮಲೋಕವೃತ್ತನು ।

---

1 ದೆಸೆಪಂ (ಓ). 2 ಮೆಚ್ಚದೊನಲ್ಲ (ಅ). 3 ಯಾನೆಕಾಬ್ಯುಚ್ಯತನಯ್ (ಅ)
4 ಸಮುದಿತ (ಅ.ಓ). 5 ಚಂಚುರ (ಮ).

ತ್ಸಾರಿತಮತ್ಸರಂ ಸುಜನವತ್ಸಲನೆಲ್ಲಯುಮಿತನೆಂದು ಕೆ
ಯ್ಪಾರದೆ ಬಣ್ಣಿಕುಂ ವಿಬುಧಮಂಡಳಿ ಪಂಡಿತನಾಗವರ್ಮನಂ ॥ ೪೭

ಇದು ಸಕಳಸುಕವಿಜನಮನಸ್ಸರೋಜನೀರಾಜಹಂಸಾಯಮಾನಾನೂನ
ಕವಿತಾಗುಣೋದಯಂ ಶ್ರೀನಾಗವರ್ಮಪ್ರಣೀತಮಪ್ಪ
ಕಾವ್ಯಾವಲೋಕನದೊಳ್ ಕಾವ್ಯಮಲವ್ಯಾವೃತ್ತಿ
ಯೆಂಬುದು ದ್ವಿತೀಯಾಧಿಕರಣಂ

ಗುಣವಿವೇಕಾಧಿಕರಣಂ

ಮಾರ್ಗವಿಭಾಗದರ್ಶನಪ್ರಕರಣಂ

ಇದು ಸೌಂದರ್ಯಗುಣಪ್ರಕಾಶಮಿದು ತಾನಗ್ರಾಮ್ಯತಾಧಾನಮಿಂ
ತಿದು ಭಾಸ್ವತ್ಪರಭಾಗರಮ್ಯಮಿದು ಬಂಧಾಶ್ಲೇಷವಿಚ್ಛಿತ್ತಿಗಾ ।
ಸ್ಪದಮೆಂ[1]ದಿಂತು[1] ಚಿತಪ್ರಯೋಗ[2]ವಿಧಿಯಿಂ ಸಯ್ತಪ್ಪಿನಂ[2] ತಿರ್ದಿ ಪೇ ।
ಟ್ಟುದು ಪೂಮಾಲೆಯನಿಂಬಿನಿಂ ಸವೆವವೊಲ್ ಸತ್ಕಾವ್ಯಮಂ [3]ಕಬ್ಬಿಗಂ[3] ॥೪೮

ಸೂತ್ರಂ ೧೧೬

ನಿರತಿಶಯಕಾವ್ಯಶೋಭಾ
ಕರಂಗಳಾಗಿರ್ಪ ಧರ್ಮಮವು ಗುಣಮಕ್ಕುಂ ।
ಪರಮಪುರಾಣಕವೀಶ್ವರ
ನಿರೂಪಿತಂಗಳ್ ವಿಚಿತ್ರಮಾರ್ಗಯುತಂಗಳ್ ॥ ೪೯

ಸೂತ್ರಂ ೧೧೭

ಸಮಸಂಶ್ಲಿಷ್ಟಾರ್ಥವ್ಯ
ಕ್ತಿಮಧುರಕಾಂತಪ್ರಸನ್ನಸುಕುಮಾರೋಜ ।
ಸ್ಸಮಭಿಮತೋದಾರಾಹ್ವಯ
ಸಮಾಧಿಗಳ್ ಕೃತಿಗುಣಂಗಳೀರಯ್ದಕ್ಕುಂ ॥ ೫೦

ಸೂತ್ರಂ ೧೧೮

ಅದೆಂತೆನೆ ॥

ಸಮಮೆಂಬುದು ಬಂಧದೊಳವಿ
ಷಮಂ ಮೃದುಸ್ಫುಟವಿಮಿಶ್ರ[4]ವಿನ್ಯಾಸಪದ[4] ।
ಕ್ರಮದಿಂ ಮೂಱು ತೆಱಿಂ ಬಂ
ಧಮುಂ ಯಥಾರ್ಹಾನುವೃತ್ತಿಯಿಂ ವರ್ತಿಸುಗುಂ ॥ ೫೦೧

---

1 ದೆಂದು (ಓ.ಮ). 2 ವಿಧಿಯಂಸ್ಥೈತಿರ್ಪಿನಂ (ಅ). 3 ಕಪ್ಪಿಗಂ (ಮ).
4 ವರ್ಣೋದಾತ್ತ (ಓ.ಮ).

ಉದಾಹರಣ್ ॥

ಮೃದುಬಂಧಕ್ಕೆ ॥

ಶರದದೊಳೊನಲ್ದು [1]ಬಿಡುತುಂ[1]
[2]ಧರೇಂದ್ರಗಿ[2]ರಿಕರಿಗಳುಡಿಯೆ ಪಾಯ್ದುವು ಕಾಯ್ಪಿಂ ।
ಕರಟತಟಗಳಿತಮದಜಳ
ಪರಿಮಳನಮವಿದಳದಳಿಕುಳಂ ನಗಕುಳಮಂ ॥ ೫೦೨

ಸ್ಫುಟಬಂಧಕ್ಕೆ ॥

ಅಂಭೋನಿಧಿಗಂಭೀರಂ
ಶುಂಧದ್ಭುಜಗೇಂದ್ರಭೋಗನಿಭಭುಜಪರಿಘಂ ।
ಜಂಭಾರಿವೈಭವಂ ವಿ
ಶ್ವಂಧರೆಗಧಿನಾಥನಶ್ವಕಂಠಂ ಖಚರಂ ॥ ೫೦೩

ಮಿಶ್ರಬಂಧಕ್ಕೆ ॥

[3]ಹಸ್ತಾವಚಯದಿ ನುರು[3] ಪು
ಷ್ಪಸ್ತಬಕಮನುನ್ಮದಭ್ರಮದ್ಭ್ರಮರಪರಿ ।
ತ್ರಸ್ತಮತಿ ಮೆಲ್ಲನೆಱಗಿ ಘ
ನಸ್ತನವತಿ ಕೊಯ್ದಳಾಮ್ರಶಾಖೆಯೊಳೊರ್ವಳ್ ॥ ೫೦೪

ಸೂತ್ರಂ ೧೧೪

ಅಶಿಥಿಲಪದಚಯರಚನಾ
ತಿಶಯಂ ಸಂಶ್ಲಿಷ್ಟಮೆಂಬುದಕ್ಕುಮನೇಯಂ ।
ವಿಶದಾರ್ಥಂ ಶಬ್ದಾನ್ವಯ
[4]ವಶ[4]ಮರ್ಥವ್ಯಕ್ತಿಯೆಂದು ಪೇೞಲ್ವಡೆಗುಂ ॥ ೫೦೫

ಉದಾಹರಣ್ ॥

ಸಂಶ್ಲಿಷ್ಟಕ್ಕೆ ॥

ಅದಿರದಿದಿರಿದಿರನೆಯ್ತಂ
ದೊದಱುತ್ತುಂ ಹೊಕ್ಕು ಪಟುಪವಿಪ್ರತಿಮಭುಜಂ ॥
ಕೆದಱು ಮೆಱೆದೋವದೆಚ್ಚಂ
ಕದನದೆ ವಿದ್ವಿಡ್ಬಳಪ್ರಧಾನರನಿಂದ್ರಂ ॥ ೫೦೬

---

1 ಬಿರ್ದುತಂ (ಓ.ಮ). 2 ದುರಗಿಂಚರ (ಓ). 3 ಹಸ್ತಾವನಿಚಯಮಂ (ಓ.ಮ) 4 ಮಸ (ಓ.ಮ).

ಅರ್ಥವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ॥
ಓರಂತೆ ಪರೆದ ನವಸಂ
ಧ್ಯಾರುಚಿಯಿಂದಪರದಿಗ್ವಿಭಾಗದೊಳಿನಿಸೊಂ ।
ದಾರಕ್ತಮಾಗಿ ನೇಱುಲ
ದ್ದೋರೆಯನನುಕರಿಪುದಾದುದಾಗನಮಾಗಳ್ ॥ ೫೦೭

ನೇಯಕ್ಕೆ ॥
ಅರಕ್ತಮಾಗಿ ನೇಱುಲ
ದ್ದೋರೆಯನನುಕರಿಪುದಾದುದಾಗನಮೆನೆ ಸಂ ।
ಧ್ಯಾರುಚಿಯಿನಕ್ಕುಮೆಂದವ
ಧಾರಿಸಿ ನೆಱೆಯಱಿದುಕೊಳ್ವು[1] ದಿದು[1] ನೇಯಾರ್ಥಂ ॥ ೫೦೮

ಸೂತ್ರಂ ೧೨೦

ಆಗ್ರಾಮ್ಯವಚನವೃತ್ತಿ ಸ
ಮಗ್ರರಸಾಪೂರ್ಣಮಪ್ಪುದದು ಮಧುರಂ ನಿ ।
ರ್ವ್ಯಗ್ರ[2]ಪದವಿನ್ಯತಿ ಪರಚಿ
ತ್ತಗ್ರಹಣ[2]ಸಮರ್ಥಮಪ್ಪುದಂತದು ಕಾಂತಂ ॥ ೫೦೯

ಉದಾಹರಣ ॥
ಮಧುರಕ್ಕೆ ॥
ಅಳಿಕುಳರುತಿಗಳಿನವನತ
ಫಳತರುಗಳಿನುಚಿತಕುನುಮಗಂಧದಿನಬಳಾ ।
ವಿಳಸನದಿಂದೀಪುದು ಗಂ
ದಿಳವಿಷಯಂ ಸಕಳವಿಷಯರಸರಸಿಕತೆಯಂ ॥ ೫೧೦

ಕಾಂತಕ್ಕೆ ॥
ಅರಸಾಳ್ತನಮೆನ್ನದೆ ಕೇಳ್
ಪರಮಾರ್ಥಮನೀಗ[3]ಳೆನಗೆ[3] ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಪದಂ ।
ದೊರೆಕೊಂಡಂತಾದುದು ಪ್ರೋ
ಲ್ತರೆ ದೇವರ ಬರವೆ ದೇವದೇವರ ಬರವಂ ॥ ೫೧೧

ಸೂತ್ರಂ ೧೨೧

ಅತಿರೂಢಾರ್ಥಮಗೂಢಂ
[4]ಪ್ರತೀತಿ[4]ಸುಭಗಂ ಪ್ರಸನ್ನಮೆನೆಪಡೆಗುಮಪಾ ।

1 ದದು (ಅ.ಮು). 2 ಪದಸ್ಥಿತಿರಚಿತೋಪಗ್ರಹಣ. 3 ಳೆಮ್ಮ (ಅ).
4 ಪ್ರತೀತ (ಅ.ಮು).

ಕೃತನಿಷ್ಠುರಾಕ್ಷರಂ ಲಾ
ಲಿತಲಲಿತಪದಪ್ರಕಾರಮದು ಸುಕುಮಾರಂ ॥ ೫೧೨

ಅವಕ್ರಮನುಕ್ರಮಪ್ರಯೋಗಂ ॥

ಮಡುಗಳೊಳಗಲರ್ದ [1]ನೆಯ್ದಿಲ[1]
ಕಡುಗಂಪುಮನಿವಱ [2]ಕಂಪೆ[2] ಗೆಲ್ದುವು ನಾನಿ ।
ರ್ಮಡಿಯೆನೆ ಪೊಂಬಣ್ಣದ ಕೆಂ
ಪಿಡಿದಿರೆ ಸೊಗಯಿಪುವು ಗಂಧಶಾಲಿವನಂಗಳ್ ॥ ೫೧೩

ಮಣಿಭವನಂಗಳ ರುಚಿಗಳ್[೪]
ಪೆಣೆದು ನಭೋಂಗಣದೊಳಮರಚಾಪವಿಳಾಸ ।
ಕ್ಕೆಣೆಯಾಗಿರೆ ಬಹುವಿಧದಿಂ
ಕುಣಿವುವು ಕಾಗೆರ್ತ್ತು ಕೇಗಿ ಸೋಗೆನವಿಲ್ಗಳ್ ॥ ೫೧೪

ಸೂತ್ರಂ ೧೨೨

ಪಿರಿದುಂ ಸಮಾಸಮಾಗಿರೆ
ವಿರಚಿಸುವುದು ತಾನದೋಜಮಕ್ಕುಂ ಲೋಕೋ ।
ತ್ತರವರ್ಣನಂ ವಿಶೇಷಣ
ಪರಪ್ರಕರ್ಷೋಕ್ತಿಯುಕ್ತಮಪ್ಪುದುದಾರಂ ॥ ೫೧೫

ಉದಾಹರಣೆ ॥

ಓಜಕ್ಕೆ ॥

ಬಕಕುರರಪಕ್ಷ[3]ವಿಕ್ಷಿ[3]
ಪ್ತಕಂಜಕಿಂಜಲ್ಕಪುಂಜಪಿಂಜರಿತಾಶ್ಯೋ ।
ದಕಪರಿಪೂರ್ಣತಟಾಕ
ಪ್ರಕರನರೋನಿಕರರಂಜಿತಾಶಾವಲಯಂ ॥ ೫೧೬

ಉದಾರಕ್ಕೆ ॥

ಬಹು[4]ಪೋಷಣದಿಂ[4] ಮಾವಿನ
ನಹಕಾರದ ನೊನೆಯ ನೋನೆ ಬೆಳೆಯಿನ ಬೆಳೆಗುಂ ।
ಮಹಿಯೆನೆ ಬಣ್ಣಿಸುವ ಪಿತಾ
ಮಹಂಗಮರ್ದೆಗ್ಗ ಮೊಗ್ಗೆ ನಿನಗಮದೆನಗಂ ॥ ೫೧೭

---

1 ನೆಯ್ದಿಲ. 2 ಕಂಪೆ (ಅ). 3 ನಿಕ್ಷಿ (ಓ.ಮ). 4 ದೋಷಮನಿಂ (ಓ), ಪೋಷಮನಿಂ, ವರ್ಷಮನಿಂ (ಅ).

ಮತ್ತಮಲ್ಲಿ ಶ್ಲಾಘ್ಯವಿಶೇಷಣಕ್ಕೆ ॥

ಮನಮನೆದಪ್ಪದೆಯುಂ ಪಳು
ಕಿನ ಕೇರ್ಗಳ್ ಪವಳದೆಸವ ಕಂಬುಂ ಕರ್ಕೇ ।
ತನದ ತೊರೆ ಪೊನ್ನ ಪೊಸಜಂ
[1]ತ[1] [2]ನೀಲದಡಿಗಲ್ಗಳೆಂ[2]ದೊಡೇವಣ್ಣಿಪುದೋ ॥ ೫೧೮

ಸೂತ್ರಂ ೧೨೩

ಪೆಱವಱಿ ಧರ್ಮಂಗಳನೇ
ತೆಱದಿಂದಂ ತಂದು ಪೆಱವಱೊಳ್ ಪತ್ತಿಸಿ ಕ ।
ಣ್ಣೆಱೆಯೆ ಚತುರೋಕ್ತಿ ಕೃತಿಯೊಳ್
ನೆಱೆದಿರೆ ಪೇಳ್ವುದು ಸಮಾಧಿಯೆನೆ ಪೆಸರ್ವಡೆಗುಂ॥ ೫೧೯

ಉದಾಹರಣ ॥

ವಿನಿಮಿಲಿತನೀಲಾಂಬುಜ
ವನಮುನ್ಮೀಲಿತನವೀನಕಮಲವನಂ ತ ।
ದ್ವಿನಮುಖದೊಳ್ ಮಧುಪಾಳಿಗೆ
ಜನಿಯಿಸಿದುವು ಪಡೆಯ ನುಸಿಲ ಪೊಸ ನುಸಿಲಿಂಪಂ ॥ ೫೨೦

ಸೂತ್ರಂ ೧೨೪

ಇವು ನಿಯತಂ ದಕ್ಷಿಣದೇ
ಶವರ್ತಿಕವಿರಾಜಮಾರ್ಗದೊಳ್ ನೆಗಱ್ದುಂ ಮ ।
ತ್ತವಱಿ ವಿಪರ್ಯಯವೃತ್ತಿಯೆ
ಬವರಿಸುಗುಮುದೀಚ್ಯಮಾರ್ಗದೊಳ್ ಪ್ರಚುರತೆಯಿಂ॥೫೨೧

ಸೂತ್ರಂ ೧೨೫

ವೈದರ್ಭಗೌಡಮಾರ್ಗವಿ
ಭೇದಂ ಬಗೆವೊಡೆ ಗತಾನುಗತಿಕಮಿದೆಂದೊ ।
ಲ್ಲಾದರಿಪರ್ ಕೆಲಬರ್ ಸಂ
ವಾದದೊಳೆರಡುಂ ಸಮರ್ಥಮಪ್ಪುದಱಿಂದಂ ॥ ೫೨೨

ಇದು ಗುಣವಿವೇಕದೊಳ್ ಮಾರ್ಗವಿಭಾಗದರ್ಶನ ಪ್ರಕರಣಂ ಪ್ರಥಮಂ.

---

1 ತಿ (ಓ.ಮ). 2 ನಿಂದಡಱಲ್ಗಳೆಂ (ಮ).

ಶಬ್ದಾಲಂಕಾರನಿರ್ಣಯಪ್ರಕರಣಂ

ಸೂತ್ರಂ ೧೨೬

ನಿಜದಿಂದಂ ಚೆಲ್ವೆಗೆ ವಿಬು
ಧಜನಪ್ರಿಯೆಗ[1]ಖಿಳಲೋಕವಿನುತ[1]ಪ್ರಮದಾ ।
ಗ್ರಜೆಗೆ ಕೃತಿ[2]ಸತಿಗೆ[2] ಶಬ್ದಾ
ರ್ಥಜಾತಮಂತೆರಡು ತೆಱದಲಂಕೃತಿಯಕ್ಕುಂ॥ ೫೨೩

ಸೂತ್ರಂ ೧೨೭

ಅವಱೊಳ್[3] ಶಬ್ದಾಲಂಕಾ
ರವಿಭಾಗಂ ಯಮಕಮೆಸೆವನುಪ್ರಾಸಂ ಚಿ ।
ತ್ರವಿಚಿತ್ರಭಿತ್ತಿ ವಕ್ರೋ
ಕ್ತಿ ವಿಶೇಷಮುಮೆನೆ ಚತುರ್ವಿಧಂ ತಾನಕ್ಕುಂ ॥ ೫೨೪

ಸೂತ್ರಂ ೧೨೮

ಅವಱೊಳಗೆ ॥

ಪದವರ್ಣ *ವ್ಯಾವೃತ್ತಿ ದ
[3]ಲದು[3] ಯಮಕಂ ವ್ಯವಹಿ[4]ತಾವ್ಯ[4]ಪೇತಾತ್ಮಂ ಮು।
ತ್ತದು ಪಾದದಾದಿಮಧ್ಯಾಂ
ತದೊಳಕ್ಕುಮನೇಕಭೇದನಿಯತಸ್ಥಿತಿಯಿಂ ॥ ೫೨೫

ಉದಾಹರಣೆ ॥
ವ್ಯವಹಿತಕ್ಕೆ ॥
ಮಾಣಿಕದಂತೊಪ್ಪಿದನೀ
ಮಾಣಿ ಕರಂ [5]ಕಟಿಯೆ[5] ಚೆಲ್ವುವಡೆದೆಂಬಿನೆಗಂ ।

---

1 ಗಭಿವಿನೂತಕೀರ್ತಿ (ಪು). 2 ನಮಗೆ (ಓ.ಮ).

* ಇಲ್ಲಿ ವ್ಯಾವೃತ್ತಿಯೆಂಬ ಪದವನ್ನು ಆವೃತ್ತಿಯೆಂಬರ್ಥದಲ್ಲಿ ಉಪಯೋಗಿಸಿದೆ. ದಂಡಿಯ ಕಾವ್ಯಾದರ್ಶ III. 1ನ್ನು ನೋಡಿ.

3 ಲದೆ (ಅ). 4 ತವ್ಯ (ಅ). 5 ಕಳೆಯೆ (ಅ).

ಕ್ಷೋಣಿಯನಳೆಯರ್ ಮುನ್ನಂ
[1]ಕ್ಷೋಣಿಮನಂ[1] [2]ವಿಷ್ಣು ತಾನೆ[2] ವಾಮನನಾದಂ ॥ ೫೨೬

ತಿಂದುಕಪೀನಫಲಂಗಳ
[3]ನೊಂದೊಂದೆಡೆಗಳೊಳಲಂಪು[3] ಪೋಪನ್ನೆವರಂ ।
ತಿಂದು ಕಪೀನಕುಳಂ ವ್ರತಿ
ಯಂದದಿನಿರ್ಪುದು ನಿಯುಕ್ತವನ್ಯಾಶನದಿಂ ॥ ೫೨೭

ಫಲಸಾರಸನಮವಂತೆ
ತ್ತಲುಮೊದವಿರೆ ಕುಳಿರ್ವ ಪುಟಿರೊಳೆರ್ದೆಗೊಳ್ವಿನೆಗಂ ।
ಕಲರುತಿಯಂ ಪಾಡಿದುದು
ತ್ಪಲಸಾರಸನಂ ಪುಳಿಂದಲಲನಾನಿಕರಂ ॥ ೫೨೮

ಆರೋಚಂ ಸಾಲದೆ ಶಿಶು
ಪಾಲನನುಜಿದಿಕ್ಕಿ ಮಿಕ್ಕ ಭುವನಸ್ಥಿತಿಯಂ ।
ಪಾಲಿಸು ನೀಂ ನಿನಗೆ ಜಗ
ತ್ಪಾಲನವಿಜ್ಞಾನಮಂ ಪೆಱರ್ ಪ್ರಕಟಿಪರೇ ॥ ೫೨೯

ನರಥನದೆ ಕಾಲ[4]ಯಮನಾ
ಲ್ವರುಕ್ಕಿ ಬಾಣ[4]ದ್ರುಮಾದಿಗಳ್ವೆರಸುಬಿಲಾ ।
ಸುರಚಕ್ರಂ ನಿನ್ನ ವಿಭಾ
ಸುರಚಕ್ರದ ಬಾಯ್ಗೆ ಬಾರದಿರದು ಮುರಾರೀ॥ ೫೩೦

ತಱುಸಂದಿನೆ ಕರಿಘಟೆಯಂ
[5]ತುಱು[5]ಗಿರೆ ಪಾಯ್ದುವು ಶಿಲೀಮುಖಂ ಪುಷ್ಕರದೊಳ್ ।
[6]ಗಱು[6]ನಂದಿನೆ ಪೊರೆದೊರ್ವೊದ
ರೆಱಗುವ ತೆಱದಿಂ ಶಿಲೀಮುಖಂ ಪುಷ್ಕರದೊಳ್ ॥ ೫೩೧

ನೆಯ್ದಲೆಸಟವಱ ಪೋಲ್ವೆಯ
ನೆಯ್ದಲೆ ದಲ್ ಪಡೆದುವಿಲ್ಲ ಲೋಕಮನಲೆಯ ।
ಲ್ಕಯ್ದು ಮಲರ್ಗಣೆಗಳಿಕ್ಕೆ ಮ
ಕೆಯ್ದು ಮನೋಜಂಗೆನಿಪ್ಪುವಾಕೆಯ ಕಣ್ಗಳ್ ॥ ೫೩೨

ಮಲರೆ ತಮದೊಡ್ಡು ಪಂಕಜ
ಮಲರೆ ವಿನೀಲೋತ್ಪಲಾಳಿ ಮುಗಿಯೆ ಖಲರ್ ನಂ ।

---

1 ಕ್ಷೋಣವನಂ (ಓ), ಕ್ಷೋಣಿವರಂ (ಅ). 2 ತಾನೇವಿಷ್ಣು (ಓ). 3 ನೊಂದೆಡೆಗಳೊಳಲರ್ಗಂಪು (ಓ). 4 ಯಮನಂ ಸುರಾಚಿರರುಗ್ಮಿ (ಓ), ಯಮನಂಸುರಚಿರ ಬಾಣ (ಅ). 5 ಮಱು (ಅ). 6 ತಱು, ಕಱು (ಅ).

ಚಲಿಸುತ್ತುಮಿಗಿಯೆ ಜಗತೀ
ವಿಲೋಚನಂ ಮೂಡಿದಂ ವಿಲೋಚನನಾಗಳ್ ॥ ೫೩೩

ಅಮಳ್ಗಳ್ [1]ನಯವಿಕ್ರಮಗುಣ[1]
ದಮಳ್ಗಳ್ [6]ನೃಪಶಾಸ್ತ್ರಶಸ್ತ್ರಪರಿಣತ[2]ರವರಂ[2] ।
ಸಮರದೊಳುದಗ್ರಶೌರ್ಯಂ
[3]ಸಮರಸ[3]ಸಂಪನ್ನನಾವನುರ್ವೀಪಾಂಪನ್ನಂ ॥ ೫೩೪

ಮಂತಣಕಂ ಚದುರರ್ ಗಡ
ಮಂತಣಕಂ ನೆಗಪೆ ಬಂದರೆನಿಸಿರ್ದುಂ [4]ತಾಂ[4] ।
ಮಂತಣಮುಸಿರದೆ [5]ಕೆಲರಾ[5]
ಮಂತಣಮುಂಡಂತೆ ಪೆಱರ ನಯದೊಳೆ ತಣ್ಪವರ್ ॥ ೫೩೫

ಈಧರೆಯ ಪೆಂಡಿರುದ್ಭವ
ಯೋಧರೆಯ ಮನೋಜರಾಗರಸಪೂರಿತಬಿಂ ।
ಬಾಧರೆಯ ಕಂಬುಕಮ್ಯಶ
ರೋಧರೆಯ ಬೆಡಂಗನಾರುಮೇನೆಯ್ದುವರೇ ॥ ೫೩೬

ಪನ್ನಗಕನ್ಯೆಯೊರ್ವಳುಪದೇಶಮನಿತ್ತಳೊ ನಾಗ[6]ಬಂಧಮಂ[6]
ಪನ್ನಗಕನ್ಯೆಯೋ ಜಿತೆಯೊ ಮೆಯ್ಯೆರಡಿಲ್ಲೆನಿಪಪ್ಪುಗಳ್ಗೆ ತ ।
ತ್ಪನ್ನಗಕನ್ಯೆಯಪ್ಪುಗಳೆ ಮುಪ್ಪುರಿಗೂಡಿದುವೆಂಬ ಮಾತು ಮೆ
ಲ್ಪನ್ನಗಕನ್ಯೆ[7]ಗಳ್ಪುಗು[7]ವಿವರ್ಕೊವಜರ್ ನಿನಗಾರೊ ನಲ್ಲಳೇ ॥ ೫೩೭

ಪಾದಾದಿಯಮಕಕ್ಕೆ ॥

ಉಪದಾತ್ತನುತೋನ್ನತಮಂ
ದ್ವಿಪಮದಪರಿಪೂರ್ಣಗಿರಿಸರಿತ್ಸಂತತಿಯಂ ।
ಉಪದಾತ್ತನುತೋನ್ನತಮಂ
ತಪನಕರೋತ್ತಪನತಪ್ತತಪನೋಪಲಮಂ ॥ ೫೩೮

ಮಧ್ಯಾಂತಯಮಕಕ್ಕೆ ॥

ನಾನಾಶಶಮೃಗ[8]ಧರಮಂ
ಸಾನುಜತರುಶಿಖರಲಗ್ನಶಶಮೃಗ[9]ಧರಮಂ[9] ।
ಪೀನಸರೋಜಾಲಯಮಂ
ವಾನೇಚರಯುವತಿಜಿತಸರೋಜಾಲಯಮಂ ॥ ೫೩೯

---

1 ನಯಗುಣವಿಕ್ರಮ (ಅ). 2 ರವರುಂ (ಓ.ಅ). 3 ಸಮರದ (ಅ)
4 ತಾ (ಅ). 5 ಕೆಲರುಂ (ಓ.ಅ.) 6 ಬಂಧದಾ (ಓ.ಮ). 7 ಪೆಱ್ಪುಗು (ಅ)·
8, 9 ಧರನುಂ (ಓ.ಮ).

ಅಂತ್ಯಯಮಕಕ್ಕೆ ॥

[1]ನಂದ ನರ್ವಗತಂ[1] ಧರ್ಮ
ನಂದನಾಧ್ವರತೋಷಿತಂ ।
[2]ನಿಂದು ಯಾತ್ರೇಚ್ಛೆ[2]ಯೊಳ್ ಧರ್ಮ
ನಂದನಾಧ್ವರತೋಷಿತಂ ॥ ೫೪೦

ಅವ್ಯಪೇತಕ್ಕೆ ॥

ನರಂ ನರಂ ಕಂತುವ ಮನ್ಮಥಾಂಬುಜಾ
ಕರಂ ಕರಂ ನೋಡೆ ಮೊಗಂ ವಳಿತ್ರಯಾಂ ।
ತರಂ ತರಂಗಂ ಸ್ಮರಸಿಂಧುಗಾಲತಾಂ
ಕುರಂ ಕುರಂಗಾಕ್ಷಿಯ [3]ಕಣ್[3] ಮನೋಜನಾ ॥ ೫೪೧

ನುರರಮಣೀರಮಣೀಯ
ಸ್ವರೂಪಮತಿತರಳತರಳವಿಲಸದ್ವಿದ್ಯುತ್ [4] ।
ಸ್ಫುರಿತಮೆನೆ ಪೋಲ್ತು ಕರಗಿದು
ದರಗಿದು ದಹನೋಪತಪ್ತಮೆನೆ ತತ್‌ಕ್ಷಣದೊಳ್ ॥ ೫೪೨

ನಿನ್ನ ವಾಕ್ಯಾರ್ಥಮೆಂಬೊಂದು
ರನ್ನಕಂ ಬೆಗಡಂ ಗಡಂ ।
ತನ್ನುಕ್ತಿಯಾಗೆ ತ[4]ದ್ವಿದ್ಯ[4]
ನನ್ನನಾದಂ ಬಲಂ ಬಲಂ ॥ ೫೪೩

ವ್ಯಪೇತಾವ್ಯಪೇತಕ್ಕೆ ॥

ಸಬಳಿಕೆಯಿಂ [5]ಪಾಟಿ[5]ಯನೊ
ಕ್ಕು ಬೇರ[6]ನಂತಾ[6]ಕುಬೇರನಾಯಕನತಿವಿ ।
ಕ್ಲ ಬಚಿತ್ತಂ ತೊಟ್ಟಗೆ ತಾ
ಗಿ ಬಾಗಿದಂ ತಾಗಿ ಬಾಗಿದಂ ನರನಡಿಯೊಳ್ ॥ ೫೪೪

ವರ್ಣಾವೃತ್ತಿಯಮಕಕ್ಕೆ ॥

ಚಾರೂರೂ[7]ರೂದ್ಧರೂರೂ[7]ರುರು ಭುಜಶಿಖರೋದ್ಭಾಸಮಾನಾವಲೋಕಂ
ಕ್ರೂರಾರಾ[8]ರಾತಿ[1][8]ರಾ[9]ರಾಚಮಪಡಿ[9]ನುಡಿಯುತ್ತುಂ ಮುರಧ್ವಂಸಿಯೊಳ್ ಸ ।
ದ್ಧಾರಾರಾರಾಜಿರಾರಾಜಿತಭುಜನೊಳವಪ್ಪಂಧದಿಂ ಚೆಲ್ವು ಕೆಯ್ಮಿ
ಕ್ಕಾರಾರಾಗಾಧ್ಯರಾರಾರವರವರವರ್ಗಂತೊಪ್ಪಿದಂ ನೀಲಕಂಠಂ ॥ ೫೪೫

---

1 ಸಂದನಗರ್ವಗತ (ಓ), ನಂದಸರ್ವರತಂ (ಅ). 2 ನಿಂದುಯದ್ಯಕ್ರಚ್ಛೆ (ಅ). 3 ಮೆಯ್ (ಓ.ಮ). 4 ದ್ವಿದ್ಯಾ (ಅ). 5 ಶಾಳಿ (ಓ.ಮ). 6 ದಂತಾ (ಓ.ಮ). 7 ರುದ್ಯರೋರೂ (ಅ). 8 ರಾತ್ರಿ (ಅ). 9 ರೇರೇಡಮಪಡಿ (ಅ), ಮೈಚಾನನ ಪಟು (ಓ.ಮ).

ಸೂತ್ರಂ ೧೨೯

* ಪರಿವೃತ್ತಂ ಸಂದಷ್ಟಂ
ನಿರಂತರಾವಳಿ ಸಮುದ್ಗಮೆಂಬಿವು ಮೊದಲಾ ।
ಗಿರೆ ಯಮಕಭೇದಮನಿತುಂ
ಪರಿಭಾವಿಸೆ ತತ್ಪ್ರಪಂಚದೊಳ್ ಪೊಕ್ಕಿರ್ಪಂ ॥ ೫೪೬

ಉದಾಹರಣೆ ॥

ಪರಿವೃತ್ತಕ್ಕೆ ॥

ತಾರಾತಾರಾಮಳಿನಗುಳಿಕಾಹಾರನೀಹಾರನೀಕಾ
ಶೋರುಸ್ಫೂರ್ಜತ್ಪ್ರ[1]ವಿತತ[1]ಯಶೋರಂಜಿತಾಶೇಷ ಲೋಕಂ ।
ಸಾರಾಸಾರಾದ್ಯನುಗತವಿಚಾರೋಚಿತಾತ್ಮೀಯಚಿತ್ತೋ
ದಾರಪ್ರಜ್ಞಂ ನೆಗಳ್ದನವನೀಭಾಗದೊಳ್[1] ನಾಗವರ್ಮಂ ॥ ೫೪೭

ಸಂದಷ್ಟಕ್ಕೆ ॥

ಓರೊರ್ವರ್ ಸೆಣಸಿ ತಗುಳ್ದನೇಕವಾರಂ
ವಾರಸ್ತ್ರೀಜನವಿದಿರೊಳ್ ತುಳುಂಕೆ ನೀರಂ ।
ನೀರಂಧ್ರಸ್ತನತಟದೊಳ್ ಕೃತೋಪಹಾರಂ
ಹಾರಶ್ರೀಗೆಣೆಯೆನಿಸಿತ್ತು ವಾಃಕಣ್ಠಿಘಂ ॥ ೫೪೮

ಆವಳಿಗೆ ॥

ಶ್ರೇಯಂ ಶ್ರೇಯಂ [2]ದ್ವಿಪದ[2]ವ
ಸಾಯಕಸಾಯಕಪರಂಪರಂ ಲಲಿತಯುವ ।
ತ್ಯಾಯತನತತ್ಯಾಯತನಂ
ಗೇಯೋದ್ಗಾಯತ್ಸಕಳಕಳಂ ಸಕಳಕಳಂ ॥ ೫೪೯

ಸಮುದ್ಗಕ್ಕೆ ॥

[3]ಹರಿದಾಂತಂ[3] ಬಲಂ ಬೆರ್ಚಿ
ಸುರಾಸುರಸಭಾಜನಂ ।
[3]ಹರಿದಾಂತಂ[3] ಬಲಂ ಬೆರ್ಚಿ
ಸುರಾಸುರಸಭಾಜನಂ ॥ ೫೫೦

---

* ಭಾಮಹ—II, 10; ರುದ್ರಟ—III, 13 ರಿಂದ 16 ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ನೋಡಿ. ದಂಡಿ—III, 51ನ್ನು ನೋಡಿ. 1 ಕಟಿತ (ಅ). 2 ದ್ವಿಪದ (ಅ). 3 ಹರಿದಾಂತ (ಅ).

ಸೂತ್ರಂ ೧೩೦

ಬವಕಾರಂಗಳ್ ಪಹವ
ರ್ಣವೆರಡುಮವಿಭೇದದಿಂದೆ ಸಲ್ಗುಂ ಸಂಯೋ ।
ಗವಿಶಿಷ್ಟಮುಂ ಸ್ವರೂಪ[1]ಮು
ಮವಿಕಲ್ಪ[1]ದೊಳೊಂದಿ [2]ನೆಗೞ್ದುಮವು[2] ದುಷ್ಕರದೊಳ್ ॥

* ಲಕ್ಷ್ಯಂ ॥

ನವ[3]ಲಕ್ಕಂ[3] ಕಟಕದೊಳ
ನ್ನವ[3]ಲಕ್ಕಂ[3] [4]ನಿಜಮೆ[4] [5]ಪಿರಿದು[5] ವಿಬುಧನಿಕಾಯ ।
[6]ಕ್ಕವಳಂಬನಮಪ್ಪ . .
ಕ್ಕವಳಂ ಬಚ[6]ನ್ಯೈಕಸಾರಮೆಂಬೀ ನುಡಿಯಂ ॥ ೩೩೨

ಪಿಂಗಿದುದಿಲ್ಲನ್ನುಂ ಮನ
ದಿಂ ಗೋವರ ಗಡಣದೊಳ್ ದನಂಗಾಹಿತನಂ ।
ನೀಂಗಳದೆತ್ತ ಱಿವಿರ್ ಬ
ರ್ಮಂಗಂ ಬಗೆದಱಿವುದರಿದನಂಗಾಹಿತನಂ ॥ ೩೩೩

ಆ ಗಿರಿಯ ನಿತಂಬಂ ಶೋ
ಭಾಗುಣಮಂ ತಳೆದುದಪ್ಸರಃಕುಲಲಲಿತಂ ।
ಮೇಗಣ ಶಿಖರಾಗ್ರ[7]ಮುಮಿಂ[7]
ಬಾಗಿ ಮನಕ್ಕೆಸೆವುದಪ್ಸರಃಕುಲಲಲಿತಂ ॥ ೩೩೪

ಸೂತ್ರಂ ೧೩೧

† ಸದೃಶಾಕ್ಷರವಿನ್ಯಾಸಂ
ಪದದೊಳ್ ಪಾದಂಗಳೊಳ್ ಪೊದಳ್ದೆಸೆದಿರೆ ಪೇ ।
ಬ್ಬುದನುಪ್ರಾಸಂ ನಿಯಮದಿ
ನದನಾದ್ಯಂತಂ ವಿಭಾಷೆಯಿಂ ವಿರಚಿಸು[8]ವೆಂ[8] ॥ ೩೩೫

---

1 ಸ್ವಪಿಕಲ್ಪ (ಓ.ಅ). 2 ನೆಗಬ್ಬುವು (ಓ.ಮ). * ಲಕ್ಷ್ಯಂ ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಹಿಂದೆ "ಈ ಕಾರಾರ್ಥವ್ಯಾವೃತ್ತಿಗ್ರಹಣಮದರ್ಕಂ" ಎಂದು ಓಲೆಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿದೆ. ಕೆಲವು ಪ್ರತಿಗಳಲ್ಲಿ "ಈ ಕಾರಿಕಾರ್ಥತ್ವವ್ಯಾವೃತ್ತಿಗ್ರಹಣಮದರ್ಕೆ" ಎಂದಿದೆ. 3 ಲಕ್ಷ್ಯಂ (ಓ.ಅ). 4 ಜನಪೆ (ಓ.ಅ). 5 ಹರಿದು (ಅ). 6 ಕ್ಕವಳಮ್ಯಮನರ್ಕವಳಂಬವಚ (ಓ), ಕ್ಕವಳಂಬನಮಪ್ಪದರಿತ್ತವಳಂವಚ (ಅ). 7 ಮುಸಂ (ಓ.ಮ). † ಭಾಮಹ—II, 5; ದಂಡಿ—I 55 ನೋಡಿ. 8 ವರ್ (ಅ.೫).

ಪ್ರಯೋಗಂ ॥

ಚರ್ಚರ್[ಶಶಿಶಿಶುವಂ ಕಱಿ
ಗರ್ಚರ್[ಘನಘಟೆಯನುರ್ಚಲಮರದ್ರುಮಮಂ ।
ಸಾರ್ಚಲನನೆಂಬ ಸೊಡರನೊ
ಡರ್ಚಿದುವೆನೆ [1]ನೀಳ್ದುವಿದಱಿ[1] ಶಿಖರಕರಂಗಳ್ ॥ ೫೫೬

ಸೋಡಂಬಾಡಂ ಕರಿಯ ಮುಗಿಲಂ ದಂತಿಗಳ್ಕೆತ್ತು ಮಿಂಡಂ
ನೋಡರ್ ನೀಡುಂ ಪೊಳೆವ ನಿಶಿತಾಸ್ತ್ರಾಳಿಗೆತ್ತೆತ್ತ[2]ವೆತ್ತಂ[2] ।
ಕಾಡುಂ ಕೋಡುಂ ಹಯಮಯಮೆಗೆತ್ತುದ್ಧ[3]ಗೇಹಂ[3]ಗಳೊಳ್ ನಂ
ವ್ರೀಡಾಪೀಡಂ ವಿರಹಿಜನಮಂದಳ್ಕಿ ಬೆಳ್ಕುತ್ತುದೆತ್ತಂ ॥ ೫೫೭

ಕೆಳರೆ ವಿರಹಿವ್ಯಂದಂ ಪುಷ್ಪಿತಾಶೋಕದಿಂದಂ
[4]ತಳರೆ[4] ಕುನುಮಜಾಳಂ ಬಾಳಚೂತಪ್ರವಾಳಂ ।
ಪೊಳೆಯೆ ಪುಟಿಲ ತಣ್ಪಂ ನೋಳ್ಪಿ ತಪ್ಕೈಸಿ ಬಿಣ್ಪಂ
ಬಳೆಯೆ ಮದನದಾಹಂ ಬೀಸುಗುಂ ಗಂಧವಾಹಂ ॥ ೫೫೮

ಖಗ[5]ತತಿ[5] ಸಾರೆ [6]ಶಾಕಿನಿ[6]ಯರಾರೆ ನಿಶಾಚರಕೋಟಿ ಪಾರೆ ಬ
ಳ್ಳುಗಳೆಡೆಯಾಡೆ ಭೂತಗಣ[7]ಮಾಡೆ[7] ಮರುಳ್ವಡೆ ಪಾಡೆ ಸಾಹಸಂ ।
ನೆಗಟ್ಟು ಮುಕುಂದನಸ್ತ್ರರಿಪುವ್ಯಂದ [8]ನಗು[8] ರ್ವಿಸೆ ಕೊಂದನಾಜಿಗ
ಟ್ಟಿಗನೆನೆ ಚಕ್ರವರ್ತಿಯನನಿಂದಿತಕೀರ್ತ್ಯಿಯನಿಂದ್ರಮೂರ್ತಿಯಂ ॥ ೫೫೯

ಸೂತ್ರಂ ೧೩೨

* ಬೆರಸಿರೆ [9]ಶಷಸಹವರ್ಣಂ[9]
ಸರೇಫಸಂಯೋಗಮೊಂದಿ ಕೂಡಿ[10]ದ ವರ್ಗಾ[10] ।
ಕ್ಷರಮಲ್ಲಿಗಲ್ಲಗೆಡೆಗೊಂ
ಡಿರೆ [11]ಪರುಷಾ[11]ನಾಮವೃತ್ತಿ ವರ್ತಿಕುಮದಱೊಳ್॥

ಲಕ್ಷ್ಯಂ ॥

ಶಖಬರ್ಹಂ ಸರ್ಷಪಮಾ
ಜಖುರಂ ರಾಮಠಮಹೀಂದ್ರನಿರ್ಮೋಕಂ ಶ್ವೇ ।
ತಖರಾಂಗರೋಮಮಿವು ದು
ರ್ಮುಖದುಷ್ಪಗ್ರಹವಿನಾಶನಂ ಕಟುಧೂಪಂ ॥ ೫೬೧

---

1 ನೀಳ್ದವದಱಿ (ಓ.ಅ). 2 ಲತ್ತಂ (ಅ). 3 ವಾಹಂ. 4 ಕಳಲೆ (ಅ). 5 ರುತಿ (ಓ.ಮ). 6 ಡಾಕಿನಿ (ಅ). 7 ಕೂಡೆ (ಓ) 8 ಮಗು (ಅ). * ಮುಂದಿನ ಪುಟವನ್ನು ನೋಡಿ. 9 ಶಷವರ್ಣಂಗಳ್ (ಓ.ಮ) 10 ಯವರ್ಗಾ (ಓ.ಮ). 11 ಪುರುಷಾ (ಅ.ಮ).

ಸೂತ್ರಂ ೧೩೩

* ತಂತಮ್ಮ ವರ್ಗದಂತ್ಯದೊ
ಳಂತಾ ವರ್ಗಂಗಳಮಳ್ಗಳಾಗಿರೆ ಮೇಣ ।
ತ್ಯಂ[1]ತಂ ಸರೇಫ[1]ಸಂಯೋ
ಗಾಂತರಮಮದೊರ್ದವೆ ಮಧುರೆಯೆಂಬುದದಕ್ಕುಂ ॥

ಉದಾಹರಣೆ ॥

† ಒನಗೆ ಮರುಳ್ಗೊಂಡಾಡುವ
ವನಿತಾಧಿಪನಂತಪುರದ ಕಾಂತೆಯರ ಸಮು ।
ಲ್ಲಸಿತಪದಕಮಲದೊಳ್ ರಂ
ಜಿಸಿ[2]ದುದು[2] ಸಿಂಜಾನಮಂಜುಮಂಜೀರರವಂ ॥ ೩೬೩

ಉಪನಾಗರಿಕೆಯೆಂದೊಡಮಿದುವೆ ॥

ಸೂತ್ರಂ ೧೩೪

ಅವಿಶೇಷವರ್ಣರಚನಾ
ವಿವಿಕ್ತಗತಿ ಮುಕ್ತಭೂರಿಸಂಯೋಗಂ ಸೌ ।
ಷ್ಮವಗುಣಸಮನ್ವಿತಂ ಲಲಿ
ತವೃತ್ತಿಯಿಂ[3]ಲಲಿತೆಯೆಂಬ ವೃತ್ತಿಯದಕ್ಕುಂ[3] ॥ ೩೬೪

ಪ್ರಯೋಗಂ ॥

ಮದನನೃಪಾದೇಶದಿನ
ಲ್ಲದೆ ಬಿರಯಿಗಳುಂತೆ ಪೋ ಪುಗರ್ ಪುಗಲೆಂಬಂ ।
ತೊದವಿದುದು ಬನದೊಳೆತ್ತಂ
ಮದಕಳಕಳಕಂಠಕಳಕಳಪ್ರಧ್ವಾನಂ ॥ ೩೬೫

ಗ್ರಾಮ್ಯೆಯೆಂಬುದುಮಿದುವೆ ॥

---

* ರುದ್ರಟ—II, 26 : ಅನುಪ್ರಾಸದಲ್ಲಿ ಐದು ಭೇದಗಳುಂಟೆಂದು ರುದ್ರಟನ ಮತ. ಕೆಲವರು ಗ್ರಾಮ್ಯ, ಉಪನಾಗರಿಕೆ ಎಂಬ ಬೇರೆ ವೃತ್ತಿಗಳೂ ಉಂಟೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಕಾವ್ಯಾಲಂಕಾರ—II, 19, ನಮಿಸಾಧುವಿನ ಟಿಪ್ಪಣಿಯನ್ನೂ ನೋಡಿ. ನಾಗವರ್ಮನು ರುದ್ರಟನ ಮತವನ್ನೇ ಒಪ್ಪಿರುತ್ತಾನೆ. 1 ತಸ್ವರೂಪ (ಅ.ಇ). † ರುದ್ರಟ—II, 20, 23. 2 ದುದೊ (ಅ). 3 ಲಲಿತವೃತ್ತಿಯೆಂಬುದದಕ್ಕುಂ (ಓ).

ಸೂತ್ರಂ ೧೩೫

[1]ಸ್ಥಾನಂ[1] ಕ್ರಿಯೆಯೆಂಬಿವಱೊಳ
ನೂನಸಮಾನಾಕ್ಷರಾದಿಪದಸಾನ್ನಿಧ್ಯಂ ।
ತಾನಕ್ಕುಂ ಮಾದುರ್ಯಾ
ಧೀನಮನುಪ್ರಾಸಮೆಂದು ಪೇೞ್ವರ್ ಕೆಲಬರ್ ॥ ೫೬೬

ಲಕ್ಷ್ಯಂ ॥

ಎಳಲತೆಯ ಜೊಂಪ[2]ದೊಳ್ ತ
ಳ್ತೆಳಸಿ[2] ತಗುಳ್ದಿರ್ಪ ವಿರಹಕಾತರದಿಂ ಕ ।
ಣ್ಗೊಳಿಸುಗು[3]ಮಾ ಪುರವರಮಂ[3]
ಬಳಸಿದ ನಂದನವನಂಗಳೆನಿತೊಳವನಿತುಂ ॥ ೫೬೭

ಸೂತ್ರಂ ೧೩೬

* ಏನಾನುಮನೊಂದಂ ಸಂ
ಸ್ಥಾನದಿನನುಕರಿಸುವಂತು ಭಂಗ್ಯಂತರದಿಂ ।
ಪೀನಮೊಡಂಬಡೆ ವಿರಚಿಸೆ
ನಾನಾವಿಚ್ಛಿತ್ತಿ ಚಿತ್ರಮೆನಿಕುಂ ಪೆಸರಿಂ ॥ ೫೬೮

ಸೂತ್ರಂ ೧೩೭

ಶರಶೂಲಚಾಪಚಕ್ರಾ
ಸಿರೂಪಮಿಭರಥತುರಂಗಪದಗತಪಾಠಂ ।
ಮುರಜಂ ಗೋಮೂತ್ರಿಕೆ ಪು
ಷ್ಕರಮರ್ದಭ್ರಮಣಸರ್ವತೋಭದ್ರಂಗಳ್ ॥ ೫೬೯

ಸೂತ್ರಂ ೧೩೮

ಅಕ್ಷರಬಿಂದುಚ್ಯುತ[4]ಕಂ
ದ್ವ್ಯಕ್ಷರಿಯೇಕಾಕ್ಷರಂ[4] ನಿರೋಷ್ಠ್ಯಮತಾಲ ।

---

1 ಸ್ಥಾನ (ಅ). 2 ದೊಳಗುಳ್ಕೆಳಸಿ (ಓ.ಅ). 3 ನೂಪುರರವಮಂ (ಓ).
* ರುದ್ರಟ—V, 1. 4 ಸಂಧ್ಯಕ್ಷರಮೇಕಾಕ್ಷರಂ (ಓ.ಅ).

ವ್ಯಾಕ್ಷರಮೆನೆ ನಿಜನಾಮಸ
ದೃಕ್ಷಂ ಲಕ್ಷಣಮೆದಾಗೆ ನೆಗಳ್ದುಂ ಪಲವುಂ ॥ ೫೭೦

ಅವರ್ಣಾನುಕ್ರಮಪ್ರಯೋಗಂ ॥

ಶರಂ ॥

ಸುಂದರಾಕಾರಸಂಪನ್ನ
ನೆಂದುಮಾನ್ಯಪನಂದನಂ ।
ನಂದನಂ ಬುಧಕೀರಾಳಿ
ವೃಂದಕ್ಕೆ ಸಕಲರ್ತುಕಂ ॥ ೫೭೧

ಶೂಲಂ ॥

ವೀರಶ್ರೀಕಾಂತೆಯಂ [1]ತಾಳೆ[1]
ಚರಾಚರಜನಸ್ತುತಾ ।
ತಾರತಾತಾರತಾರೇಶ
[2]ಶರೇತಾರಾಜಿತಾಜಿರಾ[2] ॥ ೫೭೨

ಪಾಸಂ ॥

ಸಂಸಾರವಿಷಮವಾರಿಧಿ
[3]ಸಂಸರ್ಪಣದುಃಖವೀಚಿಯೊ[ಂದು] ಲ್ಲಾಸಂ[3] ।
ಸಂಸಕ್ತಮಾಗದಂತು ಜಿ
ನಂ ಸುವ್ರತ[4]ನಾಮ[4]ನೆಮಗೆ ಕರುಣಿಸು[5]ಗಿನಿಸಂ[5] ॥ ೫೭೩

ಚಕ್ರಂ ॥

ತನ್ನ ಸಂತತಿ ಮುನ್ನೀತಂ
[6]ತನ್ನೀತಂ[6] ಮುನಿಸನ್ನುತಂ ।
ತನ್ನನುರ್ಕಿನೊಳಿನ್ನಾತಂ
ತನ್ನೊಳಿಂದಿನಿ[7]ಸನ್ನತಂ[7] ॥ ೫೭೪

ಖಡ್ಗಂ ॥

ಕಂಸಾಸುರಹರಂ ದೈತ್ಯ
ಧ್ವಂಸಿ ಬಾಣಮದಾಪಹಂ ।
ಹಂಸಾಸನನಸಮಾರಬ್ಧಾ
ಶಂಸನಂ ನರಕಾಂತಕಂ ॥ ೫೭೫

---

1 ನಾಳೆ (ಓ.ಅ). 2 ಶರೀರಾಜಿತರಾಜಿತಾ (ಓ), ಶರತಾರಾಜಿರಾಜಿತ (ಅ). 3 ಸಂಸರ್ವದುಷ್ಪನಿಭಂನಿಭಂ ಎಲ್ಲಾ (ಓ). 4 ನಾಥ (ಅ.ಓ). 5 ಗೆನಸುಂ (ಅ). 6 ಮುನ್ನೀತಂ (ಅ). 7 ಸನ್ನುತಂ (ಅ).

ಕಂಜನಾಥಂ ಸುರದ್ರೋಹಿ
ಭಂಜನಂ ಲೋಕಪಾಲಕಂ ।
ಕಂಜಾಕ್ಷಂ ಕಂಟಕಾಕಂಪಂ
ಮುಂಜಕೇಶಿ ಧರಾಧರಂ ॥ ೫೭೬

ವ॥ ಗ ರಥತುರಂಗಪದಗತಪಾಠಂಗಳ್ಗಂ ಲಕ್ಷ್ಯಮಂ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುದು ॥

ಮುರಜಂ ॥

ಅಜಾತಶಂಖಂ ತಾನಾಪ್ತ
ನಜಂಗಮನನೂಯನಂ ।
ಗಜಾಂಕುಶಂ ಗತಾಪ್ಯಾಪ್ತ
ವಿಜಯಂ ಮಧುಸೂದನಂ ॥ ೫೭೭

ವ॥ ಮುರಜಂ ಅರ್ಧಪ್ರಸ್ತಾರದಿಂ ಗೋಮೂತ್ರಿಕೆಯಕ್ಕುಂ ॥

ಗೋಮೂತ್ರಿಕೆ ॥

ಉರುತರಸಿತಕೀರ್ತಿಗುಣ್ಣಾ
ಕರಂ ಪದಾನತವಿರೋಧಿವರ್ಗಂ ನೆಗಟ್ಟಿಂ ।
ಸುರುಚಿರ[1]ನುತ[1]ಮೂರ್ತಿಘ್ನಾ
ಪರಂ ಸದಾ ಹಿತಕರೋಕ್ತಿ ದುರ್ಗಂ ಜಗದೊಳ್ ॥ ೫೭೮

ಪದ್ಮಂ ॥

ಮಂದರಾಗಂ[2] ಗುಣೋದ್ದಾಮಂ
ವಂದಿತಂ[3]ಸದಯಾದಮಂ[3] ।
ಮಂದರಾದ್ರಿನಿಭಂ ಭೀಮಂ
[4]ಮಂದಿ[4]ಯೊಳ್ ಪೇಳ್ಗುಮಾಯಮಂ ॥ ೫೭೯

ಅರ್ಧಭ್ರಮಣಂ ॥

ಶ್ರೀರಾಮಾಧಾಮನಾಮಂ [5]ತಾ[5]
ರಾರಾರಾರಾನಮಾಸಮಂ ।
ಮಾರಾರಿ ನಿನ್ನೊಳ್ ಸಮಾನಾ
ಧಾರಾ [6]ನಿನ್ನೊತ[6]ನೊಳ್ ಸಮಂ ॥ ೫೮೦

* ಸರ್ವತೋಭದ್ರಕಂ ಲಕ್ಷ್ಯಮನಱಿದುಕೊಳ್ಳುದು ॥

---

1 ತನು (ಓ.ಮು). 2 ಮಂದಾರಾಗಂ, ಮಂದಾರಾಂಗಂ, ಮಂದಾರಗಂ (ಅ). 3 ಸ್ಕಂದಯಾರಮಂ, ಸ್ಕಂದಯಾಪರಂ, ಸಂದಯಾದಮಂ (ಅ). 4 ಮುಂದೆ (ಅ). 5 ತಾಂ (ಅ). 6 ನಿನ್ನೋತ (ಅ). * ಇದಕ್ಕೆ ಹಿಂದೆ ಕುಸುಮಮನೋಹರಂ । ಕುಸುಮಮನೋಹರಂ । ಕುಸುಮಮನೋಹರಂ । ಕುಸುಮಮನೋಹರಂ ॥—ಎಂದು ಕೆಲವು ಪ್ರತಿಗಳಲ್ಲಿ ಬರೆದಿದೆ.

ಅಕ್ಷರ[1]ಚ್ಯುತಕಂ ॥

ಕುಲಜನಭಿಮಾನಿ ತಕ್ಕಂ
ಚಲಮಱುವಂ ನೆಗಱನಾತನಿಂತಿದನೆಂತುಂ ।
ಜಲಜಾಯತಾಕ್ಷಿ ಕೆಲನುಂ
ನೆಲನುಂ ನಗುವಂತು ಪೊಲ್ಲ[2]ಕೆಯ್ಗುಮೆ ಚಾರಂ[2] ॥ ೫೮೧

ಬಿಂದುಚ್ಯುತಕಂ ॥

ಇಂದು ನೋಡಿದು ಬೇಱಿಂದ
ಮೆಂದಿನಂದಮದಲ್ತಣಂ ।
ಮಂದಮಂದಂ ಕರಸ್ಪರ್ಶಂ
ತಂದಪ್ಪುದುಪತಾಪಮಂ ॥ ೫೮೨

ದ್ವ್ಯಕ್ಷರಿ ॥

ನಿಂದಾನಂದದದೊಂದೂನಂ
ನಿಂದಂದೇನಿಂದಿನಂದದಿಂ ।
ನಂದನನಂದನ ನಿನ್ನಿಂದಂ
[3]ನಗದನುಂ[3] ದನುನಂದನಂ ॥ ೫೮೩

ಏಕಾಕ್ಷರಂ ॥

* ನಿನ್ನಿನೇನಿನ್ನನಾನನ್ನ
ನಿನ್ನನೆನ್ನನನೂನನಂ ।
ನುನ್ನನ್ನೆನನ್ನನ್ನೆನೇನೇ
[4]ನೆನ್ನಿನ್ನಂ[4]ನಿನ್ನೆನಾನುನಂ ॥ ೫೮೪

ನಿರೋಷ್ಠ್ಯಂ ॥

ನೆಗಪ[5]ಯುತಿ[5]ಸ್ಥಿತಿ ಚಿತ್ತದಿ
ನಗರೆ ಕರಂ ನಿಜದೆ ತನ್ನ [6]ತರಳತೆ[6] ಕೆಲದಿಂ ।
ದಗಲದೆ ನಾಳೀಜಂಘಂ
ನಗಿಸಿತ್ತಾನಗದ ನಗೆದ ಋಷಿ[7]ನಂಹತಿಯಂ[7] ॥ ೫೮೫

---

1 ಚ್ಯುತಕಾದಿಗಳ್ಗೆ (ಓ). 2 ಕೆಯ್ದುಮೆಚ್ಚೋರಂ (ಅ.ಇ), ಕೆಯ್ಗಂಚಾರಂ (ಅ). 3 ನಂದನಂ, ನಂದನೆಂ (ಅ). * ಇದಕ್ಕೆ ಹಿಂದೆ ಒಂದು ಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ " ನೀನಾನು ನಿನ್ನನಾನೆಂ । ನಾನಿಂನನ್ನಿನ್ನ ನಿನ್ನನಾನಾನೂನಂ । ನೂನಂನನ್ನೆನನೋನ್ನೆ । ನೀನೇನ್ನೆನಾನುನೀನುನೀನೇನೋನ್ನೆ " ಎಂದು ಇದೆ. 4 ನೇನಿನ್ನಂ (ಅ). 5 ಯತಿ (ಅ). 6 ಸರಳತೆ (ಅ), 7 ಸಂತತಿಯಂ (ಅ).

ಅತಾಲವ್ಯಂ ॥

ರೂಪುಂ ಸೊಬಗುಮಣ್ಮಂ ನಾ
ಣ್ಗಾಪುಮಾರ್ಪುಂ ಪ್ರಧುತ್ವಮುಂ ।
[1]ಕೋಪಮಂ[1] ಮಾಟ್ಟುದುಂ ತನ್ನೊಳ್
ಧೂಪಂ ತಾಂ ಕೊಲ್ಗುಮಾತನಂ ॥ ೫೮೬

ಸೂತ್ರಂ ೧೩೯

ಚ್ಯುತದತ್ತಾಕ್ಷರಮುಂ ಗೋ
ಪಿತಕ್ರಿಯಾಕಾರಕಂ ನಿಗೂಢಚತುರ್ಥಂ ।
ಪ್ರತಿನಿಯತಗತಪ್ರತ್ಯಾ
ಗತಂ ದಲೆಂದಿಂತು ಪೆಱವುಮಕ್ಕುಂ ಚಿತ್ರಂ ॥ ೫೮೭

ಪ್ರಯೋಗಂ ॥

ಚ್ಯುತದತ್ತಾಕ್ಷರಂ ॥

ಸೀತಾರಾಮನಮಾಪನ್ನಂ
ಧೌತ[2]ಶೀಲ[2]ಸಿತಪ್ರಭಂ ।
ವೀತತಾಸಂ ಮನಂಗೊಳ್ಗುಂ
ಪ್ರೀತಿಯಿಂದೊಂದಿ [3]ಲಕ್ಷ್ಮಣಂ[3] ॥ ೫೮೮

ಕ್ರಿಯಾಕಾರಕಗೋಪಂಗಳ್ ॥

ಪರಿವರ್ಜಿತದೋಷನನಾ
ದರದಿಂ ದೇವಾದಿದೇವ[4]ನೆಂದಿರ[4]ದರೆಬರ್ ।
ದುರಘಾವಿಲಪ್ರರಂ ದೇ
ವರೆಂದು ಬಗೆ ಬೆದಱೆ ದೆಸೆಗೆ ದಿಙ್ಮೂಢತೆಯಿಂ ॥ ೫೮೯

ಏನನೇನಂ ಮಹಾಘೋರಂ
ನಾನಾಜನ್ಮಾಂತರಂಗಳೊಳ್ ।
ತಾನಾಗಿಸದು ಸಂಸಾರಿ
ಗಾ ನಿರ್ವಾಣಪದಂ ಬರಂ ॥ ೫೯೦

ಗೂಢಚತುರ್ಥಂ ॥

ಆತನಲ್ಲದನಂ ಪೆಚ್ಚಿಂ
ಮಾತೇಂ ತಾಂ ಮಾರನಾದೊಡಂ ।
ಕೇತನಂ ರತಿರಾಗಕ್ಕೆ
ಕೇತನಂ ತಾರ [5]ನಲ್ಲನಂ[5] ॥ ೫೯೧

---

1 ಕೋಪಮುಂ. 2 ಶೀಲಂ (ಅ). 3 ಲಕ್ಷ್ಮಣಂ (ಓ.ಆ). 4 ನೆಂದಿಂ (ಅ). 5 ನಲ್ಲಳಂ (ಓ).

ಗತಪ್ರತ್ಯಾಗತಂ ॥

* ತಾರವೀವೀರತಾನಾರ
ನೀರನಾಕಾರನಾರಕಾ ।
ತಾರನಾನಾರತಾಕಾರ
ಕಾರಕಾತಾರಕಾರತಾ ॥ ೫೯೨

ಸೂತ್ರಂ ೧೪೦

† ನುಕವಿಪ್ರಕರಕ್ಕೆ ವಿನೋ
ದಕೇಳಿಗುಪಯೋಗಹೇತುಗಳ್ ಪ್ರಚ್ಛನ್ನ ।
ಪ್ರಕಟಾರ್ಥಂಗಳನೇಕ
ಪ್ರಕಾರದಿಂದೊಂದಿ ವರ್ತಿಕುಂ ಪೇಳಿಕೆಗಳ್ ॥ ೫೯೩

ಸೂತ್ರಂ ೧೪೧

ನುನುಳೊರ್ನುಡಿ [1]ಭಾಮೆ ಮನ[1]
ಕ್ಕೆಸೆವಸ್ಪಷ್ಟಾರ್ಥಮುಟಿವು ನಾಮಾಂತರಿತಂ ।
ಕುಸುರಿಯ ನುಡಿಯೆಂಬಿವು ಭಾ
ವಿಸೆ ಪೇಳಿಕೆಗಳೊಳೆ ಪೇಟ್ಪು ಭೇದಮವಕ್ಕುಂ ॥ ೫೯೪

ಲಕ್ಷ್ಯಂ ॥

ನುನುಳ್ಗೆ ॥

ತಿರಿವುದು ಬೈಕಂಗೊಳ್ಳದು
ಮೊರೆವುದು ಮ ಖಿದುಂಬಿಯಲ್ತು ಕತ್ತರಿ[2]ಗಾಳಂ[2] ।
[3]ಬೆರಸಿ[3] [4]ತನುಗೊಂದಿ[4] ದೊರೆಕೊಂ
ಡಿರೆಯುಂ ಕೆನಱಂಕಮಲ್ಲಿದಾವುದೊ ಪೇಟಂ ॥ ೫೯೫

ಒನ್ನುಡಿಗೆ ॥

[5]ಒಂದು[5] ಗಟಿಗೆಯೊಳೆ ಸಂಪುಟ
ದಂದದೆ ಮಡಿದಿರ್ಪರಹಿತರೆರೆದ ನರರ್ಕೊಂ ।
ಡೊಂದಱೊಳೆ ಮೆಱೆದು ಗಣಪತಿ
ಯಂದದಿನೊಸೆದಿರ್ಪರಿದಿರ್ಗೆ [6]ವಂದಿಂದಿರನಾ[6] ॥ ೫೯೬

---

* ಈ ಶ್ಲೋಕವಲ್ಲಿ ತಪ್ಪುಬಿದ್ದಿರುವಹಾಗಿದೆ. ಓರೆಯು ಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿ ಈ ಶ್ಲೋಕವೇ ಇಲ್ಲ. † ದಂಡಿ–III, 97. 1 ಭಾವ್ಯಮನ (ಅ). 2 ಘಾಯಂ (ಅ,ಓ). 3 ಬೆರಸು (ಅ), 4 ತನಗೊಂದಿ, ತಮುಗೊಂದಿ (ಅ). 5 ಒಂಡೆ (ಅ). 6 ವಂದಿಂದಿರನೊಳ್ (ಅ),

ಭೌಮೆಗೆ ॥

ಈನವೀನ[1]ಸಿತಾಂ[1]ಭೋಜಾ
ನೂನಪೀತಾವತಂಸಕಂ ।
ತಾನದೇವುದೊ [2]ಕರ್ಣಾಂತ
ವ್ಯಾನತಾ[2]ಯತಲೋಚನೇ ॥ ೫೯೭

ಅನ್ಯಪಷ್ಟಾರ್ಥಕ್ಕೆ ॥

ದಂಡಿತಾರಾತಿಭೂಧೃ
ತ್ಕಾಂಡಂ ಪೆಚ್ಚಿದಂ [3]ಕರಂ[3] ।
ಗಾಂಡೀವ[4]ಧನ್ವಂ[4] ಮುಂದೆ
ಕಂಡಂ ಭಯಾಕರಮಂ ॥ ೫೯೮

ಉಟಿವಿಂಗೆ ॥

ಉಮೆಗೆ ಮಹೀಜೆಗೆ [5]ಸುಮನೋ[5]
ರಮಣೀ[ಮಣಿ]ನಚ್ಚಿನಾತಿಳೋತ್ಪಮೆಗೊಳ್ಪಿಂ ।
ಸಮನೆನಿಸುವ ಮಂದಾಕಿನಿ
ಯಮುನಾನದಿಸಿಂಧುಸಂಕರಂ ಕಣ್ಗೆಸೆಗುಂ ॥ ೫೯೯

ನಾಮಾಂತರಿತಕ್ಕೆ ॥

ಮೊದಲೊಳೆ ವಿಕಾರಿ ನಾಕಾ
ರದರ್ಶನೀಯಂ ವಿರಾಮದೊಳ್ ಸಾಯಕಮಂ ।
ತದು ತಾಂ ವಿನಿಂದ್ಯಮಲ್ತಾ
ದಿದೇವಪುತ್ರಂ ಸದಾನವಾರಿಪ್ರಮುಖಂ ॥ ೬೦೦

* ಕುಸುರಿಮೊದಲಾದ ಪ್ರಶ್ನೋತ್ತರಪ್ರಕಾರಂಗಳ್ಗಮಿಲ್ಲಿ ಪ್ರಯೋಗಮಂ ಕಂಡು ಕೊಳ್ವುದು.

ಸೂತ್ರಂ ೧೪೨

* [6]ನುಡಿದುದದೆ[6] [7]ಪದವಿಭಂಗತೆ
ಗೊಡಂಬಡಂ[7] ಪಡೆಯೆ ಮಗುಟ್ಟು ಮರ್ಥಾಂತರದೊಳ್ ।
ತೊಡರ್ದು ನಿಲೆ ನುಡಿವ ನುಡಿ ಚೆ
ಲ್ವೊಡರಿಪ ವಕ್ರೋಕ್ತಿ ನಿಯತಕಾಕುಶ್ಲೇಷಂ ॥ ೬೦೧

---

1 ರಸಾಂ (ಬ). 2 ಕರ್ಣಾನದ್ಯಾನತಾ (ಅ). 3 ನರಂ (ಅ). 4 ಧನ್ವನಂ, ಧನ್ವತಂ, ಧನ್ವಂತಾ, ಧನ್ವಂತ (ಅ). 5 ಮಣಿಯಿಗೆ (ಬ), ಮಣಿಯಿಗೆರಮಣಿನಚ್ಚಿನಾ (ಅ), * ದಂಡಿ—III, 125 ; ರುದ್ರಟ—II, 13. 6 ನುಡಿದುದನೆ (ಬ), ನುಡಿದುದೆನೆ (ಅ) 7 ಏಭಂಗದಿನೊಡಂಬಡಂ (ಅ).

ಪ್ರಯೋಗಂ ॥

[1]ಮುತ ಯ್ಯ ಚದುರಿದೇನೆನೆ[1]
ಮುತ್ತಲ್ಲದುದುಂಟೆ ವಸ್ತು ಪೆಱತೆನೆ ಸತಿ [2]ನೀ ।
ಮಿತ್ತರಿಪೆನೆ[2] ಕರಮೊಳ್ಳಿ
ತ್ತಿತ್ತಾಗಡೆ ನಿಮ್ಮೊಳಿರ್ಪೆವೆನೆ ವೃದ್ಧವಿಟಂ ॥ ೬೦೨

ಮುನ್ನಿನ ಕಡನಂ ನೀಂ ಕುಡು
ಮುನ್ನಿಲ್ಲದ ಕಡನನೆಂತು ಪಿಡಿಯೆಂದೀವೆಂ ।
[3]ನಿನ್ನೀ[3]ಪಿಡಿಯೆನೆ ಕುಡು ಕಡ
ನೆನ್ನಂ ಪಿಡಿಯುಳ್ಳೊಡಾನೆಯಾಯೆನೆ ಕೆನ್ನಂ ॥ ೬೦೩

ಕಾಕುವಕ್ರೋಕ್ತಿಗೆ ॥

* ದಾರುಣಮುಂ ಶರಶಲ್ಯಮು
ನೋರಂತಿರೆ ಪುಣ್ಣೊ[4]ಳುಡಿದು[4] ಬಿಡದುಳ್ಕು[5]ವುದುಂ[5] ।
ಸ್ಮೈರಿಸುವರುಮೊಳರೆ ಕೆಲರ್
ಸ್ಮೈರಿಸುವರುಮೊಳರೆ ಖಳರ ಕಟುಕೋಕ್ತಿಗಳಂ ॥ ೬೦೪

ಇದು ಗುಣವಿವೇಕದೊಳ್ ಶಬ್ದಾಲಂಕಾರನಿರ್ಣಯ ಪ್ರಕರಣಂ ದ್ವಿತೀಯಂ.

ಅರ್ಥಾಲಂಕಾರ ಪ್ರಕರಣಂ

ಸೂತ್ರಂ ೧೪೩

† ಪ್ರವರಾರ್ಥಾಲಂಕಾರಂ

ಅರ್ಥಾಲಂಕಾರ ಭಾಗಂಗಳ್ ॥ ವಿವಿಧವಿಕಲ್ಪಪ್ರಪಂಚಿತಂ ಕ್ರಮದಿಂ ವಾ ।
ಸ್ತವಮುಪಮೆಯತಿಶಯಂ [6]ಶ್ಲೇ
ಷ[6]ವೆಂದು ನಾಲ್ಕುಂ ಪ್ರಕಾರದಿಂ ನೆಱೆದಿರ್ಕುಂ ॥ ೬೦೫
ಮತ್ತಮಲ್ಲ ॥

---

1 ಮುತ್ತೈ ದೇವುದುಚದುರಿಗೇ (ಅ), ಮುತ್ತೊಂದೇವುದು ಚದುರಿಗೇ (ಬ). 2 ಕೂರ್ತಿತ್ತರಿಯೆನೆ (ಬ). 3 ನಿನ್ನಿಂ (ಅ). * ರುದ್ರಟ—II, 17. 4 ಳಿಡಿದು (ಅ). 5 ವುದುಂ (ಅ). † ರುದ್ರಟ—VII, 9. 6 ಶ್ಲಿಷ್ಟ (ಬ).

ಸೂತ್ರಂ ೧೪೪

* ವಸ್ತು ಸ್ವಭಾವಕಥನಂ
ವಾಸ್ತವಮುಪಮಾದ್ಯಶೇಷವಕ್ರೋಕ್ತಿವಿಪ ।
ವಾಸ್ತವಂ ಯ್ಯರ್ಹಸ್ತಂ ನಮಸ್ತಲೋಕಮ
ನಸ್ತೋಭನಕಾರಿ ಚಾರುತರ ಪುರುಷಾರ್ಥಂ ॥ ೬೦೬

ಸೂತ್ರಂ ೧೪೫

† ಜಾತಿಸಹೋಕ್ತಿಭಾವಪರಿವೃತ್ತಿ ಯಥಾಕ್ರಮಪರ್ಯ್ಯಯಾವಳೀ
ಹೇತುಸಮುಚ್ಚಯಾನುಮಿತಿಸೂಕ್ಷ್ಮಲವವ್ಯತಿರೇಕದೀಪಕಾ ।
ವಾಸ್ತವ ಭೇದಂ ಖ್ಯಾತಿಸಮಾಹಿತಾವೃತಿಪರಸ್ಪರನಾರನಿಮಿಲನಂಗಳೆಂ
ಗಳ್ ॥ [1]ದೀತೆಱ[1]ದಿಂದ[2]ಮೊಂದಿ[2] ನೆಗಟ್ಟುಂ [3]ನೆಱೆ[3] ವಾಸ್ತವಭೇದವೃತ್ತಿ
[4]ಗಳ್[4] ॥ ೬೦೭

ಸೂತ್ರಂ ೧೪೬

ಜಾತಿಯೆನಿಕುಂ ಸ್ವಭಾವಾ
ಜಾತಿ ಖ್ಯಾತಿ ಯಥಾವಸ್ಥಿತಾರ್ಥವಿಷಯಾರ್ಥಕೃತೋ ।
ದ್ಯೋತನಮವ್ಯೆಪರೀತ್ಯಂ
ಜಾತಿದ್ರವ್ಯಕ್ರಿಯಾಗುಣಪ್ರತಿ[5]ಬದ್ಧಂ[5] ॥ ೬೦೮

ಲಕ್ಷ್ಯಂ ॥

ಜಾತಿಸ್ವಭಾವಾಖ್ಯಾನಕ್ಕೆ ॥

ಸೊಗಯಿಸಿ ತೋರ್ಪ ಸೋಗೆ ಕೊರಲೊಳ್ ಪೊಗರ್ವಟ್ಟೆಸೆದಿರ್ಪ ಕಪ್ಪು ಕೆ
ಯ್ಮೊಗ ಕಡೆಗಣ್ಗಳೊಳ್ ಪೊಳೆವ ಬೆಳ್ಪು ಶಿಖಾಗ್ರದೊಳೊಂದಿದೊಳ್ಪು ಮೆ ।
ಲ್ಪೊಗೆದಿರೆ ಕೇಗುವಿಂಚರದ ನುಣ್ಪು ಮನಂಗೊಳೆ ಚೆಲ್ವನಾಳ್ದು ದೀ
ನಗವನರಾಜಿಯೊಳ್ [6]ಸುಟಿಯು[6]ತಿರ್ಪ ವಿಚಿತ್ರಶಿಖಂಡಿಮಂಡಲಂ ॥ ೬೦೯

ದ್ರವ್ಯಸ್ವಭಾವಾಖ್ಯಾನಕ್ಕೆ ॥

‡ ಕಱೆ ಕೊರಲೊಳ್ ಕಣ್ ನೊಸಲೊಳ್
ಪೆಱೆ ಮಕುಟದೊಳಹಿ[7]ವಿಭೂಷಣಾವಳಿ[7] ತೋಳೊಳ್ ।
ನೆಱೆದಿರೆ ಕರವೆಸೆದಂ ಪಲ
ತೆಱದ ಮರುಳ್ವಡೆಯ ನಡುವುಮಾಪತಿರುದ್ರಂ ॥ ೬೧೦

---

* ರುದ್ರಟ—VII, 10. † ರುದ್ರಟ—VII, 11, 12. 1 ಬೀತೆಱೆ (ಅ). 2 ಮುಂತು (ಓ). 3 ನರೆ (ಅ). 4 ಯೊಳ್ (ಅ). 5 ಬಂಧಂ (ಅ). 6 ಸುಟಿವು (ಓ)
‡ ದಂಡಿ—II, 11, 12. 7 ವಿಭೂಷಣಂನಳಿ (ಅ).

ಕ್ರಿಯಾಸ್ವಭಾವಾಖ್ಯಾನಕ್ಕೆ ॥

ವಳಿಗಳಟಿಯೆ ಬಿಂಕಂಬೆತ್ತ ವೃತ್ತಸ್ತನಂ ಕ
ಣ್ಗೊಳಿಸೆ ತೊಳಗೆ ಬಾಹಾಮೂಲಮೂರುದ್ವಯಂ ನಂ ।
ಚಳಿಸೆ ನಿಜಪದಾಂಗುಷ್ಠಾಗ್ರದಿಂ ನಿಂದು ಕಣ್ಗಳ್
ಪೊಳೆಯೆ ಮಿಳಿರ್ವ ಕೊಂಬಂ ನಿಳ್ಕಿ ಪೂಗೊಯ್ದೊಳರ್ವಳ್ ॥ ೬೧೧

ಗುಣಸ್ವಭಾವಾಖ್ಯಾನಕ್ಕೆ ॥

* ಮನದೊಳ್ ಮುದಮಂ ಕೋಮಳ
ತನುವಿನೊ[1]ಳತ್ಯಂತ[1]ರೋಮಹರ್ಷಣಮಂ ಕ ।
ಣ್ಗಿನಿಸಿನಿ[2]ಸಾಮೊಳನ[2]ಮಂ
ಜನಿಯಿಸುತುಂ [3]ಪ್ರಿಯೆಯ[3] ಸೋಂಕು ಪಡೆದುದಲಂಪಂ ॥ ೬೧೨

ಸೂತ್ರಂ ೧೪೭

ಸಹೋಕ್ತಿ ಭಾವಂ

† ಸಮಕಾಲಮಪ್ಪು ವೆರಡ
ರ್ಥಮನೊಡನೆಯೆ [4]ಪೇಳ್ವುದದು[4] ಸಹೋಕ್ತಿ ವಿತರ್ಕ ।
ಕ್ರಮದಿಂದರ್ಥಾಂತರಮಂ
ಸಮನಿಸುವೊಂದುಕ್ತಿ ಭಾವಮೆನೆ ಪೆಸರ್ವಡೆಗುಂ ॥ ೬೧೩

ಲಕ್ಷ್ಯಂ ॥

ಸಹೋಕ್ತಿಗೆ ॥

ಅಲರ್ದುಪೊಡನೊಡನೆ ಕುವಲಯ
ಕುಲಮುಂ ಕುಲಟಾಮುಖಂಗಳುಂ ಮುಗಿದುವು ನಿ ।
ಶ್ಚಲಯೋಗನಿರತನಂಧ್ಯಾಂ
ಜಲಯುಂ ನರಸಿರುಹವನಮುಮೊಡನೊಡನಾಗಳ್ ॥ ೬೧೪

ಬಿರಯಿಗಳ ಸುಯ್ಗಳೊಡನೆಯೆ
ಪಿರಿಯವು ದೆವನಂಗಳಾದುವವಱವಱ ಪರಿ ।
ಸ್ಫುರಿತಂಗಳೊಡನೆ ಕುಂದಿದು
ವಿರುಳ್ಗಳುಂ [5]ಮುಂಚಿ[5] ಬಂದ ಜಳದಾಗಮದೊಳ್ ॥ ೬೧೫

---

* ದಂಡಿ—II, 12, 11. 1 ಳಂತಂತೆ (ಅ). 2 ಸುನ್ಮೀಳನ. 3 ಪ್ರಿಯುನ (ಅ.ಓ). † ರುದ್ರಟ—VII, 17, 40. 4 ಪೇಡ್ವೊಡದು. 5 ಮುಂಚೆ (ಅ.ಓ).

ಭಾವಕ್ಕೆ ॥

* ಪಡುವಳ್ ಕೀಟಲೊಳೆಮ್ಮ ತೊಟ್ಟು ಪಡುವಳ್ ಮುತ್ತಡ್ಡಿಯಾಕೋಣೆಯೊಳ್
ಪಡುವಂ ಶಕ್ತಿವಿಹೀನನಂಧಬಧಿರಂ ಕೇಳಜ್ಜನೀಬಾಗಿಲೊಳ್ ।
ಪಡುವೆಂ [1]ಬಾಲೆಯೆನೊರ್ವ[1]ಳಿಲ್ಲಿ ಮನೆಯಾಣ್ಮಂ ಪೋದನಿಂದೂರ್ಗೆ ನೀಂ
ಪಡಲೆಂದೆಂತೆಡೆವೇಡುವಯ್ ಪಥಿಕ ಮತ್ತೀ ಪೊಟ್ಟುಱೊಳ್ [2]ಗಾಂಪನೇ[2] ॥

ಸೂತ್ರಂ ೧೪೮

† ಒಂದಂ ಕೊಟ್ಟೊಂದಂ ಕೊ
ಪರಿವೃತ್ತಿ ಯಥಾಕ್ರಮಂ [3]ಳ್ವಂದಂ[3] ಪರಿವೃತ್ತಿಯೆಂಬುದಕ್ಕುಂ ತರದಿಂ ।
ದೊಂದಿರೆ ನಿರ್ದೇಶಸ್ಥಿತಿ
ಯಿಂದಂ ಪೇೞ್ವುದು ಯಥಾಕ್ರಮಂ ಮುನಿಮತದಿಂ॥ ೬೧೭

ಲಕ್ಷ್ಯಂ ॥

ಪರಿವೃತ್ತಿಗೆ ॥

ಬಿಳಿಯಲರ್ಗಣ್ಗಳ್ ಬೆಳ್ಪಂ
ಲಲನಾಜನದಧರ[4]ಮಣಿಗೆ[4] ಕೊಟ್ಟದಱ ಪುದುಂ ।
ಗೊಳಿಸಿದ ಕೆಂಪಂ ನೀರ್ವೊರ್ವೀ
ಕುಳಿಯೊಳ್ ಮಾಱುಮಾಡಿ ಕೊಂಡ ತೆಱದಿಂ ತೋರ್ಕುಂ ॥ ೬೧೮

ಯಥಾಕ್ರಮಕ್ಕೆ ॥

ಇದು [5]ನಿನ್ನರ್ಚಿಸಿದ[5]ಕ್ಷುಚಾಪಮಿದು ನಿನ್ನೀಲೋಕಮಂ ಕೆಯ್ಗೆ ಮಾ
ಡಿದ ಪುಷ್ಪಾಸ್ತ್ರಮಿದಲ್ತೆ ನಿನ್ನ ವಿಜಯಪ್ರಾರಂಭದೊಳ್ ತೋರ್ಕೆಗೆ ।
ತ್ತಿದ [6]ಜ್ಯೈತ್ರ[6]ಧ್ವಜಮೆಂದು ತೋರ್ಪ ತೆಱದಿಂ ಭ್ರೂರಾನ್ಯಮಂ ನೀಳ್ದಪಾಂ
ಗದ ಬೆಳ್ದಿಂಗಳನೆಡ್ಡಮಪ್ಪ ಕಬರೀವಿನ್ಯಾಸಮಂ ತೋಱುದೆಳ್ ॥ ೬೧೯

‡ ಅವಿಹಿತ[7]ವೇಗ[7]ಮೇದ್ಗಯ ಜವಂ ವ್ರಣಮಕ್ಷತಕಾಯಮೆತ್ತಿ ಕ
ಟ್ಟುವ ಮದಮುಣ್ಮಿ ನೋರ್ವ ನೊನೆ ಬೀೞ್ವ ಗಜಧ್ವಜಮಂಬರಕ್ಕೆ ನಿ ।
ಳ್ಕುವ ಜಯಕೇತು ನಂದೆಯದ ದಂದುಗಮಂ [8]ಕಿಡಿಸಿತ್ತು[8] ಮುಂದಣೋ
ಡುವ ರಿಪುದಂತಿಗಂ ಪೆಱಿಗಣಟ್ಟುವ [9]ಱುಟ್ಟರ[9]ಮೇರುದಂತಿಗಂ ॥ ೬೨೦

---

* ರುದ್ರಟ—VII, 41. 1 ಬಾಲಕಿಯೊರ್ವ (ಅ). 2 ಗಾಂಪಿನಿಂ (ಓ).
† ದಂಡಿ—II, 351; ಯಥಾನಂಖ್ಯವೇ ಯಥಾಕ್ರಮಂ II, 273; ರುದ್ರಟ—VII, 34. 3 ಳ್ವಂದದು (ಓ). 4 ರುಚಿಗೆ (ಅ). 5 ನೀನರ್ಚಿಸುವಿ. 6 ಮಾನ (ಅ).
‡ ಈ ಪದ್ಯಕ್ಕೆ ಹಿಂದೆ "ಎರಡಱೊಳ್ ಬಹುಳ ನಿಶ್ಚಯಶಬ್ದಮದಕ್ಕೆ ಲಕ್ಷ್ಯಂ" ಎಂದು ಓಲೆ ಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿದೆ. 7 ಸೇಕ, ಶೀತ (ಅ). 8 ಬಿಡಿಸಿತ್ತು (ಅ). 9 ರಟ್ಟದ (ಅ).

ವ॥ ಇಲ್ಲಿ ಕೆಲರ್ ವ್ಯುತ್ಕ್ರಮಗಣನೆಯಿಂದೆ ನಿಂದಿತಕ್ರಮವೆಂದು ಪೇಳ್ವರ್.

ಸೂತ್ರಂ ೧೪೪

* ನುಡಿಯದೆ ಮನದರ್ಥಮನದು

ಪರ್ಯಾಯಂ ಆವಳಿ

[1]ನುಡಿದಂ[1]ತಿರೆ [2]ನುಡಿದ[2] ನುಡಿಯೆ ಪರ್ಯಾಯಂ ಮ ।
ತ್ತ ಡಕಿಲ್ಲೊಳೆ ಪಲವುಮನೊಂ
ದೆಡೆಯೊಳ್ ಸಮಗೊಳಿಸಿ ಪೇಳ್ವುದಾವಳಿ ಪೆಸರಿಂ ॥ ೬೨೧

ಲಕ್ಷ್ಯಂ ॥

ಪರ್ಯಾಯಕ್ಕೆ ॥

ಬನದೊಳಗೆ [3]ನೋಡಿ[3] ಪೊಸ[4]ವೂ
ವಿನ[4] ಗೊಂಚಲನಕ್ಕ ನಿನಗೆ ತಂದಪ್ಪೆಂ ನೀ ।
ನಿನಿತೊಂದು [5]ಬೇಗಮಂ[5] ನಿ
ನ್ನಿನಿಯನ ಪಕ್ಕದೊಳಿರೆಂದು ಸಖಿ ತೊಲಗುವುದುಂ ॥ ೨೨

ಆವಳಿಗೆ ॥

† ಕೊಳಗಳ್ ದಳಿತಾಬ್ಜಂಗಳ್
ದಳಿತಾಬ್ಜಂಗಳ್ ಸಮೃದ್ಧಮಧುಗಳ್ ಮಧುಗಳ್ ।
ಚಳದಳಿಕುಳಾಕುಳಂಗಳ್
ವಿಳಸದಳಿಪ್ರಕರಮಧುರವಿರುತಿಯೆ ಬನದೊಳ್ ॥ ೬೨೩

‡ ಆವಳ್ಯಪೋಹಕ್ಕೆ ॥

ಕಳರುತಿಯಿಲ್ಲದ ಮಧುಪಾ
ವಳಿ ಮಧುಕರನಿಕರಮಿಲ್ಲದಂಬುರುಹವನಂ ।
ಜಳರುಹಮಿಲ್ಲದ ತಿಳಿಗೊಳ
ನಲರ್ದ ಸರಃ[6]ಪ್ರಸರ[6]ಮಿಲ್ಲದೂರಿಲ್ಲದಱೊಳ್ ॥ ೬೨೪

ಸೂತ್ರಂ ೧೫೦

§ ಹೇತುಮದಾಖ್ಯಾನಂ ಸಹ

ಹೇತು ಸಮುಚ್ಚಯಂ

ಹೇತುಕಮದು ಹೇತುವೆಂಬಲಂಕೃತಿಯಕ್ಕುಂ ।
ಮಾತೇಂ ಬಹುಸಂಕಥನಂ
ಜಾತಿದ್ರವ್ಯಾದಿಕಂ ಸಮುಚ್ಚಯ[7]ಮಕ್ಕುಂ[7] ॥ ೬೨೫

---

* ದಂಡಿ—II, 295; ರುದ್ರಟ—VII, 42, 109. ಆವಳಿಗೆ ಏಕಾವಳಿಯೆಂಬ ಹೆಸರುಂಟು. 1 ನುಡಿವಂ (ಅ). 2 ನುಡಿವ (ಅ). 3 ಪೋಗಿ (ಅ). 4 ಮಾವಿನ (ಅ). 5 ಬೇಗದಿಂ (ಅ). † ರುದ್ರಟ—VII, 110, 111. ‡ ಆವಳಿಗೆ ಉದಾಹರಣೆಯನ್ನು ಕೊಡುವಾಗ ಪೊದಲು ' ಎದಿಗೆ " ಎಂದಿದ್ದು, ಮುಂದೆ " ಅಪೋಹಕ್ಕೆ " ಎಂದಿದ್ದರೆ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. 6 ಪ್ರತತಿ (ಅ). § ರುದ್ರಟ—VII, 82. 7 ಮೆನಿಕುಂ (ಅ).

ಲಕ್ಷ್ಯಂ ॥

ಜ್ಞಾಪಕಹೇತುಗೆ ॥

ತಿವಳಿಯೊಳ್ ಮಿಡುಕಾಱಿದ ಮಣ್ಣಿಂದಿಕ್ಕಿದ ಲಂಡದ ಬೆಂಕೆಯಿಂ
ಕವಿವ ಕಿಟ್ಮದದೊಳ್ಪೊನಲೊಳ್ ನುಯ್ಯಾಱಿದ [1]ಪೆರ್ನೊರೆ[1]ಯಿಂ ತಗು ।
ಳ್ದವಿಹತಾಂಬುವ ಬಲ್ಪೊನಲಿಂದಿರ್ಪಾಱಿದ ಬಚ್ಚೆಯೊಳೊಕ್ಕ ಪ
ಲ್ಲವನಿಕಾಯದಿನಂದಱಿದಂ ಕಾಡಾನೆಗಳಾಗಡೆ ಪೋದುದಂ ॥ ೬೨೬

ಕಾರಕಹೇತುಗೆ ॥

ಪಂದಿಯಿಂ ಕೆದಱಿದುತ್ಪಳಮುಂ ವನದಂತಿಯಿಂ
ನೊಂದು ನೂಸಿದ ನರೋಜಮುಮೊಯ್ಯನೆ ನೀರುಣರ್ ।
ಬಂದು ಪೋದ ಮೃಗದಗ್ರ್ಯಖುರಚ್ಯುತವಾರಿಯಿಂ
ನಾಂದೆರಬ್ಬುಡಿಯುಮಿಂಬು ತದಗ್ರಿಮಭಾಗದೊಳ್ ॥ ೬೨೭

ಪರಂಪರಿತಹೇತುಗೆ ॥

* ವಿನಯಮನಿತ್ತು ದಿಂದ್ರಿಯಜಯಂ ವಿನಯಂ ಗುಣಸಂಪದಂಗಳಂ
ಜನಿಯಿಸಿದತ್ತು ಸದ್ಗುಣಗಣಂ ಪಡೆದತ್ತು ಜನಾನುರಾಗಮಂ ॥
ಜನದನುರಾಗಮಾಗಿಸಿದುದಾ [2]ವಗಮಿದ್ಧವಿ[2]ಶುದ್ಧಕೀರ್ತಿಯಂ
ತನಗೆನೆ ರಾಜ್ಯಲಕ್ಷ್ಮಿಯನನುಷ್ಠಿಸಿದಂ ನಯದಿಂ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಂ॥ ೬೨೮

ಅಭಾವಹೇತುಗೆ ॥

† ಅವಿನಯದಿನನಿಂದ್ರಿಯವ
ರ್ಗವಿಜಯದಿನ [3]ಬುಧವಿಶಿಷ್ಟ [3]ಸಂಭಾವನೆಯಿಂ ।
ವಿವಿಧವ್ಯಸನಂಗಳ್ ಸಂ
ಭವಿಸುಗುಮಾರ್ಗಂ ವಿಶಿಷ್ಟವಿದ್ವಿಷ್ಟಂಗಳ್ ॥ ೬೨೯

ಸಮುಚ್ಚಯಕ್ಕೆ ॥

ನೃಪನ ದಯೆಯುಂ ನಚ್ಚುಂ ತನ್ನಣ್ಮ [4]ಮಾರ್ಪದು[4]ಮಾಂತ ಭೂ
ಪಿಪನ ಮನದೊಂದುರ್ಕುಂ ಸೊರ್ಕುಂ ಬಿಗುರ್ತಿರವುಂ ನಿಜ ।
ದ್ವಿಪಹಯರಥಾನೀಕಾನೇಕಪ್ರಧಾನರ ನಾವುಮಾ
ತಪನತನಯಂಗಾಗಳ್ ಕಾಯ್ಪುಂ ನಿಮಿರ್ದುವಾಜಿಯೊಳ್ ॥ ೬೩೦

ಕೃತಮಣಿವಿಭೂಷಣಂಗಳ
ನತಿಶಯಿಸಿದುವವರ ಕೊರಲೊಳಂ ತೋಳೊಳ[5]ಮು ।
ತ್ಥಿತ[5]ಮಾಗಿ ಭೂಷಣಂಗಳ್
ನಿತಂಬಮಂಡಳದೊಳಂ ಕುಚಾಭೋಗದೊಳಂ ॥ ೬೩೧

---

1 ಪೊನ್ನೊರೆ (ಅ). * ರುದ್ರಟ—VII, 85. 2 ಮಿಂತು (ಓ). † ದಂಡಿ—II, 247. 3 ಬುಧವಿತರ್ಕ (ಓ). 4 ಮಾರ್ಪುದು (ಅ), ಮಾಳ್ಪುದು (ಓ). 5 ಮುದ್ಧತ (ಅ).

ಕೊಡೆ ಗುಡಿ ತೋರಣಂ [1]ದಧಿ[1] ಮಧುದ್ರವಮಚ್ಚಗಱುಂಕೆ ರಾಜೆ ನಂ
ಗಡಮಲರಕ್ಷತಂ ಬಿಳಿಯ ನಾನವೆ ಪೊಂಗೊಡನಪ್ಪೆ ಶೋಭೆ ಕ ।
ನ್ನಡಿ ಕಡೆ ವರ್ಧಮಾನಪಟಹಂ ತಿಱೆ ಮಂಗಳಗೀತನಾದಮೆ
ರ್ದೆಡೆಗಳೊಳಲ್ಲಿಗಲ್ಲಿಗಧಿಕಂ ಪಡೆದತ್ತು ಜನಾನುರಾಗಮಂ ॥ ೬೩೨

ಆಟಂ ಬಾಜನೆ ಗಾಡಿಗಳ್ ಪಸದನಂ ಬೆಳ್ದಿಂಗಳೊಳ್ಪಾತು ಕೊಂ
ಡಾಟಂ ಕತ್ತುರಿ ಕಪ್ಪುರಂ ನಗೆ ತೆಗಪ್ ಪಾಟಂ ಬಿಯಂ ಜವ್ವನಂ ।
ನೋಟಂ ತಂಬುಲಮಿಂಪು ಕಂಪು ವಿಧವಂ ಪೆಯ್ಮೀಳಮೆಂದಿಂತಿವಂ
ಬೇಟಕ್ಕಾಗರಮೆಂಬೆನಣ್ಣ ಸುಸಿಲೇಂ ಪೇೞ್ದಾಗದೊಳ್ ತೀರದೇ ॥ ೬೩೩

ಸೂತ್ರಂ ೧೫೧

* ಸಾಧನಮಂ ಸಾಧ್ಯಕ್ಕವಿ
ಅನುಮಿತಿ ರೋಧಿಯನಱಿದೂಹೆಗೆಯ್ವುದನುಮಿತಿಯೆನಿಕುಂ ।
ಸೂಕ್ಷ್ಮಂ ಸಾಧುಸಮಾಧಿಪರೇಂಗಿತ
ಬೋಧಂ ನಿ[2]ರ್ವಾದ[2]ಮಪ್ಪುದಂತದು ಸೂಕ್ಷ್ಮಂ ॥ ೬೩೪

ಲಕ್ಷ್ಯಂ ॥
ಅನುಮಿತಿಗೆ ॥

ಎಳಮಿಂಚಿಲ್ಲಕ್ಕುಮಾಖಂಡಲಲಲತಧನುರ್ದಂಡಮಿಲ್ಲಕ್ಕುಮಭ್ರಾ
ವಳಿಯಿಲ್ಲಕ್ಕುಂ ಕದಂಬಾನಿಲನ[3] ಸುಟಿವದಿಲ್ಲಕ್ಕು[3]ಮುದ್ಯನ್ಮಯೂರೀ ।
ಕುಳಲೀಲಾತಾಂಡವಾಡಂಬರವಿಳಸನಮಿಲ್ಲಕ್ಕು[4]ಮಿಂತಾ[4]ಮಹೀಮಂ
ಡಳದತ್ತರ್ ನಲ್ಲನಂತಲ್ಲದೊಡೆ ತಡೆದದೇಕಿರ್ಪನಿಂದರ್ತೆ ಬರ್ಪಂ ॥ ೬೩೫

† ಅದಲ್ಲದೆಯುಂ ॥

ಬೆಸದಿರೆ ನಿನ್ನೋಪಳ ಕಾ
ಲ್ಗಸವಸದಿಂದೆಱಗಿ ತಿಳಿಪಿದಯ್ ನಿರ್ವ್ಯಾಜಂ ।
ನೊಸಲೊಳ್ ನಿಸದಮಲಕ್ತಕ
ರಸತಿಲಕ[5]ಮದಿಲ್ಲ[5]ದಂದದೇಕಿಂತಕ್ಕುಂ ॥ ೬೩೬

ಸೂಕ್ಷ್ಮಕ್ಕೆ ॥

‡ [6]ಪಗಳ್[6] ನಮಗಕ್ಕುಂ ನಂ
ಯೋಗಮೆನರ್ ಬಗೆವ ನಲ್ಲನಂ ಕುಱುತು ಮನೋ ।
ರಾಗದಿನೊಡರಿಸಿದಳ್ ಚೆ
ರ್ವಾಗಿರೆ ಪೆಱೆಗೊರ್ವಳಬ್ಬದಳಮುಕುಳನಮಂ ॥ ೬೩೭

---

1 ಘನ (ಓ). * ದಂಡಿ—II, 260. 2 ರ್ಬಾಧ (ಓ). 3 ನೆಸಗುವು (ಓ.ಅ). 4 ಮಂತಾ (ಅ). † ರುದ್ರಟ—VII, 57. 5 ಮದಲ್ಲ (ಅ). ‡ ದಂಡಿ—II, 261. 6 ಅಗಳ್ (ಓ).

ಅಂತುಮಲ್ಲದೆಯುಂ ॥

* ವಿನಯೋಪಚಾರವಚನಮು
ಮನುಕೂರಾಚರಣಮುಂ ವಿಭಿನ್ನಾನನಮುಂ ।
ಮನದೊಳಗೆ ಪುದಿದು ಪೊಣ್ಮಿದ
ಮುನಿಸಂ ಕನ್ನಡಿಪು[1]ವಾಗೆ[1] ಬಗೆವೆಂ ಪ್ರಿಯೆಯೊಳ್ ॥ ೬೩೮

ಸೂತ್ರಂ ೧೫೨

† ಗುಣಮನೆ ತರ್ಪುದು ದೋಷದ
ಗಣನೆಗೆ ದೋಷಮುಮನಿನಿಸು ಗುಣಗಣನೆಗೆ ತಂ ।
ದೊಣರ್ವುದು ಲೇಶಂ ವಿಬುಧಾ
ಗ್ರಣಿಗಳ್ ಕೆಲಬರ್ ‡ ನಿಗೂಹ[2]ನಂ[2] ಲವಮೆಂಬರ್ ॥ ೬೩೯

ಲೇಶಂ ಅಥವಾ ಲವಂ

ಲಕ್ಷ್ಯಂ ॥

ಲೇಶಕ್ಕೆ ॥

ಒಡನಿರ್ದಗಲ್ಕೆಯಾದೊಂ
ದೆಡೆಯೊಳ್ ದುಃಖಮನಸಹ್ಯಮಂ ಮಾಬ್ಬುದಱಿಂ ।
ನುಡು ನುಡು ಸಜ್ಜನರಪ್ಪವ
ರೊಡಗೂಟಮ[3]ನಕ್ಕ[3] ಖಳರ ಕೂಟಮೆ ಸುಖದಂ ॥ ೬೪೦

ನಿಗೂಹನಕ್ಕೆ ॥

ಪರಿವಿಡಿಗೆಯ್ಯೆ ಸೊಂದಿಗಿಳಿ ತಂದೆಯ ತಾಯ ಸಮೀಪದೊಳ್ ತನೂ
ದರಿಯ ರತೋಪಯುಕ್ತರುತಿಯಂ ವಿನತಾನನೆ ನಾಣ್ಚಿ[4]ತಾಳತ ।
ತ್ಪರ[4]ಶಿಶುನರ್ತನಪ್ರಹತಕಂಕಣಝಂಕೃತಹಸ್ತತೂರ್ಯನಿ
ರ್ಭರರವದಿಂದದಂ ಮಱಿಸಿದಳ್ ಗಡ ಮುಗ್ಧೆಯದೇಂ ವಿದಗ್ಧೆಯೋ ॥ ೬೪೧

ಸೂತ್ರಂ ೧೫೩

§ ವ್ಯತಿರೇಕಮುಭಯಸಾಮ್ಯ
ಪ್ರತೀತಿಯಂ ತೋಱಿ ಭೇದಮಂ ಮಾಬ್ಪುದು ॥ ಸಂ ।
[5]ಗತಿಯಿಂದಂ ಮಧ್ಯಾಂತ[5]
ಸ್ಥಿತಮಾಗಿ ಬೆಳಪ್ಪುದಱಿಗೆ ದೀಪಕಮಕ್ಕುಂ ॥ ೬೪೨

ವ್ಯತಿರೇಕಂ ದೀಪಕಂ

---

* ರುದ್ರಟ—VII, 58. 1 ವಾಗಿ (ಅ). † ರುದ್ರಟ—VII, 100. ‡ ದಂಡಿಯಮತ : ದಂಡಿ—II, 265. 2 ಮಂ (ಅ). 3 ನಕ್ಕೆ (ಬ). 4 ತೋಳತಳ್ಪದ, ಕಾಮತತ್ಪರ (ಅ), ತೋಳತಳ್ಪುರು (ಅ.ಇ). § ದಂಡಿ—II, 180. ॥ ರುದ್ರಟ—VII, 64, 65. 5 ಗತಿಯಾದಿಮಧ್ಯಮಂತ (ಅ).

ಲಕ್ಷ್ಯಂ ॥

ವ್ಯತಿರೇಕಕ್ಕೆ ॥

ಗಂಭೀರಮಮಳಲಕ್ಷ್ಮೀ
ಸಂಭವಪದಮಧಿಕಸತ್ವಮಾಗಿಯುಮೆಯ್ದ ।
ಲ್ಕಂಭೋಧಿ ನೆಱೆದು[1] ದಿಲ್ಲವ[1]
ನಂ ಧಾನುರನಿಶಿತಮತಿಯನತಿಕಲುಷಜಡಂ ॥ ೬೪೩

ವಸುಧೆಗೆ ನಂದಹೀನರಿಪುವರ್ಗಮನೋಡಿಸಿ ಚಕ್ರಿ ಮೆಚ್ಚಿ ಬ
ಣ್ಣಿಸೆ ಪತಿಥಕ್ತಿಯಂ ಮೆಱೆದು ಮಂತ್ರಪದಕ್ಕಧಿನಾಥನಾಗಿ ಪೆಂ ।
ಪೆಸವಿನಮಾರೊಳಂ ವಿಮುಖವೃತ್ತಿಯೊಳೊಂದದ ಪಕ್ಷಪಾತದಿಂ
ದೆಸಗದ ಪೈನತೇಯನಿವನೆಂಬುದು ನಾಹಸವೈನತೇಯನಂ ॥ ೬೪೪

ವಾರಿಜಗಂಧಿ ವಿಭಾತನ
ಮಾರಂ ನಿಜಸುರಭಿ ನಿನ್ನ [2]ಸುಯ್ಯಿದಱೊಳದಂ[2] ।
ತೋರಗೆಯಕ್ಕುಮೆ ಪರಗುಣ
ಹಾರಿಗೆ ನಿಜಗುಣ[3]ಮದೇಕೆ[3] ಸಮನಿಸಿದಪುದೋ ॥ ೬೪೫

ಕಾರಕದೀಪಕಕ್ಕೆ ॥

ನವಜಳದಾಗಮಮಿಂತೀ
ಧುವನಜನಕ್ಕೆಲ್ಲಮೆಯ್ದೆ ಮಾಡಿದುದಧಿಕೋ ।
ತ್ಸವಮಂ ಮತ್ತಂತದೆ ತಾಂ
ಪ್ರವಾಸಿಗಳ್ಗರ್ದಿಯೊಳೊದವಿಸಿತ್ತದವಟಲಂ ॥ ೬೪೬

ಓಸರಿಸಿದ ಜವನಿಕೆಯೊಡ
ನೋಸರಿಸಿದನಿಸರೆ ಕಂತು [4]ಕುಸುಮಾಂ[4]ಜಲಯಂ ।
ನೂಸಿದ ಪದದೊಳ್ ಸಭೆಗಂ
ನೂಸಿದ[5]ನೊಡನೊಡನೆ[5] ನನೆಯ ಮೊನೆಯಂಬುಗಳಂ ॥ ೬೪೭

ಆವರಿಸಿತ್ತೊ ನಭೋಂತ
ರ್ಭೂವಿವರಮನಮರ್ದಿನೆನಕವೆನೆ ಬಿರಯಿಗಳೋ ।
ವ್ಯೋವಿದು ಮದನನ ಸೋದನ
ದೀವಿಗೆಯೆನೆ ತೊಳಗಿ ಬೆಳಗಿದಂ ತುಹಿನಕರಂ ॥ ೬೪೮

ಕ್ರಿಯಾದೀಪಕಕ್ಕೆ ॥

ಸೊಗಯಿಸಿದುದು ಕಾರ್ಗಾಲದ
ಪುಗಿರೊಳ್ ಜಲಜಲನೆ ಪರಿಯುತಿಪ್ಪೊಳ್ವೊನಲುಂ ।

---

1 ದಿಲ್ಲನ (ಅ). 2 ಸುಯ್ಯದಱೊಳಗಂ (ಅ), ಸುಯ್ಯಿದಱೊಳಗಂ (ಓ).
3 ನೊಳಕ್ಕೆ, ದೊಳಂತೆ (ಅ). 4 ಪುಷ್ಪಾಂ (ಅ.ಓ). 5 ನೊರ್ಮೊದಲೆ (ಅ).

ಮುಗಿಲ ಪೊರೆಪೊರೆಗಳೊಳ್ ಪೊಳೆ
ದೊಗೆವ ಚಳಚ್ಚಟುಳತಗತಟಿದ್ವಿಳಸನಮುಂ ॥ ೬೪೯

ಧರೆಯಂ ಪೆಟ್ಟದೆ ಪೆಟ್ಟುವ
ಸುರಲಲನಾನೃತ್ಯಮಿತ್ತ ಲಭವನ ಸಭೆಯೊಳ್
ಕರಮೆಸೆದುದು [1]ವಾರ[1]ಸ್ತ್ರೀ
ಪರಿನರ್ತನಮತ್ತ ಲಾ ಮಹೀಶನ ಸಭೆಯೊಳ್ ॥ ೬೫೦

ಕುಳಿರ್ವೆಲರುಮಾಲನೀರುಂ
ತಳಿರ್ವಾನುಂ ಚಂದ್ರಕಾಂತಮುಂ ಚಂದನಮುಂ ।
ಕೊಳನುಂ ನಂದನವನಮುಂ
[2]ಕಳೆಯವೆ[2] ಬೇಸಗೆಯೊ[3]ಳೆನ್ನ[3]ಬೇಟದ ನೂಡಂ ॥ ೬೫೧

ಸೂತ್ರಂ ೧೫೪

* ಸಮನಿಸಿ ಬಿದಿವಸದಿಂದಂ

ಸಮಾಹಿತಂ ಅವೃತ್ತಿ — ಸಮಾಹಿತಂ ಬರ್ಪೊಡದು ಸಮಾಹಿತಮೆನಿಕುಂ ।
[4]ಸಮಗೊಂಡ[4]ರ್ಥಪದಾವೃ
ತ್ತಿ ಮತ್ತದಾವೃತ್ತಿಯೆಂಬ ಪೆಸರಂ ಪಡೆಗುಂ ॥ ೬೫೨

ಲಕ್ಷ್ಯಂ ॥

ಸಮಾಹಿತಕ್ಕೆ ॥

ಕಡುಗಬ್ಬುಲೆಯೊಳ್ ಪ್ರಿಯನಿ
ರ್ದೆಡೆ[5]ಗಾಗಿಯೆ[5] ಪೋಗರೆಂದು ಮನೆಯಂ ಪೊಱಮಿ ।
ಟ್ಟಡಿಯಿಡಲಱಿಯದೆ ಮಱುಗುವ
ಮಡದಿಗೆ ಬಗೆ ತೀರೆ ಮಿಂಚು ಮಿಂಚಿದುದಾಗಳ್ ॥ ೬೫೩

† ಮುಳಿದಿರೆ ನಿಜವಲ್ಲಭೆಯಂ
ತಿಳಿಪಲ್ ಕಾಲ್ಗೆಱಗಲಿನಿಯನಿರ್ಪವಸರದೊಳ್ ।
ಜಳಧರನಿನದಂ [6]ನೆಗೆದುದು[6]
ತಳಮಳ[7]ಗುತ್ತಾ[7]ಕೆ ತಾನೆ ಬಿಗಿಯಪ್ಪುವಿನಂ ॥ ೬೫೪

---

1 ದೇವ (ಓ). 2 ಕಳೆಯವೆ (ಅ). 3 ಳೆನಗೆ (ಅ). * ದಂಡಿ—II, 298; II, 116. 4 ಸಮಕೊಂಡ (ಅ). 5 ಗಾಗಿರ (ಅ). † ದಂಡಿ—II, 299. 6 ನೆಗ ಬ್ದುದು (ಅ). 7 ಗಾದಾಕೆ, ಗಾಗಾಕೆ (ಅ).

ಆವೃತ್ತಿಗೆ ॥

* ಅಲರ್ದುವು ಕುಟಜಂಗಳ್ ಪೂತುವಿಂಬುಪ್ಪಿನಂ [1]ಕಂ
ದಲ[1] ಕಾನುಮಿಸಿದತ್ತು ದ್ಗಾಮನೀಪಾವನೀಜಾ ।
ವಲಿ ಬಿರಿದುವೆ ಜಾತೀಯೂಥಿಕಾಕೇತಕೀಸಂ
ಕುಲಮವಿರಲಗಂಧಾಮೋದಿತಾಶಾಂತರಾಲಂ ॥ ೬೫೫

ಪಡೆಗುಂ ಮಹಿಮೋನ್ನತಿಯಂ
ಪಡೆಗುಂ [2]ಸನ್ಮಾರ್ಗ[2]ದೆಸಕಮಂ ಗುಣದೊಳ್ಪಂ ।
ಪಡೆಗುಂ ನಿರ್ಮಳಯಶಮಂ
ಪಡೆಗುಂ ಪಡೆಗುಂ ವಿಭುತ್ವಮಂ ಬುಧಸಂಗಂ ॥ ೬೫೬

ಕಲಿ ಪಾರ್ಥಂ ಪಾರ್ಥನಿಂದಂ ಕಲಿ ರವಿತನಯಂ ಪಾರ್ಥನಿಂ ಕರ್ಣನಿಂದಂ
ಕಲಿ ಭೀಮಂ ಪಾರ್ಥನಿಂ ಕರ್ಣನಿನನಿಲಜನಿಂ ರಾಘವಾಧೀಶಧೃತ್ಯಂ ।
ಕಲಿ ಶಕ್ರಾಪತ್ಯನಿಂ ಕರ್ಣನಿನನಿಲಜನಿಂದಂಜನಾಪುತ್ರನಿಂದಂ
ಕಲಿ ಧಾತ್ರೀಚಕ್ರದೊಳ್ ವಿಕ್ರಮಗುಣನಿಳಯಂ ವೀರಮಾರ್ತಂಡದೇವಂ॥ ೬೫೭

ಸೂತ್ರಂ ೧೫೫

† ಇತರೇತರಕಾರಕನಂ

ಪರಸ್ಪರಂ ಸಾರಂ

ಪ್ರತಿಪತ್ತಿ ಪರಸ್ಪರಂ ಸಮೂಹದೊಳೆಸೆವೊಂ ।
ದತಿಶಯಗುಣದಿಂ ನಿರ್ಧಾ
ರಿತಮಪ್ಪುದು ಸಾರಮೆಂಬ ಸದಲಂಕಾರಂ ॥ ೬೫೮

ಲಕ್ಷ್ಯಂ ॥

ಪರಸ್ಪರಕ್ಕೆ ॥

ಸರಿಗೆಗೆ ಕೊರಲ್ ಕೊರಲ್ಗಂ
ಸರಿಗೆಯಲಂಕರಿಸೆ ಸರಿಗೆವಂದುದು ಮುಯ್ಯ್ ।
ಚ್ಚೆರಡಱಿ ಬೆಡಂಗುವೆಂಬಂ
ತಿರೆ ಕರ[3]ವೊಪ್ಪಿದುದು[3] ಕೊರಲಗೇಂದ್ರಾತ್ಮಜೆಯಾ ॥ ೬೫೯

ಸಾರಕ್ಕೆ ॥

ಸಾರಂ ಸಂಸಾರದೊಳಬು
ಲಾರತ್ನಂ ಸಾರಮಲ್ಲಿ ಜವ್ವನಮದಱೊಳ್।
ಸಾರಂ ಮಧುರಾಕಾರಂ
ಸಾರಂ ಮತ್ತಂತ[4]ದಕ್ಕಮನು[4]ಕೂಲರಸಂ ॥ ೬೬೦

---

* ದಂಡಿ—II, 117. 1 ಕಂಟಲ, ಕಂಡಲ (ಅ). 2 ಸನ್ಮಾನ (ಅ).
† ರುದ್ರಟ—VII, 91; VII, 96. 3 ಪೊಪ್ಪುವುದು (ಅ). 4 ದಕ್ಕೆಯನು (ಓ), ದಕ್ಕಮನು (ಅ).

ಸೂತ್ರಂ ೧೫೬

ನಿಮಿಳನಂ

* ಪ್ರಕೃತಿಯಿನಲ್ಲದೊಡಾಗಂ
ತುಕಹೇತುವಿನಿಂ ಪ್ರಕೋಪರಾಗಾದಿಮನೋ ।
ವಿಕೃತಿಯನುಪಲಕ್ಷಿಸಿ ತಿಳಿ
ಯೆ [1]ಕಾಣದಿರಲದು[1] ನಿಮಿಳನಂ ಪೆಸರಿಂದಂ ॥ ೬೬೧

ಲಕ್ಷ್ಯಂ ।

† ಸರಳತರಥವಳನುಸ್ಸಿ
ಗ್ಧರೂಪಮಾ[2]ನ್ಯಪನ[2] ದೃಷ್ಟಿ ನಾಜದೊಳದಱಿಂ ।
ದೊರೆಕೊಂಡುದೊಂದು ಚೇತೋ
ನುರಾಗಮಱಿಯಲ್ಕೆ ಬರ್ಪುದಲ್ತಣಮಾರ್ಗಂ ॥ ೬೬೨

ಮದಿರಾಮದಧರಪಾಟಲ
ವದನೆಯ ಮನದೊಳ್ ಪೊದೞ್ದ ಕೋಪಂ ತಾನಂ ।
ತದು ಲಕ್ಷಿಸಲ್ಕೆ ಬಂದಿ
ರ್ದುದಿಲ್ಲ ಕೃತದೋಷ[3]ನಾಗಿಯುಂ[3] ಕಾಮುಕನಿಂ ॥ ೬೬೩

ಇವು ವಾಸ್ತವಭೇದಂಗಳ್ ॥

ಸೂತ್ರಂ ೧೫೭

ಔಪಮ್ಯಂ

ಏನಾನುಮೊಂದು ತೆಱದಿಂ
ನಾನಾವಿಧವಸ್ತುರೂಪದೊಳ್ ಸಾದೃಶ್ಯಂ ।
ತಾನೆನಿಸಿ ತೋರ್ಪುದದು ಬುಧ
ಮಾನಿತಮೌಪಮ್ಯಮೆಂಬಲಂಕೃತಿಯಕ್ಕುಂ ॥ ೬೬೪

ಸೂತ್ರಂ ೧೫೮

ವೃ ॥ ಉಪಮಾನಪ್ರತಿವಸ್ತುರೂಪಕಸಮಾಸೋಕ್ತಿಕ್ರಮಾಕ್ಷೇಪಸಾ
ಮ್ಯಪರಾಖ್ಯಾನನಿದರ್ಶನೋತ್ತರಸಸಂದೇಹಭ್ರಮಾಪಹ್ನುತಿ ।
ವ್ಯಪದೇಶನ್ಮರಣಪ್ರತೀಪಸಮಯೋಗಾಪ್ರಸ್ತುತಸ್ತೋತ್ರಮೆಂ
ದುಪಮಾಭೇದಮಿವಕ್ಕುಮಂತೆದೊರೆವೆತ್ತರ್ಥಾಂತರನ್ಯಾಸಮುಂ

ಉಪಮಾಭೇದಂಗಳ್ ॥

[4]ಅವಱೊಳಗೆ[4] ॥

---

* ರುದ್ರಟ—VII, 106. 1 ಕಾಣರಾದುದು (ಅ). † ರುದ್ರಟ—VII, 107, 108. 2 ನ್ಯಪರ (ಅ). 3 ಮಾಗಿಯುಂ (ಅ). 4 ಅಂತವರೊಳಗೆ (ಓ).

ಸೂತ್ರಂ ೧೫೯

* ಉಪಮೇಯಂ ಗುಣಲೇಶದಿ
ನುಪಮಾನಕ್ಕೆಣೆಗೆವರ್ಪೊಡುಪಮೆಯೆನಿಕ್ಕುಂ ।
[1]ವ್ಯಪನರ್ಗ[1]ವಿಷಯರೂಪ
[2]ಪ್ರಪಂಚಿತಮನೇಕಭೇದಮದುತಾನಕ್ಕುಂ[2] ॥ ೬೬೬

ಲಕ್ಷ್ಯಂ ॥

ಧರ್ಮೋಪಮೆಗೆ ॥

ಜಲನಿಧಿವೊಲ್ ಗಂಭೀರಂ
ಬಲವೈರಿಯವೊಲ್[3] ಸಮಗ್ರವಿಭವಸನಾಥಂ ।
ಕುಲಗಿರಿವೊಲ್ ನಿಷ್ಕಂಪಂ
ಬಲಯಂತೆವೊಲಧಿಕದಾನಿ ದಾನವಿನೋದಂ ॥ ೬೬೭

ಹೇತೂಪಮೆಗೆ ॥

ಪರಿವೃತ್ತತೆಯಿಂ ನುಣ್ಪಿಂ
[3]ಶರಕಾಂಡ[3]ಪ್ರತಿಮಚಾರುಗೌರಚ್ಛವಿಯಿಂ ।
ಪರಿಪಕ್ವತಾಳಫಲದೊಳ್
ದೊರೆಯೆನಿಸುಗುಮವಳ ಘನಪಯೋಧರಯುಗಳಂ ॥ ೬೬೮

ವಸ್ತೂಪಮೆಗೆ ॥

ಅಳಿಕುಳದಂತಳಕಚಯಂ
ದಳಿತಾಂಬುಜದಂತೆ ನಗೆಮೊಗಂ ಲಲಿತಾಂಗಂ ।
ಮಿಳಿರ್ವ ಲತೆಯಂತೆ ತಳಮುಂ
ತಳಿರಂತೆ ಬೆಡಂಗುವೆತ್ತು ತೋರ್ಕುಂ ನತಿಯಾ ॥ ೬೬೯

ಶ್ಲೇಷೋಪಮೆಗೆ ॥

ನಮ[4]ವೃತ್ತ[4]ಸಂಧಿಲಕ್ಷಣ
ನಮನ್ವಿತಂ ಜಾತ್ಯಲಂಕೃತಿಭ್ರಾಜಿತಮು ।
ತ್ತಮಕಾವ್ಯಬಂಧ[5]ದಂತಾ[5]
ದಮಿತಾರಿಗೆ ಸಾಜಮೊಪ್ಪುಗುಂ [6]ಕಿಱಿದೊಡೆಗಳ್[6] ॥ ೬೭೦

ಅನ್ಯೋನ್ಯೋಪಮೆಗೆ ॥

ತಳಮುಂ ಕೆಂದಳಿರುಂ ಕುಚದ್ವಿತಯಮುಂ ಪೂಗೊಂಡಲುಂ ತೋಳ್ಗಳುಂ
ನೆಳೆಗೊಂಬುಂ ಕುರುಳೋಳಿಯುಂ ಚಳದಳಿವ್ರಾತಂಗಳುಂ ಕೋಮಳಾಂ।

---

* ದಂಡಿ—II, 14; ಭಾಮಹ—II, 30. 1 ವ್ಯಪನರ್ಗ (ಓ.ಅ). 2 ಪ್ರಪಂಚಿತಂ ತಾನನೇಕ ಭೇದಮೆನಿಕ್ಕುಂ (ಅ). 3 ಶರಕಥಾ, ಸ್ಮರಕಾಂಡ (ಅ). 4 ವೃತ್ತಿ (ಅ). 5 ದಂದಂ (ಅ). 6 ಕಿಱಿದೆಡೆಯೊಳ್ (ಅ).

ಗುಳಿಯುಂ ತತ್ಕಳಿಕಾವಳೀರುಚಿಯುಮಂತೊಂದೊಂದಱೊಳ್ ಪೋಲ್ವೆಯಾ
ಗೆ ಲತಾಕೋಮಳೆ ನಾರ್ದಶೋಕಲತೆಯಂ ಪೂಗೊಯ್ದು [1]ಳಂತ[1]ಟ್ಟಿಯಂ ॥

ವಿಪರ್ಯಾಸೋಪಮೆಗೆ ॥

ಮೊಗಮಂ ತಾವರೆ ಕಣ್ಣನುತ್ಪಲದಳಂ ಧಮ್ಮಿಲ್ಲಮಂ ಸೋಗೆ ಸೆ
ಳ್ಗುಗುರಂ ಕೇದಗೆ ಪುರ್ಬನಂಗಜನ ಬಿರ್ ದಂತಾಳಿಯಂ ಮುತ್ತು ಕೆ ।
ಯ್ಮುಗಿದಾರಾಧಿಸಿ ಪೋಲ್ತುವೆನ್ನದೆ ಸರೋಜಾತಾದಿನಿನ್ನಾರ ವ
ನ್ತು [2]ಗಳೊಳ್ ಪೋಲಿಪರಂತದೇಂ[2] ಮರುಳರೋ ರೂಪಂ ವಿಚಿತ್ರಾಂಗಿಯಾ॥

ಬಹೂಪಮೆಗೆ ॥

ಶರದಂಬುದಮಂ ಗಂಗಾ
ತರಂಗಮಂ ಸಿಂಧುವಾರಕುಸುಮಶ್ರೀಯಂ ।
ಹರಹಾಸವಿಳಾಸಮನನು
ಕರಿಸುವುದತಿವಿಶದಕೀರ್ತಿ ತೋಳ್ಗೊಪ್ಪುವನಾ ॥ ೬೭

ಮಾರೋಪಮೆಗೆ ॥

ಎಂತು ಬಸಂತಮದರ್ಕೆ ತೆಂಬೆಲರೆಂತದ
ರ್ಕೆಂತು ತಳಿರ್ ತಳಿರ್ಗೆಂತಲರ್ ಕುಸುಮೋತ್ಕರ ।
ಕ್ಕೆಂತಳಿ [3]ಮತ್ತೆ[3] ಮದಾಳಿಗೆಂತು ನಿನಾದಮಂ
ತಂತೆ ತರಂತರಮೊಪ್ಪಿ ತೋಱಿದಳಗ್ಗಳಂ ॥ ೬೮

ಕಲ್ಪಿತೋಪಮೆಗೆ ॥

ಮೃಗಮದಕಲ್ಪಿತಪತ್ರಭಂಗರಮ್ಯಂ
ನಗೆಮೊಗಮುಜ್ಜ್ವಳಕಾಂತಿ ನಾಡೆ ಸೌಮ್ಯಂ ।
ಸೊಗಯಿಸುಗುಂ ಮೃಗರಾಂಧನಾಭಿರಾಮಂ
ಮೃಗಧರಬಿಂಬಮಿದೆಂಬಿನಂ ನಿಕಾಮಂ ॥ ೬೯

ವಾಕ್ಯೋಪಮೆಗೆ ॥

ಪರಮನೊಳಗೊಳಗದೊಂದಂ
ಪರಿ [4]ಜಪನಂ[4]ಗೆಯ್ವೆ ನೆಗಳ್ದ [5]ನೂಕ್ತ್ಯವ್ಯಕ್ತಾ[5] ।
ಕ್ಷರದಿಂ ನಿಗೂಢತರನಿ
ರ್ಯುರರವಗುಂಜದ್ಗುಹಾಚಳಕ್ಕಿಣಿಯಾದಂ ॥ ೭೦

ಪ್ರತ್ಯಯೋಪಮೆಗೆ ॥

ಜಲಜಾಯಮಾನಮಲರ್ಗಣ್
ಪುಲಿನಂಮನ್ಯಂ ನಿತಂಬಮಳಿದೇಶೀಯಂ ।

---

1 ಳಂದ (ಅ). 2 ಗಳಂ ಪೋಲಸುವಂತುಚೇಂ. 3 ಮತ್ರ. 4 ಜಪಮಂ (ಅ).
5 ನೂಕ್ತ್ಯವ್ಯಕ್ತಾ (ಅ).

ಡಲದಳಕಪ್ರತಿಮ್ಯಣಾ
ಳಲತಾಕಲ್ಪಂಗಳಾ[1]ಲತಾಂಗಿಯ[1] ತೋಳ್ಗಳ್ ॥ ೬೭೭

ಸಮಾಸೋಪಮೆಗೆ ॥

ಕಮಲನಯನಂ ಕಂಬುಗ್ರೀವಂ ಘನಸ್ತನಮಂಡಳಂ
ಭ್ರಮರರುಚಿಮತ್ಕೇಶಂ ಬಿಂಬಾಧರಂ ನಳಿತೋಳ್ ಬೆಡಂ ।
[2]ಗಮರ್ದುದು[2] ಮೊಗಂ ರಂಭಾಸ್ತಂಭೋರು ತೆಳ್ಪಸಿಱುಮೊಪ್ಪೆ ವಿ
ಭ್ರಮದ [3]ಕಣಿಯಂ[3] ಪೊಲ್ತರ್ ನಿಲ್ತಲ್ಲಿ ಬೇಡಿತಿಯರ್ ಕೆಲರ್ ॥ ೬೭೮

ಸೂತ್ರಂ ೧೬೦

ಲಿಂಗವಚೋವಿಹಿತವಿಭೇ
ಉಪಮಾ ದೋಷಂಗಳ್ ॥ ದಂಗಳ್ ನ್ಯೂನಾಧಿಕಂ[4]ಗಳುಂ[4] ಸದೃಶತೆಯಿಂ ।
[5]ಸಂಗತಮಲ್ಲದುವುಂ[5] ದೋ
ಷಂಗಳವುಪಮೆಗೆ ಯಥಾಜನೋದ್ವೇಜನ[6]ದಿಂ[6] ॥ ೬೭೯

ಲಕ್ಷ್ಯಂ ॥

ಲಿಂಗವಚನ ಭೇದಂಗಳ್ಗೆ ॥

ನಿರವದ್ಯಂ ಗತದುರಿತಂ
ಪರಿಪೂತಂ ಜಗದೊಳಿಂತಿವಂ ಗಂಗೆಯವೋಲ್ ।
ಸುರುಚಿರತೇಜಂ ಭಾಸುರ
ತರನ್ಪರಂ ಶಖಿಶಿಖಾಕರಾಪಂಗಳವೋಲ್ ॥ ೬೮೦

ಹೀನೋಪಮೆಗೆ ॥

ಎರಲೆಯ ಪಿಂಡುಗಳಂ ದೆಸೆ
ವರಿವರಿವಿನಮಳಿಪಿ ತಗುಳ್ವ ನಾಯಂತೆ ರಣಾ ।
ಜಿರದೊಳಿದಿರ್ಚಿದ ಬಲವ
ದ್ವಿರೋಧಿಸೈನಿಕಮನಾನೃಪಂ ಬೆಂಕೊಂಡಂ ॥ ೬೮೧

ಅಧಿಕೋಪಮೆಗೆ ॥

ಮುಂಬಿಟ್ಟು ಪರೆದ ಕಟ್ತರೆ
ಯಂ ಬೆದಱಿ ತೆರಳ್ಚಿ ಬೆಳಪ ಬೆಳಗಿಂದೆಸದಿ ।
ರ್ಪಂಬುಜಸಖನಂತಿರೆ ಮಾ
ನಂಬುಬು ಬೆಳಗಿದವುದಖಳಗಗನಾಂತರಮಂ ॥ ೬೮೨

---

1 ನತಾಂಸೆಯ. 2 ಗಮದ್ರುಱಿ, ಗಮರ್ದುಟಿ, ಗಮರ್ದಿನಗೆ (ಆ). 3 ಧರ ಱಿಯ (ಆ); (*a*) ದಂಡಿ—II, 51. 4 ಗಳವು (ಆ). 5 ಸಂಗತಮುಮಲ್ಲದುವು. 6 ದೊಳ್ (ಓ.ಆ).

ಅನಾದ್ಯಶ್ಯಕ್ಕೆ ॥

* ದಾನಾಂಬುಚುಂಬಿತಕಪೋಲತಲಂ ಮದೇಭಂ
ತಾನೊಪ್ಪುವಂತೆ ಸೊಗಯಿಪ್ಪುದು ನೋಡೆ ಪೀನಂ ।
ನಾನಾರುಚಿಪ್ರಚುರಚಾಪಕಳಾಪಕಾಂತಂ
ಸಾನುಪ್ರದೇಶದೊಳುಪಾಗತಮಾ ಮಯೂರಂ ॥ ೬೮೩

† ಲತೆಯೊಳ್ ನಳಿತೋಳ್ ಪಲ್ಲವ
ತತಿಗಳೊಳಧರಂ ಕಱುಂಕೆಯೊಳ್ ಮೆಯ್ಯುಣ್ಣಂ ।
ವಿತತಾಂಶುವಪ್ಪ ಹಿಮದೀ
ಧಿತಿಯೊಳ್ ಮೊಗಮುಪಮೆ[1]ವೆತ್ತು ತೊಳಗುವುದವಳಾ[1] ॥ ೬೮೪

ಸೂತ್ರ ೧೬೧

‡ ಪ್ರತಿವಸ್ತೂಪಮೆ ಸಾಮ್ಯ
ಪ್ರತೀತಿಯಿಂದಂ ಸಮಾನವಸ್ತುನ್ಯಸನಂ ।
ಪ್ರತಿವಸ್ತೂಪಮೆ ರೂಪಕಂ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುವುದಭೇದಾ
ತ್ಮತೆಯಿಂದುಪಮೆಯನದಲ್ತೆ ರೂಪಕ[2]ಮಕ್ಕುಂ[2] ॥ ೬೮೫

ಲಕ್ಷ್ಯಂ ॥

ಪ್ರತಿವಸ್ತೂಪಮೆಗೆ ॥

§ [3]ನಿನ್ನನ್ನನೊರ್ವನುಂ[3] ನಂ
ಪನ್ನಗುಣಂ ಪುಟ್ಟಲರಿಯನಿನ್ನುಂ [4]ಮುನ್ನುಂ[4] ।
ಸನ್ನುತನಮೇರುಭೂರುಹ
ದನ್ನವು ಪೆಱ[5]ತಾವ[5] ಮರನುಮೇಂ ಪುಟ್ಟುಗುಮೇ ॥ ೬೮೬

ಅನಮಸ್ತ್ರರೂಪಕಕ್ಕೆ ॥

ನೆರೆಪೊರೆ ಪೊನ್ನ [6]ಸೊನ್ನಲಗೆಯಾಗೆ[6] ಮೊಗಂ ಸರಸೀಜಮಾಗೆ ಕ
ಣ್ಮಲರಲರಾಗೆ ಕೆಂದಳವೆ ಕೆಂದಳಿರಾಗೆ ಕನತ್ಕಪೋಳಮು ।
ಜ್ವಲಮುಕುರಂಗಳಾಗೆ ದರಹಾಸವೆ ಸೂಸುವ ರಾಜೆಯಾಗೆ ಕೋ
ಮಲಲಲತಾಂಗಿಯರ್ ನೆರೆದು ನೋಡಿದರಂದಿದಿರ್ಗೊಳ್ವ ಮಾಡ್ಕೆಯಿಂ॥ ೬೮೭

ಸಮಸ್ತರೂಪಕಕ್ಕೆ ॥

ವದನಾಬ್ಜಂ ಕರಪಲ್ಲವೋಪ[7]ನಿಹಿತಂ[7] ಬಾಷ್ಪಾಂಬು[8]ವಿವ್ಲಾವಿತಂ[8]
ವಿದಳನ್ನೇತ್ರವಿನೀಲಸೀರರುಹಮುಷ್ಣೋಚ್ಛ್ವಾಸದಿಂದಂ ಕಱಿಂ ।

---

* ಈ ಪದ್ಯವು ಒರೆಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲ. † ಈ ಪದ್ಯಕ್ಕೆ ಹಿಂದೆ ಒಂದು ಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿ "ಅಲ್ಲಯಾನುದ್ಭಯಕ್ಕೆ" ಎಂದಿದೆ. 1 ಗೆತ್ತುತೋಱುವುವಿವಳಾ (ಓ). ‡ II, 46; II, 66. 2 ಭೇದಂ (ಅ). § ದಂಡಿ—II, 47. 3 ನಿನ್ನವೊಲನ್ನೊರ್ವಂ (ಅ). 4 ಮುನ್ನಂ (ಅ). 5 ತಾದ (ಅ). 6 ಸೊನ್ನಲಗೆಗಳಾಗೆ (ಓ), ಸೊನ್ನಗೆಯಾಗೆ, ಪನ್ನತಿಗೆಯಾಗೆ (ಅ). 7 ಎಹಿತಂ (ಅ). 8 ಲವ್ಲಾಎಲಂ (ಅ).

ಗಿದ ವೃತ್ತಾ ತ್ತರವಿದ್ರುಮಪ್ರತತಿ ಚಿಂತಾಂಭೋಧಿಮಗ್ನಂ ಕರಂ
ಕುದಿಯುತ್ತಿರ್ದೆರ್ದೆ ನೂಚಿಕುಂ ವಿರಹದುಃಖಾಕ್ರಾಂತಿಯಂ ಕಾಂತೆಯೊಳ್ ॥

ವಿಭಕ್ತಿರೂಪಕಕ್ಕೆ ॥

ಅಂಬುಜನೂತ್ರಮೆಂಬ [1]ಪೆಣೆದಾವಣೆಯಂ[1] ಪಱುದಾವಲೆಂಬ ಬಾ
ಳ್ಗಂಬಮನೊತ್ತಿ ಕಿಬ್ಬು ಲತೆಯೆಂಬ ತುರಂಗಮುಮಂ ಪೊರಳ್ಚಿ ಧಾ ।
ತಾಂಬುತರಂಗವೆಂಬ ಪರಿಕಾಱಿನನಟ್ಟಿ ಮದಾಳಿಯೆಂಬ [2]ಗುಂ
ಡಂ[2] ಬಟಿಯಟ್ಟಿ [3]ಸೋವುದು[3] ನಮಿರಾರಣವಾರಣಮಾಪ್ರದೇಶದೊಳ್ ॥ ೬೮೯

ಸಾವಯವರೂಪಕಕ್ಕೆ ॥

ಪರಿಲುಳಿತಘರ್ಮಜಲಮಂ
ಜರಿ ವಿಚಲದ್ಭೃ[4]ಪತಾಕ[4]ಮತಿತರಳತರ ।
ಸ್ಫುರಿತಾಧರಪಲ್ಲವಮಿವ
ಳ ರೋಷವಂ ವಕ್ತ್ರಮಿದೆ ವಲಂ ಕನ್ನಡಿಕುಂ ॥ ೬೯೦

ನಿರವಯವರೂಪಕಕ್ಕೆ ॥

ಆರಕ್ತಕಪೋಲಂ ಮದಿ
ರಾರಸಕೃತಸುರಭಿ ಘೂರ್ಣಿತೇಕ್ಷಣಮುದ್ಯ ।
ದ್ಭ್ರೂರಮ್ಯರಾನ್ಯಮಾನ್ಯಾಂ
ಭೋರುಹಮಿಾ ಸುದತಿಗಿಂತಿದೇನೊಪ್ಪಿದುದೋ॥ ೬೯೧

ಸಕಲರೂಪಕಕ್ಕೆ ॥

ವಾರಿಜಂ ವದನಂ ಬೃಹತ್ಪುಲಿನಂ ನಿತಂಬತಲಂ ಚಲ
ಚ್ಚಾರುಲೋಚನಕಾಂತಿ ಬಾಳೆಗಳೋಳಿ ಹಾರಮೆ ಫೇನವಿ ।
ಸ್ತಾರಮಂಚಿತಕುಂಚಿತಾಳಕಮುನ್ಮದಾಳಿಗಳಾಗೆ ಶ್ಯಂ
ಗಾರದೇವನದೀಪ್ರವಾಹವಿದೊಂ[5]ದೆ ದಲ್ [5]ಪೊಸತೆಂಬಿನಂ ॥ ೬೯೨

ಹೇತುರೂಪಕಕ್ಕೆ ॥

ಮೃಗರಾಜಂ ವಿಕ್ರಮದಿಂ
ಖಗರಾಜಂ ಸ್ವಾಮಿಭಕ್ತಿಯಿಂ ನಗರಾಜಂ ।
ಮಿಗಿಲಾದ ಪೆಂಪಿನಿಂ ಪ
ನ್ನಗರಾಜಂ ಧೈರ್ಯಗುಣದಿನಾಹವಸಿಂಹಂ ॥ ೬೯೩

ರೂಪಕರೂಪಕಕ್ಕೆ ॥

[6]ತರುಣಿಯ ಮುಖೇಂದು[6]ಕಮಲರಾ
ಕರದೊಳ್ ದೃಗ್ಗೋಳ್[7]ಕಾಂಕ[7]ನೀಳಾಬ್ಜಮಳಂ ।

---

1 ಪೆಣದಾಣಿಯಂ (ಅ). 2 ನಾಡಂ (ಅ). 3 ಪಾಯ್ವುದು. 4 ಲತಾಕ (ಅ). 5 ದೆನರ್. 6 ತರುಣೀ ಮುಖೇಂದು (ಅ). 7 ಕಾಂತಿ (ಅ).

ಕರಿಸೆ ವಿಚಿತ್ರಾಹುಧ್ಯಂಗಂ
[1]ಬರೆ[1] ಪೀರ್ದತ್ತಧರಚಂದ್ರಿಕಾಪರಿಮಳಮಂ ॥ ೬೪೪

ಮಾಲಾರೂಪಕಕ್ಕೆ ॥

ಸಂಸಾರಕ್ಕೇಕಸಾರಂ ಬಿದಿಯ ಕುಲಧನಂ ಲೋಕದಾಲೋಕಮಾಧಾ
ರಂ ನಯ್ಪಿಂಗಕ್ಷಿಗಳ್ಗುತ್ಸವಮೆರ್ದೆಗಮ್ಯತಂ ಕಾಮನಾಮ್ರಾಜ್ಯಸರ್ವ್ವ ।
ಸ್ವಂ [2]ಸೌಂದರ್ಯಕ್ಕೆ[2] ಗೇಹಂ ಮಹಿತಳತಿಳಕಂ ಜಾಣ ಮೆಯ್[6] ನಾಣ ಜೀವಂ
ಮಾಂಸಾಶೀ ನಿರ್ದೆರಿಂತಪ್ಪೆಳೆಯಳ[3]ನಿಱಿಯಲ್ಕೆಂತು[3]ನೀನೆತ್ತಿ[4]ಕೊಂಡೆಯ್[4] ॥

ವಿಶೇಷಗುಣರೂಪಕಕ್ಕೆ ॥

ಜಗದಾಲೋಕನದರ್ಪಣಂ ಪ್ರಥಮದಿಕ್ಕಾಂತಾನನಂ ಕಂತುರಾ
ಜಗಜೋದ್ದೀಪನಪಿಂಡಮಂಬರಸರ[5]ನ್ಯುತ್ತಂಸ[5]ಹಂಸಂ ವಿಯೋ ।
ಗಿಗಣಾಕೂತಕುರಂಗಪ್ರೋತಧಯಕೃತ್ಕಂಠೀರವಂ ಚೆಲ್ವುವೆ
ತ್ತೊಗೆದತ್ತಂಬುಧಿವೀಚಿ[6]ನರ್ತನನ[6]ಟಂ ಬಿಂಬಂ ಸುಧಾಸೂತಿಯಾ ॥೬೪೬

ಸೂತ್ರಂ ೧೬೨

* ಉಪಮಾನಕಥನಮೊಂದಱಿ
ಸಮಾಸೋಕ್ತಿ ನುಪಮೇಯಮನಱಿವುದದು ಸಮಾಸೋಕ್ತಿ ನಿಷ್ಠೇ।
ಆಕ್ಷೇಪಂ † ಧಪರಂ ತಾನೆಂಬಂತಾ
ಗೆ ಪೇೞ್ವುದಾಕ್ಷೇಪಮಕ್ಕುಮದು ಬಹುರೂಪಂ ॥ ೬೪೭

ಲಕ್ಷ್ಯಂ ॥

ಸಮಾಸೋಕ್ತಿಗೆ॥

ಫಳತರುಗಳ್ ಪಲವುಂ ಬನ
ದೊಳಗೆ [7]ಸುರೋರ್ವೀರು[7]ಹಪ್ರಕಾಶಂಗಳ್ ತಾ ।
ವೊಳವಾದೊಡಮೆಂತುಂ ಬಗೆ
ಗೊಳಿಸಿದಪುದಿದೊಂದೆ ನೂತಚೂತಕುಜಾತಂ ॥ ೬೪೮

ಆಕ್ಷೇಪಕ್ಕೆ ॥

ಒಡನಮ್ಯತಂ ಜನಿಯಿಸೆ ಪಾ
ಲ್ಗಡಲೊಳ್ ವಿಧು ಪುಟ್ಟಿದಂ ಕಳಾಮಯನೆಂಬೀ ।

---

1 ಪರಿ (ಆ). 2 ಸೌಂದರ್ಯಿಕ್ಕ. 3 ನಱಿವುತ್ತಿಂತು, ನಱಿಯಲ್ಕೆಂತು (ಆ), ದಱಿಯುತ್ತಿಂತು (ಆ), 4 ಕೊಂಡಾ (ಆ). 5 ನ್ಯುತ್ತುಂಗ (ಆ). 6 ನರ್ತಕಿ (ಓ).
* ರುದ್ರಟ—VIII, 67. † ದಂಡಿ—II, 120. 7 ಸುರಾವನಿರುಹ (ಓ).

ನುಡಿ ಪುಸಿ ಜಡಾತ್ಮಕಂ ವಿಷ
ದೊಡನೆ ವಿಷಾಕರದೊಳಿಗೆದ[1] ನೆಂಬುದೆ[1] ತಥ್ಯಂ ॥ ೬೯

ಅಂತುಮಲ್ಲದೆಯುಂ ॥

ಪೊಗಟಲಾ ನೃಪನಂ ನಾ
ಲಗೆಯೊಂದಱಿ ಮನುಜರಿರ್ಕೆ ನೆಱಿಯೆನಣಂ ಪಾ ।
ನುಗಿಯುಂ ಪವನಾಧ್ವಮನಾ
ವಗಮಾವಂ ವ್ಯಾಸದಿಂದಮಳೆಯರ್ ನೆಱಿವಂ ॥ ೭೦

ಸೂತ್ರಂ ೧೬೩

* ಪೊಸಯಿಸುವರ್ಥ[2]ಕ್ರಿಯೆಯಿಂ[2]
ಸಾಮ್ಯಂ ಪರಾಖ್ಯಾನಂ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಸ್ತುವಿನ ದೊರೆಗೆ ವರೆ ಸಾಮ್ಯಂ † ಮ ।
ತ್ತನವಾನವಿಶೇಷಣಗುಣ
ಲಸಿತಂ ಸಮವೃತ್ತಮಪ್ಪುದು ಪರಾಖ್ಯಾನಂ ॥ ೭೦೧

ಲಕ್ಷ್ಯಂ ॥

ಸಾಮ್ಯಕ್ಕೆ ॥

ಸಕರಾರ್ಥಿಮನೋರಥದಾ
ಯಕಂ ಮಹೋದಾತ್ತಮೂರ್ತಿ ಸಾಂದ್ರಚ್ಛಾಯಂ ।
[3]ಸುಕರಾಭಿಗಮಂ[3] ನರಪಾ
ಲಕನಿರೆ ಕಲ್ಪಾವನೀಜಮೇಗೆಯ್ದುಪುದೋ ॥ ೭೦೨

ಪರಾಖ್ಯಾನಕ್ಕೆ ॥

‡ ವಿಕಚನರಸೀರುಹಂ ಕೋ
ಕಕುಳವ್ಯಾಧಾಸಿ ಪೂಗೊಳಂ ತಾನಿರೆಯುಂ ।
ಬಕನಿಕರಲುಳಿತಕಲುಷೋ
ದಕವಿರಳದೊಳಂಚೆ ಬೆಂಚೆಯೊಳ್ ವಸಿಯಿಕುಮೇ ॥ ೭೦೩

ಸೂತ್ರಂ ೧೬೪

§ [4]ಎಂತುಟು ಮುನ್ನಂ ಪೇೞ್ದ[4]
ದೃಷ್ಟಾಂತಂ ಉತ್ತರಂ ರ್ಥಾಂತರಮಂತುಟನೆ ಬಟಿಕೆ ತೋಱುವುದದು ದೃ ।
ಷ್ಟಾಂತಂ ॥ ಪ್ರಶ್ನಾರ್ಥದೊಳೋ
ರಂತನುಗುಣಮಾಗೆ ಪೇೞ್ವುದತ್ತರಮೆನಿಕುಂ ॥ ೭೦೪

---

1 ನೆಂಬಿದೆ (ಓ). * ರುದ್ರಟ—VIII, 105. 2 ಕ್ರಿಯೆಯುಂ, ಕ್ರಿಯೆಯಂ (ಅ). † ರುದ್ರಟ—VIII, 74. 3 ಶುಕರಾಜಗಮಂ (ಓ). ‡ ರುದ್ರಟ—VIII, 75. ಅನ್ಯೋಕ್ತಿಗೇ ಪರಾಖ್ಯಾನವೆಂದು ಹೆನರು. § ರುದ್ರಟ—VIII, 94. 4 ಎಂತುಂ, ಮುಂಪೇೞ್ದ (ಓ). ॥ ರುದ್ರಟ—VIII, 72.

ಲಕ್ಷ್ಯಂ ॥

ದೃಷ್ಟಾಂತಕ್ಕೆ ॥

* ಭವದಾಲೋಕನದಿಂದಾ
ಯ್ತವಳ್ಗೆ ಪಿರಿದುಂ ಮನೋವಿಕಾ[1]ಸಮಡೀಗಳ್[1] ।
ಕುವಲಯಬಂಧುವಿನಾಲೋ
[2]ಕವೆ ಮಾಡುವುದಲ್ತೆ[2] ಕುಮುದವನವಿಕಸನಮಂ ॥ ೭೦೫

ಪತಿಯಂ ಪಿಂಬಡಿನೊಳ್ ಪತಿವ್ರತೆಗೆ ಬೇಱೊಂದುಂಟೆ ಕೃತ್ಯಂ ವಿರಾ
[3]ಗತೆಯುಂ[3] ಮೇಣ್[6] ತದನುಪ್ರಯಾಣ[4]ವಿಧಿಯುಂ[4] ತಾವಲ್ಲದೆಂದಿಂತಿದಂ ।
ಕ್ಷಿತಿಗೆಲ್ಲಂ ತಿಳಿವಾಗೆ ತೋರ್ಪ ತೆಱದಿಂ ರಾಗೋದಯಂ ಪಿಂಗೆ ಸಂ
[5]ಗತೆ[5] ಸಂಧ್ಯಾಂಗನೆ ಪೊದ[6]ಳಾದೊಲವಿನಿಂ[6] ಬೆನ್ನೊಳ್ ದಿನಾಧೀಶನಾ ॥

ಉತ್ತರಕ್ಕೆ ॥

† ಮರಣಮೆನಿಪ್ಪುದಾವುದು ದರಿದ್ರತೆ ಪತ್ತಿದ ಕುತ್ತಮಾವುದಂ
ತರಿಸದೆ ನಿಂದ ಚಿಂತೆ ಸುಖಮಾವುದು ಪುತ್ರಮುಖಾವಲೋಕನಂ ।
ನರಕದ ದುಃಖಮಾವುದವಿನೀತಕಲತ್ರಮುದಾತ್ತಮಪ್ಪಲಂ
ಕರಣಮದಾವುದಗ್ಗಳಿಕೆವೆತ್ತ [7]ಗುಣಂಗಳೆ ಭೂತಳಾಗ್ರದೊಳ್[7] ॥ ೭೦೭

ಸೂತ್ರಂ ೧೬೫

ಸಂಶಯಂ ಭ್ರಮಂ ಅಪಹ್ನುತಿ

ಮಾತೇನೊ ಸಂಶಯಂ [8]ಸಂ
ಶ್ರೀತಿ[8]ಪರಂ ಚಿತ್ತಮೋಹನಂ ಭ್ರಮಮಕ್ಕುಂ ।
ಭೂತಾರ್ಥಾಪಹ್ನವ[9] ಸಂ
ಭೂತ[9]ಮದನ್ಯಾರ್ಥದೃಷ್ಟ್ಯಪಹ್ನುತಿನಾಮಂ ॥ ೭೦೮

ಲಕ್ಷ್ಯಂ ॥

ಸಂಶಯಕ್ಕೆ ॥

ಅಳಿಗಳೊ ನೀಳ್ದ ಕರ್ಬೊಗೆಯೊ ಕೆಂದಳಿರೋಳಿಯೊ ಸುತ್ತುಗೊಂಡು ತ
ಳ್ತಳುರ್ವುರಿಮಾಲೆಯೋ ಸರಸಪಕ್ವಫಲಂಗಳೊ ವಿಸ್ಫುಲಿಂಗಸಂ ।
ಕುಳವೊ ಮನಕ್ಕೆ ಸಂದೆಯುಮಗುಂದಲೆಯಾಗಿರೆ ನೋಡಿನೋಡಿ ಕಂ
ಟಳಿಸುವುದೆನ್ನ ಮೆಯ್[9] ಕೆಳದಿ[10] ಪೇಟದು[10] ಮಾಮರನೋ ದವಾಗ್ನಿಯೋ ॥

---

* ರುದ್ರಟ—VIII, 95. 1 ಕಾರಮದಾ. 2 ಕವಲ್ತೆಮಾಡುವುದು (ಅ). 3 ಗತೆಯಿಂ. 4 ವಿಧಿಯಿಂ. 5 ಗತಿ. 6 ಳೊಂದೊಲವಿನಿಂ (ಅ). † ರುದ್ರಟ—VIII, 73. 7 ಗುಣಂ ಸುಜನ್ಯೈಕಬಾಂಧವಾ (ಅ). 8 ಸಂಭೀತಿ (ಓ), ಸಂಭೀತ (ಅ). 9 ಸಂಪೂತ, ಸಂಘಾತ (ಅ). 10 ಕೇಳಿದು (ಅ).

ಭ್ರಮಕ್ಕೆ ॥

ಮಣಿಭವನಂಗಳ ರುಚಿಗಳ್
ಪೆಣೆದು ನಭೋಂಗಣದೊ[1]ಳಿಂದ್ರ[1]ಚಾಪವಿಳಾಸ ।
ಕ್ಕೆಣೆಯಾಗಿರೆ ಬಹುವಿಧದಿಂ
ಕುಣಿವುವು ಕಾರ್ಗೆತ್ತು ಕೇಗಿ ಸೋಗೆನವಿಲ್ಗಳ್ ॥ ೭೧೮

ಕವಿವ ಕುಬೇರಧೂಪದ ಕವಿರ್ಪೊಗೆಯಂ ನವಮೇಘಮಾಲಿಕಾ
ನಿವಹಮೆಗೆತ್ತು ತೋರ್ಪ ಮಣಿದೀಧಿತಿಯಂ ಕುಡು[2]ಮಿಂಜಿ[2]ಗೆತ್ತು ಪೊ ।
ಣ್ಮುವ ಪಟಹಪ್ರಣಾದಮನೆ ಮೇಘನಿನಾದಮೆಗೆತ್ತ ಕಾಲತಾಂ
ಡವಮನೊಡರ್ಚುಗುಂ ಶಿಖಿಕುಳಂ ಕನಕಾಯತಕೂಟಕೋಟಿಯೊಳ್ ॥ ೭೧೯

ಅಪಹ್ನುತಿಗೆ ॥

ಉನ್ಮದಮಧುಕರಕುಳರನ
[3]ವನ್ಮೃದು[3]ಝಂಕಾರನಿನದಮ[4]ಲ್ತಿದು[4] ಪೀನಂ ।
ಮನ್ಮಥಚಾಪವಿ[5]ಮುಕ್ಕೊ[5]ಲ್
ಧ್ವನ್ಮಾರ್ಗಣಭೀಂಕೃತಿಸ್ವನಂ ತಾನಕ್ಕುಂ ॥ ೭೨೦

ಸೂತ್ರಂ ೧೬೬

[6]ಉಪಮೇಯನ್ಯಗ್ಭಾವೋ
ವ್ಯಪದೇಶಂ ಪಪನ್ನ [6]ಮುಪಮಾನಮಾಗೆ ಮುಖ್ಯಮದಕ್ಕುಂ ।
ಸ್ಮರಣಂ ವ್ಯಪದೇಶಂ ಮುಂ ಪೋದುದ
ನಪೂರ್ವಮಂ ಕಂಡು ನೆನೆವುದದು ತಾಂ ಸ್ಮರಣಂ ॥ ೭೨೧

ಲಕ್ಷ್ಯಂ ॥

ವ್ಯಪದೇಶಕ್ಕೆ ॥

ಕುಚಯುಗಳಚ್ಛಲದಿಂದೊಂ
ದಿ ಚಕ್ರವಾಕದ್ವಯಂ ಭುಜವ್ಯಾಜಲತಾ ।
ರುಚಿಗಳೊಳಿರ್ದಪ್ಪುವು ನಾ
ಡೆ ಚೆಲ್ವುವೆತ್ತಾ ನ್ಯಮಿಷಸರಃಪರಿಸರದೊಳ್ ॥ ೭೨೨

ಸ್ಮರಣಕ್ಕೆ ॥

ಮನಕಂ ಪಕ್ಕಲ್ಲದೆ [7]ನೆಲ
ನಿನಿಸಾನುಂ ಮೆಚ್ಚಿ [7] ಕರ್ಣನಂ ನೋಡಿ ನರಂ ।

---

1 ಳಮರ (ಅ). 2 ಮಿಂಜು (ಅ). 3 ವನ್ಮಧು (ಅ). 4 ಲ್ಲಿದು (ಓ). 5 ಏಯುಕ್ಕೊ (ಓ). 6 ಉಪಮೆಯನನ್ಯದ್ಭಾವೋದ್ಯುಪನ್ನ (ಓ.ಅ). 7 ನೆಲಗಿನಿಸಾನುಂ ಮೆಚ್ಚಿ (ಅ).

ನೆನೆದಂ ತನ್ನೊಳ್ ತಾಗಿದ
ತ್ರಿನಾಕಪಾಣಿಯ ಕಿರಾತತನುಸೌಷ್ಠವಮಂ ॥ ೭೧೫

ವಿಶಾಳಮಳಿನೋದ್ಗ್ರತುಂಗಗಿರಿಕುಂಜನಿಜಾತಮ
ಪ್ರಶೋಕವನದಲ್ಲಿ ಧಾತುಜಳನಿರ್ಝರಂ ಪಾಯೆ ಮಾಂ ।
ಸಶೋಣಿತಮಯಂಬೊಲಾಗಿ ಕಿಱಿದಂತರಂ ತೋಱೆ ಕಂ
ಡು ಶಾರ್ಙ್ಗ ನೆನೆದಂ ಹಿರಣ್ಯಕನದೊಂದು ಬಿಟ್ಟಂದಮಂ ॥ ೭೧೬

ಸೂತ್ರಂ ೧೬೭

* [1]ಅನುಕಂಪೆಯಕ್ಕೆ[1] ಮೇಣ್ ಕು
ತ್ಸನಮುಪಮೇಯಸ್ಥಿತಂ ಪ್ರತೀಪಂ ಗೆಡೆಗೊಂ ।
ಪ್ರತೀಪಂ ಸಮಯೋಗಂ [2]ಡನುಗತ[2]ಮಾಗಿರೆ ಗುಣದೋ
ಷನಿರೂಪಣದಿಂ ವಿಭಾಗ[3]ಮದು ಸಮ[3]ಯೋಗಂ ॥ ೭೧೭

ಲಕ್ಷ್ಯಂ॥

ಪ್ರತೀಪಕ್ಕೆ ॥

† ಅಮಲನಮಾಗಿಯುಮಿಾ ನಿ
ನ್ನ ಮೊಗಂ ಮೃಗಲಕ್ಷ್ಮನೆಣೆಗೆ ವಂದಪುದಿನಿಸಂ ।
ಕಮಲಾಯತಾಕ್ಷಿ ಕಜ್ಜಲ
ವಿಮಿಶ್ರಿತಾಶ್ರುದಬಿಂದುಮಲಿನಕಪೋಲಂ ॥ ೭೧೮

ಆಸಿತೋತ್ಪಳದಳಶೋಭೆಯ
[4]ನೆಸೆಯೆ[4] ಕಟಾಕ್ಷದೊಳೆ [5]ತಳೆದ[5] ಮದದಿಂದಾರೋ ।
ಕಿನದಿರು ಮುಯ್ವಂ ಮಾನಿನಿ
ದೆಸೆದೆಸೆಗಳೊಳೊಳೆವು ಕುವಲಯಾಕರ[6]ಮೆನಿತುಂ[6] ॥ ೭೧೯

ಸಮಯೋಗಕ್ಕೆ ॥

‡ ಮೃಗನಯನೆಯರೊಲವುಂ ಬ
ಳ್ಳಿಗೊಂಡು ತಳ್ತಡರೆ ಪೊಳೆದು ಮಿಂಚುವ ಮಿಂಚುಂ ।
ಬಗೆವಾಗಳ್ ನಿಲ್ಲವದೊಂ
ದು ಗಟಿಗೆಯುಂ ಘನನಿಬದ್ಧಮೆನೆ ಸಂದಿರ್ದುಂ ॥ ೭೨೦

---

* ರುದ್ರಟ—VIII, 76. 1 ಅನುಕಂಪಮಕ್ಕೆ (ಅ). 2 ಡನುಮತ (ಅ). 3 ಮುರುಸಹ (ಬ). † ರುದ್ರಟ—VIII, 77. 4 ನೆಸೆವ (ಅ). 5 ತಳೆದು. 6 ಮೆಸೆಗುಂ. ‡ ದಂಡಿ—II, 332.

ಸೂತ್ರಂ ೧೬೮

* ಬಗೆದಿರ್ದು ಬೇಱಿದೊಂದಂ
ಪೊಗಟ್ಟಂದಪ್ರಸ್ತುತಪ್ರಶಂಸೆಯೆನಿಕ್ಕುಂ।

ಅಪ್ರಸ್ತುತ ಪ್ರಶಂಸೆ; ಅರ್ಥಾಂತರನ್ಯಾಸಂ

ನೆಗಟೆ ನುಡಿವುದನೆ ಸಾಧಿಸಿ
ನಿಗದಿಪುದರ್ಥಾಂತರಪ್ರಸಂಗನ್ಯಾಸಂ॥ ೨೨೧

ಲಕ್ಷ್ಯಂ ॥

ಅಪ್ರಸ್ತುತಪ್ರಶಂಸೆಗೆ ॥

† ಮೃದುಹರಿತಪ್ರವಾಳನವಶಾದ್ವಲರಾಜಿಯನಾಯ್ದು ಮೇದು ತ
ಣ್ಪೊದವಿದ ನಿರ್ಝರಾಂಬುಗಳನೊಯ್ಯನೆ ಪೀರ್ದು ನಿಜಾಂತರಂಗದೊಳ್ ।
ಪುದಿದನುರಾಗದಿಂದೆಳಸಿ ಪುಲ್ಲೆಗಳಾರೊಳವೆಂದು ದೈನ್ಯಮಿ
ಲ್ಲದೆ ಸುಖಮಿರ್ಪುವೀ ವನನಿಕುಂಜವಿಭಾಗದೊಳೇಣಸಂಕುಳಂ॥ ೨೨೨

ಅರ್ಥಾಂತರನ್ಯಾಸಕ್ಕೆ ॥

ಜಗದೊಳುಳ್ಳ ನದೀಪ್ರವಾಹಜಲಂಗ[1]ಳೊಬ್ಬುಡಿ[1]ದಾವಗಂ
ಪುಗೆಯುಮೊತ್ತದು ಮೇರೆಯಂ ಬಡಬಾನಳಂ ಬಿಡದಾಗಳುಂ ।
ತಗುಳೆ ಪೀರೆಯುಮಂತದೆಳ್ಳನಿತಪ್ಪೊಡಂ ತವದಂತೆಪ್ಪೋಲ್
ಬಗೆದು ನೋಡೆ ಮಹಾತ್ಮರಪ್ಪವರೇಕರೂಪರದೆಲ್ಲಯುಂ ॥ ೨೨೩

ರೂಪರ್ದ್ಧನಾರಿಯಾಯ್ತು ವಿ
ರೂಪಾಕ್ಷಂಗೆಂತು ಶಾಂತರೌದ್ರಾತ್ಮಕಮಿಂ ।
ರೂಪು ನಿನಗಾದು[2]ದಂತೆ[2] ಮ
ಹಾಪುರುಷರ ಚರಿತಮಪರತಂತ್ರಮಚಿಂತ್ಯಂ ॥ ೨೨೪

ಇವು ಉಪಮಾಭೇದಂಗಳ್ ॥

ಸೂತ್ರಂ ೧೬೯

ನಾಡಾಡಿಗಱಿವಿನಂ ಕೆ
ಯ್ಗೂಡಿದ ವಸ್ತೂಪವರ್ಣನಂ ವಿಸ್ಮಯಮಂ ।
ಮಾಡುವೊಡತಿಶಯಮಕ್ಕುಂ
ನಾಡೆಯುಮಿದಱಿಂದಮಾವುದುಂ ಬಗೆಗೊಳಿಕುಂ ॥ ೨೨೫

ಅತಿಶಯಂ

---

* ದಂಡಿ—II, 340; II, 169. *Cf.* ರುದ್ರಟ—VIII, 79. † ದಂಡಿ—II, 341. 1 ಳೊಳ್ಬುಡಿ (ಅ). 2 ದೆಂತು (ಬ).

ಸೂತ್ರಂ ೧೭೦

* ವಿರೋಧಮುತ್ಪ್ರೇಕ್ಷೆವಿಭಾವನಾಹ್ವಯಂ
ತಿರೋಹಿತಂ ಪೂರ್ವಮಹೇತು ತದ್ಗುಣಂ ।
ಪರಸ್ಪರಾಸಂಗತಿಕಂ [1]ವಿಶೇಷಮುಂ[1]
ನಿರೂಪ್ಯಮಾಣಾತಿಶಯಪ್ರಭೇದಮುಂ ॥ ೨೨೬

ಅತಿಶಯ ಭೇದಂಗಳ್

ಅಲ್ಲಿ ॥

ಸೂತ್ರಂ ೧೭೧

† ಅನ್ಯೋನ್ಯವಿರುದ್ಧಪದಾ
ರ್ಥನ್ಯಾಸಮೆ ತಾಂ ವಿರೋಧಮವಿವಕ್ಷಿತಸಾ ।
ಮಾನ್ಯಮತದ್ಗುಣಯೋಗದಿ
ನನ್ಯತ್ವಾರೋಪಮಪ್ಪುದುತ್ಪ್ರೇಕ್ಷೆ ವಲಂ ॥ ೨೨೭

ವಿರೋಧಂ ಉತ್ಪ್ರೇಕ್ಷೆ

ಲಕ್ಷ್ಯಂ ॥

ವಿರೋಧಕ್ಕೆ ॥

ಮರದುಱುಗಲ ಕಟ್ಟಲೆಯುಂ
ಪರಕಲಿಸಿ ಪೊದಳ್ದ ಶೋಣಮಣಿದೀಧಿತಿಯುಂ ।
ನೆರೆದಿರ್ದುವೊಂದನೊಂದೊ
ತ್ತರಿಸಲ್ ನೆಱೆ ನೆಱೆಯವೀ ಮಹೀಧರತಟದೊಳ್ ॥ ೨೨೮

ಘನಜಘನಂ ತನುತನು ನಿ
ಮ್ನನಾಭಿ ತುಂಗಸ್ತನಂ ವಿನೀಲಮಕೇಶಂ ।
ಕನದರುಣ[2]ದಶನ[2]ವಸನಂ
[3]ಮನದೊಳ್[3] ಭಾವಿಸೆ ವಿರುದ್ಧಮಿವಳಾಕಾರಂ ॥ ೨೨೯

ದಶರಥನಾಗಿಯುಂ ದಶಸಹಸ್ರರಥಂ ರವಿವಂಶನಾಗಿಯುಂ
ಶಶಧರಕೀರ್ತಿರೂಪನಿನನಾಗಿಯುಮಸ್ತಮಯಾಪವರ್ಜಿ ಕ ।
ರ್ಕಶಬಲನಾಗಿಯುಂ ಮೃದುವಪುಃಪ್ರಸರಂ ಮತಿತೀವ್ರನಾಗಿಯುಂ
ಪ್ರಶಮಿತಚಿತ್ತನೆಂತುಮವಿರುದ್ಧಗುಣಂ ಗುಣವಜ್ಜನಸ್ತುತಂ ॥ ೨೩೦

ಅತಿಸೂಕ್ಷ್ಮೇಕ್ಷಣನೆಂತುಮಂಧನತಿಸೌಂದರ್ಯದೊಳ್ [4]ನತಕ್ರಮಾ[4]
ನ್ವಿತನೆಂತುಂ ಪೆಱವಂ ಮಹಾಜಿಮುಖದೊಳ್ [5]ನಿರ್ಗೀತ[5]ನಮ್ಯಗ್ಗಹ ।
ಶ್ರುತನೆಂತುಂ ಬಧಿರಂ ಕರಂ ಪರಪರೀವಾದಂಗಳೊಳ್ ನೋಡ್ಪೊಡ
ದ್ಭುತಮಾಶ್ಚರ್ಯಮಭೂತಪೂರ್ವಮೆನಕಂ ಶ್ರೀಗಂಡಮಾರ್ತಂಡನಾ ॥ ೨೩೧

---

* ರುದ್ರಟ—IX, 2; IX, 30. 1 ವಿಶೇಷ್ಯಮುಂ, ವಿಶೇಷ್ಯಮುಂ (ಅ).
† ಭಾಮಹ—II, 91. 2 ದಂಶ (ಅ). 3 ಮನಕ್ಕೆ (ಅ). 4 ವಿಕ್ರಮಾ (ಅ).
5 ನಿರ್ಗಿಕ್ತ (ಅ).

ಉತ್ಪ್ರೇಕ್ಷೆಗೆ ॥

ಇರದೆ ನಿತಂಬವೆಂಬಹಿನಿವಾಸ[1] ದಿನೀಕೆಯ[1] ರೋಮರಾಜಿಯೆಂ
ಬುರಗನಳುರ್ಕೆಯಿಂ ಮೊಗಮನೊಪ್ಪುವ ಚಂದ್ರನೆಗೆತ್ತು ಕೋಪದಿಂ ।
ಬರೆ ಬರಲೀಯದತ್ತ ಮೊಲೆಗಳ್ ತಡೆದಿರ್ದಪುವೆಂದು ಪರ್ಬುವಂ
ತಿರೆ ಕವಿಯೊಳ್ ಬೆಡಂಗಿಡಿದು ತೋರ್ಕುಮಪಾಂಗದ ನೋಟಮಾಕೆಯಾ ॥

ಎಳೆಯಳ ಮೊಗದ ನೆಲ್ ತ
ಮ್ಮೊಳಗಿರೆ ನಂತನದೆ ಬೀಗಿದಂತಿರ್ದ ಕುಚಂ ।
ಗಳ ಮಱೆಯೊಳ್ ಕಾಣದೆ ಮೊಗ
ದಳವಂ ನಡು ನೆನೆದು ಬಡಬಡಾದಂತಿರ್ಕುಂ ॥ ೭೩೩

ವಾನರಪತಿ ಬಿಸುಗದಿರಿಂ
ಪೇನದೆ ತಪೆ ಪೀರ್ಗುಮೆಂಬ ಮಱುಕದಿನಂಭೋ ।
ಜಾನನನಂಬುಜವನಮಂ
ಬಾನಣಿಸಿದನೆನಿಪುವೆನೆವ ತಾವರೆಯೆಲೆಗಳ್ ॥ ೭೩೪

ನೀಲಯ [2]ರಸದೊಳ್[2] ಕರಡಿಯ
ತೋಲಂ [3]ತೊಯ್ದಿದ್ದ[3] ಮಸಿಯೊಳದಱೊಳ್ [4]ಪುದಿದ[4] ।
ತ್ರೀಲೋಕಮಕ್ಕುಮೆನಿಸಿ
ತ್ತಾ ಲೋಕವಿರೋಧಿ ಬಹಳತಮನಂತಮನಂ ॥ ೭೩೫

ಸೂತ್ರಂ ೧೭೨

ವಿಭಾವನೆ ತಿರೋಹಿತಂ

* ಕ್ರಿಯೆಯಂ ಪ್ರತಿಷೇಧಂಗೆಯೆ
ನಿಯತ[5]ಫಳ[5]ವ್ಯಕ್ತಿಯದು ವಿಭಾವನೆಯೇಕಾ ।
ಶ್ರಯಮನದೊಂದಂ ಗುಣದತಿ
ಶಯಂ ತಿರೋಹಿಸೆ ತಿರೋಹಿತಂ ತಾನಕ್ಕುಂ ॥ ೭೩೬

ಲಕ್ಷ್ಯಂ ॥

ವಿಭಾವನೆಗೆ ॥

ನಮಱಿದೆ ಕೊಂಕಿ ನೀಳ್ದಸಿಯ ಪುರ್ವುಗಳೆಚ್ಚದೆ ನಾಡೆಯುಂ ಬೆಡಂ
ಗಮರ್ದಸಿತಾಕ್ಷಿಯುಗ್ಮಮಡಿಯೂಡದೆ ಕೆಂಪೆಸೆದಿರ್ದ ಕೆಂದಳಂ ।
ಭ್ರಮರಕುಳಪ್ರ[6]ಭಾಸಿ[6] ಕುಟಿಲಾಲಕಮೊತ್ತದೆಯುಂ ನಿಸರ್ಗದಿಂ
ತಮಗೆನೆ ಗಾಡಿ ಕೆಯ್ಗುಟಿಯೆ ಬರ್ಪ ಲತಾಂಗಿಯರಾದವೊಪ್ಪಿದರ್ ॥ ೭೩೭

---

1 ದೊಳೀಕೆಯ (ಅ). 2 ರಸದಿಂ (ಅ). 3 ತೊಯ್ದುಟ್ಟಿ (ಅ), ತೊಯ್ದುರ್ದೆ (ಓ). 4 ಪುಟ್ಟಿದ (ಓ). * ಭಾಮಹ—II, 77 ; ರುದ್ರಟ—IX, 50.
5 ಪದ (ಓ.ಅ). 6 ಹಾಸಿ (ಓ.ಅ).

* [1]ಅಕುಪಿತ[1]ಕಲುಷಿ ಜಲಮಪಾ
ನಕಪ್ರಮತ್ತಂ ಶಿಖಂಡಿನಂತಾನಮಹೇ ।
ತುಕನುರಭಿ ನೀಪವಿಪಿನಂ
ನಕಳಮಹೀತಳದೊಳಾದುದಂದೊರ್ವೊದಲೊಳ್ ॥ ೬೩೮

ತಿರೋಹಿತಕ್ಕೆ ॥

† ಇನಿಯನ ವಿಯೋಗದಿಂದಾ
ದ ನಿನ್ನ ಬಡತನಮನಱಿಯಲಾಗದ [2]ದಿನಿಸುಂ[2] ।
ಘನತರಚಂದ್ರಕಲಾಭಿಷ
ವನಿಕಾಶಸ್ಪತನುಕಾಂತಿಯಿಂ ತರಲಾಕ್ಷೀ ॥ ೬೩೯

ಕಾಳಿಂದಿಯ[3]ಸಿತಜಲದೊಳ[3]
ಗೋಲಾಡುವ ಕೃಷ್ಣನಂ ಸವರ್ಣತೆಯಿಂ ಗೋ ।
ಪಾಲಕುಮಾರರ್ ನೋಡಿಯು
ಮಾಲೋಲಮನಸ್ಮರಱಿಯ[4]ದಾಕುಲ[4]ಮುತ್ತರ್ ॥ ೬೪೦

ಸೂತ್ರಂ ೧೭೩

‡ ಜನಿಯಿಸೆ ಮುನ್ನಂ ಜನ್ಯಂ
ಜನಕದಿನದು ಪೂರ್ವಮೆಂಬುದಕ್ಕುಂ ಮತ್ತಂ ।
ಪೂರ್ವಂ ಅಹೇತುಕಂ ಸ್ವನಿಮಿತ್ತದೊಳಂ ಕಾರ್ಯಂ
ಜನಿಯಿಸದಿರ್ಪಿರವಹೇತುಕಂ ಪೆಸರಕ್ಕುಂ ॥ ೬೪೧

ಲಕ್ಷ್ಯಂ ॥

ಪೂರ್ವಕ್ಕೆ ॥

ನಂದಿಸೆ [5]ಗಱು[5] ನಂದಿಸೆ ರಘು
ನಂದನನೆಡೆಗಿಱುದು ಕವಿವ ಕಣೆಯಿಂ ಮುನ್ನಂ ।
ಬಂದುದು ನೆಲಕ್ಕೆ ರಿಪುಭಟ
ವ್ಯಂದಂ ಬಟಿಯಂ ನಿಶಾತವಿಶಿಖ[6]ಪ್ರಸರಂ[6] ॥ ೬೪೨

ಸ್ಮರನ ಶರಂಗಳಿವೆನೆ ತರ
ತರದಿಂ ಪೊರೆನೆಗೆದು ಮೆಲ್ಲಮೆಲ್ಲನೆ ಬಟಿಯಂ ।
ಬಿರಿದುವು ಮಲ್ಲಿಗೆ [7]ಮುನ್ನೆಮೆ[7]
ಬಿರಿದುವು ಬಿಬ್ಬರನೆ ಬಿರಯಿಜನದಳ್ಳೆರ್ದೆಗಳ್ ॥ ೬೪೩

---

* ಭಾಮಹ—II, 78. 1 ಅಕುಟಿಲ (ಅ), ಅಕುಟಿತ (ಓ). † ರುದ್ರಟ—IX, 51. 2 ದೆನಸುಂ (ಅ.ಓ). 3 ನಡುನೀರೊಳ್ (ಓ.ಅ). 4 ರಾಕುಲ (ಅ). ‡ ರುದ್ರಟ—IX, 3 ; IX, 54. 5 ಗಱು (ಓ). 6 ಪ್ರಕರಂ (ಅ). 7 ಮುನ್ನಂ (ಅ).

ಅಹೇತುಕಕ್ಕೆ ॥

ಪೆತ್ತುಂ ತೆಳ್ಪಟಿಯದ ನಡು
ಮುತ್ತುಂ ಬೀಱದ ಪಯೋಧರಂ ಮುನಿದುಂ ಚೆ ।
ಲ್ವೊತ್ತಿರಿಪ ನಗೆಮೊಗಂ ಮೆ
ಯ್ವೆತ್ತಿರೆ ಕರಮೊಪ್ಪಿದಪ್ಪರಲ್ಲೆಯ ಪೆಂಡಿರ್ ॥ ೭೪೪

* ಸಕಲುಷವಿಕೃತಾಶಯರೊಳ
ಮಕೋಪನಂ ಕುಟಿಲವೃತ್ತರೊಳಮತಿಋಜು ದೂ ।
ಷಕರೊಳಮರೂಕ್ಷವಚನಂ
ಸಕಲಮಹೀವಳಯತಿಳಕನೀ ಬುಧತಿಳಕಂ ॥ ೭೪೫

ಸೂತ್ರಂ ೧೭೪

† ಅತಿಬಹಲಸ್ಥಿತಿಯಿಂ ಸಂ
ತದ್ಗುಣಂ, ಪರಸ್ಪರಾ ಸಂಗತಿಕಂ — ಗತಗುಣಮವಿಭೇದಿಯಾಗೆ ತದ್ಗುಣಮೆನಿಕುಂ ।
ಕೃತಕಾರ್ಯಕಾರಣಂ ವಿ
ಪ್ರತಿಷಿದ್ಧಮದೆನೆ ಪರಸ್ಪರಾಸಂಗತಿಕಂ ॥ ೭೪೬

ಲಕ್ಷ್ಯಂ ॥

ತದ್ಗುಣಕ್ಕೆ ॥

ಯಮುನಾಪಗೆ ಸುರನದಿಯಂ
ಕಮಳೋದರನಿಂದುಮೌಲಿಯಂ ನೀಲನಗಂ ।
ಹಿಮಗಿರಿಯಂ ಪ್ರೋಲ್ತರ್ಪಿನ
ಮಮಲಯಶೋರುಚಿ ಪ್ರೊದಳ್ದುದಿಳೆಗಿಂದರನಾ ॥ ೭೪೭

ಇದು ಕಿಱುದಿದು ಪಿರಿದಿದು ಕುಟಿ
ಯಿದು ತೆಮರಿದು ಬಕ್ಕಬಯಲಿದಾಶ್ರಯಮಿದು ಗೆಂ ।
ಟಿದು ನಾರೆಯೆಂಬ ನಿರ್ಣಯ
ಮದಾದುದಿರ್ಪೊದವಿ ಪುದಿದ ಮರ್ಬಿನೊಳಾಗರ್ಪಂ ॥ ೭೪೮

ಪರಸ್ಪರಾಸಂಗತಿಕಕ್ಕೆ ॥

ಹಿಮಕುಮುದಕುಂದಶಶಿಧವ
ಲಮೆನಿಪ ನಿಜಕೀರ್ತಿಯೆನಕದಿಂದಮಿಳಾಲೋ।
ಕಮನೆಯ್ದೆ ರಕ್ತಮಪ್ಪಂ
ತು ಮಾಡಿದಂ ಕೃಷ್ಣನಿಂತಿದೇನಚ್ಚರಿಯೋ ॥ ೭೪೯

---

* ರುದ್ರಟ—IX, 55. † ರುದ್ರಟ—IX, 24 ; *Cf.* X, 48.

ಸೂತ್ರಂ ೧೭೫

* ಒದವಿದ ಸಾಮಗ್ರಿಯೊಳೇ
ವಿಶೇಷೋಕ್ತಿ ಕದೇಶಮೈಕಲ್ಯಮಾಗೆಯುಂ ಮತ್ತಂ ತ ।
ತ್ಸದೃಶಫಲಸಿದ್ಧಿಯಂ ತೋ
ರ್ಪುದದು ವಿಶೇಷೋಕ್ತಿಯೆಂಬಲಂಕೃತಿಯಕ್ಕುಂ ॥ ೭೫೦

ಲಕ್ಷ್ಯಂ ॥

† ರಥವೊಂದೆಗಾಲಿಯದು ಸಾ
ರಥಿಯಪ್ಪೊಡೆ ಪೆಬವನಸಮಮಶ್ವಮವೆಂತುಂ ।
ಪ್ರಥಿತಪ್ರತಾಪದಿಂದಂ
ಮಥಿತಪ್ರತಿಪಕ್ಷನುದಯಿಯಾದಂ ದಿನಪಂ ॥ ೭೫೧

ಧನುವುಂ ಕರ್ಬಿನ ಬಿಲ್ ಗಡಂ [1]ಗೊಣೆ[1]ಯಮುಂ ನೀರೇಜಸೂತ್ರಂ ಗಡಂ
ನನೆಗಳ್ ಬಾಣಚಯಂ ಗಡಂತತನು ತಾಂ ಮತ್ತಂ ಮನಂ [2]ನೊಂದು ನಿ ।
ರ್ಬನಿ[2]ಪಂತಾರ್ದಿಸುತಿರ್ಪನುರ್ಚಿದೆರ್ದೆಯೊಳ್ [3]ಪುಣ್ಣಿತ್ತರೆಂದಿಂತಿದಿ
ಲ್ಲಿನಿಸುಂ[3] ಮನ್ಮಥಶಸ್ತ್ರಕಲ್ಪಮಿದು ದಲ್ ಬೇಱೊಂದು ಶಿಕ್ಷಾಕ್ರಮಂ॥ ೭೫೨

ಇವು ಅತಿಶಯಭೇದಂಗಳ್ ॥

ಸೂತ್ರಂ ೧೭೬

‡ ಎರಡರ್ಥಮೊಂದೆ ಶಬ್ದಾಂ
ತರದೊಳ್ ನೆಗಟ್ಪಂತು [4]ಪೇೞ್ವುದ[4]ರ್ಥಶ್ಲೇಷಂ।
ಅರ್ಥಶ್ಲೇಷಂ ದೊರೆಕೊಳೆ ಶಬ್ದಾವಯವದೊ
ಶಬ್ದಶ್ಲೇಷಂ ಳೆರಡಭಿಮತಶಬ್ದಮಱಿಗೆ ಶಬ್ದಶ್ಲೇಷಂ ॥ ೭೫೩

ಸೂತ್ರಂ ೧೭೭

§ ತತ್ವಂ ವ್ಯಾಜಸ್ತುತಿಯವಯ[5]ವಸ್ಥಂ[5] ವಿರೋಧಾವಭಾಸಾ
ಶ್ಲೇಷ ರ್ಥತ್ವಂ ಮಿಕ್ಕರ್ದಧಿಕಮವಿಶೇಷಾತ್ಮಕಂ [6]ವಸ್ತ್ವ[6]ಸಂಭಾ ।
ಭೇದಂಗಳ್ ವ್ಯತ್ಯಂ ವಕ್ರೋಕ್ತ್ಯನುಗತಮುಮೆಂದಿಂತು ತಾತ್ಪರ್ಯದಿಂದಂ
ತತ್ವಜ್ಞರ್ ವಿಸ್ತರಿಸೆ ನೆಗಟ್ಟುಂ ಶ್ಲೇಷ[7]ಭಾಗ[7]ಪ್ರಭೇದಂ ॥

---

* ದಂಡಿ—II, 323. † ದಂಡಿ—II. 328, 1 ಡೊಣೆ (ಓ), ಗೊನೆ, ಗೊಲೆ (ಅ). 2 ಮೊಂದುನಿರ್ಬನಿ (ಅ). 3 ಪುಣ್ಬಿತ್ತದೆಂದಿಂತಿವೆಲ್ಲಿನಸುಂ. ‡ ರುದ್ರಟ—X, 1 4 ಪೇೞ್ದೊಡರ್ಥ (ಅ). § ರುದ್ರಟ—X, 2. 5 ವಿತ್ಸಂ (ಅ). 6 ವಸ್ತು (ಅ). 7 ಭೇದ (ಓ).

ಸೂತ್ರಂ ೧೭೫

ಅಲ್ಲ ॥

* [1]ಬಗೆಗೆ ಪೆಱಿತರ್ಥಮೊಂದಂ[1]

ತತ್ಪಂ ನೆಗಟ್ಟುತುಂ ನೆಗಟ್ಪ ತತ್ಪವರ್ಣನೆ ತತ್ಪಂ ।
ವ್ಯಾಜಸ್ತುತಿ ತಗುಳೆ ಪಟಿ[2]ವಂತೆ[2] ಕೆಯ್ಮಿಗೆ
ಪೊಗಟ್ಪುದು ತಾಂ ವ್ಯಾಜಸಂಸ್ತವಾಖ್ಯಮೆನಿಕ್ಕುಂ ॥ ೭೫೫

ಲಕ್ಷ್ಯಂ ॥

ತತ್ಪಕ್ಕೆ ॥

ವರಗೋಮೇದಕವಿಸ್ಫುರ[3]ದ್ವಸನ[3]ನನುದ್ಯತ್ಪದ್ಮರಾಗೋಲ್ಲಸ
ಚ್ಚರಣಂ ನೀಲ[4]ರುಚಿ[4]ಪ್ರವಾಲಸಿತನೀಷಲ್ಲೋಹಿತಾಕ್ಷಂ ಮನೋ ।
ಹರಮುಕ್ತಾಮಯವಜ್ರಸಂಹನನನೇಮಾತೀ ಮಹಾತ್ಮಂ ನೃಪೇ
ಶ್ವರರತ್ನಂ ವಿಲಸತ್ಸುವರ್ಣದೊರೆವೆತ್ತಿರ್ಕುಂ ಭವತ್ಸಂಗದಿಂ ॥ ೭೫೬

ವ್ಯಾಜಸ್ತುತಿಗೆ ॥

ವಾತಿ ಪರವೆಣ್ಗೆ ಶರಣಾ
[5]ಯಾತಂಗನುರಂ ಬಿಯಕ್ಕೆ[5] ಗುಪ್ತಂ ರಿಪುಸಂ ।
ಘಾತಕ್ಕೆ ಪರಾಕ್ರಮ[6]ನೆನೆ[6]
ಭೂತಲಮೇನೆಂದು ಕೇಶಿಯಂ ಬಣ್ಣಿಪುದೋ ॥ ೭೫೭

ಜೋಡೆ ಕರಮಡಿ[7]ಯಳಾ[7]ರೊಡ
ಗೂಡಿಯುಮವರ್ಗಲ್ಲಳೆನಿಪ ವಸುಧಾಂಗನೆಯಂ ।
ಕೋಡೊಳೆ ತಳೆದುಂ ಸೊಬಗಿನ
ಗಾಡಿಗೆ [8]ಮುಯ್ಯಾಂತ[8] ಸೊಬಗಿದಾ[9]ವುದು[9] ಗಜೆಗಾ ॥ ೭೫೮

ಸೂತ್ರಂ ೧೭೪

† ಅವಯವಮುಖದಿಂ ಸಮುದಾ
ಅವಯವಂ ಯವಿಶೇಷಣಮನ್ಯವಸ್ತುಗಮಕ[10]ಮದಾದಂ[10] ।
ವಿರೋಧಾಭಾಸಂ ದವಯವಮವಿರುದ್ಧಂ ನೋ
ಡೆ ವಿರುದ್ಧಸ್ಥಿತಿಯೊಳಿರೆ ವಿರುದ್ಧಾಭಾಸಂ ॥ ೭೫೯

---

* ರುದ್ರಟ—X, 20, 11; ದಂಡಿ—II, 343. 1 ಬಗೆಪೆಱಿತುಮರ್ಥಮೊಂದುಂ (ಅ). 2 ವನಿತೆ (ಅ). 3 ದ್ಧಶನ (ಅ). 4 ಮಣಿ (ಅ). 5 ಯಾತಕ್ಯಸುರಂ ವ್ಯಯಕ್ಕೆ (ಅ). 6 ಮೆನೆ (ಅ). 7 ಯೊಳಾ (ಅ). 8 ಮುಯ್ಯಾಂತ (ಅ). 9 ವುದೊ (ಅ). † ರುದ್ರಟ—X, 18, 22. 10 ದೊಳಮರ್ದಂ (ಅ).

ಲಕ್ಷ್ಯಂ ॥

ಉಪಯವಕ್ಕೆ ॥

ಬಳಭದ್ರಂ ಭುಜದೊಳುರ
ಸ್ಥಳದೊಳ್ ಪೃಥು ವಿತತಯಶದೊಳರ್ಜುನನೀತಂ ।
ಕಳಿಕಾಲದೊಳಂ ತನ್ನೊಳ್
ತಳೆದಿರ್ದಂ ಪೂರ್ವಭೂಮಿಪಾಲಸ್ಥಿತಿಯಂ ॥ ೬೬೦

ವಿರೋಧಾಭಾಸಕ್ಕೆ ॥

ಅನುಗತಕರ್ಣಂ ಕೃಷ್ಣಾ
ರ್ಜುನಾನುರಕ್ತಂ ವಿಲೋಚನಂ ದೋರ್ದಂಡಂ ।
ಘನದೃಢಬಲಂ ಪ್ರಲಂಬಂ
ತನಗೆನೆ ಪಿರಿದುಂ ವಿರುದ್ಧಮಿಾ ನೃಪನಂದಂ ॥ ೬೬೧

ಸೂತ್ರಂ ೧೮೦

* ಆರಬ್ಧಕ್ಕಧಿಕಮಸಾ
ಧಾರಣಗುಣಮಧಿಕಮೆಂಬುದಕ್ಕುಂ ಸದೃಶಾ ।
ಕಾರವಿಶೇಷಣಮರ್ಥಮು
ದಾರಂ ಬೇಱೊಂದು ತೋರ್ಪೊಡವಿಶೇಷಾಖ್ಯಂ ॥ ೬೬೨

ಅಧಿಕಂ
ಅವಿಶೇಷಂ

ಲಕ್ಷ್ಯಂ ॥

ಅಧಿಕಕ್ಕೆ ॥

ಅಂಗುಳೊಳಡಸಿದ ವಿಷಮುಂ
ಭಂಗುರತರವಿಷಮದೃಷ್ಟಿಯುಂ ವ್ಯಾಳಸಮಾ ।
ಸಂಗಮುಮಮರ್ದಿರೆ ಮದನಹ
ರಂಗೆಣೆಯೆನಿಪುದಱಿನೆಮಗೆ ಖಳರಭಿವಂದ್ಯರ್ ॥ ೬೬೩

ಅವಿಶೇಷಕ್ಕೆ ॥

ಗುರುಪರಿಣಾಹಂಗಳ್ ಪೀ
ವರಂಗಳುನ್ನತಿಯುತಂಗಳುರ್ವರೆಗೆ ಮನೋ ।
ಹರಕುಚಮಂಡಳದಂತಿರೆ
ಕರಮೆಸೆವುವು ವಿಮಳದರ್ಪರಾದ್ರಿಗಳೆರಡುಂ ॥ ೬೬೪

---

* ರುದ್ರಟ—X, 3, 7, 8.

ಸೂತ್ರಂ ೧೪೧

* ಪೆಸರೊಳಸಂಭವಮೆನಿಸುಗು
ಮಸಂಭವಂ ತದ್ವಿಶೇಷಣಂ ಪೃಥಗರ್ಥಂ ।
ಪೊಸಯಿಸೆ ಭಿನ್ನರಸಂ ಸು
ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಚ್ಯದೊಳದಲ್ತೆ ವಕ್ರೋಕ್ತಿ ಕರಂ ॥ ೭೬೫

ಅಸಂಭವಂ
ವಕ್ರೋಕ್ತಿ

ಲಕ್ಷ್ಯಂ ॥

ಅಸಂಭವಕ್ಕೆ ॥

ಅವ್ಯಪಚ್ಛೇದನನತಿಥವ
ಳವರ್ಣನುತ್ಸಾರಿತಾರಿ ಬೇಱೊರ್ವಂ ದಾ ।
ನವಮಥನನೀತನೆನಿಸಿದ
ನವನಿಗೆ ಪುರುಷೋತ್ತಮಾನುಭಾವಂ ಕೃಷ್ಣಂ ॥ ೭೬೬

ವಕ್ರೋಕ್ತಿಗೆ ॥

ವೀರರನ[1] ಪ್ರವಿದಾರಣ[1]
ಮಾರಣಸಂಪ್ರಾಪ್ತಕೌಶಲಂ ಭಾವಿಸೆ ರಂ ।
ಭೋರು ನರೇಂದ್ರತೆಯಂ ವಿ
ಸ್ತಾರಿಸಿದಪನಂಗನಂಗಸಿದ್ಧಿಯೊಳೀತಂ ॥ ೭೬೭

ಸೂತ್ರಂ ೧೪೨

ಪದವರ್ಣವಿಭಕ್ತಿವಿಭಾ
ಗದಿಂ ದ್ವಿಧಾರೂಪಮಿಷ್ಟ[2]ಮಕ್ಲಿಷ್ಟಂ[2] ಶ ।
ಬ್ದದೊಳಾಗಿ [3]ತೋಱುವಂದಂ[3]
ತದು ಭಂಗಶ್ಲೇಷಮೆಂದು ಪೇೞಲ್ಪಡೆಗುಂ ॥ ೭೬೮

ಭಂಗಶ್ಲೇಷಂ

ಲಕ್ಷ್ಯಂ ॥

ಸ್ವಗತಾನಲಸನ್ಮಣಿರ
ಶ್ಮಿಗಾಢಮಗಣಿತ[4]ಜಲದ್ವಿ[4]ಪಾವಳಿ ಕಡಲಂ ।
ಮಿಗೆ ವಂದಮರಗಜೇಂದ್ರಂ
ಸೊಗಯಿಸು[5]ವುದು[5] ದಾನವಾರಿರೇಖಾನುಗತಂ ॥ ೭೬೯

---

* ರುದ್ರಟ—X, 16, 9. 1 ಪ್ರದಚಾರಣ (ಅ.ಇ). 2 ಮಾಕ್ಲಿಷ್ಟಂ (ಅ). 3 ತೋರ್ಪತೆಱನಂ (ಅ). 4 ಜಗದ್ವಿ (ಓ.ಅ). 5 ಗುಂ (ಅ).

ಸೂತ್ರಂ ೧೪೩

* ಯೋಗಂ ಪಲವುಮಲಂಕೃತಿ
ಸಂಶ್ಲೇಷಂ ಗಾಗಿರೆ ಸಂಶ್ಲೇಷವೆಂಬುದನ್ವರ್ಥಗತಂ ।
ಯೋಗಮುಮಂಗಾಂಗಿಪ್ರವಿ
ಭಾಗಂ ಸಮಕಕ್ಷಮೆಂದೆರಡ್ತೆ ಜನಕ್ಕುಂ ॥ ೨೭೦

ಲಕ್ಷ್ಯಂ ॥

† ಸ್ವಭಾವಗಂಭೀರನಲಂಘ್ಯವೈಭವಂ
ಪ್ರಭೂತರತ್ನಂ ನೃಪನಂಬುರಾಶಿಪೋಲ್ ।
ವಿಭೀಷಣಗ್ರಾಹಮವಧ್ಯಮರ್ಣವಂ
ಪ್ರಭೂತಸಾರಂ ಸುಖಸೇವ್ಯನೀ ನೃಪಂ ॥ ೨೭೧

ಸೂತ್ರಂ ೧೪೪

‡ ಪ್ರೇಯಂ ಪ್ರಿಯತರವಚನಾ
ಪ್ರೇಯಂ ಖ್ಯೇಯಮಹಂಕಾರಗರಿಮಮೂರ್ಜಸ್ವಿ ಶುಭ ।
ಊರ್ಜಸ್ವಿ ಆಶಿ [1]ಪ್ರಾಯಾರ್ಥಾಶಂಸಾಭಿ[1]
ಪ್ರಾಯಮಲಂಕಾರಮಾಶಿಯೆಂಬರ್ ಕೆಲಬರ್ ॥ ೨೭೨

ಲಕ್ಷ್ಯಂ ॥

ಪ್ರೇಯಕ್ಕೆ ॥

ನೆಲನನವಯವದೆ ತಳರದೆ
ನಿಲೆ ತಾಳ್ದಿದ ಮೆಯ್ಗೆ ಮೆಲ್ಲಮಾನಲ್ಕರಿದಾ ।
ಯ್ತಲಘುಪ್ರಸಾದದಿಂ ನೀ
ನೊಲಿದೆಟ್ಟರೆ [2]ಮನೆಗೆ[2] ಮನದೊಳಾದನುರಾಗಂ ॥ ೨೭೩

ಊರ್ಜಸ್ವಿಗೆ ॥

[3]ಕೆಳದೀ[3] ಬಿಲ್ಲುಮನಂಬುಮ
ನಳೀಕಧಟವಿಕಟವೇಷಮಂ ಬಿನುಟೀಗಳ್ ।
ಮುಳಿಯಿಸದೆನ್ನಂ ಮಗುಟ್ಟುಂ
ಬಳೆದೊಚ್ಚೊಡೆ ಗೆಲ್ವಯಂಬುದೊಚ್ಚೊಡೆ [4]ಗೆಲ್ಲಯ್[4] ॥ ೨೭೪

---

* ಭಾಮಹ—III, 49 ; ದಂಡಿ—II, 359, 360. † ಭಾಮಹ—III, 50.
‡ ದಂಡಿ—II, 275. 1 ಪ್ರಾಯಾರ್ಥಾಂಶು ಸಾಭಿ (ಅ). 2 ಮನಕೆ (ಓ.ಅ).
3 ಕಳಲದೆ. 4 ಗೆಲ್ವಯ್ (ಅ.ಓ).

ಆರ್ಯೆ ॥
ನೆಲೆಗೊಳ್ಗೆ ನಿಜಭುಜಾಸಿಯೊ
ಳೊಲಿದು ಜಯಾಂಗನೆ ವಿರೋಧಿವಂಶಾವಳಿಯಂ ।
ನೆಲೆಗಿಡಿಸಿ ನಿನ್ನ ತೇಜೋ
ಜ್ವಲನಂ ತಳ್ತಬ್ಬಿಕೊಳ್ಗೆ ವಿಕ್ರಮತುಂಗಾ ॥ ೭೭೫

ಸೂತ್ರಂ ೧೪೫

* ಭಾವಿಕಮೆಂದರೆಬರ್ ಕವಿ

ಭಾವಿಕಂ ಭಾವಗತಾರ್ಥ[1]ಮನೆ[1] ತಾಮಲಂಕೃತಿ[2]ಗಳೊಳು[2] ।
ದ್ಭಾವಿಸಿ ಪೇೞ್ವರ್ ಶಕ್ತಿನ
ಮಾವಿರ್ಭೂತಪ್ರಬಂಧವಿಷಯಮದಕ್ಕುಂ ॥ ೭೭೬

ಸೂತ್ರಂ ೧೪೬

ಸ್ಥಾನೋಪವರ್ಣನಂ ಶ
ಬ್ದಾನಾಕುಳಭಾವಮದ್ಭುತಾರ್ಥತ್ವಂ ಸ್ವಾ ।
ಧೀನರಸವೃತ್ತಿ ಸಂಬಂ
ಧಾನುಗಮಂ ಭಾವಿಕಕ್ಕೆ ಭಾವಮಿವಕ್ಕುಂ ॥ ೭೭೭

ಇದು ಗುಣವಿವೇಕದೊಳ್ ಅರ್ಥಾಲಂಕಾರಪ್ರಕರಣಂ ತೃತೀಯಂ ॥

ಗೀತಿಕೆ ॥ ಈ ತೆಱದಿಂದರ್ಥಾಲಂಕೃತಿ
[3]ಯೋತು ವಿಭೇದಮನಾದಮೆಲ್ಲಮಂ[3] ।
ನೂತನಮಾರ್ಗಮೆಸೆಯೆ [4]ಪೇೞ್ದಂ[4]
ಖ್ಯಾತಯಶಂ ಕವಿತಾಗುಣೋದಯಂ ॥ ೭೭೮

ಶ್ರುತದೇವೀಮಕರಂದಕಲ್ಪಲಪನಂ ವಾಕ್‌ಶ್ರೀನಿವಾಸಾಂಬುಜಾ
[5]ಯಿತ[5]ವಕ್ತ್ರಂ ರಸಭಾವಭಾಸುರಸಮುದ್ಯದ್ಭಾರತೀನರ್ತನೋ ।
ಚಿತರಂಗಪ್ರತಿಮಾನನಂ ಪ್ರವಿಲಸದ್ವಾಕ್ಕುಂದರೀಕುಂಕುಮಾಂ
ಕಿತಕೇಳೀಭವನಾಜಿರೋಪಮಮುಖಂ ಭೂಭಾಗದೊಳ್ ನಾಕಿಗಂ ॥ ೭೭೯

ಇದು ಸಕಲಸುಕವಿಜನಮನಸ್ಸರೋಜಿನೀರಾಜಹಂಸಾಯಮಾನಾ
ನೂನಕವಿತಾಗುಣೋದಯಂ ಶ್ರೀನಾಗವರ್ಮವಿರಚಿತಮಪ್ಪ
ಕಾವ್ಯಾವಲೋಕನದೊಳ್ ಗುಣವಿವೇಕಾಧಿಕರಣಂ
ತೃತೀಯಂ

---

* ದಂಡಿ—II, 363. Cf. 1 ಮೆನೆ (ಅ). 2 ಯೊಳಗು (ಅ). 3 ಯಾಂತಃ ಪಾದೆ ವಿಚ್ಛೇದಮನಾದುಮೆಲ್ಲಮಂ (ಓ), ಯಂತಃಪಾತವಿಭೇದಮನಾದವನೆಲ್ಲಂ (ಅ). 4 ಪೇೞ್ದಂ (ಅ). 5 ಯತ (ಅ).

ರೀತಿಕ್ರಮರಸನಿರೂಪಣಾಧಿಕರಣಂ

ರೀತಿಪ್ರಕರಣಂ

ಸೂತ್ರಂ ೧೪೭

ರೀತಿ ವಿನೂತವೆನ್ದು ಕೃತಿಗೊಪ್ಪುವ ಮೆಯ್ ರಸಭಾವವೃತ್ತಿನಿ
ರ್ಣೀತಿಯೆ ಜೀವಮಂತದಱಿನನ್ವಿತ[1]ನಪ್ಪ[1] ಕವೀಶ್ವರಂ ಬುಧ ।
ವ್ರಾತಮೊಱಿಲ್ದು [2]ಬಿಚ್ಚಟಿಸಿ[2] ನಚ್ಚುವಳಂಕೃತಿ ಕೂಡದಿರ್ದೊಡಂ
ರೀತಿಯೊ[3]ಳೊಂದೆ[3] ಪೇೞ್ವುದು ರಸಂ ಬಿಡೆ ಬಂಧುರಕಾವ್ಯಬಂಧಮಂ॥

ಸೂತ್ರಂ ೧೪೮

* ಪದರಚನಾತಿಶಯಂ ರೀ
ರೀತಿ ತಿ ದಲದುವುಂ ನಿಯತವರ್ಣಗುಂಫನಗುಣದೊಂ ।
[4]ದೊದವಿಂ[4] ಮೂದೆಱಿನಕ್ಕುಂ
ವಿದರ್ಭಪಾಂಚಾಲಗೌಡವಿಷಯನಿಬದ್ಧಂ ॥ ೭೮೧

ಸೂತ್ರಂ ೧೪೯

ಅಸಮಸ್ತಪದನ್ಯಾಸಂ
ವೈದರ್ಭರೀತಿ ಪ್ರಸಾದಮಾಧುರ್ಯಗುಣಸಮಗ್ರಮುದಾರಂ ।
ರಸಭಾವಭಾವಿತೋಕ್ತಿ
ಪ್ರಸರಂ ವೈದರ್ಭರೀತಿಯೆನೆ ಪೆಸರ್ವಡೆಗುಂ ॥ ೭೮೨

ಲಕ್ಷ್ಯಂ ॥

ಮನಪೊಲ್ದಾತನ ಗಾಡಿಯಂ ದರಪುರಂಗಂಡಾಕೆಗಳ್ ಪೂವಿನಂ
ಬಿನ ಕೋಳ್ಗಂ ಕುಳಿರ್ವಾಲಿನೀರ್ಗಮಲರ್ವಾಸಿಂಗಂ ಕುಳಿರ್ಕೊೞ್ಬು ನಂ ।
ದನಕಂ ಚಂದನಕಂ ಪಸುರ್ಪೆಸೆವ ಬಾಳೊಂಪಕ್ಕವೊಂದೊಂದೆ ತ
ಣ್ಬನಿಯೊಳ್ ಕೋಡಿಸುತಿರ್ಪ ಬಿಜ್ಜಣಿಗೆಗಂ ಪಕ್ಕಾಗದೇಂ ಶ್ರೋಪರೇ ॥ ೭೮೩

---

1 ಮಷ್ಟ (ಅ). 2 ಬಿಚ್ಚಟಿಪೆ (ಅ). 3 ಳೊಂದಿ (ಅ). * ವಾಮನ—I. 11, 6, 7, 8, 9. 4 ದೊಡನಿದೆ (ಅ).

ಸೂತ್ರಂ ೧೯೦

ದ್ವಿತ್ರಿಪದರಚಿತವೃತ್ತಿ ವಿ
ಪಾಂಚಾಲರೀತಿ ಚಿತೌಪಮ್ಯಾದ್ಯಲಂಕ್ರಿಯಾಸಮುಪೇತಂ ।
ಶ್ರೋತ್ರಸುಖಲಲಿತಮೃದುಪದ
ಪಾತ್ರಂ ಪಾಂಚಾಲರೀತಿ[1]ಯೆನೆ ಪೆಸರ್ವಡೆಗುಂ[1] ॥ ೭೪೪

ಲಕ್ಷ್ಯಂ ॥

ಇನಿಯನ ಕೆಂದಳಂ ತಳಮನೊಯ್ಯನೆ ಸೋಂಕೆ ಪೊದಳ್ದ ನಾಣ ಪೆಂ
ಪಿನೊಳೊಗೆತರ್ಪ ಘರ್ಮಜಲಬಿಂದುಗಳಿಂ ನಮಿತಾನನಾನಾದ್ಯೆ ಬ ।
ಚ್ಚನೆ ಬಸಿಯುತ್ತುಮಿಂದುಕರನಂಕುಳವೊಯ್ಯನವುಂಕಿ ಸೋಂಕೆ ಸೋಂ
ಕಿನೊಳೊಱೆವಿಂದುಕಾಂತಮಣಿಪುತ್ರಿಕೆಯಂದದಿ[2] ನಾದವೊಪ್ಪಿದಳ್[2] ॥ ೭೪೫

ಸೂತ್ರಂ ೧೯೧

ಅತಿದೀರ್ಘಸಮಾಸಾಂಚಿತ
ಗೌಡರೀತಿ ಗತಿಶಬ್ದಾಡಂಬರಾನುವಿದ್ಧಂ [3]ಕ್ರೋಧಾ ।
ದ್ಭುತ[3]ರೌದ್ರವೀರರಸಸಂ
ಗತಮಂತದು ಗೌಡರೀತಿ [4]ಪರುಷ[4]ಪ್ರಾಯಂ ॥ ೭೪೬

ಲಕ್ಷ್ಯಂ ॥

[5]ವಂಗಾಂಗಾಂಧ್ರ[5]ಕಳಿಂಗಕೊಂಗ[6]ವಿಸರ[6]ತ್ಪಾದಾತಪಾಠೀನಮು
ದ್ಯಂಗತ್ತುಂಗತುರಂಗಭಂಗುರತರಂಗಾಕೀರ್ಣಮುಚ್ಚೈಂಖಳೋ ।
ತ್ತುಂಗೋನ್ಮತ್ತಮತಂಗಜಪ್ರಕರಯಾದಸ್ಸಂಕುಳಂ ಕೂಡೆ ನೋ
ಟ್ಪಂಗಂದದ್ಭುತಮಾಗಿ ತೋಱಿ ಮನಗಿತ್ತುರ್ವೀಶಸ್ಯೈನ್ಯಾರ್ಣವಂ ॥ ೭೪೬

ಸೂತ್ರಂ ೧೯೨

ಕಾರುಣ್ಯಂ ಹಾಸ್ಯಂ ಶೃಂ
ಗಾರಮಿವಿನಿತಱೊಳಮಕ್ಕೆ ಮೈದರ್ಪಿ ಮನೋ ।
ಹಾರಿಪ್ರಳಯಾದ್ಭುತರಸ
[7]ವೀರರಸಂ[7]ಗಳ್ಗೆ ಪೇಳ್ದ್ಗೆ ಪಾಂಚಾಳಿಕೆಯಂ ॥ ೭೪೭

---

1 ಯೆಂಬುದಕ್ಕುಂ (ಅ). 2 ನೊಪ್ಪಕೋಱುದಳ್ (ಅ). 3 ಕ್ರೋಧೋದ್ಭುತ (ಅ).
4 ಪುರುಷ (ಅ) 5 ವಂಗೀವಂಗ (ಅ). 6 ವಿಳಸ (ಅ). 7 ವೀರಾಖ್ಯಂ.

ಸೂತ್ರಂ ೧೯೩

ಎಸೆಗುಂ ರೌದ್ರಭಯಾನಕ
ರಸಬೀಭತ್ಸೋಕ್ತಿ ಗೌಡರೀತಿಯಿನದಱೊಳ್ ।
ಪೊಸಯಿಸುಗುಂ ಮೇಣ್ ನಿಸದಂ
ರಸವತ್ವಮತಿಪ್ರತೀತಿ[1]ವೃತ್ತ್ಯ್[1]ಶ್ರಯದಿಂ ॥ ೨೮೯

ಸೂತ್ರಂ ೧೯೪

ಅರೆಬರ್ ದೀರ್ಘಸಮಾಸಂ
ಬೆರಸಿರೆ ಶೃಂಗಾರರಸಮುಮಂ ಪೇೞ್ವರ್ ಬಿ ।
ತ್ತರಿಸುವರಸಮಾಸಪದಾಂ
ತರಂಗಳೊಳಗುಚಿತಮಾಗಿ ರೌದ್ರಾದಿಯುಮಂ ॥ ೨೯೦

ಲಕ್ಷ್ಯಂ ॥

ಶೃಂಗಾರರಸಕ್ಕೆ ॥

ಅವತಂಸೋತ್ಪಲತಾಡನಂ ಕನಕಕಾಂಚೀಬಂಧನಂ ನೂಪುರಾ
ರವಝಂಕಾರಿತಚಾರುವಾಮಚರಣಾಘಾತಂ ಚಳದ್ಭೂಲತಾ ।
ಗ್ರವಿಭಾಗೋತ್ಕಟತರ್ಜನಂ ತರಳತಾತಾಮ್ರಾಧರಂ ಚಕ್ಕಿಗಿ
ತ್ತುವಲಂಪಂ ಪ್ರಣಯಪ್ರಕೋಪನುರತಪ್ರಾರಂಭದೊಳ್ ಕಾಂತೆಯಾ ॥೨೯೧

ರೌದ್ರಾದಿಗೆ ॥

ಇರದೆಂಟುಂ ದಿಗ್ಗಜಂಗಳ್ ನೆರದಿರದಿದಿರಂ ತಾಗೆಯುಂ ಮಂದರಕ್ಷ್ಮಾ
ಧರದೊಳ್ ಕೆಯ್ಗೂಡಿ ಗೋತ್ರಾದ್ರಿಗಳೆ ಗಜಘಟಾರೂಪದಿಂ ತಾಗೆಯುಂ ಮ।
ತ್ಕರಿತಾಂಗರ್ ತಾನೆ ನಾಲ್ಗುಂ ಪೆಱಪೆಱಪು ಘಟಾಬಂಧಮೇ ಭಂಡಮೆಂದೊಂ
ದು ರಣೋತ್ಸಾಹಂ ಮನಕ್ಕುಬ್ಬರಿಸಿರೆ ಸಮರಾಜೋಪಮಂ ತಾಳ್ದಿ ನಿಂದಂ ॥

ಇದು ರೀತಿಕ್ರಮರಸನಿರೂಪಣದೊಳ್ ರೀತಿಪ್ರಕರಣಂ ಪ್ರಥಮಂ ॥

---

1 ನೃತ್ಯ್.

ರಸಪ್ರಕರಣಂ

ಸೂತ್ರಂ ೧೪೫

ಶೃಂಗಾರಾದಿಗಳಪ್ಪ ರ
ಸಂಗಳ್ ವರ್ತಿಸುಗು[1]ಮಂತವೆಂಚೆ[1] ವಲಂ ಕಾ ।
ವ್ಯಾಂಗಕ್ಕೆ ಸತ್ಕ್ರಿಯಾರೂ
ಪಂಗಳ್ ರತ್ಯಾದಿಭಾವಸಂಪನ್ನಂಗಳ್ ॥ ೭೯

ಸೂತ್ರಂ ೧೪೬

* ರತಿ ಪರಿಹಾಸಂ ಶೋಕೋ
ದ್ಯತಮುತ್ಸಾಹಂ ಭಯಂ ಪ್ರಕೋಪಂ ವಿಜುಗು ।
ಸ್ಥಾಯಿಭಾವಂ ಪ್ಪತೆ ವಿಸ್ಮಯಾಶಯತ್ವಂ
ಪ್ರತಿನಿಯತಸ್ಥಾಯಿಭಾವಮಿವು ತಾಮಕ್ಕುಂ ॥ ೭೯

ಸೂತ್ರಂ ೧೪೭

† ಮತಿನಿರ್ವೇದಾವಹಿತ್ಥ ಶ್ರಮಮದಜಡತಾಗ್ಲಾನಿಚಿಂತೋಗ್ರತೇರ್ಷ್ಯಾ
ಸಂಚಾರಿ ಧೃತಿನಿದ್ರಾ[2]ವೇಗ[2]ಶಂಕಾತ್ರಸನಚಪಲತಾಲಸ್ಯ[3]ಸುಪ್ತಾವಬೋಧ[3] ।
ಭಾವಂ ಸ್ಮೃತಿಗರ್ವಾಮರ್ಷದೈನ್ಯೋತ್ಸುಕರತಿಮುದಪಸ್ಮಾರಜಾಡ್ಯವಿಷಾದ
ಸ್ಥಿತಿಚಿತ್ತ ಭ್ರಂಶಮೋಹಾಮಯಮೃತಿಗಳಿವಿಂತೆಯ್ದಿ ಸಂಚಾರಿಭಾವಂ॥

ಸೂತ್ರಂ ೧೪೮

‡ ಸ್ವೇದಂ ವೈವರ್ಣ್ಯಂ ಸ್ವರ
ಸಾತ್ವಿಕಭಾವಂ ಭೇದಂ ರೋಮಾಂಚನಂ ಪ್ರಕಂಪನಮಶ್ರು ।
ದ್ಭೇದಂ ಸ್ತಂಭಂ ಲಯಮೆಂ
ದಾದುವಿವೆಂಟುಂ ರಸಕ್ಕೆ ಸಾತ್ವಿಕಭಾವಂ ॥ ೭೯

---

1 ಮೆತ್ತವೆಂಂಟುವಲಂ (ಅ). * ಭರತ—VI, 17; ಸಾಳ್ವ–I. ಸೂ 7. † ಭರತ–VI. 18–21. 2 ವೇಶ (ಅ). 3 ಸುಪ್ತೋಹಬೋಧ ಸುಪ್ತೋವ ಬೋಧ (ಅ). ‡ ಭರತ–VI. 22.

ಸೂತ್ರಂ ೧೯೯

ಭಾವಂ ಬಹಿರರ್ಥಸಮು
ದ್ಭಾವಿತಮನುಭವಭವಂ ವಿಭಾವಂ ರಸನ ।
ದ್ಭಾವವಿಹಿತಾಭಿನಯಮನು
ಭಾವಂ ಸಂಚಾರಿಭಾವಮನವ[1]ಸ್ಥಿತಿ[1]ಕಂ ॥ ೭೯೭

ಸೂತ್ರಂ ೨೦೦

* ಭಾವಂ ವಿಭಾವಮೆಸೆವನು
ಭಾವಂ ಸಂಚಾರಿಭಾವಮೆಂದಿಂತಿವಱಿಂ ।
ದಾವಿಷ್ಕೃತಮಕ್ಕುಂ ರಸ
ಮಾವುದುಮೆಂದಱಿಗೆ ಭರತಶಾಸ್ತ್ರಕ್ರಮದಿಂ ॥ ೭೯೮

ಸೂತ್ರಂ ೨೦೧

† ಸ್ತ್ರೀಪುಂಸರತಿಸಮುತ್ಥ
ಶೃಂಗಾರಂ ವ್ಯಾಪಾರಂ ತಾನದಲ್ತೆ ಶೃಂಗಾರಂ ಮೇ ।
ಳಾಪದಿನಗಲ್ಕೆಯಿಂ ಸುನಿ
ರೂಪಿತಸಂಭೋಗವಿಪ್ರಲಂಭನಸಮಾಖ್ಯಂ ॥ ೭೯೯

ಲಕ್ಷ್ಯಂ ॥

ಸಂಭೋಗಶೃಂಗಾರಕ್ಕೆ ॥

‡ ಪದೆಯಿಸೆ ಸೊಂಕಿ [2]ಸಂಕೆಗಿಡೆ[2] ಮೇಳಿಸಿ [3]ಮೆಯ್ವಿಡೆ ತಳ್ತು[3] ತೋಳ ತ
ಳ್ಪಿದಿರ್ಗೊಳೆ ಮೆಲ್ಲನಪ್ಪಿ ಮೊಗ[4]ಮಿತ್ತಿರೆ[4] ಚುಂಬಿಸಿ ಸೋಲ್ತು ನಾಣನೊ ।
ಕ್ಕುದನಱಿದಿಚ್ಛೆಕಾರ್ತನದ ಲಜ್ಜೆಗಳಂ ನುಡಿದಂತಲಂಪಿನು
ಬ್ಬಿಗಮನಾಲತಾಂಗಿಗೆ ನೃಪಂ ಪಡೆದಂ ನವಸಂಪ್ರಯೋಗದೊಳ್॥ ೮೦೦

ಇದು ಮುಗ್ಧಸಮಾಗಮಂ ॥

§ ಬಗೆಯೊಳ್ ಪೊಣ್ಮು ವಲಂಪು [5]ಕಾತರತೆ[5]ಯಂ ತಂದೀಯೆ ಮೆಯ್ಮೆಯ್ಗೆ ನಂ
ದುಗಳೇನಪ್ಪೊಡಮಿಲ್ಲದಂತಮರ್ವಿನಂ ತಳ್ತಪ್ಪಿ ಬಾಯ್ಗೂಟದೊಳ್ ।
ಮಿಗೆ ಪೀರ್ವಂತೆ [6]ಮನೋಜರಾಗರಸಮಂ[6] ಮೆಯ್ವೆರ್ಚಿ ಕಾದಲ್ಕೆ ಕೆ ।
ಯ್ಮಿಗುವನ್ನಂ ನೆರೆದರ್ [7]ಮನಂ ತಣಿವಿನಂ[7] ನಾನಾರತ [8]ಪ್ರೌಢಿಯಿಂ[8]॥

ಇದು ಮಧ್ಯಸಮಾಗಮಂ ॥

---

1 ಸ್ಥಿತ (ಅ). * ಸಾಳ್ವ. I. ಸೂ 1. † ಸಾಳ್ವ. I. ಸೂ 14. ‡ ಸಾಳ್ವ. III, 138. 2 ಸಂಕಿನದೆ (ಅ). 3 ಮೆಯ್ವಿಡಿತಕ್ಕು (ಓ). 4 ಮಿತ್ತರೆ, ಮಿತ್ತದೆ (ಅ), ಮಿತ್ತಿದೆ (ಓ). § ಸಾಳ್ವ III. 140. 5 ಕಾತರಿಕೆ (ಅ). 6 ಮನೋಜರಾಜನುಖಮಂ, ಮನೋನುರಾಗನುಖಮಂ (ಅ). 7 ನುನಃಪ್ರಿಯತಮರ್ (ಅ). 8 ಕ್ರೀಡೆಯಿಂ (ಅ).

ಕುಟಿಲಾನೀಲಾಳಕಂಗಳ್ ನಿಮಿರ್ದಿರೆ ಬೆಳರ್ವಾಯ್ ನಾಡೆಯುಂ ಬೀಗೆ[1] ರೋಷೋ[1]
ತ್ಕಟದೇಹಂ ರಾಗದಿಂ ಪಿಳ್ಳನೆ ಪಿಟಿದಪ್ಪೊಲಂಬಾಗೆ [2]ನೀಳ್ದಾಳ[2]ವಾಳಂ ।
ವಿಟವೃತ್ತಂ ಮೆಯ್ಯೊಳೆತ್ತಂ ಪಸರಿಸಿರೆ ವಿಟಂ ಬೀನೆ ನಿಂದಿರ್ದಳೊರ್ವಳ್
ಸ್ಫುಟಿತೋರೋಮಧ್ಯೆ ಛಿನ್ನಾವಟುತಟವಿಹಿಟದ್ಗ್ರಂಥಿನಿರ್ಗ್ರಂಥದಿಂದಂ ॥ ೮೦

ಇದು ಪ್ರಾಢಸಮಾಗವ ಂ ॥

ಕಡೆಗಣ್ಣಿಂ ಕಡೆಗೋಡಿವೋಗೆ ಪಿರಿದುಂ ಚಲ್ಲಂ ಕುಚದ್ವಂದ್ವದಿ
ಚ್ಛೆಡೆಯಿಂ ಸ್ವೇದಜಲಂ ತುಳುಂಕೆ ಜಘನಾಂತರ್ದೇಶದಿಂದಾವಗಂ ।
ಬಿಡದುಣ್ಮತ್ತಿರೆ ಮನ್ಮಥದ್ರವಮನಂಗಾವೇಶದಿಂ ಕಾಲ್ತಡಂ
ಬಡೆ ಬಂದಾಟಿಸಿ ನೋಡಿದಳ್ ಪದಪಿನಿಂ [3]ಶ್ರೀವಿಪ್ರ[3]ಮಾರ್ತಂಡನಂ ॥ ೮೧

ಇದು ಅಭಿಲಾಷೆ ॥

ಪಿಂಗೆ ಪೂಸಿದ ಭಸ್ಮಪರಾಗಂ ಪೊಣ್ಮುವ ಘರ್ಮಜಲಂಗಳಾ
ಪಾಂಗು ಗಂಗೆಯ ಶೀಕರಮೆಂಬಂತಾಗಿರೆ ಕಂಡುಮೆ ಶಂಭುವಂ ।
ಗಂಗೆ ದಲ್ ಬಿಗಿದಪ್ಪಿದ[4]ಳೆಂದಾ[4]ಶಂಕೆಗೆ ಭೋಂಕನೆ ಮೋದೆ ಮು
ದ್ದಿಂಗೊಱಿಲ್ದಮರ್ದಪ್ಪಿದನೀಶಂ ನಲ್ಲಳನಲ್ಲೆ ರತಾಂತದೊಳ್ ॥ ೮೨

ಇದು ಈರ್ಷ್ಯೆ ॥

ಪಿಪ್ರಲಂಭಶೃಂಗಾರಕ್ಕೆ ॥

ಪದವೆತ್ತಿರ್ವರ ಜೀವಮೊಂದೊಡಲೆ [5]ಬೇಱೆಂಬಂತುಟುಂ[5] ಮಾಡಿದಂ
ಮದನಂಗಾವುದು ದೋಷ[6]ಮುಂತೆ[6] ನುಡಿಯಲ್ಕೇಂ ಬರ್ಕುಮೇ ಪಾಪಮಂ ।
ಬಿದಿಯೆಂಬಾಱಿಡಿ[7]ಗಳ್ಳ[7]ನಿಂದಮುಟಿವಾಯ್ತು ರ್ವರ್ಗಮಿನ್ನೊರ್ಮೆ ದೈ
ವದಿನೆತ್ತಾನುಮದಿಂದುಬಿಂಬಮುಖಿಯಂ ಕಾಣ್ಮೊಂದು ನಯ್ಪಕ್ಕುಮೇ ॥೮೩

ಇದು ಪೂರ್ವಾನುರಾಗಂ ॥

ಅಱಿಯದೆ ಗೆಯ್ದೆನಬ್ಜಮುಖಿ ನೀನಿದನೊರ್ಮೆಗೆ ಸೈರಿಸೆಂದು ಕಾ
ಲ್ಗೆಱಗಿರೆಯುಂ ಪ್ರಿಯಂ ನುಡುನುಡೇಂ ಗಡ ಸೈರಿಪುದೆಂದು ಕೋಪದಿಂ ।
ಪಱಿಪಡೆ ಪೋಗೆ ನೂಂಕಿ ಕಳೆದಂದಿನ ದುಷ್ಕೃತಮೆನ್ನನಾವಗಂ
ಮಱುಗಿಸಿ ಮುಚ್ಚಿ ನುಟ್ಟಪುವು ನೋಡಿರೆ ಶೀತಮರೀಚಿಮಾಲೆಗಳ್ ॥ ೮೪

ಇದು ಮಾನಾಖ್ಯಂ ॥

* ಇನಿಯನಗಲ್ದು ಪೋಗಿ ಪರದೇಶದೊಳಿರ್ದಪನಾನುಮಿಲ್ಲಿ ಮಾ
ವಿನ ತಳಿರ್ವಾಸಿನೊಳ್ ಪೊರಳುತಿರ್ದಪೆನಾಗಳುಮಿಂತೆ ನೀನುಮೆ ।
ನ್ನನೆ ನಡೆ ನೋಡುತುಂ ನಭದೊಳಿರ್ದಪಯಪ್ಪುದಱಿಂದೆ ನಿನ್ನನಾ
[8]ನನುವಿಪೆ[8]ನೆನ್ನ ಮೆಯ್ ಬಡವೊ ನಲ್ಲನ ಮೆಯ್ ಬಡವೋ ನಿಶಾಕರಾ॥೮೫

ಇದು ಪ್ರವಾಸಂ ॥

---

1 ರಾಗೋ (ಅ). 2 ನೀರಾಳ (ಅ). 3 ಶ್ರೀಚ್ಛ (ಅ). 4 ಳೆಂದಾ (ಅ).
5 ಬೇಱಿಪ್ಪಂತುಟುಂ (ಓ). 6 ಮುಂಚೆ (ಓ,ಅ). 7 ಗಕ್ಕ (ಅ). * ಸಾಳ್ವ I. 66.
8 ನನುಮಿಸೆ (ಅ).

[1]ವ್ರತಕೆಂತಾ[1]ಯ್ತಾಗಳಿಂತೀತನು ತನುಲತೆಯೊಮಾಗಿಯೆಂದೀಹಿಮಾನೀ
ಪತನಕ್ಕೆಂ[2]ತಾರ್ತೆ[2] ಮೆಯ್ಯಂ ವನಜವದನೆ ಕೇಳ್ ಗ್ರೀಷ್ಮದೊಳ್ ನಿಚ್ಚಮೆತ್ತಂ।
ನತಿ [3]ತಟ್ಟುತ್ತಿರ್ಪ್ಪೆ[3] ಕಾಯ್ಪಿಂದುರಿವ ಬಿಸಿಲೊಳಾಮೇಘವಿಸ್ಫೂರ್ಜಿತಾರ್ಣಃ
[4]ಪತಧಾರಾಭೀಕರಾಡಂಬರಜಳಸಮಯಂ[4] ಬಂದೊಡೆಂತಳ್ಕದಿರ್ಪಯ್॥ ೮೦೮

ಇದು ಕರುಣಾತ್ಮಕ ವಿಪ್ರಲಂಭಂ ॥

ಸೂತ್ರಂ ೨೦೨

ವಿಕೃತಾಂಗವೇಷಭಾಷಾ
ಹಾಸ್ಯಂ ಪ್ರಕಾರಕೃತಹಾಸಹೇತುಕಂ ಹಾಸ್ಯಮಿತಿ ।
ಕರುಣಂ ಪ್ರಕಟತರಶೋಕಭಾವ
ಪ್ರಕೃತಿಪರಂ ಕರುಣಮಾರ್ತಜನತಾಪಿಷಯಂ ॥ ೮೦೯

ಲಕ್ಷ್ಯಂ ॥
ಹಾಸ್ಯಕ್ಕೆ॥

* ಶ್ರೀ [5]ತನ್ನೆಂದಿನ ರೂಪೆ[5] ಕೌಸ್ತುಭದೊಳಚ್ಯುತ್ತಿರ್ದಪೋಲ್ ತೋಱಿ[6]ಕಂ
ಡೇ[6]ತರ್ಕೀಕೆ ಮದೀಯವಾಸಗೃಹಮಂ ತಾಂ[7]ಪೊಕ್ಕಳೆಂ[7] ದೇವದಿಂ ।
ದಾ[8]ತಾಮ್ರಾಕ್ಷಿಯನೀಕ್ಷಿಸುತ್ತುಮಿರೆ[8] ತನ್ಮುಗ್ಧತ್ವಮಂ ಕಂಡು ನಂ
ಜಾತಾಂತಃಸ್ಮಿತನಾದ ಕೃಷ್ಣನೆಮಗೀಗಾನಂದಸಂದೋಹಮಂ ॥ ೮೧೦

ಇದು ಉತ್ತಮಪಾತ್ರಂ ॥

ಸೊಗಯಿಪ್ಪೊಳ್ದೊಡೆ ನೋಯೆ[9]ಸೂತ್ರ[9]ದೆಪೆವೋಲ್ ನೀಳ್ದಿರ್ದ ಬಾರಂತೆ[10] ತೋ[10]
ರ್ಪುಗಿಯಂ ಪುಣ್ಮೆಯಮಾಗಿ ಮಾಡಿ ಬಿದಿ ಮುಂ ಜಂಘಾಪ್ರಮಾಣಕ್ಕೆ ನೂ ।
ಲ್ದೆಗೆದಂತಿರ್ಪ ನಖವ್ರಣಾವಳಿಗಳಂ ನಲ್ಲಂಗೆ ಕಣ್ಗೆತ್ತು ತುಂ
ನಗುತುಂ [11]ಸಾರ್ದು ಸವಂಗಮಂ ಕಳೆ[11]ಯಿಸುತ್ತಿರ್ಪಾಕೆ ಕಣ್ಗೊಪ್ಪಿದಳ್ ॥

ಇದು ಮಧ್ಯಮಪಾತ್ರಂ ॥

ಪ್ಲವಂಗಮಕುಳಂಗಳಲ್ಲಿ ಕಿಸುಗಲ್ಲ ಶೃಂಗಂಗಳಂ
ದವಾಗ್ನಿಶಖೆಗೆತ್ತು ಬೆರ್ಚಿ ಮದದಂತಿಯಂ ನಿರ್ಘರ ।
ಪ್ರವಾಹನಗಮೆಂದೆ[12]ಗೆತ್ತದಱು[12] ಬೆಂಗೆ ವಂದಾಗಳಾ
ದವಸ್ಥ[13]ತಱು[13]ನಲ್ವನಂ ನಗಿಕುಮಪ್ಪರೋ[14]ಬ್ಯಂದಮಂ[14] ॥ ೮೧೨

† ಕುಳ್ಳಿರ್ದು [15]ಕುಳಿರ್ವ ಮೆಳೆಯೊಳ್[15]
ಪಳ್ಳದ ಕೇದಗೆಗೆ ಪಾಯ್ದು ಪತ್ತಿದ ಕೆಯ್ಯಂ

---

1 ವ್ರತಕೇನಾ (ಅ). 2 ತಾರ್ಥ, ತಾರ್ದ (ಅ). 3 ತಟ್ಟಾಂತಿರ್ಪೆ (ಓ). 4 ಪತದ್ಧಾರಾಭೀರೂಜಳದನಮಯಂ(ಅ). * ಸಾಳ್ವ II. 94. 5 ತನ್ನಂದರೂಪು (ಅ). 6 ಪೇಱೇ (ಓ). 7 ಪೊಕ್ಕರ್ದ (ಅ). 8 ತಾಮ್ರಾಕ್ಷಿ ನಿರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತುಮಿರೆ (ಅ). 9 ನೇತ್ರ (ಅ.ಇ). 10 ತೀ (ಓ,ಅ). 11 ತೋಱಿನಮಾಗಮಕ್ಕೆಳ (ಅ). 12 ಮತ್ತ ದಱು (ಓ,ಅ). 13 ಕೆಱು (ಓ,ಅ) 14 ವ್ಯಂದಮಂ (ಓ,ಅ). † ಸಾಳ್ವ II 99. 15 ಕುದುರೆಯೋಳ್ ಕುಳು (ಓ,ಅ).

ಮುಳ್ಳುರ್ಚ್ಚಿ ತೆಱೆದು ಪಲ್ಲಂ
[1]ಕೊಳ್ಳೆನೆ[1] [2]ನಗಿಸಿದುದು[2] ಕಟಕಮಂ ಮರ್ಕಟಕಂ ॥ ೮೧೩

ಇದು ಜಘನ್ಯಪಾತ್ರಂ ॥

[3]ಕರುಣಕ್ಕೆ ॥

ಬಗೆಗೀಗಳ್ ನಿಶ್ಚಯಂ ಪುಟ್ಟಿದುದಱಿದೆನಿದಂ ಪನ್ನಗಂ ಶಂಖಚೂಳಂ
ಮಗನಿಂತೀವ್ಯದ್ಧೆಗೀತಂ ತಡೆದಿರದೊಡಗೊಂಡುಯ್ದುವಂ ಕಿಂಕರಂ ಪ ।
ನ್ನಗರಾಜಂಗೀತನಂ ವಾಸುಗಿ ಗರುಡನ ತೀಂಗೊಡ್ಡಿದಂ ತಪ್ಪದಾಹಾ
ವಿಗಳದ್ಬಾಷ್ಪಾಂಬುದೀನಾನನೆ ಜನನಿ ಮಗಂ ಪೋಗೆ ಪುಯ್ಯಲ್ಚಿದಪ್ಪಳ್॥ ೮೧೪

[4]ಅಂತಲ್ಲದೆಯುಂ॥

ಅಬಲನೆರ್ದೆಯೊಳ್ ತಿಣ್ಣಂ ತದ್ಮೈಸಿ ಪುತ್ರವಿಮೋಹದಿಂ
ದೆಬವಿ ತನುವಂ ಹಾಹಾ ಹಾ ವತ್ಸಯೆಂದಮರ್ದಪ್ಪಿಕೊಂ ।
ಡಬುತುಮಬುತುಂ ನಟ್ಟಿರ್ದಂಬಂ ಮುನೀಶನಿಳೇಶನಿಂ
ಕಿಬಿಸೆ ಸರಲಂ ಮುನ್ನಂ ತದ್ಬಾಷ್ಪರದಿಂದಸು ಪೋಪುದುಂ ॥ ೮೧೫

ಸೂತ್ರಂ ೨೦೩

ವೀರರಸಂ ಬವರಿಸುಗುಮು

ವೀರಂ ದಾರೋತ್ಸಾಹ[5]ಪ್ರವೃತ್ತಿ[5]ಕಾರಣಕಾರ್ಯ್ಯಂ ।
ರೌದ್ರಂ ದಾರುಣರೋಷಾವೇಶವಿ
ಕಾರಭವಂ ರೌದ್ರಮೆಂಬ ರಸಮದು ನೆಗಟ್ಗುಂ ॥ ೮೧೬

ಲಕ್ಷ್ಯಂ ॥

ವೀರಕ್ಕೆ ॥

ತ್ರಿದಶೇಂದ್ರಾರ್ಜಿತಶೌರ್ಯಮೊರ್ಮೆ ಕಿಡೆ ಪೋಯ್ತಾಭೀಳದಿಕ್ಪಾಲರೊ
ಡ್ಡಿದ ಸೈನ್ಯೋದ್ಧತಿ ಮತ್ತಮೊರ್ಮೆ ಕಿಡೆ ಕೇಳ್ ನಿರ್ಮೂಲಮಾಯ್ತನ್ನುಮೊ ।
ರ್ಮೆ ದಲೆನ್ನೊಳ್ ಸಮನಪ್ಪವಂ ಪೊಣರೆ ಕೀಲ್ಪುಂದೊಪ್ಪುಗುಂ [6]ಬೆಂಗಿಯೇ[6]
ಮುದುವರ್ದೀ ನಿನಗೆಂತು ಕೀಲ್ದ್ವ[7]ನತುಳ[7]ಶ್ರೀಚಂದ್ರಹಾನಾಸಿಯಂ ॥ ೮೧೭

ಅಂತುಮಲ್ಲದೆಯುಂ ॥

* ಕ್ಷಿತಿಯೊಳರಾತಿಭೂಪತಿಗಳಂ ತವೆ ಕೊಂದು ನಮಂತು ವಿಪ್ರನಂ
ತತಿಗಬಿಳಾವನೀತಳಮನಿತ್ತು ನೆಗಟ್ಟಿದನಲ್ತೆ ವಿಕ್ರಮೋ ।
ನ್ನತಿಯೊಡನೊಂದು ದಾನಗುಣದುನ್ನತಿಯಂ ಧುವನಕ್ಕೆ ಧನ್ಮನಾ
ತ್ಮಕೃತರಿಪು ಪಾತ್ರನಾತ್ಮಕೃತಜಗದ್ವಲಯಂ ಜಮದಗ್ನಿನಂದನಂ ॥ ೮೧೮

---

1 ಕೊಳ್ಳೆನೆ (ಓ, ಅ). 2 ನಗಿಸಿತ್ತು (ಅ). 3 ಕರುಣರನಕ್ಕೆ (ಓ). 4 ಅದಲ್ಲದೆಯುಂ (ಓ). 5 ಪ್ರವರ್ತಿ (ಅ). 6 ಬೆಂಗಿಯೆಂ, ರೆಂಗಿಯೆಂ (ಅ). 7 ನಮಳ (ಅ).

* ನಾಳ್ಯ. II 106.

ರೌದ್ರಕ್ಕೆ ॥

* ಕುಡಿವೆಂ ದುಶ್ಶಾಸನೋರಃಸ್ಥಳಮನಗಲೆ ಪೋಪ್ಪಾರ್ದು [1]ಕನ್ನೆತ್ತರಂ[1]ಪೊ
ಕ್ಕುಡಿವೆಂ ಪಿಂಗಾಕ್ಷನೂರುದ್ವಯಮನುರುಗದಾಘಾತದಿಂ ನುಚ್ಚುನೂರಾ ।
ಗೊಡೆವೆಂ ತದ್ರತ್ನರಶ್ಮಿಪ್ರಕಟಮಕುಟಮಂ ನಂಬು ನಂಬೆನ್ನ ಕಣ್ಣಿಂ
ಕಿಡಿಯುಂ ಕೆಂಡಂಗಳುಂ ಸೂಸಿದಪುವಹಿತರಂ ನೋಡಿ ಪಂಕೇಜವಕ್ತ್ರೇ॥ ೮೧೯

ಅಱುಪಿದುದು ರೌದ್ರರಸಮಂ
ಕಿಱುಪಿದ ಕುಡು[2]ವುರ್ವು[2] ಕರ್ಚಿದೌಡುರ್ಚಿದ ಬಾ ।
ಳಿಱಿಯಲನುಗೆಯ್ದು ಕೆಯ್[3] ಬೆ
ಳ್ಮುಱಿ ಬಿಚ್ಚನೆ ಬಿಟ್ಟಿ ಕಣ್[4] ಹಯಾರೋಹಕರಾ ॥ ೮೨೦

ಸೂತ್ರಂ ೨೦೪

ಭಯಹೇತುಸಮುದ್ಭೂತಂ
ಭಯಾನಕಂ ಭಯಾನಕಂ ಕೃತಜುಗುಪ್ಸನಂ ಬೀಭತ್ಸಂ ।
ಬೀಭತ್ಸಂ
ಅದ್ಭುತಂ ನಿಯತಂ ವಿಸ್ಮಯಭಾವಾ
ಶ್ರಯಮದ್ಭುತರಸಮೆನಿಪ್ಪ[3]ಪೆಸರಂ ಪಡೆಗುಂ[3] ॥ ೮೨೧

ಲಕ್ಷ್ಯಂ ॥
ಭಯಾನಕಕ್ಕೆ ॥

† ಮಕರಂ ಬಾಯೆ ಱಿದಂದದಿಂ [4]ತೆಱಿದ[4]ಬಾಯ್[5]ಪೇಱಿರ್ದ[5] ಕೂರ್ದಾಡೆ ನೆ
ಕ್ಕ ಕದಂಪೆತ್ತಿದ್ದ ಪುರ್ವು ಪತ್ತಿದ ಬಸಿಱಿ[6] ಪೋತಂದ ಕಣ್ ಮೇಘಘೋ ।
ಷಕ[6]ಠೋರ[6]ಧ್ವನಿ ನೀಳ್ದ ಕೇಸುರಿಪೊಲರ್ಪಾಭೀಳಕೇಶಾಳಿ ಸ
ರ್ಪಕ[7]ನದ್ಭೂಷಣಭೀಷಣಂ[7] ಭಯದಮಾಯ್ತಾ ರಾಕ್ಷಸೀರೂಪಕಂ॥ ೮೨೨

‡ ಸೋರ್ಮುಡಿ[8]ಸೋರ್ದು[8] ಪಿಂದಲೆಯೆ [9]ಪಚ್ಚಳ[9]ಮಂ ನಿಜಮಾರ್ಗಮಂ ಬಿನು
ಟ್ಟೊರ್ಮೆಯೆ ಕಪ್ಪ ಚಮ್ಮಟಿಗೆ ಮುಟ್ಟಿದವೊರ್ ನನುಬೆರ್ಚಿ ತಾನದ ।
ಕ್ಕಿರ್ಮಡಿ ಬೆರ್ಚಿ ಬೆರ್ಚಿ ನಡುಕಂ ಪೆಱಗೇಱುದಱೊರ್ವಳೋಪನಂ
ಪೆರ್ವೊರೆ ದೆನ್ನನುರ್ಚಿದಪುವೆಂಬಿನಮಪ್ಪಿ[10]ದಳಾಗಳಾರ್ತದಿಂ[10] ॥ ೮೨೩

ಬೆರಲಂ ಕರ್ಚುವ[11]ಪುತ್ತಂ[11]
ಪರಿದೇಱುವ ಕೆಯ್ದುಱಿಕ್ಕಿ ಪ್ರೊಡಮಡುವ ಭಯ ।
ಜ್ವರದಿಂ ನಡುಗುವ ಭೀರುಗ
ಳರೆಬರ್ ಕನ್ನಡಿಸಿದರ್ ಭಯಾನಕರಸಮಂ ॥ ೮೨೪

---

* ಸಾಳ್ವ II 107. 1 ಕನ್ನೆತ್ತರಂ (ಅ,ಇ). 2 ವೋರ್ಬು (ಓ). 3 ಪುದಕ್ಕುಂಪೆಸರಿಂ (ಅ.ಓ). † ಸಾಳ್ವ II 113. 4 ತೆಗೆದ (ಓ,ಅ). 5 ಪೀಱಿರ್ದ (ಅ). 6 ಘೋರ (ಅ). 7 ವದ್ಭೂಷಣ ಭೂಷಣಂ (ಅ). ‡ ಸಾಳ್ವ II. 114. 8 ಜೋಲ್ದು (ಅ). 9 ಪಶ್ಚಿಮ (ಓ.ಅ). 10 ಳಾದಪೊಪ್ಪಿದಳ್ (ಅ.ಇ). 11 ಪುತ್ತಂ (ಓ).

ಬೀಭತ್ಸಕ್ಕೆ ॥

ನೆತ್ತರಂ ಕುಡಿದು ಸೀನೆಣ[1]ದೊರ್ಪಿಡಿ[1]ಖಂಡಮಂ
ಪತ್ತೆ [2]ತೊಯ್ದು[2] ನೆಣದೊಟ್ಟಿದ ಪಾರೆಯುಮಿಾರೆಯುಂ ।
ತುತ್ತಿ ನುಂಗಿ [3]ಮಿದುಳಂ[3] ತಣಿವಿಂ ಪುಳಿದೇಗುದೇ
ಗುತ್ತುಮಿರ್ಪುವದಱೊಳ್ ರಜನೀಚರಕೋಟಿಗಳ್ ॥ ೮೨೫

ಅದ್ಭುತಕ್ಕೆ ॥

ಪಯವುಲಗಳ್ ಮೊಲೆಯೂಡಿದುವಾಹರಿಣಂಗಳಂ . . . . . .
ನಯದೊಳೆ ನೋಡಿದುವಾನೆಗಳಂ ಹರಿಗಳ್ ನಿಜೋಜ್ವಲಕೇಸರಾ ।
ಳಿಯ[4]ನಗಿಯು[4]ತ್ತಿರೆಯುಂ ಕುಟಿಲಾಹಿಗಳುಂ ನವಿಲ್ಗಳನೆತ್ತಮಾ
ಶ್ರಯಿಸಿದುವಿಂತಿನಿತದ್ಭುತಮಾಯ್ತು ತಪೋ[5]ಮಹತ್ಫದಿ[5]ನಾಕೆಯಾ ॥ ೮೨೬

ತನಗಿಲ್ಲದ ಭಯಮಂ ತ್ಯೆ
ಲನಾಂತ ರಿಪುನೃಪರ್ಗೆ ಕುಡುವನವರ್ಗಿಲ್ಲದುದಂ ।
ವಿನುತ[6]ಜಯ[6]ಶ್ಲಾಘ್ಯಯಶೋ
ಧನಮಂ ತಾನೀಬ್ದುಕೊಳ್ವನೇನಚ್ಚರಿಯೋ ॥ ೮೨೭

ಸೂತ್ರಂ ೨೦೫

* ನಮಭಾವಪ್ರಭವಂ ಶಾಂ
ತಮಕ್ಕುಮಂತಾ ನಮತ್ವಮುಂ ವರ್ತಿಸುಗುಂ ।
ನಮನಿಸಿ [7]ಸಮ್ಯಗ್[7]ಜ್ಞಾನಂ
ತಮಮಂ ರಾಗಮುಮನಲೆದು ತೊಲಗಿಸೆ ಮನದಿಂ ॥೮೨೮

ಲಕ್ಷ್ಯಂ ॥

ಬಗೆಯಂ ತಾರದೆ ತಾಪಸಾಶ್ರಮಪದಕ್ಕಜ್ಞಾನದಿಂ ಮೂರ್ಖರೇ
ಕೆ ಗಡಂ ಮಾಣ್ಬರೊ ಮುಪ್ಪಟಲ್ ಬಡತನಂ ರೋಗಂ ವಿಯೋಗಂ[8]ಗಳಿ ।
ನ್ನೆಗಮಿಕ್ಕಿ [8]ರ್ದೊಡಲಂ ಬಿಸುಟ್ಟು [9]ಪೆಱದಂ[9] ಕೆಯ್ಕೊಂಡು ಸಂಸಾರದೊಳ್
[10]ಮಗುಳ್ದುಂ[10]ಪುಟ್ಟುವರೆಂಬ ಗಾಂಪಿದೆ ವಲಂ[11]ಧೀರಂಗೆ[11] ಲಜ್ಜಾಕರಂ॥

ಧರೆಯೊಳ್ ಧರ್ಮಪಥಕ್ರಮಂಗಳೆಸೆಗುಂ ಮತ್ಕೀರ್ತನಂಗಳ್ ಜಯೋ
ದ್ಧುರ[12]ಮುಂಟರ್ಥ[12]ಫಲೋಪಮಾನವೆಮಗೀಹಸ್ತ್ಯಶ್ವತಂತ್ರಂ ಕುಳಾ ।

---

1 ದೊಳ್ಪಿಡಿ (ಓ.ಅ). 2 ಕೊಯ್ದು (ಅ), ತೊಯ್ದು (ಅ.ಓ). 3 ಮಿದುಳಿಂ (ಅ). 4 ನುಗಿವು (ಓ). 5 ಮಹಾತ್ಮ (ಓ) 6 ನಜ (ಓ), ನಯ (ಅ). * ನಾಳ್ಪ II. ಸೂ. 63. 7 ದಿವ್ಯ (ಅ). 8 ಳಂನೆಗಪಕ್ಕೆ (ಅ). 9 ಪೆಱದಿಂ (ಓ,ಅ), ಪೆಱರಿಂ, ಪಸಮಂ (ಅ). 10 ತಗುಳ್ದುಂ (ಅ). 11 ಎೀರಂಗೆ (ಅ.ಓ). 12 ಮುಂಟಾರ್ಥ (ಅ.ಓ).

ಧರಣಂ ಕಾಮಫಲೋಪಮಂ ಬಳೆದಪಂ ಮನ್ನಂದನಂ ಸಾಲ್ವುದಿ
ನ್ನಿರವೇಂ[1] ಮೋಕ್ಷಮಹಾಮಹೀರುಹಫಲೈಕಾ[2]ಸ್ವಾದಮಂ[2] ನೋಡುವೆಂ ॥

ಸೂತ್ರಂ ೨೦೬

* ಕರುಣಾರಸಕ್ಕೆ ಮಿಗೆ ಹಾ
ಸ್ಯರಸಂ ಶೃಂಗಾರರಸಕ್ಕೆ ಬೀಭತ್ಸಂ ರೌ ।
ದ್ರ[3]ರಸಕ್ಕಮದ್ಭುತಂ[3] ವೀ
ರರಸಕ್ಕೆ ಭಯಾನಕಂ [4]ನಿರೋಧಕಮಕ್ಕುಂ[4] ॥ ೬೩೧

ಲಕ್ಷ್ಯಂ ॥

† ಕರಜಕ್ಷತಗಳಿತಾಸ್ಥಾ
ನುರಕ್ತಕರ್ದಮಿತವಿಗ್ರಹಂ [5]ಸುವ್ರಣಿತಾ[5] ।
ಧರಜಾತಿಪೂತಿಗಂಧಂ
ತರುಣೀಮುಖಮೆನಗೆ ಪಡೆದುದೊದವಿದಲಂಪಂ ॥ ೬೩೨

ಸೂತ್ರಂ ೨೦೭

‡ ಎರಡುಂ ವಿರುದ್ಧರಸಮೊಡ
ವೆರಸಿರೆ ತದವಾಂತರಸ್ಥಮೊಂದನ್ಯರಸಂ ।
ಪರಿಪುಷ್ಟಮಾಗೆಯುಂ ವ್ಯತಿ
ಕರಣಂ ಮೇಣ್ ತಾಮವಾಗೆಯುಂ ನಿರ್ದೋಷಂ ॥ ೬೩೩

ಲಕ್ಷ್ಯಂ ॥

§ ಅರುಣಜಳಾವ[6]ಲಿಪ್ತ ಪೊಸಗುಂಕುವ[6]ದಂತಿರೆ ಕರ್ಣಲಗ್ನತೋ
ಮರಮವತಂಸದಂತಿರೆ [7]ನವಿವ್ರಣ[7]ರಾಜಿ ವಿಭೂಷಣಾಳಿಯುಂ ।
ತಿರೆ ಮಿದುಳುಣ್ಮೆ ಪುಷ್ಪಕೃತಶೇಖರದಂತಿರೆ ಕೊಂಡು ಪೋದರ
ಚ್ಚರಸಯರಣ್ಮೆ ಬಿಟ್ಟ ಭಟರಂ ಕೊನೆಮೊಸೆಯ ಚೆನ್ನಪೊಂಗರಂ ॥ ೬೩೪

ಭಯದಿಂ ಕರ್ಚಿದುದೊಂದು ಪುಲ್ ಮುಗಿದ ಕೆಯ್ ಬಿಟ್ಟಿರ್ದ ಕೇಶಂಗಳುಂ
ನಯನಾಂಭಃಪ್ಲವಮೋಡುವಲ್ಲಿ ಪಿರಿದುಂ ಕಾರುಣ್ಯಮಂ ಮಾಡೆ ವೈ ।

---

1 ದೆನ್ನಿರವಂ, ದಿನ್ನರವೆಂ, ದಿನ್ನರದೆಂ (ಅ). 2 ಸ್ವಾದನಂ (ಓ.ಅ) ಸಾರಮಂ(ಅ)
* ಸಾಳ್ವ II. ಸೂ 68. 3 ರಸೋಕ್ತಿಗದ್ಭುತಂ (ಓ.ಅ). 4 ಪರೋಧಿಗಳಕ್ಕುಂ (ಅ)
† ಸಾ ೪ II. 125. 5 ಸವ್ರಣಿತಾ (ಅ). ‡ ಸಾಳ್ವ II. ಸೂ 69. § ಸಾಳ್ವ II. 126, 127. 6 ಳಿಪ್ತನವಕರ್ದಮ (ಅ), ಳಿಪ್ತನರಕರ್ದಮ (ಓ.ಅ). 7 ನವಗ್ರಹ (ಓ), ನವವ್ರಣ (ಅ.ಇ).

ರಿಯನಾಗಳ್ ನಗುವಂತಿರ್ದುದು ಕನತ್ಪಟ್ಟಂ ವಿನಿರ್ಭಿನ್ನಕುಂ
ಥಯುಗೋದ್ಯದ್ದ್ವಿಪಮೌಕ್ತಿಕಾಳಿಕಳಿತಂ ಶ್ರೀವಿಪ್ರಮಾತ್ತಂಡನಾ ॥ ೬೩೫

ಸೂತ್ರಂ ೨೦೮

ವೀರಂ ಗೌರಂ ರೌದ್ರಮ
ದಾರಕ್ತಂ ಪೀತಮದ್ಭುತಂ ಶ್ಯಾಮಂ ಶೃಂ ।
ಗಾರಂ ಶ್ವೇತಂ ಹಾಸ್ಯಂ
ಕಾರುಣ್ಯಂ ಧೂಮ್ರಸಿತಮುಟಿದುವವೆರಡುಂ ॥ ೬೩೬

ಸೂತ್ರಂ ೨೦೯

ಭಾರತಿಯ ಕೊಂಕು ನತ್ಪೋ
ವೃತ್ತಿಭೇದಂಗಳ್ ದಾರತೆ ನರಸಾರ್ಥ[1]ಮುದ್ಧತಸ್ಥಿತಿ[1]ಯಿವಱುಂ ।
ಭಾರತಿ ಸಾತ್ವತಿ ಕೈಶಿಕಿ
ಯಾರಭಟಿಯೆನಿಪ್ಪ ವೃತ್ತಿಗಳ್ ನಾಲ್ಕಕ್ಕುಂ । ೬೩೭

ಸೂತ್ರಂ ೨೧೦

ವಿದ್ವಜ್ಜನಹೃದಯಂಗಮ
[2]ಸದ್ವಕ್ರೋಕ್ತಿ [2]ಪ್ರಕಾಶಮದ್ಭುತಹಾಸ್ಯೋ ।
ದ್ಯದ್ವಸ್ತುವೃತ್ತಿ ಸಲೆ ರಸ
ವದ್ವಚನದೊಳೆಸೆಯೆ ಪೇೞ್ದ್ಗೆ ಭಾರತಿಯಿಂದಂ ॥ ೬೩೮

ಸೂತ್ರಂ ೨೧೧

ಚಾಗಂ ಬೀರಂ ಸೊಬಗೆಂ
ಬೀಗುಣಮುಂ ಶಾಂತವೃತ್ತಿಯುಂ ಸಾಹಸದು ।
ದ್ಯೋಗಮುಮತಿಲಲತಸದಾ
[3]ಭೋಗ[3]ದೊಳಿಂಬಾಗೆ ರಂಜಿಕುಂ ಸಾತ್ವತಿಯೊಳ್ ॥ ೬೩೯

---

1 ಮುದ್ಧುರ (ಅ.ಓ). 2 ಸದ್ವಕ್ರೋಕ್ತಿ, ಸದ್ವರ್ಣೋಕ್ತಿ (ಅ).
3 ಭಾಗ (ಅ).

ಸೂತ್ರಂ ೨೧೨

ನಗರಾದಿವರ್ಣನಂ ನೃ
ತ್ಯಗೀತವಾದ್ಯಪ್ರಯೋಗಮಬಳಾವಿಷಯೋ ।
ಪಗಮವ್ಯವಹೃತಿಯೆಂಬಿವು
ನೆಗಳ್ದಂ ಮೃದುಮಧುರರಚನೆಯಿಂ ಕೈಶಿಕಿಯೊಳ್ ॥ ೪೪೦

ಸೂತ್ರಂ ೨೧೩

ಕ್ರೂರಾಸ್ತ್ರಪಾತಚಿತ್ರಮ
ಹಾರಣಮಹೇಂದ್ರಜಾಲರೌದ್ರಾದಿರಸಂ ।
ಚಾರುತರಸ್ಫುಟಬಂಧದೊ
ಳಾರಭಟೀವೃತ್ತಿಯಿಂದಭಿವ್ಯಂಜಿಸುಗುಂ ॥ ೪೪೧

ಇದು ರೀತಿಕ್ರಮರಸನಿರೂಪಣದೊಳ್ ರಸಪ್ರಕರಣಂ ದ್ವಿತೀಯಂ ॥

ಗೀತಿಕೆ॥ * ರೀತಿಯಂ ರಸವಿಭಾಗಮುಮಂ ವಿ
ಖ್ಯಾತಿಯನಾಂತವೃತ್ತಿಗಳಂ ಪ್ರಾ ।
ತೀತಿಕಮಾಗೆ ತಿಳಿಯೆ ಪೇಳ್ದನಿಂತೀ
ಧೂತಳದೊಳ್ ಸಲೆ ನಾಗವರ್ಮಂ ॥ ೪೪೨

ವೃ॥ ಧರೆಯೆಂತಂತೆ ರಸಾಶ್ರಯಂ ಜಲಧಿಯೆಂತಂ[1] ತಾತ್ತ[1]ಗಾಂಭೀರ್ಯಮಂ
ಬರಮೆಂತಂತೆ ಸದಾವೃತಂ ದೆಸೆಗಳೆಂತಂತೂರ್ಜಿತಂ ಸಂದ ಮಂ ।
ದರಮೆಂತಂತೆ ಸುವರ್ಣಭಾಸಿ [2]ಶಶಿ[2]ಯೆಂತಂತುಜ್ವಳೋದ್ಯತ್ಕಳಾ
ಸ್ಫುರಿತಂ ಭಾವಿಸೆ ನಾಗವರ್ಮರಚಿತೋದಾತ್ತಪ್ರಬಂಧಾನ್ವಯಂ ॥ ೪೪೩

ಇದು ಸಕಳಸುಕವಿಜನಮನಸ್ಸರೋಜನೀರಾಜಹಂಸಾಯಮಾನಾನೂನ
ಕವಿತಾಗುಣೋದಯಂ ಶ್ರೀನಾಗವರ್ಮವಿರಚಿತಮಪ್ಪ
ಕಾವ್ಯಾವಲೋಕನದೊಳ್ ರೀತಿಕ್ರಮರಸನಿರೂಪಣಂ
ಚತುರ್ಥಾಧಿಕರಣಂ

---

* ಈ ಪದ್ಯವು ಒಂದು ಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಕೆಳಗೆ ಕಂಡಂತೆ ಬರೆದಿದೆ :—
ರೀತಿರಸಭಾಗಮಂ ವಿ ॥ ಖ್ಯಾತಿಯಸಾಂತಮಳವೃತ್ತಿವೃತ್ತಂಗಳುಮಂ॥
ಪ್ರಾತಿಕಮಾಗಿರೆ ಪೇಳ್ದುಂ । ಧೂತಳದೊಳಗೆಸೆಯೆ ನಾಗವರ್ಮಕವೀಂದ್ರಂ ॥

1 ತಾಪ್ತ (ಅ). 2 ರವಿ (ಅ).

ಕವಿಸಮಯಾಧಿಕರಣಂ

ಸೂತ್ರಂ ೨೧೪

* ಆವುದಶೇಷಲೋಕವಿಷಯಸ್ಥಿತಿಯಲ್ತ ಖಿಳಾಗಮಾರ್ಥಮುಂ
ಭಾವಿಪೊಡಲ್ತು ಸತ್ಕವಿಪರಂಪರೆಯಿಂ ಪರಿಗೀತಮಾಗಿ ನಿ ।
ಷ್ಕೇವಳ[1]ಮಾದ[1] ರೂಢಿವಶದಿಂ ಸಲೆ ಸಲ್ವು[2]ದಿದಲ್ತೆ[2] ಶಿಷ್ಟಸಂ
ಭಾವಿತಮಪ್ಪ ಕಾವ್ಯಸಮಯಂ ಭುವನತ್ರಯವಸ್ತುಗೋಚರಂ ॥

ಸೂತ್ರಂ ೨೧೫

† ಆತತಸತ್ಕವಿಸಮಯಂ
ಜಾತಿದ್ರವ್ಯಕ್ರಿಯಾಗುಣಾಶ್ರಯಮಸದಾ ।
ಖ್ಯಾತಿ ನದಕೀರ್ತನಂ ನಿ
ರ್ಗೀತಂ ನಿಯಮಾರ್ಥಮೈಕ್ಯಮೆನೆ ನಾಲ್ಕು ತೆಱಂ ॥ ೪೪೫

ಅಸದಾಖ್ಯಾತಿ ಪ್ರಕರಣಂ

ಸೂತ್ರಂ ೨೧೬

ನಲಿಲಾಶ್ರಯಮಾತ್ರದೊಳಂ
ಕಲಹಂಸಪ್ರಭೃತಿನದಿಗಳೊಳ್ ಕಮಲಸಿತೋ ।
ತ್ಪಲಕುವಲಯಾದಿಶೈಲಾ
ವಲಿಯೊಳ್ ರತ್ನಾದಿಯುಂ ಪ್ರಯೋಗಿಸೆಪಡೆಗುಂ ॥ ೪೪೬

ಲಕ್ಷ್ಯಂ ॥

ಜಲಾಶ್ರಯಮಾತ್ರದೊಳ್ ಹಂಸಾದಿಗಳ್ಗೆ॥

ವೃ॥ ಜಕ್ಕವಕ್ಕಿಗಳಿಂ ಕಳಹಂಸೆಯಿಂ
[3]ಮಿಕ್ಕ ಸಾರಸದಿಂ ಕುರರಂಗಳಿಂ[3] ।

---

* ಕಾವ್ಯಮೀಮಾಂಸೆ p. 78. 1 ಮಾಗಿ (೮). 2 ದದಲ್ತೆ (೮). † ಕಾವ ಏಮಾಂಸೆ ಪು. 79; *cf.* ಕಾವ್ಯಕಲ್ಪಲತಾವೃತ್ತಿ. I. V. 94. ಓರೆ ಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿ "ಅವಱೊಳ್ಸನ್ನಿಬಂಧನಮದೆಂತೆನೆ" ಎಂದು ೨೧೬ನೆಯ ಸೂತ್ರದ ಮುಂದೆ ಇದೆ. ಅಸನ್ನಿಬಂಧನವೆಂದಿರಬಹುದು. 3 ಕುಕ್ಕುರಂಗಳಿಂದೆಸೆವಸಾರಸಂಗಳಿಂ (ಓ).

ಮೊಕ್ಕಳಂ ಸೊಗಯಿಪ್ಪುದು ನೋಡ ನೋ
ಟಕ್ಕೆ ಚೆಲ್ವೆಸೆದಿಲ್ಲಿಯ ಪೂಗೊಳಂ ॥ ೮೪೭

ನದಿಯೊಳ್ ಕಮಲಾದಿಗಳ್ಗೆ ॥

ಸರಯೂನದ್ಯರವಿಂದಮಂದಮಕರಂದಸ್ಯಂದಿ ಗಂಗಾಂಬುಶೀ
ಕರಸಂಸಂಗಿ ಲತಾಭಿರಾಮಲಲನಾ[1]ಲಾಸ್ಯೈಕ[1]ಶೈಲೂಷನ ।
ದ್ರಿರುಹಕ್ರೋಡನಿಪಾತಿ [2]ಮಾಲ್ಯವದನು[2]ಪ್ರಸ್ಫೋತ್ಥಿತಂ ಯಾಮುನೋ
ದರಕುಂಜಸ್ಥಿತಿ ಮೆಲ್ಲನಲ್ಲಿ ಸುಟಿಗುಂ ಬಂದೊಂದು ಮಂದಾನಿಳಂ ॥ ೮೪೮

ಕುವಲಯವನರುಚಿಯಿಂ ಜಾ
ಹ್ನವಿಯ ಜಳಂ ಕರಮೆ ಕಟ್ಟಿ ತೋಱುದುದಂತಾ ।
ಪ್ಲವಗಧ್ವಜಂಗೆ ಯಮುನಾ
ಪ್ರವಾಹನಂಭೇದಮಾದ ತೆಱದಿಂದಾಗಳ್ ॥ ೮೪೯

ಶೈಲದೊಳ್ ರತ್ನಾದಿಗಳ್ಗೆ ॥

ಕಳಧೌತೋಚ್ಚಶಿಲೋದ್ಗತಾಂಶುವಿಲಸತ್ಪಾದಂ ಸ್ಫುಟಸ್ಫಾಟಿಕೋ
ಪಳ[3]ಧಾಮೋ[3]ಜ್ವಳಮಧ್ಯಮಂಬುರುಹರಾಗೋದಗ್ರಪಾಷಾಣಭಾ ।
ವಳಯೋದ್ಭಾಸಿ ನಿಜೋಪಕಂಠ[4]ಮಸಿತ[4]ಚ್ಛಾಯಾಂತರತ್ನಪ್ರಭಾ
ವಿಳಮೂರ್ಧಂ ನಡೆ ನೋಡೆ ಹ್ರೋಲ್ತುದು ನಗಾಧೀಶಂ ಖಗಾಧೀಶನಂ ॥

ಮರಕತದ ಕಲ್ಲ [5]ಕವಿ[5]ಗಳೊ
[6]ಳೆರಡಱಿಯದೆ ಕೂರ್ತ[6] ಧೂರ್ತ ಸುರಮಿಥುನಂಗಳ್ ।
ನೆರೆದಳಸುಗಲಸ ಗಿಳಿಯುಂ
ಪುರುಳಿಯುಮಳಸುವುವು ದೇವಭಾಷೆಗಳಳಸಂ ॥ ೮೫೧

ಅಂತಲ್ಲದೆಯುಂ ಧನದನ
ಗಂ ತನಗಟ್ಟಿದೊಡೆ ರಾಯಭಾರಿತನಂ ಬಂ ।
ದಂತಿರ್ಪುವಿದಱು ಕುಂಜೋ
ದ್ಯಾಂತದ [7]ತಟತಟಿಸಿ[7] ಪೊಳೆವ [8]ಕುಳಿಶಾಶ್ಮಂಗಳ್[8] ॥ ೮೫೨

ಇದು ಜಾತಿ ॥

ಸೂತ್ರಂ ೨೧೭

* ತಮದೊಡ್ಡು ಮುಪ್ಪಿಸಂಗ್ರಾ
ಹ್ಯಮಭೇದ್ಯಂ ಸೂಜಿಗಪ್ಪೊಡಂ ತಾನೆನೆಯುಂ ।

---

1 ಲಾಸ್ಯೋಪ ; ಳಿಸ್ಯೈಕ (ಅ). 2 ಪಾಳವವಧೂ (ಅ). 3 ದಲೊಪ್ಪೀ (ಓ). 4 ಮಹಿತ (ಅ). 5 ಕಣ್ (ಅ). 6 ಳೆರಡಿಲ್ಲದೆ ಕೂಡಿ ಕೂರ್ತು (ಅ). 7 ತಳದಳಿಸಿ (ಅ). 8 ಕುಳಿಶಾಸ್ತ್ರಂಗಳ್ (ಅ). * ಕಾವ್ಯಮೀಮಾಂಸೆ p. 80. *cf.* ಕಾವ್ಯಕಲ್ಪಲತಾವೃತ್ತಿ.

ಕುಮುದಪ್ರಿಯಾತಪಂ ನಾ
ವ್ಯಮಂಜಳಿಗ್ರಾಹ್ಯಮೆನೆಯುಮಿಷ್ಟಮಿವಕ್ಕುಂ ॥ ೬೫೩

ಲಕ್ಷ್ಯಂ ॥

ತಮಕ್ಕೆ ॥

ಪೊದೆದ ಮದವನ್ಮಾತಂಗೇಂದ್ರಾಜಿನಾಂಬರಮಂ ನಿಮಿ
ರ್ದಿದಪನಧವಂ ತಾನೆಂಬಂತಾಗೆ ಪೆರ್ಚಿದಗುರ್ವಿನೊಳ್ ।
ಪುದಿದೊದವಿನಿಂ ನೂಱೀನಿರ್ಭೇದ್ಯಮಪ್ಪಿನಮೆಯ್ದೆ ಪ
ರ್ವಿದುದಸದಳಂ ಮುಷ್ಟಿಗ್ರಾಹ್ಯಂ ತಮಂ ಭುವನಾಂತಮಂ ॥ ೬೫೪

ಚಂದ್ರಾತಪಕ್ಕೆ ॥

[1]ಬೆಲಗಸೆದೀವಿ[1]ಕೊಂಡು ಕುಡಿಯರ್ ಮೊಗೆಯರ್ ಕೊಡಗೊಂಡು ತಿರ್ದಿ ಬ
ಚ್ಚಲ[2]ನೆಳ[2]ದೋಂಟದೊಳ್ ಪರಿಯಿಸರ್ ಪಱುಗೋಲ್ಗಳನಿಕ್ಕಿ ಪಾಯಿಸರ್ ।
ನೆರೆಯಿನಿಸೆಂದು ನೋಡರೊಳಕ್ಕೊಕ್ಕು ದುಡುಂಮಿಱುದಾಡಲೀಸಲ
ಗ್ಗಲಿಸದಲಂಪಿನಿಂ ಬಗೆ[3]ದುದಂದು ಜನಂ ಘನಚಂದ್ರಿಕಾಂಬುವಂ[3] ॥ ೬೫೫

ಇದು ದ್ರವ್ಯಂ ॥

ಸೂತ್ರಂ ೨೧೮

* ಇರುಳೊಳ್ ಚಕ್ರಾ[4]ಹ್ವಯಯುಗ[4]
ವಿರಹಾರ್ತಿಚಕೋರಚಂದ್ರಿಕಾಪಾನಮಿವಿಂ ।
ತೆರಡುಂ ಕ್ರಿಯಾತ್ಮಕಂಗಳ್
ವಿರಚಿಸೆ [5]ಪಡೆಗುಂ[5] ಪ್ರಯೋಗಗತಿಲಕ್ಷ್ಯಂಗಳ್ ॥ ೬೫೬

ಲಕ್ಷ್ಯಂ ॥

ಪ್ರಥಮಕ್ಕೆ ॥

ನೆರೆವನ್ನಂ ರವಿ ನಿಲ್ಲ[6]ದಸ್ತ[6]ಗಿರಿಯಂ ಸಾರ್ದಂ ಪ್ರಿಯಂ ಪೋಗಲಾ
ತುರನಾಗಿರ್ದನೆನುತ್ತುಮತ್ತಿನನ[7]ಸಿತಾ[7]ತ್ಮೇಶನಂ ನೋಡಿ ಕೋ ।
ಪರಸಾ[8]ವೇಶ[8]ಮನೊಂದು ಶೋಕರಸಮಂ ಮತ್ತೊಂದು ಕಣ್ ಕೆಯ್ಕೊಳು
ತ್ತಿರೆ ಕೆಯ್ಕೊಂಡುದು ಚಕ್ರವಾಕವಧು ಕಣ್ಗೆತ್ತಂ ನದೀಲೀಲೆ[9]ಯಂ[9] ॥ ೬೫೭

ಬಿಸರುಹಸಖನಸ್ತಾದ್ರೀಂದ್ರಮಂ ಪೊರ್ದಿ ಪೋದಯ್
ಬಿಸುಟಿನಿಯನೆ ನೀನುಂ ನಿನ್ನ ದೆಂದೆನ್ನೊಳೆನ್ನೀ ।
ಯಸುವುಮಿರದೆ ಪೋಗಲ್ಕರ್ದುದೆಂದಿಂತೊನಲ್ಗುಂ
ಕುಸುಮಶರಶರಾಕಾಕೀಲಿತಾಂಗಂ ರಥಾಂಗಂ ॥ ೬೫೮

---

1 ಬೆಲಗಸೆತೀವಿ; ಬೆಲಸಗೆದೀವಿ (ಅ). 2 ನೆಳೆ, ನೆಲ (ಅ). 3 ಗೆಳಸಿದರ್ ಘನ ಚಂದ್ರಿಕೆಯಂ ಲತಾಂಗಿಯರ್ (ಅ). ದೆಳಸಿದರ್ಘನಚಂದ್ರಿಕೆಯಂ ಲತಾಂಗಿಯರ್ (ಓ). 4 ಹ್ವಯ. * ಕಾವ್ಯಮೀಮಾಂಸೆ P. 81. *cf.* ಕಾವ್ಯಕಲ್ಪಲತಾವೃತ್ತಿ. 5 ಪಡುಗುಂ. 6 ನಸ್ತ. 7 ನಿಂತಾ (ಓ). 8 ವೇಗ. 9 ಯಿಂ.

ಸುರಸಿಜಷಂಡದ ತೆರೆಗಳ್
ತೆರಳ್ವಿನಂ ಕಮಳಪತ್ರಚಯಮೆನಿತನಿತುಂ ।
ಕೊರಗುವಿನಂ ಬಿಸುಸುಯ್ದೀಂ
ಬರಯಿಸಿದುವೊ ಚಕ್ರವಾಕಮಿಥುನಮವಿರುಳೊಳ್ ॥ ೮೫

ದ್ವಿತೀಯಕ್ಕೆ ॥

ಮನಮ[1]ನೆ ೞಲ್ಚುವಂ[1] ಕಿರಣಜಾಲದಿನಂತವು [2]ಪೋಗೆ[2] [3]ಮುಟ್ಟು[3]ಗೆ
ಟ್ಟನಿತಱೊಳಿಟ್ಟಡಂಗಿ[4]ದಪನಂ[4] ತದಱಿಂದೆರೆದಪ್ಪೆನೇಣರಾಂ ।
ಧನನ ಕರಂಗಳುಳ್ಳನಿತುಮಂ ತವೆ ಪೀರೆನುತುಂ ಚಕೋರರೋ
ಚನೆ ಪಿರಿ[5]ದಪ್ಪ ನಲ್ಮೆ[5]ವೆರಸಲ್ಕಱೊಳಂದೆರೆದಳ್ ಚಕೋರಮಂ ॥ ೮೦

ಇದು ಕ್ರಿಯೆ ॥

ಸೂತ್ರಂ ೨೧೯

* ಹಸಿತಯಶಃಪ್ರಭೃತಿಯೊಳು
ಲ್ಲಸಿತಂ ಸಿತಭಾವಮಯಶದೊಳ್ ಪಾಪದೊಳಂ ।
ತಸಿತರುಚಿ ಕೋಪರಾಗ
ಪ್ರಸರದೊಳಾರಕ್ತವರ್ಣ[6]ಮಭಿವರ್ಣಿಸುಗುಂ[6] ॥ ೮೧

ಲಕ್ಷ್ಯಂ ॥

[7]ಹಸಿತಯಶಃಪ್ರಭೃತಿಗೆ[7] ॥

ಬೆಳಪ ಮುಖಚಂದ್ರನೊಳ್ ತಳ
ತಳಿಸುತ್ತುಂ ತೊಳಗಿ [8]ಪೊಳೆವ[9] ಬೆಳ್ಙಂಗಳ[9]ದೊಂ[9] ।
ದಳವನಳವಡಿಸಿ ಕರಮು
ಜ್ಜ್ವಳಿಪ ಮುಗುಳ್ನಗೆ ಬೆಡಂಗು ನೃಪನಂದನೆಯಾ ॥ ೮೨

ಹರಹಾಸದ್ಯುತಿಯಂ ನಿರಾಕರಿಸಿ ಗಂಗಾಸಿಂಧುಕಲ್ಲೋಲಶ್ರೀ
ಕರಮುಂ ನಿಂದಿಸಿ ಸಿಂಧುವಾರಕುಸುಮಶ್ರೀಯಂ ಪಳಂ[10]ಚಾಡಿ ಭಾ[10] ।
ಸುರಚಂದ್ರಾಂಶುವಿ[11]ಕಾನ[11]ಮುಂ ತೆಗಟ್ದು ಮುಕ್ತಾಹಾರವಿಸ್ತಾರಡಂ
ಬರಮಂ ಮಿಕ್ಕು ಬೆಳಪ್ಪುದುಜ್ವಳಯಶಂ ಶ್ರೀಗಂಡಮಾರ್ತಂಡನಾ ॥ ೮೩

ನಂದನನೊಸಗೆಯುಮಾ[12]ಮಕ
ರಂದಕ[12]ನೆಳಸಿರದೆ [13]ಬಿಟ್ಟು ಪೋದೊಂದಬಲುಂ[13] ।

---

1 ನೊಱಲ್ಚು (ಅ). 2 ಪೋಗಿ (ಓ). 3 ಮುಂದು (ಆ.ಓ). 4 ಸವನಂ (ಅ.ಓ). 5 ದೊಂದು ಸರ್ಗೆ (ಅ.ಓ). * ಕಾವ್ಯಮೀಮಾಂಸೆ. P 83. 6 ಮದುವರ್ಣ್ಯಯುತಂ; ಮದುವರ್ಣ್ಯಯಂ, (ಅ), ಮದುವರ್ಣ್ಯಿತಂ. 7 ಹಸಿತಸಿತ (ಓ). 8 ಬೆಳಪ (ಅ). 9 ಗೊಂ (ಅ). 10 ಚಲ್ ವಿಭಾ (ಅ.ಓ). 11 ಳಾನ (ಆ.ಓ). 12 ಮರ ಕಂದಕ (ಅ). 13 ಬಿಸುಟುಪೋದೊಡೆಯಬಲುಂ (ಅ.ಓ).

ಕುಂದದೊಡನಲೆಯೆ ನತಿ ಕಾ
ಳಿಂದಿಯ ನುರನದಿಯ ಕೂಡಲಂ ಪೋಲ್ತರ್ದಳ್ ॥ ೮೬೪

ಅಯಶಃ ಪಾಪಂಗಳ್ಗೆ ॥

ವಿಳಸದಮೃತಾಂಶುಮಂಡಲ
[1]ದೊಳೆ ಕಱುಯೆಂತಂತೆ[1] ನೆಗಪ ದುರ್ಯಶದಿಂದಂ ।
ಖಳನಾನೃಪಾತ್ಮಜಂ ನಿ
ರ್ಮಳನಿಜವಂಶಕ್ಕೆ ಮಾಡಿದಂ ಮಳಿನತೆಯಂ ॥ ೮೬೫

ದೊರೆ[2]ಕೊಂಡ[2] ಪಾಪಲೇಶ್ಯಾ
ಪರಿಣಾಮಮೆ[3] ಕೃಷ್ಣವರ್ಣಮಂ[3] ಪುಟ್ಟಿಸಿದಂ ।
ತಿರೆ ಕಡುಗಲಿಯರವಂದಿರ್
[4]ಪರುಷ[4]ಸ್ವರ[4]ಪರುಷ[4]ನಯನ[5]ಪರುಷ[5]ಶರೀರರ್ ॥ ೮೬೬

ಕೋಪರಾಗಂಗಳ್ಗೆ ॥

ಅವತಂಸಾಶೋಕನವ
ಪ್ರವಾಲರುಚಿ ಮುಳಿಸೆ ರೂಪುಗೊಂಡಪೊಲೆರಡುಂ ।
ಕಿವಿಗಳೊಳ್[6]ಮಾಯಮಂ[6] ಪ
ರ್ಚುವ [7]ಕಲ್ಪಯ[7] ತೆಱದಿನೆಸೆದುದಾನ್ಗಾಯಿಕೆಯೊಳ್ ॥ ೮೬೭

ಕುಂಕುಮದ [8]ಕದಡು[8]ನೀರಂ
ಭೋಂಕೆನೆ ಮೇಲೊತ್ತೆ [9]ನೃಪತಿ[9] ಮೆಯ್ಯಿಂ ರಾಗಂ ॥
ತಾಂ ಕರಮೆ ತೀವಿ ಪೊಱಗೆ ತು
ಳುಂಕುವಪೋಲ್ ತೋಱುತಿರ್ಪುದಿರ್ದಳ್ ॥ ೮೬೮

ಇದು ಗುಣಂ ॥

ಇದು ಕವಿಸಮಯದೊಳ್ ಅಸದಾಖ್ಯಾತಿಪ್ರಕರಣಂ ಪ್ರಥಮಂ.

---

* ಸದಕೀರ್ತನ ಪ್ರಕರಣಂ

ಸೂತ್ರಂ ೨೨೦

† ಅಸುಕೆಯ ಕುಜದೊಳ್ ಫಳಮಂ
ವಸಂತದೊಳ್ ಜಾತಿಕುಸುಮಮಂ ಚಂದನದೊಳ್ ।

---

1 ದೊಳಗಣಕಪೆಯಂತೆ (ಅ). 2 ಕೊಂಡು (ಅ). 3 ಪಾಪರೂಪಮಂ (ಅ.ಓ). 4 ಪುರುಷ (ಅ). 5 ಪಕ್ಷ, ಪುರುಷ (ಅ). 6 ಮಾಂಸಮಂ (ಅ.ಓ). 7 ಕಲ್ಪಪ (ಅ). 8 ಕಡುಕು (ಅ). 9 ನೃಪನ (ಅ.ಓ). * ಮತ್ತಮಲ್ಲಿ ಸದಕೀರ್ತನ ಪ್ರಕರಣಮೆಂತೆಂದೊಡೆ (ಓ). † ಕಾವ್ಯಮೀಮಾಂಸೆ. P 80.

ಕುಸುಮಫಲಮೆಂಬಿವಂ ಬ
ಣ್ಣಿಸದಿರ್ಪುದು ತಾಮವಲ್ಲಿ ಸಂಭವಿಸುವೊಡಂ ॥ ೮೬

ಲಕ್ಷ್ಯಂ ॥

ಕುಸುಮಕಿಸಲಯಮೆ ಲೋಕ
ಕ್ಕೆಸೆವುತ್ತಂಸಾವತಂಸಮೆನೆ ಸಾಲದೆ ಸಂ ।
ದಸುಕೆಗೆ ನಿಸ್ಸಾರಫಲ
ಪ್ರಸೂತಿ ಮತ್ತಂತದಾದೊಡೇನಾಗದೊಡೇಂ ॥ ೮೦

* ಎನಿತು ಸುಮನಸ್ಸಮುನ್ನತಿ
ತನಗಾದೊಡಮಭಿನೂತಜಾತಿವಿಕಾಸ ।
ಕ್ಕಿನಿತೆಡೆಗುಡದುದಱಿಂ ಕುಲ
ಜನದ ವಿಭೂತಿಯನೆ ಸುರಭಿಸಮಯಂ ಪೋಲ್ಕುಂ ॥ ೮೧

* ಬಿದಿವಸದೆ ಕುಸುಮಫಲಮಿ
ಲ್ಲದಿರ್ದೊಡಂ ತನ್ನದೊಂದು ಮೆಯ್ಯಿಂದಂ[1] ಲೋ ।
ಕದ ಸೇದೆಯೆಲ್ಲಮಂ[1] ಕಿಡಿ
ಸಿದಪುದು ಚಂದನಮೆ ವಂದ್ಯಜನ್ಮಂ ಕುಜದೊಳ್ ॥ ೮೨

ಇದು ಜಾತಿ ॥

ಸೂತ್ರಂ ೨೨೧

† ಸಿತಪಕ್ಷದೊಳುಳ್ಳೊಡಮಂ
ಧತಮಸಮಂ ಕೃಷ್ಣಪಕ್ಷದೊಳ್ ಚಂದ್ರಿಕೆಯಂ ।
ಕೃತಮತಿಗಳ್ ಕವಿಮಾರ್ಗಾ
ಶ್ರಿತಗತಿಗಳ್ ಪೇೞದಿರ್ಕ[2]ದೆಂತುಂ[2] ಕೃತಿಯೊಳ್ ॥ ೮೩

ಲಕ್ಷ್ಯಂ ॥

ಇಡಿದಿರೆ ಗುಹಾಂಧಕಾರಂ
ಪೊಡರ್ದೆಸೆದಿರೆ ಚಂದ್ರಕಾಂತರುಚಿ ನಗದೋರೊಂ ।
ದೆಡೆಗಳ್ ಪೋಲ್ತಪ್ಪುವದೊಂ
ದೆಡೆಯೊಳ್ ನೆರೆಸಿರ್ದ ಕಾಳಮಂ ಜೊನ್ನಮುಮಂ ॥ ೮೪

ಇದು ದ್ರವ್ಯಂ ॥

---

* c. p. ಕಾವ್ಯಮೀಮಾಂಸೆ, p. 80. 1 ಲೋಕದೊಳಾದ ಸೇದೆಯಂ (ಅ).
† ಕಾವ್ಯಮೀಮಾಂಸೆ p. 81. 2 ದೆಂದುಂ (ಅ.ಓ)

ಸೂತ್ರಂ ೨೨೨

* ದಿವಸದೊಳಸಿತಾಬ್ಜವಿಕಾ
ಸವುಮಂ ಶೇಫಾಳಿಕಾಶ್ರುಬಿಂದುಪರಿಭ್ರಂ ।
ಶವುಮಂ ಪೇೞಲ್ಕಾಗದು
ಸವವಾಯಂ ಸಮನಿಸಿರ್ಪೊಡಂ ಸತ್ಕೃತಿಯೊಳ್ ॥ ೮೭೫

ಲಕ್ಷ್ಯಂ ॥

ಪಗರ್ ರತಾರಂಭದೊಳಿರ್ದಿರುಳ್ ಕನ
ಲ್ವಗಲ್ವ ಚಕ್ರಾಹ್ವಯುಗಂಗಳಟ್ಕಱಿಂ ।
ಮೊಗಕ್ಕೆ ತರ್ಪಂತ[ಲ]ರಲ್ ತಗುಳ್ದುವೆ
ಲ್ಲಿಗಂ ರಜಂ ಪೊಣ್ಮೆ ಮಹೋತ್ಪಳಾದಿಗಳ್ ॥ ೮೭೬

† ಸಸಿಯೆಟ್ಟರಮಂ [1]ಕಂಡೊಗೆ[1]
ದೊಸಗೆ ಮನಕ್ಕಧಿಕಮಾಗೆ ಶೇಫಾಳಿಕೆ ನಂ ।
ತಸದಿಂದಿಕ್ಕಿದ ಬಾಷ್ಪ
ಪ್ರಸರಮನಿಳಿಸಿದುವು [2]ನಿಶೆ[2]ಯೊಳಲ್ಲೊಕ್ಕಲರ್ಗಳ್ ॥ ೮೭೭

ಇದು ಕ್ರಿಯೆ ॥

ಸೂತ್ರಂ ೨೨೩

‡ ತತದಶನದ್ಯುತಿಯೊಳರ
ಕ್ತತೆಯನೆ ವಿಕಸತ್ಪ್ರಿಯಂಗು [3]ಸುಮನಸದೊಳಪೀ[3] ।
ತತೆಯನೆ ಪಂಕಜಮುಕುಳ
ಪ್ರತತಿಯೊ[4]ಳಹರಿತ್ವ[4]ವೃತ್ತಿಯನೆ ಪೇೞ್ದ್ರ ಬುಧರ್ ॥ ೮೭೮

ಲಕ್ಷ್ಯಂ ॥

ದಶನಾರಕ್ತತೆಗೆ ॥

ತೊಳಪ ದಂತಮರೀಚಿನಂತತಿ ಪರ್ವ್ವಿ ಬಳ್ವಳನೀಳ್ದು ಗೊಂ
ದಳಿಸಿ ಬಾಳಮೃಗಾಂಕದೀಧಿತಿಜಾಳಮಂಜರಿಗಳ್ ಜಗ ।
ದ್ವಳಯಮಂ ಬೆಳಪಂತೆ ಬಂದು ನಭಾಂತರಾಳಮನೆಲ್ಲಮಂ
ಬೆಳಗೆ ಧೂವಳಯಾಧಿಪಂ ನುಡಿಗುಂ ಸ್ವಚಿತ್ತಗತಾರ್ಥಮಂ ॥ ೮೭೯

---

* ಕಾವ್ಯಮೀಮಾಂಸೆ, p. 82. † ಈ ಪದ್ಯವಾದಮೇಲೆ ಒಂದು ಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿ ಕೆಳಗೆ ಕಂಡ ಸೂತ್ರವು ದೊರೆಯುತ್ತದೆ. ಇದು ಸದಕೀರ್ತನ ಪ್ರಕರಣಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸುವುದಿಲ್ಲ: ಆನೆ ಬಿದಿರ್ ಪಂದಿ ಮುಗಿರ್ । ಮಾನಂಬುಧಿಶಂಖಮೆಂಬೀಯೆಂಟುಂ ॥ ಸ್ಥಾನಂಗಳಲ್ಲಿ ಪುಟ್ಟುಗುಂ । ಮೇನಚ್ಚರಿ ತಿಳಿದುನೋಡೆ ಮ್ಕ್ತಿಕರತ್ನಂ ॥ 1 ಕಂಡೊ (ಅ.ಇ). 2 ನಿಶಿ (ಅ). ‡ ಕಾವ್ಯಮೀಮಾಂಸೆ, p. 83. 3 ಕಾನುಮದೊಳತಿ (ಅ.ಓ). 4 ೞೀಹರಿತ (ಅ), ೞೀಹರಿಯ ವೃತ್ತಿಪೇೞ್ದ್ರ ಬುಧರ್ಕಳ್ (ಅ.ಓ).

ಕುಂದದಳಧವಳನೃಪದಶ
ನೇಂದುಜ್ಯೋತ್ಸ್ನಾಮೃತಾಚ್ಛಜಲಪರಿಷೇಕಂ ।
ಮಾಂದಿಸುವಂತಾದುದು ನೃಪ
ನಂದನೆಯೆರ್ದೆಯೊಳಗೆ ಬಳೆದ ಶೋಕಾನಳನಂ ॥ ೮೮೦

ಪ್ರಿಯಂಗುಕುಸುಮಾಪೀತತ್ವಕ್ಕೆ ॥

ಇವಳೀಪ್ರಿಯಂಗುಕುಸುಮ
ಚ್ಛವಿಲಸಿತಶ್ಯಾಮಕುಚತಟಾಂತದೊಳೊಪ್ಪಿ ।
ರ್ಪುವು ತಾರಹಾರರುಚಿ ನೀ
ಳವೇದಿಕಾಂತರದೊಳೆಸೆವ ಪೂವಲಗಳವೋಲ್ ॥ ೮೮೧

ಪದ್ಮಕುಟ್ಮಳಾಹರಿತತ್ವಕ್ಕೆ ॥

ತೆರೆಯು ಪೊಯ್ಲೊಳೆ ತೆರಳ್ದು ಬರ್ಪ ವಿ
ಸ್ಫುರಿತಶಂಖನಿವಹಂ ಪಯೋಧಿಯೊಳ್ ।
ಕರಮೆ ಚೆಲ್ವೆಸೆದು ಕಣ್ಗೆ ತೋರ್ಕುಮಂ
ಬುರುಹಕು[1]ಟ್ಮಳಕುಳಂಗಳಂತೆವೋಲ್ ॥ ೮೮೨

ಇದು ಗುಣಂ ॥

ಇದು ಕವಿನಮಯದೊಳ್ ನದಕೀರ್ತನಪ್ರಕರಣಂ ದ್ವಿತೀಯಂ.

---

* ನಿಯಮಾರ್ಥಪ್ರಕರಣಂ

ಸೂತ್ರಂ ೨೨೪

† ಜಳಧಿಯೊಳೆ ತಿಮಿತಿಮಿಂಗಿಳ
ಗಿಳಮಕರಪ್ರಕರಶಂಖಸಂಭವಮಕ್ಕುಂ ।
ಮಳರಹಿತತಾಮ್ರಪರ್ಣೀ
ಜಳದೊಳೆ ಶುಕ್ತಿಜಮಣಿಪ್ರಕಾಂಡಪ್ರಭವಂ ॥ ೮೮೩

ಲಕ್ಷ್ಯಂ ॥

ತಿಮಿತಿಮಿಂಗಿಳಾದಿಗಳ್ಗೆ ॥

ಮಿಳಿರ್ವರುಣಧ್ವಜಂಗಳ ನೆಬಲ್ಗಳನೊಂದೆರೆಗೆತ್ತು ವಾರ್ಧಿಯೊಳ್
ಪೊಳೆವೆಳವಾಳೆಗಳ್ ಕರ್ದುಕೆ ಬಾಳೆಗಳಂ ತಿಮಿ ನುಂಗೆ ನುಂಗಿದಾ ।

---

1 ಟ್ಮಳಂಗಳಾತಱಿನೊಲ್ (ಓ). * ನಿಯಮವ್ಯವಚ್ಛೆಯುಮೆಂತೆಂದೊಡೆ (ಓ).
† ಕಾವ್ಯಮೀಮಾಂಸೆ, p. 80.

ಗಳೆ ತಿಮಿಯಂ ತಿಮಿಂಗಿಳನಡಂಗುವಿನಂ ತವೆ ನುಂಗೆ ತತ್ತಿಮಿಂ
ಗಿಳಮುಮನಾತಿಮಿಂಗಿಳಗಿಳಂ ತವೆ ನುಂಗಿದುದೊಂದು ತಾಣದೊಳ್॥ ೮೮೪

ಕರಿಮಕರಂಗಳುಚ್ಚಳಿತಭಂಗುರತರಂಗತರಂಗಮಾಲೆಯಂ
ಕರರದನಾಗ್ರದಿಂದಿಱಿಯೆ ಮುತ್ತುಗಳಂತಿರೆ ಸೂಸಿ ಪಾಯ್ವ ಶೀ ।
ಕರದೊಳೆ ನಾಂದು ಸೇಡುಗೊಳುತುಂ ಸುಟಿದೂದುವ ಗಾಳಿ ಬರ್ಪ ದೇ
ವರ ವರಕಾಂತೆಯರ್ಕಳ ಪರಿಶ್ರಮಮಂ ಕಳೆದತ್ತು ವಾರ್ಧಿಯೊಳ್॥ ೮೮೫

ನೊರೆಯಿವಲ್ಲವು ತಳ್ತ ಶಂಖದ ಬಳ್ಗಿಗಳ್ ಬಡಬಾನಲಾಂ
ಕುರವಿವಲ್ಲವು ರತ್ನದೀಧಿತಿಗಳ್ ತರಂಗವಿವಲ್ಲ[1]ಪು[1] ।
ದ್ಧುರಕುಳಾಚಳಪಙ್ತಿಗಳ್ ಜಳಶೀಕರಂಗಳಿವಲ್ಲವಾ
ಪರೆದ ಮುತ್ತುಗಳೆಂಬ ಶಂಕೆಯನಾಗಿಕುಂ ಮಕರಾಕರಂ॥ ೮೮೬

ತಾಮ್ರಪರ್ಣಿಯೊಳ್ ಶುಕ್ತಿಜಕ್ಕೆ॥

ಜಿನರಾಜಶಿಶುಗೆ ಧರೆಯೊಳ್
ಜನಿಯಿಸಲಂತಾನರೇಂದ್ರ [2]ಪತ್ನಿಯೆ[2] ದೊರೆ ನೂ ।
ತನಶುಕ್ತಿಜಕ್ಕೆ ತಾಯ್ವನೆ
ಯೆನಿಸರ್ ದೊರೆ ತಾಮ್ರಪರ್ಣಿ ತಾನೊಂದೆ ವಲಂ॥ ೮೮೭

ಇದು ಜಾತಿ॥

ಸೂತ್ರಂ ೨೨೫

* ಹಿಮವದಗೇಂದ್ರಮೆ ಭೂಜ್ರ
ದ್ರುಮರಾಜಿಗೆ ಜನ್ಮಭೂಮಿ ಮಲಯಾದ್ರಿಯೆ ಬಂ ।
ಹಿಮವಚ್ಚಂದನಮಹಿರುಹ
ಸಮಿತಿಗೆ ಕುಲಗೇಹಮಿತರದೊಳ್ ಪುಟ್ಟುವೊಡಂ॥ ೮೮೮

ಲಕ್ಷ್ಯಂ॥

ಪ್ರಥಮಕ್ಕೆ॥

[3]ಪೆರೆ[3] ಸುಲವ ಹಿಮವದಮನೀ
ಧರಮೆಂಬುರಗಾಧಿಪತಿಯ ನಿರ್ಮೋಕದೊಳೇಂ ।
ದೊರೆಯಾದುವೊ ವಿ[4]ದ್ರುತ[4]ಜ
ಜ್ಜ್ವರಭೂರ್ಜದ್ರುಮವನಂಗಳಿಂದಚಳಂಗಳ್॥ ೮೮೯

---

1 ಮು (ಓ). 2 ಸತಿಯೇ (ಅ). * ಕಾವ್ಯಪ್ರಕಾಶ, p. 81. 3 ಹೆರೆ (ಓ).
4 ದ್ರುಮ (ಅ).

ದ್ವಿತೀಯಕ್ಕೆ ॥

ಇದು ಮಳಯಾಚಳಂ ಮಳಯಜಂ ಮಳಯಾನಿಳನೆಂದು ಪೆಂಪುವೆ
ತ್ತುದು ಸಿರಿ[1]ಕಂಡಮುಂ[1] [2]ಪದೆದು[2] ತೀಡುವ ಗಾಳಿಯುಮಿಲ್ಲಿ ಪುಟ್ಟಿ ಪೋ।
ಗದು ಪೊಸ ನುಗ್ಗಿ ಮೂಗುವಡದಿಲ್ಲಿಯ ಕೋಗಿಲೆ ಬಂದ ಮಾವು ಬೀ
ಯದು ಕುಸುಮಾಸ್ತ್ರನಾಜ್ಞೆ ತವದೆಲ್ಲಿಯುಮಿಲ್ಲಿಯ ನಂದನಂಗಳೊಳ್ ॥ ೮೯೦

ಇದು ದ್ರವ್ಯಂ ॥

ಸೂತ್ರಂ ೨೨೬

* ನುರಭಿಸಮಯದೊಳೆ ಕೋಕಿಳ
ವಿ[3]ರುತಿ[3]ನಿಬಂಧನಮನಬ್ದಕಾಲದೊಳೆ ಮದೋ ।
ದ್ಧುರಕೇಕಿಮಧುರಕೇಕಾ
ವಿರುತಿಯನಭಿಯುಕ್ತರಱಿದು ಪೇಟ್ಪುದು ಕೃತಿಯೊಳ್ ॥೮೯೧

ಲಕ್ಷ್ಯಂ ॥

ನುಗ್ಗಿಯ ಪುಗಿಲೊಳ್ ಮುಂಕೊಂ
ಡುಗ್ಗಿಯನು[4]ಜ್ಜ್ವಸಿ[4]ದಂತೆ ಮೋನಮನುಂಟಿದೇಂ ।
ಬಗ್ಗಿಸಿದುವೊ ಕೋಗಿಲೆಗಳ್
ಮೊಗ್ಗಪ್ಪ ವಿಯೋಗಿಯಂ [5]ಪುಗಲ್ ಪುಗಲೆನುತುಂ[5] ॥ ೮೯೨

ಘನಸಮಯದೊಳಿರ್ದು ಶಿಳಾ
ಸನದೊಳ್ ಶೈಳೇಯನುರಭಿತಳದೊಳ್ ಗೋವ ।
ರ್ಧನ ಕಂದರದೊಳ್ ಶಿಖಿನ ·
ರ್ತನಮಂ ನೀಂ ನೋಡ ಲಲಿತಕೇಕಾನ್ವಿತಮಂ ॥ ೮೯೩

ಇದು ಕ್ರಿಯೆ ॥

ಸೂತ್ರಂ ೨೨೭

† ಅವಿಶೇಷದಿನುದ್ಗಮದೊಳ್
ಧವಳತೆ ಮಾಣಿಕ್ಯನಿಕರದೊಳ್ ಶೋಣತೆ ಮೇ ।
ಘವಿತಾನದೊಳ್ ವಿನೀಳತೆ
ವಿವಿಕ್ತವರ್ಣವ್ಯವಸ್ಥೆಯಿಂದೊಂದಿರ್ಕುಂ ॥ ೮೯೪

---

1 ಕಂಡಮಂ (ಓ). 2 ಪಡೆದು (ಅ). * ಕಾವ್ಯಾವಾಮಾಂಸೆ, p. 82.
3 ರುತ (ಅ). 4 ಜ್ಜೆಸಿ (ಅ.ಓ), ಜ್ಜ್ವಸಿಸ (ಅ). 5 ಪುಗಿಲ್‌ಪುಗಿಲೆನುತುಂ (ಅ).
† ಕಾವ್ಯಾವಾಮಾಂಸೆ, p. 84.

ಲಕ್ಷ್ಯಂ ॥

ಪುಷ್ಪ ಶೌಕ್ಲ್ಯಕ್ಕೆ ॥

ತಳಿರಮೇಗಣಲರೋಳಿಗಳೋ ಪೊಸಮುತ್ತುಗಳ್
ತೊಳಪು[1]ವೋ ಪವಳ[1]ದಂಕುರದೊಳ್ ಪುದಿ[2]ದಿಂತು[2] ತ ।
ಮ್ಮೊಳ ವಿಚಾರಿಸಿ ಜನಂ ಕರವೊಪ್ಪುವುದಾಯ್ತು ಪ
ಲ್ಗಳೆ ಮುಗುಳ್ನಗೆಯ ಬಾಯ ಬೆಡಂಗು ಲತಾಂಗಿಯಾ ॥ ೮೯೫

ಮಾಣಿಕ್ಯ ಶೋಣತ್ವಕ್ಕೆ ॥

ತುಂಗವಿಚಿತ್ರಕೂಟನಿವಹಂಗಳೊಳೊಪ್ಪುವ ರತ್ನದಂಶುಜಾ
ಳಂ[3]ಗಳ[3] ಕೆಂಪು ತಳ್ತು ನಿಲೆ [4]ಹೆಚ್ಚರದಿಂ[4] ಗಿರಿಗಳ್ಗಧೀಶ್ವರಂ ।
ತಾಂ ಗಡಮೆಂದು ಮೇರುನಗದೊಳ್ ಕೃಣರ್ದಕ್ಕತುಳಕ್ಕೆ ವಂದು ನಾ
ರಂಗದ ತೊಂಗಲೇಱುಸಿದ ಮಾಪ್ಕೆಯೊಳಿರ್ದುದು ವಿಂಧ್ಯಪರ್ವತಂ ॥೮೯೬

ಮೇಘಕೃಷ್ಣತ್ವಕ್ಕೆ ॥

ಈ ಪುರುಷೋತ್ತಮನವನೀ
ಳೋಪಳ [5]ಸಚ್ಛಾಯ[5]ಕಾಯದೊಳ್ ಪೆಣೆದು ಘನ ।
ವ್ಯಾಪಿತಗಭೀರರುಚಿಗನು
ರೂಪಂ [6]ತಾನಕ್ಕೆ[6] ನಿನ್ನ ತನು ತನುಮಧ್ಯೇ ॥ ೮೯೭

ಇದು ಗುಣಂ ॥

ಇದು ಕವಿಸಮಯದೊಳ್ ನಿಯಮಾರ್ಥ ಪ್ರಕರಣಂ ತೃತೀಯಂ.

---

[7]ಐಕ್ಯಪ್ರಕರಣಂ[7]

ಸೂತ್ರಂ ೨೨೮

* ದಾನವದೈತ್ಯಾಸುರ ಸಂ
ತಾನಕ್ಕಂ ನಾಗಸರ್ಪಸಂಹತಿಗಳ್ಗಂ ।
ತಾನೇಕತ್ವಂ ಸಮಯಾ
ಧೀನಮದಕ್ಕುಂ ರಸಾತಳಪ್ರತಿಬದ್ಧಂ ॥ ೮೯೮

---

1 ವಾಪವಳ (ಅ). 2 ಧಿಂತು (ಅ). 3 ಗಳೊ (ಅ). 4 ಮಚ್ಚರದಿಂ, ಬೆಚ್ಚರದಿಂ (ಅ). 5 ಸುಚ್ಛಾರು (ಅ), ಸ್ಫಚ್ಛಾಯ (ಓ). 6 ತಾನಕ್ಕು (ಓ). 7 ಇಲ್ಲಯೈಕ್ಯವ್ಯತ್ತಿಯೆಂತೆನೆ (ಓ). * ಕಾವ್ಯಮೀಮಾಂಸೆ, p. 88.

ಲಕ್ಷ್ಯಂ ॥

ದನುಜರನಾಮುರಾರಿ ಗೆರೆ ಕಾದುವ ಕಾಲದೊಳಾನದೀಕೆ [1]ಪು
ಟ್ಟೆನೊ[1] ಗಡಮಂದು ಪುಟ್ಟಿದೊಡೆ ದೈತ್ಯಕುಳಕ್ಕೆ ಕಳಂಕಮಾಗಲೀ ।
ವೆನೆ ದನುಜಾರಿಯೆಂಬ [2]ಬಿರುದಂ[2] ಸಲಲೀವೆನೆ ಕಾದಿ ಪೋಗಲೀ
ವೆನೆ ತರೆದೋಱಲೀವೆನೆ ಮುಕುಂದನನೆಂ[3]ದೊಲೆವಂ[3] [4]ಖಳಾ[4]ಸುರಂ ॥

ಸರ್ಪನಾಗಂಗಳ್ಗೆ ॥

ಫಣಿರಾಜಂ ಬಾರಿಯಿಟ್ಟಿಟ್ಟಿದೊಡನುದಿನದಿಂ ಬರ್ಪ ಸರ್ಪಂಗಳಂ ಬ
ಲ್ಕಣಿ ತಾರ್ಕ್ಷ್ಯಂ ಭಕ್ಷಿಸುತ್ತುಂ ಮಳಯಗಿರಿಯೊಳಿರ್ಪಂ ಬಲಂ ಕೇಳಿರೇ ನೀ
ಮೊಣರಿರ್ ಮತ್ತೆಮ್ಮ ಮಾತಂ ಗರುಡನಖಮುಖೋತ್ಥಾತದಿಂ ನಾಗಚೂಡಾ
ಮಣಿಗಳ್ ಬಂದಲ್ಲಿ ನಿಚ್ಚಂ ಸಿಡಿವುವಱುವೆನೇಕಿಂತು ವಿಭ್ರಾಂತ[5]ರಪ್ಪಿರ್[5] ॥

ಸೂತ್ರಂ ೨೨೪

* ಶಶಧರಲಕ್ಷ್ಮದೊಳಕ್ಕುಂ
ಶಶಹರಿಣಂಗಳ್ಗನನ್ಯಭಾವಂ ಸುಮನೋ ।
ವಿಶಿಖಧ್ವಜಾಂಕದೊಳ್ ನಿ
ರ್ವಿಶೇಷದಿಂ ಮತ್ಸ್ಯಮಕರಯುಗಳಕ್ಕೈಕ್ಯಂ ॥ ೯೧೦

ಲಕ್ಷ್ಯಂ ॥

ಶಶಹರಿಣಂಗಳ್ಗೆ ॥

ಉದಯಗಿರೀಂದ್ರರುಂದ್ರತಟದಿಂದೊಗೆ [6]ತಂದ[6] ಶಶಾಂಕನೆಂಬ [7]ಸೊಂ
ಕದ[7] ಮೃಗವೈರಿ ಕೂಡೆ ಪರಿದರ್ಬಿಸಿ ಪರ್ಬಿದ [8]ದುನ್ತಮನ್ತಮೋ[8] ।
ನ್ಮದಕರಿಯೂಥಮಂ ಪೆಳಱಿ [9]ಪ್ಪೋಪ[9] ಪಿನುಳ್ದ ತದುತ್ತಮಾಂಗದಿಂ
ಕೆದಱಿದ ಮೌಕ್ತಿಕಾವಳಿ[10]ಪೊರಾ[10]ದುವು[11]ಮೂಡಣ[11]ತಾರಕಾಳಿಗಳ್ ॥

ಕೊಳನಂ ಗಗನಂ ನೀರ್ಮೊ
ಗಳನುಡುತಿ ನೀರನಚ್ಚವೆಳ್ದಿಂಗಳ ತೆ ।
ಳ್ಪಿ[12]ಳಿಸಿ[12] ಹರಿಣಾಂಕಮಂಡಳ
ಮಿ[13]ಳಿಸಿ[13]ದುದಳಿ ಪಾಯ್ದು ಬಿಳಿಯ ತಾವರೆಯಲರಂ ॥ ೯೧೩

ಮತ್ಸ್ಯಮಕರಂಗಳ್ಗೆ ॥

ಚಿತ್ತಜನಿಕ್ಷುಚಾಪದಳವಂ ಮಿಗೆ ಕೊಂಕಿದ ಪುರ್ವು ಕಣ್ಣು ಬೆ
ಳ್ಪಿತ್ತಮನಂಗರಾಜನರಲಂಬಿನ ಲೀಲೆಯನಾಳೆ ಕಾಮನಾ ।

---

1 ಪುಟ್ಟಿನೆ (ಅ.ಓ). 2 ಪೆಸರಂ (ಅ). 3 ದಲೆವಂ (ಅ.ಓ). 4 ಬಳಾ (ಅ.ಓ). 5 ರಪ್ಪರ್ (ಅ). * ಕಾವ್ಯಮೀಮಾಂಸೆ, p. 86. 6 ದಂದೆ (ಅ). 7 ನಾಕದ (ಅ) 8 ದುನ್ತಮೋನ್ತಮೋ (ಅ). 9 ಪೇಟಿ (ಅ). 10 ಯೊಲಾ (ಓ). 11 ಮೂಡುವ (ಅ). 12 ಟಿಸೆ (ಇ). 13 8 ಟಿಸಿ (ಇ).

ರ್ದೆತ್ತಿದ ಮಾನಕೇತನಮನೊತ್ತರಿಸುತ್ತಿರೆ ಕೇಶಹಸ್ತಮು
ನ್ಮತ್ತಮರಾಳಗಾಮಿನಿ ಪೆಱಳ್ ರತಿಯಂ ಗೆರೆವಂದು ನೋಡಿದಳ್ ॥ ೯೦೪

ಧನು ಕಾಮುಂಗಿಕ್ಷುದಂಡಂ ಪಱಯಿಗೆ ಮಕರಂ ಬಾಣಸಂಘಾತ [1]ಮುಚ್ಚಂ[1]
ನನೆಯುಂಬೀಚಿಹ್ನಮಿರ್ಪಿಂಬಿನಿತೆ ಮನಸಿಜಾಕಾರ[2]ಮಾಕಾರಮೇಂ[2] ಜಾ।
ಣನೊ ಧಾತ್ರಂ ರೂಪನಿಷ್ಪಾದನವಿಧಿಯೊಳಿವಂ ಮುನ್ನಮೇಂ ನೋಂಪಿಯಂ ನೋಂ
ತನೊ ಪೇೞಂಬುಂತು ಬಂದಂ ಸುಕವಿಜನಮನೋಮಾನನೋತ್ತಂಸಹಂಸಂ॥ ೯೦೫

ಸೂತ್ರಂ ೨೩೦

* ಕ್ಷಾರಕ್ಷೀರಾಂಬುಧಿಗಂ
ಕ್ಷೀರೋದಭವಾತ್ರಿಜೇಂದುಗಳ್ಗಂ[3]ಮುರಜಿ[3]
ನ್ನಾರಾಯಣಗರ್ಘಂ ಸಿರಿಗಂ
ಶ್ರೀರಾಮೆಗಮತನುಗಂ [4]ಭವಾರಿ[4]ಗಮ್ಯೈಕ್ಯಂ ॥ ೯೦೬

ಕ್ಷಾರಕ್ಷೀರಾಂಬುಧಿಗಳ್ಗೆ ॥

ಇದಱೊಳ್ ಗರ್ಭಂಗಳಂ ಕಟ್ಟುವುವಿನಕಿರಣಶ್ರೇಣಿಗಳ್ ಪಂಚರೆತ್ನ
ಕ್ಕಿದು ದಲ್ ತಾನಾಕರಂ ನೀರ್ ತನಗೆ ಸವಿದೆಯಾದಗ್ನಿಯಂ ತಾಳ್ದಿ ಪೆಚ್ಚಿರ್ ।
ರ್ದುದು ಚಂದ್ರಂ ಪುಟ್ಟಿದಂ ಮತ್ತಿದಱೊಳೆ ಸುರರುತ್ಪತ್ತಿ ಕೇಳಿಲ್ಲಿ[5]ಶಕ್ರಂ
ಗದಿರ್ದೆಯ್ತಂದದ್ರಿ[5]ಗಳ್ಗಾಶ್ರಯಮಿದಱೊಳದಭ್ರಾಭ್ರವ್ಯಂದಂಗಳಿರ್ಕುಂ॥೯೦೭

ಮೇರುಃ ಕಲಂಕೆಯುಂ ಕದಡಿತೋ ಬಡಬಾನಳನಜ್ಯ ಕಾಯ್ದುದೋ
ಮಾರುತಿ ಕಟ್ಟೆ ಮೇಣ್ ಪಱಿದುದೋ ಗಿರಿಗಳ್ ಬರೆ ವಜ್ರಿಗಳ್ಕಿತೋ ।
ಸಾರನಮಸ್ತವಸ್ತುಗಳನಾರ್ಕೊಳೆ ತಪ್ಪುದೊ ಮತ್ತಮಂತೆ ಗಂ
ಭೀರತೆ ನಂದುದೆಂದು ಹರಿ ಪೆಚ್ಚಿ ಕರಂ ಪೊಗಟ್ಟಂ ನಮುದ್ರಮಂ ॥ ೯೦೮

[6]ಕ್ಷೀರೋದಭವಾತ್ರಿಜೇಂದುಗಳ್ಗೆ [6] ॥

† ಅತ್ರಿಯ ಪಿರಿಯ ಮಗಂ ಧುವ
ನತ್ರಯ ನಂಸ್ತುತ್ಯ ಕೀರ್ತಿ ಸೋಮಂ ಸಕಲ ।
ಕ್ಷತ್ರಕುಲಪೂಜ್ಯನಮಲಚ
ರಿತ್ರಂ ಪ್ರೋದ್ದಾಮಸೋಮವಂಶಲಲಾಮಂ ॥ ೯೦೯

---

1 ದುಚ್ಚಂ (ಅ). 2 ಮಾಗಿರ್ದನೇಂ (ಅ.ಓ). * ಕಾವ್ಯಮೀಮಾಂಸೆ, p. 81–88. 3 ಮುರರಿಪ, ಮುರಾರಿ (ಅ). 4 ಶಂಬರಾರಿ (ಅ). 5 ನಂಬಕ್ಕಾ ದಿರ್ದೆಬ್ಬಂದಗ್ನಿ (ಅ), ನಂಬಕ್ಕಗಿದೆಬ್ಬಂದಗ್ನಿ (ಓ). 6 ಅತ್ರಿನೇತ್ರಸಮುತ್ಪನ್ನೇಂದುಗಳ್ಗೆ (ಓ.) † ಕಾವ್ಯಮೀಮಾಂಸೆ, p. 87.

ಪಾರಾವಾರಂ ತುಹಿನಕಿರಣಂ ಕುಂದೆ ಕುಂದಿತ್ತು ಮತ್ತಂ
ತೋರೊಂದೋರೊಂದಮೃತಕಳೆಯುಂ ಪೆರ್ಚೆ ಪೆರ್ಚಲ್ ತಗುಳ್ದ ।
ತ್ತಾರುಂ ಮಕ್ಕಳ್ಗೆ ಅಗುವನಿತಂ ಬಂಧುಗಳ್ಗೊಯರೊಳ್ ಪೊ
ಕ್ಕಾರಯ್ವಾಗಳ್ ತನಯಜನಿತಸ್ನೇಹಮಾಗರ್ಪಂ ಬಲಸ್ಥಂ ॥ ೯೧೦

ನಾರಾಯಣಮುರಾರಿಗಳ್ಗೆ ॥

ಉರದೊಳ್ ಕೌಸ್ತುಭರತ್ನಮುಂ ಕಮಳೆಯುಂ ಶ್ರೀವತ್ಸಮುಂ ತೋಳ್ಗಳೊಳ್
ಕರ[1]ವಾಳುಂಗದೆ[1] ಚಕ್ರಮಲ್ಲಿಯೆ ಮಲಂಗಿರ್ಪಳ್ ಜಯಶ್ರೀ ನಿಜೋ ।
ದರದೊಳ್ ನೀರಜಗರ್ಭನುಂ ತ್ರಿಜಗಮುಂ ಪೊಕ್ಕಿರ್ಪುವೆಂದಂದಹೀ
ಶ್ವರತಲ್ಪಂ ಯದುವಂಶನಲ್ಲದೆ ಪೆಱಂ ಪೆಂಪಿಂಗೆ [2]ಮುಯ್ಯಾಂ[2]ಪನೇ ॥ ೯೧೧

ಶ್ರೀರಾಮಾವಿಭೂತಿಗಳ್ಗೆ ॥

ಅಮೃತಪಯೋಧಿಮಂಥನದೆ ಪುಟ್ಟಿದ ಪದ್ಮವನಾಂತರಾಳದೊಳ್
ರಮಿಯಿಪ ಪದ್ಮನಾಥನುರದೊಳ್ ನೆಲಸಿರ್ಪ ಮಹಾನು[3]ಭಾವೆಯೆಂ[3] ।
ಕಮಳೆಯೆನಿನ್ನೆಗಂ ಕುರುಮಹೀಪತಿಯೊಳ್ ನೆಲೆಸಿರ್ದೆನೀಗಳು
ತ್ತಮಪುರುಷೋತ್ತಮಂ [4]ಬೆಸಸೆ[4] ಪಾಂಡವರೊಳ್ [5]ನೆಲಸಲ್ಕೆ[5] ಪೋದಪೆಂ॥

ಮನೋಜ[6]ಶಂಕರಾರಿಗಳ್ಗೆ[6] ॥

ಸುರಭಿ[7]ಶರಂ[7]ಗಳಂ ನಯನದೊಳ್ ಕುಡುವುರ್ವಿನೊಳಿಕ್ಷುಚಾಪಮಂ
ಪರಿಚಿತಮಾನಕೇತನಮನಾವಗಮೊಪ್ಪುವ ಕೇಶಹಸ್ತದೊಳ್ ।
ನಿರವಿಸಿ ಬಯ್ತು ಮೆಯ್ಗರೆದು ಶೂಲಧರಂ[8]ಗಗಿದಿರ್ಪ[8]ನಲ್ಲಿ ಪೆಂ
ಡಿರ ಮಱುಯೊಳ್ ಮನೋಜನೆನೆ ಚೆಲ್ವೆಸೆವರ್ ಕಡುಗಾಡಿಕಾರ್ತಿಯರ್ ॥

ಇದು ದ್ರವ್ಯಂ ॥

ಸೂತ್ರಂ ೨೩೧

ಮುಕುಳನನಿಮಿಳನಂಗಳ್
ವಿಕಾಸಹಾಸಪ್ರಬೋಧನೋನ್ಮೇಷಂಗಳ್ ।
ಪ್ರಕಟಿಸುಗುಮೈಕ್ಯಮಂ ನಿ
ರ್ವಿಕಲ್ಪದಿಂ ಗೌಣಮುಖ್ಯವೃತ್ತಿಕೃತಂಗಳ್ ॥ ೯೧೪

ಲಕ್ಷ್ಯಂ ॥

ಮುಕುಳನನಿಮೀಳನಂಗಳ್ಗೆ ॥

ಮುಕುಳಿತ ವಿಳೋಚನಂ ಕಂ
ಟಕಿತಾಂಗಂ ಸ್ವೇದಬಿಂದುದಂತುರಿತ ಮುಖಂ ।

---

1 ವಾಳ್ಬರ್ (ಇ). 2 ಮುಯ್ಯಂ. 3 ಭಾವೆಯಾಂ (ಅ). 4 ಬೆರಸಿ (ಅ.ಓ). 5 ನೆರೆಯಲ್ಕೆ (ಅ.ಓ). 6 ಶಂಬರಾದಿಗಳ್ಗೆ (ಓ). 7 ಶಯಂ (ಅ.ಓ). 8 ಗಿದಿರ್ವರ್ಪ (ಅ).

ಪ್ರಕಟಶ್ವಸಿತೋತ್ಕಂಪಂ
ನಿಕಾಮಕಮನೀಯಮಾದುದಿಂತು ರತಾಂತಂ ॥ ೯೧೫

ವಿನಿಮಿಳನ್ನೀಳಾಂಬುಜ
ವನಮಿಷದ್ವಿಕಸದರುಣನರಸಿರುಹವನಂ ।
ದಿನಮುಖಮೆಳಸಂತತಿಗೇಂ
ಜನಿಯಿಸಿದುದೊ ಭಿನ್ನರುಚಿಗಳಂ ಪರಿಮಳದೊಳ್[೬] ॥ ೯೧೬

ಏಕಾಸಹ ಸಂಗಳ್ಗೆ ॥

ಪ್ರೊಸವಿಸಿರೊಳ್ ಮುಗುಳ್ಗಳ್ ನಡಿಲ್ದುಸಿರ್ವ್ದಂತೆಸ
ಟ್ಮಸಗಿ ಮುಗುಳ್ನಗೆ ನಕ್ಕ ತೋಱೆ ಮದಾಳಿಗಳ್ ।
ನುಸುಳೆ ತೊವರ್ತಿರೆ ಕಂಪಲರ್ಚುವನಂಬುಜ
ಪ್ರಸರಮನಾಳೆ ಬೆಳಪ್ಪನೀಗೆ ವರಂಗಳಂ ॥ ೯೧೭
ಅದಲ್ಲದೆಯುಂ ॥

ನಗೆಯಂ ಬಲ್ಮುಗುಳ್ಗಳ್ಗೆ ಕಂಪನಳಿಗಳ್ಗಾನಂದಮಂ ಕೋಕಿಳಾ
ಳಿಗೆ ಸೊರ್ಕಂ ಗಿಳಿಗಳ್ಗೆ ಬೀರಸಿರಿಯಂ ಕಾವಂಗೆ ಬೆರ್ಚಂ ವಿಯೋ ।
ಗಿಗೆ ಪೆರ್ಚಂ ಪ್ರಿಯಗೆರ್ಯೆದ್ದು ಮಾಡಿ ವಿ[1]ದಳ[1]ತ್ಪುಷ್ಪಾಳಿ ತೆಂಗಾಳಿ ತೀ
ಡುಗುಮಳ್ಳಾಡೆ ಸಮಸ್ತದಂಪತಿ [2]ರತಿಕ್ರೀಡಾಪರಿಶ್ರಾಂತಿಗಳ್[2] ॥ ೯೧೮

ಅಲರ್ದ ಮೊಗಂ ಕಿಱಿದಾದುದು
ನೆಲಸಿದುದಲರೆರ್ದೆಯೊಳಪ್ಪು ಕಣಸಿರ್ದುವು ಚಾ ।
ಪಲನಯನಕುವಲಯಂ ಸು
ಯ್ಯೆಲರಾದಂ ಬಿಸಿಯವಾದುವಾನತಿಗಾಗಳ್ ॥ ೯೧೯

ತೃಷ್ಣಾಭಿಲಾಷಂಗಳ್ಗೆ ॥

[3]ದೂರಾವತೀರ್ಣ[3] [4]ಪಂಪಾ[4]
ವಾರಿಯ[5]ನಿದನಱಿತು[5] [6]ಕಱುತು[6] ತಳಮೆಯ್ದುವಿನಂ ।
ನೀರಡಸಿ [7]ನೀರಜಾನನೆ[7]
ಪೀರರ್ ಬಗೆದಪ್ಪುವೆನ್ನ ಕಣ್ಣುಂ ಮನಮುಂ ॥ ೯೨೦
ಇದು ಕ್ರಿಯೆ ॥

ಸೂತ್ರಂ ೨೩೨

* ಹರಿತಾಸಿತನೀಳಶ್ಯಾ
ಮರೋಚಿಗಂ ಪೀತರಕ್ತವರ್ಣಂಗಳ್ಗಂ ।

---

1 ಗಳ (ಅ). 2 ಕುಳಕ್ಕಂಕಾಂತಿಗಳ್ ಶಾಂತಿಗಳ್ (ಅ). 3 ದೂರವತೀರಂ (ಅ). 4 ಗಂಗಾ (ಅ). 5 ನೀರಱಿತು, ನಿದನಱಿತು (ಅ) 6 ಕಱುತು, ಕುಱುತು (ಅ). 7 ನೀರಜಾಕ್ಷಿಯ, ನೀರಜಾಕ್ಷಿ. * ಕಾವ್ಯಪ್ರಾಮಾಣ್ಯ ಪುಟ 84–85.

ದೊರೆಕೊಳ್ಗುಂ ಗೌರಶ್ವೇ
ತರುಚಿಗಮಿತರೇತರಾಶ್ರಯಂ [1]ವರ್ಣ್ಯೈಕ್ಯಂ[1] ॥ ೯೨೧

ಲಕ್ಷ್ಯಂ ॥

ಕೃಷ್ಣಹರಿತಂಗಳ್ಗೆ ॥

* ಮರಕತತ್ವಿಷಮಾ ಯಮುನಾಜಳಂ
ನ್ಪುರದುರುನ್ಪಟಿಕೋಪಳಕಾಂತಿಯೊಳ್ ।
[2]ಬೆರಸಿ[2] ಗಂಗೆಯ ವಾರಿಯೊಳೊಪ್ಪುಗುಂ
ಹರಿಹರದ್ವಯನಂಗಮದಂದದಿಂ ॥ ೯೨೨

ನೀಲಶ್ಯಾಮಂಗಳ್ಗೆ ॥

ಪದಧೂಳಿಕ್ಷೋಭದಿಂ ದಿಗ್ಯುವತಿವದನಮಂ ಶ್ಯಾಮಳಂ ಮಾಡಿ ಮಾಣ್ದಿ
ರ್ದುದೆ ಕೋಪೋದ್ಭಿನ್ನಗಂಡಸ್ಥಳಕರಟಘಟಾವ್ಯೂಹನೀಲಾಂಬುದಾಜೋ।
[3]ಪದಿನತ್ಯುಗ್ರಾ[3]ಸ್ತ್ರಶಸ್ತ್ರಪ್ರಕರಕಿರಣಸಂಘಾತತೀವ್ರಾತಪೋದ್ಯೋ
ತದಿನರ್ಧಶ್ಯಾಮಳಂ ಮಾಡಿದುದು [4]ದಿವ[4]ಮುಮಂ ಕೂಡೆ ರಾಜೇಂದ್ರಸೈನ್ಯಂ॥

ಪೀತರಕ್ತಂಗಳ್ಗೆ ॥

† ಪೃಥಿರಾಜತ್ಕಳಧೌತಪಿಂಗರುಚಿಮ[5]ದ್ದಂಷ್ಟ್ರಾಗ್ರದಿಂ [5]ದಿಕ್ಕಿ[6] ದಾ
ನವರಂ[6] ಧಾತ್ರಿಗೆ ರಾಗಮಾಗೆ ನೆಗಪ್ಪಾದಿಕ್ಕೋಡನಾಕಾರದಿಂ ।
ತವೆ ಬೆಂಕೊಂಡು ತಮಸ್ತಮಪ್ರಕರಮಂ ಬಾಳಪ್ರವಾಳಾಂಕುರ
ಚ್ಛವಿಯಿಂ ಚಂದ್ರನುದಂಶುರೇಖೆಯಿನದೊಂ[7]ದಾನಂದಮಂ ಮಾಡಿದಂ[7] ॥

ಅಂತುಮಲ್ಲದೆಯುಂ ॥

ವಿದಳತ್ಕಿಂಶುಕಕಿಂಕಿರಾತಸುಮನಃಕಾಶ್ಮೀರಸಂಧ್ಯೋದ್ಗತಾಂ
ಬುದ[8]ಪೀತಾಂಬರ[8]ನಿಂದ್ರನೀಲ[9]ವಿಲಸ[9]ನ್ನೀಲಾತಸೀನೀಲನೀ ।
ರದನೀಲಾಂಬುಜವರ್ಣನರ್ಣವಯಶಂ ಕೃಷ್ಣಂ ಧರಾದೇವಿಗೊ
ಪ್ಪಿದನಂತಜ್ವಲದೌರ್ವವಹ್ನಿಲವಣಕ್ಷಾಂಭೋರಾಶಿಲೀಲಾವಹಂ ॥ ೯೨೩

ಗೌರಶ್ವೇತಂಗಳ್ಗೆ ॥

ಹಿಮವದ್ಗಿರಿ[10]ಕಟಕ[10]ದಿನೊಗೆ
ದಮರನರಿತ್[11]ಸ್ಫೋತವೆಂಬ ಮಾತಂ ಪಡೆದೇಂ ।
ಹಿಮಗೌರಹಾರವೆನುದುದೊ
ಹಿಮಶೈಲ[11]ಶಿಖಾವಿಶಾಲ[11]ವಕ್ಷಃಸ್ಥಲದೊಳ್ ॥ ೯೨೬

---

1 ತಾನಕ್ಯಂ (ಅ). * ಕಾವ್ಯಮೀಮಾಂಸೆ 85. 2 ಪೊರಸಿ. 3 ಪದೆಪ್ರತ್ಯಗ್ರಾ (ಅ). 4 ದಿನ (ಅ). † ಕಾವ್ಯಮೀಮಾಂಸೆ—ಪು. 85. 5 ದ್ದಾಷ್ಟ್ರಾಂಗದಿಂ (ಅ). 6 ದಾನವನಂ (ಅ). 7 ದಾಕಾರಮಂತಾಳ್ದಿದಂ. 8 ನೀರಾಂಬರ (ಅ). 9 ವಿಕಸ (ಅ). 10 ನಿಕಟ (ಅ). 11 ಶಿಖಾವಿಳಾಸ, ಶಿರೋವಿಳಾಸ (ಅ).

ಸೂತ್ರಂ ೨೩೩

* ನಯನಾದಿವಿವಿಧವರ್ಣಾ
ಶ್ರಯಂಗಳೊಳ್ ಬೇಱುವೇಱು ಬೇಱುಂದನೆ ನಿ ।
ರ್ಣಯಮಪ್ಪ ವರ್ಣಮಂ ಸಮು
ದಯದಿಂದಂ ಪೇೞ್ದ್ ಮೇಣ್ ಯಥಾಸಂಭವಮಂ ॥ ೯೨೭

ಲಕ್ಷ್ಯಂ ॥

ಎವೆಯಿಕ್ಕದೆ ಪದಪಿಂ ನೋ
ಡುವ ಪುರಲಲನೆಯರ ಬಿಳಿಯ ಕಣ್ಗಳ ಬೆಳಗಿಂ ।
ಧವಳಿಸಿದಂತೆಪೊಲಾದುವು
ಗವಾಕ್ಷಜಾಳಂಗಳಮರತನಯಂಗಾಗಳ್ ॥ ೯೨೮

ಒದವಿದ ಬೇಟದತ್ತಳಗದೊಳ್ ಮುಳಿಸಂ ಪುರುಡುಂಟುಮಾಡೆ ಜ
ರ್ವಿದ ಕಡೆಗಣ್ಣ ಜರ್ಪುಗಳೊ ವೋದಿದ ನೆಯ್ದಿಲ ನೀಳ್ದ ಮಾಲೆಯಂ ।
ದುದಿರ್ದ ಮದಂಗಳೊಳ್ ತೊಡರ್ದು ತೋರ್ಪ ದಳಂಗಳೊ ಪೇೞಮಾವುದೆಂ
ಬುದನೆನೆ ಕಾದಿ ವೋದಿದವಿನಾಣಮದಿಲ್ಲದದೆಲ್ಲ ನಲ್ಲಳಾ ॥ ೯೨೯

ಏಶ್ರವರ್ಣಂಗಳ್ಗೆ ॥

ವದನಾಬ್ಜಾಸವಗಂಧಲಂಪಟರಟದ್ಭೃಂಗಂಗಳಂ ಸೋಯದೆ
ತ್ತಿದ ನೀಳೋತ್ಪಳಮಾಳೆಯಂ ದ್ವಿಗುಣಿಸರ್ಕಾರ್ತತ್ತು ಕರ್ಣಾಂತಗಾ ।
ಮಿದಳನ್ನೀಳಸರೋಜರೋಚಿ ಕುಮುದಜ್ಯೋತ್ಸ್ನಾವದಾತಪ್ರಭಂ
ಮದನೋತ್ತೇಜಿತಬಾಣವಿಭ್ರಮಮವಾಂಗಾಳೋಕನಂ ನಲ್ಲಳಾ ॥ ೯೩೦

ಗಣಿಕೆಯರ ವಿಳಾಸಾಗಾರದೊಳ್ ಜಾಳಮಾರ್ಗ
ಪ್ರಣಯಿನಿಯರವಾಂಗಶ್ರೇಣಿಗಳ್ ಮೂಱುಱ್ಱಂ ।
ಪೆಣ್ದೋದವೆ ಗವಾಕ್ಷಸ್ಥೇಂದುಕಾಂತೇಂದ್ರನೀಲಾ
ರುಣಮಣಿಕಿರಣಂಗಳ್ ಪೊಣ್ಮುವಂತಾದುವಾಗಳ್ ॥ ೯೩೧

ಇದು ಗುಣಂ ॥

ಸೂತ್ರಂ ೨೩೪

ಅನುಗತಮಪ್ಪಂತಿರೆ ಚೇ
ತನಧರ್ಮಂಗಳನಚೇತನಾರ್ಥಂಗಳೊಳಂ ।

---

* ಕಾವ್ಯಮೀಮಾಂಸೆ—ಪು. 85.

ನ್ತನನಯನಾದಿಯೊಳಂ ದ್ವಿ
ತ್ವನಿಷ್ಠಮಂ ಜಾತಿಯಂ ವಿವರ್ಣಿಪರರೆಬರ್ ॥ ೯೩೨

ಲಕ್ಷ್ಯಂ ॥
ಪೂರ್ವಾರ್ಧಕ್ಕೆ ॥

ತೋಳ ಪುಟ್ಟಣಿಗುಚ್ಚಳಿಸುತ್ತುಂ ನೂಸುವ ಶೀಕರವಾರಿ ಮು
ಕ್ತಾಳಿಯಿಂದಭಿಷೇಕಮೆ ಗೆಯ್ವಂತೊಪ್ಪೆ ಕಳಿಂದಜೆಯಂ ಮನೋ ।
ಲೀಳೆಯಿಂ ಪುಗೆ ತನ್ನದಿ ಕೃಷ್ಣಂಗಾಟಿಸಿದಂತಿರೆ ಲೋಲಕ
ಪ್ಲೋಳಕೋಮಲಹಸ್ತದೆ ಪೊಯ್ದುಳ್ ಮುಂದರೆಯಂ ಕಮಳಾಕ್ಷನಾ ॥ ೯೩೩

ಉತ್ತರಾರ್ಧಕ್ಕೆ ॥

ಕಡೆದಪ್ಪೂ[1]ಲರ್ಪ[1] ಪೆರ್ಮೊರೆ ತೊದಳ್ನುಡಿ ಮೆಲ್ನಡೆ ಚೆಲ್ವನಪ್ಪ ತೆ
ಳ್ನಡು ನಳಿತೋಳ್ ಪೊದಳ್ದ ಧರಪೊತ್ತದೆಯುಂ ನಿಱುಗೊಂಡ ಚುಂಚು ನೋ ।
ರ್ಮುಡಿ ಕಡುನುಣ್ಪುವೆತ್ತ ತೊಡೆ ತುಂಬಿದ ಪೀನನಿತಂಬಬಿಂಬಮೊ
ಕ್ಕುಡಿತೆಯೆನಿಪ್ಪ ಕಣ್ ಕರಮೆ ರಂಜಿಸೆ ಬಂದರಿಳೇಶಕಾಂತೆಯರ್ ॥ ೯೩೪

ಸೂತ್ರಂ ೨೩೫

ಪದದೊಳ್ ಮಾಬ್ಪಂತಿರೆ ಮಾ
ಬ್ಪುದು ನಿತ್ಯಂ ಪಾದದೆಡೆಗಳೊಳ್ ಸಂಹಿತೆಯಂ ।
ತುದಿಯೊಳಮರ್ಧದೊಳಂ [2]ಮಾ[2]
ಡದಿರ್ಕೆ ಮೇಣ್ ಮಾಡ್ಕೆ ತಾನದೆಲ್ಲಿ ಯಥೇಷ್ಟಂ ॥ ೯೩೫

ಲಕ್ಷ್ಯಂ ॥

ಮೃಡನುಡುರಾಜಪನ್ನಗವಿರಾಜಿ ಜಟಾಮಕುಟಂ ಕಪರ್ದಿ ನೂ
ರ್ಮುಡಿ ಧವಳಂ ಸುರಾಸುರಕದಂಬಕನೇವ್ಯಪದಾಂಬುಜದ್ವಯಂ ।
ಅಡರೆ ಮೃಡಾನಿಗನ್ಯಕುಳಶೈಳಕುಳಂಗಳ ನಾಡೆ ರಯ್ಯಮ
ಪ್ಪೆಡೆಗಳನೆಲ್ಲಮಂ ನಿಱಿಯೆ ತೋರ್ಪುದು ಬೇಳ್ಕೆಯೆ ಬಂದನೀಶ್ವರಂ ॥ ೯೩೬

[3]ಸೋತಂ[3] ಪುರೋಹಿತಂ ಬೆರ
ನಾತತತಿಮಿರಪ್ರಭೇದನೋಪಾಯಮಿದೆಂ ।
ದಾತಮಮಂ ಕಿಡಿನರ್ ಸಂ
ಜಾತನಯಂ [4]ಬಗೆದು ತದ್ಗುಹಾಭಿತ್ತಿ[4]ಗಳೊಳ್ ॥ ೯೩೭

1 ರ್ಪ್ಪ (ಅ). 2 ಕೂ (ಅ). 3 ಆತಂ (ಅ). 4 ಬರೆದುತಂದುಗ್ಯಹಭಿತ್ತಿ, ಬರೆದುತದ್ಗುಹಾಭಿತ್ತಿ (ಅ).

ಇಲ್ಲಿಯೆ ಪೇದಂದು ಮಹೀ
ವಲ್ಲಭದೂತಂಗೆ [1]ನುಡಿಯೆ[1] ದಶನಾಂಶು [2]ಗಳಂ[2] ।
ಮೆಲ್ಲನೆ [3]ದಂತ[3]ಚ್ಛದಮ್ಮದು
ಪಲ್ಲವ[4]ದೊಳ್ ನಿಱಿಸಿ ಮರಳೆ[4] ದೂತಂ ನುಡಿದಂ ॥ ೯೩೮

ಅರಸುಗಳೆಲ್ಲಂ ಬಾಯ್ಕೇ
ಳ್ದರೆಂದುಮಾಶಾಂತರಂಗಳಳ್ಕಿದು [5]ವೆಂದುಂ[5] ।
ಧರಣಿತಳಂ ಬಣ್ಣಿಸೆ ಕೇ
ಳ್ದ ರಾಗಿನುತ್ತಿರ್ಪೆಮಿನ್ನುಮೇಂ ತೊದಳುಂಟೇ ॥ ೯೩೯

ಎರಡಱೊಳಂ ಚಂದ್ರಾದಿ
ತ್ಯರನಾಗಳ್ ಬರೆದು ಕಾಕಿಣೀರತ್ನದೊಳಂ ।
ಸ್ಫುರಿತಮಣಿರತ್ನದೊಳಮಂ
ತರಿಸುತ್ತುಂ ಯೋಜನಕ್ಕಮಂತೊಂದೊಂದಂ ॥ ೯೪೦

ಸೂತ್ರಂ ೨೩೬

ಸಂಬಂಧದ ಸಂಬಂಧದೊ
ಳಂ ಬಹುಳಂ ಷಷ್ಠಿಯಕ್ಕುಮೊಂದಿರೆ ನೆಗಟ್ಗುಂ ।
ಬಿಂಬಾಧರಾದಿಶಬ್ದಮೊ
ಡಂಬಟ್ಟಿರೆ ಮಧ್ಯಪದವಿ[6]ಲೋಪಿ[6] ಸಮಾಸಂ ॥ ೯೪೧

ಲಕ್ಷ್ಯಂ ॥

ಕಮಳದ ಕೋಮಳಕಂದಾ
ಗ್ರಿಮಾಂಕುರಾಸ್ವಾದ[7]ಮಾದಮೊದವಿಸೆ[7] ಮುದಮಂ ।
ಕಮಳಾಕರದೊಳೆ ಹಂಸಂ
ರಮಿಯಿಸುಗುಂ ಪದ್ಮಿನೀರಜೋರುಣಿತಾಂಗಂ ॥ ೯೪೨

ಬಿಂಬಾಧರಕಾಂತಿಪ್ರತಿ
ಬಿಂಬಂ ನುಲಿವಲ್ಲೊ[8]ಳೆಸೆಯೆ[8] ಪಲ್ ನುಲಿಯವೆ ಗೆ ।
ತ್ತೇಂ ಬಾರೆ ಮುಗ್ಧೆಯೋ ಮ
ತ್ತಂ ಬಿಡದಡಿಗಡಿಗೆ ನೋಡುವಳ್ ಕನ್ನಡಿಯಂ ॥ ೯೪೩

---

1 ನುಡಿದು (ಅ). 2 ಗಳಿಂ (ಅ). 3 ದಶನ (ಅ). 4 ದೊಳೆಮುಱಿಸಿ ಮಾಣೆ (ಅ). 5 ವೆಂಟುಂ (ಅ). * ಈ ಪದ್ಯವು ಒಂದು ಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಇದೆ. 9 ಲೋಪ (ಅ). 7 ಮಾಗಳೊದವಿಸೆ (ಅ). 8 ಳೆಯ್ದೆ (ಅ).

ಸೂತ್ರಂ ೨೩೭

ಭಂಗುರಭಿದುರಚ್ಛಿದುರಪ
ದಂಗಳ್ ಸಲೆ ಕರ್ಮ[1]ಕರ್ತೃವ್ಯೊಳ್ ಕರ್ತೃವ್ಯೊಳಂ[1] ॥
ಸಂಗತಿವೆತ್ತಿರ್ಕುಂ ಕವಿ
ಪುಂಗವಸಮಯವ್ಯವಸ್ಥೆಯಿಂದಂ ಕೃತಿಯೊಳ್ ॥ ೯೪೪

ಲಕ್ಷ್ಯಂ ॥

ಭಂಗುರಕೇಶ ನಲ್ಲನ ತಳಂಗಳೊಳೊಯ್ಯನೆ ಮೆಯ್ಯನಿಕ್ಕಿ [2]ಮಿಂ
ಚಿಂಗೆಣ್[2]ಯಾಗಿ ತಳ್ತು ಕೊರಲಂ ಬಿಗಿಯಪ್ಪಿ ಕಟಿಪ್ರದೇಶಮಂ ।
ಪಿಂಗದಿಱುಂಕಿ ತನ್ನೆರಡುಮೂರು[3]ಗಳಿಂ[3] ಪಡೆದಳ್ [4]ನಿಜಾಂಗನಂ
ಸಂಗದಿ[4]ನಾಲತಾಂಗಿ ತನಗಂ [5]ಖಚರಂಗಮನಂಗರಾಗಮಂ[5] ॥ ೯೪೫

[6]ಸಂಗತನಿಜಹಸ್ತ[6]ನಿ
ಷ್ಠಾಂಗುಲಿಧೃತಮಂ ಪ್ರಿಯಾಮನಃಖೇದಲತಾ ।
ಭಂಗುರಮಂ ರವಿಮಂಡಳ
ದುಂಗುರಮಂ ರಘುಜನಿತ್ತನಣುವನ ಕೆಯ್ಯೊಳ್ ॥ ೯೪೬

ಪ್ರಾಲೇಯಾದ್ರಿನವಪ್ರಸೂನಭಿದುರಂ ಗಂಗಾಸರಿಲ್ಲೋಲಕ
ಲ್ಲೋಲಾಂಭೋ[7]ಲವ[7]ಶೀಕರಂ ಚಿರರತಿಶ್ರಾಂತಾಮರಸ್ತ್ರೀಕುಚ ।
ವ್ಯಾಲಪ್ರಾಗರುಕುಂಕುಮದ್ರವಹರಂ [8]ಮಾದ್ಯತ್ಪ್ರಿಕಾಲಾಪ[8]ವಾ
ಚಾಲಂ ಮಾರುತನೊಯ್ಯನೂದಿ ಕಳೆದತ್ತಾದಂಪತಿಶ್ರಾಂತಿಯಂ ॥ ೯೪೭

ಅದಱುನೀತನನಾತನೆ ಕೊಂದು ವಿ
ಚ್ಛಿದುರಸಂಗರನಕ್ಕೆಮ ಕೊಲ್ಲೆನೆಂ
[9]ದೊದಱು[9] ಗಾಂಡಿವಿ ಖಂಡಿಸಿದಂ ಮಹಾ
ಸ್ತ್ರದಿನರಾತಿಯ ಕೆಯ್ದುಗಳೆಲ್ಲಮಂ ॥ ೯೪೮
ಮತ್ತಮುಪಿದೆಡೆಗಂ ನೋಡಿಕೊಳ್ವುದು ॥

ಸೂತ್ರಂ ೨೩೮

ಗದ್ಯಮಯಂ ಪದ್ಯಮಯಂ
[10]ತದ್ಯಮಳ[10]ವಿಮಿಶ್ರಮೆಂದು ಕೃತಿಮೂಱುತೆಱಿಂ ।

---

1 ಕರ್ತುವುಂ ಕರ್ತೃವ್ಯೊಳಂ, ಕರ್ತೃವ್ಯೇ ಕಾರ್ಥದೊಳಂ. 2 ಮಾನಿಂಗೆಣ್ (ಅ)
3 ಗಳಂ (ಅ). 4 ನಿಜೇಶನುತ್ಸಂಗದಿ (ಅ). 5 ಸುಖರಂಗಮನಂಗರಾಗದಿಂ (ಅ).
6 ಸಂಗತನಿಜಮಸ್ತಕ (ಅ). 7 ರವ (ಅ). 8 ಮಾಂದತ್ಪ್ರಿಕಾಲೋಕ (ಅ).
9 ದೊದಱು (ಅ). 10 ಕದ್ಯಮಕ (ಅ).

ಗದ್ಯದೊಳೆ ಸಮೆದು[1]ಮಂತವು[1]
ಹೃದ್ಯವಚಃಪ್ರೌಢಿ[2]ಗಳ್[2] ಕಥಾಖ್ಯಾಯಿಕೆಯೊಳ್ ॥ ೯೪೯

ಸೂತ್ರಂ ೨೩೯

ದೊರೆವೆತ್ತ [3]ಪದ್ಯದಿಂದಂ[3]
ವಿರಚಿಸಿದುದು ಸರ್ಗಬಂಧಮಕ್ಕುಂ ಕಾವ್ಯಂ ।
ಬೆರಸಿ ಬರೆ ಗದ್ಯಪದ್ಯಮ
ವೆರಡುಂ ಕೃತಿ ಚಂಪುವೆಂಬ ಪೆಸರಂ ಪಡೆಗುಂ ॥ ೯೫೦

ಸೂತ್ರಂ ೨೪೦

ಇಡುಕುಂಗಬ್ಬಂ ಮುಕ್ತಕ
ಮೊಡಂಬಡಲ್ ನೆಗಪೆ ಪಲವುಮೇಕಕ್ರಿಯೆಯೊಳ್ ।
ಪಡೆಗುಂ ಕುಳಕಾಖ್ಯೆಯನೆಡೆ
ಮಡಗದನೇಕಾರ್ಥವಸ್ತು ಕಥನಂ ಕೋಶಂ ॥ ೯೫೧

ಸೂತ್ರಂ ೨೪೧

ಸಂದಿಸಿರೆ ಕಂದಮುಂ ಪೆಱ
ತೊಂದಱಿಕೆಯ ವೃತ್ತ ಜಾತಿಯುಂ ಪದಮವು ತ ।
ಳ್ತೊಂದಿರೆ ಪನ್ನೆರಡುವರಂ
[4]ಸಂದುದು ಮೆಲ್ವಾಡೆ[4]ನಿಕ್ಕುಮದು ಕನ್ನಡದೊಳ್ ॥ ೯೫೨

ಸೂತ್ರಂ ೨೪೨

ಪದಿನಯ್ದುಮಿರ್ಪತಯ್ದುಂ
ಪದಂ ಯಥಾಸಂಭವಂ ಪ್ರಬಂಧದ ಮೆಯ್ಯೊಳ್ ॥
ಪುದಿದೊದವಿ [5]ನೆಗಟ್ಟೊ[5]ಡಂತದು
ಸದಲಂಕಾರಂ ರಸಾನ್ವಿತಂ ಪಾಡಕ್ಕುಂ ॥ ೯೫೩

---

1 ದಂತದು (ಅ). 2 ಯೊಳ್ (ಅ). 3 ವ್ಯತ್ಯಬಂಧದೆ. 4 ಸಂದುದವೊಳ್ಪ್ಪು, ಸಂದುದುಮೇರ್ಪ್ಪೋ (ಅ). 5 ನಿರ್ಪ್ಪೊಡಂ (ಅ).

ಸೂತ್ರಂ ೨೪೩

ಪಾಡುಗಳಿಂದಂ ತಱಿಸಲೆ
ಮಾಡಿದುದಂ ಪಾಡುಗಬ್ಬಮೆಂದು ಬುಧರ್ ಕೊಂ ।
ಡಾಡುವ[1]ರದಱಿಂ[1] ದಲ್ [2]ಮೆ
ಲ್ವಾಡುಂ[2] ರೂಢಿಯ ಬೆದಂಡೆಗಬ್ಬಮುಮಕ್ಕುಂ ॥ ೯೫೪

ಸೂತ್ರಂ ೨೪೪

ಪಲತೆಱಿದ [3]ಪದ್ಯ[3]ದಿಂದಂ
ಲಲಿತವಚೋರಚನನಿಚಯಪದ್ಧತಿಕೆಗಳಿಂ ।
ಸಲೆ ನಿಲೆ ಸಮೆದುದು ಸರಸಾ
ಖಿಲವರ್ಣನಮಾದೊಡದುವೆ ಬಾಜನೆಗಬ್ಬಂ ॥ ೯೫೫

ಸೂತ್ರಂ ೨೪೫

ನಗರಾರ್ಣವ[4]ಸರಿದಟವೀ[4]
ನಗಚಂದ್ರಾರ್ಕೋದಯರ್ತುಸಲಿಲಕ್ರೀಡಾ ।
ದಿ[5]ಗಳಾದಿಯಾಗೆ ಸರಸೋ[5]
ಕ್ತಿಗಳಿಂ ವರ್ಣಿಸುಗೆ ವರ್ಣಕಂಗಳ್[6]ನದಱೊಳ್[6] ॥ ೯೫೬

ಸೂತ್ರಂ ೨೪೬

ಸವಸಂದ ಮುಖಂ ಪ್ರತಿಮುಖ
ಮವಮರ್ಶಂ ಗರ್ಭಮಂತೆ ನಿರ್ವಹಣಮೆನಿ ।
ಪ್ಪು[7]ವವೆಯ್ದೆ[7] ಸಂಧಿಯಕ್ಕುಂ
ಸುವಿಹಿತಕವಿಮಹಿತವಿತತಕೃತಿಪದ್ಧತಿಯೊಳ್ ॥ ೯೫೭

ಸೂತ್ರಂ ೨೪೭

ಉಪಯೋಗದೆ ಬೀಜಂ ಬಿಂ
ದು ಪತಾಕೆ ಪ್ರಕರಿ ಕಾರ್ಯಮೆನೆ ಪಂಚ ವಿಧಂ ।

---

1 ರಿನ್ನದು (ಅ). 2 ಮೇಲ್ವಾಡುಂ, ಪೊಳ್ವಾಡುಂ. 3 ಗದ್ಯ. 4 ಸಂಭೋಗಂ (ಅ). 5 ಳಿಗೆಮಧುರಸರಸೋ (ಅ). 6 ನಿದಱೊಳ್, ನಪಱೊಳ್. 7 ಪುಮಯ್ದು.

ನಿಪುಣಕವಿರಚನೆಯೊಳ್ ಸ
ಪ್ರಪಂಚದಿಂದೊಂದಿ ತೋಱಿಗುಂ ಸಂಧ್ಯಂಗಂ ॥ ೯೫೮

ಇದು ಕವಿನಮಯದೊಳ್ ಐಕ್ಯಪ್ರಕರಣಂ ಚತುರ್ಥಂ.

---

* ಗೀತಿಕೆ ॥ ಇಂತು ಕವೀಂದ್ರಸಮಯಮಂ ಚ್ಕೈ
ರಂತನ[1]ಮಾರ್ಗದೊಳೊಂದೆ ತಿಳಿಯೆ ಪೇೞ್ದಂ[1] ।
ಭ್ರಾಂತಿನಿಸುಂ ಪೋದ್ದಲ್ಲಿ ತಾನೆಂ
ಬಂತಿರೆ ತಿರ್ದಿ ವಿವೇಕಿ ನಾಕಿಗಂ ॥ ೯೫೯

ದ್ವಿಜವಂಶಾರ್ಣವಪಾರಿಜಾತಕುಜ[2]ದೇಶೀ ಯಂ[2] ಜಿನೇಂದ್ರಕ್ರಮಾಂ
ಬುಜಚಂಚನ್ನವಚಂಚರೀಕ[3]ಯುವ[3]ಲೀಲೋದ್ದಾಮನೈದಂಯುಗೀ ।
ನಜನೋದಾ[4]ಹರಣಪ್ರಸಾಧಿತ[4]ಧರಿತ್ರೀಮಂಡಲಂ ಸತ್ಕವಿ
ವ್ರಜಚೂಡಾಮಣಿ ನಾಗವರ್ಮನಿದನುರ್ವೀಸಂಸ್ತುತಂ ಮಾಡಿದಂ॥
॥ ೯೬೦

ವಾಮನನುಂ ರುದ್ರಟನುಂ
ಭಾಮಹನುಂ ದಂಡಿಯುಂ ಮನಂಗೊಳೆ ಪೇೞ್ದಂ ।
ತೀಮಹಿಗೆ ನೆಗೞ್ದೆ ಪೇೞ್ದಂ
ದಾಮೋದರತನಯನೀ ವಚೋಲಂಕೃತಿಯಂ ॥ ೯೬೧

† ಸಕಲಕಲಾವಿದಂ ಮದವಿದೂರನುದಾರನಮತ್ಸರಂ ಗುಣಾ
ದಿಕನಭ[5]ಮಾನ[6]ತುಂಗನವದಾತಯಶಂ ವಿಬುಧೈಕವತ್ಸಲಂ ।
ಸುಕವಿನರಸ್ವತೀವದನಮಂಗಳದರ್ಪಣನೆಂದು [6]ಕೂರ್ತು[6] ಕೀ
ರ್ತಿಕುಮನುರಾಗದಿಂ ವಸುಮತೀವಳಯಂ ಕವಿನಾಗವರ್ಮನಂ॥

---

* ಕೆಲವು ಪ್ರತಿಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಪದ್ಯದೊಡನೆ ಗ್ರಂಥವು ಸಮಾಪ್ತಿಯಾಗಿದೆ.
1 ಮಾರ್ಗದೊಳೆ ತಿಳಿಯೆ ಪೇೞ್ದಂ ಬೆಡಗಿಂ ಭ್ರಾಂತಿನಿಸು ಪೋದ್ದಿಲ್ಲೆನ್ನಂ । (ಅ)
2 ಕೇಶೀಯಂ (ಅ). 3 ನತಿ (ಅ). 4 ಹರಣಂ ಪ್ರಸಾಧಕ (ಅ).
5 ಮಾನಿ (ಅ). 6 ನಾಡೆ (ಅ)
† ಕೆಲವು ಪ್ರತಿಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಗದ್ಯದೊಡನೆ ಗ್ರಂಥವು ಸಮಾಪ್ತಿಯಾಗಿದೆ.

ಸರಭಸತೆಯಿಂ ಮತೊ್ತಂದಜ್ಞಾನದಿಂದುಚಿತೋಕ್ತಿಯೋಳ್
ಪೊರೆಯದಿದುತಾನಿನ್ನೊಂದೇನಾನುಮಾದೊಡಮಿಲ್ಲಿಮ ।
ತ್ಸರವಿರಹಿತರ್ ಪೌರೋಭಾಗ್ಯವ್ಯಪೇತತಮನಸ್ಕರ
ಕ್ಕರಿಗರಧಿಕಪ್ರಜ್ಞರ್ ಕೆಯೊ್ಕಂಡು ತಿರ್ದುಗೆ ದೋಷಮಂ ॥೯೬೩

ಮಂದರಶೈಲದಂತೆ ದಿವಿಜಾಪಗೆಯಂತೆ ಪಯೋಧಿಯಂತೆ ಪೆಂ
ಪಿಂ ದೊರೆವೆತ್ತ ದೇವಕುಲದಂತೆ ದಿಶಾಗಜರಾಜಿಯಂತೆ ಸೂ ।
ರ್ಯೇಂದುಗಳಂತೆ ತಾರಗೆಗಳಂತೆ ಸನಾತನವೇದದಂತೆ ನಿ
ಲ್ಕೆಂದುಮವಿಘ್ನತಾಪ್ರಸರಮಿಂತಿದು ಕೂರ್ತು ಸಮಸ್ತಧಾತ್ರಿಯೊಳ್॥

ಛಂದೋವಿಚಿತಿಯಲಂಕೃತಿ
ಸಂದಭಿದಾ[ವಸ್ತು]ಕೋಶಮೆಂಬಿವ ವಾಕ್ಶ್ರೀ ।
ಸುಂದರಿಗೆ ರತ್ನಮಂಡನ
ದಂದದೊಳಿರ್ದಪುವು ನಾಗವರ್ಮನ ಕೃತಿಗಳ್ ॥೯೬೫

ಇದು ಸಕಲಸುಕವಿಜನಮನಸ್ಸರೋಜಿನೀರಾಜಹಂಸಾಯಮಾನಾನೂನ
ಕವಿತಾಗುಣೋದಯ ಶ್ರೀಮನ್ನಾಗವರ್ಮಪ್ರಣೀತಮಪ್ಪ
ಕಾವ್ಯಾವಲೋಕನದೊಳ್ ಕವಿಸಮಯವೆಂಬುದು
ಪಂಚಮಾಧಿಕರಣಂ.

ಪರಿಶಿಷ್ಟ I

ಕಾವ್ಯಾವಲೋಕನದಲ್ಲಿಯ ಸೂತ್ರೋದಾಹರಣೆಗಳಿಗೆ ಮಾತೃಕೆಗಳಾದ ಅಥವಾ ಸಂವಾದಿಗಳಾದ ಭಾಮಹ, ದಂಡಿ, ರುದ್ರಟ, ವಾಮನ, ಮೊದಲಾದ ಅಲಂಕಾರಿಕರ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿಯ ಸೂತ್ರೋದಾಹರಣೆಗಳು.

ಸೂ = ಸೂತ್ರ. ಉ = ಉದಾಹರಣೆ. ಕಾ ॥ = ಕಾವ್ಯಾವಲೋಕನ.

(1) ಭಾಮಹನ ಕಾವ್ಯಾಲಂಕಾರ

ಕಾ॥ ಪದ್ಯಸಂಖ್ಯೆ.			ಶ್ಲೋಕಸಂಖ್ಯೆ.
426		ವಿನಯೇನ ವಿನಾ ಕಾ ಶ್ರೀಃ । ಕಾ ನಿಶಾ ಶಶಿನಾ ವಿನಾ ॥ ರಹಿತಾ ಸತ್ಕವಿತ್ವೇನ । ಕೀದೃಶೀ ವಾಗ್ವಿದಗ್ಧತಾ ॥	I. 4
427		ಧರ್ಮಾರ್ಥಕಾಮಮೋಕ್ಷೇಷು । ವೈಚಕ್ಷಣ್ಯಂ ಕಲಾಸು ಚ ॥ ಪ್ರೀತಿಂ ಕರೋತಿ ಕೀರ್ತಿಂ ಚ । ಸಾಧುಕಾವ್ಯನಿಬಂಧನಂ ॥	I. 2
430	ಸೂ.	ಶಬ್ದಾರ್ಥೌ ಸಹಿತೌ ಕಾವ್ಯಂ ✓ . . . . . ॥	I. 16
453	ಸೂ.	ಪದಾನಾಮೇವ ಸಂಘಾತಃ । ಸಾಪೇಕ್ಷಾಣಾಂ ಪರಸ್ಪರಂ ॥ ನಿರಾಕಾಂಕ್ಷಂ ಚ ತದ್ವಾಕ್ಯ । ಮೇಕವಸ್ತು ನಿಬಂಧನಂ ॥	IV. 4
455} 471}	ಸೂ.	ಅಪಾರ್ಥಂ ವ್ಯರ್ಥಮೇಕಾರ್ಥಂ । ಸಸಂಶಯಮಪಕ್ರಮಂ ॥	IV. 1
		ಶಬ್ದಹೀನಂ ಯತಿಭ್ರಷ್ಟಂ । ಭಿನ್ನವೃತ್ತಂ ವಿಸಂಧಿ ಚ ॥	IV. 2
		ದೇಶಕಾಲಕಲಾಲೋಕ । ನ್ಯಾಯಾಗಮವಿರೋಧಿ ಚ ॥	
459	ಸೂ.	ಭಯಶೋಕಾದ್ಯನೂಯಾಸು । ಹರ್ಷವಿಸ್ಮಯಯೋರಪಿ ॥	IV. 14
		ಯಥಾಹ ಗಚ್ಛ ಗಚ್ಛೇತಿ । ಪುನರುಕ್ತಂ ನ ತದ್ವಿದುಃ ॥	
465	ಸೂ.	ವಿರುದ್ಧಾರ್ಥಂ ಮತಂ ವ್ಯರ್ಥಂ । ವಿರುದ್ಧಂ ತೂಪದಿಶ್ಯತೇ ॥	IV. 9
		ಪೂರ್ವಾಪರಾರ್ಥವ್ಯಾಘಾತಾ । ದ್ವಿಪರ್ಯಯಕರಂ ಯಥಾ ॥	
482	ಸೂ.	ಗುರೋರ್ಲಘೋಶ್ಚ ವರ್ಣಸ್ಯ । ಯೋನ್ಯಾನೇ ರಚನಾವಿಧಿಃ॥	IV. 25
		ತನ್ಮೃತ್ಸ್ನಾಧಿಕತಾ ವಾಪಿ । ಭಿನ್ನವೃತ್ತಮಿದಂ ಯಥಾ ॥	
498		ಏತದ್ಗ್ರಾಹ್ಯಂ ಸುರಭಿ ಕುಸುಮಂ ಗ್ರಾಮ್ಯಮೇತನ್ನಿಧೇಯಂ। ಧತ್ತೇ ಶೋಭಾಂ ವಿರಚಿತಮಿದಂ ನಾ ನಮಸ್ಯೈ ತದನ್ಯ ॥ ಮಾಲಾಕಾರೋ ರಚಯತಿ ಯಥಾ ಸಾಧು ವಿಜ್ಞಾಯ ಮಾಲಾಂ । ಯೋಜ್ಯಂ ಕಾವ್ಯೇಷ್ವವಹಿತಧಿಯಾ ತದ್ವದೇವಾಭಿಧಾನಂ ॥	I. 59
522	ಸೂ.	ಗೌಡೀಯಮಿದಮೇತತ್ತು । ವೈದರ್ಭಮಿತಿ ಕಿಂ ಪೃಥಕ್ ॥ ಗತಾನುಗತಿಕನ್ಯಾಯಾ । ನ್ನಾನಾಖ್ಯೇಯಮಮೇಧಸಾಂ ॥	I. 32

ಕಾ॥	ಪದ್ಯನಂಖ್ಯೆ.		ಶ್ಲೋಕನಂಖ್ಯೆ.
546	ಸೂ.	ಸಂದಷ್ಟಕನಮುದ್ಗಾದೇ । ರತ್ಯೈವಾಂತರ್ಗತಿರ್ಮತಾ ॥	II. 10
555	ಸೂ.	ಸರೂಪವರ್ಣವಿನ್ಯಾಸ । ಮನುಪ್ರಾಸಂ ಪ್ರಚಕ್ಷತೇ ॥	II. 5
666	ಸೂ.	ವಿರುದ್ಧೇನೋಪಮಾನೇನ । ದೇಶಕಾಲಕ್ರಿಯಾದಿಭಿಃ ॥	II. 30
		ಉಪಮೇಯಸ್ಯ ಯತ್ಸಾಮ್ಯಂ । ಗುಣಲೇಶೇನ ಸೋಪಮಾ॥	
679	ಸೂ.	ಹೀನತಾನಂಧವೋ ಲಿಂಗ । ವಚೋಭೇದೋ ವಿಪರ್ಯಯಃ ॥	II. 93
		ಉಪಮಾನಾಧಿಕತ್ವಂ ಚ । ತೇನಾನಪದೃಶತಾಪಿ ಚ ॥	II. 40
		ತ ಏತ ಉಪಮಾದೋಷಾ । ಸ್ಸಪ್ತ ಮೇಧಾವಿನೋದಿತಾಃ ॥	
681	ಉ.	ಕ್ವಚಿದಗ್ರೇ ಪ್ರಸರತಾ । ಕ್ವಚಿದಾಪತ್ಯ ನಿಷ್ಠತಾ ॥	I. 54
		ತುನೇವ ಸಾರಂಗಕುಲಂ । ತ್ವಯಾ ಭಿನ್ನಂ ದ್ವಿಷಾಂ ಬಲಂ॥	
683	ಉ.	ವನೇಽಥ ತಸ್ಮಿ ವನಿತಾನುಯಾಯಿನಃ ।	II. 63
		ಪ್ರವೃತ್ತ ದಾನಾರ್ದ್ರಕಟಾ ಮತಂಗಜಾಃ ॥	
		ವಿಚಿತ್ರಬರ್ಹಾಭರಣಾಶ್ಚ ಬರ್ಹಿಣೋ ।	
		ಬಭುರ್ದಿವೀವಾಮಲವಿಗ್ರಹಾ ಗ್ರಹಾಃ ॥	
685	ಸೂ.	ಸಮಾನವಸ್ತುನ್ಯಾಸೇನ । ಪ್ರತಿವಸ್ತೂಪಮೋಚ್ಯತೇ ॥	II. 34
		ಯಥೇವಾನಭಿಧಾನೇಪಿ । ಗುಣಸಾಮ್ಯಪ್ರತೀತಿತಃ ॥	
697	ಸೂ.	ಪ್ರತಿಷೇಧ ಇವೇಷ್ಟಸ್ಯ । ಯೋ ವಿಶೇಷೋಭಿಧಿತ್ಸಯಾ ॥	II. 68
		ಆಕ್ಷೇಪ ಇತಿ ತಂ ಸಂತಃ ಶಂಸಂತಿ . . . . . ॥	
708	ಸೂ.	ಅಪಹ್ನುತಿರಭೀಷ್ಟಾ ಚ । ಕಿಂಚಿದಂತರ್ಗತೋಪಮಾ ॥	
		ಭೂತಾರ್ಥಾಪಹ್ನವಾದಸ್ಯಾಃ।ಕ್ರಿಯತೇ ಚಾಭಿಧಾ ಯಥಾ॥	III. 19
712	ಉ.	ನೇಯಂ ವಿರೌತಿ ಭೃಂಗಾಳೀ।ಮದೇನ ಮುಖರಾ ಮುಹುಃ॥	III. 20
		ಅಯಮಾಕೃಷ್ಯಮಾಣಸ್ಯ । ಕಂದರ್ಪಧನುಷೋ ಧ್ವನಿಃ ॥	
727	ಸೂ.	ಅವಿವಕ್ಷಿತಸಾಮಾನ್ಯಾ । ಕಿಂಚಿಚ್ಚೋತ್ಪಮಯಾ ಸಹ ॥	II. 91
		ಅತದ್ಗುಣಕ್ರಿಯಾಯೋಗಾ । ದುತ್ಪ್ರೇಕ್ಷಾತಿಶಯಾನ್ವಿತಾ॥	
736	ಸೂ.	ಕ್ರಿಯಾಯಾಃ ಪ್ರತಿಷೇಧೇ ಯಾ.। ತತ್ಫಲಸ್ಯ ವಿಭಾವನಾ ॥	II. 77
		ಶ್ಲೇಷಾ ವಿಭಾವನೈವಾಸೌ । ಸಮಾಧೌ ಸುಲಭೇ ಸತಿ ॥	
738	ಉ.	ಅಪೀತಮತಾತ್ತಾಶ್ಮಿನೋ । ದಿಶೋನುತ್ಕಂಠಿತಾಕುಲಾಃ ॥	
		ನೀಪೋಽವಿಲಿಪ್ತಸುರಭಿ । ರಭ್ರಷ್ಟ ಕಲುಷಂ ಜಲಂ ॥	II. 78
770	ಸೂ.	ವರಾ ವಿಧೂಪಾ ಸಂಸೃಷ್ಟಿ । ರ್ಬಹ್ವಲಂಕಾರಯೋಗತಃ ॥	III. 49
771	ಉ.	ಗಾಂಭೀರ್ಯರಾಘವವತೋ । ರ್ಯುವಯೋಃ ಪ್ರಾಪ್ಯ ರತ್ನಯೋಃ ॥	III. 50
		ಸುಖಸೇವ್ಯೋ ಜನಾನಾಂ ತ್ವಂ । ದುಷ್ಪಗ್ರಾಹೋಂಧಸಾಂ ಪತಿಃ ॥	
776	ಸೂ.	ಭಾವಿಕತ್ವಮಿತಿ ಪ್ರಾಹುಃ । ಪ್ರಬಂಧವಿಷಯಂ ಗುಣಂ ॥	III. 53
777	ಸೂ.	ಚಿತ್ರೋದಾತ್ತಾದ್ಭುತಾರ್ಥತ್ವಂ। ಕಥಾಯಾಃ ಸ್ಯಭಿನೀತತಾ॥	III. 54
		ಶಬ್ದಾನಾಕುಲತಾ ಚೇತಿ । ತಸ್ಯ ಹೇತುಂ ಪ್ರಚಕ್ಷತೇ ॥	

(2) ದಂಡಿಯ ಕಾವ್ಯಾದರ್ಶ

ಕಾ॥	ಪದ್ಯಸಂಖ್ಯೆ		ಶ್ಲೋಕಸಂಖ್ಯೆ.
424		ನ್ಯೈನರ್ಗಿಕೀ ಚ ಪ್ರತಿಭಾ । ಶ್ರುತಂ ಚ ಬಹು ನಿರ್ಮಲಂ ॥ ಅಮಂದಶ್ಚಾಭಿಯೋಗೋಸ್ಯಾಃ । ಕಾರಣಂ ಕಾವ್ಯಸಂಪದಃ ॥	I. 103
455	ಸೂ.	ಅಪಾರ್ಥಂ ವ್ಯರ್ಥಮೇಕಾರ್ಥಂ । ಸಸಂಶಯಮಪಕ್ರಮಂ ॥ ಶಬ್ದಹೀನಂ ಯತಿಭ್ರಷ್ಟಂ । ಭಿನ್ನವೃತ್ತಂ ವಿಸಂಧಕಂ ॥	III. 125
471) 476)	ಸೂ.	ದೇಶಕಾಲಕಲಾಲೋಕ । ನ್ಯಾಯಾಗಮವಿರೋಧಿ ಚ ॥ ಇತಿ ದೋಷಾ ದಶೈವೈತೇ। ವರ್ಜ್ಯಾಃ ಕಾವ್ಯೇಷು ಸೂರಿಭಿಃ॥	III. 126
		ವಿರೋಧನ್ಸ ಕಲೋಪ್ಯೇಷ । ಕದಾಚಿತ್ಕವಿಕೌಶಲಾತ್ ॥ ಉತ್ಕ್ರಮ್ಯ ದೋಷಗಣನಾಂ । ಗುಣವೀಥೀಂ ವಿಗಾಹತೇ ॥	III. 179
459	ಸೂ.	ಅವಿಶೇಷೇಣ ಪೂರ್ವೋಕ್ತಂ । ಯದಿ ಭೂಯೋಽಪಿ ಕೀರ್ತ್ಯತೇ॥ ಅರ್ಥತಃ ಶಬ್ದತೋ ವಾಪಿ । ತದೇಕಾರ್ಥಂ ಮತಂ ಯಥಾ॥	III. 135
		ಅನುಕಂಪಾದ್ಯತಿಶಯೋ । ಯದಿ ಕಶ್ಚಿದ್ವಿವಕ್ಷ್ಯತೇ ॥ ನ ದೋಷಃ ಪುನರುಕ್ತೋಪಿ । ಪ್ರತ್ಯಯತೇಯಮಲಂಕ್ರಿಯಾ ॥	III. 137
460	ಉ.	ಉತ್ಕಾಮುನ್ಮನಯಂತ್ಯೇತೇ । ಬಾಲಾಂ ತದಲಕತ್ವಿಷಃ ॥ ಅಂಭೋಧರಾಸ್ತಟಿತ್ವಂತೋ । ಗಂಭೀರಾಃ ಸ್ತನಯಿತ್ನವಃ ॥	III. 136
465	ಸೂ.	ಏಕವಾಕ್ಯೇ ಪ್ರಬಂಧೇ ವಾ । ಪೂರ್ವಾಪರಪರಾಹತಂ ॥ ವಿರುದ್ಧಾರ್ಥತಯಾ ವ್ಯರ್ಥ । ಮಿತಿ ದೋಷೇಷು ಪಠ್ಯತೇ ॥	III. 131
		ಅಸ್ತಿ ಕಾಚಿದವಸ್ಥಾ ಸಾ । ನಾಭಿಷಂಗಸ್ಯ ಚೇತಸಃ ಯಸ್ಯಾಂ ಧರ್ಮೇದಭಿಮತಾ । ವಿರುದ್ಧಾರ್ಥಾಪಿ ಭಾರತೀ	III. 133
466	ಉ.	ಜಹಿ ಶತ್ರುಬಲಂ ಕೃತ್ಸ್ನಂ । ಜಯ ವಿಶ್ವಂಭರಾಮಿಮಾಂ ॥ ತವ ನ್ಯೆಕೋಪಿ ವಿದ್ವೇಷ್ಟಾ । ಸರ್ವಭೂತಾನುಕಂಪಿನಃ ॥	III. 132
467	ಉ.	ಪರದಾರಾಭಿಲಾಷೋ ಮೇ । ಕಥಮಾರ್ಯಸ್ಯ ಯುಜ್ಯತೇ ॥ ಪಿಬಾಮಿ ತರಲಂ ತನ್ವ್ಯಾಃ । ಕದಾ ನು ದಶನಚ್ಛದಂ ॥	III. 134
468	ಸೂ.	ಉದ್ದೇಶಾನುಗುಣೋರ್ಥಾನಾ । ಮನೂದ್ದೇಶೋ ನ ಚೇತ್ಕೃತಃ ॥ ಅಪಕ್ರಮಾಭಿಧಾನಂ ತಂ । ದೋಷಮಾಚಕ್ಷತೇ ಬುಧಾಃ ॥	III. 145
		ಯತ್ನಃ ಸಂಬಂಧವಿಜ್ಞಾನ । ಹೇತುಕೋಪಿ ಕೃತೋ ಯದಿ॥ ಕ್ರಮಲಂಘನಮಪ್ಯಾಹುಃ । ಸೂರಯೋ ನ್ಯೈವ ದೂಷಣಂ ॥	III. 146
469	ಉ.	ಸ್ಥಿತಿನಿರ್ಮಾಣಸಂಹಾರ । ಹೇತವೋ ಜಗತಾಮಮೀ ॥ ಶಂಭುನಾರಾಯಣಾಂಭೋಜ।ಯೋನಯಃಪಾಲಯಂತು ವಃ॥	III.I 45
474	ಉ.	ಕರ್ಪೂರಪಾದಪಾಮರ್ಶ । ಸುರಭಿರ್ಮಲಯಾನಿಲಃ ॥	III. 165
477	ಉ.	ಸತ್ಯಮೇವಾಹ ಸುಗತಃ । ಸಂಸ್ಕಾರಾನವಿನಶ್ವರಾ ತಥಾಹಿ ಸಾ ಚಕೋರಾಕ್ಷೀ । ಸ್ಥಿತ್ಯೈವಾದ್ಯಾಪಿ ಮೇ ಹೃದಿ॥	III. 174
478	ಉ.	ಅಸಾವನುಪನೀತೋಪಿ । ವೇದಾನಧಿಜಗೇ ಗುರೋಃ ॥ ಸ್ವಭಾವಶುದ್ಧಃ ಸ್ಫಟಿಕೋ । ನ ಸಂಸ್ಕಾರಮಪೇಕ್ಷತೇ ॥	III. 178
479	ಸೂ.	ಶ್ಲೋಕೇಷು ನಿಯತಸ್ಥಾನಂ । ಪದಚ್ಛೇದಂ ಯತಿಂ ವಿದುಃ॥ ತದಪೇತಂ ಯತಿಭ್ರಷ್ಟಂ । ಶ್ರವಣೋದ್ವೇಜನಂ ಯಥಾ ॥	III. 152

ಕಾ॥	ಪದ್ಯಸಂಖ್ಯೆ		ಶ್ಲೋಕಸಂಖ್ಯೆ.
482	ಸೂ.	ವರ್ಣಾನಾಂ ನ್ಯೂನತಾಧಿಕ್ಯೇ । ಗುರುಲಘ್ವ್ಯಯಥಾಸ್ಥಿತಿಃ॥	III. 156
		ತತ್ರ ತದ್ಭಿನ್ನವೃತ್ತಂ ನ್ಯಾ । ದೇಷದೋಷನ್ಸುನಿಂದಿತಃ ॥	
500 } 521 }	ಸೂ.	ಶ್ಲೇಷಃ ಪ್ರಸಾದಃ ಸಮತಾ । ಮಾಧುರ್ಯಂ ಸುಕುಮಾರತಾ॥	I. 41
		ಅರ್ಥವ್ಯಕ್ತಿರುದಾರತ್ವ । ಮೋಜಃಕಾಂತಿಸಮಾಧಯಃ ॥	
		ಇತಿ ವೈದರ್ಭಮಾರ್ಗಸ್ಯ। ಪ್ರಾಣಾ ದಶ ಗುಣಾಃ ಸ್ಮೃತಾಃ॥	I. 42
		ಏಷಾಂ ವಿಪರ್ಯಯಃ ಪ್ರಾಯೋ ದೃಶ್ಯತೇ ಗೌಡವರ್ತ್ಮನಿ॥	
501	ಸೂ.	ಸಮಂ ಬಂಧೇಷ್ವವಿಷಮಂ । ತೇ ಮೃದುಸ್ಫುಟಮಧ್ಯಮಾಃ ॥	I. 47
		ಬಂಧಾ ಮೃದುಸ್ಫುಟೋನ್ಮಿಶ್ರ । ವರ್ಣವಿನ್ಯಾಸಯೋನಯಃ॥	
505	ಸೂ.	ಶ್ಲಿಷ್ಟಮಪ್ಪೃಷ್ಟಶೈಥಿಲ್ಯ । ಮಲ್ಪಪ್ರಾಣಾಕ್ಷರೋತ್ತರಂ ॥	I. 43
		ಅರ್ಥವ್ಯಕ್ತಿರನೇಯತ್ವ । ಮರ್ಥಸ್ಯ . . . . . ॥	I. 73
512	ಸೂ.	ಪ್ರಸಾದವತ್ಪ್ರಸಿದ್ಧಾರ್ಥಂ । ಪ್ರತೀತಿಸುಭಗಂ ವಚಃ ॥	I. 45
		ಅನಿಷ್ಠುರಾಕ್ಷರಪ್ರಾಯಂ । ಸುಕುಮಾರಮಿಹೇಷ್ಯತೇ ॥	I. 69
515	ಸೂ.	ಓಜಸ್ಸಮಾಸಭೂಯಸ್ತ್ವಂ ।	I. 80
		ಶ್ಲಾಘ್ಯೈರ್ಯಶೇಷಣೈರ್ಯುಕ್ತ । ಮುದಾರಂ ಕೈಶ್ಚಿದಿಷ್ಯತೇ॥	I. 79
519	ಸೂ.	ಅನ್ಯಧರ್ಮಸ್ತತೋನ್ಯತ್ರ । ಲೋಕಸೀಮಾನುರೋಧಿನಾ ॥	I. 93
		ಸಮ್ಯಗಾಧೀಯತೇ ಯತ್ರ । ಸಸಮಾಧಿಃ ಸ್ಮೃತೋ ಯಥಾ ॥	
525	ಸೂ.	ಅವ್ಯಪೇತವ್ಯಪೇತಾತ್ಮಾ । ವ್ಯಾವೃತ್ತಿರ್ವರ್ಣಸಂಹತೇಃ ॥	III. 1
		ಯಮಕಂ ತಚ್ಚ ಪಾದಾನಾ । ಮಾದಿಮಧ್ಯಾಂತಗೋಚರಂ॥	
555	ಸೂ.	ವರ್ಣಾವೃತ್ತಿರನುಪ್ರಾಸಃ । ಪಾದೇಷು ಚ ಪದೇಷು ಚ ॥	I. 55
		ಪೂರ್ವಾನುಭವಸಂಸ್ಕಾರ । ಬೋಧಿನೀ ಯದ್ಯದೂರತಾ ॥	
593	ಸೂ.	ಕ್ರೀಡಾಗೋಷ್ಠೀವಿನೋದೇಷು । ತಜ್ಜ್ಞೈರಾಕೀರ್ಣ ಮಂತ್ರಣೇ ॥	III. 97
		ಪರವ್ಯಾಮೋಹನೇ ಚಾಪಿ । ಸೋಪಯೋಗಾಃ ಪ್ರಹೇಲಿಕಾಃ॥	
610	ಉ.	ಕಂಠೇ ಕಾಲಃ ಕರಸ್ಥೇನ । ಕಪಾಲೇನೇಂದುಶೇಖರಃ ॥	II. 12
		ಜಟಾಭಿಃ ಸ್ನಿಗ್ಧತಾಮ್ರಾಭಿ । ರಾವಿರಾಸೀದ್ವೃಷಧ್ವಜಃ ॥	
612	ಉ.	ಬಧ್ನನ್ನಂಗೇಷು ರೋಮಾಂಚಂ।ಕುರ್ವನ್ ಮನಸಿ ನಿರ್ವೃತಿಂ॥	II. 11
		ನೇತ್ರೇ ಚಾಮೀಲಯನ್ನೇಷ । ಪ್ರಿಯಾಸ್ಪರ್ಶಃ ಪ್ರವರ್ತತೇ॥	
621	ಸೂ.	ಅರ್ಥಮಿಷ್ಟಮನಾಖ್ಯಾಯ । ಸಾಕ್ಷಾತ್ತಸ್ಯೈವ ಸಿದ್ಧಯೇ ॥	II. 295
		ಯತ್ಪ್ರಕಾರಾಂತರಾಖ್ಯಾನಂ । ಪರ್ಯಾಯೋಕ್ತಂ ತದಿಷ್ಯತೇ॥	
629	ಉ.	ಅನಭ್ಯಾಸೇನ ವಿದ್ಯಾನಾಂ । ಮನಸಾಗರ್ಹಿಣ ಧೀಮತಾಂ ॥	II. 247
		ಅನಿಗ್ರಹೇಣ ಚಾಕ್ಷಾಣಾಂ । ಜಾಯತೇ ವ್ಯಸನಂ ನೃಣಾಂ॥	
637	ಉ.	ಕದಾನೌ ಸಂಗಮೋ ಭಾವೀ।ತ್ಯಾಕೀರ್ಣೇ ವಕ್ತುಮಕ್ಷಮಂ॥	II. 261
		ಅವೇಕ್ಷ್ಯ ಕಾಂತಮಬಲಾ । ಲೀಲಾಪದ್ಮಂ ನ್ಯಮಾಲಯತ್॥	
639	ಸೂ.	ಲೇಶೋ ಲೇಶೇನ ನಿರ್ಭಿನ್ನ । ವಸ್ತುರೂಪನಿಗೂಹನಂ ॥	II. 265
642	ಸೂ.	ಶಬ್ದೋಪಾತ್ತೇ ಪ್ರತೀತೇ ವಾ । ನಾದೃಶ್ಯೇ ವಸ್ತುನೋ ರ್ವ್ಯಯೋಃ॥	II. 180
		ತತ್ರ ಯದ್ಭೇದಕಥನಂ ವ್ಯತಿರೇಕಃ ನ ಕಥ್ಯತೇ	

ಕಾ॥	ಪದ್ಯಸಂಖ್ಯೆ	ಶ್ಲೋಕಸಂಖ್ಯೆ.
643	ಉ. ತ್ವಂ ಸಮುದ್ರಶ್ಚ ದುರ್ವಾರೌ । ಮಹಾಸತ್ತ್ವೌ ನತೇಜಸೌ॥ ಅಯಂ ತು ಯುವಯೋರ್ಭೇದಃ।ನಜಡಾತ್ಮಾ ಪಟುರ್ಧರ್ವಾ॥	II. 185
654	ಉ. ಮಾನಮನ್ಯಾ ನಿರಾಕರ್ತುಂ । ಪಾದಯೋರ್ಮೇ ಪತಿಷ್ಯತಃ॥ ಉಪಕಾರಾಯ ದಿಷ್ಟ್ಯೈತ । ದುದೀರ್ಣಂ ಘನಗರ್ಜಿತಂ ॥	II. 299
655	ಉ. ವಿಕಸಂತಿ ಕದಂಬಾನಿ । ಸ್ಫುಟಂತಿ ಕುಟಜದ್ರುಮಾಃ । ಉನ್ಮೀಲಂತಿ ಚ ಕಂದಲ್ಯೋ । ದಲಂತಿ ಕಕುಭಾನಿ ಚ ॥	II. 117
679	ಸೂ. ನ ಲಿಂಗವಚನೇ ಭಿನ್ನೇ । ನ ಹೀನಾಧಿಕತಾಪಿ ವಾ ॥ ಉಪಮಾದೂಷಣಾಯಾಲಂ।ಯತ್ರೋದ್ವೇಗೋನಧೀಮತಾಂ॥	II. 51
682	ಉ. ಖದ್ಯೋತೋ ಭಾತಿ ಭಾನುವತ್ ॥	II. 55
685	ಸೂ. ವಸ್ತು ಕಿಂಚಿದುಪನ್ಯಸ್ಯ । ನ್ಯಸನಾತ್ತತ್ಸಧರ್ಮಣಃ ॥ ಸಾಮ್ಯಪ್ರತೀತಿರಸ್ತೀತಿ । ಪ್ರತಿವಸ್ತೂಪಮಾ ಯಥಾ । ಉಪಮೈವ ತಿರೋಭೂತ । ಭೇದಾ ರೂಪಕಮುಚ್ಯತೇ ॥	II. 46 II. 66
686	ಉ. ನೈಕೋಪಿ ತಾವದ್ಯಶೋದ್ಯಾಪಿ। ಜಾಯಮಾನೇಷು ರಾಜಸು॥ ನನು ದ್ವಿತೀಯೋ ನಾಸ್ತ್ಯೇವ । ಪಾರಿಜಾತಸ್ಯ ಪಾದಪಃ ॥	II. 47
690	ಉ. ಅಕಸ್ಮಾದೇವ ತೇ ಚಂಡಿ । ಸ್ಫುರಿತಾಧರಪಲ್ಲವಂ ॥ ಮುಖಂ ಮುಕ್ತಾರುಜೋ ಧತ್ತೇ ।ಘರ್ಮಾಭಿಃಕಣಮಂಜರೀಃ॥	II. 71 II. 73
691	ಉ. ವಲ್ಗತಿಭ್ರು ಗಲದ್ಧರ್ಮ । ಜಲಮಾಲೋಹಿತೇಕ್ಷಣಂ । ವಿಸ್ಮಿಣೋತಿ ಮದಾವಸ್ಥಾ । ವಿದಂ ವದನಪಂಕಜಂ ॥ ಮದರಕ್ತ ಕಪೋಲೇನ । ಮನ್ಮಥಸ್ತ್ವನ್ಮುಖೇಂದುನಾ । ನರ್ತಿತಭ್ರೂಲತೇನಾಲಂ । ಮರ್ದಿತುಂ ಭುವನತ್ರಯಂ ।	II. 80
697	ಸೂ. ಪ್ರತಿಷೇಧೋಕ್ತಿರಾಕ್ಷೇಪಃ ।	II. 120
708	ಸೂ. ಅಪಹ್ನುತಿರಪಹ್ನುತ್ಯ । ಕಿಂಚಿದನ್ಯಾರ್ಥದರ್ಶನಂ ॥	II. 304
720	ಉ. ನಂಗತಾನಿ ಮೃಗಾಕ್ಷೀಣಾಂ । ತಡಿದ್ವಿಲಸಿತಾನಿ ಚ ॥ ಕ್ಷಣದ್ವಯಂ ನ ತಿಷ್ಠಂತಿ । ಘನಾರಬ್ಧಾನ್ಯಪಿ ಸ್ವಯಂ ॥	II. 332
722	ಉ. ಸುಖಂ ಜೀವಂತಿ ಹರಿಣಾ । ವನೇಷ್ವಪರಸೇವಿನಃ ॥ ಅನ್ನೈರಯತ್ನಸುಲಭೈ । ಸ್ತೃಣದರ್ಭಾಂಕುರಾದಿಭಿಃ ॥	II. 341
729	ಉ. ತನುಮಧ್ಯಂ ಪೃಥುಶ್ರೋಣಿ । ರಕ್ತೋತ್ಪಲಮಸಿತೇಕ್ಷಣಂ । ನತನಾಭಿ ವಪುಃ ಸ್ತ್ರೀಣಾಂ । ಕಂ ನ ಹಂತ್ಯುನ್ನತನ್ತನಂ ॥	II. 336
737	ಉ. ಅನಂಜಿತಾಸಿತಾ ದೃಷ್ಟಿ । ರ್ಭ್ರೂರನಾವರ್ಜಿತಾನತಾ । ಅರಂಜಿತೋರುಣಶ್ಚಾಯ । ಮಧರಸ್ತವ ಸುಂದರಿ ॥	II. 201
751	ಉ. ಏಕಚಕ್ರೋ ರಥೋ ಯಂತಾ । ವಿಕಲೋ ವಿಷಮಾ ಹಯಾಃ ॥ ಆಕ್ರಾಮತ್ಯೇವ ತೇಜಸ್ವೀ । ತಥಾಪ್ಯರ್ಕೋ ನಧಸ್ತರಂ ॥	II. 328
755	ಸೂ. ಯದಿ ನಿಂದನ್ನಿವ ಸ್ತೌತಿ । ವ್ಯಾಜಸ್ತುತಿರಸೌ ಸ್ಮೃತಾ ॥	II. 343
758	ಉ. ಭುಜಂಗಭೋಗಸಂಸಕ್ತಾ । ಕಲತ್ರಂ ತವ ಮೇದಿನೀ ॥ ಅಹಂಕಾರಃ ಪರಾಂ ಕೋಟಿ । ಮಾರೋಹತಿ ಕುತಸ್ತವ ॥	II. 346
761	ಉ. ಕೃಷ್ಣಾರ್ಜುನಾನುರಕ್ತಾಪಿ । ದೃಷ್ಟಿಃ ಕರ್ಣಾವಲಂಬಿನೀ ॥	II. 339
766	ಉ. ಅಚ್ಯುತೋಪ್ಯವೃಷಚ್ಛೇದೀ ।	II. 322

ಕಾ॥ ಪದ್ಯಸಂಖ್ಯೆ.			ಶ್ಲೋಕಸಂಖ್ಯೆ.
770	ಸೂ.	ನಾನಾಲಂಕಾರಸಂಸೃಷ್ಟಿಃ । ಸಂಕೀರ್ಣಂ ತು ನಿಗದ್ಯತೇ ॥	II. 359
		ಅಂಗಾಂಗಿಭಾವಾವಸ್ಥಾನಂ । ಸರ್ವೇಷಾಂ ಸಮಕಕ್ಷತಾ ॥	
		ಇತ್ಯಲಂಕಾರಸಂಸೃಷ್ಟೇ । ರ್ಲಕ್ಷಣೀಯಾ ದ್ವಯಾ ಗತಿಃ ॥	II. 360
772	ಸೂ.	ಪ್ರೇಯಃ ಪ್ರಿಯತರಾಖ್ಯಾನಂ।	II. 275
		ಊರ್ಜಸ್ವಿ ರೂಢಾಹಂಕಾರಂ ।	
776	ಸೂ.	ತದ್ಭಾವಿಕಮಿತಿ ಪ್ರಾಹುಃ । ಪ್ರಬಂಧವಿಷಯಂ ಗುಣಂ ॥	II. 364
		ಭಾವೇ ಕವೇರಭಿಪ್ರಾಯಃ । ಕಾವ್ಯೇಷ್ವನ್ಯ ವ್ಯವಸ್ಥಿತಿಃ ॥	
		....	
		ಭಾವಾಯತ್ತಮಿದಂ ಸರ್ವ । ಮಿತಿ ತದ್ಭಾವಿಕಂ ವಿದುಃ ॥	II. 366
939	ಸೂ.	ಗದ್ಯಂ ಪದ್ಯಂ ಚ ಮಿಶ್ರಂ ಚ । ತತ್ತ್ರಿಧೈವ ವ್ಯವಸ್ಥಿತಂ ॥	I. 11
		ಅಪಾದಃ ಪದಸಂತಾನೋ । ಗದ್ಯಮಾಖ್ಯಾಯಿಕಾ ಕಥಾ ॥	I. 23
		ಇತಿ ತನ್ಯ ಪ್ರಭೇದಾ ದ್ವೌ ।	
950	ಸೂ.	ಸರ್ಗಬಂಧೋ ಮಹಾಕಾವ್ಯಂ ।	I. 14
		ಗದ್ಯಪದ್ಯಮಯೀ ಕಾಚಿತ್ । ಚಂಪೂರಿತ್ಯಭಿಧೀಯತೇ ॥	I. 31
956	ಸೂ.	ನಗರಾರ್ಣವಶೈಲರ್ತು । ಚಂದ್ರಾರ್ಕೋದಯವರ್ಣನೈಃ ॥	I. 16
		ಉದ್ಯಾನಸಲಿಲಕ್ರೀಡಾ । ಮಧುಪಾನರತೋತ್ಸವೈಃ ॥	
		.....	
		ಅಲಂಕೃತಮನಂಕ್ಷಿಪ್ತಂ । ರಸಭಾವನಿರಂತರಂ ॥	I. 18
		....	I. 19
		ಕಾವ್ಯಂ	

---

(3) ರುದ್ರಟನ ಕಾವ್ಯಾಲಂಕಾರ

429		ಶಬ್ದಾರ್ಥಯೋರಿತಿ ನಿರೂಪ್ಯ ವಿಭಕ್ತರೂಪಾ ।	XI. 36
		ದೋಷಾ ಗುಣಾಂಶ್ಚ ನಿಪುಣೋ ವಿಸೃಜನ್ನಸಾರಂ ॥	
		ಸಾರಂ ಸಮಾಹಿತಮನಾಃ ಪರಮಾದದಾನಃ ।	
		ಕುರ್ವೀತ ಕಾವ್ಯಮವಿನಾಶಿ ಯಶೋಧಿಗಂತುಂ ॥	
430	ಸೂ.	ನನು ಶಬ್ದಾರ್ಥೌ ಕಾವ್ಯಂ .....।	II. 1
431	ಸೂ.	ಶಬ್ದಾನಾಮತ್ರ ಸದಾನೇಕಾರ್ಥಾನಾಂ ಪ್ರಯುಜ್ಯಮಾನಾನಾಂ ॥	VI. 9
		ನಿಶ್ಚೀಯತೇ ಹಿ ಸೋರ್ಥಃ ಪ್ರಕರಣಶಬ್ದಾಂತರಾಭಿನಯೈಃ ॥	
434	ಉ.	ಸಾ ಸುಂದರ ತವ ವಿರಹೇ ಸುತನುರಿಯನ್ಮಾತ್ರಲೋಚನಾ ಸಪದಿ ।	VI. 10
		ಏತಾವತೀಮವಸ್ಥಾಂ ಯಾತಾ ದಿವಸೈರಿಯನ್ಮಾತ್ರೈಃ ॥	
435	ಸೂ.	ಅಸಮರ್ಥಮಪ್ರತೀತಂ ವಿನಂಧಿ ವಿಪರೀತಕಲ್ಪನಂ ಗ್ರಾಮ್ಯಂ॥	VI. 2
		ಅವ್ಯುತ್ಪತ್ತಿ ಚ ದೇಶ್ಯಂ ಪದಮಿತಿ ಸಮ್ಯಗ್ಭವೇದ್ದುಷ್ಟಂ ॥	

ಕಾ॥ಪದ್ಯಸಂಖ್ಯೆ			ಶ್ಲೋಕಸಂಖ್ಯೆ.
436	ಸೂ.	ಪದಮಿದಮಸಮರ್ಥಂ ನ್ಯಾದ್ವಾಚಕಮರ್ಥನ್ಯ ತಸ್ಯ ನಚ ವಕ್ತುಂ ॥	VI. 3
		ತಂ ಶಕ್ನೋತಿ ತಿರೋಹಿತತತ್ಸಾಮರ್ಥ್ಯಂ ನಿಮಿತ್ತೇನ ॥	
439	ಸೂ.	ಯಸ್ಯಾದಿಪದೇನ ಸಮಂ ಸಂಧಿರ್ನಭವೇದ್ಭವೇದ್ವಿರುದ್ಧೋ ವಾ ।	VI. 14
		ತದಿತಿ ವಿಸಂಧಿ	
452	ಸೂ.	ಅನುಕರಣಭಾವಮವಿಕಲಮಸಮರ್ಥಾದಿಸ್ವರೂಪತೋಗಚ್ಛೇ॥	VI. 47
		ನ ಭವತಿ ದುಷ್ಟಮತಾದ್ಯಪರೀತಕ್ಲಿಷ್ಟವರ್ಣಂ ಚ ॥	
453	ಸೂ.	ವಾಕ್ಯಂ ತತ್ಸಾಧಿಮತಂ ಪರಸ್ಪರಂ ಸವ್ಯಪೇಕ್ಷವೃತ್ತೀನಾಂ ॥	II. 7
		ಸಮುದಾಯಃ ಶಬ್ದಾನಾಮೇಕಪರಾಣಾಮನಾಕಾಂಕ್ಷಃ ॥	
		ಅನ್ಯೂನಾಧಿಕವಾಚಕಸುಕ್ರಮಪುಷ್ಟಾರ್ಥಶಬ್ದಚಾರುಪದಂ ।	II. 8
		ಕ್ಷೋದಿಕ್ಷಮಮಕ್ಲೂಣಂ ಸುಮತಿರ್ವಾಕ್ಯಂ ಪ್ರಯುಂಜೀತ॥	
457	ಉ.	ಕಿಮಿತಿ ನ ಪಶ್ಯಸಿ ಕೋಪಂ ಪಾದಗತಂ ಬಹುಗುಣಂ ಗೃಹಾಣ್ಯೇನಂ ।	VI. 42
		ನನು ಮುಂಚ ಹೃದಯನಾಥಂ ಕಂಠೇ ಮನಸಸ್ತವೋರೂಪಂ॥	
459	ಸೂ.	ವಕ್ತಾ ಹರ್ಷಭಯಾದಿಭಿರಾಕ್ಷಿಪ್ತಮನಾಸ್ತಥಾ ಸ್ತುವನ್ನಿಂದ್ಯಂ ।	VI. 29
		ಯತ್ಪದಮಸಕೃದ್ಬ್ರೂಯಾತ್ತತ್ಪುನರುಕ್ತಂ ನ ದೋಷಾಯ ॥	
524	ಸೂ.	ವಕ್ರೋಕ್ತಿರನುಪ್ರಾಸೋಯಮಕಂ ಶ್ಲೇಷಸ್ತಥಾಪರಂಚಿತ್ರಂ।	II. 13
		ಶಬ್ದಸ್ಯಾಲಂಕಾರಾಃ . . . . . ॥	
560	ಸೂ.	ಸರ್ವೈರುಪರಿ ಸಕಾರಃ ಸರ್ವೆ ರೇಫೋಭಯತ್ರಸಂಯುಕ್ತಾಃ।	II. 26
		ಏಕತಾಪಿ ಹಕಾರಃ ಪರುಷಾಯಾಂ ಸರ್ವಥಾ ಚ ಶಪೌ ॥	
562	ಸೂ.	ನಿಜವರ್ಗ್ಯಾಂತ್ಯೈರ್ವರ್ಗ್ಯಾಃ ಸಂಯುಕ್ತಾ ಉಪರಿ ಸಂತಿ ಮಧುರಾಯಾಂ ।	II. 20
		ತದ್ಯುಕ್ತಶ್ಚ ಲಕಾರೋ ರಣೌ ಚ ಹ್ರಸ್ವಸ್ವರಾಂತರಿತೌ ॥	
563	ಉ.	ಅನಣುರಣನ್ಮಣಿಮೇಖಲಮವಿರತಶಿಂಜಾನಮಂಜುಮಂಜೀರಂ	II. 23
		ಪರಿಸರಣಮರುಣಚರಣೇ ರಣರಣಕಮಕಾರಣಂ ಕುರುತೇ ॥	
568	ಸೂ.	ಧಂಗ್ಯಂತರಕೃತತತ್ಕ್ರಮವರ್ಣನಿಮಿತ್ತಾನಿ ವಸ್ತುರೂಪಾಣಿ।	V. 1
		ಸಾಂಕಾನಿ ವಿಚಿತ್ರಾಣಿ ಚ ರಚ್ಯಂತೇ ಯತ್ರ ತಚ್ಚಿತ್ರಂ ॥	
569	ಸೂ.	ತಚ್ಚಕ್ರಖಡ್ಗಮುಸಲ್ಯೆರ್ಬಾಣಾಸನಶಕ್ತಿಶೂಲಹಲ್ಯೆಃ ।	V. 2
		ಚತುರಂಗಪೀಠವಿರಚಿತರಥತುರಗಗಜಾದಿಪದಪಾಠ್ಯೈಃ ॥	
		ಅನುಲೋಮಪ್ರತಿಲೋಮೈರ್ಮುರರ್ಧಭ್ರಮಮುರಜಸರ್ವತೋಭದ್ರೈಃ ॥	V. 3
		ಇತ್ಯಾದಿಭಿರನ್ಯೈರಪಿ ವಸ್ತುವಿಶೇಷಾಕೃತಿಪ್ರಭವೈಃ ॥	
		ಭೇದೈರ್ವಿಭಿದ್ಯಮಾನಂ ಸಂಖ್ಯಾತುಮನಂತಮಸ್ತಿನೈತದಲಂ।	V. 4
570 587	ಸೂ.	ಮಾತ್ರಾಬಿಂದುಚ್ಯುತಕೇ ಪ್ರಹೇಲಿಕಾ ಕಾರಕಕ್ರಿಯಾಗೂಢೇ॥	V. 24
593	ಸೂ.	ಪ್ರಶ್ನೋತ್ತರಾದಿ ಚಾನ್ಯತ್ಕ್ರೀಡಾಮಾತ್ರೋಪಯೋಗಮಿದಂ ॥	V. 24

ಕಾ॥ ಪದ್ಯಸಂಖ್ಯೆ			ಶ್ಲೋಕಸಂಖ್ಯೆ.
593	ಸೂ.	ನ್ಪಷ್ಟಪ್ರಪ್ಚನ್ನಾರ್ಥಾ ಪ್ರಹೇಲಿಕಾ ವ್ಯಾಹೃತಾರ್ಥಾ ಚ ॥	V. 25
610	ಸೂ.	ವಕ್ತ್ರಾ ತದನ್ಯಥೋಕ್ತಂ ವ್ಯಾಜಪಷ್ಟೇ ಚಾನ್ಯಥಾ ತದುತ್ತರದಃ। ವಚನಂ ಯತ್ಪದಭಂಗ್ಯೆರ್ಜ್ಞೇಯಾ ಸಾ ಶ್ಲೇಷವಕ್ರೋಕ್ತಿಃ ॥	II. 14
604	ಉ.	ಶಲ್ಯಮಪಿ ಸ್ಖಲದಂತಃ ಸೋಢುಂ ಶಕ್ಯೇತ ಹಾಲಹಲದಿಗ್ಧಂ। ಧೀರೈರ್ನಪುನರಕಾರಣಕುಪಿತಖಲಾಲೇಕದುರ್ವಚನಂ ॥	II. 17
605	ಸೂ.	ಅರ್ಥಸ್ಯಾಲಂಕಾರಾ ವಾನ್ತವಮೌಪಮ್ಯವತಿಶಯಃ ಶ್ಲೇಷಃ।	VII. 9
606	ಸೂ.	ವಾನ್ತವಮಿತಿ ತಜ್ಜ್ಞೇಯಂ ಕ್ರಿಯತೇ ವಸ್ತುಸ್ವರೂಪಕಥನಂ ಯತ್। ಪುಷ್ಟಾರ್ಥಮಪಿಪರೀತಂ ನಿರುಪಮಮನತಿಶಯಮಶ್ಲೇಷಂ ॥	VII. 10
607	ಸೂ.	ತಸ್ಯಸಹೋಕ್ತಿಸಮುಚ್ಚಯಜಾತಿಯಥಾನಂಖ್ಯಭಾವಪರ್ಯಾಯಾಃ। ವಿಷಮಾನುಮಾನದೀಪಕಪರಿಕರಪರಿವೃತ್ತಿಪರಿಸಂಖ್ಯಾಃ ॥	VII. 11
		ಹೇತುಃ ಕಾರಣಮಾಲಾ ವ್ಯತಿರೇಕೋನ್ಯೋನ್ಯಮುತ್ತರಂ ಸಾರಂ। ಸೂಕ್ಷ್ಮಂ ಲೇಶೋವಸರೋ ಮಿಲಿತಮೇಕಾವಲೀ ಭೇದಾಃ॥	VII. 12
613	ಸೂ.	ಅನ್ಯೋನ್ಯಂ ನಿರಪೇಕ್ಷೌ ಯಾವರ್ಥಾವೇಕಕಾಲಮೇಕವಿಧೌ। ಭವತಸ್ತತ್ಕಥನಂ ಯತ್ಸಾಪಿ ಸಹೋಕ್ತಿಃ ಕಿರೇತ್ಯಪರೇ ॥	VII. 17
616	ಉ.	ಏಕಾಕಿನೀ ಯದಬಲಾ ತರುಣೀ ತಥಾಹ। ಮಸ್ಮಿನ್ ಗೃಹೇ ಗೃಹಪತಿಶ್ಚ ಗತೋ ವಿದೇಶಂ ॥ ಕಿಂ ಯಾಚನೇ ತದಿಹ ವಾಸಮಿಯಂ ವರಾಕೀ। ಶ್ವಶ್ರೂರ್ಮಮಾಂಧಬಧಿರಾ ನನು ಮೂಢ ಪಾಂಥ॥	VII. 41
617	ಸೂ.	ನಿರ್ದಿಶ್ಯಂತೇ ಯಸ್ಮಿನ್ನರ್ಥಾವಿವಿಧಾಯಯೈವ ಪರಿಪಾಟ್ಯಾ। ಪುನರಪಿ ತತ್ಪ್ರತಿಬದ್ಧಾಸ್ತಯೈವ ತತ್ಸಾದ್ಧ್ಯಥಾಸಂಖ್ಯಂ ॥	VII. 34
623	ಉ.	ಸಲಲಂ ಸಿಕಾಸಿಕಮಲಂ ಕಮಲಾನಿ ಸುಗಂಧಿಮಧುಸಮೃದ್ಧಾನಿ। ಮಧುಲೀನಾಲಿಕುಲಾಕುಲಮಲಿಕುಲಮಪಿ ಮಧುರರಣಿತಮಿಹ ॥	VII. 110
625	ಸೂ.	ಹೇತುಮತಾ ಸಹ ಹೇತೋರಭಿಧಾನಮಭೇದಕೃದ್ಭವೇದ್ಯತ್ರ। ಸೋಲಂಕಾರೋ ಹೇತುಃ ಸ್ಯಾದನ್ಯೇಭ್ಯಃ ಪೃಥಗ್ಭೂತಃ ॥	VII. 82
628	ಉ.	ವಿನಯೇನ ಭವತಿ ಗುಣವಾನ್ಗುಣವತಿ ಲೋಕೋನುರಜ್ಯತೇ ಸಕಲಃ। ಅಭಿಗಮ್ಯತೇನುರಕ್ತಃ ಸಸಹಾಯೋ ಯುಜ್ಯತೇ ಲಕ್ಷ್ಮ್ಯಾ ।|	VII. 85
636	ಉ.	ನಾವಜ್ಞಾಮಾಗಮಿಷ್ಯನ್ನೂನಂ ಪತಿತೋಸಿಪಾದಯೋರ್ಮತ್ಸ್ಯಾಃ। ಕಥಮನ್ಯಥಾ ಲಲಾಟೇ ಯಾವಕರಸತಿಲಕಪಙ್ಕ್ತಿರಿಯಂ ॥	VII. 57
638	ಉ.	ವಚನಮುಪಚಾರಗರ್ಭಂದೂರಾದುದ್ಗಮನಮಾಸನಂಸಕಲಂ। ಇದಮದ್ಯಮಯಿ ತಥಾತೇ ಯಥಾಸಿ ನೂನಂಪ್ರಿಯೇ ಕುಪಿತಾ॥	VII. 58
642	ಸೂ.	ಆದೌಮಧ್ಯೇಂತೇ ವಾ ವಾಕ್ಯೇ ತತ್ಪಂಸ್ಥಿತಂ ಚ ದೀಪಯತಿ। ವಾಕ್ಯಾರ್ಥಾನಿತಿ ಧೂಯಸ್ತ್ವಿಧ್ಯೆತದೇವಂ ಭವೇತ್ ಸೋಢಾ॥	VII. 65

ಕಾ॥ ಪದ್ಯಸಂಖ್ಯೆ.			ಶ್ಲೋಕಸಂಖ್ಯೆ.
661	ಸೂ.	ತನ್ಮೀಲಿತಮಿತಿ ಯಸ್ಮಿನ್ನಮಾನಚಿಹ್ನೇನ ಹರ್ಷಕೋಪಾದಿ । ಅಪರೇಣ ತಿರಸ್ಕ್ರಿಯತೇ ನಿತ್ಯೇನಾಗಂತುಕೇನಾಪಿ ॥	VII. 106
662	ಉ.	ತಿರ್ಯಕ್ಪ್ರೇಕ್ಷಣತರಲೇ ಸುಸ್ನಿಗ್ಧೇ ಚ ಸ್ವಭಾವತಸ್ತನ್ಯಾಃ । ಅನುರಾಗೋ ನಯನಯುಗೇ ಸನ್ನಪಿ ಕೇನೋಪಲಕ್ಷ್ಯೇತ ॥	VII. 107
663	ಉ.	ಮದಿರಾಮದಧರಪಾಟಲಕಪೋಲತಲಲೋಚನೇಷು ವದನೇಷು ಕೋಪೋ ಮನಸ್ವಿನೀನಾಂ ನ ಲಕ್ಷ್ಯತೇ ಕಾಮಿಭಿಃ ಪ್ರಥಮಂ ॥	VII, 108
665	ಸೂ.	ಉಪಮೋತ್ಪ್ರೇಕ್ಷಾರೂಪಕಮುಪಹ್ನುತಿಃ ಸಂಶಯಃ ಸಮಾ ಸೋಕ್ತಿಃ । ಮತಮುತ್ತರಮನ್ಯೋಕ್ತಿಃ ಪ್ರತೀಪಮರ್ಥಾಂತರನ್ಯಾಸಃ॥ ಉಭಯನ್ಯಾಸಧ್ಯಾಂತಿಮದಾಕ್ಷೇಪಪ್ರತ್ಯನೀಕದೃಷ್ಟಾಂತಾಃ । ಪೂರ್ವಸಹೋಕ್ತಿಸಮುಚ್ಚಯನಾಮ್ಯಸ್ಮರಣಾನಿ ತದ್ಭೇದಾಃ॥	VIII. 2
669	ಉ.	ಕಮಲಮಿವ ಚಾರು ವದನಂ ಮೃಣಾಲಮಿವ ಕೋಮಲಂ ಭುಜಾಯುಗಲಂ । ಅಲಮಾಲೇವ ಸುನೀಲಾ ತವೈವ ಮದಿರೇಕ್ಷಣೇ ಕಬರೀ ॥	VIII. 3
675	ಉ.	ಮುಖಮಾಪೂರ್ಣಕಪೋಲಂ ಮೃಗವದಲಿಖಿತಾರ್ಧಪತ್ರ ಲೇಖಂ ತೇ । ಭಾತಿ ಲಸತ್ಕಲಕಲಂ ಸ್ಫುಟರಾಂಧನಮಿಂದುಬಿಂಬಮಿವ ॥	VIII. 6
697	ಸೂ.	ಸಕಲಸಮಾನವಿಶೇಷಣಮೇಕಂ ಯತ್ರಾಭಿಧೀಯಮಾನಂ ತತ್ ಉಪಮಾನಮೇವ ಗಮಯೇದುಪಮೇಯಂ ಸಾ ಸಮಾ ಸೋಕ್ತಿಃ ॥	VIII. 14
701	ಸೂ.	ಅಸಮಾನವಿಶೇಷಣಮಪಿ ಯತ್ರ ಸಮಾನೇತಿವೃತ್ತಮುಪ ಮೇಯಂ । ಉಕ್ತೇನ ಗಮ್ಯತೇ ಪರಮುಪಮಾನೇನೇತಿ ಸಾನ್ಯೋಕ್ತಿಃ ॥	VIII. 67
703	ಉ.	ಮುಕ್ತ್ವಾ ಸಲೀಲಹಂಸಂ ವಿಕಸಿತಕಮಲೋಜ್ಜ್ವಲಂ ಸರಸ್ಸು ರನಂ । ಬಕಕುಲತಜಲಂ ಪಲ್ವಲಮಧಿಲಷಸಿ ಸಖೇ ನ ಹಂಸೋಸಿ ॥	VIII. 74
704	ಸೂ.	ಅರ್ಥವಿಶೇಷಃ ಪೂರ್ವಂ ಯಾದೃಚ್ಛ್ಯಸ್ತೋ ವಿವಕ್ಷಿತೇತರ ಯೋಃ । ತಾದೃಶಮನ್ಯಂ ನ್ಯಸ್ಯೇದ್ಯತ್ರ ಪುನಸ್ತೋತ್ರ ದೃಷ್ಟಾಂತಃ ॥	VIII. 75
705	ಉ.	ತ್ವಯಿ ದೃಷ್ಟ ಏವ ತನ್ವಾ ನಿರ್ವಾತಿ ಮನೋ ಮನೋಭವ ಜ್ವಲಿತಂ । ಅಲೋಕೇ ಹಿ ಸಿತಾಂಶೋರ್ವಿಕಸತಿ ಕುಮುದಂ ಕುಮುದ್ವ ತ್ಯಾಃ ॥	VIII. 94 VIII. 95
707	ಉ.	ಕಿಂ ಮರಣಂ ದಾರಿದ್ರ್ಯಂ ಕೋ ವ್ಯಾಧಿರ್ಜೀವಿತಂ ದರಿದ್ರಸ್ಯ । ಕಃ ಸ್ವರ್ಗಃ ಸನಿ ತ್ರಂ ಸುಕಲತ್ರಂ ಸುಪ್ರಭುಃ ಸುಸುತಃ ॥	VIII. 73
713	ಸೂ.	ವಸ್ತುವಿಶೇಷಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಪ್ರತಿಪತಾತ್ಮರತಿಯತ್ರತತ್ಸದೃಶಂ ಕಾರಾಂತರಾನುಭೂತಂ ವಸ್ತ್ವಂತರಮಿತ್ಯದಃ ಸ್ಮರಣಂ ॥	VIII. 109

ಕಾ॥ ಪದ್ಯಸಂಖ್ಯೆ. ಶ್ಲೋಕಸಂಖ್ಯೆ.

717 ಸೂ. ಯತ್ರಾನುಕಂಪ್ಯತೇ ಸಮಮುಪಮಾನೇ ನಿಂದ್ಯತೇ ವಾಪಿ । VIII. 76
ಉಪಮೇಯಮತಿಸ್ತೋತುಂದುರವಸ್ತ್ವಮಿತಿಪ್ರತೀಪಂನ್ಯಾತ್ ॥

718 ಉ. ವದನಮಿದಂ ಸಮಮಿಂದೋಃ ಸುಂದರಮಪಿ ತೇ ಕಥಂ ಚಿರಂ VIII. 77
ನ ಭವೇತ್ ।
ಮಲನಯತಿ ಯತ್ಕಪೋಲೌ ಲೋಚನಸಲಿಲಂಹಿ ಕಜ್ಜಲವತ್ ॥

719 ಉ. ಗರ್ವಮನಂವಾಹ್ಯಮಿಮಂ ತೋಚನಯುಗಲೇನ ವಹಸಿ VIII. 78
ಕಿಂ ಭದ್ರೇ ।
ಸಂತೀದೃಶಾನಿ ದಿಶಿ ದಿಶಿ ಸರಸ್ಸು ನನು ನೀಲನಲಿನಾನಿ ॥

726 ಸೂ. ಪೂರ್ವವಿಶೇಷೋತ್ಪ್ರೇಕ್ಷಾವಿಧಾವನಾತದ್ಗುಣಾಧಿಕವಿರೋಧಾಃ IX. 2
ವಿಷಮಾನಂಗತಿಪಿಹಿತವ್ಯಾಪಾತಾಹೇತಪ್ರೋ ಭೇದಾಃ ॥

727 ಸೂ. ಯಸ್ಮಿನ್ ದ್ರವ್ಯಾದೀನಾಂಪರಸ್ಪರಂಸರ್ವಥಾವಿರುದ್ಧಾನಾಂ। IX. 30
ಏಕತ್ರಾವಸ್ಥಾನಂ ಸಮಕಾಲಂ ಭವತಿ ಸ ವಿರೋಧಃ ॥

736 ಸೂ. ಯತ್ರಾತಿಪ್ರಬಲತಯಾ ಗುಣಸ್ಸಮಾನಾಧಿಕರಣಮನಮಾನಂ। IX. 50
ಅರ್ಥಾಂತರಂ ಪಿದಧ್ಯಾದಾವಿರ್ಭೂತಮಪಿ ತತ್ಪ್ರಹಿತಂ ॥

739 ಉ. ಪ್ರಿಯತಮವಿಯೋಗಜನಿತಾ ಕೃಶತಾ ಕಥಮಿವ ತವೇಯ IX. 51
ಮಂಗೇಷು ।
ಲನದಿಂದುಕಲಾಕೋಮಲಕಾಂತಿಕಲಾಪೇಷು ಲಕ್ಷ್ಯೇತ ॥

741 ಸೂ. ಯತ್ರಾಪಿಪ್ರಬಲತಯಾ ವಿವಕ್ಷ್ಯತೇ ಪೂರ್ವಮೇವ ಜನ್ಯಸ್ಯ । IX. 3
ಪ್ರಾದುರ್ಭಾವಃ ಪಶ್ಚಾಜ್ಜನಕಸ್ಯ ತು ತದ್ಭವೇತ್ಪೂರ್ವಂ ।

745 ಉ. ರೂಕ್ಷೇಪಿ ಪೇಶಲೇನ ಪ್ರಖರೇಪ್ಯಖಲೇನ ಭೂಷಿತಾ ಭವತಾ। IX. 55
ವಸುಧೇಯಂ ವಸುಧಾಧಿಪ ಮಧುರಗಿರಾ ಪರುಷವಚನೇಪಿ ॥

754 ಸೂ. ಅವಿಶೇಷವಿರೋಧಾಧಿಕವಕ್ರವ್ಯಾಜೋಕ್ತ್ಯಸಂಭವಾವಯ X. 2
ವಾಃ ।
ತತ್ಪವಿರೋಧಾಭಾಸಾವಿತಿ ಭೇದಾಸ್ತಸ್ಯ ಶುದ್ಧಸ್ಯ ॥

759 ಸೂ. ಯತ್ರಾವಯವಮುಖಸ್ಥತಸಮುದಾಯವಿಶೇಷಣಂ ಪ್ರಧಾ X. 18
ನಾರ್ಥಂ ॥
ಪುಷ್ಯೇ ಗಮ್ಯೇತಾನ್ಯಃ ಸೋಯಂ ಸ್ಯಾದವಯವಶ್ಲೇಷಃ ॥
ಸ ಇತಿ ವಿರೋಧಾಭಾಸೋ ಯಸ್ಮಿನ್ನರ್ಥದ್ವಯಂ ಪೃಥ
ಗ್ಭೂತಂ ।
ಅನ್ಯದ್ವಾಕ್ಯಂ ಗಮಯೇದವಿರುದ್ಧಂ ಸದ್ವಿರುದ್ಧಮಿವ ॥ X. 22

760 ಉ. ಭುಜಯುಗಲೇ ಬಲಭದ್ರಃ . . . . . । X. 19
. . . . . ರಾಜಾಭೂದರ್ಜುನೋ ಯಶಸಿ ॥

761 ಉ. ತವ ದಕ್ಷಿಣೋಪಿ ವಾಮೋ ಬಲಭದ್ರೋಪಿ ಪ್ರಲಂಬ ಏಷ X. 23
ಭುಜಃ ।

762 ಸೂ. ಯತ್ರಾಧಿಕಮಾರಬ್ಧಾದನಮಾನವಿಶೇಷಣಂ ತಥಾ ವಾಕ್ಯಂ। X. 7
ಅರ್ಥಾಂತರಮವಗಮಯೇದಧಿಕಶ್ಲೇಷನ್ಸ ವಿಜ್ಞೇಯಃ ॥

765 ಸೂ. ಗಮ್ಯೇತ ಪ್ರಕ್ರಾಂತಾದನಂಭವತ್ತದ್ವಿಶೇಷಣೋನ್ಯೋರ್ಥಃ। X. 16
ವಾಕ್ಯೇನ ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧಃ ಸ ಜ್ಞೇಯೋನಂಭವಶ್ಲೇಷಃ ॥

ಕಾ॥	ಪದ್ಯಸಂಜ್ಞೆ		ಶ್ಲೋಕಸಂಖ್ಯೆ.
		ಯತ್ರಾರ್ಥಾದನ್ಯರಸನ್ತತ್ಪ್ರತಿಬದ್ಧಶ್ಚ ಗಮ್ಯತೇನ್ಯೋರ್ಥಃ । ವಾಕ್ಯೇನ ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧೋ ವಕ್ರಶ್ಲೇಷಸ್ಸ ವಿಜ್ಞೇಯಃ ॥	X. 9
784	ಸೂ.	ದ್ವಿತ್ರಿಪದಾ ಪಾಂಚಾಲೀ . . . . . ।	II. 5
786	ಸೂ.	ಶಬ್ದಾನ್ತರಮಾಸವಂತೋ ಭವತಿ ಯಥಾಶಕ್ತಿ ಗೌಡೀಯಾ ॥	
799	ಸೂ.	ವ್ಯವಹಾರಃ ಪುನರಾರ್ಯೋರನ್ಯೋನ್ಯಂ ರಕ್ತಯೋರತಿಪ್ರಕೃತಿಃ, ಶೃಂಗಾರಃ ಸ ದ್ವೇಧಾ ಸಂಭೋಗೋ ವಿಪ್ರಲಂಭಶ್ಚ ॥	XII. 5
		ಸಂಭೋಗಸ್ಸಂಗತಯೋರ್ವಿಯುಕ್ತಯೋರ್ಯಶ್ಚ ವಿಪ್ರಲಂಭೋಸೌ ।	XII. 6
809	ಸೂ.	ಹಾನ್ಯೋ ಹಾನಪ್ರಕೃತಿರ್ಹಾನೋ ವಿಕೃತಾಂಗವೇಷಚೇಷ್ಟಾಧ್ಯಃ ।	
		ಭವತಿ ಪರಸ್ಯಾರ್ಥ್ಯಃ . . . . . ॥	XV. 11
828	ಸೂ.	ಸಮ್ಯಗ್ಜ್ಞಾನಪ್ರಕೃತಿಃ ಶಾಂತೋ ವಿಗತೇಚ್ಛನಾಯಕೋ ಭವತಿ ।	
		ಸಮ್ಯಗ್ಜ್ಞಾನಂ ವಿಷಯೇ ತಮಸೋ ರಾಗಸ್ಯ ಚಾಪಗಮಾತ್ ॥	XV. 15
458	ಉ.	ಗೌರೀಕ್ಷಣಂ ಭೂಧರಜಾಹಿನಾಥಃ । ಪತ್ರಂ ತೃತೀಯಂ ದಯಿತೋಪವೀತಂ ॥ ಯಸ್ಯಾಂಬರಂ ದ್ವಾದಶಶೇಲೋಚನಾಖ್ಯಃ । ಕಾಪಾಲ್ಯಂ ಸುತಃ ಪಾತು ಸದಾಶಿವೋ ವಃ ॥	VI. 40

(ಇದು ನಮಿನಾಥವಿನ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನದಲ್ಲಿ ಉದಾಹೃತವಾಗಿದೆ.)

---

(4) ವಾಮನನ ಕಾವ್ಯಾಲಂಕಾರ ಸೂತ್ರ

			ಸೂತ್ರಸಂಖ್ಯೆ.
435	ಸೂ.	ದುಷ್ಟಂ ಪದಮಸಾಧು ಕಷ್ಟಂ ಗ್ರಾಮ್ಯಮಪ್ರತೀತಮನರ್ಥಕಂ ಚ	2-1- 4
439	ಸೂ.	ವಿರೂಪಪದಸಂಧಿರ್ವಿಸಂಧಿಃ	2-2- 7
443	ಸೂ.	ಶ್ರುತಿವಿರಸಂ ಕಷ್ಟಂ	2-1- 6
		ಅನಭ್ಯರ್ಥಾಂತರಮನಭ್ಯಸ್ಮೃತಿಹೇತುಶ್ಚಾಶ್ಲೀಲಂ	2-1-14
455	ಸೂ.	ಭಿನ್ನವೃತ್ತಯತಿಭ್ರಷ್ಟವಿಸಂಧೀನಿ ವಾಕ್ಯಾನಿ	2-2- 1
		ವ್ಯರ್ಥೈಕಾರ್ಥಸಂದಿಗ್ಧಾಪ್ರಯುಕ್ತಾಪಕ್ರಮರೋಕವಿದ್ಯಾವಿರುದ್ಧಾನಿಚ.	2-2- 9
459	ಸೂ.	ಉಕ್ತಾರ್ಥಪದಮೇಕಾರ್ಥಂ	2-2-11
462	ಸೂ.	ನ ವಿಶೇಷಶ್ಚೇತ್	2-2-12
		ಕರ್ಣಾವತಂಸಶ್ರವಣಕುಂಡಲಶರಶ್ಯೇಖರೇಷು ಕರ್ಣಾದಿನಿರ್ದೇಶಸ್ಸನ್ನಿಧೇಃ	2-2-14

ಕಾ॥ ಪದ್ಯಸಂಖ್ಯೆ			ಸೂತ್ರಸಂಖ್ಯೆ
		ಮುಕ್ತಾಹಾರಶಬ್ದೇ ಮುಕ್ತಾಶಬ್ದಶ್ಯುದ್ಧೇಃ	2-2-15
		ಪುಷ್ಪಮಾರಾಶಬ್ದೇ ಪುಷ್ಪಪದಮುತ್ಕರ್ಷಸ್ಯ	2-2-16
		ಕರಿಕಲಭಶಬ್ದೇ ಕರಿಶಬ್ದಸ್ಯಾದ್ರೂಪ್ಯಸ್ಯ	2-2-17
465	ಸೂ.	ವ್ಯಾಹತಪೂರ್ವೋತ್ತರಾರ್ಥಂ ವ್ಯರ್ಥಂ	2-2-10
471	ಸೂ.	ದೇಶಕಾಲಸ್ವಭಾವವಿರುದ್ಧಾರ್ಥಾನಿ ಲೋಕವಿರುದ್ಧಾನಿ	2-2-23
499	ಸೂ.	ಕಾವ್ಯಶೋಭಾಯಾಃ ಕರ್ತಾರೋ ಧರ್ಮಾ ಗುಣಾಃ	3-1- 1
601	ಸೂ.	ಅವೈಷಮ್ಯಂ ಸಮತಾ	3-2- 5
512	ಸೂ.	ಅಪಾರುಷ್ಯಂ ಸೌಕುಮಾರ್ಯಂ	3-2-12
679	ಸೂ.	ಹೀನತ್ವಾಧಿಕತ್ವಲಿಂಗವಚನಭೇದಾನಾದ್ಯಶ್ಯಾನುಭವಾನ್ತದ್ದೋಷಾಃ.	4-2- 8
685	ಸೂ.	ಉಪಮೇಯಸ್ಯೈಕ್ಯೆ ಸಮಾನವನ್ತುನ್ಯಾಸಃ ಪ್ರತಿವಸ್ತು	4-3- 2
736	ಸೂ.	ಕ್ರಿಯಾಪ್ರತಿಷೇಧೇ ಪ್ರಸಿದ್ಧತತ್ಫಲವ್ಯಕ್ತಿರ್ವಿಭಾವನಾ	4-3-13
781	ಸೂ.	ವಿಶಿಷ್ಟಾ ಪದರಚನಾ ರೀತಿಃ	1-2- 7
		ವಿಶೇಷೋ ಗುಣಾತ್ಮಾ	1-2- 8
		ಸಾ ತ್ರಿಧಾ--ವೈದರ್ಭೀ ಗೌಡೀಯಾ ಪಾಂಚಾಲೀ ಚ	1-2- 9
932	ಸೂ.	ಸ್ತನಾದೀನಾಂ ದ್ವಿತ್ವಾವಿಪ್ರಾಣಾತಿಃ ಪ್ರಾಯೇಣ	5-1-17
935	ಸೂ.	ನಿತ್ಯಂ ಸಂಹಿತೈಕಪದವತ್ಪಾದೇಷ್ವರ್ಧಾಂತವರ್ಜಂ	5-1- 2
941	ಸೂ.	ಸಂಬಂಧಸಂಬಂಧೇಪಿ ಷಷ್ಠೀ ಕ್ವಚಿತ್	5-1-12
		ಬಿಂಬಾಧರ ಇತಿ ವ್ಯತ್ಪತ್ತಿ ಮಧ್ಯಮಪದಲೋಪಿನ್ಯಾಂ	5-2-15
944	ಸೂ.	ಭಿದುರಾದಯಃ ಕರ್ಮಕರ್ತರಿ ಕರ್ತರಿ ಚ	5-2-38

---

(5) ಉದ್ಭಟನ ಅಲಂಕಾರಸಾರಸಂಗ್ರಹ

			ಶ್ಲೋಕಸಂಖ್ಯೆ
491	ಉ.	ಪದ್ಮಂ ಚ ನಿಶಿ ನಿಶ್ಚ್ರೀಕಂ । ದಿವಾ ಚಂದ್ರಂ ಚ ನಿಷ್ಪ್ರಭಂ॥ ಸ್ಫುರಚ್ಛಾಯೇನ ಸತತಂ । ಮುಖೇನಾಧಃಪ್ರಕುರ್ವತೀಂ ॥	II. 15
560	ಸೂ.	ಶಕಾಭ್ಯಾಂ ರೇಫಸಂಯೋಗೇ । ಷ್ಟವರ್ಗೇಣ ಚ ಯೋಜಿತಾ॥ ಪರುಷಾನಾಮವೃತ್ತಿಃ ಸ್ಯಾತ್ । ಹ್ಲಹ್ವಹ್ಯಾದ್ಯೈಶ್ಚ ಸಂಯುತಾ ॥	I. 7
562	ಸೂ.	ನರೂಪಸಂಯೋಗಯುತಾಂ । ಮೂರ್ಧ್ನಿ ವರ್ಗಾಂತ್ಯಯೋಗಿಭಿಃ ॥ ಸ್ಪರ್ಶೈರ್ಯುತಾಂ ಚ ಮನ್ಯಂತ । ಉಪನಾಗರಿಕಾಂ ಬುಧಾಃ ॥	I 9
624	ಉ.	ಕ್ವಚಿದುತ್ಫುಲ್ಲಕಮಲಾ । ಕಮಲಭ್ರಾಂತಷಟ್ಪದಾ ॥ ಷಟ್ಪದಕ್ವಾಣಮುಖರಾ । ಮುಖರನ್ಯಾರನಾರನಾ ॥	I. 18
708	ಸೂ.	ಅಪಹ್ನುತಿರಭೀಷ್ಟಸ್ಯ । ಕಿಂಚಿದಂತರ್ಗತೋಪಮಾ ॥ ಭೂತಾರ್ಥಾಪಹ್ನವೇನಾನ್ಯಾ । ನಿಬಂಧಃ ಕ್ರಿಯತೇ ಬುಧೈಃ॥	V. 3

ಕಾ॥	ಪದ್ಯಸಂಖ್ಯೆ.		ಶ್ಲೋಕಸಂಖ್ಯೆ.
727	ನೂ.	ನಾಮ್ಯರೂಪಾವಿವಕ್ಷಾಯಾಂ । ವಾಚ್ಯೇವಾದ್ಯಾತ್ಮಭಿಃ ಪದ್ಯೈಃ। ಅತದ್ಗುಣಕ್ರಿಯಾಯೋಗಾ । ದುತ್ಪ್ರೇಕ್ಷಾತಿಶಯಾನ್ವಿತಾ ॥	III. 4
736	ನೂ.	ಕ್ರಿಯಾಯಾಃ ಪ್ರತಿಷೇಧೇ ಯಾ । ತತ್ಫಲಸ್ಯ ವಿಧಾವನಾ ॥ ಜ್ಞೇಯಾ ವಿಧಾವನ್ಯೈವಾಸೌ । ಸಮಾಧೌ ಸುಲಭೇ ಸತಿ ॥	II. 20
776	ನೂ.	ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಾ ಇವ ಯತ್ರಾರ್ಥಾ । ದೃಶ್ಯಂತೇ ಭೂತಭಾವಿನಃ ॥ ಅತ್ಯದ್ಭುತಾಃ ಸ್ಯಾತ್ತದ್ವಾಚಾ । ಮನಾಕುರ್ಯೇನ ಭಾವಿಕಂ॥	VI. 12

---

(6) ಅಮರಚಂದ್ರನ ಕಾವ್ಯಕಲ್ಪಲತಾವೃತ್ತಿ
(ಪುಟ 30)

845 ನೂ. ಅನತೋಪಿ ನಿಬಂಧೇನಾನಿಬಂಧೇನ ಸತೋಪಿ ಚ ।
ನಿಯಮೇನ ಚ ಜಾತ್ಯಾದೇಃ ಕವೀನಾಂ ಸಮಯಸ್ಥಿಥಾ ॥

846 ನೂ. ರತ್ನಾದಿ ಯತ್ಪತತ್ಯಾದೌ ಹಂಸಾದ್ಯಲ್ಪಜಲಾಶಯೇ ।
ಜಲೇಭಾಧ್ಯಂ ನಭೋನದ್ಯಾಮಂಭೋಜಾದ್ಯಂ ನದೀಷ್ವಪಿ ॥

853 ನೂ. ತಿಮಿರಸ್ಯ ತಥಾ ಮುಷ್ಣಿಗ್ರಾಹ್ಯತ್ವಂ ಸೂಚಿಭೇದ್ಯತಾಂ ।
ಅಂಜಲಿಗ್ರಾಹ್ಯತಾಕುಂಭೋಪವಾಹ್ಯತ್ವೇ ವಿಧುತ್ವಿಷಃ ॥

856 ನೂ. ವಿಭಾವರ್ಯಾಂ ಭಿನ್ನತಟಾಶ್ರಯಣಂ ಚಕ್ರವಾಕಯೋಃ ।
ಜ್ಯೋತ್ಸ್ನಾಪಾನಂ ಚಕೋರಾಣಾಂ ವರ್ಣಯೇದನದಪ್ಯದಃ ॥

861 ನೂ. ಶುಕ್ಲತ್ವಂ ಕೀರ್ತಿಹಾನಾದೌ ಕಾರ್ಷ್ಣ್ಯಂ ದುಷ್ಕೀರ್ತ್ಯಘಾದಿಷು ।
ಪ್ರತಾಪೇ ರಕ್ತತೋಷ್ಣತ್ವೇ ರಕ್ತತ್ವಂ ಕ್ರೋಧರಾಗಯೋಃ ॥

869, 873 } ನೂ. ವನಂತೇ ಮಾಲತೀಪುಷ್ಪಂ ಫಲಂ ಪುಷ್ಪಂ ಚ ಚಂದನೇ ।
ಅಶೋಕೇ ಚ ಫಲಂ ಜ್ಯೋತ್ಸ್ನಾಧ್ವಾಂತೇ ಕೃಷ್ಣನ್ಯಪಕ್ಷಯೋಃ ॥

875, 878 } ನೂ. ಕಾಮಿದಂತೇಷು ಕುಂದಾನಾಂ ಕುಟ್ಮಲೇಷು ಚ ರಕ್ತತಾಂ ।
ಪ್ರಿಯಂಗುಪುಷ್ಪೇ ಪೀತತ್ವಂ ಸರೋಜಮುಕುರಾದಿಷು ॥
ಹರಿತತ್ವಂ ದಿವಾ ನೀಲೋತ್ಪಲಾನಾಂ ಸ್ಮೇರತಾ ದಿವಾ ।
ಶೇಫಾಲಿಕಾಸುಮೇ ಧ್ವಂಶಂ ವರ್ಣಯೇನ್ನ ಸದಪ್ಯದಃ ॥

883, 888 } ನೂ. ಮುಕ್ತಾಸ್ತಾಮ್ರಪರ್ಣ್ಯಾಮೇವಾಬ್ಧಿಷ್ವೇವ ಮಕರಾನಪಿ ।
ಧೂರ್ಜದ್ರ್ಯೂ ಹಿಮವತ್ಯೇವ ಮಲಯೇ ಹ್ಯೇವ ಚಂದನಂ ॥

891 ನೂ. ತಥಾ ವನಂತಪವಾನ್ಯಧೃತಾನಾಂ ಧ್ವನಿತೋದ್ಭವಂ ।
ವರ್ಷಾಸ್ವೇವ ಮಯೂರಾಣಾಂ ರುತಂ ನೃತ್ತಂ ಚ ವರ್ಣಯೇತ್ ॥

894 ನೂ. ಸಾಮಾನ್ಯಗ್ರಹಣೇ ವಾರಿಮುಚಾಂ ಕೃಷ್ಣತ್ವಮೇವ ಹಿ ।

ಕಾ॥ಪದ್ಯಸಂಖ್ಯೆ. ಶ್ಲೋಕ

ರಕ್ತತ್ವಮೇವ ರತ್ನಾನಾಂ ಪುಷ್ಪಾಣಾಂ ಶೌಕ್ಲ್ಯಮೇವ ಚ ॥
898 901 906 921 ಸೂ. ನೀಲಕೃಷ್ಣಯೋರ್ಹರಿತಕೃಷ್ಣಯೋಸ್ತಥಾಶ್ಯಾಮಕೃಷ್ಣಯೋಃ।
ಪೀತಪಾಟಲಯೋಃ ಶುಕ್ಲಗೌರಯೋರ್ನಾಗನರ್ಪಯೋಃ ॥
ಮಹಾರ್ಣವನಾಗರಯೋಃ ಕ್ಷೀರಕ್ಷಾರಸಮುದ್ರಯೋಃ ।
ಕಮಲಾಸಂಪದೋಃ ಕಾಮಧ್ವಜೇ ಮಕರಮತ್ಸ್ಯಯೋಃ ॥
ದ್ವಾದಶಾನಾಮಪ್ಯರ್ಕಾಣಾಂ ವಾರ್ಧ್ಯತ್ರಿದೃಗ್ಬಚಂದ್ರಯೋಃ ।
ಚಂದ್ರೇ ಶಶ್ಯೃಣಯೋರ್ವಿಷ್ಣು ಶೇಷಕೂರ್ಮಾದಿಕಸ್ಯ ಚ ॥
ನಾರಾಯಣದಾಮೋದರಮಾಧವಪ್ರಭೃತೇರಪಿ ।
ದಾನವಾಸುರದೈತ್ಯಾನಾಮೈಕ್ಯಮೇವಾಭಿಸಂಮತಂ ॥
ಮನೋಭವಸ್ಯ ಮೂರ್ತತ್ವಮಮೂರ್ತತ್ವಂ ಚ ವರ್ಣ್ಯತೇ ।
927 ಸೂ. ಸ್ತ್ರೀಣಾಮಕ್ಷ್ಣಃ ಕಟಾಕ್ಷಾಣಾಂ ಶುಕ್ಲತಾ ಕೃಷ್ಣತಾಥವಾ ।
ಕೃಷ್ಣತಾಪ್ಯಥವಾ ಶುಕ್ಲಶ್ಯಾಮತಾ ಶುಕ್ಲಕೃಷ್ಣತಾ ॥

---

(7) ಕಾವ್ಯಪ್ರದೀಪದಲ್ಲಿ ಉದಾಹೃತವಾದ ಶ್ಲೋಕ

831 ಸೂ. ಜ್ಞೇಯೌ ಶೃಂಗಾರಬೀಭತ್ಸೌ ತಥಾ ವೀರಭಯಾನಕೌ ।
ರೌದ್ರಾದ್ಭುತೌ ತಥಾ ಹಾಸ್ಯಕರುಣೌ ವೈರಿಣೌ ಮಿಥಃ ॥

---

(8) ಕಾವ್ಯಮೀಮಾಂಸೆ

ಕಾ॥ ಪದ್ಯಸಂಖ್ಯೆ. ಪುಟಸಂಖ್ಯೆ.

844 ಅಶಾಸ್ತ್ರೀಯಮಲೌಕಿಕಂ ಚ ಪರಂಪರಾಯಾತಂ, ಯಮರ್ಥಮುಪನಿಬಧ್ನಂತಿ ಕವಯಃ ಸ ಕವಿಸಮಯಃ
ಕವಿಸಮಯಶ್ಚಾಯಂ ಮೂಲಮಪಶ್ಯದ್ಭಿಃ ಪ್ರಯೋಗಮಾತ್ರದರ್ಶಿಭಿಃ ಪ್ರಯುಕ್ತೋ ರೂಢಶ್ಚ 78

845 ಸಚತ್ರಿಧಾ ಸ್ವರ್ಗ್ಯೋ, ಭೌಮಃ ಪಾತಾಲೀಯಶ್ಚ । ಸ್ವರ್ಗ್ಯಪಾತಾಲೀಯಯೋಃ ಭೌಮಃ ಪ್ರಧಾನಃ।ಸಹಿಮಹಾವಿಷಯಃ । ಸಚ ಚತುರ್ಧಾ ಜಾತಿದ್ರವ್ಯಗುಣಕ್ರಿಯಾರೂಪಾರ್ಥತಯಾ । ತೇಪಿ ಪ್ರತ್ಯೇಕಂ ತ್ರಿಧಾ ಅಸತೋ ನಿಬಂಧನಾತ್, ಸತೋಪ್ಯನಿಬನ್ಧನಾತ್, ನಿಯಮತಶ್ಚ । 79

ಕಾ॥ ಪದ್ಯಸಂಖ್ಯೆ.		ಪುಟಸಂಖ್ಯೆ.
846	ತತ್ರ ಸಾಮಾನ್ಯಸ್ಯಾನತೋ ನಿ ಬನ್ಧನಂ ಯಥಾ–ನದೀಷು ಪದ್ಮೋತ್ಪಲಾದೀನಿ । ಜಲಾಶಯಮಾತ್ರೇಪಿ ಹಂಸಾದಯಃ । ಯತ್ರಯತ್ರ ಪರ್ವತೇಷು ಸುವರ್ಣ ರತ್ನಾದಿಕಂಚ ।	79
853	ಅನತೋಪಿದ್ರವ್ಯಸ್ಯ ನಿಬನ್ಧನಂ।ತದ್ಯಥಾ, ಮುಷ್ಟಿಗ್ರಾಹ್ಯತ್ವಂ ಸೂಚೀಭೇದ್ಯತ್ವಂ ಚ ತಮಸಃ; ಕುಂಭಾಪವ್ಯಾಹ್ಯತ್ವಂ ಚ ಜ್ಯೋತ್ಸ್ನಾಯಾಃ ।	80
856	ಅನತೋಪಿಕ್ರಿಯಾರ್ಥಸ್ಯನಿಬಂಧನಂ । ಯಥಾ–ಚಕ್ರವಾಕ ಮಿಥುನಸ್ಯ ನಿಶಿ ಭಿನ್ನತಟಾಶ್ರಯಣಂ, ಚಕೋರಾಣಾಂ ಚನ್ದ್ರಿಕಾಪಾನಂಚ ।	81
861	ಅನತೋಗುಣಸ್ಯನಿಬನ್ಧನಂ।ಯಥಾ–ಯಶೋಹಾಸಪ್ರಭೃತೇಃ ಶೌಕ್ಲ್ಯಂ, ಅಯಶಸಃ ಪಾಪಪ್ರಭೃತೇಶ್ಚ ಕಾಷ್ಣ್ಯಂ, ಕ್ರೋಧಾನುರಾಗ ಪ್ರಭೃತೇಶ್ಚ ರಕ್ತತ್ವಂ ।	83
869	ಸತೋಽಪ್ಯನಿಬನ್ಧನಂ ತದ್ಯಥಾ–ನಮಾಲತೀವನನ್ತೆ, ನಪುಷ್ಪಫಲಂ ಚನ್ದನದ್ರುಮೇಷು, ನಫಲಮಶೋಕೇಷು	80
872	ಯದ್ಯಪಿ ಚನ್ದನವಿಟಪೀ ವಿಧಿನಾ ಫಲಕುಸುಮವರ್ಜಿತೋ ವಿಹಿತಃ।ನಿಜವಪುಷ್ಯವಪರೇಷಾಂ ತಥಾಪಿ ಸನ್ತಾಪಮಪಹರತಿ	80
873	ದ್ರವ್ಯಸ್ಯಸತೋಽನಿ ಬನ್ಧನಂ । ತದ್ಯಥಾ -ಕೃಷ್ಣಪಕ್ಷೆ ಸತ್ಯಾ ಅಪಿಜ್ಯೋತ್ಸ್ನಾಯಾಃ, ಶುಕ್ಲಪಕ್ಷೇತ್ವನ್ಧಕಾರಸ್ಯ ।	81
875	ಸತೋಽಪಿ ಕ್ರಿಯಾರ್ಥಸ್ಯಾನಿಬನ್ಧನಂ । ತದ್ಯಥಾ–ದಿವಾ ನೀಲೋತ್ಪಲಾನಾಂ ಅವಿಕಾಸೋ, ನಿಶಾನಿಮಿತ್ತಶ್ಚಶೇಪಾಲಿಕಾ ಕುಸುಮಾನಾಮವಸ್ರಂಸಃ ।	82
883	ಅನೇಕತ್ರ ಪ್ರವೃತ್ತವೃತ್ತಿನೇಾ ಮೇಕತ್ರಾಚರಣಂ ನಿಯಮಃ ತದ್ಯಥಾ ಸಮುದ್ರೇಷ್ವೇವಮಕರಾಃ, ತಾಮ್ರಪರ್ಣ್ಯಾಮೇವ ಮೌಕ್ತಿಕಾನಿ	80
888	ದ್ರವ್ಯನಿಯಮಃ ತದ್ಯಥಾ–ಮಲಯಜಏವ ಚನ್ದನಸ್ಥಾನಂ, ಹಿಮವಾನೇವ ಭೂರ್ಜೋತ್ಪತ್ತಿಸ್ಥಾನಂ.	81
891	ನಿಯಮಸ್ತು ತದ್ಯಥಾ–ಗ್ರೀಷ್ಮಾದೌ ಸಂಭವತೋಽಪಿ ಕೋಕಿಲಾನಾಂ ವಿರುತಸ್ಯ ವಸನ್ತಏವ, ಮಯೂರಾಣಾಂ ವರ್ಷಾಸ್ವೇವ ವಿರುತಸ್ಯ ನೃತ್ತಸ್ಯಚನಿಬನ್ಧಃ	
894	ಗುಣನಿಯಮಸ್ತು ತದ್ಯಥಾ–ನಾಮಾನ್ಯೋತ್ಪಾದಾನೆ ಮಾಣಿಕ್ಯಾನಾಂ ಶೋಣತಾ, ಪುಷ್ಪಾಣಾಂ ಶುಕ್ಲತಾ, ಮೇಘಾನಾಂ ಕೃಷ್ಣತಾ	84
898	ಭೌಮಸ್ವರ್ಗ್ಯವತ್ ಪಾತಾಲೀಯೋಽಪಿ ಕವಿಸಮಯಃ ತತ್ರ ನಾಗಸರ್ಪಯೋರೈಕ್ಯಂ ; ದೈತ್ಯದಾನವಾಸುರಾಣಾಮೈಕ್ಯಂ	88
901	ಭೌಮವತ್ಸ್ವರ್ಗ್ಯೋಽಪಿ ಕವಿಸಮಯಃ ।ವಿಶೇಷಸ್ತು ಚನ್ದ್ರಮಸಿ ಶಶ ಹರಿಣಯೋರೈಕ್ಯಂ।ಕಾಮಕೇತನೆ ಮಕರಮತ್ಸ್ಯಯೋರೈಕ್ಯಂ	

ಕಾ॥ ಪದ್ಯಸಂಖ್ಯೆ.		ಪುಟಸಂಖ್ಯೆ.
906	ಪ್ರಕೀರ್ಣಕದ್ರವ್ಯಕವಿನಮಯನ್ತು ತದ್ಯಥಾ–ಕ್ಷೀರಕ್ಷಾರ ಸಮುದ್ರಯೋರ್ಮೈಕ್ಯಂ, ನಾಗರಮಹಾನಸಮುದ್ರಯೋಶ್ಚ ।	81
	ಅತ್ರಿನೇತ್ರ ಸಮುದ್ಭೂತ್ಪನ್ನ ಚನ್ದ್ರಯೋರ್ಮೈಕ್ಯಂ ನಾರಾಯಣ ಮಾಧವಯೋಶ್ಚ,	87
921	ಕೃಷ್ಣನೀಲಯೋಃ, ಕೃಷ್ಣಹರಿತಯೋಃ, ಕೃಷ್ಣಶ್ಯಾಮಯೋಃ, ಪೀತರಕ್ತಯೋಃ, ಶುಕ್ಲಗೌರಯೋರೇಕತ್ವೇನ ನಿಬಂಧನಂ ಚ ಕವಿನಮಯಃ ।	88 84
922	ಕೃಷ್ಣಹರಿತಯೋರ್ಮೈಕ್ಯಂ :—	
	ಮರಕತ ಸದೃಶಂ ಚ ಯಾಮುನಂ ಸ್ಫಟಿಕಶಿರಾವಿಮಲಂ ಜಾಹ್ನವಂ ತದುಭಯಮುದಕಂ ಪುನಾತು ವೋ ಹರಿಹರಯೋರಿವ ಸಂಗತಂ ವಪುಃ	85
924	ಪೀತರಕ್ತಯೋರ್ಮೈಕ್ಯಂ : —	
	ರೇಖಯಾವಿಮಲ ವಿದ್ರುಮಛಾಯ ಸಂತತಂ ತಿಮಿರ ಮಿನ್ದು ರುದಾಸೆ । ದಂಪತ್ಯಾಕನಕಭಂಗವಿಶಂಗ್ಯಾ ಮಂಡಲಂ ಭುವ ಇವಾದಿವರಾಹಃ ॥	85
927	ಏವಂ ವರ್ಣಾನ್ತರೇಷ್ವಪಿ । ಚಕ್ಷುರಾದೇರನೇಕ ವರ್ಣೋಪವರ್ಣನಂ ।	85

ಪರಿಶಿಷ್ಟ 2

ಕಾವ್ಯಾವಲೋಕನದಲ್ಲಿಯ ಸೂತ್ರೋದಾಹರಣೆಗಳಿಗೆ ಸಂವಾದಿಗಳಾದ ಕವಿರಾಜಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿಯ ಸೂತ್ರೋದಾಹರಣೆಗಳು. (ಕೆಲವುಕಡೆ ನೃಪತುಂಗ, ನಾಗವರ್ಮ, ಇವರಿಬ್ಬರೂ ದಂಡಿಯ ಸೂತ್ರೋದಾಹರಣೆಗಳನ್ನು ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಪರಿವರ್ತನೆಮಾಡಿದ್ದಾರೆ.)

ಷರಾ.—ಕೆಳಗೆ ತೋರಿಸಿರುವ ಕಾವ್ಯಾದರ್ಶದ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಒಂದನೆಯ ಪರಿಶಿಷ್ಟದಲ್ಲಿ ನೋಡಿ.

ಕಾವ್ಯಾವಲೋಕನ ದಲ್ಲಿಯ ಪದ್ಯಸಂಖ್ಯೆ.		ಕವಿರಾಜಮಾರ್ಗ ದಲ್ಲಿಯ ಪದ್ಯಸಂಖ್ಯೆ.
84, 85, 87	ಸೂ.	 1-113
131	ಸೂ.	.... 2—21
134	ಸೂ.	.... 2—15
136	ಸೂ.	.... 2—18
147	ಸೂ.	 1-118
214	ಸೂ.	 1-116
282	ಸೂ.	.... 1—51
424		.... 1—11
428		.... 1—43, 1-111
455, 471, 476	ಸೂ.	.... 1—68, 1—69
459	ಸೂ.	.... 1—83, 2—23
	ಕಾವ್ಯಾದರ್ಶ	3-135, 3-137
465	ಸೂ.	.... 1—80
	ಕಾವ್ಯಾದರ್ಶ	3—131
466	ಉ.	.... 1—81
	ಕಾವ್ಯಾದರ್ಶ	3-132
468	ಸೂ.	.... 1—85
	ಕಾವ್ಯಾದರ್ಶ	3—144
482	ಸೂ.	.... 1—91
	ಕಾವ್ಯಾದರ್ಶ	3—156
485	ಸೂ.	2—12
499	ಸೂ.	2— 1
500, 521	ಸೂ.	.... 2—52, 2—53
	ಕಾವ್ಯಾದರ್ಶ	1—41, 1—42
501	ಸೂ.	.... 2—54
502	ಸೂ.	.... 2—63
508	ಉ.	.... 1-101, 1-102
512	ಸೂ.	.... 2—75
	ಕಾವ್ಯಾದರ್ಶ	1—45
515	ಸೂ.	.... 2—83
	ಕಾವ್ಯಾದರ್ಶ	1—80
520	ಉ.	.... 2—72

ಕಾವ್ಯಾವಲೋಕನ ದಲ್ಲಿಯ ಪದ್ಯಸಂಖ್ಯೆ.		ಕವಿರಾಜಮಾರ್ಗ ದಲ್ಲಿಯ ಪದ್ಯಸಂಖ್ಯೆ
569	ಸೂ.	 2-110
570 594	ಸೂ.	 2-142
587	ಸೂ.	 2-117
597	ಉ.	 2-143
608	ಸೂ.	.... 3— 6
609	ಉ.	.... 3— 7
612	ಉ.	.... 3— 9
	ಕಾವ್ಯಾದರ್ಶ	2-- 11
621	ಸೂ.	 3-131
	ಕಾವ್ಯಾದರ್ಶ	2—295
622	ಉ.	 3-132
629	ಉ.	 3-165
	ಕಾವ್ಯಾದರ್ಶ	2-247
639	ಸೂ.	 3-170
642	ಸೂ.	.... 3—39
	ಕಾವ್ಯಾದರ್ಶ	2-180
643	ಉ.	... 3—40
	ಕಾವ್ಯಾದರ್ಶ	2-185
653	ಉ.	 3-125
679	ಸೂ.	.... 3—86
	ಕಾವ್ಯಾದರ್ಶ	2— 51
699	ಉ.	 3-183
720	ಉ.	.... 3 —97
	ಕಾವ್ಯಾದರ್ಶ	2-332
722	ಉ.	 3-139
	ಕಾವ್ಯಾದರ್ಶ	2-341
752	ಉ.	 3-121
755	ಸೂ.	 3-160
	ಕಾವ್ಯಾದರ್ಶ	2-343
758	ಉ.	 3-162
	ಕಾವ್ಯಾದರ್ಶ	2-346
776	ಸೂ.	 3-207
	ಕಾವ್ಯಾದರ್ಶ	2-364
952 954	ಸೂ.	.... 1—34
955	ಸೂ.	.... 1—35

ಪರಿಶಿಷ್ಟ 3

ಕಾವ್ಯಾವಲೋಕನದಲ್ಲಿಯ ಸೂತ್ರಗಳಿಗೆ ಸಂವಾದಿಗಳಾದ ಕರ್ಣಾಟಕಭಾಷಾ ಭೂಷಣ, ಶಬ್ದಮಣಿದರ್ಪಣ ಇವುಗಳಲ್ಲಿಯ ಸೂತ್ರಗಳು.

ಕಾವ್ಯಾವಲೋಕನದಲ್ಲಿಯ ಸೂತ್ರಸಂಖ್ಯೆ.	ಕರ್ಣಾಟಕ ಭಾಷಾಭೂಷಣದಲ್ಲಿಯ ಸೂತ್ರಸಂಖ್ಯೆ.	ಶಬ್ದಮಣಿದರ್ಪಣದಲ್ಲಿಯ ಸೂತ್ರಸಂಖ್ಯೆ.
1	3, 6	6, 13
2	4	10
3		9
4	7	13
5	8, 9	15, 16
6	10, 11	14, 18
7	16	35, 49
8	19, 20, 21	52
9	22, 23, 24	53, 55
10	25, 26	56
11	28, 29, 30	65, 66
12	31	67
13	32, 33	68
14	34, 35, 36	69
15	37, 38, 39	72, 93
16		93
17	40, 41	95

ಕಾವ್ಯಾವಲೋಕನದಲ್ಲಿಯ ಸೂತ್ರಸಂಖ್ಯೆ.			ಕರ್ಣಾಟಕ ಭಾಷಾಭೂಷಣದಲ್ಲಿಯ ಸೂತ್ರಸಂಖ್ಯೆ.		ಶಬ್ದಮಣಿದರ್ಪಣದಲ್ಲಿಯ ಸೂತ್ರಸಂಖ್ಯೆ.
18	....	....	42) 43)	....	....	97 101
19	....	....	45) 46)	....	....	105
20	...	....	49) 53)	....	....	103 104
21	....	....	47) 48)	....	....	96 97
22	....	....	50) 51)	....	....	105 106
23	....	....	52) 60) 61)	....	....	106 107
24	....	....	54) 55)	....	....	108 110
25	....	....	62) 63) 64)	....	....	113
26	....	....	66) 88)	....	....	116 135
27	....	....	85) 88)	....	....	134 136
28	....	....	70) 75) 87)	....	....	123 126 133
29	....	....	71) 72)	....	....	124 125
30	....	....	73	...	....	123
31	....	....	68	....	....	118
32	....	....	67	....	....	117
33	....	....		....	....	140
34	....	....		....	....	145
35	....	....	89) 90) 91)	....	....	137 139
36	....	....	92) 93)	....	....	146

ಕಾವ್ಯಾವಲೋಕನದಲ್ಲಿಯ ಸೂತ್ರಸಂಖ್ಯೆ.			ಕರ್ನಾಟಕ ಭಾಷಾಭೂಷಣದಲ್ಲಿಯ ಸೂತ್ರಸಂಖ್ಯೆ.		ಶಬ್ದಮಣಿದರ್ಪಣದಲ್ಲಿಯ ಸೂತ್ರಸಂಖ್ಯೆ.
37	....	....	95 96 97	....	....	150 154
38	....	....	98 99	....	....	82 83
39	....	....	100 101 102	....	....	82 83
40	....	...	103	....	....	84
41	....	....	104 105	....	....	84 85
42	....	....	106 107 108 109	....	....	87
43	...	....	110 111	....	....	86
44	....	....	112 113	....	....	161
45	....	...	124 125	....	....	162
46	....	....	126 127 128	....	....	164
47	....	....	129 130 131	....	....	165
48	....	....	133 134	....	....	167
49	....	....	135 136 137	....	....	179
50	....	....	138 139	....	....	180
51	....	....	140 142 143	....	....	181

ಕಾವ್ಯಾವಲೋಕನದಲ್ಲಿಯ ಸೂತ್ರಸಂಖ್ಯೆ.			ಕರ್ಣಾಟಕ ಭಾಷಾಭೂಷಣದಲ್ಲಿಯ ಸೂತ್ರಸಂಖ್ಯೆ.			ಶಬ್ದಮಣಿದರ್ಪಣದಲ್ಲಿಯ ಸೂತ್ರಸಂಖ್ಯೆ.	
52	....	....	145 146 147	....	....	182	
53	....	....	144	....	...	58	
54	....	....	148	....	....	176	
55	....	....	149	....	....	175	
56	....	....	150 151	....	....	186	
57	....	....	153 154	....	....	187	
58	....	....	155 156	....	....	188	
59	....	....	157 158	....	....	189	
60	....	....	159 160 161	....	....	190	
61	....	....	163 164 165	....	....	192	
62	....	....	162	....	....	191	
63	....	....	132	....	....	174	
64	....	....	192	....	....	195	
65	....	....	119 121	....	....	183	
66	....	....	114 123	....	...	157 158	
67	....	....	5	....	....	8 70	
68	....	....	166 167 168	....	....	197	
69	....	....	170 171	....	....	198 199	
70	....	....	185 187	....	....	199	
71	....	....	188 189	....	....	208	

ಕಾವ್ಯಾವಲೋಕನದಲ್ಲಿಯ ಸೂತ್ರಸಂಖ್ಯೆ.			ಕರ್ಣಾಟಕ ಭಾಷಾಭೂಷಣದಲ್ಲಿಯ ಸೂತ್ರಸಂಖ್ಯೆ.			ಶಬ್ದಮಣಿದರ್ಪಣದಲ್ಲಿಯ ಸೂತ್ರಸಂಖ್ಯೆ.		
72	....	....	190 191	....	....	208		
73	...	....	169	....	....	200		
74	....	....	172 173	....	....	206 214		
75	....	....	174 175	....	....	214		
76	....	....	178 179	....	....	211		
77	....	....	177	...	....	207		
78	....	.	183	....	....	203		
79	....	....	181	....	....			
80	....	....	182	....	....			
81	....	....	176	....	....	207		
82	....	....	193	....	....	209		
84	....	....	195 198	....	....	217		
85	....	....	201 202	....	....	223		
86	....	....	196 210	....	....	221		
88	....	....	205 208	....	....	225 226		
89	....	....	207	....	....	226		
90	....	....	209	....	....	227		
91	....	....	215 219	....	....	229		
92	....	....	216	....	....	230		
93	....	....	221 224 225	....	....	234 236		
94	....	....	222 223	....	....	234 235		
95	....	....	206 217	....	....	225 230		
96	....	....	213 220	....	....	231		

ಪರಿಶಿಷ್ಟ 4

ಕಾವ್ಯಾವಲೋಕನದಲ್ಲಿಯ ಉದಾಹರಣಪದ್ಯಗಳೊಳಗೆ ಕರ್ಣಾಟಕಭಾಷಾಭೂಷಣ, ಶಬ್ದಮಣಿದರ್ಪಣ ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಅಥವಾ ಖಂಡಶಃ ಉದಾಹರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವ ಪದ್ಯಗಳ ವಿವರ.

ಕಾವ್ಯಾವಲೋಕನದ ಪದ್ಯ.ಸಂಖ್ಯೆ.		ಕರ್ಣಾಟಕಭಾಷಾ ಭೂಷಣದಲ್ಲಿ ಬರುವ ಪುಟಸಂಖ್ಯೆ.
11		
47	....	10
50		
80	....	13
106		25
111	....	28
121	...	37
123	....	30
256		
257	....	57
290		
293	....	70
326	....	63
339		
342	....	64
359	....	30
369	....	64

ಕಾವ್ಯಾವಲೋಕನದ ಪದ್ಯಸಂಖ್ಯೆ.		ಶಬ್ದಮಣಿದರ್ಪಣದಲ್ಲಿ ಬರುವ ಪುಟಸಂಖ್ಯೆ.
26	....	28
36	....	63
38	....	64
		128
40	....	64
41	....	67
42	....	66
		127
43	....	64
47	....	68
48	....	68
		289
49	....	68
50	....	68
51	....	68
52	....	68
		184
53	....	16
		68
		128
		137
55	....	78
57	...	78
58	....	79
59	....	79
64	....	80
65	....	81
67	....	143

ಶಬ್ದಮಣಿದರ್ಪಣದಲ್ಲಿ ಬರುವ ಪುಟಸಂಖ್ಯೆ.		
9	....	122
11	....	19
		68
13	....	17
14	....	18
18	....	24
23	....	28

ಕಾವ್ಯಾವಲೋಕನದ ಪದ್ಯಸಂಖ್ಯೆ.		ಶಬ್ದಮಣಿದರ್ಪಣದಲ್ಲಿ ಬರುವ ಪುಟಸಂಖ್ಯೆ.
70	....	81
72	....	82
74	....	82
75	....	83
76	....	83
77	....	22, 83
80	....	84
81	....	84
82	.	85
83	....	85
94	....	120
95	....	121
102	....	117
106	....	130
110	....	131
111	....	132
113	....	66, 133
116	....	138
118	....	141
119	....	142, 166
122	...	164
123	....	136, 167
129	....	152
130	....	112, 153
133	....	151
137	....	142
138	....	142
141	....	171
146	....	121
150	....	81
173	....	188

ಕಾವ್ಯಾವಲೋಕನದ ಪದ್ಯಸಂಖ್ಯೆ.		ಶಬ್ದಮಣಿದರ್ಪಣದಲ್ಲಿ ಬರುವ ಪುಟಸಂಖ್ಯೆ.
177	....	66
181	....	105
187	....	64, 278
197	....	128, 130
207	....	81, 197
209	....	221
211	....	79
224	....	84, 214
231	....	216
235	....	216
244	....	78
249	....	92
252	....	209
253	....	208
257	....	221
263	....	223
264	....	223
266	....	223
268	....	224
269	....	224
270	....	224
271	....	225
274	....	226
277	....	227
279	....	226
280	....	122
281	....	226
284	....	377
288	....	230
290	...	230
292	....	230
293	....	231

ಕಾವ್ಯಾವಲೋಕನದ ಪದ್ಯಸಂಖ್ಯೆ.		ಶಬ್ದಮಣಿದರ್ಪಣದಲ್ಲಿ ಬರುವ ಪುಟಸಂಖ್ಯೆ.
294	....	64 272
298	....	79
299	....	79
301	....	79
309	....	84
314	....	16 277
318	....	153
323	....	233
325	....	235
326	....	234
328	....	235
333	....	244
353	....	239
358	....	64
359	....	143
380	....	282 287
385	....	255
388	....	260
395	....	266
399	....	267
402	....	272
404	....	270
409	....	280
410	....	294
412	....	278
413	....	278
416	....	272
418	....	74
440	....	75
454	....	267
508	....	176
622	....	73
623	....	117
647	....	16
667	....	251
716	....	202
791	....	173
879	....	267 275

ಪರಿಶಿಷ್ಟ 5

ಕಾವ್ಯಾವಲೋಕನದಲ್ಲಿ ಪಂಪ, ಪೊನ್ನ, ರನ್ನ, ಗುಣವರ್ಮ ಮೊದಲಾದ ಕನ್ನಡಕವಿಗಳ ಗ್ರಂಥಗಳಿಂದ ಉದಾಹೃತವಾಗಿರುವ ಪದ್ಯಗಳ ವಿವರ.

ಕಾವ್ಯಾವಲೋಕನದ ಪದ್ಯಸಂಖ್ಯೆ.	ಗ್ರಂಥದ ಹೆಸರು	ಆಶ್ವಾಸನಸಂಖ್ಯೆ	ಪದ್ಯಸಂಖ್ಯೆ.
38	ಪಂಪನ ಆದಿಪುರಾಣ (40)	2	53
76	,,	4	36
111	,,	3	80
123	,,	3	15
130	,,	3	4
159	,,	2	74
165	,,	1	64
187	,,	9	132
263	,,	1	50
266	,,	11	97
270	,,	9	50
274	,,	7	63
276	,,	6	12
281	,,	6	5
357	,,	9	54
432	,,	14	25
510	,,	1	57
513	,,	1	60
516	,,	1	58
536	,,	4	46
619	,,	11	17
647	,,	9	21
650	,,	9	71
672	,,	6	85
676	,,	9	86
783	,,	1	75
785	,,	4	49
791	,,	12	49

ಕಾವ್ಯಾವಲೋಕನದ ಪದ್ಯಸಂಖ್ಯೆ.	ಗ್ರಂಥದ ಹೆಸರು	ಆಶ್ವಾಸನಸಂಖ್ಯೆ.	ಪದ್ಯಸಂಖ್ಯೆ.
792	ಪಂಪನ ಆದಿಪುರಾಣ	14	91
807	,,	12	42
866	,,	5	91
880	,,	3	49
905	,,	3	91
923	,,	14	88
926	,,	4	38
929	,,	4	10
931	,,	11	23
937	,,	13	48
939	,,	14	49
940	,,	13	49
103	ಪಂಪನ ವಿಕ್ರಮಾರ್ಜುನವಿಜಯ (9)	1	75
141	,,	3	61
155	,,	12	36
279	,,	10	25
305	,,	7	57
648	,,	4	52
819	,,	7	13
890	,,	4	21
909	,,	1	60
369	ಪೊನ್ನನ ಶಾಂತಿಪುರಾಣ (10)	1	13
486	,,	7	124
493	,,	1	56
517	,,	1	61
641	,,	8	86
645	,,	5	85
670	,,	3	46
852	,,	2	116
867	,,	3	67
893	,,	5	130
21	ರನ್ನನ ಅಜಿತಪುರಾಣ (9)	9	22
64	,,	6	27
240	,,	1	79
418	,,	2	48
696	,,	6	51

ಕಾವ್ಯಾವಲೋಕನದ ಪದ್ಯಸಂಖ್ಯೆ.	ಗ್ರಂಥದ ಹೆಸರು	ಆಶ್ವಾಸಸಂಖ್ಯೆ.	ಪದ್ಯಸಂಖ್ಯೆ.
855	ರನ್ನನ ಅಜಿತಪುರಾಣ	6	54
874	,,	9	20
903	,,	6	53
930	,,	9	71
127	ರನ್ನನ ಗದಾಯುದ್ಧ (9)	6	35
146	,,	2	17
153	,,	5	19
191	,,	4	3
286	,,	1	5
820	,,	4	37
824	,,	4	38
834	,,	4	30
912	,,	9	6
359	ಗುಣವರ್ಮನ ಹರಿವಂಶ (ಕಾವ್ಯಸಾರ, ಪುಟ 224)	——	ಕಾವ್ಯಸಾರದಲ್ಲಿ 1091
56 (?)	ಗುಣವರ್ಮನ ಶೂದ್ರಕ (ಕಾವ್ಯಸಾರ, ಪುಟ 17)	——	ಕಾವ್ಯಸಾರದಲ್ಲಿ 532
206	,,	——	,, 1087
217	,,	——	,, 1097
261	,,	——	,, 437 ನ್ನು ಹೋಲಿಸಿ.
311	,,	——	,, 676
338 (?)	,,	——	,, 1036
351	,,	——	,, 551 ನ್ನು ಹೋಲಿಸಿ.
884	,,	——	,, 76
885	,,	——	,, 78
284	ಹಂಸರಾಜನ ಗ್ರಂಥ (?) (ಶಬ್ದಮಣಿದರ್ಪಣ, ಪುಟ 377)	——	——
49	ಶ್ರವಣಬೆಳ್ಗುಳದ 38ನೆಯ ಶಾಸನದಲ್ಲಿದೆ.	——	——

ಕಾವ್ಯಾವಲೋಕನದ ಪದ್ಯಸಂಖ್ಯೆ.	ಗ್ರಂಥದ ಹೆಸರು	ಆಶ್ವಾಸನಸಂಖ್ಯೆ.	ಪದ್ಯಸಂಖ್ಯೆ.
810	ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣದ 64ನೆಯ ಶಾಸನದಲ್ಲಿ ಅನುವಾದಿಸಿದೆ.	——	—
97	ಕವಿಯ ಹೆಸರೂ ಗ್ರಂಥದ ಹೆಸರೂ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ	ಸೂಕ್ತಿಸುಧಾರ್ಣವದಲ್ಲಿ	3	32
99	,,	,,	4	105
145	,,	,,	3	73
205	,,	,,	1	62
289	,,	,,	4	27
290	,,	,,	4	126
299	,,	,,	1	68
609	,,	,,	3	34
616	,,	,,	8	138
763	,,	,,	1	31
886	,,	,,	2	30
908	,,	,,	2	11

ಪರಿಶಿಷ್ಟ 6

ಕಾವ್ಯಾವಲೋಕನದಲ್ಲಿ ಉದಾಹೃತವಾಗಿರುವ ಕೆಲವು ಪದ್ಯಗಳಿಗೆ ಮಾತೃಕೆಗಳಾದ
ಅಥವಾ ಸಂವಾದಿಗಳಾದ ಸಂಸ್ಕೃತಶ್ಲೋಕಗಳು
ಮತ್ತು ಕನ್ನಡಪದ್ಯಗಳು.

ಕಾ॥ ಪದ್ಯಸಂಖ್ಯೆ.

24 ದರ್ಶಯಂತಿ ಶರನ್ನದ್ಯಃ । ಪುಲಿನಾನಿ ಶನೈಶ್ಶನೈಃ ॥
ನವಸಂಗಮಸವ್ರೀಡಾ । ಜಘನಾನೀವ ಯೋಷಿತಃ ॥
ವಾಲ್ಮೀಕಿರಾಮಾಯಣ.

42 ಅನ್ಯಾನ್ಸರ್ಗವಿಧೌ ಪ್ರಜಾಪತಿರಭೂಚ್ಚಂದ್ರೋನು ಕಾಂತಿಪ್ರದಃ ।
ಶೃಂಗಾರೈಕರಸಃ ಸ್ವಯಂ ನು ಮದನೋ ಮಾಸೋ ನು ಪುಷ್ಪಾಕರಃ ॥
ವೇದಾಧ್ಯಾನಜಡಃ ಕಥಂ ನು ವಿಷಯವ್ಯಾವೃತ್ತಕೌತೂಹಲೋ ।
ನಿರ್ಮಾತುಂ ಪ್ರಭವೇನ್ನ ನೋಹರಮಿದಂ ರೂಪಂ ಪುರಾಣೋ ಮುನಿಃ ॥
ವಿಕ್ರಮೋರ್ವಶೀಯ, ಪ್ರಥಮಾಂಕ.

53 } ಯಸ್ಯಾಸ್ತಿ ವಿತ್ತಂ ಸ ನರಃ ಕುಲೀನಃ।ಸ ಪಂಡಿತಃ ಸ ಶ್ರುತವಾನ್ ಗುಣಜ್ಞಃ॥
80 } ಸ ಏವ ವಕ್ತಾ ಸ ಚ ದರ್ಶನೀಯಃ।ಸರ್ವೇಗುಣಾಃ ಕಾಂಚನಮಾಶ್ರಯಂತಿ॥
ಭರ್ತೃಹರಿ (ಶಾರ್ಙ್ಗಧರಪದ್ಧತಿ 333)

102 ಆಪಾತರಮ್ಯಾ ವಿಷಯಾಃ । ಪರ್ಯಂತಪರಿತಾಪಿನಃ ॥
ಕಿರಾತಾರ್ಜುನೀಯ 11-12

148 ಗಿರಿಯಿದು ಕರಿಯಿದು ಕರಿಯಿದು । ಗಿರಿಯಿದು ಗಿರಿಯಲ್ತು ಕರೀಂದ್ರಂ ॥
ಗಿರಿವರಮಿದು ಕರಿವರಮೆಂ । ದರಿದಱಿಯರ್ ಗಹನದೊಳಗೆ ಗಿರಿಯಂ ಕರಿಯಂ ॥] ಶೂದ್ರಕ (ಕಾವ್ಯಸಾರ 1057)

158 ರತಿಸ್ಮರೌ ನೂನಮಿಮಾವಧೂತಾಂ।ರಾಜ್ಞಾಂ ಸಹಸ್ರೇಷು ತಥಾಹಿ ಬಾಲಾ॥
ಗತೇಯಮಾತ್ಮಪ್ರತಿರೂಪಮೇವ । ಮನೋ ಹಿ ಜನ್ಮಾಂತರಸಂಗತಿಜ್ಞಂ ॥
ರಘುವಂಶ 7-15

164 ಆಂಕಾಧಿರೋಪಿತಮೃಗ । ಶ್ಚಂದ್ರಮಾ ಮೃಗಲಾಂಛನಃ ॥
ಕೇಸರೀ ನಿಷ್ಕುರಕ್ಷಿಪ್ತ । ಮೃಗಯೂಥೋ ಮೃಗಾಧಿಪಃ ॥
ಶಿಶುಪಾಲವಧ 2-53

ಕಾ॥ ಪದ್ಯಸಂಖ್ಯೆ.

189 ವೃದ್ಧಾರಸಾಂ ರಾಜ್ಯಧುರಾಂ ಪ್ರವೋಢುಂ । ಕಥಂ ಕನೀಯಾನಹಮುತ್ಸಹೇಯ ॥
ಮಾ ಮಾಂ ಪ್ರಯುಕ್ತಾಃ ಕುಲಕೀರ್ತಿಲೋಪೇ । ಪ್ರಾಹ ಸ್ಮ ರಾಮಂ ಧರತೋಪಿ ಧರ್ಮ್ಯಂ ॥]

ಭಟ್ಟಿಕಾವ್ಯಂ 3–54

192 ಕಪಿರಪಿ ಚ ಕಾಪಿಶಾಯನಮದಮತ್ತೋ ವೃಶ್ಚಿಕೇನ ಸಂದಷ್ಟಃ ।
ಅಪಿ ಚ ಪಿಶಾಚಗ್ರಸ್ತಃ ಕಿಂ ಬ್ರೂವೋ ವೈಕೃತಂ ತಸ್ಯ ।
ಮರ್ಕಟಸ್ಯ ಸುರಾಪಾನಂ । ತಸ್ಯ ವೃಶ್ಚಿಕದಂಶನಂ ॥
ತನ್ಮಧ್ಯೇ ಭೂತಸಂಚಾರಃ । ಯದ್ವಾ ತದ್ವಾ ಭವಿಷ್ಯತಿ ॥
ಸುಭಾಷಿತರತ್ನಭಾಂಡಾಗಾರ, ಪುಟಗಳು 392–ನೆತ್ತು 257

230 ಬಾದೆಯ ಕರ್ಜೂರದ ಕಿ । ತ್ತೀಡೆಯ ಕರ್ಮ್ಮಾರದ ರಂಜಿಪಿಮ್ಮಾವಿನ ಪೇ
ರೀಡೆಯ ನಾರಂಗದ ಕಂ । ಚೀಡೆಯ ತನಿವಣ್ಣಿನಿಕ್ಕೆ ಮೆಲಾ ದರದಿಂ ॥
ಧರ್ಮಾಮೃತ 1–141

249 ಭೀಮಕಾಂತೈರ್ನೃಪಗುಣೈಃ । ಸ ಬಭೂವೋಪಜೀವಿನಾಂ ।
ಅಧೃಷ್ಯಶ್ಚಾಭಿಗಮ್ಯಶ್ಚ । ಯಾದೋರತ್ನೈರಿವಾರ್ಣವಃ ॥
ರಘುವಂಶ 1- 16

313 ಪರ್ಜನ್ಯ ಇವ ಭೂತಾನಾ । ಮಾಧಾರಃ ಪೃಥಿವೀಪತಿಃ ॥
ಏಕರೇಪಿ ಹಿ ಪರ್ಜನ್ಯೇ । ಜೀವ್ಯತೇ ನ ತು ಭೂಪತೌ ॥
ಶಾರ್ಙ್ಗಧರಪದ್ಧತಿ 1283

364 ಮುನಿದೆಮ್ಮಂ ಕೊಲರೊಡ್ಡಿದಂದಿನ ಶಲಾಸ್ತಂಭಕ್ಕೆ ಕೆಯ್ನೊಡಿದಂ ।
ದಿನ ಕಿಬ್ತಂದಿನ ಕಾದಿದಂದಿನ ಕಪಿತ್ಥೋರ್ವಿಜದಿಂ ಮೋದಿದಂ ॥
ದಿನ ಗೆಲ್ದಂದಿನ ಗೆಲ್ದು ಬಂದು ಬನಮಂ ಕೊಂಡಂದಿನಾನಿನ್ನ ಗ ।
ರ್ಜನೆಯುಂ ಬೀರಮುಮಿಾಗಳಿಂತು ಪುಡಿಯೊಳ್ ಬಿಟ್ಟೀಪ್ಪೊರಳ್ದಿರ್ಪುದೇ ।
ಶಾಂತಿಪುರಾಣ 7–60

376 ಮಂದೋಯಂ ಮಲಯಾನಿಲಃ ಕಿನಲಯಂ ಚೂತದ್ರುಮಾಣಾಂ ನವಂ ।
ಮಾದ್ಯತ್ಕೋಕಿಲಕೂಜಿತಂ ವಿಚಕಿಲಾಮೋದಃ ಪುರಾಣಂ ಮಧು ॥
ಬಾಣಾನಿತ್ಯುಪದೀಕರೋತಿ ಸುರಭಿಃ ಪಂಚ್ಯೈವ ಪಂಚೇಷವೇ ।
ಯೂನಾಮಿಂದ್ರಿಯಪಂಚಕಸ್ಯ ಯುಗಪತ್ಸಮ್ಮೋಹಸಂಪಾದಿನಃ ॥
ಶ್ರೀಪಾಲಕವಿರಾಜ (ಶಾರ್ಙ್ಗಧರಪದ್ಧತಿ 3789)

434 ಏದ್ದಹಮಿತ್ತ ತ್ಥಣಯಾ ಏದ್ದಹಮಿತ್ತೇಹಿ ಅತ್ಥಿವತ್ತೇಹಿ ।
ಏಯಾವತ್ಥಂ ಪತಾ ಏತ್ತಿಯಮಿತ್ತೇಹಿ ದಿಅಹೇಹಿ ॥

ಕಾ॥ ಪದ್ಯಸಂಖ್ಯೆ.

ಧಾಯಾ–ಏತಾವನ್ಮಾತ್ರಸ್ತನಿಕಾ ಏತಾವನ್ಮಾತ್ರಾಭ್ಯಾಮಕ್ಷಿಪತತ್ರಾಭ್ಯಾಂ।
ಏತಾವದವಸ್ಥಾಂ ಪ್ರಾಪ್ತಾ ಏತಾವನ್ಮಾತ್ರೈರ್ದಿವಸೈಃ ॥
ಹೇಮಚಂದ್ರಕಾವ್ಯಾನುಶಾಸನ, ಪುಟ 40

469 ಪದ್ಮಧೂರಿತಿ ಸೃಜಜ್ಜಗದ್ರಜಃ । ಸತ್ವಮಚ್ಯುತ ಇತಿ ಸ್ಥಿತಿಂ ನಯ್ ।
ಸಂಹರ್ ಹರ ಇತಿ ಶ್ರಿತಸ್ತಮಃ । ತ್ರೈಧಮೇಷ ಭಜತಿ ತ್ರಿಭಿರ್ಗುಣೈಃ ॥
ಶಿಶುಪಾಲವಧ 14-61

ರಜೋಜುಷೇ ಜನ್ಮನಿ ಸತ್ವವೃತ್ತಯೇ । ಸ್ಥಿತೌ ಪ್ರಜಾನಾಂ ಪ್ರಲಯೇ
ತಮಃಸ್ಪೃಶೇ ॥
ಅಜಾಯ ಸರ್ಗಸ್ಥಿತಿನಾಶಹೇತವೇ । ತ್ರಯೀಮಯಾಯ ತ್ರಿಗುಣಾತ್ಮನೇ
ನಮಃ ॥ (ಕಾದಂಬರೀ) ಸುಭಾಷಿತರತ್ನಭಾಂಡಾಗಾರ, ಪುಟ 21

480 ಮೃದುಶ್ಚೇದವಮನ್ಯೇತ । ತಿಕ್ಷ್ಣಾದುದ್ವಿಜತೇ ಜನಃ ॥
ತೀಕ್ಷ್ಣಶ್ಚೈವ ಮೃದುಶ್ಚೈವ । ಪ್ರಜಾನಾಂ ನ ಚ ಸಮ್ಮತಃ ॥
ಕಾಮಂದಕ

ಮೃದೋಃ ಪರಿಭವೋ ನಿತ್ಯಂ । ಭೈರಂ ತೀಕ್ಷ್ಣಸ್ಯ ನಿತ್ಯಶಃ ॥
ಉತ್ಸೃಜ್ಯೈತದ್ದ್ವಯಂ ತಸ್ಮಾತ್ । ಮಧ್ಯಾಂ ವೃತ್ತಿಂ ಸಮಾಶ್ರಯೇತ್ ॥
ವ್ಯಾಸ (ಸುಭಾಷಿತಾವಲಿ 2692)

ಸಮವೃತ್ತಿರುಪೈತಿ ಮಾರ್ದವಂ । ಸಮಯೇ ಯಶ್ಚ ತನೋತಿ ತಿಗ್ಮತಾಂ ॥
ಅಧಿತಿಷ್ಠತಿ ಲೋಕಮೋಜಸಾ । ನ ವಿವಸ್ವಾನಿವ ಮೇದಿನೀಪತಿಃ ॥
ಕಿರಾತಾರ್ಜುನೀಯ 2-38

ನ ಖರೋ ನ ಚ ಭೂಯಸಾ ಮೃದುಃ । ಪವಮಾನಃ ಪೃಥಿವೀರುಹಾನಿವ ॥
ನ ಪುರಸ್ಕೃತಮಧ್ಯಮಕ್ರಮೋ । ನಮಯಾಮಾಸ ನೃಪಾನನುದ್ಧರ್ ॥
ರಘುವಂಶ 8-9

565 ಹೇಪಾಂಥಾಃ ಸ್ವಗೃಹಾಣಿ ಗಚ್ಛತ ಸುಖಂ ಸೇವಾಕ್ಷಣೋ ಮುಚ್ಯತಾಂ ।
ಮಾನಂ ಮಾನಿನಿ ಮುಂಚ ವಲ್ಲಭಜನೇ ಕೋಪಾನುಬಂಧೇನ ಕಿಂ ।
ಆಯಾತಃ ಕುಸುಮಾಕರಃ ಕ್ಷಪಯತಿ ಪ್ರಾಣಾರ್ ವಿಯೋಗಾತುರೇ ।
ಪ್ರೀತ್ಯೇವಂ ಪರಪುಷ್ಟನಾದಪಟಹೋ ವಕ್ತೀವ ಕಾಮಾಜ್ಞಯಾ ॥
ಸುಭಾಷಿತಾವಲಿ 1689

616 ಅಂಬಾ ಶೇತೇತ್ರ ವೃದ್ಧಾ ಪರಿಣತವಯಸಾಮಗ್ರಣೀರತ್ರ ತಾತೋ ।
ನಿಶ್ಕೇಷಾಗಾರಕರ್ಮಶ್ರಮಶಿಥಿಲತನುಃ ಕುಂಥದಾಸೀ ತಥಾತ್ರ ॥
ಅಸ್ಮಿನ್ ಪಾಪಾಹಮೇಕಾ ಕತಿಪಯದಿವಸಪ್ರೋಷಿತಪ್ರಾಣನಾಥಾ ।
ಪಾಂಥಾಯೇತ್ಥಂ ತರುಣ್ಯಾ ಕಥಿತಮವನರವ್ಯಾಹೃತಿವ್ಯಾಜಪೂರ್ವಂ ॥
ಧ್ವನ್ಯಾಲೋಕ, ಪುಟ 105

ಕಾ॥ ಪದ್ಯಸಂಖ್ಯೆ.

623 ಪ್ರತಿಮಧುಬಿಂದು ವಿಳಿಂದಾಃ । ಪ್ರೇಂಖಂತಿ ಪ್ರತಿವಿಳಿಂದಮಾರಾವಾಃ ॥

624 ನ ತಜ್ಜಲಂ ಯನ್ನ ಸುಚಾರುಪಂಕಜಂ । ನ ಪಂಕಜಂ ತದ್ಯದಲೀನಷಟ್ಪದಂ॥
ನ ಷಟ್ಪದೋಸೌ ನ ಜುಗುಂಜ ಯಃ ಕಲಂ । ನ ಗುಂಜಿತಂ ತನ್ನಜಹಾರ
ಯನ್ಮನಃ ॥] ಧೃಷ್ಟಿಕಾವ್ಯ 2–19

628 ಜಿತೇಂದ್ರಿಯತ್ವಂ ವಿನಯಸ್ಯ ಕಾರಣಂ।ಗುಣಪ್ರಕರ್ಷೋವಿನಯಾದವಾಪ್ಯತೇ॥
ಗುಣಪ್ರಕರ್ಷೇಣ ಜನೋನುರಜ್ಯತೇ । ಜನಾನುರಾಗಪ್ರಭವಾ ಹಿ ಸಂಪದಃ॥
ಭಾರವಿ (ಸುಭಾಷಿತಾವಲಿ 2917)

635 ಮಾತರ್ನೋ ಸಂತಿ ತಸ್ಮಿ ಶಿಶಿರಜಲಕಣಾಕರ್ಷಿಣೋ ಗಂಧವಾಹಾ ।
ವಿದ್ಯುದ್ಭಾಸಾ ಸಿತಾಂಗಾಃ ಪ್ರಚುರತರಪಯಃಸ್ಯಂದಿನೋ ವಾ ಘನೌಘಾಃ॥
ಕೇಕಾ ವಾ ಬರ್ಹಿಣಾನಾಂ ಗಿರಿವರಶಿಖರಸ್ಥಾಯಿನಾಂ ವಾ ನಿಶೀಥೇ ।
ಯೇನಾಸೌ ಜೀವಿತೇಶಃ ಸ್ಮರತಿ ಪರಿಜನಸ್ಯಾಸ್ಯ ವೈ ದುಃಖಿತಸ್ಯ ॥
ವಿಕ್ರಮಾದಿತ್ಯ (ಸುಭಾಷಿತಾವಲಿ 1165)

637 ಸಂಕೇತಕಾಲಮನಸಂ । ವಿಟಂ ಜ್ಞಾತ್ವಾ ವಿದಗ್ಧಯಾ ॥
ಹಸನ್ನೇತತ್ಸಾರ್ದಿತಾಕೂತಂ ! ಲೀಲಾಪದ್ಮಂ ನಿಮೀಲತಂ ॥
ಕಾವ್ಯಪ್ರದೀಪ, ಪುಟ 440

654 ಮಾನಾಪನೋದನವಿಧೌ ಮದಿರೇಕ್ಷಣಾಯಾ ಯಾವನ್ನ ಮಾಮಿ ಚರಣಾವಥ
ತಾವದೇವ ॥
ನೀಪಸ್ಯ ಲನ್ನವನಮಾರಪುರಸ್ಸರಾಣಿ । ಪ್ರಾದುರ್ಬಭೂವುರಚಿರಾದ್ಘನಗರ್ಜಿ
ತಾನಿ ॥ ಅಲಂಕಾರಶೇಖರ, ಪುಟ 35

659 ಕಂಠಸ್ಯ ತಸ್ಯಾಃ ಸ್ತನಬಂಧುರಸ್ಯ । ಮುಕ್ತಾಕರಾಪಸ್ಯ ಚ ನಿಸ್ತಲಸ್ಯ ॥
ಅನ್ಯೋನ್ಯಶೋಭಾಜನನಾದ್ಬಭೂವ।ಸಾಧಾರಣೋಧೂಷಣಭೂಷ್ಯಭಾವಃ॥
ಕುಮಾರಸಂಭವ 1-42

660 ಅಕೃತ್ರಿಮಪ್ರೇಮರಸಾ । ವಿರಾನಾಲನಗಾಮಿನೀ ॥
ಅಸಾರೇ ದಗ್ಧಸಂಸಾರೇ । ಸಾರಂ ಸಾರಂಗಲೋಚನಾ ॥
ಸುಭಾಷಿತಾವಲಿ 1453

681 ಕ್ವಚಿದಗ್ರೇ ಪ್ರಸರತಾ । ಕ್ವಚಿದಾಪತ್ಯ ನಿಘ್ನತಾ ॥
ಶುನೇವ ಸಾರಂಗಕುಲಂ । ತ್ವಯಾ ಭಿನ್ನಂ ದ್ವಿಷಾಂ ಬಲಂ ॥
ಹೇಮಚಂದ್ರಕಾವ್ಯಾನುಶಾಸನ, ಪುಟ 167

692 ಅಲೋಲನೇತ್ರಶಫರಾ ಭುಜವೀಚಿರೇಖಾ ।
ರೋಧಸ್ವಿನೀ ಸುಮಹತಾ ಜಘನಸ್ಥಲೇನ ॥

ಕಾ॥ ಪದ್ಯಸಂಖ್ಯೆ.

ಸೌಂದರ್ಯವಾರಿಧರಿತಾ ನ್ತನಚಕ್ರವಾಕಾ ।
ಸಂಚಾರಿಣೀ ಮದನವಿಧ್ರಮದೀರ್ಘಿಕೇವ ॥

695 ಅಸಾರಂ ಸಂಸಾರಂ ಪರಿಮುಷಿತರತ್ನಂ ತ್ರಿಭುವನಂ ।
ನಿರಾಲೋಕಂ ಲೋಕಂ ಮರಣಶರಣಂ ಬಾಂಧವಜನಂ ॥
ಅದರ್ಪಂ ಕಂದರ್ಪಂ ಜನನಯನನಿರ್ಮಾಣಮಫಲಂ ।
ಜಗಜ್ಜೀರ್ಣಾರಣ್ಯಂ ಕಥಮಸಿ ವಿಧಾತುಂ ವ್ಯವಸಿತಃ ॥
ಮಾಲತೀಮಾಧವ, ಪಂಚಮಾಂಕ.

699 ಅನೃತಮನೃತಮೇತದ್ಯತ್ಸುಧಾನೂತಿರಿಂದು ।
ನಿರ್ಯತಮಯಮನಾರ್ಯೋ ನಿರ್ಗತಃ ಕಾಲಕೂಟಾತ್ ॥
ಸುಭಾಷಿತಾವಲಿ 1116

706 ದಿವಸೋನುಮಿತ್ರಮಗಮದ್ವಿಲಯಂ।ಕಿಮಿಹಾನ್ಯತೇ ಬತ ಮಯಾಬಲಯಾ॥
ರುಚಿಧರ್ತುರನ್ಯ ವಿರಹಾಧಿಗಮಾ । ದಿತಿ ಸಂಧ್ಯಯಾಪಿ ಸಪದಿ ವ್ಯಗಮಿ ॥
ಶಿಶುಪಾಲವಧ 9-17

722 ದೂರ್ವಾಂಕುರತೃಣಾಹಾರಾ । ಧನ್ಯಾಸ್ತಾ ತ ವನೇ ಮೃಗಾಃ ॥
ವಿಭವೋನ್ಮತ್ತಚಿತಾ್ತನಾಂ । ನ ಪಶ್ಯಂತಿ ಮುಖಾನಿ ಯತ್ ॥
ಸುಭಾಷಿತಾವಲಿ 646

723 ನಿರ್ಮಥ್ಯತೇ ಯದಿ ಸುರಾಸುರಸೈನ್ಯಸಂಘೈ ।
ರಾಪೂರ್ಯತೇ ಯದಿ ಜಲೈರ್ಜಲದಾಪಗಾಭಿಃ ॥
ಪೇಪೀಯತೇ ಚ ವಡವಾಮುಖವಹ್ನಿನಾ ಚೇ ।
ನ್ನ ಕ್ಷುಭ್ಯತಿ ಸ್ಮ ಜಲಧಿರ್ನ ತನುತ್ವಮೇತಿ ॥
ಸುಭಾಷಿತಾವಲಿ 870

732 ಗಂಗಾವರ್ತಸಮಾನನಾಭಿವಿಲಸದ್ರೋಮಲತಾಂತರಾತ್ ।
ತನ್ವೀ ಶ್ಯಾಮಲರೋಮರಾಜಿಭುಜಗೀ ನಿರ್ಗತ್ಯ ಕಾಂತೇ ತವ ॥
ವಕ್ತ್ರೇಂದುಂ ಗ್ರಸತೀತಿ ಪನ್ನಗಭಯಾತ್ಪೀನೌ ನ್ತನೌ ಸಂಗತಾ ।
ವಿತ್ಯಾಖ್ಯಾತುಮಿವ ತ್ವದಕ್ಷಿಯುಗಳಂ ಕರ್ಣಾಂತಮಾಶಿಶ್ರಿಯೇ ॥

751 ರಥಸ್ಯೈಕಂ ಚಕ್ರಂ ಭುಜಗಯಮಿತಾನ್ವಪ್ತತುರಗಾ ।
ನಿರಾಲಂಬೋ ಮಾರ್ಗಶ್ಚರಣವಿಕಲನ್ಯಾರಥಿರಪಿ ॥
ರವಿರ್ಯಾತ್ಯೇವಾಂತಂ ಪ್ರತಿದಿನಮಪಾರಸ್ಯ ನಭಸಃ ।
ಕ್ರಿಯಾಸಿದ್ಧಿಸ್ತ್ವಯೇ ಭವತಿ ಮಹತಾಂ ನೋಪಕರಣೇ ॥
ಅರ್ಗಟ (ಸುಭಾಷಿತಾವಲಿ 2277)

763 ಬಿಭ್ರಾಣಾ ಗರಲಂ ಕಂಠೇ । ಭುಜಂಗಪರಿವೇಷ್ಟಿತಾ ॥
ಶಾಂಭವೀವ ತನುಃ ಕಸ್ಯ । ನ ವಂದ್ಯಾ ದೌರ್ಜನೀ ಸಭಾ ॥
ತ್ರಿವಿಕ್ರಮಕೃತನಲಚಂಪು (ಸುಭಾಷಿತರತ್ನಾಕರ, ಪುಟ 33)

ಕಾ॥ ಪದ್ಯಸಂಖ್ಯೆ.

815 ತೌ ದಂಪತೀ ಬಹು ವಿಲಪ್ಯ ಶಿಶೋಃ ಪ್ರಹರ್ತ್ರಾ ।
ಶಲ್ಯಂ ನಿಖಾತಮುದಹಾರಯತಾಮುರಸ್ತಃ ॥
ಸೋಽಭೂತ್ಪರಾಸುರಥ ಭೂಮಿಪತಿಂ ಶಶಾಪ ।
ಹನ್ತಾರ್ಪಿತೈರ್ನಯನವಾರಿಭಿರೇವ ವೃದ್ಧಃ ॥
ರಘುವಂಶ 9–78

818 ಭನ್ಮನಾತ್ಮೃತವತಃ ಪಿತೃದ್ವಿಷಃ । ಪಾತ್ರನಾಚ್ಚ ವಸುಧಾಂ ಸನಾಗರಾಂ॥
ಆಹಿತೋ ಜಯವಿಪರ್ಯಯೋಽಪಿ ಮೇ।ಶ್ಲಾಘ್ಯಮೇವ ಪರಮೇಷ್ಠಿನಾ ತ್ವಯಾ॥
ರಘುವಂಶ 11–86

827 ಯದಸ್ತಿ ತದ್ದದಾಸೀತಿ । ನೈತಚ್ಚಿತ್ರಮಮೈಮ್ಯಹಂ ॥
ಭಯಂ ಸ್ವಪ್ನೇಽಪಿ ತೇ ನಾಸ್ತಿ । ದತ್ತಂ ತದ್ವಿದ್ವಿಷಾಂ ಕಂಥಂ ।
ಸುಭಾಷಿತಾವಲಿ 2470

857 ಏಕೇನಾಕ್ಷ್ಣಾ ಪ್ರವಿತತರುಷಾ ವೀಕ್ಷತೇ ಲಂಬಮಾನಂ ।
ಭಾನೋರ್ಬಿಂಬಂ ಜಲವಿಲುಲಿತೇನಾಪರೇಣ ಸ್ವಕಾಂತಂ ॥
ಆಹ್ನಶ್ಛೇದೇ ದಯಿತವಿರಹಾಶಂಕಿನೀ ಚಕ್ರವಾಕೀ ।
ದ್ವೌ ಸಂಕೀರ್ಣೌ ರಚಯತಿ ರಸೌ ನರ್ತಕೀವ ಪ್ರಗಲ್ಭಾ ॥
ಚಂದ್ರಕ (ಶಾರ್ಙ್ಗಧರಪದ್ಧತಿ 3596)

860 ಅಪಿ ಪಿಬತ ಚಕೋರಾಃ ಕೃತ್ಸ್ನಮುನ್ಮಾಮ್ಯ ಕಂಠಂ ।
ಕ್ರಮಕಬಲನಚಂಚಚ್ಚಂಚವಶ್ಚಂದ್ರಿಕಾಂಧಃ ॥
ವಿರಹವಿಧುರಿತಾನಾಂ ಜೀವಿತತ್ರಾಣಹೇತೋಃ ।
ಭವತಿ ಹರಿಣಲಕ್ಷ್ಮಾ ಯೇನ ತೇಜೋದರಿದ್ರಃ ॥
ಸುಭಾಷಿತರತ್ನಭಾಂಡಾಗಾರ, ಪುಟ 512

872 ಯದ್ಯಪಿ ಚಂದನವಿಟಪೀ । ವಿಧಿನಾ ಫಲಕುಸುಮವರ್ಜಿತೋ ವಿಹಿತಃ ॥
ನಿಜವಪುಷ್ಯೈವ ಪರೇಷಾಂ ತಥಾಪಿ ಸಂತಾಪಮಪನಯತಿ ॥
ಭರ್ತೃಮಿತ್ರಕ (ಸುಭಾಷಿತಾವಲಿ 793)

877 ತ್ವದ್ವಿಪ್ರಯೋಗೇ ಕಿರಣೈರ್ನತೋಗ್ರೈ । ರ್ದಗ್ಧಾಸ್ಮಿ ಕೃತ್ಸ್ನಂ ದಿವಸಂ ಸವಿತ್ರಾ ॥
ಇತೀವ ದುಃಖಂ ಶಶಿನೇ ಗದಂತೀ । ಶೇಫಾಲಿಕಾ ರೋದಿತಿ ಪುಷ್ಪಬಾಷ್ಪೈಃ॥
ಹೇಮಚಂದ್ರಕಾವ್ಯಾನುಶಾಸನ, ಪುಟ 11

879 ಸಿತಂ ಸಿತಿಮ್ನಾ ಸುತರಾಂ ಮುನೇರ್ವಪು । ರ್ವಿನಾರಿಭಿಸೌಧಮಿವಾಥ ಲಂಧಯನ್॥
ದ್ವಿಜಾವಳಿವ್ಯಾಜನಿಶಾಕರಾಂಶುಭಿಃ।ಶುಚಿಸ್ಮಿತಾಂ ವಾಚಮವೋಚದಚ್ಯುತಃ॥
ಶಿಶುಪಾಲವಧ 1–25

ಕಾ॥ ಪದ್ಯನಂಬ್ಯೆ.

881 ಪ್ರಿಯಂಗುಶ್ಯಾಮಮಂಭೋಧಿ (?) । ರಂಧ್ರೀಣಾಂ ಸ್ತನಮಂಡಲಂ ॥
ಅಲಂಕರ್ತುಮಿವ ಸ್ವಚ್ಛಾಃ । ಸ್ತುತೇ ಮೌಕ್ತಿಕಸಂಪದಃ ॥
ಹೇಮಚಂದ್ರಕಾವ್ಯಾನುಶಾಸನ, ಪುಟ 11

893 ಅಧ್ಯಾಸ್ಯ ಚಾಂಭಃಪೃಷತೋಕ್ಷಿತಾನಿ । ಶೈಲೇಯಗಂಧೀನಿ ಶಿಲಾತಲಾನಿ ॥
ಕರಾಪಿನಾಂ ಪ್ರಾವೃಷಿ ಪಶ್ಯ ನೃತ್ಯಂ । ಕಾಂತಾಸು ಗೋವರ್ಧನಕಂದರಾಸು ॥
ರಘುವಂಶ 6-51

895 ಪುಷ್ಪಂಪ್ರವಾಲೋಪಹಿತಂಯದಿಸ್ಯಾ । ನ್ಮುಕ್ತಾಫಲಂ ವಾ ಸ್ಫುಟವಿದ್ರುಮಸ್ಥಂ ॥
ತತೋನುಕುರ್ಯಾದ್ವಿಶದಸ್ಯ ತಸ್ಯಾಃ ಸ್ತಾಮ್ರೌಷ್ಠಪರ್ಯಸ್ತರುಚೇಃ ಸ್ಮಿತಸ್ಯ॥
ಕುಮಾರಸಂಭವ 1-44

902 ಮಯೂಖನಖರತ್ಯುಟತ್ತಿಮಿರಕುಂಭಿಕುಂಭಸ್ಥಲೋ ।
ಚ್ಚಲತ್ತರಲತಾರಕಾಕಪಟುಕೀರ್ಣಮುಕ್ತಾಗಣಃ ॥
ಪ್ರರಂದರಹರಿದ್ದರೀಕುಹರಗರ್ಭನುಪ್ರೋತ್ಥಿತ ।
ನ್ಮುಷಾರಕರಕೇಸರೀ ಗಗನಕಾನನಂ ಗಾಹತೇ ॥
ಸುಭಾಷಿತಾವಲಿ 1981

907 ಗರ್ಭಂ ದಧತ್ಯರ್ಕಮರೀಚಯೋಸ್ಮಾ ।ದ್ವಿವೃದ್ಧಿಮತ್ಯಾಶ್ನವತೇ ವನೂನಿ ॥
ಅಬಿಂಧನಂ ವಹ್ನಿಮಸೌ ಬಿಭರ್ತಿ । ಪ್ರಹ್ಲಾದನಂ ಜ್ಯೋತಿರಜನ್ಯನೇನ ॥
ಪಕ್ಷಚ್ಛಿದಾ ಗೋತ್ರಭಿದಾತ್ತಗಂಧಾಃ।ಶರಣ್ಯಮೇನಂ ಶತಶೋ ಮಹೀಧ್ರಾಃ॥
ನೃಪಾಇವೋಪಪ್ಲವಿನಃಪರೇಭ್ಯೋ।ಧರ್ಮೋತ್ತರಂ ಮಧ್ಯಮಮಾಶ್ರಯಂತೇ॥
ರಘುವಂಶ 13-4 ಮತ್ತು 7

910 ಯದಿಂದೋರನ್ವೇತಿ ವ್ಯಸನಮುದಯಂ ವಾ ನಿಧಿರಪಾ ।
ಮುಪಾಧಿಸ್ತತ್ರಾಯಂ ಜಯತಿ ಜನಿಕರ್ತುಃ ಪ್ರಕೃತಿತಾ ॥
ಅಯಂ ಕಸ್ಯಂಬಂಧೋ ಯದನುಹರತೇ ತಸ್ಯ ಕುಮುದಂ ।
ವಿಶುದ್ಧಾಃ ಶುದ್ಧಾನಾಂ ಧ್ರುವಮನಭಿಸಂಧಿಪ್ರಣಯಿನಃ ॥
ಹೇಮಚಂದ್ರಕಾವ್ಯಾನುಶಾಸನ, ಪುಟ 14

ಕುಂದಲೊಡನಿಂದುಬಿಂಬಂ । ಕುಂದುಗುಮದು ಪೆರ್ಚೆ ಪೆರ್ಚುಗುಂ ಜಲನಿಧಿ ಮೆ ॥
ಯ್ಗುಂದಿದ ಪುತ್ರಸ್ನೇಹಂ । ಸಂಧಿಸಿ ಜಗಕಿಂತು ನಾಡೆ ಸೊಗಯಿಸವೇಡಾ ॥
ನೂಕ್ತಿಸುಧಾರ್ಣವ 2-10

ಕಾ॥ಪದ್ಯಸಂಖ್ಯೆ.

920 ಉಪಾಂತವಾನೀರವನೋಪಗೂಢಾ । ನ್ಯಾಲಕ್ಷ್ಯ ಪಾರಿಪ್ಲವಸಾರಸಾನಿ ॥
ದೂರಾವತೀರ್ಣಾ ಪಿಬತೀವ ಖೇದಾ । ದಮೂನಿ ಪಂಪಾಸಲಿಲಾನಿ ದೃಷ್ಟಿಃ ॥
ರಘುವಂಶ 13-30

922 ಮರಕತಸದೃಶಂ ಚ ಯಾಮುನಂ । ಸ್ಫಟಿಕಶಿಲಾವಿಮಲಂ ಚ ಜಾಹ್ನವಂ ॥
ತದುಭಯಮುದಕಂ ಪುನಾತು ವೋ । ಹರಿಹರಯೋರಿವ ಸಂಗತಂ ವಪುಃ॥
ಹೇಮಚಂದ್ರಕಾವ್ಯಾನುಶಾಸನ, ಪುಟ 13

924 ಲೇಖಯಾ ವಿಮಲವಿದ್ರುಮಭಾಸಾ । ಸಂತತಂ ತಿಮಿರಮಿಂದುರುದಾಸೇ ॥
ದಂಪತ್ಯಾ ಕನಕಟಂಕಪಿಶಂಗ್ಯಾ । ಮಂಡಲಂ ಧುವ ಇವಾದಿವರಾಹಃ ॥
ಕಿರಾತಾರ್ಜುನೀಯ 9-22

925 ನ ತಪ್ತಕಾರ್ತಸ್ವರಭಾಸ್ವರಾಂಬರಃ । ಕಠೋರತಾರಾಧಿಪರಾಂಧನಚ್ಛವಿಃ॥
ವಿದಿದ್ಯುತೇ ಬಾಡಬಜಾತವೇದನಃ।ಶಿಖಾಢರಾಶ್ಲಿಷ್ಟ ಇವಾಂಧಸಾಂ ನಿಧಿಃ॥
ಶಿಶುಪಾಲವಧ 1-20

ಕಾವ್ಯಾವಲೋಕನದಲ್ಲರುವ ಸೂತ್ರಗಳ ಅಕಾರಾದಿ.

	ಸೂತ್ರ.	ಪುಟ.
ಅಕ್ಕುಂ ಬಹುಳಮುಕಾರಾಂತಕ್ಕೆ	24	20
ಅಕ್ಕುಮನುಸ್ವಾರಮುದಂತಕ್ಕೆ	19	17
	ಸೂತ್ರ.	ಪುಟ.
ಅಕ್ಷರಬಿಂದುಚ್ಯುತಕಂ	138	103–104
	ಸೂ.	ಪು.
ಅಗ್ರಾಮ್ಯವಚನವ್ಯತ್ತಿ	120	92
ಅತಿದೀರ್ಘಸಮಾನಾಂಚಿತ	191	144
ಅತಿಬಹಲಸ್ಥಿತಿಯಿಂ	174	136
ಅತಿರೂಢಾರ್ಥಮಗೂಢಂ	121	92–93
ಅತ್ಯಣಿಮೆಂದನುಸಂಧಿಸಿ	26	21
ಅದಿದೆನ್ನದೆ ಮೂಱುಂಬೀ	58	46
ಅದುಏದು ವುದುವೆಂಬಿಂತೀ	79	61
ಅನುಕರಣದೊಳೊಂದಿದ	...	80
ಅನುಕಂಪೆಯಕ್ಕೆ ಮೇಣ್	167	131
ಅನುಗತಮಪ್ಪಂತಿರೆ ಚೇತನ	234	172
ಅನುನಾಸಿಕಮಕ್ಕುಂ ಙ, ಞ	5	4
ಅನುಸಂಧಿಸಿ ಕೃತ್ಸ್ನ	44	34
ಅನ್ಯೋನ್ಯವಿರುದ್ಧಪದಾರ್ಥ	171	133
ಅರೆಬರ್ ತದೇಕವಚನಾಂತರ	89	69
ಅರೆಬರ್ ದೀರ್ಘಸಮಾಸಂ	194	145
ಅರಮೆಎರೇ ಏ ಓ ಹೋ	10	9
ಅಲ್ಲ ಇದುಂಬೆಂಬರ್ಥ ದೊಳ್	74	58
ಅಲ್ಲಯ ಪುಟ್ಟಿದ ನಿಂತಿವನಲ್ಲಯ	73	58
ಅವನಾತನೆಂಬ ಮಾತುಗಳವು	37	28
ಅವಱೊಳ್ ದ್ವಿತ್ವಬಹುತ್ವಂ	17	16
ಅವಱೊಳ್ ಪ್ರೋಲ್ಲಂ ಹ್ರಸ್ವ	75	59
ಅವಱೊಳಗೆ ನಪುಂಸಕಲಿಂಗ	88	68
ಅವಧಾರಿಸದುಕ್ತಾರ್ಥ	107	82
ಅವಯವಮುಖದಿಂ ಸಮುದಾಯ	179	138
ಅವಱೊಳ್ ಶಬ್ದಾಲಂಕಾರ	128	95
ಅವಿಶೇಷದಿನುದ್ದಮೆದೊಳ್	227	165
ಅವಿಶೇಷವರ್ಣರಚನಾ	134	102
ಅವಿಹಿತನಂಹಿತೆ ಮೇಣ್	101	78
ಅವು ಪರವಾಗಿರೆ ಲಿಂಗಾತ	21	18
ಅವಿಪ್ಸಲಿಂಗವಚನ	90	69
ಅಶಿಥಿಲ ಪದಡಯರಚನಾ	119	91
ಅಸಮರ್ಥಮಪ್ರತೀತಂ	99	77
ಅಸಮಸ್ತ ಪದನ್ಯಾನಂ	189	143
ಅನುಕೆಯ ಕುಜದೊಳ್ ಫಳಮಂ	220	160
ಆಕಾರಕ್ಕೆ ಲಘೂಕೃತಮೇಕಾರಂ	39	30
ಆತತ ಸತ್ಯವಿಸಮಯಂ	215	156
ಆದಿವಿಭಕ್ತಿಯೊಳಂ ಸ್ವಾಮ್ಯಾದಿ	27	21

	ಸೂತ್ರ.	ಪುಟ.
ಆರಬ್ಧಕ್ಕಧಿಕಮ	180	139
ಆವುದೆಶೇಷ ಲೋಕವಿಷಯ	214	156
ಆಳಿಪ್ರತ್ಯಯಮಕ್ಕುಂ	78	71
ಇಂತಿದು ವಿಭಾಷೆಯಿಂ	72	58
ಇದುಕುಂ ಗಬ್ಬಂ ಮುಕ್ತಕ	240	176
ಇತರೇತರಕಾರಕ ಸಂಪ್ರತಿಪತ್ತಿ	155	120
ಇದನೀತಂಮಾಬ್ಬನೆನಿಪ್ಪುದಱೊಳ್	70	57
ಇದಱೊಳಿವಂ ವ್ಯಾಪ್ಯತನೆನೆ	69	56
ಇರೆ ತದ್ಧಿತಪ್ರಯೋಗಂ	82	64
ಇರೆ ಶಬ್ದಾರ್ಥಂಗಳ್	97	76
ಇರುಳೊಳ್ ಚಕ್ರಾಹ್ವಯಯುಗ	218	158
ಇವು ನಿಯತಂದಕ್ಷಿಣದೇಶ	124	94
ಇವು ಪಣ್ಮಮವರ್ಗೆ ಮೇಣಿಂತಿವು	68	56
ಈ ಪೇಳ್ದನಿತುಂ ಶಕ್ಯಕ	71	57
ಉಗೆ ಕವಿಕಲ್ಪಿತಮನ್ಯಾರ್ಥ	91	70
ಉತ್ತರಪದದರ್ಥಂ ಮೆಯ್ಪೆತ್ತಿರೆ	46	36
ಉತ್ತರಪದಂ ವಿಶೇಷ್ಯ	49	38
ಉಪಮಾನಕಥನಮೊಂದಱಿ	162	126
ಉಪಮಾನಪ್ರತಿವಸ್ತುರೂಪಕ	158	121
ಉಪಮೇಯನ್ಯಗ್ಭಾವೋ	166	130
ಉಪವೇಯಂ ಗುಣಲೇಶದಿ	159	122
ಉಪಯೋಗದೆ ಬೀಜಂಬಿಂದು	247	177–8
ಉಪಹತಿನಾಲ್ಕಯ್ದೆಂಬುವ	59	47
ಎಂತುಟುಮುನ್ನಂ ಪೇಳ್ದ	164	128
ಎಯ್ದೆ ಕಕಾರದಿನಿರ್ಪತ್ತಯ್ದಿ	4	3
ಎರಡರ್ಥಮೊಂದೆ ಶಬ್ದಾಂತರ	176	137
ಎರಡುಂ ವಿರುದ್ಧರಸಮೊಡ	207	153
ಎಸೆಗುಂಭಾವದೊಳಮರ್ದೀ	95	72
ಎಸೆಗುಂ ರೌದ್ರಭಯಾನಕ	193	145
ಎಸೆದಿರೆ ನಲ್ಮುಂ ಸಂಬೋಧಿಸು	30	23
ಏನಾನುಮನೊಂದಂ ಸಂ	136	103
ಏನಾನುಮೊಂದುತೆಱದಿಂ	157	121
ಒದವಿದ ಸಾಮಗ್ರಿಯೊಳ್ಳೀ	175	137
ಒಂದೆರಡು ಮೂಱು ನಾಲ್ಕು	77	60
ಒಂದೆರಡೆಂಬುವುದರದೊಳ್	61	48
ಒಂದಂ ಕೊಟ್ಟೊಂದಂ	148	113
ಒಂದೇಬುದರ್ಕೆ ರೇಫಂ	57	45
ಒಂಬತ್ತು ದಶಾಹತಿಯಿಂ	60	48
ಕಡಿದು ನಿಡಿದೆಂಬಿವೆರಡಱ	51	40
ಕರಿಕಳಭಮೆನೆ ಶಿರಶ್ಛೇಖರ	108	82
ಕರುಣಾರಸಕ್ಕೆ ಏಗೆ ಹಾಸ್ಯ	206	153
ಕವದಿನಮರಯಿರೆನೆವೆನಿ	84	66

	ಸೂತ್ರ.	ಪುಟ.
ಕಾರಕಮುಂ ಕ್ರಿಯೆಯುಂ ಕ್ರಿಯೆ	34	25
ಕಾರುಣ್ಯಂ ಹಾಸ್ಯಂ ಶೃಂಗಾರ	192	144
ಕಾಳಸ್ವಭಾವದೇಶ	111	84
ಕೆಲಬರುಪಾಂತ್ಯದಕಾರದ	66	52–53
ಕೇವಲಮದಂತಲಿಂಗದೊಳ್	20	18
ಕ್ರಿಯೆ ತಾಂ ಕ್ರಿಯಾರ್ಥಮಪ್ಪ	93	71
ಕ್ರಿಯೆಯಿಂ ಪ್ರತಿಷೇಧಂಗೆಯೆ	172	134
ಕ್ರೂರಾನ್ವಿತಾತಚಿತ್ರ	213	155
ಕ್ಷಾರಕ್ಷೀರಾಂಬುಧಿಗಂ	230	168
ಗಣನಾವಿಶೇಷ ಪರಿಪೂರಣ	81	64
ಗುಣದಿಂ ಕ್ರಿಯೆಯಿಂ ನಿರ್ಧಾರಣ	28	22
ಗುಣಮನೆ ತರ್ಪುದು ದೋಷದ	152	117
ಗದ್ಯಮಯಂ ಪದ್ಯಮಯಂ	238	175
ಗುರು ಲಘು ರಚನೆಗೆ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ	114	86
ಚಾಗಂ ಬೀರಂ ಸೊಬಗೆಂಬೀ	211	154
ಚಾಪಲವೀಪ್ಸಾಭೀಕ್ಷ್ಣಗ	64	50
ಚ್ಯುತದತ್ತಾಕ್ಷರಮುಂ	139	107
ಜನಿಯಿಸೆ ಮುನ್ನಂ ಜನ್ಯಂ	173	135
ಜಳಧಿಯೊಳೆ ತಿಮಿತಿಮಿಂಗಿಳ	224	163
ಜಾತಿಯೆನಿಕುಂ ಸ್ವಭಾವಾಖ್ಯಾತಿ	146	111
ಜಾತಿಯೊಳು ನಂಖ್ಯಾ	35	26
ಜಾತಿಸಹೋಕ್ತಿಭಾವ ಪರಿವೃತ್ತಿ	145	111
ತತದಶನದ್ಯುತಿಯೊಳ್ಗಕ್ತತೆ	223	162
ತಂತಮ್ಮವರ್ಗ ದಂತ್ಯದೊಳಂ	133	102
ತತ್ಪುಂವ್ಯಾಜನಸ್ತುತಿ ಯೆವಯವನ್ನಂ	177	137
ತದುಪಗತಮಧ್ಯಮ್ಯೆಕತ್ವ	92	71
ತನಪಿಕೆಯುಮೆಂಬಿವುಂ	76	60
ತತ್ಪುರುಷಸಮಾನದೊಳು	54	43
ತಮದೊಡ್ಡುಮುಪ್ಪಿಸಂಗಾಹ್ಯ	217	156
ತುದಿಯೊಳ್ ದೀರ್ಘಾದೇಶಂ	32	24
ತೆಱದಿರೆ ಶದ್ಯಾಚಕತೆಯು	100	72
ದದಪ ವಕಾರಂಗಳ್ ಮೂಲ	86	67
ದಾನವದೈತ್ಯಾಸುರ	228	167
ದಿವಸದೊಳಸಿತಾಬ್ಜವಿಕಾಸ	222	162
ದ್ವಿತ್ರಿಪದರಚಿತವೃತ್ತ	190	144
ದ್ವಿಪದಂ ಮೇಣ್ ಬಹುಪದ	47	36
ದೊರೆವೆತ್ತ ಪದ್ಯದಿಂದಂ	239	176
ಧಾತುಗನೇಕಾಕ್ಷರ	96	73
ಧಾತುವಿವರ್ಜಿತಮರ್ಥ್ಯೋ	15	15
ಧಾತುವಿಹಿತಂ ತ್ಯಶಬ್ದಂ	40	31
ನಗರಾರ್ಣವಸರಿದಟವೀ	245	177
ನಗರಾದಿವರ್ಣನಂ ನೃತ್ಯ	212	155
ನಯನಾದಿವಿವಿಧವರ್ಣಾಶ್ರಯಂ	233	172
ನಾಡಾಡಿಗಱಿವಿನಂ	169	132
ನಿಜದಿಂದಂ ಚೆಲ್ವಗೆ	126	95
ನಿತ್ಯಂ ನಪುಂಸಕತ್ವ	38	28
ನಿಯತಸ್ಥಾನಂ ಪದವೆನ್ಮತಿ	113	85
ನಿರತಿಶಯಕಾವ್ಯಶೋಭಾ	116	90
ನಿರತಂ ಪ್ರಕೃತಿಪ್ರತ್ಯಯ	7	6
ನೀನಾಂತಾನೆನಿಕುಂ ಪ್ರಥಮಾ	36	27
ನ್ಯಾಯಾಗಮನ್ಯಪವಿದ್ಯಾ	112	85
ನುಡಿದುದದೆ ಪದವಿಭಂಗತೆ	142	109
ನುಡಿಯದೆ ಮನದರ್ಥಮನದು	149	114
ನುನುಳೊನರ್ದುಡಿಭಾಮೆ ಮನ	141	108
ಪಚ್ಚನೆಯುಂ ಕೆಚ್ಚನೆಯುಂ	52	41
ಪಡೆಗುಂ ವಿಭಾಷೆಯಿಂದಂ	43	33
ಪತ್ತಿರೆ ಕಾರಕದೊಳ್	48	37
ಪದದೊಳ್ ಮಾಬ್ಬಂತಿರೆ	235	173
ಪದರಚನಾತಿಶಯಂ	188	143
ಪದವರ್ಣವಿಧಕ್ಕಿವಿಭಾಗ	182	140
ಪದವರ್ಣವ್ಯಾವೃತ್ತಿದಲದು	128	95
ಪದವಿಧಿಯಿಂ ನೆರೆದುತ್ತರ	11	10
ಪದಿನಯ್ದುಮಿರ್ಪತಯ್ದುಂ	242	176
ಪರಿಗದಿತ ಬಹುವ್ರೀಹಿಗೆ	56	45
ಪರಿವಿಡಿದು ಕರ್ತೃಕರ್ಮಂ	16	15
ಪರಿವೃತ್ತಂ ನಂದಷ್ಟಂ	129	99
ಪರಿಹರಿಸೆ ಯವರ್ಣಮನಾ	3	3
ಪಲತೆಱದ ಪದ್ಯದಿಂದಂ	244	177
ಪಲ್ಲಟಿಸಿ ಡಕಾರದ ನೆಲೆ	65	51–52
ಪಾಡುಗಳಿಂದಂ ತಱಿಸಲ್	243	177
ಪಿರಿದುಂ ನಮಾನಮಾಗಿರೆ	122	93
ಪುರುಷಸ್ತ್ರೀವಾಚ್ಯಮಾ	18	17
ಪೆಱವಱಿ ಧರ್ಮಂಗಳನೇ	123	94
ಪೆನರೋನಂಭವಪೆನಿನುಗು	181	140
ಪೊಯ್ ಬಯ್ ಮತ್ತಾರಯ್ ಗೆಯ್	67	53
ಪೊನಯನುವರ್ಥಕ್ರಿಯೆಯುಂ	163	128
ಪೊನತು ಪಬಡೆಳದು ಪೊಱಿಗೊಳಗು	53	42
ಪ್ರಕರಣದಿಂ ಶಬ್ದಾಂತರ	98	76
ಪ್ರಕೃತಿಗಳಂ ಧಾತ್ವರ್ಥದ	...	73
ಪ್ರಕೃತಿಯನಲ್ಲದೊಡಾ	156	121
ಪ್ರತೆಬುದ್ದರಂಕುಱಿತ್ತೀ		74
ಪ್ರತಿವಸ್ತೂಪಮೆ ಸಾಮ್ಯ	161	125
ಪ್ರತಿಷೇಧದೊಳಂ ಕೆಲಬರ	94	72
ಪ್ರವರಾರ್ದ್ರಾಲಂಕಾರಂ	143	110
ಪ್ರಾಯಿಕಮಕ್ಕುಂ ದೀರ್ಘಾ	55	44
ಪ್ರೇಯಂ ಪ್ರಿಯತರವಚನಾ	184	141
ಬಗೆಗೆ ಪೆಱತರ್ಥಮೊಂದಂ	178	138
ಬಗೆದಿರ್ದು ಬೇಱದೊಂದಂ	168	182
ಬವಕಾರಂಗಳ್‌ಪಹವ	130	100
ಬಿದಿಗಭಿಧಾನಂ ತಾನಂ	41	31
ಬೆರಸಿರೆ ಶಷಸಹರ್ಣಂ	132	101

	ಸೂತ್ರ.	ಪುಟ.
ಬೆರಸಿ ಸಮಸಂನ್ಯೂತಂಗಳ್	63	49
ಭಯಹೇತುಸಮುದ್ಭೂತಂ	204	151
ಭಾರತಿಯುಕೊಂಕು ನತೊಪ್ಪೀದಾರತೆ	209	154
ಭಾವಿಕಮಂದರೆಬರ್ ಕವಿ	185	142
ಭಾವಿಭವತ್ಕಾಲಂಗಳೊಳ್	87	68
ಭಾವಂ ಒಪಿರರ್ಥಸಮು	199	147
ಭಾವಂವಿಭಾವವೆಸೆವನುಭಾವಂ	200	147
ಭಾಷೆಯೊಳೇಕತ್ವಕ್ಕಂ	29	23
ಭೂತವತಿ ವರ್ತಮಾನಂ	83	65
ಭಂಗುರಭಿದುರಚ್ಛಿದುರ	237	175
ಮತಿನಿರ್ವೇದಾಪಹಿತ್ಥ ಶ್ರಮ	197	146
ಮಱಿಸುಂದು ಸೂಳನುಂದೆನೆ	103	79
ಮತ್ತಮವರ್ಕಕ್ಕುಂ ಸಮುಪಾತ್ತ	80	62
ವ ತತ್ತಾ ದ್ವಿತೀಯೆಗಂ ಮನ	23	19
ಮಾತೋನೊ ಸಂಶಯಂ	165	129
ಮಿಗದಾನ್ಯಾರ್ಥದೊಳಿಂತವು	85	67
ಮಿಗೆದರ್ ವಲಂ ಪೆಱಂ	115	86-87
ಮುಕುಳನ ನಿಪಿಳನಂಗಳ್	231	169
ಮೊದಲ ವಿಭಕ್ತಿಯೆ ವಾಕ್ಯದ	33	25
ಮೊದರೊಳನುಸ್ವಾರಂ ಬೆರಸದಂತ	25	21
ಮೊದರೊಳ್ ಮುಂಪೇಱ್ದುದ್ದೇಶ	110	83
ಯಲರಹಿತವ್ಯಂಜನದಿಂ	13	13
ಯೋಗಂ ಪಲವುಮಲಂಕ್ಯಂ	183	141
ರತಿ ಪರಿಹಾಸಂ ಶೋಕೋದ್ಗತ	196	146
ರೀತಿ ವಿನೂತವಸ್ತು ಕೃತಿಗೊಪ್ಪುವ	187	143
ಲರಡಗ್ರಹಣದೆ ಳಱಿದಾ	6	4
ಲಿಂಗ ವಚೋವಿಹಿತ ವಿಭೇದಂಗಳ್	160	124
ವಸ್ತುಸ್ವಭಾವಕಥನಂ	144	111
ವಿಕೃತಾಂಗವೇಷಭಾಷಾ	202	149
ವಿದಿತಾರ್ಥಂ ಕ್ಷೋದಕ್ಷಮ	104	80
ವಿದ್ವಜ್ಜನಹೃದಯಂಗಮ	210	154
ವಿರೋಧವುಂಶ್ಚೈತ್ಯೆವಿಭಾವನಾ ಹ್ವಯಂ.	170	133
ವೀರರಸಂ ಬವರಿಸುಗು	203	150
ವೀರಂ ರೌದ್ರಂ ರೌದ್ರಮ	208	154
ವೈದರ್ಭ ಗೌಡಮಾರ್ಗ	125	94
ವ್ಯತಿಕೀರ್ಣಪದಕ್ರಮಮನು	106	81
ವ್ಯತಿರೇಕಮುಭಯಸಾಮ್ಯ	153	117
ವ್ಯರ್ಥಂಪೂರ್ವಾಪರವಿಹಿತಾರ್ಥ	109	83
ವ್ಯವಹಿತಮೇಕಾರ್ಥಂ ವ್ಯರ್ಥ	105	81
ಶರಶೂಲಚಾಪಚಕ್ರಾ	137	103
ಶಶಧರಲಕ್ಷ್ಮದೊಳಕ್ಕುಂ	229	167
ಶೃಂಗಾರಾದಿಗಳಷ್ಟ ರಸಂಗಳ್	195	146
ಶ್ರುತಿಪರಸ ಪದಕ್ಷೇಪ	102	78
ಶ್ಚ್ಯುತಿವಾರ್ಧ್ಯಕ್ಷನಪಿಯನ್ವೃತ್ಯಯ	42	32
ಸದ್ಮಶಾರ್ವರವಿನ್ಯಾಸಂ	131	100
ಸಮಕಾಲವಪ್ಪುದೆರಡರ್ಥ	147	112
ಸಮನಿಸಿ ಬಿದಿಪಸದಿಂದಂ	154	119
ಸಮಭಾವಪ್ರಭವಂ ಶಾಂತ	205	152
ಸಮಮೆಂಬುದು ಬಂಧದೊಳ ವಿಷಮಂ.	118	90
ಸಮಸಂಶ್ಲಿಷ್ಟಾರ್ಥವ್ಯಕ್ತಿ	117	90
ಸಲಲಾಶ್ರಯಮಾತ್ರದೊಳಂ	216	156
ಸವನಿಕುಮಾಕಾರಂ	9	7
ಸವನಂದಮುಖಂ ಪ್ರತಿಮುಖ	246	177
ಸಾಧನಮಂ ಸಾಧ್ಯಕ್ಕಂವಿರೋಧಿ	151	116
ಸಾಸರಮಿರೆ ಮುಂದೊತ್ತಿ	62	48
ಸಿತಪಕ್ಷದೊಳುಳ್ಳೊಡಮಂಘ	221	161
ಸುಕವಿಪ್ರಕರಕ್ಕೆ ವಿನೋದ	140	108
ಸುರಭಿಸಮಯದೊಳೆ ಕೋಕಿಳ	226	165
ಸಂಗತಿಯಿಂದಂ ನಾಮ	45	35
ಸಂದಿಸಿರೆ ಕಂದಮುಂ ಪೆಱಿ	241	176
ಸಂಬಂಧದ ಸಂಬಂಧದೊಳಂ	236	174
ಸ್ತ್ರೀಪುಂಸರತಿಸಮುತ್ಥ	201	147
ಸ್ಥಾನೋಪವರ್ಣನಂ	186	142
ಸ್ಥಾನಂ ಕ್ರಿಯೆಯೆಂಬಿವಱೊಳ	135	103
ಸ್ಯರದಿಂ ಯಲದಿನನಾದಿ	12	11
ಸ್ಯರದೊಳಗವೇಕಮಾತ್ರಾ	2	2
ಸ್ಯರಮಮರ್ದಿರೆ ಮುಂದೇಕ	14	14
ಸ್ಯರಮಾದಿಯಪ್ಪುವವುಮಿಂತಿರೆ	50	38
ಸ್ಯರಪಿದಿರೊಳಕಾರಾಂತ	22	19
ಸ್ಯರಮಿರೆ ಪರದೊಳ್ ಪೂರ್ವ	8	6
ಸ್ಯರಮೆಂದುಂ ವ್ಯಂಜನಮೆಂ	1	2
ಸ್ಯರನಂಜ್ಜಕಂಗಳಮರ್ದೊಂದಿರೆ	31	24
ಸ್ವೇದಂ ವೈವರ್ಣ್ಯಂ ಸ್ವರ	198	146
ಹರಿತಾಸಿತನೀಲಶ್ಯಾಮ	232	170
ಹಸಿತಯಶಃಪ್ರಭೃತಿಯೊಳು	219	159
ಹಮವದಗೇಂಪ್ರುಪೆ ಭೂರ್ಜ	225	164
ಹೇತುಮದಾಖ್ಯಾನಂ	150	114

ಕಾವ್ಯಾವಲೋಕನದಲ್ಲಿರುವ ಉದಾಹರಣಪದ್ಯಗಳ ಅಕಾರಾದಿ

	ಪದ್ಯಸಂಖ್ಯೆ
ಅಕುಪಿತಕಲುಷಿಜಲಮಪಾ	೭೩೮
ಅಂಕುರದಿಂ ಪ್ರವಾಳಚಯದಿಂ ನವಕುಟ್ಮಲಶೋಭೆಯಿಂ	೪೯೦
ಅಂಗನೆಯೊಳ್ ಕಳ್ದಿರ್ಪುದ	೪೪೫
ಅಂಗುಳೊಳಡಸಿದ ವಿಷಮಂ	೭೬೩
ಅಂಚೆಯರಗಿಳಿಯ ಪುರುಳಿಯ	೨೨೭
ಅಜಾತಶಂಖಂ ತಾನಾಪ್ತ	೫೭೭
ಅಡಪವಳಂ ಪಡೆವಳ್ಗಂ	೩೨೬
ಅಡವಿ ಬಯಲಾಗೆ ನದಮೊ	೨೯೪
ಅಣಿಯರಮೆಸೆದೊಪ್ಪಿರ್ಪುವು	೩೨೪
ಅಂತಲ್ಲದೆಯುಂ ಧನದನ	೪೫೨
ಅತಿಮೃದುವನಿಟಿನುಗುಂ ವ	೪೪೦
ಅತಿಶಯಮಾಯ್ತು ಕಾಲ್ದುಱುಗಲಟ್ಟಳಮಾಯ್ತು	೬೧
ಅತಿಸೂಕ್ಷ್ಮೇಕ್ಷಣನೆಂತುಮಂಧನಸತೀಸೌಂದರ್ಯದೊಳ್	೭೩೧
ಅಂತುಕಾಡುಗಮೆ ಲೋಕಮುನಿಂದ್ರಂ	೩೬೧
ಅಂತೆಂತೆನೆ ಪರಿಚಾರಕಿ	೨೯೫
ಅತ್ರಿಯ ಪಿರಿಯಮಗಂ ಧುವ	೯೦೯
ಅದಱಿಂದಾನೊಂದಂ ಬೇ	೧೧೪
ಅದಱಿಂದಮೊಪ್ಪಿಸೊಪ್ಪಿಸು	೨೮೮
ಅದಱಿನೀತನನಾತನೆ ಕೊಂದು	೯೪೮
ಅದಱಿಂದುಪೇಕ್ಷೆಗೆಯ್ದದೆ	೪೨೯
ಅದಿರದಿದಿರಿದಿರನೆಯ್ತಂ	೫೦೬
ಅದು ಸುಖದೊಂದು ಪಿಂಡಮದು ಪುಣ್ಯದ ಪುಂಜಮದು	೧೫೯
ಅದ್ವೈತವಾದಿನಿವಹಮ	೧೮೮
ಅನವರತ ದಾನದಿಂ	೨೬೫
ಅನಿತೊಂದಣ್ಮನಿತೊಂದುದರ್ಪಮನಿತೊಂದೌದ್ಧತ್ಯ	೩೫೫
ಅನುಕರಣದೊಳೊಂದಿದ ಮಾ	೪೫೨
ಅನುಗಶ ಕರ್ಣಂ ಕೃಷ್ಣ	೭೬೧
ಅಂಬುಜಸೂತ್ರಮೆಂಬ ಪೆಣೆದಾವಣೆಯಂ	೬೮೯
ಅಭಿಮತಶಬ್ದನಂಸ್ಮರಣದಿಂ ಜನಮಂ ತಿಳಿವಂತು	೪೨೩
ಅಂಭೋನಿಧಿಗಂಭೀರಂ	೫೦೩
ಅಮಲನಮಾಗಿಯುಮಾ	೭೧೮
ಅಮಳ್ಳಳ್ ನಯಗುಣ ವಿಕ್ರಮ	೫೩೪
ಅಮೃತದ ಕಂಡ ಸಕ್ಕರೆಯ ಕೂಟಮುಮೊಲ್ಪುಳ	೧೪೪
ಅಮೃತಪಯೋಧಿ ಮಂಥನದೆ ಪುಟ್ಟಿದ ಪದ್ಮವನಾಂತರಾಳ	೯೧೨

	ಪದ್ಯಸಂಖ್ಯೆ
ಅಯ್ಯನೆನೆ ಬಳ್ಕಿ ತಾಪಂ	೧೯
ಅರೆ ಎಡೆಹಸ್ತಿ ಶಿಕ್ಷಣ ವಿಚಕ್ಷಣರಿಂದರೆ ಅಶ್ವ	೫೧
ಅರನೇಱುಲ ಪೊಂಬಾಡಿಯಂ	೨೪೦
ಅರಮನೆಗಲ್ತು ನೂಳೆಮನೆಗಲ್ತು ಸವಣ್ಮನೆಗಲ್ತು	೫೦೫
ಅರಮೆ ಅರಲ್ದ ಬಯಲ್ದಾ	೪೭
ಅರಸಾಳ್ತನೆಂನ್ನದೆ ಕೇಳ್	೫೧೧
ಅರಸುಗಳೆಲ್ಲಂ ಬಾಯ್ಕೀ	೯೩೯
ಅರಸುಗುಣಂ ಪಟಿಯನಣಂ	೨೮೩
ಅರಸುಗುಣಂಗಳನತಿಧೀ	೨೪೯
ಅರುಣಜಳಾವಲಿಪ್ತಪ್ರೊಸಕುಂಕುವದಂತಿರೆ	೮೩೪
ಅರ್ಕೇಂದುಗಳಂ ತವೆ ನುಂ	೩೯೯
ಅಱುದುನರನೊವಜರೆನ್ನಂ	೩೨೯
ಅಱುಪಿದುದು ರ್ದ್ರರಸಮಂ	೮೨೦
ಅಱುಯದೆಗೆಯ್ದೆನಬ್ಜಮುಖ ನೀನಿದನೊರ್ವೆ	೮೦೬
ಅಱುಯಲಾಗದು ನೆಟ್ಟನೆಂದು ಬಿನುಬ್ಬುದಂ	೯೫
ಅಱುವಳ್ ಪಾಂಡುತನೂಜರ	೩೯೩
ಅಱುದಿಂಗಳಾಯುವುಂಜೆನೆ	೨೭೦
ಅಲರ್ಗಣ್ ಪೊಂಗಿದತೊಂಡೆವಾಯ್ ನಗೆಮೊಗಂ	೨೦೬
ಅಲರ್ಗಣ್ ಮಿಾಂಬೊಣರಂತಿರೆ	೮೮
ಅಲರ್ದವೊಗಂ ಕಿಱುದಾದುದು	೯೧೯
ಅಲರ್ದುಪ್ಪು ಕುಟಜಂಗಳ್ ಪೂತುವಿಂಬುಪ್ಪಿನಂ	೬೫೫
ಅಲರ್ದುವೊಡನೊಡನೆ ಕುವಲಯ	೬೧೪
ಅವನಾಕೆಯನಂತಾತನ	೧೫೮
ಅವತಂಸಾಶೋಕನ	೮೬೭
ಅವತಂಸೋತ್ಪಲತಾಡನಂ ಕನಕಕಾಂಚೀ ಬಂಧನಂ	೭೯೧
ಅವರ್ಣವಾದಕ್ಕೆಡೆಯಾಗದೊಳ್ಪಿಂ	೧೩
ಅವಿನಯದಿನನಿಂದ್ರಿಯವ	೬೨೯
ಅವಿನಶ್ವರಗತಿ ನಂಸಾ	೪೭೭
ಅವಿಹಿತವೇಗಮೇಱ್ದಗೆಯಜವಂ ವ್ರಣಮಕ್ಷತ	೬೨೦
ಅವು ಪಿರಿಯಪ್ಪು ಧಾವಿಪೊಡಿಂ	೯೦
ಅವ್ಯಷಚ್ಛೇದನನತಿಧವ	೭೬೬
ಅಸವಸದಿಂ ಪಟಗೆಯ್ಯಂ	೪೫೪
ಅಸಿತರ್ಧಿವಯಸ್ಯಾಧ್ವದೊ	೪೩೮
ಅಸಿತೇಂದೀವರಲೋಲಲೋಚನೆಯ ನಂದಂತಾ	೩೦೫
ಅಸಿತೋತ್ಪಳದಳ ಶೋಭೆಯ	೭೧೯
ಅಸಿಯ ಒಱೆ ದೆಸೆದ ಪೆಟ್ಟಿಗೆ	೪೪೦
ಅಸುರಹರಂ ತೇರಂ ಸ	೩೮೨

	ಪದ್ಯನಂಖ್ಯೆ
ಅನುಹ್ಯತ್ಸೇನೆಗೆ ಸಾಲ್ವನೋರ್ವನೆ ಗಡಂ	೧೪೬
ಅಳವಿಗಟಿದುರು ನಿತಂಬಿ	೨೪೩
ಅಳ್ಳಾಡಿ ನರನ ಕೂರ್ಗಣೆ	೨೨೪
ಆಳಿಕುಳದಂತಳಕಚಯಂ	೬೬೯
ಆಳಿಕುಳರುತಿಗಳಿನವನತ	೫೧೦
ಆಳಿಗಳೊ ನೀಳ್ದ ಕರ್ಬೊಗೆಯೊ ಕೆಂದಳಿರೋಳಿಯೋ	೭೦೯
ಆಬಲನೆರ್ದೆಯೊಳ್ ತಿಣ್ಣಂ ತಪ್ಪೈಸಿ ಪುತ್ರ	೮೧೫
ಆಟಪು ಕೊರೆ ಕಳವು ಪುಸಿಯುವ	೨೬೧
ಆ ಕಥೆಮತ್ತೆಂತೆಂದೊಡೆ	೪೯೩
ಆಗಳ್ ಜನಂ ಕೆಯ್ದುವನಿಕ್ಕಿ ವೀರ	೧೭೫
ಆ ಗಿರಿಯ ನಿತಂಬಂ ಶೋ	೫೫೪
ಆ ಜಂಬೂದ್ವೀಪಮಹಾ	೨೦೩
ಆಟಂ ಬಾಜನೆಗಾಡಿಗಳ್ ಪನಿದನಂ ಬೆಳ್ದಿಂಗಳೊಳ್	೬೩೩
ಆಡಿದನಿಂದ್ರನಿಂದ್ರಗಣಿಕಾಗಣವುಬ್ಕಜುಜೊಳ್ಳು	೩೮೬
ಆತಂಗಮಾಕೆಗಂ ವಿ	೧೦೬
ಆತನಯೆ ತೋರದೊಡೆಗಳಿ	೪೩
ಆತನಲ್ಲದನಂ ಮೆಚ್ಚೆಂ	೫೯೧
ಆನುಂ ದುಶ್ಶಾಸನನುಂ	೧೫೩
ಆನ್ನೋಡರ್ಜುನನೆಂಬೆನಂತಕಸುತಂ	೧೭೮
ಆಮುಂ ದ್ರೋಣರುಮಶ್ವ	೩೮೫
ಆಯತಿ ನಿಮಿರ್ವಂತಃ ಗುಣಾ	೩೧೬
ಆಯಿರ್ದಮಾಡ್ಕೆಯೊಳೆ ಪರ	೩೮
ಆರಕ್ತಕಪೋಲಂ ಮದಿ	೬೯೧
ಆರಕ್ತಮಾಗಿ ನೇಜುಲ	೫೦೮
ಆರಯೆ ಜಡನಾದೊಡಮಧಿ	೩೧೨
ಆರಯ್ಯೆ ಸರ್ವಭೂತಾ	೩೧೩
ಆ ರಾಜಶಿರಶ್ಶೈಖರ	೪೬೩
ಆರಾರ್ಗೆ ಪೆಂಡಿರೊಡಪ್ಪೊಟ್ಟಿದರೆಂಬರಾರಾ	೯೩
ಆಲೋಚಂ ಸಾಲದೆ ಶಿಶು	೫೨೯
ಆವರಿಸಿತ್ತೊ ನಭೋಂತ	೬೪೮
ಆವಳುಮನೊಲಿಸಿ ಕಂಟಿಸಿ	೧೬೬
ಆವೊಂ ತಾವೊಂ ಲೋಕಮ	೩೦೩
ಇಡಿದಿರೆ ಗುಹಾಂಧಕಾರಂ	೮೭೪
ಇಂತಿಂತೆ ಪಲಬರುಂ ತ	೩೬೨
ಇಂತೀ ಪೆಸ್ಕಾ ನೃಪಗುಣವಿಭೇದಂಗಳಂ ತಾಳ್ದಿ	೪೮೧
ಇಂತಿರೆ ಶಬ್ದಂ ಸಂದೇಹ	೪೨೨
ಇಂತು ಕವೀಂದ್ರಸಮಯಮಂ ಚ್ಛೈ	೯೫೯

ಪದ್ಯಸಂಖ್ಯೆ

ಇದಱೊಳ್ ಗರ್ಭಿಂಗಳಂ ಕಟ್ಟುವುವಿನಕಿರಣ ೯೦೭
ಇದಿರ್ವರ್ಪ ಪೊಲಾಯ್ತು ಪವನ ೪೪೪
ಇದು ಕಿಱಿದಿದು ಪಿರಿದಿದು ಕುಟಿ ೭೪೮
ಇದು ನಿನ್ನರ್ಚಿಸಿದಿಕ್ಷುಚಾಪಮಿದು ನಿನ್ನೀ ಲೋಕಮಂ ೬೧೯
ಇದು ಮಳಯಾಚಳಂ ಮಳಯಜಂ ಮಳಯಾನಿಳನೆಂದು ೮೯೦
ಇದು ಸೌಂದರ್ಯಗುಣಪ್ರಕಾಶಮಿದು ತಾನಗ್ರಾಮ್ಯತಾ ೪೯೮
ಇಂದು ನೋಡಿದು ಬೇಱಿಂದ ೫೮೨
ಇಂದು ಪಿಂಗಿದುವೆಮ್ಮ ಪೀಡೆಗಳಿಂದು ಸಾರ್ದುವು ೩೬೫
ಇದ್ದಂ ಶುದ್ಧಂ ೩೦
ಇನಿತನೆಯ ಭವದೊಳಿಂತಾ ೩೭೦
ಇನಿತಱಲುಮಿನಿತು ಮಱುಕಮ ೩೫೬
ಇನಿಯನ ಕೆಂದಳಂ ತಳಮನೊಯ್ಯನೆ ನೋಂಕೆ ೮೮೫
ಇನಿಯನಗಲ್ದು ಪೋಗಿ ಪರದೇಶದೊಳಿರ್ದಪ ೮೦೭
ಇನಿಯನ ವಿಯೋಗದಿಂದಾ ೭೩೯
ಇನಿಯನೆ ಬೆಲ್ಲದಿಂದಿನಿಯನೀವನೆ ಈಃ ಪಿರಿ ೫೨
ಇನಿಯವು ವಿಷಯಸುಖಂ ನಂ ೧೦೨
ಇನಿಯಳ ತನಿಸೊಂಕಿನ್ನುಣ್ ೨೨೫
ಇನಿವಿರಿಯದಪ್ಪ ಮೊಲೆಯವ ೪೩೪
ಇರದೆಂಟುಂ ದಿಗ್ಗಜಂಗಳ್ ನೆರೆದಿರದಿದಿರಂತಾಗೆ ೭೯೨
ಇರದೆ ನಿತಂಬವೆಂಬಹಿನಿವಾಸದಿನೀಕೆಯ ೭೩೨
ಇರ್ಮ್ಮೆಯ್ಯಂ ಹಿತಮಂ ಜಿನ ೨೬೦
ಇರ್ವಾಳ್ ಮೂವಾಳಿಕ್ಕಿ ೨೦೭
ಇವನಧಿಕಪುಣ್ಯನೀತನ ೧೦೫
ಇವಂಬುನಿಧಿ ಕೂಪದಿಂದಮರನಂದನಕ್ಕೇತಮೆ ೧೯೩
ಇವಳಂ ಶೃಂಗಾರನಾರಂ ಕುಸುಮಶರನೆ ಪೇಣ್ ಮಾಡಿದಂ ೪೨
ಇವಳ್ದೆರೊಳಿವಂದಿರಂ ವಿಕೃತರೂಪರಂ ಕೂಡುವಂ ೯೪
ಇವಳೇ ಪ್ರಿಯಂಗು ಕುಸುಮ ೮೮೧
ಇಲ್ಲಿಯೆ ಪೇೞಂದು ಮಹೀ ೯೩೮
ಈತನೀನೆಲನನಾಳ್ವರನಂ ಕೇ ೧೨೪
ಈ ತೆಱದಿಂದರ್ಥಾಲಂಕೃತಿ ೭೭೮
ಈ ಧರೆಯ ಪೆಂಡಿರುದ್ಯ ಪ ೫೩೬
ಈ ನವೀನ ಸಿತಾಂಭೋಜಾ ೫೯೭
ಈ ಪುರುಷೋತ್ತಮನವನೀ ೮೯೭
ಈ ಪೇೞ್ದ ಮಾಪ್ಕಯಿಂ ದೋಷಾ ೪೯೫
ಈಯಲ್ಬಂದತ್ತು ಕಲ್ಪಾಂಘ್ರಿಪಮಭಿಮತಮಂ ೧೮೭
ಈ ಯುವಾನರನವದ್ಯವಿದ್ಯರಾ ೧೮೪
ಉಡುವವರುಮನುಣ್ಬರುಮಂ ೧೮೧

	ಪದ್ಯನಂಖ್ಯೆ
ಉದಯಗಿರೀಂದ್ರರುಂದ್ರತುದಿಂದೊಗೆತಂದ	೯೦೨
ಉದಯಾಸ್ತೋನ್ನತ ಶೈಲಸೇತು ಹಿಮವತ್ಕುಕ್ಷೀಳ	೧೬೩
ಉದ್ಯೋತಿತವಿಶ್ವರ್ ಕೃತ	೯
ಉನ್ಮದೆ ಮಧುಕರ ಕುಳರನ	೭೧೨
ಉನ್ಮನಮೆ ಮಾಟ್ಟುಮುತ್ಕೆಯ	೪೬೦
ಉಪದಾತ್ತನುತೋನ್ನತಮಂ	೫೩೮
ಉಪನಯನಂಗೆಯ್ಯದೆಯುಂ	೪೭೮
ಉಮೆಗೆ ಮಹೀಜಗೆ ನುಮನೋ	೫೯೯
ಉರಗರಗಿದರ್ ದೈತ್ಯರ್ ಬೆಳ್ಕುತ್ತರಳ್ಕಿದನಿಂದ್ರನೀ	೩೯೬
ಉರಗಂ ಕೊಂಡಲ್ಲಿಂ ನಾ	೨೬೮
ಉರಗಾಳಿ ನಂದನಾವಳಿ	೪೩೭
ಉರದೊಳ್ ಕೌಸ್ತುಭರತ್ನಮಂ ಕಮಳೆಯುಂ	೯೧೧
ಉರುತರ ಸಿತಕೀರ್ತಿಗುಣಾ	೫೭೮
ಉರ್ವಿಯೊಳೆಲ್ಲಿಯುಂ ನೆಗಟ್ಟ ನಾಯಕನಂ	೪೪
ಊದಿದುದು ತಣ್ಣೆಲರ ಕಳ	೩೯೨
ಊರೇಱುರ್ ಮನೆಮಾಡ	೨೧೫
ಎಂತು ಬಸಂತಮದರ್ಕೆ ತೆಂಬೆಲರೆಂತದ	೬೭೪
ಎಂತೆಡಱಿದಯೆಂತುರ್ಕಿದ	೩೬೩
ಎಂದಮರರನರೆಯಟ್ಟುವೆ	೩೬೬
ಎಂದಿಂತಾತನನಂದು ನಂಬಿಸಿದೊಡಾ ಮತ್ಸ್ಯೋತ್ಮಜಂ	೩೮೪
ಎನಗದಱಭಿಲಾಷೆತಾನದೇನುಂ	೧೬೭
ಎನಗಿದು ಚೋದ್ಯಂ ಪನ್ನೊಂ	೨೭೬
ಎನಗೆ ಕೂರ್ಪುದನಾ ಘಟನಂಧವಂ	೧೫೫
ಎನ್ನಯ್ಯಂಗಕ್ಕುಮೆನ್ನಂ ನಡಸಿದತಿರಥಂಗಕ್ಕುಮೆನ್ನಾನೆ	೩೩
ಎನಿತು ಸುಮನಸ್ಸಮುನ್ನತಿ	೮೭೧
ಎನಿತೈನಿತ್ತಂಬುಜಪತ್ರನೇತ್ರೆಯಾ	೩೫೯
ಎನಿತುಂ ಕಾಯ್ದುಂ ಬೆನ್ನೀರ್	೨೩೫
ಎನ್ನೊಲ್ದು ಬೇಟ್ಪು	೩೧
ಎರಡಱೊಳಂ ಚಂದ್ರಾದಿ	೯೪೦
ಎರರೆಯ ಪಿಂಡುಗಳಂ ದೆಸೆ	೬೮೧
ಎಱಿಗಿನು ಧುಜವಿಜಯದಿನಣ	೪೬೬
ಎರೆವಳ್ಳಿಯ ತಳ್ಪಿಂದೇ	೩೨೦
ಎಲ್ಲಂಗಮೆಲ್ಲಧನಮುಮ	೨೫೩
ಎವೆಯಿಕ್ಕದೆ ಪದಪಿಂ ನೋ	೯೨೬
ಎಸಗಿದುದೀಗಳೀಗಳಿನಿಸೊಯ್ಯನೆ ತೆಂಕಣಗಾಳಿ	೩೭೮
ಎಸೆಗುಂ ಋಜ್ವಾಗತಂ ಕಣ್ಗೊಳಿಸುಗುಮಳವಟ್ಟರ್ಥ	೪೧೨
ಎಳೆದಳಿರ ತುಱುಗಲೊಳ್ ನೆಱೆ	೨೪೮

ಪದ್ಯಸಂಖ್ಯೆ

ಎಳನೀರೊತ್ತಿನೊಳೊತ್ತಿ ಬರ್ಪ ಪೊನರೊಳ್ ೧೬೫
ಎಳಮಾವೇ ತಳಿರುಯ್ಯಲೇ ಕೊಳೆ ತಗುಳ್ದಿಂದೋಳಪೇ ೧೨೯
ಎಳಮಿಂಚಿಲ್ಲಕ್ಕುಮಾಖಂಡಲ ಲಲಿತ ಧನುರ್ದಂಡ ೬೩೫
ಎಳಲತೆಯ ಜೊಂಪದೊಳ್ ತ ೫೬೭
ಎಳವೆಜ್ಜೆ ದಾಡೆ ಕೆಂದಳಿರೆ ನಾಲಗೆ ಮಾಮರ ೬೪
ಎಳೆಯುಳ ಮೊಗದ ನೆಲರ್ ತ ೬೩೩
ಎಲಲದೆನಸುಂ ಕಾಮವ್ಯಾಮೋಹದಿಂದಿರೆ ೫೭
ಏಗಳ್ ನಮಗಕ್ಕುಂ ಸಂ ೬೩೭
ಏತಱ ಮಾತೊ ಭೂತಳದೊಳರ್ಥವಿಹೀನನ ೫೩
ಏನನೇನಂ ಮಹಾಘೋರಂ ೫೯೦
ಏನೇನುಂ ಮದನುಜರೆನ ೪೩೨
ಏಳಿದಂಗೆಯಲಮಿಾಗಡೆ ನಮ್ಮೊ ೩೧೪
ಒಕ್ಕಲಿತಿ ಜೋಡೆಯಾದಂ ೩೩೩
ಒಡನಮೃತಂ ಜನಯಿಸೆ ಪಾ ೬೯೯
ಒಡನಿರ್ದಗಲ್ಕೆಯಾದೊಂ ೬೪೦
ಒದವಿದ ಬೇಟದತ್ತಳಗದೊಳ್ ಮುಳಿಸಂ ೯೨೯
ಒಂದೆ ಗಟಿಗೆಯೊಳೆ ಸಂಪುಟ ೫೯೬
ಒರ್ಕೆಯಿಸ್ಸು ಬಿಲ್ಲನಂಬುಮ ೫೪
ಒರ್ಮೆ ಪೋಗಿ ಮೃಗಯಾನಿಮಿತ್ತದಿಂ ೩೩೩
ಒರ್ವಂ ಬಂದೊಂದೆ ತೇರೊಳ್ನೆರೆದ ಕುರುಬಲ ವ್ಯೂಹಮಂ ೨೮೦
ಒರ್ವಳೆ ಪೆರ್ಮಗಳ್ ಬಗೆವೊಡಿನ್ನೆಮಗೀಕೆಯೆ ೧೬೩
ಒಸಗೆ ಮರುಳ್ಗೊಂಡಾಡುವ ೫೬೩
ಒಳಕೆಯ್ಯೊಳಿರ್ದು ಪಲ್ಗರಿ ೨೪೪
ಒಳಕೊಳ್ ಮುಂನಿನಗಿಲ್ಲದ ೪೫೭
ಒಳಗುಳ್ಳೋವಣಮುಮರ್ದಿರೆ ೨೪೬
ಓರಂತೆ ಪರೆದ ನವಸಂ ೫೦೭
ಓರೆಂಜಲ್ಗೊರ್ಪಂತಿಗೆ ೨೫೯
ಓರೋರ್ವರ್ ನೆಣಸಿ ತಗುಳ್ದನೇಕವಾರಂ ೫೪೮
ಓಲೆಯನೋಲೆಯೊಳಿಕ್ಕಿದ ೩೨೧
ಓಸರಿಸಿದ ಜವನಿಕೆಯೊಡ ೬೪೭
ಓಹೋ ಇರಲಂ ಪೆಱವಱ ೫೦
ಕಂಜನಾಭಂ ಸುರದ್ರೋಹ ೫೭೬
ಕಟ್ವಾಯುಧ ಕಣೆ ಪೆಂಪಿನ ೨೨೯
ಕಡುಕೆಯ್ಗಾಂತನ್ಯಸ್ಯೈನ್ಯಂಗಳನಳಱಿ ಧರಂಗೆಯ್ದು ೩೭೭
ಕಡುಗಲಿತನಮುಂ ಚಾಗದ ೩೪೪
ಕಡುಗಬ್ಬುಲೆಯೊಳ್ ಪ್ರಿಯನಿ ೬೫೩
ಕಡುಟಕ್ಕುಗೊಂಡ ಪೋಲ್ ಮೆಯ್ ೬೨

	ಪದ್ಯಸಂಖ್ಯೆ
ಕಡುಗಾಡಿ ನಾಡೆಯುಂ ಕ	೨೦೦
ಕಡೆಗಣ್ಣಿಂ ಕಡೆಗೋಡಿವೋಗೆ ಪಿರಿದುಂ	೮೦೩
ಕಡೆದವೊಲಿರ್ಪ ಪೆರ್ಮೊಲೆ ತೊದಳ್ನುಡಿ ಮೆಲ್ನಡೆ	೯೩೪
ಕಣ್ಣಾರೆ ನೋಡಿ ಮಾವಿನ	೩೦೬
ಕಣ್ಗೆದಱಿದೊಡನೆ ನಾಲ್ವ	೨೭೨
ಕಣ್ಸೋಲ್ಮನಱಿಯುಂ ಪರ	೭೫
ಕಮನೀಯ ವಿಭ್ರಮಗುಣಾನ್ವಿತೆಯರ್	೭೨
ಕಮಲನಯನಂ ಕಂಬುಗ್ರೀವಂ ಘನನ್ತನಮಂಡಳಂ	೬೭೮
ಕಮಲಂಬೊಲ್ ಮೊಗಮುತ್ಪಲಂಬೊಲಲರ್ಗಣ್	೧೭೨
ಕಮಳದ ಕೋಮಳ ಕಂದಾ	೯೪೨
ಕರವೆರಸಿದ ಪೊನದುಗುಲದ	೭೬
ಕರಿಮಕರಂಗಳುಚ್ಚಳಿತ ಧಂಗುರ ತುಂಗ	೮೮೫
ಕರಿಯಿವು ಕರಿಯಲ್ಲಿವು ಗಿರಿ	೧೪೮
ಕರಿವೋಲ್ ಭದ್ರಗುಣಂ ಕೇ	೩೩೯
ಕರುಣದಿಂ ಮೃಗಮಂ ನಿಜಾಂಕದೊಳಿಚ್ಚೊಡಾ	೧೬೪
ಕರ್ಪೂರ ಧೂರುಹಾರಾವೋ	೪೭೪
ಕಱೆ ಕೊರಲೊಳ್ ಕಣ್ ನೊಸಲೊಳ್	೬೧೦
ಕಱೆಮಱೆಗಳೊಳಪು ನೋಡ್ಪೊಡೆ	೨೧೧
ಕಲಿ ಪಾರ್ಥಂ ಪಾರ್ಥನಿಂದಂ ಕಲಿ ರವಿತನಯಂ	೬೫೭
ಕರ್ಲೆನ್ನೆದೆ ಬೆಳೆದ ಪಸು	೨೧
ಕರ್ಲೆಲ್ಲಂ ಕಿಸುಗಲ್ ಮರ	೮೧
ಕವಡಿಕೆ ಬಂದುದೋಪಳುಟಿದಟ್ಟಿದಳಾಳ್ಪನ ನಂಟರತ್ತಣಿಂ	೧೧೮
ಕವಿಗಳ್ಗಿದು ಕೆಯ್ಗನ್ನಡಿ	೪
ಕವಿವ ಕುಬೇರಧೂಪದ ಕವಿಲ್ವೊಗೆಯಂ ನವಮೇಘ	೭೧೧
ಕನವರದಾನೆಯಿಂ ಪದಪುದೋರ್ಪ	೩೦೪
ಕಂಸಾನುರಹರಂ ದೈತ್ಯ	೫೭೫
ಕಳಧೌತೋಚ್ಚಶಿರೋದ್ಗತಾಂಶುವಿಲಸತ್ಪಾದಂ	೮೫೦
ಕಳರುತಿಯಿಲ್ಲದ್ಧ ವ ಧುವಾ	೬೨೪
ಕಱಲೆ ನುಡಿದಱಲೆ ಬಗ್ಗಿಸಿ	೨೬
ಕಟಿದ ಮನಃಪ್ರಿಯಂ ವಿರಹದಿ	೨೦೧
ಕಾಡುಂ ಕೋಡುಂ ನಾಡುಂ	೨೯೭
ಕಾಯದೆ ಚಲಮುಂ ಪಲರುಂ	೩೧೭
ಕಾಯಲುಂ ಬಲಗರ್ವದಿಂ ನೆಲಮೆಲ್ಲಮಂ	೩೫೮
ಕಾರೊಸಡುಂ ಕರ್ಬಾಯುಂ	೨೨೦
ಕಾಲಿಂದಿಯಸಿತ ಜಲದೊಳ	೭೪೦
ಕಾಟ್ಕಿಚ್ಚು ತಗುಳೆ ತಪ್ಪೊಳ್	೨೯೮
ಕಾಬ್ಪರಮಾಗೆ ಕಾವ್ಯರಸಮರ್ಥಮುಮಕ್ಕರಮುಂ	೨೯೯

	ಪದ್ಯಸಂಖ್ಯೆ
ಕಿಡಿಗಳ್ ಜಾತಿಜರಾದಿಗಳ್ಗೆ ದುರಘವ್ರಾತಾಯುಧಕ್ಕೆ	೮೯
ಕಿವಿಗಾದ ನಂತನಂ ಕ	೧೨೧
ಕಿಱುನೆರೆಯ ಲತಾಲಲತೆಗೆ	೨೩೨
ಕ್ಷಿತಿಯೊಳರಾತಿ ಭೂಪತಿಗಳಂ ತವೆ ಕೊಂದು	೮೧೮
ಕೀರಿ ಪುಗಲೆನೆಯುಮೆಂತುಂ	೨೬೯
ಕೀರಿ ಪೌರುಷಮನಾತ್ಮಪುಣ್ಯದಾ	೪೯೨
ಕುಂಕುಮದ ಕದಡುನೀರಂ	೮೬೮
ಕುಚಯುಗಳಚ್ಛಲದಿಂದೊಂ	೭೧೪
ಕುಟಿಲಾನೀಲಾಳಕಂಗಳ್ ನಿಮಿರ್ದಿರೆ ಬೆಳವ್ರಾಯ್	೮೦೨
ಕುಡಿದಂಬೋಧಿಗಳೇಱುಮಂ ತವಿಪುದೇ ಗೋತ್ರಾದ್ರಿ	೩೧೮
ಕುಡಿವೆಂ ದುಶ್ಶಾಸನೋರುಸ್ಥಳಮನಗಲೆ	೮೧೯
ಕುಡುವಿಲ್ಲನೆಚ್ಚಸರಲುಂ	೨೦೯
ಕುಂದದಳಧವಳೆನೃಪದಶ	೮೮೦
ಕುಲಜನಭಿಮಾನಿ ತಕ್ಕಂ	೫೮೧
ಕುಲಮಂ ಚಲಮಂ ವಿದ್ಯಾ	೧೯೭
ಕುವಲಯ ವನರುಚಿಯಿಂ ಜಾ	೮೪೯
ಕುಸುಮ ಕಿಸಲಯವೆ ಲೋಕ	೮೭೦
ಕುಳಿರ್ವೆಲರುಮಾಲನೀರುಂ	೬೫೧
ಕುಳ್ಳಿರ್ದುಕುಳಿರ್ವ ಮೆಳೆಯೊಳ್	೮೧೩
ಕೂರಿಸಿ ವೀರಶ್ರೀಯಂ	೨೮೬
ಕೃತಮಣಿ ವಿಭೂಷಣಂಗಳ	೬೩೦
ಕೃತಿಸತಿಯ ಮೆಯ್ಯೊಳೆಳ್ಳೆನಿ	೪೨೮
ಕೆದಱಿತ್ತಂ ಮಣಲಂ ತೆಮಳ್ದಿಕೊಳುತಂ	೪೦೯
ಕೆಯ್ವಾರಮೇಂ ಪೊಗದ್ತೆಯೆ	೧೮೦
ಕೆಳದೀ ಬಿಲ್ಲುಮನಂಬು	೭೭೪
ಕೆಳರೆ ವಿರಹಿವ್ಯಂದಂ ಪುಷ್ಪಿತಾಶೋಕದಿಂದಂ	೫೫೮
ಕೇಳ ಮಾಧವ ಭವನ್ಮಥಿತವ್ಯಾ	೧೩೨
ಕ್ಷೈರಾನಾದ್ರಿಯನೆತ್ತಿನೊಂದ ಭುಜನಂದೋಹಂಗಳಂ	೧೬೮
ಕೊಡೆ ಗುಡಿ ತೋರಣಂ ದಧಿ ಮಧುದ್ರವ	೬೩೨
ಕೊಱವರ್ ಪತ್ತಿದಕಾರ್ ಪಿಂ	೪೫೦
ಕೊಳಗಳ್ ದಳಿತಾಬ್ಜಂಗಳ್	೬೨೩
ಕೊಳನಂ ಗಗನಂ ನೀರ್ವೂ	೯೦೩
ಕೊಳ್ಕೆಳ್ದೆಂದೊಡನೋಡನೆಯೆ	೪೧೬
ಕೋಡುಳ್ಳ ತುರಂಗಂ ಬಂ	೪೭೩
ಖಗತತಿ ನಾರೆ ಶಾಕಿನಿಯರಾರೆ ನಿಶಾಚರ	೫೫೯
ಗಗನಾಧ್ವರ್ ಶರಣಾಗಿಮಾಗಿಮಮರರ್	೪೬೧
ಗಗನಾಭೋಗಮನೆಯ್ದೆ ನೀಳ್ದೊಗೆದ ಗೌರಚ್ಛಾಯೆ	೪೮

	ಪದ್ಯಸಂಖ್ಯೆ
ಗಣಿಕೆಯರ ವಿಳಾಸಾಗಾರದೊಳ್	೯೩೧
ಗಂದಿಗನೆರವಣಿಗಂ ನರ	೩೨೩
ಗಂಭೀರಮಮಳ ಲಕ್ಷ್ಮೀ	೬೪೩
ಗಿಳಿಯೊಡನೋದಿಯೋದಿ ನುಡಿಗಲ್ತು ಮದಾಲಸ	೨೯೦
ಗುರುಪರಿಣಾಹಂಗಳ್ ಪೀ	೭೬೪
ಗೆಲವಂ ಕೊಂಡಭಿಮಾನಿಯಾದನೊಳಕೊಂಡ	೨೬೧
ಗ್ರೀವೆಯೊಗಮಂಸಮಳಿಕಂ	೧೬೯
ಘನಜಘನಂ ತನುತನು ನಿ	೭೨೯
ಘನಸಮಯದೊಳಿರ್ದು ಶಿಖಾ	೮೯೩
ಚತುರಂತಕ್ಷಿತಿಕಾಂತೆ ಕೇಳ್ ಜಲಧಿ ಕೇಳ್	೧೨೭
ಚರಿತಂಗೆ ನಿನಗೆಂತುಯುಕ್ತಮಕ್ಕುಂ	೪೬೭
ಚಾರೂರೂರೂದ್ಧರೂರುರುರುಭುಜಶಿಖರೋದ್ಭಾಸ	೫೪೫
ಚಿತ್ತಜನಿಕ್ಷಃಚಾಪದಳವಂ ಮಿಗೆ ಕೊಂಕಿದ	೯೦೪
ಚುರ್ಚಲ್ ಶಶಿ ಶಿಶುವಂ ಕಱುೆ	೫೫೬
ಧಂದೋವಿಚಿತಿಯಲಂಕೃತಿ	೯೬೫
ಜಕ್ಕವಕ್ಕೆಗಳಿಂ ಕಳಹಂಸೆಯಿಂ	೮೪೭
ಜಗದಾಲೋಕನದರ್ಪಣಂ ಪ್ರಥಮದಿಕ್ಕಾಂತಾನನಂ	೬೯೬
ಜಗದೊಳುಳ್ಳ ನದೀಪ್ರವಾಹ ಜಲಂಗಳೊಯ್ಕುಡಿ	೭೨೩
ಜನನೀ ಜನಕ ಸಹೋದರ	೩೫೭
ಜಲಜಾಯಮಾನಮಲರ್ಗಣ್	೬೭೭
ಜಲನಿಧಿಪೊಲ್ ಗಂಭೀರಂ	೬೬೭
ಜಿನಮದನರೊಳಗೆ ಪದಿನಾ	೩೬೯
ಜಿನರಾಜ ಶಿಶುಗೆ ಧರೆಯೊಳ್	೮೮೭
ಜೀಮೂತಕೇತುಗೆಣ್ಣಂ	೪೮೩
ಜೋಡೆ ಕರಮಡಿಯಳಾರೊಡ	೭೫೮
ಜ್ಯಾಯನರಣ್ಯದೊಳ್ ನೆಲಸುಗುಂ ಗಡಮಯ್ಯ	೧೮೯
ತದಪತ್ಯಂ ಚಾಗದ ಪೆಂ	೧೬೧
ತಂದೆಯ ನನ್ನಿಗಿತ್ತನನುಜಂಗೆಳೆಯಂ ರಘುವಂಶನೆಂದು	೩೧೬
ತನಗಿಂಬಪ್ಪುದನಾಯ್ದು ನೋಡಿ ಪಲವುಂ	೫೫೧
ತನಗಿಲ್ಲದ ಭಯಮಂ ತ್ಯೆ	೮೨೭
ತನಗೆ ಮೇಗಿನಿಸೆಂಬನಿತಾದೊಡಾ	೧೫೬
ತನ್ನ ಸಂತತಿ ಮುನ್ನೀತಂ	೫೭೪
ತರವೇಡ್ ಮದವಾರಣಮಂ	೪೧೩
ತರವೇಡ್ಮಾಣಿಕ್ಯಭಂಡಾರದ ಪುಡಿಕೆಗಳಂ	೨೮೪
ತರುಣಿಯ ಮುಖೇಂದುಕಮಲಾ	೬೯೪
ತಱುಸಂದಿಸೆ ಕರಿಘಟೆಯುಂ	೫೩೧
ತಲೆಮಟ್ಟು ಪೊಯ್ದು ನಿರ್ಯಾ	೪೪೬

	ಪದ್ಯಸಂಖ್ಯೆ
ತಳಮುಂ ಕೆಂದಳಿರುಂ ಕುಚದ್ವಿತಯಮುಂ	೬೭೧
ತಳಿರ ಮೇಗಣಲರೋಳಿಗಳೋ ಪ್ರೊಸಮುತ್ತುಗ	೮೫೫
ತಾನೆ ಗಡಳಿಪಂ ಮೂರ್ಖಂ	೧೫೪೪
ತಾರವೀವೀರತಾನಾರ	೫೯೨
ತಾರಾತಾರಾಮಳಿನಗುಳಿಕಾಹಾರನೀಹಾರ	೫೪೭
ತಿಂಗಳನಪ್ಪಿಕೊಳಲ್ ಪಾ	೪೦೮
ತಿಂದುಕಪೀನಫಲಂಗಳ	೫೨೭
ತಿರಿಪುದು ಬೈಕಂಗೊಳ್ಳದು	೫೯೫
ತಿವಳಿಯೊಳ್ ಮಿಡುಕಾಱಿದ ಮಣ್ಣಿಂದಿಕ್ಕಿದ	೬೨೬
ತೀವಿರ್ದತ್ತು ಮೊದಲ್ ಮೊದಲ್ಗೆ ಪಣೆಯುಂ	೨೬೬
ತುಂಗ ವಿಚಿತ್ರಕೂಟ ನಿವಹಂಗಳೊಳೊಪ್ಪುವ	೮೯೬
ತುರಗದಬಂಗಳ್ಕವಿತರೆ	೨೮೫
ತುಟಿಕಲಡುಗೆಗಳೊಳ್ಗೇಂಪಟು	೨೪೧
ತೆಂಕವಂಕದೊಳನಂಖ್ಯಬಲಂ ನಿ	೧೨೨
ತೆರೆಯ ಪೊಯ್ಲೊಳೆ ತೆರಳ್ದುಬರ್ಪ ವಿ	೫೮೨
ತೊಟ್ಟಂ ನಮ್ಮೋಹನಮಂ	೩೮೦
ತೊಟ್ಟಿತೀವಿ ಬಳೆಯಂ ನಿಡುದೋಳ್ಗಳೊ	೩೭೨
ತೊಡೆಯಿಂ ಕಡುಗುದುರೆಗಳಂ	೨೩೧
ತೊಱೆಗೆರೆ ಱುಟ್ಟಿಹಳ್ಳಿ ನೆಗಟ್ಟಾ ಜಿರಗೋಳವೆನಿಪ್ಪ	೨೧೨
ತೊಱೆಗಳ ಪುಳಿನತಳಂಗಳ	೨೪
ತೊಳಗೆ ಪೊನ್ನರಥಂ ರಥವಾಜಿಗಳ್	೪೮೯
ತೊಳಪ ದಂತಮರೀಚಿ ಸಂತತಿ ಪರ್ವಿ ಬಳ್ಕೆಳ	೮೭೯
ತೋಳ ಘಟ್ಟಣೆಗುಚ್ಚಳಿಸುತ್ತಂ ನೂನುವ ಶೀಕರ	೯೩೩
ತ್ರ್ಯಂಬಕಲೋಚನಾರ್ಚಿಗಮಿದಗ್ಗಳಮೆಂಬಿನಂ	೨೮
ತ್ರಿದಶೇಂದ್ರಾರ್ಜಿತಶೌರ್ಯಮೊರ್ವೆ ಕಿಡೆ	೮೧೭
ತ್ರಿಭುವನರಾಜ್ಯಪಟ್ಟದೊಡವುಟ್ಟಿದನಾ ವಿಭು	೩೭೫
ದಂಡಿತಾರಾತಿಭೂಧೃ	೫೯೮
ದನುಜರನಾ ಮುರಾರಿ ಗೆರೆ ಕಾದುವ	೮೯೯
ದಶರಥನಾಗಿಯುಂ ದಶಸಹಸ್ರರಥಂ	೬೩೦
ದಾನಾಂಬುಚುಂಬಿತಕಪೋಲತಲಂ	೬೮೩
ದಾರುಣಮಂ ಶರಶಲ್ಕಮ	೬೦೪
ದಿಕ್ಕಿನಿತುಂ ತೋಱುದುವು ಜ	೧೯೫
ದಿವಾಕರನ ಪುಟ್ಟಿ ಪೋದ ದಿತಿಜಾಂಡಖಂಡಂ	೧೩೫
ದೂರಾವತೀರ್ಣಪಂಪಾ	೯೨೦
ದೆಸೆ ಪತ್ತು ಜಲಧಿ ನಾಲ್ಕಾ	೧೪೯
ದೊರೆಕೊಂಡ ಪಾಪಲೇಶ್ಯಾ	೮೬೬
ದ್ವಿಜವಂಶಾರ್ಣವಪಾರಿಜಾತಕುಜ	೬೬೦

	ಪದ್ಯಸಂಖ್ಯೆ
ಧನುಕಾಮಂಗಿಕ್ಷುದಂಡಂ ಪಟಯಿಗೆ	೯೦೫
ಧನುವಿಂ ಕರ್ಬಿನವಿರ್ ಗಡಂಗೊಣೆಯುಮುಂ	೭೫೨
ಧರೆಯಂ ಮೆಟ್ಟುದೆ ಮೆಟ್ಟುವ	೬೫೦
ಧರೆಯಿಂ ಕ್ಷಮೆಯಿಂ ಹಿಮವ	೧೭೧
ಧರೆಯೆಂತಂತೆ ರನಾಶ್ರಯಂ ಜಲಧಿಯೆಂತಂತಾ	೮೪೩
ಧರೆಯೊಳ್ ಧರ್ಮಪಥಕ್ರಮಂಗಳಿಸೆಗುಂ	೮೩೦
ಧರಯೊಳ್ ಬೀರದ ಪೆಂಪಿಂ	೭೦
ನಗಯಂಬಲ್ಲುಗುಳ್ಗಳ್ಗೆ ಕಂಪನಳಿಗಳ್ಗಾನಂದಮಂ	೯೧೮
ನಗೆಯೊಳಮಪ್ಪೊಡಮಂತೀ	೪೧೨
ನಗೆವಡಿಕಾಱಿಂ ನೀಱಿಂ	೩೨೫
ನಡುಗಿ ತಡವರಿಸಿ ಬೆಂಕೆಯ	೪೧೦
ನಡುವನಾಟಿಸದುಂತೆ ನೋಡಿದೊಡಂ ವಳಿತ್ರಯ	೬೦
ನಡುವಣ ಕರ್ಪುಂ ಕಡೆಯಣ	೧೫೦
ನಡೆಕೋಲ್ಪರಮಂದಂಬುರ	೩೦೮
ನಂದನನೊಸಗೆಯುಮಾಮಕ	೮೬೪
ನಮಿತಾರಿಗೆ ದಮಿತಾರಿಗೆ	೩೪೬
ನರಪರೊಳಗೊಂದುಕೋಟಿಯ	೧೪೨
ನವಕುಸುಮಮಾಲೆ ಮೌಕ್ತಿಕ	೪೬೪
ನವಜಳದಾಗಮಮಿಂತೀ	೬೪೬
ನವಲಕ್ಕಂ ಕಟಕದೊಳಿ	೫೫೨
ನಾನಾ ಶಶಮೃಗಧರನುಂ	೫೩೯
ನಿಗಳಂಬೊರ್ ತೊಡರ್ದಿರ್ದ ಮೋಹನಿಗಳಂ	೩೪೨
ನಿಚ್ಚೆಯ್ದಿಯಾಗು ಪತಿಯೊಳ್	೨೨೩
ನಿಂದಾನಂದದದೊಂದೂನಂ	೫೮೩
ನಿನ್ನನ್ನನೊರ್ವನುಂ ಸಂ	೬೮೬
ನಿನ್ನ ವಾಕ್ಯಾರ್ಥಮೆಂದೊಂದು	೫೪೩
ನಿನ್ನನೇ ನಿನ್ನನಾನನ್ನ	೫೮೪
ನಿಮ್ಮಿಂ ಪಿಂಬಡಿನೊಳದೇ	೩೧೫
ನಿರವದ್ಯಂ ಗತದುರಿತಂ	೬೮೦
ನಿರುಪಮರಮೇಯಮಹಿಮರ್	೮
ನೀಂಗಳ ಕಾರ್ಯಾರ್ಥಿದ ನೀ	೯೧
ನೀಲಯ ರಸದೊಳ್ ಕರಡಿಯ	೭೩೫
ನುಡಿದನೆ ಕಾವುದನೇ ಎರ್ದೆ	೪೪
ನುಡಿದಯ್ ಪೊಡ್ಡಅಮಾತಂ	೩೮೧
ನೂರ್ವೆ ಪಶು ಕಱುವುದಂ ತಾ	೩೫೦
ನೃಪನ ದಯೆಯುಂ ನಚ್ಚುಂ ತನ್ಮಣ್ಮಿ	೬೩೦
ನೆಗದಯತಿಸ್ಥಿತಿಚಿತ್ತದಿ	೫೮೫

	ಪದ್ಯಸಂಖ್ಯೆ
ನೆಗೆದಂಭೋದಪಥಕ್ಕೆ ಱಂಕವೆರಸೊಂದದ್ರೀಂದ್ರ	೫೯
ನೆತ್ತರಂ ಕುಡಿದು ನೀನೆಣದೊಳ್ಪಿಡಿಖಂಡ	೮೫೫
ನೆನೆಯದೆ ಕಜ್ಜದ ಬಿಣ್ಪಂ	೪೦೪
ನೆಯ್ದಲೆಸಂಚಿವಱ ಪೋಲ್ವೆಯ	೫೩೨
ನೆರಪೆ ತುಂಬಿಗಳನಾತ್ಮಮುಖೋದ್ಯ	೭೪
ನೆರೆವನ್ನಂ ರವಿ ನಿಲ್ಲದಸ್ತಗಿರಿಯಂ ಸಾರ್ದಂ	೮೫೭
ನೆಱುಗೊಂಡು ತೊನೆವ ಸರಲಂ	೪೪೮
ನೆಲನನವಯವದೆ ತಳರದೆ	೭೦೮
ನೆಲನಂ ನುಂಗಲುಮಂಬುಧಿ	೧೭೩
ನೆಲನಿದು ನೆಲನಂ ಪಾಲಿಸು	೮೭
ನೆಲಸಿರ್ದಪ್ಪುದಧಸ್ಥಳಂ ಬಿಡದಧೋಲೋಕಂ	೨೭೩
ನೆಲೆಗೊಳ್ಗೆ ನಿಜಭುಜಾಸಿಯೊ	೭೭೫
ನೆಲೆಪೊಲೆ ಪೊನ್ನ ಸೊನ್ನರಿಗೆಯಾಗೆ ಪೊಗಂ	೬೮೭
ನೇಸಱಿಂ ಪೆಱಗುಮಾಡಿ ಜಯಾವಹಮೆಂಬಿನಂ	೨೭
ನೊರೆಯಿವಲ್ಲವು ತಳ್ತ ಶಂಖದ ಬಳ್ಳಿಗಳ್	೮೮೭
ಪಗಲ್ ರತಾರಂಭದೊಳಿರ್ದಿರುಳ್ ಕನ	೮೭೭
ಪಗಲೊಪ್ಪದು ಶಶಿ ನಿಶೆಯೊಳ್	೪೯೧
ಪಟುವೇಕವಾಕ್ಯನಮಳಂ	೩೭
ಪಟ್ಟುಕಮೂಗಿನ ಮರವುಲಿ	೨೧೦
ಪಡುವಳ್ ಕೀಟಿಲೊಳೆಮ್ಮ ತೊಟ್ಟು ಪಡುವಳ್	೬೧೭
ಪಡೆಗುಂ ಮಹಿಮೋನ್ನತಿಯಂ	೬೫೭
ಪಣಮನೀಯನಂ ಪ್ರಿಯಂ ನುಡಿದೆಂತುಂ	೪೮೪
ಪಣ್ಣನೆ ತೊಟಲ್ಪು ತೀಡುವ	೨೨೨
ಪಣ್ಣ್ಯಾರ್ ತಳ್ತ ತುಱುಂಗಲ	೨೧೪
ಪತಿಯಿಂ ಪಿಂಬಡಿನೊಳ್ ಪತಿವ್ರತೆಗೆ ಬೇಱೊಂದುಂಟೆ	೭೦೭
ಪತ್ರಂ ಭುಜಂಗಸಮಿತಿ ಕ	೪೫೪
ಪದಧೂಳಿಕ್ಷೋಭದಿಂ ದಿಗ್ಯುವತಿವದನಮಂ	೯೨೩
ಪದವೆತ್ತಿರ್ವರ ಜೀವಮೊಂದೊಡಲೆ ಬೇಱೆಂಬಂತುಟುಂ	೮೦೫
ಪಂದಲೆಯೋಳಿದೋರಣದ ಸೀಯದರಂ	೫೭
ಪಂದಳಿರ ತೋರಣಂ ತ	೨೩೪
ಪದಿನೆಣ್ಪಾಸಿರ ಲೋಹವಕ್ಕರೆಯ ಜಾತ್ಯಶ್ವಂ	೭೭
ಪದೆಯಿಸೆ ಸೊಂಕಿ ಸಂಕೆಗಿಡ ಮೇಳಿಸಿ ಪೆಯ್ವಿಡೆ	೮೦೦
ಪಂದಿಯಿಂ ಕೆದಱುದುತ್ಪಳಮುಂ ವನದಂತಿಯಿಂ	೬೨೭
ಪನ್ನಗಕನ್ನೆಯೊರ್ವಳುಪದೇಶಮನಿತ್ತಳೊ	೫೩೭
ಪನ್ನಗತಳ್ಪಂಙ್ಕಿಂಸಹ	೧೯೮
ಪಯವುಲಿಗಳ್ ಪೊಲೆಯೊಡಿದುವಾ ಹರಿಣಂಗಳಂ	೮೨೭
ಪರಮನೊಳಗೊಳಗದೊಂದಂ	೬೭೭

	ಪದ್ಯಸಂಖ್ಯೆ
ಪರಮಪ್ರೀತಿನಿಮಿತ್ತಂ	೪೨೭
ಪರಮಾಗಮಮೂರ್ತಿ ಚರಾ	೨
ಪರಮಾರ್ಥಂ ಪೇೞಪಟ್ಟಿರ್ದಧಿಕರಣಮಿವಿಂತ	೬
ಪರಿಣತವಯಸನರೆಮಿರ್ಕ	೧೯೧
ಪರಿಮರ್ದಿಸುವುದು ದುತ್ತೂ	೨೭೧
ಪರಿವರ್ಜಿತದೋಷನನಾ	೫೮೯
ಪರಿವೃತ್ತತೆಯಿಂ ನುಣ್ಪಿಂ	೬೭೮
ಪರಿಲುಳಿತ ಘರ್ಮಜಲಮಂ	೬೯೦
ಪರಿವಿಡಿಗೆಯ್ಯೆ ಸೊಂದಿಗಿಳಿ ತಂದೆಯ ತಾಯ	೬೪೧
ಪಸುರಂ ಬಿಡದೆಸಪಮಳೀ	೪೪೧
ಪಸುರ್ಪೊನ್ನಜಗಲಿ ಪಚ್ಚೆಯ	೨೩೬
ಪಬಗನ್ನಡಂ ಪುದುಂಗೊಳೆ	೫೫
ಪಾರಾವಾರಂ ತುಹಿನಕಿರಣಂ ಕುಂದೆ ಕುಂದಿತ್ತು	೯೧೦
ಪಿಂಗಿದುದಿಲ್ಲೆನ್ನುಂ ಮನ	೫೫೩
ಪಿಂಗೆ ಪೂಸಿದ ಭಸ್ಮಪರಾಗಂ ಪೊಣ್ಮುವ	೮೦೪
ಪಿಡಿದು ಮೆಚ್ಚದೆ ನೋವದೆ ಪೆಂಡಿರಂ	೩೧೦
ಪಿಡಿಯೆಂ ಚಕ್ರಮನೆಂಬ ಚಕ್ಕಿಯನಿಳಾಚಕ್ರಂ	೨೭೯
ಪುಗಿಲಂ ಕ್ರೀಡನಶೀಲನಕ್ಕರಿಗನಾದಂ ಪಲ್ಲವಗ್ರಾಹಿ	೧೩೯
ಪಿಡಿಯೆ ಮೆಲಲ್ ಪಿಡಿ ನೃಕ್ಪದೊ	೧೪೫
ಪುಲಗಳ ಮಾಸೆಯನುಯ್ಯಲಾಡಲೆ ನಂಜನೆಂ	೮೨
ಪೆತ್ತುಂ ತೆಳ್ಪಟಿಯದನಡು	೭೪೪
ಪೆರೆಸುಲವ ಹಿಮವದವನೀ	೮೮೯
ಪೆರ್ಮರನನಡರ್ದ ವನಲತೆ	೨೧೭
ಪೇೞ್ದಿರ್ದಿಪ್ಪತ್ತು ತೋಳುಂ ದಶಮುಖಮುಖರಾಟೋಪಮುಂ	೩೦೧
ಪೊಗಬರಾದುವು ನಾಲಗುಳ್ಳರ ಬಾಯ್ಗಳೀತನ	೪೫
ಪೊಗಬರ್ಕಾ ನೃಪನಂ ನಾ	೭೦೦
ಪೊದೆದ ಮದವನ್ಮಾತಂಗೇಂದ್ರಾಜಿನಾಂಬರಮಂ	೮೫೪
ಪೊನ್ನುಳ್ಳವನೇ ಕುಲೀನಂ	೮೦
ಪೊಂಗಳನಂಗಳಿನೆಸವು	೯೯
ಪೊಂದೆನದಿಂದಮೆಯ್ದೆ ಸಮೆದಂತೆನೆದೊಪ್ಪುವ	೧೩೮
ಪೊಪ ದೇಸೆಯುಂ ಬೆಡಂಗುಂ	೨೪೦
ಪೊಸವಿಸಿಲೊಳ್ ಮುಗುಳ್ಗಳ್ ಸಡಿಲ್ದುಸಿರ್ವಂತೆ	೯೧೭
ಪೊಬಲಿಂದ್ರಪುರಂ ಕಾಲೂರ್	೩೩೫
ಪೋಗದಿರೆಂದು ನೀಂ ತಡೆವೆಯಪ್ಪೊಡೆ ಪೋಗೆನವೋಘ	೪೫
ಪ್ರಕೃತಿಗಳಂ ಧಾತ್ವರ್ಥದ	೪೨೦
ಪ್ರಣುತಗುಣರೆನಿಪ ವಿಬುಧಾ	೧೮೫
ಪ್ರತಿಬುದ್ಧರಂ ಕುಱುತ್ತೀ	೪೨೧

	ಪದ್ಯಸಂಖ್ಯೆ
ಪ್ರತಿಭಾನಂ ಕಾವ್ಯವಿದ್ಯಾಪ್ರಚಯಪರಿಚಯಂ	೪೩೪
ಪ್ರವಿರಾಜತ್ಕಳಧೌತಪಿಂಗರರುಚಿ	೯೨೪
ಪ್ರಾಲೇಯಾದ್ರಿನವಪ್ರಸೂನಭಿದುರಂಗಂಗಾ	೯೪೭
ಪ್ಲವಂಗಮಕುಳಂಗಳಲ್ಲಿಕಿಸುಗಲ್ಲ ಶೃಂಗಂಗಳಂ	೮೧೨
ಫಣಿರಾಜಂ ಬಾರಿಯಿಟ್ಟಟ್ಟಿದೊಡನುದಿನ	೯೦೦
ಫಲಸಾರಸನಮವಂತೆ	೫೨೮
ಫಳತರುಗಳ್ ಪಲವುಂ ಬನ	೬೯೮
ಬಕಕುರರಪಕ್ಷವಿಷ್ಟಿ	೫೧೬
ಬಗಿದು ಪುಗಲ್ಕರಿದೆಲ್ಲಿಯುಂ	೯೭
ಬಗೆಗೀಗಳ್ ನಿಶ್ಚಯಂ ಪುಟ್ಟಿದುದಱಿದೆನಿದಂ	೮೦೪
ಬಗೆದಂತಾಗೆ ಸುರೇಂದ್ರರಿಂ ಕ್ರಮದೆ	೧೧೧
ಬಗೆಯಂ ತಾರದೆ ತಾಪಸಾಶ್ರಮಪದ	೮೨೯
ಬಗೆಯೊಳ್ಪೊಣ್ಮಲಂಪು ಕಾತರತೆಯಂ	೮೦೧
ಬಂಡಣದೊಳೆನ್ನನೋಡಿಸಿ	೧೦೩
ಬನದೊಳಗೆ ನೋಡಿ ಪೊಸವೂ	೬೨೨
ಬರ್ಪೆನಪೋಘಮಬ್ಬಸಮಯಕ್ಕೆ ಪಲುಂಬದೆ	೩೮೯
ಬಲಿಯ ಮಾಂತದ ಜೇಟದೊಳ್ ಪೊಲಗೆಟ್ಟು ಬೆಚ್ಚನೆ	೨೦೨
ಬಲ್ಲಂತೆಂತುಂ ಗುಣಮನೊಳಕೆಯ್ದಾರ್ಪ	೨೫೨
ಬಲ್ಪುಲೆಯುಂ ತೋಳ್ನಿಲ್ದೆನ	೨೫೬
ಬಲ್ಮೆಲಕೆಯಿಂದಿದಿರ್ಚಿದ	೬೯
ಬಲ್ಮೆ ನುರ್ಚಿ ಕೋಡೊಳಿರೆ ನೆತ್ತರುರೋಮಣಿಯಿಂ	೬೮
ಬಹುಪೋಷಣದಿಂ ಮಾವಿನ	೫೧೬
ಬಳಭದ್ರಂ ಭುಜದೊಳುರ	೬೬೦
ಬಳವದರಿಭೂಪದಾವಾ	೪೪೨
ಬಾಡೆಯ ಖರ್ಜೂರದ ಕಿ	೨೩೧
ಬಿಂಕಂಬೆತ್ತೆಸೆವಂಜೆಯ	೧೮
ಬಿಗಿ ಪುಗು ಬಿಟ್ಟು ಕೂಡು ಜಡಿ ಬಗ್ಗಿಸು	೪೦೬
ಬಿಚ್ಚತಮಿರ್ದು ಕಣ್ಣ ಪಸಪ್ಪೋಡುವಿನಂ	೪೯೪
ಬಿದಿವಸದೆ ಕುಸುಮಫಲಮಿ	೮೭೨
ಬಿಂಬಾಧರಕಾಂತಿಪ್ರತಿ	೯೪೩
ಬಿರಯಿಗಳ ಸುಯ್ಗಳೊಡನೆಯೆ	೬೧೫
ಬಿಸರುಹಸಖನಸ್ತಾದ್ರೀಂದ್ರಮಂ ಪೊರ್ದೆ	೮೫೮
ಬಿಳಿಯಲರ್ಗಣ್ಗಳ್ ಬೆಳ್ಪಂ	೬೧೮
ಬೆರಲಂ ಕರ್ಚುವ ಪುತ್ತಂ	೮೨೪
ಬೆಲಗಸೆದೀವಿಕೆಕೊಂಡು ಕುಡಿಯಲ್ ಮೊಗೆಯಲ್	೮೫೫
ಬೆಸೆದಿರೆ ನಿನ್ನೊಳ್ಪಳ ಕಾ	೬೩೬
ಬೆಳಗುಗಳ ಬಳೆದ ಬಳಗದ	೨೩

	ಪದ್ಯನಂಖ್ಯೆ
ಬೆಳಪ ಮುಖಚಂದ್ರನೊಳ್ ತಳ	೮೬೨
ಬೆಳೆಗೆಯ್ಗಳೊಳಿರ್ದೆತ್ತಂ	೨೯೩
ಬೇಱೊಂದದ್ಭುತರಸಮಂ	೪೭೫
ಬೇರ್ವೆರಸು ಕೆಲ್ತು ಪಲವುಂ	೭೧
ಬೇಸಱದಾನಱದೆ ಮನಾ	೩೪೭
ಬೇಸಱುನುವಂಗಜಾಗ್ನಿಯ	೨೩೮
ಭಗವದಾಲೋಕನದಿಂದಾ	೭೦೫
ಭಂಗುರಕೇಶ ನಲ್ಲನ ತಳಂಗಳೊಳೊಯ್ಯನೆ	೯೪೫
ಭಯದಿಂ ಕರ್ಚಿದುದೊಂದು ಪುಲ್ ಮುಗಿದ ಕೆಯ್	೮೩೫
ಭಯದಿಂದಂ ಮುಳಿಸಿಂದಂ	೧೧೦
ಮಕರಂ ಬಾಯ್ದೆಱೆದಂದದಿಂ ತೆಱೆದ ಬಾಯ್	೮೨೨
ಮಚ್ಚರದ ಸೂಟನುಂದಿರ	೪೪೯
ಮಡದೊಳೊಂದುವುದೆತ್ತ ಕಿತ್ತಡಿಗೆಳ್ಗೆ	೨೨೬
ಮಡಿಯಂ ಮಡಿವಳ್ತಿಯಪ್ಪೊಲ್	೩೩೧
ಮಡುಗಳೊಳಗಲರ್ದ ನೆಯ್ದಿಲ	೫೧೩
ಮಣಿಭವನಂಗಳ ರುಚಿಗಳ್	೫೧೪
ಮಂತಣಕಂ ಚದುರರ್ ಗಡ	೫೩೫
ಮತ್ತ ಹಸ್ತಿಗಳ ಮಸ್ತಕದಿಂ ಬಿದಿರಿಂ ಫಣೀಂ	೧೧೯
ಮತ್ತರುಡಂಗೊಂಡು ಬಡಿಯಲ್ ಚಲದಿಂದೆನಸುಂ	೪೫೧
ಮದನನಕೆಯ್ದುವೆಲ್ಲಿದನನಂಗನ ಕೆಯ್ಪಿಡಿ	೧೨೩
ಮದನನೃಪಾದೇಶದಿ ನ	೫೬೫
ಮದನವಿಭ್ರಮಲಕ್ಷ್ಮಿಗೆ ಮೂಲಂ ವಾಗ್ವಧು	೧೭೪
ಮದವಿಲ್ಲದಿಭಂ ಮಧುವಿ	೪೨೬
ಮಂದರಶೈಲದಂತೆ ದಿವಿಜಾಪಗೆಯಂತೆ	೯೬೪
ಮದಿರಾಮದಭರಪಾಟಲ	೬೬೩
ಮಂದರಾಗಂ ಗುಣೋದ್ಭಾಮಂ	೫೭೯
ಮನಕಂ ಪಕ್ಕಲ್ಲದೆ ನೆಲ	೭೧೫
ಮನದಿಂ ಬೇಗಂ ಮುಟ್ಟಿದ	೧೦೬
ಮನದೊಳ್ ಮುದಮಂ ಕೋಮಳ	೬೧೨
ಮನಮನೊನಲ್ಚುವಂ ಕಿರಣಜಾಲದಿನಂತವು	೮೬೦
ಮನಮೊಲ್ದಾತನ ಗಾಡಿಯಂ ದರವುರಂ	೭೮೩
ಮನುವಿನ ಮಾರ್ಗಂ ಸುರಗುರು	೧೧೩
ಮನೆಮನೆದಪ್ಪದೆಯುಂ ಪಳು	೫೧೮
ಮರಕತದ ಕಲ್ಲ ಕವಿಗಳೊ	೮೫೧
ಮರಕತತ್ವಿಷಮಾ ಯಮುನಾಜಳಂ	೯೨೨
ಮರಣಮೆನಿಪ್ಪುದಾವುದು ದರಿದ್ರತೆ ಪತ್ತಿದ	೭೦೭
ಮರದುಱುಗಲ ಕಟ್ಟುಲೆಯುಂ	೭೨೮

	ಪದ್ಯಸಂಖ್ಯೆ
ಮರವಣಿಗಂ ಬೀಣೆಗಮಂ	೬೫
ಮರ್ಚದಿರು ಬನನಮಂ ಗಿಳಿ	೩೭೮
ಮಲರೆ ತಮದೊಡ್ಡು ಪಂಕಜ	೫೩೩
ಮಾಂಗಾಯ ಗೊಂಚಲಲೊಳಗುಟಿ	೨೫೦
ಮಾಣಿಕದಂತೊಪ್ಪಿದ ನೀ	೫೨೬
ಮಾದೇವನುಮಾದೇವಿಗೆ	೨೫೪
ಮಾರ್ಪಿಡಿಯೆ ಮಾಣನೀ ಭಟ	೩೦೦
ಮಾಱಾಳಿಯುವೋದಾಳಿಯು	೫೫೩
ಮಾವಿನ ಕೊನೆ ಮಾವಿನ ನನೆ	೪೮೭
ಮಿಳಿರ್ವರುಣಧ್ವಜಂಗಳ ನೆಬಲ್ಗಳನೊಂದೆ	೮೮೪
ಮಿಱುಗುಮಲ್ಲೆ ದೇವರೆಡೆವೊಕ್ಕಡಮಾತ್ಮ ಭುಜ	೬೯೮
ಮುಕುಳಿತ ವಿಳೋಚನಂ ಕಂ	೯೧೫
ಮುಕ್ಕೊಡೆ ಪುಷ್ಪವೃಷ್ಟಿ ಸುರದುಂದುಭಿ ಕೇಸರಿಪೀಠ	೨೬೪
ಮುಟ್ಟಿತು ಮುಟ್ಟಿದು ದಿವಮಂ	೬೯೫
ಮುತ್ತಯ್ಯ ಚದುರಿದೇನೆನೆ	೬೦೨
ಮುದಮೂರೂರಬಲಾಜನಕ್ಕೆ ಪರಿನೀರೂರೂರ ತೋಂಟಕ್ಕೆ	೨೮೯
ಮುನಿಸಿಂ ಮೇಲೆತ್ತಿ ಬರ್ಪಂದಿನ ವಿಪುಳ ಶಿಲಾಸ್ತಂಭಮಂ	೩೬೪
ಮುನ್ನಿನ ಕಡನಂ ನೀಂ ಕುಡು	೬೦೩
ಮುಂಬಿಟ್ಟು ಪರೆದ ಕಬ್ತಲೆ	೬೮೨
ಮುಳಿದಿರೆ ನಿಜವಲ್ಲಭೆಯಂ	೬೫೪
ಮೃಗನಯನೆಯರೊಲವುಂ ಬ	೭೨೦
ಮೃಗಮದಕಲ್ಪಿತಪತ್ರಭಂಗರಮ್ಯಂ	೬೭೫
ಮೃಗರಾಜವಿಕ್ರಮದಿಂ	೬೯೩
ಮೃಡನಾ ಗಂಗಾಂಬುಧಾರಾಜಟಲಿತಜಟನಾ	೧೩೭
ಮೃಡನುಡುರಾಜಪನ್ನಗವಿರಾಜಿ ಜಟಾಮಕುಟಂ	೯೩೬
ಮೃದುಹರಿತಪ್ರವಾಳನವಶಾಡ್ವಲರಾಜಿ	೭೨೨
ಮೆಯ್ಯ ಮಸಿ ಕೊರಲ ಬಕ್ಕಳೆ	೩೦೯
ಮೆಯ್ಪೆಸದಿಂ ಕೆಯ್ಪೆಸದಿಂ ಸುಖಮಂ	೬೭
ಮೇದಿನಿ ಸಾಗರಾಂತಮದು ನಿನ್ನನೆ ಪತ್ತುಗೆ	೪೦೧
ಮೇರುಕಲಂಕೆಯುಂ ಕದಡಿತೋ ಬಡಬಾನಳ	೯೦೮
ಮೇಲುದಂ ಮಱೆದು ಮೆಯ್ಮಱೆದೊರ್ವಳೊಱಲ್ದು	೨೨೧
ಮೊಕ್ಕಳೆಮೆಸೆದಿರ್ಪಿನಮೊಳ	೧೧
ಮೊಗಮಂ ತಾವರೆಕಣ್ಣನುತ್ಪಲದಳಂ ಧಮ್ಮಿಲ್ಲಮಂ	೬೭೨
ಮೊದಲೊಳ್ ಚಪಲಂ ಮರ್ಕಟ	೧೯೨
ಮೊದಲೊಳೆ ವಿಕಾರಿ ನಾಕಾ	೬೦೦
ಮೊರೆದೆಱಗುವರಿಯ ಮಿಱುಗುವ	೨೫
ಯಮುನಾಪಗೆ ಸುರನದಿಯಂ	೭೪೭

	ಪದ್ಯಸಂಖ್ಯೆ
ರಥಮೊಂದೆಗಾಲಿಯದು ನಾ	೭೫೧
ರೀತಿಯಂ ರಸವಿಭಾಗಮುಮಂ ವಿ	೮೪೨
ರೂಪರ್ಧನಾರಿಯಾಯ್ತು ವಿ	೭೨೪
ರೂಪುಂ ಸೊಬಗುಮಣ್ಮಂ ನಾ	೫೮೬
ಲತೆಯೊಳ್ ನಳಿತೋಳ್ ಪಲ್ಲವ	೬೮೪
ವಂಗಾಂಗಾಂಧ್ರ ಕಳಿಂಗ ಕೊಂಗವಿಸರತ್	೭೮೨
ವದನಾಬ್ಜಂ ಕರಪಲ್ಲವೋಪನಿಹಿತಂ	೬೮೮
ವದನಾಬ್ಜಾಸವಗಂಧಲಂಪಟರಟದ್ಭೃಂಗ	೯೩೦
ವರಗೋಪೇಂದ್ರಕವಿಸ್ಫುರದ್ಯಸನನುದ್ಯತ್ಪದ್ಮ	೭೫೬
ವರಸಂಧ್ಯಕ್ಷರದಂತಿರೆ	೧೪
ವರ್ಗಾಕ್ಷಮೆಂತಂತೆ ನಿ	೧೬
ವಸುಧೆಗೆ ಸಂದ ಕ್ಷೀನರಿಪುವರ್ಗಮನೋಡಿಸಿ	೬೪೪
ವಳಿಗಳಟಿಯೆ ಬಿಂಕಂದೆತ್ತ ವ್ಯತ್ತಸ್ತನಂ	೬೧೧
ವಾತಂ ಪಿತ್ತಂ ಕಫಮೆಂ	೪೭೦
ವಾತಿ ಪರವೆಣ್ಗೆ ಶರಣಾ	೭೫೭
ವಾಮನನುಂ ರುದ್ರನುಂ	೯೬೧
ವಾಯಸನಂತೆ ನೋಡು ಬಕದಂತಿರೆ	೪೦೨
ವಾರಣೇಂದ್ರಮಣಿ ಹೇಮವರಸ್ತ್ರೀ	೧೫೩
ವಾರಿಜಗಂಧಿ ವಿಭಾತಸ	೬೪೫
ವಾರಿಜಂ ವದನಂ ಬೃಹತ್ಪುಲಿನಂ ನಿತಂಬ	೬೯೨
ವಾರಿಧಿಯದೊಂದು ಗುಣ್ಪಂ	೩೪೫
ವಾಸರಪತಿ ಬಿಸುಗದಿರಿಂ	೨೩೭
ವಿಕಚಸರಸೀರುಹಂ ಕೋ	೭೦೩
ವಿಕಚಾಂಭೋರುಹಷಂಡಮುನ್ಮದ	೪೭೨
ವಿಕ್ರಮವಹ್ನಿಮುನ್ನಳರ್ದುಕೊಂಡುದು	೪೮೮
ವಿಧುವಿಲ್ಲದಿರುಳ್ ಕೆಲದೊಳ್	೪೧
ವಿನಯಮನಿತ್ತು ದಿಂದ್ರಿಯಜಯಂ ವಿನಯಂ	೬೨೮
ವಿನಯೋಪಚಾರವಚನಮು	೬೩೮
ವಿನಿಮಿಳನ್ನೀಳಾಂಬುಜ	೯೧೬
ವಿನಿಮಿಲಿತ ನೀಲಾಂಬುಜ	೫೨೦
ವಿನುತಕೌಂಚಾಚಲರಂ	೨೯೨
ವಿರಹದೊಳಾದ ವೇದನೆಯನಾಱಿಸಲಾ	೬೬೭
ವಿರಹಿಮ್ಮಗಂ ದಲಂಜಿಸುವವಂ ಮಧು ದಲ್	೪೮೬
ವಿಶಾಳಮಳಿನೋಗ್ರತುಂಗಗಿರಿಕುಂಜ	೭೧೬
ವಿಳಸದಮೃತಾಂಶುಮಂಡಳ	೮೬೫
ವೀರರಸಪ್ರದಚಾರಣ	೭೬೭
ವೀರಶ್ರೀಕಾಂತೆಯಂ ತಾಳೆ	೫೭೨

ಪದ್ಯಸಂಖ್ಯೆ

ವೀರಶ್ರೀ ವಿಜಯನ ಕೆ ೭೮
ವ್ರತಕೆಂತಾಯ್ತಾಗಳಿಂತೀ ತನು ತನುಲತೆ ೮೦೮
ಶಯದಂಷ್ಟ್ರಾವಿಷದಂಶವೊಂದೆ ಜಿತುಗೇಹೋ ೩೪೯
ಶರದದೊಳೊನಲ್ದು ಬಿಡುತುಂ ೫೦೨
ಶರದಂಬುದಮಂ ಗಂಗಾ ೬೭೩
ಶಿವಿಬರ್ಹಂ ನರ್ಷಪಮಾ ೫೬೧
ಶ್ವಾನಂಗಳ್ ಗಂಧಮಾರ್ತ್ತಂಡನನತಿಹಿತದಿಂ ೧೮೩
ಶ್ರೀ ತನ್ನೆಂದಿನ ರೂಪೆ ಕೌಸ್ತುಭದೊಳಚ್ಛೊತ್ತಿ ೮೧೦
ಶ್ರೀಯ ಜವ್ವನ ರೂಪಿನ ಗಾಡಿಯ ಪೆಂಪಿನೊಂ ೩೪೧
ಶ್ರೀರಾಮಾಧಾಮನಾಮಂ ತಾಂ ೫೮೦
ಶ್ರೀವರ್ಧಮಾನನಾನತ ೧
ಶ್ರುತದೇವೀಮಕರಂದಕಲ್ಪಲಪನಂ ೭೭೯
ಶ್ರುತಿಪದ್ಧತಿವೆರಸು ನರ ೨೮
ಶ್ರುತವಾರಿನಿಧಿಯ ಪಾರಮ ೪೨೫
ಶ್ರೇಯಂ ಶ್ರೇಯಂ ದ್ವಿಷದವ ೫೪೯
ಸಕಲಕಲಾವಿದಂ ಮದವಿದೂರನು ೯೭೨
ಸಕಲ ಬುಧಸಮಿತಿ ನೆಱೆ ಕೊಂ ೩
ಸಕಲಾರ್ಥಿಮನೋರಥದಾ ೭೦೨
ಸಕಲ-ಷವಿಕೃತಾಶಯರೊಳ ೭೪೫
ಸಂಗತ ನಿಜಹಸ್ತಕ ನಿ ೯೪೭
ಸಂಗತಸತ್ವಂ ಕುರುರಾ ೧೪೧
ಸಂತಂ ಕಿಡ್ಕೆಱೆಗಳೊಳೋ ೨೧೩
ಸಂತವಿರ್ಪುದೆ ನವಗ್ರಹಮಾಶಾ ೧೫೧
ಸತ್ವರಜಸ್ತಮೋಗುಣವಿಭಾಗದಿನೀ ತ್ರಿಜಗಕ್ಕೆ ೪೭೯
ಸಂದಸರ್ವಗತಂ ಧರ್ಮ ೫೪೮
ಸಂದಿಸೆ ಗಱಿಸಂದಿಸೆ ರಘು ೭೪೨
ಸಬಳಿಕೆಯಿಂ ಪಾಟಿಯನೊ ೫೪೪
ಸಮಱಿದೆ ಕೊಂಕಿ ನೀಳ್ದಸಿಯ ಪುರ್ವುಗಳೆಚ್ಚದೆ ೭೩೭
ಸಮವಯಸಂ ಸಮಸತ್ವಂ ೧೮೬
ಸಮವೃತ್ತಸಂಧಿಲಕ್ಷಣ ೬೭೦
ಸಮಸುತಿಯೊಳೊಂದಿದೊಳ್ಪಿನ ೨೪೫
ಸಮುಚಿತಶಬ್ದಸ್ಮೃತಿಕಾ ೫
ಸಂಮುದಿತಕೃತಿದೋಷದೂಷ್ಯಮಾರ್ಗ ೪೯೬
ಸರಣಾರುವೊಳರೆ ಖಳನಂ ೮೩
ಸರಧನತೆಯಿಂ ಮತ್ತೊಂದಜ್ಞಾನದಿಂ ೯೬೩
ಸರಧನದೆ ಕಾಲಯವಸಾ ೫೩೦
ಸರಯೂನದ್ಯರವಿಂದಮಂದಮಕರಂದ ೪೪೮

	ಪದ್ಯಸಂಖ್ಯೆ
ಸರಂ ಸರಂ ಕಂತುವ ಮನ್ಮಥಾಂಬುಜ	೫೪೧
ಸರನತಿಗಂ ಸಿರಿಗಂ ಮ	೧೬೨
ಸರಸಿಜಷಂಡದ ತೆರೆಗಳ್	೮೫೯
ಸರಳತರ ಧವಳಸುಸ್ನಿ	೬೬೨
ಸರಿಗೆಗೆ ಕೊರಲ್ ಕೊರಲ್ಗಂ	೬೫೯
ಸರಿವಡಿಗಱುವಂತಿರೆ ಭೋ	೧೯೪
ಸಂಸಾರಕ್ಕೇಕಸಾರಂ ಬಿದಿಯ ಕುಲಧನಂ	೬೯೫
ಸಂಸಾರವಿಷಮವಾರಿಧಿ	೫೭೩
ಸಸಿಯೆಟ್ಟರಮಂ ಕಂಡೊಂ	೮೭೭
ಸ್ಮರನ ಶರಂಗಳಿವೆನೆ ತರ	೭೪೩
ಸ್ವಗತಾನಲಸನ್ಮಣಿರ	೭೬೯
ಸ್ವಭಾವಗಂಭೀರನಲಂಘ್ಯವೈಭವಂ	೭೭೧
ಸಾರಂ ಸಂಸಾರದೊಳಬ	೬೬೦
ಸಾರಲ್ಲಲ್ಲದು ಪನ್ನೆರಳ್ಬರಿಸಮಂ ನಾಡಂ	೨೭೭
ಸಾರವಿಚಾರಬಂಧುರಮತಿಪ್ರಸರಂ	೪೯೭
ಸಾಸಿರಯೋಜನಮಟ್ಟು ಸು	೨೭೪
ಸಾಸಿರ್ವರ್ವನಿತೆಯರ	೨೫೧
ಸಿಡಿಲಂ ಪೊಸೆವುದು ಶೇಷನ	೪೧೫
ಸಿರಿಯೊಡೆಯಂ ಸಿರಿಯುಳ್ಳಂ	೩೩೭
ಸೀತಾರಾಮಸಮಾಪಸ್ತಂ	೫೮೮
ಸ್ತ್ರೀಯೆಂಬನಾಥೆಯೆಂಬ	೪೦
ಸುಗ್ಗಿಯ ಪುಗಿಲೊಳ್ ಮುಂಕೊಂ	೮೯೨
ಸುಂದರಾಕಾರಸಂಪನ್ನ	೫೭೧
ಸುಯ್ಯ ನಿಡುಪುಡುಗದಿರೆಯಂ	೩೧೧
ಸುರಕರಿಯಿಲ್ಲಿಯಲ್ಲದವಗಾಹಮಿರಲ್	೩೯
ಸುರತರುನಂದನಂಗಳಿರ ರತ್ನಖಿನದ್ಧವಿಮಾನ	೧೩೦
ಸುರಪತಿಯಂತೆ ವಿಸ್ಫುರಿತ ನೇತ್ರಸಹಸ್ರ	೩೩೮
ಸುರಭಿಶರಂಗಳಂ ನಯನದೊಳ್ ಕುಡುವುರ್ವಿ	೯೧೩
ಸುರರಮಣೀರಮಣೀಯ	೫೪೨
ಸುರರೊಸೆಯೆ ಸಕಳ	೪೧೯
ಸುರರೊಳಗೆಂತುವಜ್ರಿ ಭಗಣಂಗಳೊಳೆಂತು	೧೨೬
ಸುರಿಗೆ ಶುಧಂಕರಗತ್ತಿಗೆ	೬೬
ಸೊಗಯಿಪ್ಪೊಳ್ಳೊಡ ನೋಯೆ ನೇತ್ರದೆಪೆಪ್ಪೋಲ್	೮೧೧
ಸೊಗಯಿಸುಗುಮೆ ಪಲ್ಲಲಿ ವಾ	೨೫೭
ಸೊಗಯಿಸಿ ತೋರ್ಪ ಸೋಗೆ ಕೊರಲೊಳ್	೬೦೯
ಸೊಗಯಿಸಿದುದು ಕಾರ್ಗಾಲದ	೬೪೯
ಸೊವಡೊಂದೊಯ್ಯನೆ ಬಂದು ಪೊಯ್ಯೆ ಮುನಿಸಿಂದಾರಯ್ದು	೩೪

ಪದ್ಯಸಂಖ್ಯೆ

ಸೋಡಂಬಾಡಂ ಕರಿಯಮುಗಿಲಂ ದಂತಿಗಳ್ಗೆತ್ತು ೫೫೭
ಸೋತಂ ಪುರೋಹಿತಂ ಬೆರ ೯೩೭
ಸೋರ್ಮುಡಿ ಸೋದ್ದುರ್ ಪಿಂದಲೆಯ ಪಚ್ಚಳಮಂ ೮೨೩
ಹರನಗಮಿಂತಿದು ಲಂಕೆ ೧೦೦
ಹರಹಾಸದ್ಯುತಿಯಂ ನಿರಾಕರಿಸಿ ಗಂಗಾಸಿಂಧು ೬೬೩
ಹರಿದಾಂತಂ ಬಲಂಬೆರ್ಚೆ ೫೫೦
ಹರಿ ನುಡಿಯೆ ನುಡಿಯಿಮುಲಿಯಲಿ ೪೦೩
ಹರಿ ಪೊಯ್ಯೆ ಬಿರಿದಮದವ ೪೩೩
ಹಸ್ತಾವಚಯದಿನುರು ಪು ೫೦೪
ಹಿಮಕುಮುದಕುಂದಶಶಿಭವ ೭೪೯
ಹಿಮವದ್ಗಿರಿಕಟಕದಿನೊಗೆ ೯೨೬
ಹೋತ್ಯಪೆ ನಾನಧ್ವರಿಯಯ್

ಕಾವ್ಯಾವಲೋಕನದಲ್ಲಿ ಬರುವ ಸಂಕೇತಪದಗಳ ಪಟ್ಟಿ.

	ಪದ್ಯಸಂಖ್ಯೆ		ಪದ್ಯಸಂಖ್ಯೆ
ಅಂತೆ	336	ಅಭಾವಹೇತು	629
ಅಂತ್ಯಯಮಕಂ	540	ಅಭಿರಾಪೆ	803
ಅಕ್ರಮಂ	468	ಅಭ್ಯಾಸಂ	424
ಅಕ್ಷರಚ್ಯುತಕಂ	570–581	ಅಮ್	84–379
ಅತ್	84	ಅಮರ್ಷಂ	795
ಅತಾಲವ್ಯಂ	570	ಅರ್	92–379
ಅತಿಶಯಂ	605–725	ಅಱು	112
ಅತಿಶಯಪ್ರಭೇದಂ	726	ಅರ್ಥಂ	430
ಅತ್ತಣಿಂ	117	ಅರ್ಥವ್ಯಕ್ತಿ	500–505
ಅದರ್ಶನಂ	190	ಅರ್ಥಶ್ಲೇಷಂ	753
ಅದ್ಭುತಂ	821–836	ಅರ್ಥಾಂತರನ್ಯಾಸಂ	721
ಅಧಿಕಂ	762	ಅರ್ಥಾಲಂಕಾರಂ	605
ಅಧಿಕರಣಂ	85	ಆರ್ದ್ರಭ್ರಮಣಂ	569
ಅಧಿಕೋಪಮೆ	682	ಆರ್	407–411
ಅಧ್ಯಾರೋಪಂ	143	ಅವಧಾರಣಂ	46
ಅನಾದಿಷ್ಟರೇಫಂ	63	ಅವಬೋಧಂ	795
ಅನುಕರಣಂ	22–452	ಅವಮರ್ಶಂ	957
ಅನುಕೃತಿ	287	ಅವಯವಂ	759
ಅನುದೇಶಂ	468	ಅವರ್ಗಂ	15
ಅನುನಾಸಿಕಂ	17	ಅವಹಿತ್ಥಂ	795
ಅನುಪ್ರಾಸಂ	524–555–566	ಅವಿನಷ್ಟನಾಮಭಾಗಂ	32
ಅನುಭಾವಂ	797	ಅವಿಶೇಷಂ	762
ಅನುಮಿತಿ	634	ಅವು	87–101
ಅನುಸ್ವಾರಂ	96	ಅವ್ಯಪೇತಂ	525
ಅನೆಯ	368	ಅವ್ಯಯೀಭಾವಂ	208
ಅನ್ಯೋನ್ಯೋಪಮೆ	6	ಅಶ್ರುದ್ಭೇದಂ	796
ಅಪಕ್ರಮಂ	455	ಅಸಂಭವಂ	765
ಅಪಭ್ರಂಶಂ	327	ಅಸದಾಖ್ಯಾತಿ	845
ಅಪಸ್ಮಾರಂ	795	ಅಸಮರ್ಥಂ	436
ಅಪಹ್ನುತಿ	708	ಅಸಮಸ್ತರೂಪಕಂ	687
ಅಪಾದಾನಂ	85	ಅಸಾದೃಶ್ಯಂ	683
ಅಪ್ರತೀತಂ	436	ಅಸಿ	569
ಅಪ್ರಸ್ತುತಪ್ರಶಂಸೆ	721	ಅಸ್ಪಷ್ಟಾರ್ಥಂ	594

	ಪದ್ಯಸಂಖ್ಯೆ
ಅಹೇತುಕಂ	741
ಅಳ್	391
ಆಕ್ಷೇಪಂ	697
ಆಖ್ಯಾತಂ	6
ಆಖ್ಯಾತವಿಭಕ್ತಿ	374
ಆಗಮಂ	386
ಆಭೀಕ್ಷ್ಣ್ಯಂ	287
ಆಮಂತ್ರಣಂ	125
ಆಮಯಂ	795
ಆರಭಟಿ	841
ಆಲಸ್ಯಂ	795
ಆವಳಿ	546-621
ಆವಳ್ಯಪ್ರೋಹಂ	624
ಆವೃತ್ತಿ	652
ಆವೇಗಂ	795
ಆಶಿ	772
ಆಳಿ	352
ಇಂ	84
ಇಕೆ	343
ಇಗ	322
ಇಚ	334
ಇಡುಕುಂಗಬ್ಬಂ	951
ಇತಿ	350
ಇಭಪದಗತಪಾಠಂ	569
ಇರ್	92-128-258-379
ಇಸು	417
ಈರ್ಷ್ಯೆ	795
ಉಗೆ	400
ಉಗ್ರತೆ	795
ಉತುಂ	407
ಉತ್ತಮಪಾತ್ರಂ	810
ಉತ್ತರಂ	704
ಉತ್ತುಂ	407
ಉತ್ಪ್ರೇಕ್ಷೆ	727
ಉತ್ಸಾಹಂ	794
ಉತ್ಸುಕಂ	795
ಉದಾರಂ	500-515

	ಪದ್ಯಸಂಖ್ಯೆ
ಉದೀಚ್ಯಮಾರ್ಗಂ	521
ಉದು	391
ಉದ್ವೇಶಂ	468
ಉಪಧೆ	267
ಉಪನಾಗರಿಕೆ	563
ಉಪಮಾದೋಷಂಗಳ್	679
ಉಪಮಾಭೇದಂ	665
ಉಪಮೆ	605-666
ಉವು	391
ಉಳ್ಳ	336
ಉಟಿವು	594
ಊರ್ಜಸ್ವಿ	772
ಎಕ್	379
ಎವು	128
ಏಕತ್ವಂ	147
ಏಕಾಕ್ಷರಂ	570
ಏಕಾರ್ಥಂ	455-459
ಐಕ್ಯಂ	843
ಒಡೆಯ	336
ಒರ್ಮಡಿ	594
ಒಳ್	84
ಓಜಸ್ಸು	500-515
ಔಪಮ್ಯಂ	664
ಕಥಾಖ್ಯಾಯಿಕೆ	949
ಕರಣಂ	85
ಕರುಣಂ	809
ಕರುಣಾತ್ಮಕಂ	808
ಕರ್ತೃ / ಕರ್ಮಂ	85
ಕರ್ಮಧಾರಯಂ	204
ಕಲ್ಪಿತೋಪಮೆ	675
ಕವಿಕೌಶಲಂ	425
ಕವಿಸಮಯಂ	5-845
ಕಷ್ಟಂ	435-443
ಕಳ್	92
ಕಾಂತಂ	500-509
ಕಾಕುವಕ್ರೋಕ್ತಿ	604

	ಪದ್ಯಸಂಖ್ಯೆ		ಪದ್ಯಸಂಖ್ಯೆ
ಕಾರಕಂ	85	ಗೆ	115
ಕಾರಕಗೋಪಂ	589	ಗೋಮೂತ್ರಿಕೆ	569–578
ಕಾರಕದೀಪಕಂ	446	ಗೌಡಮಾರ್ಗಂ	522
ಕಾರಕಹೇತು	115	ಗೌಡರೀತಿ	786
ಕಾರುಣ್ಯಂ	788–836	ಗ್ರಾಮ್ಯಂ	447
ಕಾರ್ಯ್ಯಂ	958	ಗ್ರಾಮ್ಯೆ	565
ಕಾಱಿ	324	ಗ್ಲಾನಿ	795
ಕಾಲವಿರುದ್ಧಂ	4	ಚಂಪು	950
ಕಾವ್ಯಂ	430	ಚಕ್ಕಂ	569
ಕಾವ್ಯಮಲವ್ಯಾವೃತ್ತಿ	5	ಚತುರ್ಥಿ	115
ಕಾವ್ಯನಮಯಂ	844	ಚಪಲತೆ	795
ಕುಂ	397	ಚಾಪಂ	569
ಕುಸುರಿ	594	ಚಿಂತೆ ಚಿತ್ತಧ್ವಂಶಂ	795
ಕುಳಕಂ	951		
ಕೃತಿಗುಣಂಗಳ್	500	ಚಿತ್ರಂ	524–568
ಕೆ	84–343–400	ಚ್ಯುತದತ್ತಾಕ್ಷರಂ	587
ಕೈಶಿಕಿ	840	ಜಘನ್ಯಪಾತ್ರಂ	813
ಕೋಶಂ	951	ಜಡತೆ	795
ಕ್ರಿಯಾಗೋಪಂ	589	ಜಾತಿ	147–608
ಕ್ರಿಯಾದೀಪಕಂ	118	ಜಾತಿಸ್ವಭಾವಾಖ್ಯಾನಂ	609
ಕ್ರಿಯಾಸಮಭಿಹಾರಂ	287–414	ಜ್ಞಾಪಕಹೇತು	626
ಕ್ರಿಯಾಸ್ವಭಾವಾಖ್ಯಾನಂ	610	ತತ್ಪುರುಷಂ	204
ಕ್ರಿಯೆ	143	ತತ್ವಂ	755
ಖಚ್ಚಂ	575	ತದ್ಗುಣಂ	746
ಗಜಪದಗತಪಾಠಂ	576	ತದ್ಭಿತಂ	6
ಗತಪ್ರತ್ಯಾಗತಂ	587	ತನಂ	343
ಗದ್ಯಂ	949	ತಿರೋಹಿತಂ	736
ಗರ್ಭಂ	957	ತು	360–394
ಗರ್ವಂ	795	ತುರಂಗಗತಪಾಠಂ	569–576
ಗಳ್	87	ತೃ	176
ಗಾಱಿ	327	ತೃತೀಯೆ	107
ಗುಂ	397	ತ್ತು	394
ಗುಣಂ	499	ತ್ರಸನಂ	795
ಗುಣವಿವೇಕಂ	5	ದಂ	107
ಗುಣಸ್ವಭಾವಾಖ್ಯಾನಂ	611	ದ	386
ಗುಣೋಕ್ತಿ	101	ದಕ್ಷಿಣಮಾರ್ಗಂ	521
ಗೂಢಚತುರ್ಥಂ	591	ದಪ	386

	ಪದ್ಯಸಂಖ್ಯೆ
ದಿಕ್	92
ದೀಪಕಂ	642
ದೀರ್ಘಂ	10
ದು	360
ದುಷ್ಕರಂ	551
ದೃಷ್ಟಾಂತಂ	704
ದೇಶವಿರುದ್ಧಂ	475
ದ್ವೈನ್ಯಂ	795
ದ್ರವ್ಯಸ್ವಭಾವಾಖ್ಯಾನಂ	610
ದ್ವಂದ್ವಂ	208
ದ್ವಿಗು	204
ದ್ವಿತೀಯೆ	107
ದ್ವಿತ್ವಂ	87-115
ದ್ವಿತ್ವವೃತ್ತಿ	79
ದ್ವಿರುಕ್ತಿ	219
ದ್ವ್ಯಕ್ಷರಿ	570
ಧರ್ಮೋಪಮೆ	667
ಧಾತು	84-176-417
ಧೃತಿ	795
ನಪುಂಸಕಂ	104
ನಾಮಂ	6
ನಾಮಪದಂ	199
ನಾಮಾಂತರಿತಂ	594
ನಾಮಿ	12
ನಿಂದಿತಕ್ರಮಂ	620
ನಿಗೂಢಚತುರ್ಥಂ	587
ನಿಗೂಹನಂ	639
ನಿತ್ಯನಪುಂಸಕಂ	160
ನಿದ್ರೆ	795
ನಿಪಾತಂ	46
ನಿಮಿಳನಂ	661
ನಿಯಮಾರ್ಥಂ	845
ನಿರವಯವರೂಪಕಂ	691
ನಿರೋಷ್ಠ್ಯಂ	570-585
ನಿರ್ಧಾರಣೆ	125
ನಿರ್ವಹಣಂ	957
ನಿರ್ವೇದಂ	795

	ಪದ್ಯಸಂಖ್ಯೆ
ನೀರಸಂ	443
ನುಸುಳ್	594
ನೇಯಂ	508
ಪಂಚಮಿ	117
ಪತಾಕೆ	958
ಪದಂ	29
ಪದದೋಷಂ	435
ಪದವಿಧಿ	54-214-282
ಪದ್ಮಂ	579
ಪದ್ಯಂ	949
ಪರಂಪರಿತಹೇತು	628
ಪರಸ್ಪರಂ	658
ಪರಸ್ಪರಾಸಂಗತಿಕಂ	746
ಪರಾಖ್ಯಾನಂ	701
ಪರಿವೃತ್ತಂ	546
ಪರಿವೃತ್ತಿ	617
ಪರಿಹಾಸಂ	794
ಪರುಷೆ	560
ಪರ್ಯಯಂ	607
ಪರ್ಯಾಯಂ	621
ಪಾಂಚಾಲರೀತಿ	784
ಪಾಂಚಾಳಿಕೆ	788
ಪಾಡು	953
ಪಾಡುಗಬ್ಬಂ	954
ಫಾದಾದಿಯಮಕಂ	538
ಪು	343
ಪುರುಷಂ	379
ಪುಲ್ಲಿಂಗಂ	104
ಪುಷ್ಕರಂ	569
ಪೂರ್ವಂ	741
ಪೂರ್ವಾನುರಾಗಂ	805
ಪೇಳಿಕೆ	593
ಪೌನರುಕ್ತ್ಯಂ	462
ಪ್ರಕಂಪನಂ	796
ಪ್ರಕರಿ	958
ಪ್ರಕೃತಿ	29
ಪ್ರಕೋಪಂ	794

	ಪದ್ಯಸಂಖ್ಯೆ		ಪದ್ಯಸಂಖ್ಯೆ
ಪ್ರತಿಧಾನಂ	424	ಮಧ್ಯಮಪಾತ್ರಂ	811
ಪ್ರತಿಮುಖಂ	957	ಮಧ್ಯನಮಾಗಮಂ	801
ಪ್ರತಿವಸ್ತೂಪಮೆ	685	ಮಧ್ಯಾಂತಯಮಕಂ	539
ಪ್ರತೀಪಂ	717	ಮಹಾಪ್ರಾಣಂ	22
ಪ್ರತ್ಯಯಂ	29	ಮಾನಾಖ್ಯಂ	806
ಪ್ರತ್ಯಯೋಪಮೆ	677	ಮಾಲಾರೂಪಕಂ	695
ಪ್ರಥಮೆ	96=152	ಮಾಲೋಪಮೆ	674
ಪ್ರವಾಸಂ	807	ಮಿಶ್ರಬಂಧಂ	504
ಪ್ರಸನ್ನಂ	500–512	ಮುಕ್ತಕಂ	951
ಪ್ರೇಯಂ	772	ಮುಖಂ	957
ಪ್ರೌಢನಮಾಗಮಂ	802	ಮುಗ್ಧನಮಾಗಮಂ	800
ಪ್ಲುತಂ	10	ಮುತ್	795
ಬಹುತ್ವಂ	87	ಮುರಜಂ	569
ಬಹುವ್ರೀಹಿ	208	ಮೃತಿ	577–795
ಬಹೂಪಮೆ	673	ಮೃದುಬಂಧಂ	502
ಬಾಜಿನೆಗಬ್ಬಂ	955	ಮೆ	348
ಬಿಂದು	98–196–958	ಮೆಲ್ವಾಡು	952–954
ಬಿಂದುಚ್ಯುತಕಂ	570–582	ಮೋಹಂ	795
ಬೀಜಂ	958	ಯತಿ	479
ಬೀಧತ್ಸಂ	789–821	ಯತಿಭಂಗಂ	455–479
ಬೆದಂಡೆಗಬ್ಬಂ	954	ಯಥಾಕ್ರಮಂ	617
ಭಂಗಶ್ಲೇಷಂ	768	ಯಮಕಂ	524=525
ಭಯಂ	794	ಯಮಕಭೇದಂ	546
ಭಯಾನಕಂ	789–821	ರತಿ	794–795
ಭವಿಷ್ಯಂತಿ	374	ರಥಪದಗತಪಾಠಂ	569–576
ಭಾಮೆ	594	ರಸಂ	793
ಭಾರತಿ	838	ರೀತಿ	781
ಭಾವಂ	147–613–797	ರೀತಿಕ್ರಮರಸನಿರೂಪಣಂ	5
ಭಾವಿಕಂ	776	ರೂಪಕಂ	685
ಭಿನ್ನವೃತ್ತಂ	455–482	ರೂಪಕರೂಪಕಂ	694
ಭೂತವತಿ	374	ರೇಫಂ	253–296
ಭ್ರಮಂ	708	ರೋಮಾಂಚನಂ	796
ಮ್	84	ರೌದ್ರಂ	816–836
ಮತಿ ಮದಂ	795	ಲಜ್ಜೆ	795
ಮಧುರಂ	500–509	ಲಯಂ	796
ಮಧುರೆ	562	ಲಲತೆ	564
		ಲವಂ	639

	ಪದ್ಯಸಂಖ್ಯೆ
ಲಿಂಗಂ	84
ಲೇಶಂ	639
ಲೋಕವಿರುದ್ಧಂ	455-471
ಲೋಪಂ	96-199
ವಂತ	336
ವಕಾರಂ	386
ವಕ್ರೋಕ್ತಿ	524-601-765
ವರ್ಗಂ	15
ವರ್ಣಕಂ	956
ವರ್ಣಾವೃತ್ತಿಯಮಕಂ	545
ವರ್ತಮಾನಂ	374
ವಸ್ತೂಪಮೆ	669
ವಳಂ / ವ್ಳಂ	324
ವಾಕ್ಯಂ	453
ವಾಕ್ಯದೋಷಂ	455
ವಾಕ್ಯೋಪಮೆ	676
ವಾಸ್ತವಂ	606
ವಾಸ್ತವಭೇದಂ	607
ವಿಜುಗುಪ್ಸತೆ	794
ವಿದ್ಯೆ	424
ವಿಪರೀತಕಲ್ಪನಂ	439
ವಿಪರ್ಯಾಸೋಪಮೆ	672
ವಿಪ್ರಲಂಧಶೃಂಗಾರಂ	805
ವಿಧಕ್ತಿ	84
ವಿಧಕ್ತಿಪರಿಣಾಮಂ	146
ವಿಧಕ್ತಿರೂಪಕಂ	689
ವಿಭಾವಂ	797
ವಿಭಾವನೆ	736
ವಿಭಾಷೆ	190
ವಿರ್	92
ವಿರುದ್ಧಾಭಾಸಂ	759
ವಿರೋಧಂ	727
ವಿರೋಧಾಭಾಸಂ	761
ವಿಶಂಕೆ	46-52
ವಿಶೇಷಗುಣರೂಪಕಂ	696
ವಿಶೇಷಣಂ	140
ವಿಶೇಷೋಕ್ತಿ	750
ವಿಶೇಷ್ಯಂ	216
ವಿಷಾದಂ	795
ವಿಸಂಧಿ	439
ವಿಸ್ಮಯಂ	794
ವೀಪ್ಸೆ	287
ವೀರಂ	816-836
ವೃತ್ತಿ	837
ವೈದ್ಧಂ	424
ವೈದರ್ಭಮಾರ್ಗಂ	522
ವೈದರ್ಭರೀತಿ	782
ವೈದರ್ಭಿ	788
ವೈವರ್ಣ್ಯಂ	796
ವ್ಯೋಲ್	356
ವ್ಯಂಜನಂ	7
ವ್ಯತಿರೇಕಂ	642
ವ್ಯಪದೇಶಂ	713
ವ್ಯಪೇತಕಾವ್ಯಪೇತಂ	544
ವ್ಯರ್ಥಂ	455-465
ವ್ಯವಸ್ಥಿತವಿಭಾಷೆ	193
ವ್ಯವಹಿತಂ	456-525
ವ್ಯಾಜಸ್ತುತಿ	755
ಶಂಕೆ	795
ಶಕ್ತಿ	424
ಶಬ್ದಂ	430
ಶಬ್ದಶ್ಲೇಷಂ	753
ಶಬ್ದಸ್ಮೃತಿ	5
ಶಬ್ದಾಲಂಕಾರವಿಭಾಗಂ	524
ಶರಂ	569-571
ಶಾಂತಂ	828
ಶಾಸ್ತ್ರವಿರುದ್ಧಂ	455-476
ಶೂಲಂ	569-572
ಶೃಂಗಾರಂ	799-836
ಶೋಕಂ	794
ಶ್ರಮಂ	795
ಶ್ಲಾಘ್ಯವಿಶೇಷಣಂ	518
ಶ್ಲೇಷಂ	605

	ಪದ್ಯಸಂಖ್ಯೆ		ಪದ್ಯಸಂಖ್ಯೆ
ಶ್ಲೇಷಭೇದಂ	754	ಸರ್ಗಬಂಧಂ	950
ಶ್ಲೇಷೋಪಮೆ	670	ಸರ್ವತೋಭದ್ರಂ	569
ಷಷ್ಠಿ	120	ಸರ್ವನಾಮಂ	92-354
ಸಂಖ್ಯೆ	22-73	ಸರ್ವನಾಧನಿ	374-400
ಸಂಚಾರಿಭಾವಂ	795-797	ಸಹೋಕ್ತಿ	613
ಸಂದಷ್ಟಂ	546	ಸಾತ್ವತಿ	839
ಸಂಧಿ	6-957	ಸಾತ್ವಿಕಭಾವಂ	796
ಸಂಧ್ಯಂಗಂ	958	ಸಾಮ್ಯಂ	701
ಸಂಧ್ಯಕ್ಷರಂ	12	ಸಾರಂ	658
ಸಂಪ್ರದಾನಂ	85	ಸಾವಯವರೂಪಕಂ	690
ಸಂಭೋಗಶೃಂಗಾರಂ	800	ಸುಕುಮಾರಂ	500-512
ಸಂಶಯಂ	708	ಸುಪ್ತಂ	795
ಸಂಶ್ಲಿಷ್ಟಂ	500-505	ಸೂಕ್ಷ್ಮಂ	634
ಸಂಶ್ಲೇಷಂ	770	ಸ್ತಂಭಂ	796
ಸಂಹಿತೆ	29-935	ಸ್ಥಾಯಿಭಾವಂ	794
ಸಕಲರೂಪಕಂ	692	ಸ್ಫುಟಬಂಧಂ	503
ಸದಕೀರ್ತನಂ	845	ಸ್ಮರಣಂ	713
ಸಪ್ತಮಿ	125	ಸ್ಮೃತಿ	795
ಸಮಂ	601	ಸ್ವಭಾವವಿರುದ್ಧಂ	473
ಸಮಯೋಗಂ	717	ಸ್ವರಂ	7
ಸಮರ್ಥಕ್ರಿಯಾಪದಂ	214	ಸ್ವರಭೇದಂ	796
ಸಮಸಂಸ್ಕೃತಂ	282	ಸ್ವಾಮಿತ್ವಂ	812
ಸಮಸ್ತರೂಪಕಂ	688	ಸ್ವೇದಂ	796-800
ಸಮಾಧಿ	500-519	ಹಾಸ್ಯಂ	639
ಸಮಾಸಂ	6-199	ಹೀನೋಪಮೆ	686
ಸಮಾಸೋಕ್ತಿ	697	ಹೇತು	621
ಸಮಾಸೋಪಮೆ	678	ಹೇತುರೂಪಕಂ	695
ಸಮಾಹಿತಂ	652	ಹೇತೂಪಮೆ	683
ಸಮುಚ್ಚಯಂ	625	ಹ್ರಸ್ವಂ	10
ಸಮುದ್ಗಂ	546		